

श्रीः ॥

श्रीपरमात्मने नमः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठः ॥

सस्वरः ॥

-----x-----

[पूर्वभागः]

प्रथमतिसीयतृतीयनतुर्थकाण्डात्मकः ॥

अर्थ किल

मु. अ. वैद्यनाथशास्त्रिणा

मा. नारायणशास्त्रिणा च

परिशोधितः

कुम्भघोणस्थ वैशिकवर्द्धिनीपुस्तकशालाभिर्जन

मु. अ. वैद्यनाथशास्त्रिणा

-----x-----
रयणीय

शारदाविलासमुद्राक्षरशालायाम्

मुद्रापितः

कुम्भघोणे प्रकाशितश्च ॥

-----x-----
अमादिवाम्मस्य कुम्भामणि ॥

1914

(Copyright Registered)

पुटे.	पङ्क्तौ.	अशुद्धम्.	शुद्धम्.
२	६	प्रेति	प्रेति
"	१०	व-वरुहिः	व-वरुहिः
"	"	पर्व	पर्व
"	२१	वसूनाम्	वसूनाम्
"	२५	पृच्यध्वम्	पृच्यध्वम्
३	१९	पतिम्	पतिम्
"	२२	उरुषामि	उरुषामि
५	२०	सहस्र-	सहस्र-
६	१२	क्रूरस्य	क्रूरस्य
"	२६	कृतस्ये	कृतस्ये
९	२५	पपा	पुपा
१०	१३	यत्	यत्
११	९	वाक्	वाक्
१२	११	मनो	मनो
१५	७	धूर पा	धूर पा
१७	१९	यः ।	यः ।
१८	९	इव ।	इव ।
२३	१६	ब्रह्म	ब्रह्म
"	"	ब्रह्म	ब्रह्म
"	२५	वृषणम्	वृषणम्
२४	१८	शुद्धाः	शुद्धाः
"	२६	इतिस्व	इतिस्व
२६	२	वरुणः ।	वरुणः ।
२७	१९	पावकः ।	पावकः ।
"	२५	चरु पणे ।	चरु पणे ।

पुटे.	पङ्क्तौ.	अशुद्धम्.	शुद्धम्.
२८	१९	अग्ने ।	अग्ने ।
३०	२५	मित्यूता	मित्यूता
३१	१४	वरुहि	वरुहि
"	२६	विश्वे ।	विश्वे ।
३२	२३	चरु पणी	चरु पणी
३३	१८	विश्वे शतिः	विश्वे शतिः
३४	१	गृहीतः	गृहीतः
३५	२३	विश्वे शतिः	विश्वे शतिः
३७	१६	दशे	दशे
३८	२६	यज्ञम्	यज्ञम्
४०	९	वीति	वीति
४४	८	सम्भृत-	सम्भृत-
४५	१२	पुनः	पुनः
४६	१५	आहुं	आहुं
"	१७	अतुष्यन्न	अतुष्यन्न
५०	२३	ग्राम्याः	ग्राम्याः
५८	१२	मनसा	मनसा
६०	१४	इन्द्रः	इन्द्रः
६१	२१	सुवः	सुवः
६३	१३	अग्निम्	अग्निम्
६७	२६	शच्च	शच्च
७१	११	अर्केः	अर्केः
७६	५	तेन ।	तेन ।
८०	१२	एति	एति
"	२६	इ	प्राइ

पुटे. पङ्क्तौ. अशुद्धम्. शुद्धम्.

८४	१५	शर्कराम्	शर्कराम्
८८	१७	कत्वा	कृत्वा
९०	११	पशु	पशु
९२	२	द्वादश-	द्वादश-
"	२३	महात्री	महात्री
९८	१३	त्येकाद	त्येकाद
"	१५	भुः	भुः
१०५	१	असजत	असृजत
११६	९	वर्चसी	वर्चसी
"	१५	द्याइति	द्याइति
"	२५	आदित्यः	आदित्यः
१२१	१	ऋतावा	ऋतावा
१३४	१८	इन्द्राय	इन्द्राय
१६०	५	बुध्नात्	बुध्नात्
१६६	२५	सज	सृज
१६७	२२	रसः	रसः
१६९	६	छन्दास	छन्दासि
१७०	२६	उद्यन्तु	उद्यन्तु
१८८	९	ऊर्ध्वम्	ऊर्ध्वम्
१९३	२०	इतिप्र	इतिप्र-
१९४	२६	यातुधा	यातुधा
१९८	२६	याज्यया	याज्यया
२००	१७	शतम्	शतम्
२१२	१५	त्यदुः-	त्यदुः-
२१९	२१	ना ।	ना ।
२२४	१०	यत्र	यत्र
"	११	तत्र	तत्र

पुटे. पङ्क्तौ. अशुद्धम्. शुद्धम्.

२२६	२१	वता	वता
२२८	२५	हुत्वा	हुत्वा
२३०	१२	बुभूपन्	बुभूपन्
२३६	१६	द्युमदि	द्युमदि
२४३	१	विश्वेषाम्	विश्वेषाम्
२४४	२४	असजत	असृजत
२५०	११	रुजन्तः	रुजन्तः
२६५	१२	वरु	वरुण
२६६	३	भगा	भगा
२६९	१७	हनः ।	हनः ।
२७८	१	छन्दस	छन्दसा
"	१३	वृपण्	वृपण्
२७९	२५	मितिमु	मितिमु
२८३	१५	सा । प	सा । पृ
२८४	१८	आशाः	आशाः
२८५	२५	महित्व	महित्वे
२९३	१	विभूत	विभूत
२९४	१०	ऋत्वियः	ऋत्वियः
२९५	५	नमः	नमः
३०२	१९	जनः	जनः
३०४	१४	अनुष्टुभ	अनुष्टुभ
"	२३	त्रिंश	त्रिंश
३०५	१६	वातः	वातः
३२२	१४	इध्रे	इध्रे
३३७	१७	यल्पत्	यल्पन्
३४२	१	पूपा	पूपा
३४३	७	अधीति	अधीति

श्रीः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

इपे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । वायवः । स्थ । उपायवइत्युप-आयवः । स्थ ।
देवः । वः । सविता । प्रेतं । अर्पयतु । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ-तमाय । कर्मणे ।
एति । प्यायध्वम् । अग्नि्याः । देवभागमिति देव-भागम् । ऊर्जस्वतीः । पर्यस्व

शेवधिर्यः पुमर्थानां पठन्वातीतविग्रहः । राहान्तो निगमार्थानां मोदतां स महेश्वरः ॥

पदानां कृष्णयजुषो लक्षणानि क्वचित् क्वचित् । वैशनाथो विलिखति सव्याख्यानि यथामति ॥

१ अस्य च प्रणवस्य “अद्वापस्य मुखे चान्ते भूत्वा विद्वानतन्द्रितः । संरक्षणाय वेदानामोद्धारं तूच्चरेत्सदा ॥
स्रनत्यादानुक्ते च तस्यान्ते तु विशीर्यते । आद्यन्तप्रणवौ तस्य स्यातामङ्गानि वै ततः ॥” “वेदस्योपक्रमे विद्वानवसा-
नेऽप्यतन्द्रितः । उच्चरेत् प्रणवं ब्रह्म रक्षायै छन्दसा स्फुटम् ॥” इत्यादिशिक्षावचनेः आदावन्ते च अवश्यमुच्चारणीयत्वं,
“यजुः प्रणव उचस्स्यात्” “मकारान्तो यजुष्युच्चः” “उदात्तो वार्त्माकेः” इत्यादिभिः उदात्तत्वं, “प्रारंभकश्चतुर्मात्रो वेद-
स्यस्यात्तदद्वैकः । अद्वापान्त्योऽनुवाकान्त्यः कर्माद्यश्च विमात्रिकः ॥” इत्यादिभिः चतुर्मात्रत्वं, “सविसर्गं हरिपदं प्रणवात्पू-
र्वमिष्यते । हरिपदे विमर्गस्य न सन्विः प्रणयोत्तरे” इत्यनेन हरिपदपूर्वत्वञ्च निरण्यापि ॥

२ ‘उपायवः’ इति पदमिद्गुणम् । अत्र शिक्षा—‘प्रभेद्गुणोपसर्गान्तं इति स्यादप्यसाहिते’ इति । अस्वार्थः—
असाहिते पदाद्वयनादौ प्रभेद्गुणोपसर्गान्ते ‘ऊक्तरः, ओकारोऽसाहितोऽकारव्यञ्जनपरः’ इत्यादिलक्षणलक्षिताः स्वराः
प्रप्रहाः, विभागवन्ति पदानि इङ्गानि, आ, प्र, अ, इत्यादीनि पदानि उपसर्गाः, तेषां अन्ते इति स्यात् इतिग्रन्थः
प्रयोक्तव्य इत्यर्थः । शिक्षान्तरेऽपि—‘प्रभेद्गुणोपसर्गानामितिशब्दः प्रयुज्यते । परस्तात्पदकालेऽप्य पूर्वाच्चारण एव हि’
इति ॥ पूर्वाच्चारण इत्यनेन इङ्गयोः द्विरुच्चारणसम्भवे पूर्वाच्चारण एव इतिशब्दप्रयोगो विधीयते । इङ्गयोः द्विरुच्चारणीय-
त्वादेकमुक्त शिक्षायां—‘पुनस्त्वद्ब्रह्म क्रमे चादिविरामस्यं द्विधैक्यतः’ इति । अस्वार्थः— इङ्गं विभागवत् पद पुनः
पुनरुक्त स्यादित्यर्थः । पदाद्वयनादाविति शेषः । यथा । उपायवइत्युप-आयवः । आदिः पूर्वोक्ते प्रभेद्गुणोपसर्गान्ते इति
पदे आदिभूतः प्रग्रह इत्यर्थः । स च प्रग्रहः क्रमे क्रमाद्वयने चकारान् पुनरुक्तस्यादित्यर्थः । यथा । विष्णो इति
विष्णो । विरामस्य पदं क्रमाद्वयने द्विधा इतिशब्दस्य द्विरुक्तं स्यादित्यर्थः । यथा । पाहोतिपाहि । ऐक्यतः उक्तवि-
शेषाः प्रग्रहादयः एकपदवदुच्चारणीया इत्यर्थः ॥

३ ‘प्र’ इति पदं उपसर्गसंज्ञं भवति । उपसर्गाश्च परिगणितानि शिक्षायां— ‘प्रोपायापर्यविष्णुसुन्यन्वपाप्यत्य-
भिप्रति । परानिस्सं न न दशाप्युपसर्गास्स्युरत्त हि’ इति ॥ अस्वार्थः— प्र, उप, अ, आ, परि, अभि, वि, उन्, सु,
नि, अनु, अय, अपि, अति, अभि, प्रति, परा, निः, स, एते नमदश एकोनविंशतिशब्दाः उपसर्गाः उपसर्गसंज्ञास्त्युः ।
उपसर्गा एते ‘प्रभेद्गुणोपसर्गान्तं इति स्यादप्यसाहिते’ । ‘प्रभेद्गुणोपसर्गानामितिशब्दः प्रयुज्यते । परस्तात्पदकालेऽप्य’
इत्यादिशिक्षावचनेः पदाद्वयने इतिशब्दान्ता भवन्ति ॥

तीः । प्रजावतीरितिप्रजा-वतीः । अनमीवाः । अयख्माः । मा । वः । स्तेनः । ईशत । मा । अघश^५सइत्यघ-श^५सुः । रुद्रस्य । द्वेतिः । परीति । वः । वृणक्तु । ध्रुवाः । अस्मिन् । गोपतावितिगो-पतौ । स्यात् । बहीः । यजमानस्य । पशून् । पाहि ॥ [१] इपेविचत्वारि^५शत् ॥ * * * ॥१॥

यज्ञस्य । घोपत् । असि । प्रत्युष्टमितिप्रति-उष्टम् । रूपः । प्रत्युष्टाइतिप्रति-उष्टाः । अरातयः । प्रेति । इयम् । अगात् । विपर्णा । वरूहिः । अच्छे । मर्तुना । कृता । स्वधयेतिस्व-धया । वितष्टेतिवि-तष्टा । ते । एति । वृहन्ति । क्वयः । पुरस्तात् । देवेभ्यः । जुष्टम् । इह । वरूहिः । आसदइत्या-सदे । देवानाम् । परिपूतमितिपरि-सूतम् । असि । वरूपवृद्धमितिवरूप-वृद्धम् । असि । देववरूहिरितिदेव-वरूहिः । मा । त्वा । अन्वक् । मा । तिर्यक् । पर्व । ते । राध्यासम् । आच्छेत्त्या-च्छेत्ता । ते । मा । रिपम् । देववरूहिरितिदेव-वरूहिः । शतवल्शमितिशत-वल्शम् । वीति । रोह । सहस्रवल्शाइतिसहस्र-वल्शाः । [२] वीति । वयम् । रुहेम । पृथिव्याः । सम्पृचइतिसंपृचः । पाहि । सुसम्भृतेतिसु-सम्भृता । त्वा । समिति । भ्रामि । अदिस्यै । रास्ना । असि । इन्द्राण्यै । सन्नहनमितिंस-नहनम् । पूषा । ते । ग्रन्थिम् । ग्रन्नातु । सः । ते । मा । एति । स्यात् । इन्द्रस्य । त्या । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । उदिति । यच्छे । बृहस्पतेः । मूर्धा । ह्रामि । उरु । अन्तरिरूपम् । अन्विति । इहि । देवङ्गमितिदेव-गमम् । अमि ॥ [३] सहस्रवल्शा अष्टात्रिंशच्च ॥ * * * ॥ २ ॥

शुन्धश्चम् । देव्याय । कर्मणे । देवयज्यायाइतिदेव-यज्यायै । मातरिश्वनः । धर्मः । असि । द्योः । अमि । पृथिगी । अमि । विश्वधायाइतिविश्व-धायाः । असि । परमेण । धाम्ना । ह^५हस्व । मा । ह्याः । वसूनाम् । पवित्रम् । अमि । शतधारमितिशत-धारम् । वसूनाम् । पवित्रम् । अमि । सहस्रधारमितिमहस्र-धारम् । हुतः । स्तोत्रकः । हुतः । द्रपसः । अमये । वृहते । नाकाय । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । सा । विश्वायुरितिविश्व-आयुः । सा । विश्वच्यत्राइतिविश्व-व्यचाः । सा । विश्वकर्मैतिविश्व-कर्मा । समिति । पृच्यश्चम् । ऋतावरीरित्यृत-वरीः । ऊर्मिणीः । मधुमत्तमाइतिमधुमत्-तमाः । मन्द्राः । धनस्य । सातये । सो

मेन । त्वा । एति । त्नाञ्मि । इन्द्राय । दधि । विष्णो-इति । हव्यम् । ररूपस्व ॥ [४]
सोमेनाष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

कर्मणे । वाम् । देवेभ्यः । शकेयम् । वेपाय । त्वा । प्रत्यष्टमितिप्रति-उष्टम् ।
ररूपः । प्रत्यष्टाइतिप्रति-उष्टाः । अरांतयः । धूः । असि । धूर्व । धूर्वन्तम् । धूर्व । तम् ।
यः । अस्मान् । धूर्वति । तम् । धूर्व । यम् । वयम् । धूर्वीमः । त्वम् । देवानाम् । अ
सि । सस्नितमभितिसस्नि-तमम् । परिप्रतमभितिपरि-तमम् । जुष्टंमभितिजुष्टं-त
मम् । वह्नितमभितिवाह्नि-तमम् । देवदूतमभितिदेव-दूतमम् । अहूतम् । असि । ह
विधानमभितिहविः-धानम् । दृ५हंस्व । मा । ह्याः । मित्रस्यं । त्वा । चरुयुपा । प्रेति ।
इंस्वे । मा । भेः । मा । समिति । विक्र्याः । मा । त्वा । [५] हि५सिपम् । उरु ।
वाताय । देवस्यं । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबा
हु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अग्नये । जुष्टम् । निरिति । वषामि । अग्नीपोमां
भ्यामित्यग्नी-सोमांभ्याम् । इदम् । देवानाम् । इदम् । उ । नः । सह । स्फास्यै । त्वा ।
न । अरांत्यै । सुवंः । अभि । वीति । ख्येपम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । दृ५हंन्ताम् ।
दुयीः । द्यावापृथिव्योरितिद्यावा-पृथिव्योः । उरु । अन्तरिररूपम् । अन्विति । इहि ।
अदित्याः । त्वा । उपस्थइत्युप-स्थे । सादयामि । अग्ने । हव्यम् । ररूपस्व ॥ [६]
मात्वापदचत्वारि५शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वंसोः । स्
र्यस्य । रश्मिभिरितिर्श्मि-भिः । आपः । देवीः । अग्नेपुवइत्यग्ने-पुवः । अग्नेगुवइत्य
ग्ने-गुवः । अग्ने । इमम् । यज्ञम् । नयत् । अग्ने । यज्ञपतिमितिपति-पतिम् । धत्त । यु
प्मान् । इन्द्रः । अवृणीत । वृत्रतूर्यइतिवृत्र-तूर्यं । यूयम् । इन्द्रम् । अवृणीध्वम् । वृ
त्रतूर्यइतिवृत्र-तूर्यं । प्रोख्पिताइतिप्र-उख्पिताः । स्य । अग्नये । वः । जुष्टम् । प्रेति ।
उख्पामि । अग्नीपोमांभ्यामित्यग्नी-सोमांभ्याम् । शुन्धध्वम् । दैव्याय । कर्मणे । देव
यज्यायाइतिदेव-यज्यायै । अवंधूतमित्यवं-धूतम् । ररूपः । अवंधूताइत्यवं-धूताः । अ

४ 'विष्णो' इति पद प्रमहान्तम् । प्रतिशाल्ये 'अथ प्रमहाः' इत्यादिभिः व्यासशिष्यायां 'अथ प्रमह एवान्त'
इत्यादिभिश्च लक्षणैर्लक्षिताः ईकारादयः स्वरा प्रमहसज्ञा भवन्ति । एते च 'प्रमहेङ्गोपसर्गन्ति' इति स्यादप्यसाहिते
'इतिपरोऽपि' (प्राति अ-४-सू-४) इत्यादिचर्तः पदाद्वयने इतिगन्तान्ता भवन्ति ॥

रांतयः । अदित्याः । त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । [७] पृथिवी । वेत्तु । अधिप
वणमित्यधि-सर्वनम् । असि । वानस्पत्यम् । प्रतीति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वे
त्तु । अग्नेः । तनूः । असि । वाचः । विसर्जनमिति-वि-सर्जनम् । देववीतयइतिदेव-
वीतये । त्वा । गृह्णामि । अद्रिः । असि । वानस्पत्यः । सः । इदम् । देवेभ्यः । हव्यम् ।
सुशमीतिसु-शभि । जामिष्व । इर्षम् । एति । वद । ऊर्जम् । एति । वद । शुमदिति
शु-भत् । वदत । वयम् । सङ्घातमिति-सं-घातम् । जेषम् । वरुपवृद्धमिति-वरुप-वृद्धम् ।
असि । प्रतीति । त्वा । वरुपवृद्धमिति-वरुप-वृद्धम् । वेत्तु । परापूतमिति-परा-
पूतम् । रक्ष्यः । परापूताइति-परा-पूताः । अरांतयः । रक्ष्यसाम् । भागः ।
असि । वायुः । वः । वीति । विनक्तु । देवः । वः । सविता । हिरण्यपाणि
रिति-हिरण्य-पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ [८] त्वा-भागएकादशच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

अवधूतमित्यव-धूतम् । रक्ष्यः । अवधूताइत्यव-धूताः । अरांतयः । अदित्याः ।
त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । पृथिवी । वेत्तु । दिवः । स्कम्भनिः । असि । प्रती
ति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वेत्तु । धिपर्णा । असि । पर्वत्या । प्रतीति । त्वा । दि
वः । स्कम्भनिः । वेत्तु । धिपर्णा । असि । पार्वतेयी । प्रतीति । त्वा । पर्वतिः । वेत्तु ।
देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइति-प्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति-बाहु-भ्याम् ।
पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अधीति । वृषामि । धान्यम् । असि । धिनुहि । देवान् । प्रा
णायेति-प्र-अनायं । त्वा । अपानायेत्यप-अनायं । त्वा । व्यानायेति-वि-अनायं ।
त्वा । दीर्घम् । अन्विति । प्रसिति-मिति-प्र-सितिम् । आयुषे । धाम् । देवः । वः ।
सविता । हिरण्यपाणिरिति-हिरण्य-पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ [९] प्राणायंत्वा
पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

धृष्टिः । असि । ब्रह्मं । युञ्ज् । अपेति । अग्ने । अग्निम् । आमादमित्याम-अदम् ।
जहि । निरिति । ऋव्यादमितिकव्य-अदम् । सेध । एति । देवयजमिति-देव-यजम् ।
वह । निर्दग्धमिति-नि-दग्धम् । रक्ष्यः । निर्दग्धाइति-नि-दग्धाः । अरांतयः । धृ
वम् । असि । पृथिवीम् । दृ५ह । आयुः । दृ५ह । प्रजामिति-प्र-जाम् । दृ५ह । सजा
तानिति-स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । णीति । ऊह । धर्मम् । असि । अन्तरिक्षम् ।
दृ५ह । प्राणामिति-प्र-अनम् । अ । अ । दृ५ह । सजातानिति

स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीतिं । ऊह । धरुणम् । अस्मि । दिवंम् । दृ५ ह ।
 चरुषुः । [१०] दृ५ ह । श्रोत्रम् । दृ५ ह । सजातानिति स-जातान् । अस्मै । यजमा
 नाय । परीतिं । ऊह । धर्म । अस्मि । दिशः । दृ५ ह । योनिम् । दृ५ ह । प्रजामिति प्र-
 जाम् । दृ५ ह । सजातानिति स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीतिं । ऊह । चित्तः ।
 स्थ । प्रजामिति प्र-जाम् । अस्मै । रयिम् । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । अस्मै । य
 जमानाय । परीतिं । ऊह । भृगूणाम् । अङ्गिरसाम् । तर्पसा । तप्यध्वम् । यानि । घर्मे ।
 कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्वन्ति । वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीतिं । ब्र
 ते । इन्द्रवायुइतीन्द्र-वायू । वीतिं । मुञ्चताम् ॥ [११] चरुषुंश्रुचत्वारि५ शच ॥ ७ ॥

समितिं । वषामि । समितिं । आपः । अद्भिरित्यन्त-भिः । अग्नत । समितिं ।

ओषधयः । रसेन । समितिं । रेवतीः । जगतीभिः । मधुमतीरिति मधु-मतीः । मधु
 मतीभिरिति मधु-मतीभिः । सृज्यध्वम् । अद्भ्यइत्यन्त-भ्यः । परीतिं । प्रजाताइति प्र-
 जाताः । स्थ । समितिं । अद्भिरित्यन्त-भिः । पृच्यध्वम् । जनयत्यै । त्वा । समितिं ।

गौमि । अमये । त्वा । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी-सोमाभ्याम् । मुखस्य । शिरः । अ
 सि । घर्मे । अस्मि । विश्वायुरिति विश्व-आयुः । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरिति
 यज्ञ-पतिः । प्रथताम् । त्वर्चम् । गृहीष्व । अन्तरिति मित्यन्तः-इतम् । ररुपः । अन्तरि

ता इत्यन्तः-इताः । अरातयः । देवः । त्वा । सविता । श्रपयतु । वर पिष्टे । अधीतिं ।
 नाके । अग्निः । ते । तनुवम् । मा । अतीतिं । धाक् । अग्ने । हव्यम् । ररुपस्व । समि
 तिं । ब्रह्मणा । पृच्यस्व । एकतार्य । स्वाहा । द्वितार्य । स्वाहा । त्रितार्य । स्वाहा ॥

[१२] सविताद्वावि५ शतिश्च ॥ * * * ॥ ८ ॥

एति । ददे । इन्द्रस्य । बाहुः । अस्मि । दक्षिणः । सहस्रभृष्टिरिति सहस्र-भृ

ष्टिः । शततेजाइति शत-तेजाः । वायुः । अस्मि । तिग्मतेजाइति तिग्म-तेजाः । पृथै
 वि । देवयजनीति देव-यजनि । ओषध्याः । ते । मूलम् । मा । हि५ सिपम् । अपहत्
 इत्यप-हत्तः । अरुः । पृथिव्यै । ब्रजम् । गच्छ । गोस्थानमिति गो-स्थानम् । वर पंतु ।

ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । परमस्याम् । प्रगवतीति परा-वर्ति । शतेन । पा
 शैः । यः । अस्मान् । देष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । मौक् ।
 'अपहत्तइत्यप-हत्तः । अरुः । पृथिव्यै । देवयजन्याइति देव-यजन्यै । ब्रजम् । [१३]

उच्छ । गोस्थानमिति गो-स्थानम् । वरुपंतु । ते । द्यौः । वयान । देवं । सवितुः । पर-
 मस्याम् । परावतीतिपरा-वति । शतेन । पार्श्वैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च ।
 वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । मौक् । अपहंतुइत्यप-हंतुः । अरुः । पृथिव्याः ।
 अदेवयजन इत्यदेव-यजनः । व्रजम् । गच्छ । गोस्थानमितिगो-स्थानम् । वरुपंतु ।
 ते । द्यौः । वयान । देव । सवितुः । परमस्याम् । परावतीतिपरा-वति । शतेन ।
 पार्श्वैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः ।
 मा । [१४] मौक् । अरुः । ते । दिवंम् । मा । स्कानू । वसवः । त्वा । परीति ।
 गृह्णन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । रुद्रः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा ।
 आदित्याः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । जागतेन । छन्दसा । देवस्यं । सवितुः । स-
 वे । कर्म । कृष्वन्ति । वेधसः । ऋतम् । असि । ऋतसर्दनमित्यृत-सर्दनम् ।
 असि । ऋतुश्रीरित्यृत-श्रीः । असि । धाः । असि । स्वधेति स्व-धा । असि । उ-
 र्वी । च । असि । वस्वी । च । असि । पुरा । क्रस्यं । विसृपइतिवि-सृपः । वि-
 पिशन्नितिवि-पिशन्न । उदादायेत्युत्-आदायं । पृथिवीम् । जीरदानुरितिजीर-दा-
 नुः । याम् । ऐर्यन् । चन्द्रमसि । स्वधाभिरितिस्व-धाभिः । ताम् । धीरासः । अनुद-
 श्येतनु-दश्यं । यजन्ते ॥ [१५] देवयजन्यैव्रजन्तमतोमाविरपिशन्नेकादशच ॥१॥
 प्रत्युष्टमितिप्रति-उष्टम् । रूपः । प्रत्युष्टाइतिप्रति-उष्टाः । अरांतयः । अग्नेः ।
 वः । तेजिष्ठेन । तेजसा । निरिति । त्पामि । गोष्ठमितिगो-स्थम् । मा । निरिति ।
 मृख्यम् । वाजिनम् । त्वा । सपत्नसाहमिति सपत्न-साहम् । समिति । मारिम् । वा-
 चम् । प्राणमितिप्र-अनम् । चरुपुः । श्रोत्रम् । प्रजामितिप्र-जाम् । योनिम् । मा ।
 निरिति । मृख्यम् । वाजिनीम् । त्वा । सपत्नसाहीमिति सपत्न-साहीम् । समिति । म-
 रिम् । आशासनित्यां-शासाना । सौमनसम् । प्रजामितिप्र-जाम् । सौभाग्यम् । त-
 न्म् ॥ अग्नेः । अनुव्रतेत्यनु-व्रता । भूत्वा । समिति । नद्ये । सुकृतायेतिसु-कृतायं ।
 कम् ॥ सुप्रजसुइतिसु-प्रजसं । त्वा । वयम् । सुपत्नीरितिसु-पत्नीः । उपेति ।
 [१६] सेदिम् ॥ अग्नेः । सपत्नदम्भंनमिति सपत्न-दम्भंनम् । अदन्धासः । अदा-
 भ्यम् ॥ इमम् । वीति । स्यामि । वरुणस्य । पार्श्वम् । यम् । अवन्नीत । सविता । सुके-
 तइतिसु-केतः ॥ धातुः । च । योनौ । सुकृतस्येतिसु-कृतस्यं । लोके । स्योनम् ।

मे । सह । पत्या । करोमि ॥ समिति । आयुषा । समिति । प्रजयेतिप्र-जया । स
 मिति । अग्ने । वचसा । पुनः ॥ समिति । पत्नी । पत्या । अहम् । गच्छे । समि
 ति । आत्मा । तनुवा । मम ॥ महीनाम् । पर्यः । असि । ओषधीनाम् । रसः । त
 स्य । ते । अरुषीयमाणस्य । निरिति । [१७] वृषामि । महीनाम् । पर्यः । असि ।
 ओषधीनाम् । रसः । अदब्धेन । त्वा । चरुषुपा । अवेति । ईरुषे । सुप्रजास्त्वायेति
 सुप्रजाः-त्वाय । तेजः । असि । तेजः । अनु । प्रेति । इहि । अग्निः । ते । तेजः ।
 मा । वीति । नेत् । अग्नेः । जिह्वा । असि । सुभूरितिसु-भूः । देवानाम् । धाम्नेधा
 म्नुइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजुपेयजुपइतियजुपे-यजुपे । भव । शुक्रम् । असि ।
 ज्योतिः । असि । तेजः । असि । देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण ।
 पवित्रेण । वसोः । सूर्यस्य । रश्मिभिरिति रश्मि-भिः । शुक्रम् । त्वा । शुक्रायाम् । धा
 म्नेधाम्नुइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजुपेयजुपइतियजुपे-यजुपे । गृह्णामि । ज्योतिः ।
 त्वा । ज्योतिपि । अर्चिः । त्वा । अर्चिपि । धाम्नेधाम्नुइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजु
 पेयजुपइतियजुपे-यजुपे । गृह्णामि ॥ [१८] उपनीरश्मिभिश्शुक्र*पोडशच ॥ १० ॥

कृष्णः । असि । आखरेष्ठइत्याखरे-स्थः । अमये । त्वा । स्वाहा । वेदिः । अ
 सि । वरुहिपे । त्वा । स्वाहा । वरुहिः । असि । सुग्भ्यइतिसुक्-भ्यः । त्वा । स्वा
 हा । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । स्वधेतिस्व-धा । पितृभ्यइ
 तिपितृ-भ्यः । उर्क । भव । वरुहिपद्भ्यइतिवरु-हिपत्-भ्यः । ऊर्जा । पृथिवीम् । ग
 च्छत । विष्णोः । स्तूपः । असि । ऊर्णाम्रदसमित्यूर्णो-म्रदसम् । त्वा । स्तृणामि ।
 स्वासस्थमिति सु-आसस्थम् । देवेभ्यः । गन्धर्वः । असि । विश्वावसुरिति विश्व-वसुः ।
 विश्वस्मात् । ईपतः । यजमानस्य । परिधिरिति परि-धिः । इडः । ईडितः । इन्द्रस्य ।
 बाहुः । असि । [१९] दक्षिणः । यजमानस्य । परिधिरिति परि-धिः । इडः । ईडि
 तः । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । त्वा । उत्तरतइत्युत्-तरतः । परीति । धत्ताम् ।
 ध्रुवेण । धर्मणा । यजमानस्य । परिधिरिति परि-धिः । इडः । ईडितः । सूर्यः ।
 त्वा । पुरस्तात् । प्रातु । कस्याः । चित् । अभिशंस्त्याइत्यभि-शस्त्याः । वीतिहोत्र
 मिति वीति-होत्रम् । त्वा । क्वे । द्युमन्तमिति द्यु-मन्तम् । समिति । इधीमहि । अ
 मे । वृहन्तम् । अक्षरे । विद्मः । यन्त्रे-इति । स्थः । वसूनाम् । रुद्राणाम् । आदित्या

।म् । सदंसि । सीदृ । जुहूः । उपभृदित्युप-भृत् । ध्रुवा । असि । घृताची । ना
 म् । प्रियेण । नाम्ना । प्रिये । सदंसि । सीदृ । एताः । असदन् । सुकृतस्येति सु-
 कृतस्य । लोके । ताः । विष्णो-इति । प्राहि । प्राहि । यज्ञम् । प्राहि । यज्ञपतिमिति
 यज्ञ-पतिम् । प्राहि । माम् । यज्ञनियमिति यज्ञ-नियम् ॥ [२०] बाहुरसिप्रियेसदंसि
 पञ्चदशच ॥ * * * * * ॥११॥

भुवनम् । असि । वीति । प्रथस्व । अमे । यष्टः । इदम् । नमः ॥ जुहु ।
 एति । इहि । अग्निः । त्वा । ह्वयति । देवयज्यायाइति देव-यज्यायै । उपभृदित्युप-
 भृत् । एति । इहि । देवः । त्वा । मविता । ह्वयति । देवयज्यायाइति देव-यज्यायै । अ-
 भाविष्णुइत्यग्ना-विष्णू । मा । वाम् । अवेति । क्रमिपम् । वीति । जिहाथाम् । मा ।
 मा । समिति । ताप्तम् । लोकम् । मे । लोककृतावितिलोक-कृतौ । कृणुतम् । वि-
 ष्णोः । स्थानम् । असि । इतः । इन्द्रः । अकृणोत् । वीर्याणि । समारभ्येति सं-भार-
 भ्य । ऊर्ध्वः । अच्वरः । दिविस्पृशमिति दिवि-स्पृशम् । अहुतः । यज्ञः । यज्ञपतेरि-
 तियज्ञ-पतेः । इन्द्रावानितीन्द्र-वान् । स्वाहा । बृहत् । भाः । प्राहि । मा । अग्ने । दुश्च-
 रितादिति दुः-चरितात् । एति । मा । सुचरितइतिसु-चरिते । भज । मखस्य । शिरः ।
 असि । समिति । ज्योतिषा । ज्योतिः । अहुक्ताम् ॥ [२१] अहुतएकविंशतिश्च ॥

वाजस्य । मा । प्रसवेनेति प्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अ-
 ग्रीत् ॥ अथ । सपतान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणिति नि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥
 उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् । च । निग्राभमिति नि-ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृ-
 धन् ॥ अथ । सपतान् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विपूचीनान् । वीति । अरय-
 ताम् ॥ वसुभ्यइति वसु-भ्यः । त्वा । रुद्रेभ्यः । त्वा । आदित्येभ्यः । त्वा । अक्तम् । रिहा-
 णाः । वियन्तु । वयः ॥ प्रजाभिति प्र-जाम् । योनिम् । मा । निरिति । मृखपम् ।
 एति । प्यायन्ताम् । आपः । ओषधयः । मरुताम् । पृषतयः । स्थ । दिवम् । [२२]
 गुच्छ । ततः । नः । वृष्टिम् । एति । ईरय ॥ आयुष्पाइत्यायुः-पाः । अग्ने । असि ।
 आयुः । मे । प्राहि । चरुष्पुष्पाइति चरुष्पुः-पाः । अग्ने । असि । चरुष्पुः । मे । प्राहि ।
 ध्रुवा । असि । यम् । परिधिमिति परि-धिम् । पर्यधत्याइति परि-अधत्याः । अमे । दे-
 व । पणिभिरिति पणि-भिः । वीयमाणः ॥ तम् । ते । एतम् । अन्विति । जोषम् ।

भ्रगमि । न । इत् । एपः । त्वत् । अपचेतयाताइत्यपचेतयतै । यज्ञस्य । पाथः ।
 उर्प । समिति । इत्तम् । सखावभागाइतिसखावभागाः । स्थ । इपाः । बृह
 न्तः । प्रस्तरेष्टाइतिप्रस्तरे-स्थाः । ब्रूहिपदइतिवर हि-सदः । च । [२३] देवाः । इ
 माम् । वाचम् । अभीति । विश्वे । गृणन्तः । आसद्येत्या-सद्य । अस्मिन् । ब्रूहि
 पि । मादयध्वम् । अग्नेः । वाम् । अपन्नगृहस्येत्यपन्न-गृहस्य । सदसि । सादयामि ।
 सुम्रायं । सुम्निनीइति । सुम्ने । मा । धत्तम् । धुरि । धुर्यै । पातम् । अग्ने । अदब्धा
 योइत्यदब्ध-आयो । अशीततनोइत्यशीत-तनो । पाहि । मा । अद्य । दिवः । पाहि ।
 प्रसित्याइतिप्र-सित्यै । पाहि । दुरिष्ट्याइतिदुः-इष्ट्यै । पाहि । दुरन्न्याइतिदुः-अन्न
 न्ये । पाहि । दुश्चरितादितिदुः-चरितान् । अविपम् । नः । पितुम् । कृणु । सुपदेति
 सु-सदा । योनिम् । स्वाहा । देवाः । गातुविदइतिगातु-विदः । गातुम् । वित्वा ।
 गातुम् । इत् । मनसः । पते । इमम् । नः । देव । देवेषु । यज्ञम् । स्वाहा । वाचि ।
 स्वाहा । वाते । धाः ॥ [२४] दिवंश्च वित्वा गातुन्त्रयोदशच ॥ ❀ ॥ १३ ॥

उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । आहुवच्यै । उभा । राधंसः । सह । माद
 यच्यै ॥ उभा । दातारौ । इपाम् । ग्याणाम् । उभा । वाजंस्य । सातये । हुये ।
 वाम् ॥ अश्रवम् । हि । भूरिदावत्तरेतिभूरिदावत्-तरा । वाम् । विजांमातुरितिवि-जा
 मातुः । उत । वा । घ । स्यालात् ॥ अर्थ । सोमस्य । प्रयतीतिप्र-यती । युवभ्यामि
 तियुव-भ्याम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । स्तोमम् । जनयामि । नव्यम् ॥ इन्द्राग्नीइती
 न्द्र-अग्नी । नवतिम् । पुरः । दासपत्नीरितिदास-पत्नीः । अधुनुत्तम् ॥ साकम् । एकै
 न । कर्मणा ॥ शुचिम् । नु । स्तोमम् । नवजातमितिनव-जातम् । अद्य । इन्द्राग्नीइती
 न्द्र-अग्नी । वृत्रहणेतिवृत्र-हना । जुपेथाम् ॥ [२५] उभा । हि । वाम् । सुहवेतिसु-
 हवा । जोहवीमि । ता । वाजम् । सद्यः । उशते । धेष्ठा ॥ वयम् । उ । त्वा । प
 थः । पते । रथम् । न । वाजंसातयइतिवाजं-सातये ॥ धिये । पूषन् । अयुज्महि ॥
 पथस्पथइतिपथः-पथः । परिपतिमितिपरि-पतिम् । वचस्या । कामेन । कृतः । अभी
 ति । आनट् । अर्कम् ॥ सः । नः । गसन् । गुरुवः । चन्द्राग्राइतिचन्द्र-अग्राः । धियं
 न्धियमितिधियं-धियम् । सीपयाति । प्रेति । पपा ॥ रूपेवस्य । पतिना । वयम् ।
 हितेन । इव । जयामि ॥ गाम् । अश्रवम् । षोपयिषु । एति । सः । नः । [२६]

मृडाति । ईदृशे ॥ रूपेन्नस्य । पते । मधुमन्तमिति मधुमन्तम् । अर्मिम् । धेनुः । इव ।
 पर्यः । अस्मासु । धृख्व ॥ मधुश्रुतमिति मधुश्रुतम् । घृतम् । इव । सुपृतमिति सु-
 पूतम् । ऋतस्य । नः । पतयः । मृदयन्तु ॥ अग्ने । नय । सुपथेति सुपथा । राये । अ-
 स्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । विद्वान् ॥ युयोधि । अस्मत् । जुहुराणम् । ए-
 नः । सूर्यिष्ठम् । ते । नमउक्तिमिति नमः-उक्तिम् । विधेम ॥ एति । देवानाम् ।
 अपीति । पन्थाम् । अगन्म । यत् । शक्रवाम । तत् । अन्विति । प्रवोदुमिति प्र-
 वोदुम् ॥ अग्निः । विद्वान् । सः । यजात् । [२७] सः । इत् । उ । होता । सः । अध्व-
 रान् । सः । ऋतून् । कल्पयाति ॥ यत् । वाहिष्ठम् । तत् । अगये । बृहत् । अर्च । वि-
 आवसोइति विभा-वसो ॥ महिषी । इव । त्वत् । गयिः । त्वत् । वाजाः । उदिति । ईरते ॥
 अग्ने । त्वम् । पारय । नव्यः । अस्मान् । स्वस्तिभिरिति स्वस्तिभिः । अतीति । दुर्गाणी-
 ति दुः-गानि । विश्वा ॥ पूः । च । पृथ्वी । बहुला । नः । उर्वी । भवं । तोकाय ।
 तर्नयाय । शम् । योः ॥ त्वम् । अग्ने । व्रतपाइति व्रत-पाः । अग्नि । देवः । एति । म-
 र्त्त्येषु । आ ॥ त्वम् । यज्ञेषु । ईद्व्यः ॥ यत् । वः । वयम् । प्रमिनामेति प्र-मिनाम् ।
 व्रतानि । विदुषाम् । देवाः । अविदुष्टरासइत्यविदुः-तरासः ॥ अग्निः । तत् । वि-
 श्वम् । एति । पूणाति । विद्वान् । येभिः । देवान् । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । कल्पया-
 ति ॥ [२८] जुपेथामासनो यजादात्रयो वि-शतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ १४ ॥
 इपेत्वा यज्ञस्य शुन्धं च इर्मणे देवोऽवधृतन्वष्टिस्स वृँपाम्याददे प्रत्युष्टृष्णोऽ-
 सि सुर्वनमसि वाजस्यो भावाच्चतुर्दश ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १४ ॥
 इपेह ह्मुर्वनमष्टावि-शतिः ॥ २८ ॥ इपेत्वा कल्पयाति ॥

॥ इति प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

१ 'इतिदमदमालपनीपरस्म' ॥ (प्रा, अ ९, सू-१७) इदु, इदमे, दमाल, एना, ओक्थी, इयेनेषु पात 'स' इत्यत्र विमर्शनीयो लुब्धे । मेदुहोता । मेदमेअस्तु । सेमानोह्यव्ययानिम् । मेनानकेन । मां रीरनुग-यमे । तिआ यामपि होपप्रकरणे— 'पनीपरीरिदमदमालपरतथ म' इति ॥ स्पष्टोऽर्थं ॥

अथ प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

आपः । उन्दन्तु । जीवसे । दीर्घायुत्वायेतिदीर्घायु-त्वाय । वचसे । ओप
 धे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइतिस्व-धिते । मा । एनम् । हिःसीः । देवश्रुरिति
 देव-श्रूः । एतानि । प्रेति । वपे । स्वस्ति । उत्तराणीत्युत्-तराणि । अजीय । आपः ।
 अस्मान् । मातरः । शुन्धन्तु । घृतेन । नः । घृतपुवइतिघृत-पुवं । पुनन्तु । विश्वम् ।
 अस्मत् । प्रेति । वहन्तु । रिप्रम् । उदिति । आभ्यः । शुचिः । एति । पूतः । एमि ।
 सोमस्य । तनूः । असि । तनुवंम् । मे । प्राहि । महीनाम् । पर्यः । असि । वचोधाइतिवच-
 धाः । असि । वचैः । [१] मयि । धेहि । वृत्रस्य । कनीनिका । असि । चरूपुप्पाइतिचरूपु-
 पाः । असि । चरूपुः । मे । प्राहि । चित्पतिरितिचित्-पतिः । त्वा । पुनातु । वाक्पतिरिति
 वाक्-पतिः । त्वा । पुनातु । देवः । त्वा । सविता । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण ।
 वसोः । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिर्श्मि-भिः । तस्य । ते । पवित्रपतइतिपवित्र-पते ।
 पवित्रेण । यस्मै । कम् । पुने । तत् । शक्यम् । एति । वः । देवासः । इमहे । स
 त्यंधर्माणइतिसत्य-धर्माणः । अध्वरे । यत् । वः । देवासः । आगुरुइत्या-गुरे । यज्ञि
 यासः । हवामहे । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । आपः ।
 ओपधीः । त्वम् । दीरूपाणाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । इह । मा । स
 न्तम् । प्राहि ॥ [२] वचोपधीरष्टोचं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

आकृत्याइत्या-कृत्ये । प्रयुजइतिप्र-युजे । अमये । स्वाहा । मेधायै । मनसे । अमये ।
 स्वाहा । दीरूपायै । तपसे । अमये । स्वाहा । सरस्वत्ये । पूष्णे । अमये । स्वाहा । आपः । दे
 वीः । बृहतीः । विश्वशम्भुइतिविश्व-शम्भुवः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । उरु । अ
 न्तरिख्यम् । बृहस्पतिः । नः । हविषा । वृथातु । स्वाहा । विश्वे । देवस्य । नेतुः । मतेः । वृणीत ।
 सख्यमाविश्वे । गयः । इपुच्छसि । द्युमम् । वृणीत । पुष्यसे । स्वाहा । ऋत्सामयोः । रित्यृक्-
 सामयोः । शिल्पेइति । स्थः । तेइति । वाम् । एति । रमे । तेइति । ग्रा । [३] प्रा
 तम् । एति । अस्य । यज्ञस्य । उद्वचइत्युत्-ऋचः । इमाम् । धियम् । शिख्यमाणस्य ।
 देव । क्रतुम् । दख्यम् । वरुण । समिति । शिशाधि । यया । अतीति । विश्वा । दु
 रितेतिदुः-इता । तरेम । सुतर्माणमितिसु-तर्माणम् । अधीति । नावम् । रुद्नेम । ऊ

क् । असि । आङ्गिरसी । ऊर्णप्रदाइत्यूर्ण-मृदाः । ऊर्जम् । मे । यच्छ । पाहि । मा ।
 मा । मा । हिःसीः । विष्णोः । शर्म । असि । शर्म । यजमानस्य । शर्म । मे । य
 च्छ । नख्यत्राणाम् । मा । अतीकाशात् । पाहि । इन्द्रस्य । योनिः । असि । [४]
 मा । मा । हिःसीः । कृष्यै । त्वा । सुसस्यायइतिसु-सस्यायै । सुपिण्णलाभ्यइतिसु-
 पिण्णलाभ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । सूपस्थाइतिसु-उपस्थाः । देवः । वन
 स्पतिः । ऊर्द्धः । मा । पाहि । एति । उदचइत्युत्-ऋचः । स्वाहा । यज्ञम् । मर्नसा ।
 स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । स्वाहा । उरोः । अन्तरिखात् ।
 स्वाहा । यज्ञम् । वातात् । एति । ग्भे ॥ [५] मा योनिरसि विःशच ॥ ❀ ॥२॥

देवीम् । धियम् । मनामहे । सुमृडीकामितिसु-मृडीकाम् । अभिष्टये । वचो
 धामितिर्वचः-धाम् । यज्ञवाहसमितियज्ञ-वाहसम् । सुपारेतिसु-पारा । नः । असत् ।
 वशे ॥ ये । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-युजः । सुदख्या
 इतिसु-दख्याः । दख्यपितारइतिदख्य-पितारः । ते । नः । पान्तु । ते । नः । अवन्तु ।
 तेभ्यः । नमः । तेभ्यः । स्वाहा । अग्ने । त्वम् । स्विति । जागृहि । वयम् । स्विति ।
 मन्दिपीमहि । गोणाय । नः । स्वस्तये । प्रबुधइतिप्र-बुधे । नः । पुनः । ददः ॥ त्वम् ।
 अग्ने । व्रतपाइतिव्रत-पाः । असि । देवः । एति । मत्सेषु । आ ॥ त्वम् । [६] य
 ज्ञेषु । ईड्यः ॥ विश्वे । देवाः । अभीति । माम् । एति । अववृत्रन् । पूषा । सन्या ।
 सोमः । राधसा । देवः । सुविता । वसोः । वसुदावेतिवसु-दावा । राखं । इयत् ।
 सोम । एति । भूर्यः । भर । मा । पूणन् । पूर्या । वीति । राधि । मा । अहम् । आ
 युंषा । चन्द्रम् । असि । मर्म । भोगाय । भव । वस्त्रम् । असि । मर्म । भोगाय । भ
 व । उस्वा । असि । मर्म । भोगाय । भव । हर्यः । असि । मर्म । भोगाय । भव ।
 [७] छार्गः । असि । मर्म । भोगाय । भव । मेपः । असि । मर्म । भोगाय । भव ।
 वायवे । त्वा । वरुणाय । त्वा । निःऋत्याइतिनिःऋत्ये । त्वा । रुद्राय । त्वा ।
 देवीः । आपः । अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः । इन्द्रियावानितीन्द्रि
 य-वान् । मदिन्तमः । तम् । वः । मा । अवेति । क्रमिपम् । अच्छिन्नम् । तन्तुम् ।
 पृथिव्याः । अन्विति । गोपम् । भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्प
 तिः । पुरण्ते तिपुरः-ण्ता । ते । अस्तु । अथ । ईम् । अवेति । स्य । वरे । एति ।

पृथिव्याः । आरे । शत्रून् । कृणुहि । सर्ववीरइतिसर्व-वीरः । एति । इदम् । अगन्म् । दे
 वयजनमितिदेव-यजनम् । पृथिव्याः । विश्वे । देवाः । यत् । अजुपन्त । पूर्वे । ऋक्साम
 माभ्यामित्यृक्साम-भ्याम् । यजुपा । सन्तरन्तइतिसं-तरन्तः । रायः । पोषेण । समि
 ति । इपा । मदेम ॥ [८] आत्व० हयोऽसिममभोगायभव स्य पञ्चवि० शतिश्च ॥३॥

इयम् । ते । शुक्र । तनूः । इदम् । वचैः । तया । समिति । भव । भ्रा
 जम् । गच्छ । जूः । असि । धृता । मनसा । जुष्टा । विष्णवे । तस्याः । ते । स
 त्यसवसइतिसत्य-सवसः । प्रसवइतिप्र-सवे । वाचः । युत्रम् । अज्ञाय । स्वार्हा ।
 शुक्रम् । असि । अमृतम् । असि । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । हविः । सूर्यस्य । च
 र्ख्युः । एति । अरुहम् । अग्नेः । अरुष्णः । कृनीनिकाम् । यत् । एतशेभिः । ईयं
 से । भ्राजमानः । विपश्चिता । चित् । असि । मना । असि । धीः । असि । दक्षिणा ।
 [९] असि । यज्ञिया । असि । रूपत्रिया । असि । अदितिः । असि । उभयतं
 शशीर्ष्णीत्युभयतः-शीर्ष्णी । सा । नः । सुप्राचीतिसु-प्राची । सुप्रतीचीतिसु-प्रती
 ची । समिति । भव । मित्रः । त्वा । पदि । बध्नातु । पूषा । अध्वनः । पातु । इन्द्रो
 य । अर्ध्याख्यायेत्यधि-अख्याय । अन्विति । त्वा । माता । मन्यताम् । अन्विति ।
 पिता । अन्विति । भ्राता । सगर्भ्यइतिस-गर्भ्यः । अन्विति । सखा । सयूथ्यइति
 स-यूथ्यः । सा । देवि । देवम् । अच्छं । इहि । इन्द्राय । सोमम् । रुद्रः । त्वा । ए
 ति । वर्तयतु । मित्रस्यं । यथा । स्वस्ति । सोमसखेति सोम-सखा । युनः । एति । इ
 हि । सह । ग्या ॥ [१०] दक्षिणासोमसखापञ्च ॥ ❀ ❀ ॥४॥

वखां । असि । रुद्रा । असि । अदितिः । असि । आदित्या । असि । शु
 का । असि । चन्द्रा । असि । वृहस्पतिः । त्वा । सुम्ने । रण्वतु । रुद्रः । वसुभिरिति
 वसुभिः । एति । चिकेतु । पृथिव्याः । त्वा । मूर्द्धन् । एति । जिघमि । देवयजन
 इतिदेव-यजने । इडायाः । पदे । घृतवतीतंघृत-वति । स्वाहा । परिंलिखितमितिप
 रिं-लिखितम् । रूपं । परिंलिखिताइतिपरिं-लिखिताः । अरांतयः । इदम् । अ
 हम् । रूपसः । श्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च ।
 वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । श्रीवाः । [११] अपीति । कृन्तामि । अस्मेइति ।
 रायः । त्वेइति । रायः । तोते । रायः । समिति । देवि । देव्या । उर्वश्या । पश्यस्व ।

त्वष्टीमती । ते । सपेय । सुरेताइतिसुरेताः । रेतः । दधाना । वीरम् । विदेय । तव ।
सन्दृशीतिसन्दृशि । मा । अहम् । गयः । पोपेण । वीति । योपम् ॥ [१२] अस्य
श्रीवाएकान्नात्रिंशच्च ॥ * * * * * ॥५॥

अशुना । ते । अशुः । पृच्यताम् । परुपा । परुः । गन्वः । ते । कामम् ।
अवतु । मदाय । रसः । अच्युतः । अमात्यः । असि । शुक्रः । ते । ग्रहः । अभीति ।
त्यम् । देवम् । सवितारम् । ऊण्योः । क्विक्रंतुमितिक्विक्रतुम् । अर्चामि । सुत्य
संवसुमितिस्वत्य-सवसम् । रत्नधामितिरत्न-धाम् । अभीति । प्रियम् । मतिम् । ऊर्वा ।
यस्य । अमतिः । भाः । अदिद्युतत् । सवीमनि । हिरण्यपाणिरितिहिरण्य-पाणिः ।
अमिमीत् । सुक्रतुरितिस्सु-क्रतुः । कृपा । सुवं ॥ प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रा
णायेतिप्र-अनाय । त्वा । व्यानायेतिवि-अनाय । त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वम् ।
अनुं । प्रेति । अनिहि । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वाम् । अनुं । प्रेति । अनन्तु ॥ [१३]
अनुंसप्तच ॥ * * * * * ॥६॥

सोमम् । ते । क्रीणामि । ऊर्जस्वन्तम् । पयस्वन्तम् । वीर्यावन्तमितिर्वीर्य-
वन्तम् । अभिमातिपाहमित्यभिमाति-साहम् । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । क्रीणामि ।
चन्द्रम् । चन्द्रेण । अमृतम् । अमृतेन । सम्यत् । ते । गोः । अस्मेइति । चन्द्राणि ।
तपसः । तनूः । असि । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । वर्णः । तस्याः । ते । सहस्रणे
पमितिसहस्र-प्रोपम् । पुष्यन्त्याः । चरमेण । पशुना । क्रीणामि । अस्मेइति । ते ।
वन्धुः । मरिचि । ते । रायः । श्रयन्ताम् । अस्मेइति । ज्योतिः । सोमविक्रयिणीति
सोम-विक्रयिणि । तमः । मित्रः । नः । एति । इहि । सुमित्रथाइतिसुमित्त-थाः ।
इन्द्रस्य । ऊरुम् । एति । विश्व । दक्षिणम् । उशन्न । उशन्तम् । स्योनः । स्यो
नम् । स्वान । भ्राज । अहारे । वम्भारे । हस्त । सहस्तेतिसु-हस्त । कृशानविति
कृश-अनो । एते । वः । सोमक्रयणाइतिसोम-क्रयणाः । तान् । स्व्यञ्चम् । मा ।
वः । दम्भन् ॥ [१४] ऊरुन्दाविशतिश्च ॥ * * * * * ॥७॥

उदिति । आयुपा । स्वायुपेतिसु-आयुपा । उदिति । ओपधीनाम् । रसेन । उ
दिति । पर्जन्यस्य । शुभेण । उदिति । अस्थाम् । अमृतान् । अनुं ॥ उरु । अन्त
रिरूपम् । अन्विति । इहि । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति ।

सीद । अस्तंभ्रात् । घाम् । ऋषभः । अन्तरिरूपम् । अमिमीत् । वरिमाणम् । पृथि
 व्याः । एति । असीदत् । विश्वा । भुवंनानि । सम्प्राडितिसं-राट् । विश्वा । इत् ।
 तानि । वरुणस्य । वृतानि । वनेषु । वीति । अन्तरिरूपम् । ततान् । वाजम् । अर्वा
 श्वित्यर्वत्-सु । पर्यः । अग्नियासु । हृथिस्वितिहत्-सु । [१५] कर्तुम् । वरुणः ।
 विरूपु । अग्निम् । दिवि । सूर्यम् । अदधात् । सोमम् । अद्रौ । उदिति । उ । त्यम् ।
 जातवेदसमितिजात-वेदसम् । देवम् । वहन्ति । केतवः ॥ दृशे । विश्वाय । सू
 र्यम् ॥ उस्तौ । एति । इत्तम् । धूरू पाहावितिधूः-साहौ । अनश्रुइति । अवीरहणा
 वित्यवीर-हनौ । ब्रह्मचोदनावितिब्रह्म-चोदनौ । वरुणस्य । स्कम्भनम् । असि । व
 रुणस्य । स्कम्भसर्जनमितिस्कम्भ-सर्जनम् । असि । प्रत्यंस्तइतिप्रति-अस्तः । व
 रुणस्य । पार्शः ॥ [१६] हृश्सुपञ्चत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥८॥

प्रेति । च्यवस्व । भुवः । पते । विश्वानि । अमीति । धामानि । मा । त्वा ।
 परिपरीतिपरि-परी । विदत् । मा । त्वा । परिपन्थिनइतिपरि-पन्थिनः । विदन्न । मा ।
 त्वा । वृकाः । अघायवइत्यघ-यवः । मा । गन्धर्वः । विश्वावसुरिति विश्व-वसुः । ए
 ति । दघत् । श्येनः । भूत्वा । परेति । पत । यजमानस्य । नः । गृहे । देवैः । सः
 स्कृतम् । यजमानस्य । स्वस्त्ययनीतिस्वस्ति-अयनी । असि । अपीति । पन्थाम् ।
 अगस्महि । स्वस्तिगामितिस्वस्ति-गाम् । अनेहसम् । येन । विश्वाः । परीति ।
 द्विपः । वृणक्ति । विन्दते । वसु । नमः । मित्रस्य । वरुणस्य । चरुपसे । महः ।
 देवाय । तत् । ऋतम् । सपर्यत् । दूरेदृशइतिदूरे-दृशे । देवजातायेतिदेव-जाताय ।
 केतवे । दिवः । पुत्राय । सूर्याय । शुः सत् । वरुणस्य । स्कम्भनम् । असि । वरु
 णस्य । स्कम्भसर्जनमितिस्कम्भ-सर्जनम् । असि । उन्मुक्तइत्युत्-मुक्तः । वरुण
 स्य । पार्शः ॥ [१७] मित्रस्यत्रयोविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

अग्नेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । सोमस्य । आतिथ्यम् । असि ।
 विष्णवे । त्वा । अतिथेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । अग्नये । त्वा । रा
 यस्पोषदाब्रह्मइतिरायस्पोष-दाब्रह्मे । विष्णवे । त्वा । श्येनार्य । त्वा । सोमभृत्इति
 सोम-भृते । विष्णवे । त्वा । या । ते । धामानि । हविषा । यजन्ति । ता । ते । वि
 श्वा । परिभूरितिपरि-भूः । अस्तु । यज्ञम् । गयस्फानइतिगय-स्फानः । प्रतरणइति

प्र-तरणः । सुवीरइति सु-वीरः । अवीरहेत्ववीर-द्वा । प्रेति । चर । सोम । दुर्यान् । अ
 दित्याः । सदः । अस्मि । अर्दित्याः । सदः । एति । [१८] सीद । वरुणः । अस्मि ।
 धृतव्रतइति धृत-व्रतः । वारुणम् । अस्मि । शय्योरिति शं-योः । देवानाम् । सख्यात् ।
 मा । देवानाम् । अपसंः । छिध्स्महि । आपतयइत्या-पतये । त्वा । गृह्णामि । परिप
 तयइति परि-पतये । त्वा । गृह्णामि । तनूनत्रइतितनू-नत्रे । त्वा । गृह्णामि । शा
 क्राय । त्वा । गृह्णामि । शकमत्रे । ओजिष्ठाय । त्वा । गृह्णामि । अनाघृष्टमित्यना-
 घृष्टम् । अस्मि । अनाघृष्यमित्यना-घृष्यम् । देवानाम् । ओजः । अभिशस्तिपाइ
 त्यभिशस्ति-पाः । अनभिशास्तेन्यमित्यनाभि-शास्तेन्यम् । अन्विति । मे । दीख्याम् ।
 दीख्यापतिरिति दीख्या-पतिः । मन्यताम् । अन्विति । तपः । तपस्पतिरिति तपः-प
 तिः । अञ्जसा । सत्यम् । उपेति । गेपम् । सुविते । मा । धाः ॥ [१९] आमैकञ्च ॥ ११० ॥

अ-शुर-शुरित्य-शुः-अ-शुः । ते । देव । सोम । एति । प्यायताम् । इन्द्रा
 य । एकधनविदइत्येकधन-विदे । एति । तुभ्यम् । इन्द्रः । प्यायताम् । एति । त्वम् ।
 इन्द्राय । प्यायस्व । एति । प्यायय । सखीन् । मन्या । मेधया । स्वस्ति । ते । देव । सो
 म । सुताम् । अशीय । एष्टः । रायः । प्रेति । इषे । भगाय । ऋतम् । ऋतवादिभ्यइत्यृ
 तवादि-भ्यः । नमः । द्विवे । नमः । पृथिव्यै । अग्ने । व्रतपतइति व्रत-पते । त्वम् । व्रता
 नाम् । व्रतपतिरिति व्रत-पतिः । अस्मि । या । मम । तनूः । एषा । सा । त्वयि । [२०]
 या । तव । तनूः । इयम् । सा । मयि । सह । नौ । व्रतपतइति व्रत-पते । व्रतिनोः ।
 व्रतानि । या । ते । अग्ने । रुद्रिया । तनूः । तया । नः । प्राहि । तस्याः । ते । स्वाहा ।
 या । ते । अग्ने । अयाशयेत्यया-शया । रजाशयेति रजा-शया । हराशयेति हरा-शया ।
 तनूः । चर पिष्टा । गृह्णेति गृह्णे-स्था । उग्रम् । वचं । अपेति । अवधीम् । त्वेपम् ।
 वचः । अपेति । अवधीम् । स्वाहा ॥ [२१] त्वयि च त्वारिः शब् ॥ ❀ ❀ ॥ १११ ॥

विज्ञायनीति वित्त-अयनी । मे । अस्मि । विज्ञायनीति वित्त-अयनी । मे ।
 अस्मि । अवतात् । मा । नाथितम् । अवतात् । मा । व्यथितम् । विदेः । अग्निः । न
 मः । नाम । अग्ने । अङ्गिरः । यः । अस्याम् । पृथिव्याम् । अस्मि । आयुषा । नाम्ना ।
 एति । इहि । यत् । ते । अनाघृष्टमित्यना-घृष्टम् । नाम । यज्ञियम् । तेन । त्वा । एति ।
 द्ये । अग्ने । अङ्गिरः । यः । द्वितीयस्याम् । तृतीयस्याम् । पृथिव्याम् । अस्मि । आयुषा ।

नाम्ना । एति । इहि । यत् । ते । अनाद्यष्टमित्यनाद्यष्टम् । नाम् । [२२] यज्ञियम् ।
 तेन । त्वा । एति । दधे । सिः॒हीः । असि । महिषीः । असि । उरु । प्रथस्व । उ
 रु । ते । यज्ञपतिरिति यज्ञ-पतिः । प्रथताम् । ध्रुवा । असि । देवेभ्यः । शुन्धस्व । दे
 वेभ्यः । शुम्भस्व । इन्द्रघोपइतीन्द्र-घोपः । त्वा । वसुभिरितिवसु-भिः । पुरस्तात् ।
 पातु । मनाजवाइतिमनः-जवाः । त्वा । पितृभिरितिपितृ-भिः । दुस्विणतः । पातु ।
 प्रचेताइतिप्र-चेताः । त्वा । रुद्रैः । पश्चात् । पातु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । त्वा ।
 आदित्यैः । उत्तरतइत्युत्-तरतः । पातु । सिः॒हीः । असि । सपत्नसाहीतिसपत्न-सा
 ही । स्वाहा । सिः॒हीः । असि । सुप्रजावनिरिति सुप्रजा-वनिः । स्वाहा । सिः॒हीः ।
 [२३] असि । रायस्पोपवनिरिति रायस्पोप-वनिः । स्वाहा । सिः॒हीः । असि । आ
 दित्यवनिरित्यादित्य-वनिः । स्वाहा । सिः॒हीः । असि । एति । वह । देवान् । दे
 वयतइतिदेव-यते । यजमानाय । स्वाहा । भूतेभ्यः । त्वा । विश्वायुरिति विश्व-आ
 युः । असि । पृथिवीम् । दृः॒ह । ध्रुवस्विपदिति ध्रुव-स्विपत् । असि । अन्तरि रूपम् । दृः॒
 ह । अच्युतस्विपदित्यच्युत-स्विपत् । असि । दिवम् । दृः॒ह । अग्नेः । भस्म । असि ।
 अग्नेः । पुरीषम् । असि ॥ [२४] नामसुप्रजावनिस्स्वाहा सिः॒हीः पञ्चत्रिंशच्च ॥

युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते । धियः । विप्राः । विप्रस्य । बृहतः । विप

श्रितः ॥ वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदिति वयुन-वित् । एकः । इत् । मही ।
 देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरिति परि-स्तुतिः ॥ सुवागिति सु-वाक् । देव । दुर्यान् ।
 एति । वद । देवश्रुताविति देव-श्रुतौ । देवेषु । एति । घोपेथाम् । एति । नः ।
 वीरः । जायताम् । कर्मण्यः । यम् । सर्वे । अनुजीवामेत्यनु-जीवाम् । युः । बहू
 नाम् । असत् । वशी ॥ इदम् । विष्णुः । वीति । चक्रमे । त्रेधा । नीति । दधे ।
 पदम् ॥ समूढमिति सं-ऊढम् । अस्य । [२५] । पाः सुरे । इरावती इतीरा-वती ।
 धेनुमती इति धेनु-मती । हि । भूतम् । सूयवसिनी इति सु-यवसिनी । मनवे । यज्ञ
 स्ये इति ॥ वीति । अस्कृन्नात् । रोदसी इति । विष्णुः । एते इति । दाधारं । पृथि
 वीम् । अभितः । मयूखैः ॥ प्राची इति । प्रेति । इतम् । अध्वरम् । कल्पयन्ती इ
 ति । ऊर्ध्वम् । यज्ञम् । नयतम् । मा । जीह्वरतम् । अत्र । रमेथाम् । वर्णमन् ।
 पृथिव्याः । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः । महः । वा । विष्णो ।

उत । वा । अन्तरिख्यात् । हस्तौ । पूणस्व । बहुभिरिति बहुभिः । वसच्यैः । आ ।
 प्रेति । यच्छ । [२६] । दक्षिणात् । एति । उत । सव्यात् ॥ विष्णोः । नुकम् ।
 वीर्याणि । प्रेति । वोचम् । यः । पार्थिवानि । विममइति विममे । रजासि । यः ।
 अस्कभायत् । उत्तगमित्युत्तम् । सधस्थमितिसधस्थम् । विचक्रमाणइति विचक्र
 माणः । त्रेधा । उरुगायइत्युरुगायः । विष्णोः । सराटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् ।
 असि । विष्णोः । श्रप्तेइति । स्थः । विष्णोः । स्यूः । असि । विष्णोः । ध्रुवम् । अ
 सि । वैष्णवम् । असि । विष्णवे । त्वा ॥ [२७] अस्ययच्छैकान्नचत्वारिः शच्च ॥ १३ ॥

कृणुष्व । पाजः । प्रसितिमितिप्रसितिम् । न । पृथ्वीम् । याहि । राजा ।
 इव । अमवानित्यमवान् । इभेन ॥ तृथ्वीम् । अन्विति । प्रसितिमितिप्रसितिम् ।
 द्रुणानः । अस्ता । असि । विद्य । रूपसः । तपिष्ठैः ॥ तव । भ्रमासः । आशुया ।
 पतन्ति । अन्विति । स्पृश । धृपता । शोशुचानः ॥ तपिष्ठैः । अग्ने । जुहा । पत
 ज्ञान् । असन्दितइत्यसन्दितः । वीति । सृज । विष्वक् । उल्काः ॥ प्रतीति । स्प
 शः । वीति । सृज । तूर्णितमइतितूर्णि-तम् । भव । पायुः । विशः । अस्याः । अर्द
 व्यः ॥ यः । नः । दूरे । अवशसइत्यवशसः । [२८] यः । अन्ति । अमे । मा
 किः । ते । व्यथिः । एति । दधरपीत् ॥ उदिति । अग्ने । तिष्ठ । प्रति । एति । तनु
 ष्व । नीति । अमित्रान् । ओपतात् । तिग्महेतइतितिग्महेते ॥ यः । नः । अरा
 तिम् । समिधानेति सं-इवान् । चक्रे । नीचा । तम् । ध्रुविष्य । अतसम् । न । शु
 प्कम् ॥ ऊर्ध्वः । भव । प्रतीति । विद्य । अधीति । अस्मत् । आविः । कृणुष्व ।
 दैव्यानि । अग्ने ॥ अवेति । स्थिरा । तनुहि । यातुजूनाम् । जामिम् । अजामिम् ।
 प्रेति । मृणीहि । शत्रून् ॥ सः । ते । [२९] जानाति । सुमतिमितिसु-मतिम् । य
 विष्ठ । यः । ईवते । ब्रह्मणे । गातुम् । ऐरत् ॥ विश्वानि । अस्मे । सुदिनानीतिसु-
 दिनानि । गयः । द्युमानि । अर्यः । वीति । दुरः । अभीति । द्योत् ॥ सः । इत् ।
 अग्ने । अस्तु । सुभगइतिसु-भगः । सुदानुरितिसु-दानुः । यः । त्वा । नित्येन । इ
 विषा । यः । उक्थेः ॥ पिप्रीपति । स्वे । आयुपि । दुगेणइतिदुः-ओने । विश्व । इत् ।
 अस्मे । सुदिनेतिसु-दिना । सा । असत् । इष्टिः ॥ अर्चामि । ते । सुमतिमितिसु-म
 तिम् । धौषि । अर्वाक् । समिति । ते । यावाता । जग्ताम् । [३०] इयम् । गीः ॥

स्वश्वाइतिसु-अश्वः । त्वा । सुरथाइतिसु-रथाः । मर्जयेम । अस्मेइति । खपत्राणि ।
 धार्येः । अन्विति । द्यून् ॥ इह । त्वा । भूरि । एति । चरेत् । उपेति । त्मन् । दो
 पावस्तरितिदोपां-वस्तुः । दीदिवा-संसम् । अन्विति । द्यून् ॥ क्रीडन्तः । त्वा । सुम
 नंसइतिसु-मनंसः । सपेम् । अभीति । द्युम्ना । तस्थिवा-संसः । जनानाम् ॥ यः ।
 त्वा । स्वश्वाइतिसु-अश्वः । मुद्दिग्यइतिसु-द्दिग्यः । अग्ने । उपयातीत्युप-याति ।
 वसुमतेतिवसुं-मता । रथेन ॥ तस्य । ज्ञाता । भवसि । तस्य । सखा । यः । ते । आ
 तिथ्यम् । आनुपक् । जुजोपत् ॥ महः । रुजामि । [३१] वन्धुता । वचोभिरिति
 वचं-भिः । तत् । मा । पितुः । गोतमात् । अन्विति । इयाय ॥ त्वम् । नः । अ
 स्य । वचंसः । चिक्रिद्धि । होतः । यविष्ठ । सुकृतोइतिसु-कृतो । दमूनाः ॥ अस्व
 मज्जइत्यस्वम-ज्जः । तरणयः । सुशेवाइतिसु-शेवाः । अतन्द्रासः । अवृकाः । अश्रमि
 षाः ॥ ते । पायवंः । सद्भियञ्चः । निपद्येतिनि-सद्यं । अग्ने । तवं । नः । पान्तु ।
 अमूर ॥ ये । पायवंः । मामतेयम् । ते । अग्ने । पश्यन्तः । अन्धम् । दुरितादिति
 दुः-इतात् । अरख्यञ्च ॥ ररूपं । तान् । सुकृतोइतिसु-कृतः । विश्ववेदाइतिविश्व-वे
 दाः । दिप्तन्तः । इत् । रिपवंः । न । ह । [३२] देभुः ॥ त्वया । वयम् । सधन्यं
 इतिसध-न्यः । त्वोताः । तवं । प्रणीतीतिप्र-नीती । अश्याम् । वाजान् ॥ उभा ।
 श-सा । सूदय । सत्यतातइतिसत्य-ताते । अनुष्टुया । कृणुहि । अहूयाण ॥ अया ।
 ते । अग्ने । समिधेतिसं-इधा । विधेम । प्रतीति । स्तोमम् । शस्यमानम् । गृभ्याय ॥
 दह । अशंसः । रूपसः । पाहि । अस्मान् । द्रुहः । निदः । मित्रमहइतिमित्र-महः ।
 अवद्यात् ॥ रूपोहणमितिरूप-हनम् । वाजिनम् । एति । जिघर्षि । मित्रम् । प्रथि
 षम् । उपेति । यामि । शर्म ॥ शिशानः । अग्निः । कर्तुभिरितिकर्तु-भिः । समिद्ध
 तिसं-इद्धः । सः । नः । दिवा । [३३] सः । रिपः । पातु । नक्तम् ॥ वीति । ज्यो
 तिपा । वृहता । भाति । अग्निः । आविः । विश्वानि । कृणुते । महित्वेतिमहि-त्वा ॥
 प्रेति । अदेवीः । मायाः । सहते । दुरेवाइतिदुः-एवाः । शिशीति । शृङ्गेइति । रूप
 से । विनिरूपइतिवि-निरूपे ॥ उत । स्वानासः । द्विवि । सन्तु । अग्नेः । तिग्मायुं
 धाइतितिग्म-आयुधाः । रूपसे । हन्तवै । उ ॥ मदे । चित् । अस्य । प्रेति । रुज
 न्ति । भार्माः । न । वरन्ते । पृग्वाइतिपरि-वार्यः । अदेवीः ॥ [३४] अघशंस

स्सतेजस्ता रुजामिहृदिवेकंचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

आपउन्दन्त्वाकृत्यैदवीमियन्तेवस्व्यस्य शुनति सोमन्तउदायुपाप्रन्यवस्वा
 भेरातिथ्यम् शुर् शुर्वित्तायनीमेऽसियुज्जते कृणुष्वपाज्जश्रतुर्दश ॥१४॥ आपोव
 स्व्यसियातवेयङ्गीश्रतुस्त्रिंशत् ॥३४॥ आपउन्दन्त्वदेवीः ॥ ❀ ❀

इति प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-
 भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । एति । ददे । अग्निः । असि । नारिः । असि । प
 रिलिखितमितिपरि-लिखितम् । ररुषः । परिलिखितइतिपरि-लिखिताः । अरांतयः ।
 इदम् । अहम् । ररुषसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि ।
 यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । द्विवे ।
 त्वा । अन्तरिख्याय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । शुन्धताम् । लोकः । पितृपदंनइतिपितृ-
 सदनः । यवं । असि । यवयं । अस्मत् । द्वेषः । [१] यवयं । अरांतीः । पितृणाम् । स
 दनम् । असि । उदिति । दिवम् । स्तमान् । एति । अन्तरिख्यम् । पूष्ण । पृथिवीम् ।
 दृह । द्यु तानः । त्वा । मारुतः । मिनोतु । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । ध्रुवे
 ण । धर्मणा । ब्रह्मवनिमित्तिब्रह्म-वनिम् । त्वा । स्वत्रवनिमित्तिस्वत्र-वनिम् । सुप्र
 जावनिमित्तिसुप्रजा-वनिम् । रायस्पोषवनिमित्तिरायस्पोष-वनिम् । परीति । उहा
 सि । ब्रह्म । दृह । स्वत्रम् । दृह । प्रजामितिप्र-जाम् । दृह । रायः । पोषम् । दृह
 ह । धृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एति । पूणधाम । इन्द्रस्य । सदेः । असि ।
 विश्वजनस्येतिविश्व-जनस्यं । द्याया । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरं । इमाः । भवन्तु ।
 विश्वतः । वृद्धायुमितिवृद्ध-आयुम् । अन्विति । वृद्धयः । जुष्टाः । भवन्तु । जुष्टयः ।
 इन्द्रस्य । स्युः । असि । इन्द्रस्य । ध्रुवम् । असि । ऐन्द्रम् । असि । इन्द्राय । त्वा ॥ [२]
 द्वेषइमाअश्रादंगच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

रूप्पोहणइतिररूपः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । वैष्णवान् । खनामि ।
 इदम् । अहम् । तम् । वलगभितिवलग-गम् । उदिति । वणामि । यम् । नः । समा
 नः । यम् । असमानः । निचखानेतिनि-चखान् । इदम् । एनम् । अर्धम् । करो
 मि । यः । नः । समानः । यः । असमानः । अगतीयति । गायत्रेण । छन्दसा ।
 अववाद्इत्यर्ब-वाद् । वलगइतिवलग-गः । किम् । अक्ष । भद्रम् । तत् । नौ । सह ।
 विराडितिवि-राद् । असि । सपत्नेहेतिसपत्न-हा । सम्राडितिसम्-राद् । असि ।
 भ्रातृव्यहेतिभ्रातृव्य-हा । स्वराडितिस्व-राद् । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा ।
 विश्वाराडितिविश्व-राद् । अमि । विश्वांसाम् । नाष्ट्र णाम् । हन्ता । [३] रूप्पो
 हणइतिररूपः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । प्रेति । उरूपामि । वैष्णवान् । रू
 रूप्पोहणइतिररूपः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अवेति । नयामि । वैष्णवान् ।
 यर्बः । असि । यवयं । अस्मत् । द्वेषः । यवयं । अरांती । रूप्पोहणइतिररूपः-
 हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अवेति । स्तृणामि । वैष्णवान् । रूप्पोहणइति
 रूपः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अभीति । जुहोमि । वैष्णवान् । रूप्पोहणा
 वितिररूपः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । उपोति । दधामि । वैष्णवीइति ।
 रूप्पोहणावितिररूपः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । परोति । ऊहामि । वैष्ण
 वीइति । रूप्पोहणावितिररूपः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । परोति । स्तृणा
 मि । वैष्णवीइति । रूप्पोहणावितिररूपः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । वैष्ण
 वीइति । बृहन् । असि । बृहद्ग्रावेतिबृहत्-ग्रावा । बृहतीम् । इन्द्राय । वाचम् । शुद्ध ॥
 [४] हन्तेन्द्रायदेवं ॥ * * * * * ॥२॥

विभूरितिवि-भूः । असि । प्रवाहणइतिप्र-वाहनः । वद्धिः । असि । हव्यवा
 हनइतिहव्य-वाहनः । शत्रुः । असि । प्रचेताइतिप्र-चेताः । तुथः । असि । विश्वे
 दाइतिविश्व-वेदाः । उशिक् । असि । कविः । अङ्गारिः । असि । बम्मरिः । अच
 स्युः । असि । दुवंस्वान् । शुन्ध्युः । असि । मार्जालीयः । सम्राडितिसं-राद् । असि ।
 कृशानुरिति कृश-अनुः । परिपद्यइतिपरि-सद्यः । असि । पर्वमानः । प्रतकेतिप्र-त
 को । असि । नभस्वान् । असम्मृष्टइत्यसं-मृष्टः । असि । ह्वयसू दइतिहव्य-सूदः ।
 ऋतधामेत्यृत-धामा । असि । सुर्वज्योतिरिति सुर्वः-ज्योतिः । ब्रह्मज्योतिरिति ब्रह्म-

ज्योतिः । असि । सुवर्धमेतिसुवर्धः-धाम् । अजः । असि । एकपादित्येक-पात् ।
 अहिः । असि । बुध्नियः । रौद्रेण । अनीकेन । पाहि । मा । अग्ने । पिपृहि । मा ।
 मा । मा । हिःसीः ॥ [५] अनीकेनाद्यैर्च ॥ * * * * ॥३॥

त्वम् । सोम । तनूकृच्चइतितनूकृत्-भ्यः । द्वेषोभ्यइतिद्वेषः-भ्यः । अन्यकृते
 भ्यइत्यन्य-कृतेभ्यः । उरु । यन्ता । असि । वरुथम् । स्वाहा । जुपाणः । अप्तुः ।
 आज्यस्य । वेतु । स्वाहा । अयम् । नः । अग्निः । वरिवः । कृणोतु । अयम् । मृ
 धः । पुरः । एतु । प्रमिन्दन्नितिप्र-मिन्दन्न ॥ अयम् । शत्रून् । जयतु । जरहपा
 णः । अयम् । वाजम् । जयतु । वाजसातावितिवाज-सातौ ॥ उरु । विष्णोइति ।
 वीति । क्रमस्व । उरु । ख्पयाय । नः । कृधि ॥ घृतम् । घृतयोनेइतिघृत-योने ।
 पिव । प्रप्रेतिप्र-प्र । यज्ञपतिमितिपति-यज्ञ-पतिम् । तिर ॥ सोमः । जिगाति । गातुवि
 दितिगातु-वित् । [६] देवानाम् । एति । निष्कृतमितिनिः-कृतम् । ऋतस्य ।
 योनिम् । आसदमित्या-सदम् । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । ए
 ति । सीद । एपः । वः । देव । सवितः । सोमः । तम् । गृष्पध्वम् । मा । वः । द
 भूत् । एतत् । त्वम् । सोम । देवः । देवान् । उपेति । अगाः । इदम् । अहम् । म
 नुष्यः । मनुष्यान् । सह । प्रजयेतिप्र-जया । सह । गयः । पोषेण । नमः । देवे
 भ्यः । स्वधेतिस्व-धा । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । इदम् । अहम् । निरिति । वरुणस्य ।
 पाशात् । सुवः । अभि । [७] वीति । ख्येपम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । अग्ने । ब्र
 तपतइतिव्रत-पते । त्वम् । व्रतानाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । असि । या । मर्म ।
 तनूः । त्वरि । अभूत् । इयम् । सा । मरि । या । तव । तनूः । मरि । अभूत् ।
 एषा । सा । त्वरि । यथायथमितिथथा-यथम् । नौ । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतिनोः ।
 व्रतानि ॥ [८] गातुविदभ्येकवि-शब्द ॥ * * * * ॥४॥

अतीति । अन्यान् । अगाम् । न । अन्यान् । उपेति । अगाम् । अर्वाक् ।
 त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । तम् । त्वा । जुपे । वैष्णवम् । देवयज्याया
 इतिदेव-यज्यायै । देवः । त्वा । सविता । मर्धा । अनक्तु । ओषधे । त्रायस्व । ए
 नम् । स्वधितइतिस्व-धिते । मा । एनम् । हिःसीः । दिवम् । अग्नेण । मा । लेखीः ।
 अन्तरिस्वम् । मर्धेन । मा । हिःसीः । पृथिव्या । समिति । भव । वर्नस्पते ।

शतवल्शइतिशतवल्शः । वीति । रोह । सहस्रवल्शाइतिसहस्रवल्शाः । वीति ।
 वयम् । रुहेम् । यम् । त्वा । अयम् । स्वर्धितिःरितिस्वर्धितिः । तेतिजानः । प्रणिना
 येतिप्रन्तिनाय । महते । सौभगाय । अर्च्छन्नः । रायः । सुवीरइतिसुवीरः ॥ [९]
 यन्दशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

पृथिव्यै । त्वा । अन्तरिख्याय । त्वा । दिवे । त्वा । शुन्धताम् । लोकः ।
 पितृपदंनइतिपितृसदनः । यवंः । असि । यवर्य । अस्मत् । द्वेषः । यवर्य । अरा
 तीः । पितृणाम् । सदंनम् । असि । स्वावेशइतिसुआवेशः । असि । अग्नेगाइत्यग्ने-
 गाः । नेतृणाम् । वनस्पतिः । अधीति । त्वा । स्थास्यति । तस्यं । वित्तात् । देवः ।
 त्वा । सविता । मध्वा । अन्नक्तु । सुपिण्णलाभ्यइतिसुपिण्णलाभ्यः । त्वा । ओप
 धीभ्यइत्योपधिभ्यः । उदिति । दिवम् । स्तमान । एति । अन्तरिख्यम् । पूण । पृ
 थिवीम् । उपरेण । दृङ्ङ । ते । ते । धामानि । उश्मसि । [१०] गमञ्चै । गावः ।
 यत् । भूरिभृङ्गाइतिभूरिभृङ्गाः । अयासः ॥ अत् । अहं । तत् । उरुगायस्येत्युरु-
 गायस्यं । विष्णोः । परमम् । पदम् । अवेति । भाति । भूरैः ॥ विष्णोः । कर्माणि ।
 पश्यत् । यतः । व्रतानि । एस्पशे ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । सखां ॥ तत् । विष्णोः ।
 परमम् । पदम् । सदां । पश्यन्ति । सूर्यः ॥ दिवि । इव । चख्युः । आतंतमित्या-
 ततम् ॥ ब्रह्मवन्निमित्तिब्रह्मवन्निम् । त्वा । ख्यत्रवन्निमित्तिख्यत्रवन्निम् । सुप्रजावन्नि-
 मितिसुप्रजावन्निम् । रायस्पोषवन्निमित्तिरायस्पोषवन्निम् । परीति । उहामि । ब्र
 ह्मं । दृङ्ङ । ख्यत्रम् । दृङ्ङ । प्रजामितिप्रजाम् । दृङ्ङ । रायः । पोषम् । दृङ्ङ ।
 परिवीरितिपरिवीः । असि । परीति । त्वा । देवीः । विशः । व्ययन्ताम् । परीति ।
 इमम् । रायः । पोषः । यजमानम् । मनुष्याः । अन्तरिख्यस्य । त्वा । सानौ । अ
 वेति । गूहामि ॥ [११] उश्मसीपोषमेकान्नविश्रुतिश्रं ॥ ❀ ❀ ॥६॥

इपे । त्वा । उपवीरित्युपवीः । असि । उपोइति । देवान् । देवीः । विशः ।
 प्रेति । अगुः । वहीः । उशिजः । बृहस्पते । धारय । वस्नि । हव्या । ते । स्वदन्ताम् ।
 देवं । त्वष्टः । वसुं । रण्व । खेतीः । रमध्वम् । अग्नेः । जनित्रम् । असि । वृषणौ ।
 स्थः । उर्वशी । असि । आयुः । असि । पुरूरवाः । घृतेनं । अक्तेइति । वृषणम् ।
 दधाथाम् । गायत्रम् । छन्दः । अर्तुं । प्रेति । जायस्व । त्रैभुम् । जागंतम् । छन्दः ।

अनु । प्रेति । जायस्व । भवतम् । [१२] नः । समनसावितिसं-मनसौ । समोक
सावितिसं-ओकसौ । अरेपसौ ॥ मा । यज्ञम् । द्विः सिष्टम् । मा । यज्ञपतिमिति यज्ञ-
पतिम् । जातवेदसाविति जात-वेदसौ । शिवौ । भवतम् । अद्य । नः ॥ अग्नौ । अग्निः ।
चरति । प्रविष्टइति प्र-विष्टः । ऋषीणाम् । पुत्रः । अधिगजइत्यधि-गजः । एपः ॥ स्वा
हाकृत्येति स्वाहा-कृत्यं । ब्रह्मणा । ते । जुहोमि । मा । देवानाम् । मिथुया । कः । मा
गधेयमिति भाग-धेयम् ॥ [१३] भवतमेकत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

एति । ददे । ऋतस्य । त्वा । देवहविरिति देव-हविः । पाशेन । एति । रभे । धर
पं । मानुपान् । अन्नइत्यन्त-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । प्रेति । उरुषामि ।
अपाम् । पेरुः । असि । स्वात्तम् । चित् । सदेवमिति स-देवम् । हव्यम् । आपः । देवीः ।
स्वदत् । एनम् । समिति । ते । प्राणइति प्र-अनः । वायुर्ना । गच्छताम् । समिति । यज्ञ
त्रैः । अङ्गानि । समिति । यज्ञपतिरिति यज्ञ-पतिः । आशिषेत्या-शिषां । घृतेन । अ
क्तौ । पशुम् । ज्ञयेथाम् । सेवतीः । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । प्रियधेति प्रिय-धा । एति ।
विगत । उरोर्इति । अन्तरि रूप । सजूरिति स-जूः । देवेन । [१४] वार्तेन । अस्य ।
हविषः । त्मना । यज्ञ । समिति । अस्य । तनुर्वा । भव । वर् पीयः । वर् पीयसि । यज्ञे ।
यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । याः । पृथिव्याः । सम्पृचइतिसं-पृचः । पाहि । नमः । ते ।
आतानेत्या-तान । अनर्वा । प्रेति । इहि । घृतस्य । कुल्याम् । अन्विति । सह । प्रज
येति प्र-जयां । सह । रायः । पोषेण । आपः । देवीः । शुद्धायुवइति शुद्ध-युवः । शुद्धाः ।
यूयम् । देवान् । ऊङ्गम् । शुद्धाः । वयम् । परि विष्टइति परि-विष्टाः । परिवेष्टारइति परि-
वेष्टारः । वः । भूयस्म ॥ [१५] देवेन चतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥८॥

वाक् । ते । एति । प्यायताम् । प्राणइति प्र-अनः । ते । एति । प्यायताम् ।
चरुषुः । ते । एति । प्यायताम् । श्रोत्रम् । ते । एति । प्यायताम् । या । ते । प्राणानिति
प्र-अनात् । शुक् । जगाम् । या । चरुषुः । या । श्रोत्रम् । यत् । ते । क्रुस्म् । यत् । आ
स्थितमित्या-स्थितम् । तत् । ते । एति । प्यायताम् । तत् । ते । एतेन । शुन्धताम् । ना
भिः । ते । एति । प्यायताम् । पायुः । ते । एति । प्यायताम् । शुद्धाः । चरित्राः ।
शम् । अन्नइत्यन्त-भ्यः । [१६] शम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । शम् । पृथिव्ये ।
शम् । अहोभ्यामित्यहं-भ्याम् । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइति स्व-धिते ।

मा । एनम् । द्विः सीः । ररूपंसाम् । भागः । असि । इदम् । अहम् । ररूपः । अ
धमम् । तमः । नयामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इ
दम् । एनम् । अधमम् । तमः । नयामि । इषे । त्वा । घृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्या
वा-पृथिवी । प्रेति । ऊर्णाशाम् । अञ्छन्नः । रायः । सुवीरइतिसु-वीरः । उरु । अ
न्तरिरूपम् । अन्विति । इहि । वायोइति । वोति । इहि । स्तोकाणाम् । स्वाहा ।
ऊर्ध्वनभसमित्यूर्ध्व-नभसम् । मारुतम् । गच्छतम् ॥ [१७] अञ्चोवीहिप
ञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

समिति । ते । मनसा । मनः । समिति । प्राणेनेतिप्र-अनेन । प्राणइतिप्र-
अनः । जुष्टम् । देवेभ्यः । हव्यम् । घृतवदितिघृत-वत् । स्वाहा । ऐन्द्रः । प्राणइति
प्र-अनः । अङ्गेअङ्गइत्यङ्गे-अङ्गे । नीति । देध्यत् । ऐन्द्रः । अपानइत्यप-अनः । अङ्गे
अङ्गइत्यङ्गे-अङ्गे । वीति । वोभ्रवत् । देवं । त्वष्टः । भूरि । ते । स० समितिसं-सम् ।
एतु । विषुंरूपाइतिविषुं-रूपाः । यत् । सल्लरूपमाणइतिसं-ल्लरूपमाणः । भवंथ । देव
त्रेतिदेव-त्रा । यन्तम् । अवमे । मखायः । अन्विति । त्वा । माता । पितरः । मद
न्तु । श्रीः । अमि । अग्निः । त्वा । श्रीणानु । आपः । समिति । अग्निन्न । वार्त
स्य । [१८] त्वा । प्रज्यै । पूणः । र० ह्यै । अपाम् । ओपधीनाम् । रोहिष्यै । घृ
तम् । घृतपावानइतिघृत-पावानः । पिबत । वमाम् । वसापावानइतिवसा-पावानः ।
पिबत । अन्तरिरूपस्य । हविः । अमि । स्वाहा । त्वा । अन्तरिरूपाय । दिशः । प्रदि
शइतिप्र-दिशः । आदिशइत्या-दिशः । विदिशइतिवि-दिशः । उदिशइत्युत्-दिशः ।
स्वाहा । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । नमः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः ॥ [१९] वार्तस्याष्टा
वि० शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

समुद्रम् । गच्छ । स्वाहा । अन्तरिरूपम् । गच्छ । स्वाहा । देवम् । सुविता
रम् । गच्छ । स्वाहा । अहोर्गत्वेइत्यहः-रात्रे । गच्छ । स्वाहा । मित्रावरुणावितिमि
त्रा-वरुणौ । गच्छ । स्वाहा । सोमम् । गच्छ । स्वाहा । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा ।
छन्दा० सि । गच्छ । स्वाहा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । गच्छ । स्वाहा । नमः ।
दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । अग्निम् । वैश्वानरम् । गच्छ । स्वाहा । अञ्चइत्यत्-भ्यः ।
त्वा । ओपधीभ्यइत्योपधि-भ्यः । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । तनूम् । त्वचम् । पुत्रम् ।

नर्मास्म । अञ्जीय । शुक् । असि । तम् । अभीति । शोच । यः । अस्मान् । द्वेष्टि ।
यम् । च । वयम् । द्विष्मः । धाम्नो धाम्नइति धाम्नः धाम्नः । गजन्तु । इतः । वरुणः ।
नः । मुञ्च । यत् । आपः । अग्निः । वरुण । इति । शर्पामहे । ततः । वरुण ।
नः । मुञ्च ॥ [२०] असिपद्भिश्च शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

हविष्मतीः । इमाः । आपः । हविष्मान् । देवः । अध्वरः । हविष्मान् । ए
ति । विवासति । हविष्मान् । अस्तु । सूर्यः ॥ अग्नेः । वः । अपन्नगृहस्येत्यपन्न-
गृहस्य । सदसि । मादयामि । सुभ्रायं । सुम्निनीः । सुमे । मा । धत्त । इन्द्राद्वियो
रितीन्द्र-अद्वियोः । भागधेयीरिति भाग-धेयीः । स्थ । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-व-
रुणयोः । भागधेयीरिति भाग-धेयीः । स्थ । विश्वेषाम् । देवानाम् । भागधेयीरि-
ति भाग-धेयीः । स्थ । यज्ञे । जागृत् ॥ [२१] हविष्मतीश्चतुस्त्रिंशत् ॥१२॥

हृदे । त्वा । मनसे । त्वा । दिवे । त्वा । सूर्याय । त्वा । ऊर्ध्वम् । इमम् ।
अध्वरम् । कृधि । दिवि । देवेषु । होत्राः । यच्छ । सोमं । गजन्तु । एति ।
इहि । अवेति । गेह । मा । भेः । मा । समिति । विश्वाः । मा । त्वा । द्वि-
सिपम् । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वम् । उपावरो हेत्युप-अवरोह । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वाम् ।
उपावरोहन्त्वित्युप-अवरोहन्तु । शृणोतुं । अग्निः । समिधेति सं-इधां । हवम् ।
मे । शृण्वन्तु । आपः । धिपणाः । च । देवीः ॥ शृणोतं । श्रावाणः । विदुषः ।
तु । [२२] यन्नम् । शृणोतुं । देवः । सविता । हवम् । मे ॥ देवीः । आपः ।
अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः । इन्द्रियावानितीन्द्रिय-वान् । मदि-
न्तमः । तम् । देवेभ्यः । देवत्रेति देव-त्रा । धत्त । शुक्रम् । शुक्रपेभ्य इति शुक्र-
पेभ्यः । येषाम् । भागः । स्थ । स्वाहा । कार्पिः । असि । अपेति । अपाम् ।
मृधम् । समुद्रस्यं । वः । आस्वित्ये । उदिति । नये ॥ यम् । अग्ने । पृथिव्यति
पृत्-सु । मत्यम् । आवः । वाजेषु । यम् । जुनाः ॥ सः । यन्तां । शश्वतीः ।
इपः ॥ [२३] नुसप्तचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१३॥

त्वम् । अग्ने । रुद्रः । असुरः । महः । दिवः । त्वम् । शर्षः । मार्कतम् । पृ-
थ्वः । ईशिषे ॥ त्वम् । वातैः । अरुणेः । यासि । शुङ्गयइति शं-गयः । त्वम् । पू-
षा । विश्वतइति विश्व-तः । प्रासि । तु । त्मनां ॥ एति । वः । गजानम् । अध्वरस्यं ।

रुद्रम् । होतास्म । सत्ययज्ञमिति सत्यं-यज्ञम् । रोदस्योः ॥ अग्निम् । पुरा । तन्नयि
 बोः । अचिन्तात् । हिरण्यरूपमिति हिरण्य-रूपम् । अर्धमे । कृणुध्वम् ॥ अग्निः ।
 होता । नीति । मसाद् । यर्जीयान् । उपस्थइत्युप-स्थे । मातुः । सुरभौ । उ । लो
 के ॥ युवा । कविः । पुरुनिष्ठइति पुरु-निष्ठः । [२४] ऋतावेत्यृत-वा । धर्ता । कृ
 ष्ठीनाम् । उत । मय्ये । इन्द्रः ॥ साध्वीम् । अकः । देववीतिमिति देव-वीतिम् ।
 नः । अद्य । यज्ञस्य । जिह्वाम् । अविदाम् । युह्याम् ॥ सः । आयुः । एति । अ
 गात् । सुरभिः । वसानः । भद्राम् । अकः । देवहूतिमिति देव-हूतिम् । नः । अद्य ॥
 अकन्दत् । अग्निः । स्तनयन् । इव । द्यौः । स्वाम् । रेहिहत् । वीरुधः । समञ्जनि
 तिसं-अञ्जन् ॥ सद्यः । ज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इन्द्रः । अख्यत् । एति । रो
 दसीइति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ त्वेइति । वसूनि । पुर्वणीकेति पुरु-अनीक ।
 [२५] ह्येतः । दोषा । वस्तोः । एति । ईरिरे । यज्ञियांमः ॥ स्वाम् । इव । विश्वा ।
 भुवनानि । यस्मिन् । समिति । सौभंगानि । दधिरे । पावके ॥ तुभ्यम् । ताः ।
 अङ्गिरस्तमेत्याङ्गिरः-तम् । विश्वाः । सुखिपत्यइतिसु-खिपत्यः । पृथक् ॥ अग्ने । का
 माय । येमिरे ॥ अश्याम् । तम् । कामम् । अग्ने । तवं । ऊती । अश्याम् । गयिम् ।
 गयिवइति रयि-वः । सुवीरमिति सु-वीरम् ॥ अश्याम् । वाजम् । अभीति । वाजय
 न्तः । अश्याम् । युम्नम् । अजर । अजरम् । ते ॥ श्रेष्ठम् । यविष्ठु । भारत । अग्ने ।
 द्युमन्तमिति द्यु-मन्तम् । एति । भर ॥ [२६] वसोइति । पुरुस्पृहमिति पुरु-स्पृहम् ।
 गयिम् ॥ सः । श्वितानः । तन्यतुः । रोचन्नस्थाइति रोचन-स्थाः । अजरोभिः । नानंदद्विरि
 तिनानंदत्-भिः । यविष्ठः ॥ यः । पावकः । पुरुतमइति पुरु-तमः । पुरुणि । पृथु
 नि । अग्निः । अनुयातीत्यनु-याति । भवन् ॥ आयुः । ते । विश्वतः । दधन् । अ
 यम् । अग्निः । वरेण्यः ॥ पुनः । ते । प्राणइति प्र-अनः । एति । अयति । पगेति । य
 स्वम् । सुवामि । ते ॥ आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । हविषः । जुपाणः । घृतप्रतीक
 इति घृत-प्रतीकः । घृतयोनिरिति घृत-योनिः । एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधु । चा
 रुं । गव्यम् । पिता । इव । पुत्रम् । अभीति । [२७] रूपतात् । इमम् ॥ तस्मै ।
 ते । प्रतिहर्यतइति प्रति-हर्यते । जातवेदइति जात-वेदः । विचरपणइति वि-चरपणे ॥
 अग्ने । जनामि । गुष्टुतिमिति सु-स्तुतिम् ॥ दिवः । पगीति । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः ।

पोम् । भागः । असि । तेभ्यः । त्वा । स्वाङ्कृतः । असि । मधुमतीरितिमधु-म-
तीः । नः । इपः । कृधि । विश्वेभ्यः । त्वा । इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवे
भ्यः । मनः । त्वा । अष्टु । उरु । अन्तरिख्यम् । अन्विति । इहि । स्वाहा । त्वा ।
सुभवइतिसु-भवः । सूर्याय । देवेभ्यः । त्वा । मरीचिपेभ्यइतिमरीचि-पेभ्यः । एपः ।
ते । योनिः । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । [३] वाचस्सप्तत्वारिःशत् ॥२॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अन्तः । यच्छु । मघवन्नितिम
घ-वन्नू । पाहि । सोमम् । उरुप्य । रायः । समिति । इपः । यजस्व । अन्तः ।
ते । द्यामि । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तः । उरु । अन्तरिख्यम् । स
जोपाइतिस-जोपाः । देवैः । अवरैः । परैः । च । अन्तर्यामइत्यन्तः-यामे । मघ
वन्नितिमघ-वन्नू । मादयस्व । स्वाङ्कृतः । असि । मधुमतीरितिमधु-मतीः । नः ।
इपः । कृधि । विश्वेभ्यः । त्वा । इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवेभ्यः । मनः ।
त्वा । अष्टु । उरु । अन्तरिख्यम् । अन्विति । इहि । स्वाहा । त्वा । सुभवइतिसु-भ-
वः । सूर्याय । देवेभ्यः । त्वा । मरीचिपेभ्यइतिमरीचि-पेभ्यः । एपः । ते । योनिः ।
अपानायेत्यप-अनाय । त्वा ॥ [४] देवेभ्यस्सप्तत्वं ॥ * * ॥३॥

एति । वायोइति । भूप । शुचिपाइतिशुचि-पाः । उपेति । नः । सहस्रम् ।
ते । नियुतइतिनि-युतः । विश्ववारेतिविश्व-वार ॥ उपोइति । ते । अन्यः । मद्यम् ।
अयामि । यस्य । देव । दधिपे । पूर्णपेयमितिपूर्व-पेयम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपया
म-गृहीतः । असि । वायवे । त्वा । इन्द्रवायू इतीन्द्र-वायू । इमे । सुताः ॥ उपेति ।
प्रयोभिरितिप्रयः-मिः । एति । गतम् । इन्दवः । वाम् । उशान्ति । हि ॥ उपयाम
गृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्रवायुभ्यामितिन्द्रवायु-भ्याम् । त्वा । एपः ।
ते । योनिः । सजोपाभ्यामिति-स-जोपाभ्याम् । त्वा ॥ [५] आवायोत्रिचत्वारिःशत् ॥

अयम् । वाम् । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । सुतः । सोमः । ऋतावृधेत्यृत-
वृधा ॥ मम । इत् । इह । श्रुतम् । हवम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । अ
सि । मित्रावरुणाभ्यामितिमित्रा-वरुणाभ्याम् । त्वा । एपः । ते । योनिः । ऋतायु
भ्यामित्यृतायु-भ्याम् । त्वा ॥ [६] अयंवाविःशतिः ॥ * * ॥ ५ ॥
या । वाम् । कशा । मधुमतीतिमधु-मती । अधिना । सूनृतावृतीतिमूनृ

ता-वती ॥ तया । यज्ञम् । मिमिख्यतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि ।
अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । त्वा । एपः । ते । योनिः । मार्धीभ्याम् । त्वा ॥ [७]
यावामृष्टादंश ॥ * * * * * ॥ ६ ॥

प्रातर्युजावितिप्रातः-युजौ । वीति । मुच्येथाम् । अश्विनौ । एति । इह ।
गच्छतम् ॥ अस्य । सोमस्य । पीतये ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि ।
अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । त्वा । एपः । ते । योनिः । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् ।
त्वा ॥ [८] प्रातर्युजावेकान्नविशतिः ॥ * * * * * [७]

अयम् । वेनः । चोदयत् । पृश्निगर्भाइतिपृश्नि-गर्भाः । ज्योतिर्जरायुरि
तिज्योतिः-जरायुः । रजसः । विमानइतिवि-माने ॥ इमम् । अपाम् । सङ्गमइति
सं-गमे । सूर्यस्य । शिशुम् । न । विप्राः । मतिभिरितिमति-भिः । गिहन्ति ॥ उप
यामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । शण्डाय । त्वा । एपः । ते । योनिः । वीर
ताम् । पाहि ॥ [९] अयंवेनःपञ्चविशतिः ॥ * * * * * ॥ ८ ॥

तम् । प्रलथा । पूर्वथा । विश्वथा । इमथा । ज्येष्ठतातिमित्तिज्येष्ठ-तातिम् ।
वर्हिपदमितिबर्हि-सदम् । सुवर्दिदमिति सुवः-विदम् । प्रतीचीनम् । वृजनम् ।
दोहसे । गिरा । आशुम् । जयन्तम् । अन्विति । यासुं । वर्षसे ॥ उपयामगृहीतइ
त्युपयाम-गृहीतः । असि । मकीय । त्वा । एपः । ते । योनिः । प्रजाइतिप्र-जाः ।
पाहि ॥ [१०] तम्प्रलथापड्विशतिः ॥ * * * * * ॥ ९ ॥

ये । देवाः । दिवि । एकादश । स्थ । पृथिव्याम् । अधीति । एकादश । स्थ ।
अप्सुपदइत्यप्सु-सदः । महिना । एकादश । स्थ । ते । देवाः । यज्ञम् । इमम् । लु
पञ्चम् । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आग्रयणः । असि । स्वाग्रयण
इतिसु-आग्रयणः । जिन्वं । यज्ञम् । जिन्वं । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । अभीति ।
सर्वना । पाहि । विष्णुः । त्वाम् । पातु । विशम् । त्वम् । पाहि । इन्द्रियेण । ए
पः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [११] येदेवास्त्रिचत्वारिंशत् ॥ १० ॥

त्रिंशत् । त्रयः । च । गणिनः । रुजन्तः । दिवम् । रुद्राः । पृथिवीम् ।
च । सचन्ते ॥ एकादशासः । अप्सुपदइत्यप्सु-सदः । सुतम् । सोमम् । जुप
न्ताम् । सर्वनाय । विश्वे ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आग्रयणः ।

असि । स्वाग्रयणइतिसु-आग्रयणः । जिन्व । यज्ञम् । जिन्व । यज्ञपतिमिति यज्ञ-
पतिम् । अभीति । सर्वना । प्राहि । विष्णुः । त्वाम् । पातु । विशम् । त्वम् ।
प्राहि । इन्द्रियेण । एपः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [१२]
त्रिःशद् द्वित्रित्वारिःशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । बृहद्वत्इतिवृ-
हत-वत्ते । वर्यस्वते । उक्थायुवइत्युक्थ-युवे । यत् । ते । इन्द्र । बृहत् । वर्यः । त-
स्मै । त्वा । विष्णवे । त्वा । एपः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । उक्थायुवइत्यु-
क्थ-युवे ॥ [१३] उपयामगृहीतोऽसिद्वाविःशतिः ॥ ॥१२॥

मूर्धानम् । दिवः । अरतिम् । पृथिव्याः । वैश्वानरम् । ऋताय । ज्ञातम् ।
अग्निम् ॥ क्विम् । सम्राजमिति सं-राजम् । अतिथिम् । जनानाम् । आसन्न । ए-
ति । पात्रम् । जनयन्त । देवाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अग्न-
ये । त्वा । वैश्वानराय । ध्रुवः । असि । ध्रुवस्त्विति रिति ध्रुव-स्त्विति । ध्रुवाणाम् ।
ध्रुवतमइति ध्रुव-तमः । अच्युतानाम् । अच्युत्स्त्विति मइत्यच्युत्स्त्विति-तमः । एपः । ते ।
योनिः । अग्नये । त्वा । वैश्वानराय ॥ [१४] मूर्धानम्पञ्चत्रिःशत् ॥ ❀ ॥१६॥

मधुः । च । माधवः । च । शुक्रः । च । शुचिः । च । नमः । च । नमस्यः ।
च । इपः । च । उर्जः । च । सहः । च । सहस्यः । च । तपः । च । तपस्यः । च ।
उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । सःसर्पइतिसं-सर्पः । असि । अःइस्य
त्यायेत्यःहः-पत्याय । त्वा ॥ [१५] मधुश्चत्त्रिःशत् ॥ ॥१४॥

इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एति । गतम् । सुतम् । गीभिः । नमः । वरेण्यम् ॥
अस्य । पातम् । धिया । इपिता ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इ-
न्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । त्वा । एपः । ते । योनिः । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-
भ्याम् । त्वा ॥ [१६] ॥१५॥

ओमांसः । चरुपणीधृतइति चरुपणि-धृतः । विश्वे । देवासः । एति । गत ॥
दाथाःसः । दाशुपः । सुतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । वि-
श्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । एपः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [१७]
इन्द्राग्नीओमांसोविःशतिर्विःशतिः ॥ ॥१६॥

मरुत्वंन्तम् । वृषभम् । वावृधानम् । अर्कवारिमित्यर्कवा-अरिम् । दिव्यम् ।
शासम् । इन्द्रम् ॥ विश्वासाहमिति विश्व-साहम् । अवंसे । नूतनाय । उग्रम् । स
होदाभितिसह-दाम् । इह । तम् । हुवेम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः ।
असि । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वंते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वं
ते ॥ [१८] मरुत्वंन्तः पट्विंशतिः ॥ * * * ॥१७॥

इन्द्र । मरुत्वः । इह । पाहि । सोमम् । यथा । शार्याते । अपिबः । सुत
स्य ॥ तवं । प्रणीतीतिप्र-नीती । तवं । शूर । शर्मन्त्र । एति । विद्यासन्ति । क्व
यः । सुयज्ञाइतिसु-यज्ञाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय ।
त्वा । मरुत्वंते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वंते ॥ [१९] ॥१८॥

मरुत्वान् । इन्द्र । वृषभः । रणाय । पिब । सोमम् । अनुष्वधमित्यनु-स्व
धम् । मदाय ॥ एति । मिञ्चस्य । जठरे । मध्वः । ऊर्मिम् । त्वम् । राजा । असि ।
प्रदिवइतिप्र-दिवः । सुतानाम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्रा
य । त्वा । मरुत्वंते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वंते ॥ [२०]
इन्द्रमरुत्वोमरुत्वानेकान्विंशतिः शदैकान्विंशत् ॥ * * * ॥१९॥

महान् । इन्द्रः । यः । ओजसा । पर्जन्यः । वृष्टिमान्तिवृष्टि-मान् । इव ॥
स्तोमैः । वृक्षस्य । वावृधे ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । महेन्द्राये
तिमहा-इन्द्राय । त्वा । एषः । ते । योनिः । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा ॥
[२१] महानेकान्विंशतिः ॥ * * * ॥२०॥

महान् । इन्द्रः । नृवदिति नृ-वत् । एति । चरू प्रणिप्राइतिचरू पणि-प्राः ।
उत् । दिवर् हाइतिदि-वर् हाः । अग्निनः । सहोभिरितिसह-भिः ॥ अस्मद्रियगि
त्यस्म-द्रियक् । वावृधे । वीर्याय । उरुः । पृथुः । सुकृतइतिसु-कृतः । कर्तृभिरिति
कर्तृ-भिः । भूत् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । महेन्द्रायेतिमहा-इ
न्द्राय । त्वा । एषः । ते । योनिः । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा ॥ [२२] महा
नृवृष्यद्विंशतिः ॥ * * * ॥२१॥

कदा । चन । स्तरीः । असि । न । इन्द्र । सशसि । दाशुपे ॥ उपोपेत्यु
पः-उप । इत् । तु । मध्वन्निति मध्व-वन् । भयः । इत् । तु । ते । दानम् । देव

स्य । पृच्यते ॥ उपयामर्गहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा ॥
 कदा । चन । प्रेति । युच्छसि । उभेइति । नीति । पासि । जन्मनीइति ॥ तुरी
 य । आदित्य । सर्वनम् । ते । इन्द्रियम् । एति । तस्थौ । अमृतम् । दिवि ॥ य
 ज्ञः । देवानाम् । प्रतीति । एति । सुन्नम् । आदित्यासः । भवत । मृडयन्तः ॥
 एति । वः । अर्वाची । सुमतिरिति सु-मतिः । ववृत्यात् । अहोः । चित् । या । व
 ग्विद्येवित्तरेति वरिद्येवित्-त्तरा । असत् ॥ विवस्वः । आदित्य । एपः । ते । सोम
 पीथइतिसोम-पीथः । तेन । मन्दस्व । तेन । तृप्य । तृप्यास्म । ते । वयम् । तर्प
 यितारः । या । दिव्या । वृष्टिः । तया । त्वा । श्रीणामि ॥ [२३] वस्सप्तविंश
 तिश्च ॥ * * * * * ॥२२॥

वामम् । अद्य । सवितः । वामम् । उ । श्वः । दिवेदिवइति दिवे-दिवे । वा
 मम् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सार्वीः ॥ वामस्य । हि । रूपस्य । देव । भूरैः ।
 अया । धिया । वामभाजइति वाम-भाजः । स्याम् ॥ उपयामर्गहीतइत्युपयाम-गृही
 तः । असि । देवार्य । त्वा । सवित्रे ॥ [२४] वामञ्चतुर्विंशतिः ॥ * * * * * ॥२३॥

अदब्धेभिः । सवितः । पायुभिरिति पायु-भिः । त्वम् । शिवेभिः । अद्य । परीति ।
 पाहि । नः । गर्गम् ॥ हिरण्यजिह्वइति हिरण्य-जिह्वः । सुविताय । नव्यसे । रूप ।
 मार्किः । नः । अघशसइत्यघ-शसः । ईशत ॥ उपयामर्गहीतइत्युपयाम-गृहीतः ।
 असि । देवार्य । त्वा । सवित्रे ॥ [२५] अदब्धेभिः सप्तयोर्विंशतिः ॥ * * * * * ॥२४॥

हिरण्यपाणिमिति हिरण्य-पाणिम् । जनये । सवितारम् । उपेति । ह्ये ॥
 सः । चेत्ता । देवता । पदम् ॥ उपयामर्गहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । देवा
 र्य । स्या । सवित्रे ॥ [२६] हिरण्यपाणिञ्चतुर्दश ॥ * * * * * ॥२५॥

सुशर्मैतिसु-शर्मा । असि । सुप्रतिष्ठानइतिसु-प्रतिष्ठानः । वृहत् । उख्ये ।
 नमः । एपः । ते । योनैः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [२७] सुशर्मादादश ॥
 बृहस्पतिसुतस्येति बृहस्पति-सुतस्य । ते । इन्दोइति । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-
 यतः । पत्नीवन्तमिति पत्नी-वन्तम् । ग्रहम् । गृह्णामि । अमा (३) इ । पत्नीवा (३)
 इति पत्नी-वा (३) । सज्जिरितिस-ज्जः । देवेन । त्वप्रा । सोमम् । पिब । स्वाहा ॥
 [२८] बृहस्पतिसनम्यपञ्चदश ॥

हरिः । असि । हारियोजनइतिहारि-योजनः । हयोः । स्थाता । वज्रस्य ।
 भर्ता । पृश्नेः । प्रेता । तस्य । ते । देव । सोम । इष्ट्यञ्जुपइतीष्ट-यजुषः । स्तुत
 स्तोमस्येतिस्तुत-स्तोमस्य । शस्तोकथस्येतिशस्त-उकथस्य । हरिवन्तमितिहरि-व
 न्तम् । ग्रहम् । गृह्णामि । हरीः । स्थ । हयोः । घानाः । सहसोमाइतिसह-सो
 माः । इन्द्राय । स्वाहा ॥ [२९] हरिरसिपद्धिः शतिः ॥ ॥२८॥

अमे । आयूँपि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इर्षम् । च । नः ॥ आ
 रे । वाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अमये ।
 त्वा । तेजस्वते । एषः । ते । योनिः । अमये । त्वा । तेजस्वते ॥ [३०] अम्
 आयूँपित्रयोविः शतिः ॥ ॥२९॥

उत्तिष्ठन्त्युत्-तिष्ठन् । ओजसा । सह । पीत्वा । शिप्रेइति । अचेपयः ॥
 सोमम् । इन्द्र । चमूइति । सुतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इ
 न्द्राय । त्वा । ओजस्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । ओजस्वते ॥
 [३१] उत्तिष्ठनेकविः शतिः ॥ ॥३०॥

तरणिः । विश्वदर्शतइतिविश्व-दरू शतः । ज्योतिष्कृदितिज्योतिः-कृत् ।
 असि । सूर्य ॥ विश्वम् । एति । भासि । रोचनम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृही
 तः । असि । सूर्याय । त्वा । भ्राजस्वते । एषः । ते । योनिः । सूर्याय । त्वा ।
 भ्राजस्वते ॥ [३२] तरणिविः शतिः ॥ ॥३१॥

एति । प्यायस्व । मदिन्तम् । सोम । विश्वाभिः । ऊतिभिरित्यूति-भिः ॥
 भवं । नः । सप्रथंस्तमइतिसप्रथः-तमः ॥ [३३] आप्यायस्वनवं ॥ ॥३२॥

ईयुः । ते । ये । पूर्वतरामितिपूर्व-तराम् । अपश्यन् । व्युच्छन्तीमितिंवि-
 उच्छन्तीम् । उपसंम् । मत्यांसः ॥ अस्माभिः । उ । नु । प्रतिचख्येतिप्रति-च
 ख्या । अभूत् । ओइति । ते । यन्ति । ये । अपरीषुं । पश्यान् ॥ [३४] ईयुरे
 कान्निविः शतिः ॥ ॥३३॥

ज्योतिष्मतीम् । त्वा । सादयामि । ज्योतिष्कृतमितिज्योतिः-कृतम् । त्वा ।
 सादयामि । ज्योतिर्विदमितिज्योतिः-विदम् । त्वा । सादयामि । भास्वतीम् । त्वा ।
 सादयामि । ज्वलन्तीम् । त्वा । सादयामि । मल्मलाभवंतीमितिमल्मला-भवं

न्तीम् । त्वा । सादयामि । दीप्यमानाम् । त्वा । सादयामि । रोचमानाम् । त्वा ।
सादयामि । अर्जसाम् । त्वा । सादयामि । बृहज्ज्योतिषमिति बृहत्-ज्योतिषम् ।
त्वा । सादयामि । बोधयन्तीम् । त्वा । सादयामि । जाग्रतीम् । त्वा । सादया
मि ॥ [३५] ज्योतिष्मतीः पदत्रिंशत् ॥ ॥३५॥

प्रयासायेति प्र-यासाय । स्वाहा । आयासायेत्या-यासाय । स्वाहा । वियासा
येति वि-यासाय । स्वाहा । स्र्यासायेतिसं-यासाय । स्वाहा । उद्यासायेत्युत्-यासा
य । स्वाहा । अवयासायेत्यव-यासाय । स्वाहा । शुचे । स्वाहा । शोकाय । स्वाहा ।
तप्यन्वै । स्वाहा । तपते । स्वाहा । ब्रह्मद्वयाया इति ब्रह्म-द्वयायै । स्वाहा । सर्वस्मै ।
स्वाहा ॥ [३६] प्रयासाय चतुर्विंशतिः ॥ ॥३५॥

चित्तम् । सन्तानेनेति सं-तानेन । भवम् । युक्ता । रुद्रम् । तर्निम्ना । पशुप
तिर्मिति पशु-पतिम् । स्थूलदृढयेनेति स्थूल-दृढयेन । अग्निम् । हृदयेन । रुद्रम् । लो
हितेन । शर्वम् । मर्तन्नाभ्याम् । महादेवमिति महा-देवम् । अन्तःपांश्वेनेत्यन्तः-पा
श्वेन । ओषिष्ठइत्योषिष्ठ-हनम् । शिङ्गोनि कोश्याभ्यामिति शिङ्गी-निकोश्या
भ्याम् ॥ [३७] ॥ चित्तमष्टादश ॥ ॥३६॥

एति । तिष्ठ । वृत्रह्निति वृत्र-हन् । रथम् । युक्ता । ते । ब्रह्मणा । हरीइ
ति ॥ अर्वाचीनम् । स्विति । ते । मनः । प्राचा । कृणोतु । वसुनां ॥ उपया
मगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै । एषः । ते । यो
निः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै ॥ [३८] आतिष्ठपद्विंशतिः ॥ ॥३७॥

इन्द्रम् । इत् । हरीइति । वेहतः । अप्रतिष्ठशवसमित्यप्रतिष्ठ-शवसम् ।
ऋषीणाम् । च । स्तुतीः । उपेति । यज्ञम् । च । मातृपाणाम् । उपयामगृहीतइ
त्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै । एषः । ते । योनिः । इ
न्द्राय । त्वा । षोडशिनै ॥ [३९] इन्द्रमित्रयोर्विंशतिः ॥ ॥३८॥

अमावि । सोमः । इन्द्र । ते । शर्विष्ठ । धृष्णो । एति । गृह्णि ॥ एति ।
त्वा । पूणक्तु । इन्द्रियम् । रजः । सूर्यं । न । गृध्रमभिरिति गृध्रि-भिः ॥ उपया
मगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै । एषः । ते । यो
निः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै ॥ [४०] असाविसप्तविंशतिः ॥ ॥३९॥

सर्वस्य । प्रतिशीवरीतिप्रति-शीवरी । भूमिः । त्वा । उपस्थइत्युप-स्थे । ए
ति । अधित् ॥ स्योना । अस्मै । सुपदेतिसु-सदा । भव । यच्छ । अस्मे । श
र्म । सप्रथाइतिस-प्रथाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा ।
पोडुशिनै । एपः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । पोडुशिनै ॥ [४१] ॥ ४० ॥

महान् । इन्द्रः । वज्रंवाहुरिति वज्रं-वाहुः । पोडुशी । शर्म । यच्छतु ॥ स्व
स्ति । नः । मधवेतिमध-वा । क्रोतु । हन्तु । प्राम्पानम् । यः । अस्मान् । छे
ष्टि ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । पोडुशिनै । ए
पः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । पोडुशिनै ॥ [४२] सर्वस्यमहान्शपड्विंश
तिप्पड्विंशतिः ॥ ॥ ४१ ॥

सजोपाइतिस-जोपां । इन्द्र । सगणइतिस-गणः । मरुद्विरिति मरुत्-भिः ।
सोमम् । पिव । वृत्रहन्नातिवृत्र-हन् । शूर । विद्वान् ॥ जहि । शत्रून् । अपेति ।
मृधं । नुदस्व । अथं । अभयम् । कृणुहि । विश्वतः । नः ॥ उपयामगृहीतइ
त्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । पोडुशिनै । एपः । ते । योनिः । इ
न्द्राय । त्वा । पोडुशिनै ॥ [४३] सजोपांस्रिंशत् ॥ ॥ ४२ ॥

उदिति । उ । त्यम् । जातवेदसमिति जात-वेदसम् । देवम् । वहन्ति ।
केतवः ॥ हुशे । विश्वाय । सूर्यम् ॥ चित्रम् । देवानाम् । उदिति । अगात् ।
अनीकम् । चरुषुः । मित्स्यं । वरुणस्य । अग्नेः ॥ एति । अग्राः । द्यावापृथि
वीइति द्यावा-पृथिवी । अन्तरिंख्यम् । सूर्यः । आत्मा । जगंतः । तस्थुषः । च ॥
अग्ने । नयं । सुपथेति सु-पथां । राये । अस्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । वि
द्वान् ॥ युयोधि । अस्मत् । जुहुराणम् । एनः । भृयिष्ठाम् । ते । नमउक्तिमिति
नमः-उक्तिम् । विधेम ॥ दिवम् । गच्छ । सुवः । पत् । रूपेणं । [४४] वः । रू
पम् । अभि । एति । एमि । वयंसा । वयं ॥ तुथः । वः । विश्ववेदाइति विश्व-
वेदाः । वीति । भजतु । वर पिष्ठे । अधीति । नाके ॥ एतत् । ते । अग्ने । राधं ।
एति । एति । सोमच्युतमिति सोम-च्युतम् । तत् । मित्रस्यं । पथा । नय । ऋ
तस्यं । पथा । प्रेति । इत् । चन्द्रदंख्यणाइति चन्द्र-दंख्यणाः । यज्ञस्यं । पथा ।
सुविता । नयन्तीः । ब्राह्मणम् । अद्य । राच्यासम् । ऋषिम् । आर् । पेयम् । पितृ

मन्तमितिपितृ-मन्तम् । पैतृमत्यमितिपैतृ-मत्यम् । सुधातुदखिणमिति सुधातु-
दखिणम् । वीति । सुवः । पश्य । वीति । अन्तरिरूपम् । यतस्व । सदस्यैः । अस्म
दात्राइत्यस्मत्-दात्राः । देवत्रेतिदेव-त्रा । गच्छत । मधुमतीरिति मधु-मतीः । प्र
दातारमिति प्र-दातारम् । एति । विगत । अनवहायेत्यनव-हाय । अस्मान् । देव
यानेनेतिदेव-यानेन । पथा । इत । सुकृतामिति सु-कृताम् । लोके । सीदत । तत ।
नः । सःस्कृतम् ॥ [४५] रूपेणसदस्यैरशदशच ॥ ❀ ❀ ॥४३॥

धाता । गतिः । सविता । इदम् । जुषन्ताम् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः ।
निधिपतिरिति निधि-पतिः । नः । अग्निः ॥ त्वष्टा । विष्णुः । प्रजयेति प्र-जया ।
सःःःराणइतिसं-राणः । यजमानाय । दधिणम् । दधातु ॥ समिति । इन्द्र । नः ।
मनमा । नेपि । गोभिः । समिति । मूरिभिरिति मूरि-भिः । मघवन्निति मघ-वन्न ।
समिति । स्वस्त्या ॥ समिति । ब्रह्मणा । देवकृतमिति देव-कृतम् । यत् । अस्ति ।
समिति । देवानाम् । सुमत्येति सु-मत्या । यज्ञियानाम् ॥ समिति । वर्चसा । पर्य
सा । समिति । तनूभिः । अर्गन्महि । मनसा । समिति । शिवेन ॥ त्वष्टा । नः ।
अव । वरिवः । कृणोतु । [४६] अन्विति । माष्टु । तनुवः । यत् । विलिष्टमि
ति विलिष्टम् ॥ यत् । अथ । त्वा । प्रयतीति प्र-यति । युजे । अस्मिन् । अग्ने ।
होतारम् । अवृणीमहि । इह ॥ ऋधक् । अयाद् । ऋधक् । उत । अशमिष्ठाः ।
प्रजानन्निति प्र-जानन्न । युजम् । उपेति । ग्राहि । विटान् ॥ स्वगेति स्व-गा । वः ।
देवाः । सदंनम् । अकर्म । ये । आजग्मेत्या-जग्म । मवना । इदम् । जुषाणाः ॥
जखिषवाःसः । पण्वाःसः । च । विश्वे । अस्मेइति । धत्त । वमवः । वसूनि ॥
यान् । एति । अवहः । उगतः । देव । देवान् । तान् । [४७] प्राति । ईर्य ।
स्वे । अग्ने । सधस्थइति सध-स्थे ॥ पहमानाः । भग्माणाः । ह्योःपि । वसुम् । व
मम् । दिवम् । एति । तिप्रन् । अर्तु ॥ यज्ञ । यज्ञम् । गच्छ । यज्ञपतिमिति यज्ञ-
पतिम् । गच्छ । स्वाम् । योनिम् । गच्छ । स्वाहा । एपः । ते । यज्ञः । यज्ञपतइ
तियज्ञ-पते । सहस्रं क्वाइति सहस्रं क्-वाक् । सुवीइति सु-वीगः । स्वाहा । दे
वाः । गातुविदइति गात्-विदः । गातुम् । वित्वा । गातुम् । इत । मनमः । पते ।
इमम् । नः । देव । देवेषु । यज्ञम् । स्वाहा । वाचि । स्वाहा । वाते । थाः ॥

[४८] कृणोतु तान्नाचत्वारिंशच्च ॥

॥४४॥

उरुम् । हि । राजा । वरुणः । चकार । सूर्याय । पन्थाम् । अन्वेतवाइ
 त्यनु-एतवै । उ ॥ अपदे । पादा । प्रतिधातवइतिप्रति-धातवे । अक्रः । उत । अ
 प्यक्तेत्यप-वक्ता । हृदयाविभृइतिहृदय-विभृः । चित् ॥ शतम् । ते । राज्ञ् । भि
 पजंः । सहस्रम् । उर्वी । गम्भीरा । सुमतिरितिसु-मतिः । ते । अस्तु ॥ वाधस्व ।
 द्वेषः । निरङ्कतिमितिनिःऋतिम् । पृगचैः । कृतम् । चित् । एनंः । प्रेति । मु
 मुग्धि । अस्मत् ॥ अभिष्ठितइत्यभि-स्थितः । वरुणस्य । पाशः । अग्नेः । अनीकम् ।
 अपः । एति । विवेश ॥ अपाम् । नपात् । प्रतिरख्यन्नितिप्रति-रख्यन्नं । असुर्यम् ।
 दमेदमइतिदमे-दमे । [४९] समिधमितिसं-इधम् । यत्पि । अग्ने ॥ प्रतीति । ते ।
 जिह्वा । घृतम् । उदिति । चरण्येत् । समुद्रे । ते । हृदयम् । अफस्वित्यप्-सु । अन्तः ॥
 समिति । त्वा । विशन्तु । ओपधीः । उत । आपः । यज्ञस्य । त्वा । यज्ञपतइति
 यज्ञ-पते । हविर्भिरितिहविः-भिः ॥ सूक्तवाकइतिसूक्त-वाके । नमोवाकइतिनमः-
 वाके । विधेम । अवभृथेत्यव-भृथ । निचङ्कुणेतिनि-चङ्कुण । निचेरुरितिनि-चेरुः ।
 असि । निचङ्कुणेतिनि-चङ्कुण । अवेति । देवैः । देवकृतमितिदेव-कृतम् । एनंः ।
 अयात् । अवेति । मर्त्यैः । मर्त्यकृतमितिमर्त्य-कृतम् । उरोः । एति । नः । देव ।
 रिपः । पाहि । सुमित्राइतिसु-मित्राः । नः । आपः । ओपधयः । [५०] सन्तु ।
 दुर्मित्राइतिदुः-मित्राः । तस्मै । भूयासुः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । व
 यम् । द्विष्मः । देवीः । आपः । एपः । वः । गर्भः । तम् । वः । सुप्रीतमितिसु-
 प्रीतम् । सुभृतमितिसु-भृतम् । अकर्म । देवेषु । नः । सुकृतइतिसु-कृतः । ब्रूतात् ।
 प्रतियुतइतिप्रति-युतः । वरुणस्य । पाशः । प्रत्यस्तइतिप्रति-अस्तः । वरुणस्य । पा
 शः । एधंः । असि । एधिपीमहि । समिदितिसं-इत् । असि । तेजः । असि । तेजः ।
 मयि । धेहि । अपः । अन्विते । अचारिपम् । रसेन । समिति । असृख्यम्हि ॥
 पर्यस्वान् । अग्ने । एति । अगमम् । तम् । मा । समिति । सृज । वर्चसा ॥ [५१]
 दमेदमओपधयआपद्च ॥

॥४५॥

यः । त्वा । हृदा । कीरिणा । मन्यमानः । अमर्त्यम् । मर्त्यैः । जोहवीमि ॥
 जातवेदइतिजात-वेदः । यशः । अस्मासुं । धेहि । प्रजाभिरितिप्र-जाभिः । अ

भे । अमृतत्वमित्यमृत-त्वम् । अश्याम् ॥ यस्मै । त्वम् । सुकृतइतिसु-कृते । जात
 वेदइतिजात-वेदः । उ । लोकम् । अग्ने । कृणवः । स्योनम् ॥ अश्विनम् । सः ।
 पुत्रिणम् । वीरवन्तमितिवीर-वन्तम् । गोमन्तमितिगो-मन्तम् । गृयिम् । नशते ।
 स्वस्ति ॥ त्वेइति । स्विति । पुत्र । शवमः । अवृत्रम् । कामकातयइतिकाम-का
 तयः ॥ न । त्वाम् । इन्द्र । अतीति । रिच्यते ॥ उक्थउक्थइत्युक्थे-उक्थे । सो
 मः । इन्द्रम् । ममाद् । नीथेनीथइतिनीथे-नीथे । मघवानमितिमघ-वानम् । [५२]
 सुतासः ॥ यत् । ईम् । सवाधइतिस-वाधः । पितरम् । न । पुत्राः । समानद
 र्खाइतिसमान-दरखाः । अवसे । हवन्ते ॥ अग्ने । रसेन । तेजसा । जातवेदइ
 तिजात-वेदः । वीति । रोचसे ॥ रूषोहेतिरूषः-हा । अमीवचातनइत्यमीव-चात
 नः ॥ अयः । अन्विति । अचारिपम् । रसेन । समिति । असृष्टमहि ॥ पर्य
 स्वान् । अग्ने । एति । अगमम् । तम् । मा । समिति । सृज । वधमा ॥ वसुः ।
 वसुपतिरितिवासु-पतिः । हिकम् । असि । अग्ने । विभावंसुगितिविभा-वसुः ॥ स्या
 म । ते । सुमतावितिसु-मतौ । अपि ॥ त्वाम् । अग्ने । वसुपतिमितिवासु-पतिम् । व
 सूनाम् । अभि । प्रेति । मन्दे । [५३] अचरेषु । राजन् ॥ त्वया । वाजम् । वाज
 यन्तुइतिवाज-यन्तः । जयेम । अमीति । स्याम् । पृथुतीः । मत्यानाम् ॥ त्वाम् ।
 अग्ने । वाजसातममितिवाज-सातमम् । विप्राः । वर्धन्ति । सुष्टुनमितिसु-स्तुनम् ॥
 सः । नः । रास्व । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ अयम् । नः । अग्निः । वरिवः । कृणोतु ।
 अयम् । मृधः । पुरः । एतु । प्रभिन्दन्नितिप्र-भिन्दन् ॥ अयम् । शत्रून् । जयतु ।
 जरहंपाणः । अयम् । वाजम् । जयतु । वाजमातावितिवाज-माता ॥ अग्निना ।
 अग्निः । समिति । इच्यते । ऋविः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । युवां ॥ हव्यवाडितह
 व्य-वाद् । जुहांस्यइतिजुहु-आस्यः ॥ त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रे
 ण । सन् । सता ॥ सखा । सख्या । समिध्यसइतिसं-इध्यमे ॥ उदिति । अग्ने ।
 शुचयः । तव । वीति । ज्योतिषा ॥ [५४] मघवानमन्देह्यग्नेचतुर्दशच ॥२६॥

वाचःप्राणायत्वा । उपयामगृहीतोऽस्यपानायत्वा । आवायोवायवेसुजोषा
 भ्यान्त्वा । अयमृतायुभ्यान्त्वा ॥ यावामश्विभ्याम्माध्वीभ्यान्त्वा । प्रातयुजावश्वि
 भ्यान्त्वा । अयश्शण्डायवीरताम्पाहि । तम्मकायप्रजाःपाहि । येदेवास्त्रिदशदा

अग्र्यणोऽसिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः । उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वोक्थायुवे । मूर्धानमम
 येत्वावेश्वानुराय । मधुंश्रसुऽसर्पोऽसि । इन्द्राग्नीन्द्रामिभ्यान्त्वा । ओमांसोविश्वे
 भ्यस्त्वादेवेभ्यः । मरुत्वन्तन्त्रीणीन्द्रायत्वामरुत्वते । महान्द्रेमहेन्द्रायत्वा । कुदाच
 नादित्येभ्यस्त्वा । कुदाचनस्तुरीर्विवस्वआदित्य । इन्द्रऽशुचिरपः । वामन्त्रीणिदे
 वार्यत्वासविवे । सुशर्माऽमिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः । बृहस्पतिंसुतस्यत्वष्ट्रासोमम्पिव
 स्वाहा । हरिरसिसहसोमाइन्द्रायस्वाहा । अम्रआयूऽप्यमयेत्वातेजस्वते । उत्तिष्ठ
 निन्द्रायत्वौजस्वते । त्रणिस्सूर्यायत्वाम्राजस्वते । आतिष्ठाद्याष्पडिन्द्रायत्वापोह
 शिने । उदुत्यञ्चित्रम् । अग्नेनयदिवङ्गच्छ । उरुमायुंयेद्देवामुमुग्धि । अग्नावि
 ष्णुसुकतमुसुक्तम् । परवैपइत्तयः । देववैयेदेवाःपइत्तयौ । परवैसवाचम् । भू
 मिर्व्यतृष्यन्न । प्रजापतिर्व्यरूपुष्यन्न । भूमिरादित्यावे । अग्निहोत्रमादित्योवै । भू
 मिल्लेकस्सलेकस्सुलेकः । विष्णोरुदुत्तमम् । अन्नपतेपुनस्त्वाऽऽदित्याः । उरुऽस
 संजवर्षसा । यस्त्वासुष्टुतम् । त्वमग्नेयुरूष्वाहिसुष्टुतिम् । त्वमग्नेविचर्षणे । यस्त्वा
 विरौचसे ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

आददे वाचस्पतयउपयामगृहीतोऽस्यावांयो अयव्वाय्यावांम्प्रातर्भुजाव
 यन्तय्येदेवास्त्रिऽशदुपयामगृहीतोऽसिमूर्धानममधुश्चेन्द्राग्नी ओमांसोमरुत्वन्तमिन्द्रं
 मरुत्वोमरुत्वान्महान्महान्नुवत्कुदावाममदब्धेभिरु हिरण्यपाणिः सुशर्माबृहस्पतिंसु
 तस्यहरिरस्यम्र उत्तिष्ठन्तरणिराप्यायस्त्रेयुष्टेये ज्योतिष्मतीम्पयासायंचित्तमातिष्ठेन्द्रम
 सांविस्वस्य महान् ऋजोपा उदुत्यन्धातोरुःहियस्त्वापदचत्वारिःशत् ॥ ४६ ॥
 आददेयेदेवामहानुत्तिष्ठन् ऋसवस्य सन्तुदुर्भवाश्चतुष्पञ्चाशत् ॥ ५४ ॥ आददेवि
 ज्योतिषा ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

देवासुरादितिदेव-असुराः । सधैर्यत्ताइतिसं-युताः । आसन्नू । ते । देवाः ।
विजयमितिवि-जयम् । उपयन्तइत्युप-यन्तः । अग्नौ । वामम् । वसु । सम् । नी
ति । अदधत् । इदम् । उ । नः । भविष्यति । यदि । नः । जेष्यन्ति । इति ।
तत् । अग्निः । नीति । अक्रामयत् । तेन । अपेति । अक्रामत् । तत् । देवाः ।
विजित्येतिवि-जित्यं । अवरुह्यमानानाइत्यंवरुह्यमानाः । अन्विति । आयन्नू ।
तत् । अस्य । सहसा । एति । अदिष्यन्त । सः । अरोदीत् । यत् । अरोदीत् ।
तत् । रुदस्यं । रुदत्वमिति रुद-त्वम् । यत् । अश्रु । अशीयत् । तत् । [१] रज
तम् । हिरण्यम् । अभवत् । तस्मात् । रजतम् । हिरण्यम् । अदस्विण्यम् । अ
श्रुजमित्यंश्रु-जम् । हि । यः । ब्रूहिषिं । ददाति । पुरा । अस्य । सव्वंश्ररादि
तिसं-वश्ररात् । गृहे । रुदन्ति । तस्मात् । ब्रूहिषिं । न । देयम् । सः । अग्निः ।
अब्रवीत् । भागी । असानि । अर्थ । वः । इदम् । इति । पुनराधेयमितिपुनः-
आधेयम् । ते । केवलम् । इति । अब्रुवन्नू । ऋध्नवत् । खलु । सः । इति । अ
ब्रवीत् । यः । मद्देव्यमितिमत-देव्यम् । अग्निम् । आदधाताइत्या-दधति । इ
ति । तम् । पूषा । एति । अधत् । तेन । [२] पूषा । आध्नोत् । तस्मात् ।
पौष्णाः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । त्वष्टा । एति । अधत् । तेन । त्वष्टा । आ
ध्नोत् । तस्मात् । त्वाष्टाः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । मनुः । एति । अधत् ।
तेन । मनुः । आध्नोत् । तस्मात् । मानव्यः । प्रजाइतिप्र-जाः । उच्यन्ते । तम् ।
धाता । एति । अधत् । तेन । धाता । आध्नोत् । सव्वंश्ररादितिसं-वश्ररः । वै ।
धाता । तस्मात् । सव्वंश्ररमितिंसं-वश्ररम् । प्रजाइतिप्र-जाः । पशवः । अर्ह ।
प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । पुनराधेयस्येतिपुनः-आधेयस्य । ऋद्धिम् । वेद । [३]
ऋध्नोति । एव । यः । अस्य । एवम् । बन्धुताम् । वेदं । बन्धुमानितिबन्धु-
मान् । भवति । भागधेयमितिभाग-धेयम् । वै । अग्निः । आहितइत्या-हितः । इ
च्छमानः । प्रजामितिप्र-जाम् । पशुन् । यजमानस्य । उपेति । दोद्राव । उद्रा
स्येत्युत-वास्यं । पुनः । एति । दधीत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् ।

समिति । अर्द्धयति । अथोइति । शान्तिः । एव । अस्य । एपा । पुनर्वस्वोरि
 तिपुनः-वस्वोः । एति । दधीत् । एतत् । वै । पुनराधेयस्येतिपुनः-आधेयस्य । न
 ख्यत्रम् । यत् । पुनर्वसूइतिपुनः-वसू । स्वार्थाम् । एव । एनम् । देवतायाम् ।
 आधायेत्यां-धाय । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । भवति । दूर्भैः । एति । दधाति ।
 अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय । दूर्भैः । एति । दधाति । अञ्जइत्यंत-भ्यः ।
 एव । एनम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । अवरुद्धेत्यव-रुद्ध । एति । धत्ते । पञ्च
 कपालइतिपञ्च-कपालः । पुरोडाशः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः । ऋतुभ्यइत्यृ
 तु-भ्यः । एव । एनम् । अवरुद्धेत्यव-रुद्ध । एति । धत्ते ॥ [४] अशीयततत्ते
 नवेददूर्भैः पञ्चविंशतिश्च ॥ * * * * ॥१॥

पेरिति । वै । एपः । यज्ञम् । पशून् । वपति । यः । अग्निम् । उद्दासयंत
 इत्यंत-वासयते । पञ्चकपालइतिपञ्च-कपालः । पुरोडाशः । भवति । पाङ्क्तः । य
 ज्ञः । पाङ्क्ताः । पशवः । यज्ञम् । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । वीरहेतिवीर-
 हा । वै । एपः । देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्दासयंतइत्यंत-वासयते । न । वै ।
 एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायवइत्यंत-यवः । पुरा । अन्नम् । अरूपन्नू । पृङ्क्तयः ।
 याज्यानुवाक्याइतियाज्या-अनुवाक्याः । भवन्ति । पाङ्क्तः । यज्ञः । पाङ्क्तः ।
 पुरुषः । देवान् । एव । वीरम् । निखदायेतिनिः-अवदाय । अग्निम् । पुनः ।
 एति । [५] धत्ते । शतारूपराइतिशत-अरूपराः । भवन्ति । शतायुरितिशत-आ
 युः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति ।
 तिष्ठति । यत् । वै । अग्निः । आहितइत्या-हितः । न । ऋद्धते । ज्यायः । भा
 गधेयमितिभाग-धेयम् । निकामर्यमानइतिनि-कामर्यमानः । यत् । आग्नेयम् । स
 वैम् । भवति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । समिति । वै । एतस्य । गृहे । वाक् ।
 सुज्यते । यः । अग्निम् । उद्दासयंतइत्यंत-वासयते । सः । वाचम् । ससृष्टामि
 तिसंसृष्टाम् । यजमानः । ईश्वरः । अन्विति । पराभवितोरितिपरा-भवितोः । वि
 भक्तयइतिवि-भक्तयः । भवन्ति । वाचः । विधृत्याइतिवि-धृत्ये । यजमानस्य । अ
 पराभावायेत्यपरा-भावाय । [६] विभक्तिमितिवि-भक्तिम् । करोति । ब्रह्म । ए
 व । तत् । अकः । उपाश्चित्युप-अश्चु । यजति । यथा । वामम् । वसु । वि

विदानः । गृहति । तादृक् । एव । तत् । अग्निम् । प्रतीतिं । स्विष्टकृतमितिस्विष्ट-
 कृतम् । निरिति । आह । यथा । वामम् । वसु । विविदानः । प्रकाशमितिप्र-का-
 शम् । जिगमिपति । तादृक् । एव । तत् । विभक्तिमितिवि-भक्तिम् । उक्त्वा ।
 प्रयाजेनेतिप्र-याजेन । वषट् । करोति । आयतनादित्या-यतनात् । एव । न । ए-
 ति । यजमानः । वै । पुरोडाशः । पशवः । एतेइति । आहुतीइत्या-हुती । यत् ।
 अभितः । पुरोडाशम् । एतेइति । आहुतीइत्या-हुती । [७] जुहोति । यजमानम् ।
 एव । उभयतः । पशुभिरितिपशु-भिः । परीति । गृह्णाति । कृतयजुरिति कृत-य-
 जुः । सम्भृतसम्भारइतिसम्भृत-सम्भारः । इति । आहुः । न । सम्भृत्याइतिसं-
 भृत्याः । सम्भाराइतिसं-भाराः । न । यजुः । कर्तव्यम् । इति । अथोइति ।
 खलु । सम्भृत्याइतिसं-भृत्याः । एव । सम्भाराइतिसं-भाराः । कर्तव्यम् । य-
 जुः । यज्ञस्य । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे । पुनर्निष्कृतइतिपुनः-निष्कृतः । रथः । द-
 स्विषणा । पुनरुत्थयतमितिपुनः-उत्थयतम् । वासः । पुनरुत्थयइतिपुनः-उत्थयः ।
 अनदान् । पुनराधेयस्येतिपुनः-आधेयस्य । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे । सप्त । ते । अ-
 ग्रे । समिधइतिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति ।
 यत्रयत्रेति यत्र-यत्र । एव । अस्य । न्यक्तमितिनि-अक्तम् । ततः । [८] एव ।
 एनम् । अवेति । रुन्धे । वीरहेतिवीर-हा । वै । एपः । देवानाम् । यः । अग्निम् ।
 उद्धसयतइत्युत्-वासयते । तस्य । वरुणः । एव । ऋणयादित्यृण-यात् । आग्निवा-
 रुणमित्याग्नि-वारुणम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अर्जु । निरिति ।
 वषेत् । यम् । च । एव । हन्ति । यः । च । अस्य । ऋणयादित्यृण-यात् । तौ ।
 आग्नेयेनेतिभाग-धेयेन । प्रीणाति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमा-
 नः ॥ [९] आस्पराभावायपुरोडाशमेतेआहुतीततुष्पट् त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥२॥

भूमिः । भूमि । द्यौः । वरिणा । अन्तरिक्षम् । महित्वेतिमहि-त्या ॥ उप-
 स्थइत्युप-स्थे । ते । देवि । अदिते । अग्निम् । अनादमित्यन्न-अदम् । अनाद्याये-
 त्वन्न-अद्याय । एति । दधे ॥ एति । अयम् । गौः । पृश्निः । अकमीत् । असं-
 नत् । मातरम् । पुनः ॥ पितरम् । च । प्रयन्नितिप्र-यन्न । सुवः ॥ त्रिंशत् । धा-
 म । वीति । गजति । वाक् । पतङ्गायं । शिश्रिये ॥ प्रतीति । अस्य । वह । द्युभि

रितिद्युभिः ॥ अस्य । प्राणादितिप्र-अनात् । अपानतीत्यप-अनती । अन्तः । च
 रिति । गेचना ॥ वीति । अख्यत् । महिपः । सुवः ॥ यत् । त्वा । [१०] क्रुद्धः ।
 प्रोवपेतिपरा-उवपं । मन्युना । यत् । अवर्त्या ॥ सुकल्पमिति सु-कल्पम् । अग्ने ।
 तत् । तवं । पुनः । त्वा । उदिति । दीप्यामसि ॥ यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति
 मन्यु-प्रोप्तस्य । पृथिवीम् । अन्विति । दध्वसे ॥ आदित्याः । विश्वे । तत् । दे
 वाः । वसवः । च । समारंभन्नितिसं-आभंरन् ॥ मनः । ज्योतिः । जुपताम् ।
 आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि-च्छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ बृहस्प
 तिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥ सप्त । ते ।
 अग्ने । समिद्यदितिसं-इयः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । [११] ऋषयः । सप्त । धामं ।
 प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेति सप्त-धा । त्वा । यजन्ति । सप्त । योनीः ।
 एति । पूणस्व । घृतेन ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इपा ।
 आर्युपा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रग्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने ।
 पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वप्सियेति विश्व-प्सिया । विश्वतः । परि ॥ लेकः । सलं
 कइतिस-लेकः । सुलेकइतिसु-लेकः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषा
 णाः । वियन्तु । केतः । सकेतइतिस-केतः । सुकेतइतिसु-केतः । ते । नः । आ
 दित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु । विवस्वान् । अदितिः । देवजूतिरिति
 देव-जूतिः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु ॥ [१२] त्वा
 जिह्वास्सप्तसुकेतस्तेनस्त्रयोदशच ॥ * * * ॥३॥

भूमिः । भूमि । द्यौः । वरिणा । इति । आह । आशिपेत्यां-शिपा । एव ।
 एनम् । एति । धत्ते । सर्पाः । वै । जीर्यन्तः । अमन्यन्त । सः । एतम् । कसर्णी
 रः । काद्वेयः । मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः । वै । ते । जीर्णाः । तनूः । अपेति ।
 अघ्नत । सर्पगज्ञियाइतिसर्प-राज्ञियाः । ऋग्भिरित्यृक्-भिः । गार्हपत्यमिति गार्ह-
 पत्यम् । एति । दधाति । पुनर्नवमिति पुनः-नवम् । एव । एनम् । अजरम् । कृ
 त्वा । एति । धत्ते । अथोइति । पूतम् । एव । पृथिवीम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
 न । उपेति । अनमत् । सा । एतम् । [१३] मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः । वै । ताम् ।
 अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । उपेति । अनमत् । यत् । सर्पगज्ञियाइतिसर्प-राज्ञियाः ।

ऋग्भिरित्यृक्-भिः । गार्हपत्यमितिगार्हपत्यम् । आदधातीत्या-दधाति । अन्ना
 द्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । अवरुद्ध्याइत्यवरुद्ध्यै । अथोइति । अस्याम् । एव । एनम् । प्र
 तिष्ठितमितिप्रति-स्थितम् । एति । धत्ते । यत् । त्वा । क्रुद्धः । परोवपेतिपरा-उवर्ष ।
 इति । आह । अपेति । हुते । एव । अस्मै । तत् । पुनः । त्वा । उदिति । दीपया
 मसि । इति । आह । समिति । इन्धे । एव । एनम् । यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति
 मन्यु-परोप्तस्य । इति । आह । देवताभिः । एव । [१४] एनम् । समिति । भ्र
 ति । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते । यः । अग्निम् । उद्गासयतइत्युत-चासय
 ते । बृहस्पतिवत्येतिबृहस्पति-वत्या । ऋचा । उपेति । तिष्ठते । ब्रह्म । वै । देवानाम् ।
 बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । यज्ञम् । समिति । दधाति । विच्छिन्नमितिवि-छिन्नम् ।
 यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु । इति । आह । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । विश्वे । दे
 वाः । इह । मादयन्ताम् । इति । आह । सन्तत्येतिसं-तत्यै । एव । यज्ञम् । देवे
 भ्यः । अन्विति । दिशति । सप्त । ते । अग्ने । समिधुइतिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः ।
 [१५] इति । आह । सप्तसमेतिसप्त-सप्त । वै । सप्तर्धेतिसप्त-धा । अग्नेः । प्रियाः ।
 तनुवः । ताः । एव । अवेति । रुन्धे । पुनः । ऊर्जा । सह । रग्या । इति । अभि
 तः । पुरोडाशम् । आर्हतीइत्या-हुती । जुहोति । यजमानम् । एव । ऊ
 र्जा । च । रग्या । च । उभयतः । परीति । गृह्णाति । आदित्याः । वै । अस्मात् ।
 लोकात् । अमुम् । लोकम् । आयन्न । ते । अमुष्मिन्न । लोके । वीति । अतष्यन्न ।
 ते । इमम् । लोकम् । पुनः । अभ्यवत्येत्यभि-अवेत्यं । अग्निम् । आधयेत्या-धार्य ।
 एतान् । होमान् । अजुहवुः । ते । आर्ध्वन्नू । ते । सुवर्गमितिसुव-गम् । लोकम् ।
 आयन्नू । यः । पराचीनम् । पुनराधेयादितिपुनः-आधेयात् । अग्निम् । आदधीते
 त्या-दधीत । सः । एतान् । होमान् । जुहुयात् । याम् । एव । आदित्याः । ऋ
 द्विम् । आर्ध्वन्नू । ताम् । एव । ऋध्नोति ॥ [१६] सेतन्देवताभिर्ग्वेजिह्वाएतान्प
 ष्वविशतिश्च ॥ * * * * * ॥१॥

उपप्रयन्तइत्युप-प्रयन्तः । अध्वरम् । मन्त्रम् । वोचेम । अग्रयं ॥ आरे । अ
 स्मेइति । च । शृण्वते ॥ अस्य । प्रनाम् । अन्विति । द्युतम् । शुक्रम् । दृदुहे । अ
 द्र्यः ॥ पर्यः । सहस्रसामितिसहस्र-साम् । ऋषिम् ॥ अग्निः । मूर्धा । दिवः । क

कुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रेताँसि । जिन्वति ॥ अयम् । इह ।
 प्रथमः । धायि । धातृभिरिति धातृ-भिः । होता । यजिष्ठः । अघ्रेषु । ईड्यः ॥ यम् ।
 अप्रवानः । भृगवः । विरुचुरिति वि-रुचुः । वनेषु । चित्रम् । विभुवमिति वि-भु
 वम् । विशेषिशइति विशेषे-विशे ॥ उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । आहुवच्चै ।
 [१७] उभा । राधसः । सह । मादयच्चै ॥ उभा । दातारौ । इपाम् । रयीणाम् ।
 उभा । वाजस्य । सातये । हुवे । वाम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः ।
 जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न । अग्ने । एति । रोह । अथ । नः । वर्धय । र
 यिम् ॥ अग्ने । आयूँपि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इपम् । च । नः ॥ आरे ।
 बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपाइतिसु-अपाः । अस्मेइति । वर्चः । सु
 वीर्यमिति सु-वीर्यम् ॥ दधत् । पोषम् । रयिम् । [१८] मयि ॥ अग्ने । पावक । रो
 चिपा । मन्द्रया । देव । जिह्वया ॥ एति । देवान् । वृष्पि । यष्पि । च ॥ सः । नः ।
 पावक । दीदिवः । अग्ने । देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च ।
 नः ॥ अग्निः । शुचिब्रततमइति शुचिब्रत-तमः । शुचिः । विप्रः । शुचिः । कुविः ॥
 शुचिः । रोचते । आहुँतइत्या-हुतः ॥ उदिति । अग्ने । शुचयः । तव । शुक्राः । भ्रा
 जन्तः । ईरते ॥ तव । ज्योतीँपि । अर्चयः ॥ आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । असि ।
 आयुः । मे । [१९] देहि । वचोँदाइति वर्चः-दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि ।
 तनुपाइतितनू-पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि । अग्ने । यत् । मे । तनु
 वाः । ऊनम् । तत् । मे । एति । पूण । चित्रावसोइति चित्र-वसो । स्वस्ति । ते । पा
 रम् । अग्नीय । इन्वानाः । त्वा । शतम् । हिमाः । द्युमन्तइति द्यु-मन्तः । समिति ।
 इधीमाहि । वयस्वन्तः । वयस्कृतमिति वयः-कृतम् । यशस्वन्तः । यशस्कृतमितिय
 शः-कृतम् । सुवीराँसइतिसु-वीराँसः । अदाभ्यम् ॥ अग्ने । सपत्नदम्भनमिति सपत्न-
 दम्भनम् । वर् पिष्ठे । अधीति । नाके ॥ समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा ।
 अगथाः । समिति । ऋषीणाम् । स्तुतेन । समिति । प्रियेण । धाम्ना ॥ त्वम् । अग्ने ।
 सूर्यवर्चइतिसूर्य-वर्चाः । असि । समिति । माम् । आयुपा । वर्चसा । प्रजयेति
 प्र-जया । सृज ॥ [२०] आहुवच्चैपोषँरयिमेवर्चसासप्तदशच ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥
 समिति । पश्यामि । प्रजाइति प्र-जाः । अहम् । इडंप्रजसइतीडं-प्रजसः । मा

नवीः ॥ सर्वाः । भवन्तु । नः । गृहे ॥ अम्भः । स्थ । अम्भः । वः । भूर्खीय ।
 महः । स्थ । महः । वः । भूर्खीय । सहः । स्थ । सहः । वः । भूर्खीय । ऊर्जः ।
 स्थ । ऊर्जम् । वः । भूर्खीय । रेवतीः । रमध्वम् । अस्मिन्न । लोके । अस्मिन्न ।
 गोष्ठइतिगो-स्थे । अस्मिन्न । रूप्ये । अस्मिन्न । योनौ । इह । एव । स्त । इतः ।
 मा । अयेति । गत । वृद्धीः । मे । भूयास्त । [२१] सङ्घितेतिसङ्घिता । अस्मि ।
 विश्वरूपीरिति विश्वरूपीः । एति । मा । ऊर्जा । विश । एति । गौपत्येन । एति ।
 रायः । पोषेण । सहस्रूपोपमिति सहस्र-पोपम् । वः । पुष्यासम् । मयि । वः । रायः ।
 श्रयन्ताम् ॥ उपेति । त्वा । अग्ने । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । दोषावस्तरितिदोषा-
 वस्तः । धिया । वयम् ॥ नमः । भरन्तः । एति । इमसि ॥ राजन्तम् । अध्वरा
 णाम् । गोपामितिगो-पाम् । ऋतस्य । दीदिविम् ॥ वर्द्धमानम् । स्वे । दमे ॥ सः ।
 नः । पिता । इव । सूनवे । अग्ने । सूप्रायनइतिसु-उप्रायनः । भव ॥ सर्वस्व । नः ।
 स्वस्तये ॥ अग्ने । [२२] त्वम् । नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । व
 र्द्धयः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुन्नाय । नूनम् । ईमहे । सर्विभ्यइति
 सर्वि-भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवाइतिवसु-श्रवाः ॥ अच्छ । नखि । शुभ्रतम्
 इतिशुभ्र-तम् । रयिम् । दाः ॥ ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत ।
 रायः । पोषेण । वः । पश्यामि । रायः । पोषेण । मा । पश्यत । इडाः । स्थ । मधु
 कृतइतिमधु-कृतः । स्योनाः । मा । एति । विशत । इराः । मदः ॥ सहस्रूपोपमिति
 सहस्र-पोपम् । वः । पुष्यासम् । [२३] मयि । वः । रायः । श्रयन्ताम् ॥ तत् ।
 सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमहि ॥ धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति
 प्र-चोदयात् ॥ सोमालम् । स्वर्णम् । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते ॥ कूर्खीवन्तमिति क
 र्खी-वन्तम् । यः । औशिजम् ॥ कदा । चन । स्त्रीः । असि । न । इन्द्र । सञ्च
 मि । दाशुपे ॥ उपोपेत्युप-उप । इत् । उ । मघवन्नितिमघ-वन्न । भूयः । इत् । उ ।
 ते । दानम् । देवस्य । पृच्यते ॥ परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् । स
 इस्य । धीमहि ॥ धूपद्वर्णमितिधूप-वर्णम् । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । भेत्तारम् । भ
 ङ्गुरावतइतिभङ्गुर-वतः ॥ अग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरिति सु-गृहपतिः ।
 अहम् । त्वया । गृहपतिनेतिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरिति सु-गृहपतिः ।

मया । त्वम् । गृहपतिनेतिगृह-पतिना । भूयाः । ज्ञतम् । हिमाः । ताम् । आ
शिपमित्या-शिपम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिप
मित्या-शिपम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् ॥ [२४] भूयास्तस्व
स्तयेऽभेपुष्यासन्धूपद्रर्णमेकान्नत्रिःशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

अयज्ञः । वै । एपः । यः । असामा । उपप्रयन्तइत्युप-प्रयन्तः । अच्युरम् ।
इति । आह । स्तोमम् । एव । अस्मै । युनक्ति । उपेति । इति । आह । प्रजे
तिप्र-जा । वै । पशवः । उपेति । इमम् । लोकम् । प्रजामितिप्र-जाम् । ए
व । पशून् । इमम् । लोकम् । उपेति । एति । अस्य । प्रत्नाम् । अन्विति ।
द्युतम् । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । प्रतः । सुवर्गमितिसु
वः-गम् । एव । लोकम् । समारोहतीतिसं-आरोहति । अग्निः । मूर्द्धा । दिवः ।
ककुत् । इति । आह । मूर्द्धानम् । [२५] एव । एनम् । समानानाम् । करो
ति । अथोइति । देवलोकादितिदेव-लोकात् । एव । मनुष्यलोकइतिमनुष्य-लो
के । प्रतीति । तिष्ठति । अयम् । इह । प्रथमः । धायि । धातुभिरितिधातु-भिः ।
इति । आह । मुख्यम् । एव । एनम् । करोति । उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-
अग्नी । आहुवच्चै । इति । आह । ओजः । बलम् । एव । अवेति । रुन्धे । अ
यम् । ते । योनिः । ऋत्वर्यः । इति । आह । पशवः । वै । रयिः । पशून् ।
एव । अवेति । रुन्धे । पद्भिरितिपद्-भिः । उपेति । तिष्ठते । पद् । वै । [२६]
ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । पद्भिरितिपद्-भिः । उत्तराभिरित्यु
त्तराभिः । उपेति । तिष्ठते । द्वादश । समिति । पद्यन्ते । द्वादश । मासाः ।
सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । एव । प्रतीति । तिष्ठति । यथा ।
वै । पुरुषः । अश्वः । गौः । जीर्यति । एवम् । अग्निः । आर्हितइत्या-हितः ।
जीर्यति । सव्वत्सरस्येति सं-वत्सरस्य । परस्तात् । आग्निपात्रमानीभिरित्याग्नि-पात्र
मानीभिः । उपेति । तिष्ठते । पुनर्नवमितिपुनः-नवम् । एव । एनम् । अजरम् ।
करोति । अथोइति । पुनाति । एव । उपेति । तिष्ठते । योगः । एव । अस्य ।
एपः । उपेति । तिष्ठते । [२७] दमः । एव । अस्य । एपः । उपेति । तिष्ठते ।
याञ्चा । एव । अस्य । एपा । उपेति । तिष्ठते । यथा । पापीयान् । श्रेयसे ।

आहत्येत्या-हृत्य । नमस्यति । तादृक् । एव । तत् । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अ
 श्रे । अस्मि । आयुः । मे । देहि । इति । आह । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । हि । ए
 पः । वचोदाइतिवर्चः-दाः । अश्रे । अस्मि । वर्चः । मे । देहि । इति । आह । व
 चोदाइतिवर्चः-दाः । हि । एपः । तनूपाइतितनू-पाः । अश्रे । अस्मि । तनुवम् ।
 मे । प्राहि । इति । आह । [२८] तनूपाइतितनू-पाः । हि । एपः । अश्रे । यत् ।
 मे । तनुवाः । ऊनम् । तत् । मे । एति । पूण । इति । आह । यत् । मे । प्र
 जायाइतिप्र-जायै । पशूनाम् । ऊनम् । तत् । मे । एति । पूस्य । इति । वाव ।
 एतत् । आह । चित्रावसोइतिचित्र-वसो । स्वस्ति । ते । पारम् । अशीय । इति ।
 आह । रात्रिः । वै । चित्रावसुरितिचित्र-वसुः । अव्युष्ट्याइत्यवि-उष्ट्यै । वै । ए
 तस्यै । पुरा । ब्राह्मणाः । अमैपुः । व्युष्टिमितिवि-उष्टिम् । एव । अवेति । रु
 न्धे । इन्धानाः । त्वा । शतम् । [२९] हिमाः । इति । आह । शतायुरितिशत-
 आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुपि । एव । इन्द्रिये । प्रती
 ति । तिष्ठति । एपा । वै । सूमी । कर्णकावतीतिकर्णक-वती । एतया । ह । स्म ।
 वै । देवाः । असुराणाम् । शततृहानितैशत-तृहान् । तृहन्ति । यत् । एत
 या । समिश्रमितिसं-इधम् । आदधातीत्या-दधाति । वज्रम् । एव । एतत् । श
 त्तुम्नीमितिशत-त्रीम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । स्तृत्यै । अछम्ब
 द्कारमित्यछम्बद्-कारम् । समिति । त्वम् । अश्रे । सूर्यस्य । वर्चसा । अगथाः ।
 इति । आह । एतत् । त्वम् । अस्मि । इदम् । अहम् । भूयासम् । इति । वाव ।
 एतत् । आह । त्वम् । अश्रे । सूर्यवर्चाइतिसूर्य-वर्चाः । अस्मि । इति । आह ।
 आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ [३०] मूर्धानपद्मा
 एपउपतिष्ठतेपाहीत्याहशतमह९पोडंशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

समिति । पश्यामि । प्रजाइतिप्र-जाः । अहम् । इति । आह । यावन्तः ।
 एव । ग्राम्याः । पशवः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । अम्भः । स्थ । अम्भः ।
 वः । भ्रूषीय । इति । आह । अम्भः । हि । एताः । महः । स्थ । महः । वः । भ्रू
 ख्पीय । इति । आह । महः । हि । एताः । सहः । स्थ । महः । वः । भ्रू
 ख्पीय । इति । आह । सहः । हि । एताः । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम् । वः । भ्रू
 ख्पीय । इति ।

[३१] आह । ऊर्जः । हि । एताः । रेवतीः । रमध्वम् । इति । आह । पशवः । वै । रेवतीः । पशून् । एव । आत्मन् । रमयते । इह । एव । स्तु । इतः । मा । अपेति । गात् । इति । आह । ध्रुवाः । एव । एनाः । अनपगाइत्यनप-गाः । कुरुते । इष्टकचिदितीष्टक-चित् । वै । अन्यः । अग्निः । पशुचिदितीपशु-चित् । अन्यः । म३ हितेतिंस-हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व-रूपीः । इति । वयसम् । अ भीति । मृशति । उपेति । एव । एनम् । धत्ते । पशुचित्मितिपशु-चितम् । एनम् । कुरुते । प्रेति । [३२] वै । एव । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । आहवनीयमित्याहवनीयम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । अथोइति । गार्हपत्यायेतिगार्ह-पत्याय । एव । नीति । हुते । गायत्रीभिः । उपेति । तिष्ठते । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । एव । आत्मन् । धत्ते । अथोइति । यत् । एतम् । तृचम् । अन्वाहेत्यु-आह । सन्तत्याइतिसं-तत्ये । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । वै । अन्विति । द्विपादइतिद्वि-पादः । वीराः । प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । विद्वान् । द्विपादाभिरितिद्वि-पादाभिः । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । [३३] एति । अस्य । वीरः । जायते । ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तत् । सुवितुः । वैरेण्यम् । इति । आह । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्ये । सोमानम् । स्वरणम् । इति । आह । सोमपीथमिति सोम-पीथम् । एव । अवेति । रुन्धे । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते । इति । आह । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । अवेति । रुन्धे । कदा । चन । स्तरीः । असि । इति । आह । न । स्तरीम् । रात्रिम् । वसति । [३४] यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । इति । आह । परिधिमितिपरि-धिम् । एव । एतम् । परीति । दधाति । अस्कन्दाय । अग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिपीय । इति । वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न-अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिपमित्या-शिपम् । एति । शास्ते । तन्त

वे । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी ।
 एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिपुमित्या-
 शिपम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः ।
 जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति ॥
 [३५] ऊर्ज्वोभरूपीयेति प्रगारहपत्यमुपतिष्ठते वसति ज्योतिष्मतीमेकान्नत्रिः
 शर्च ॥ * * * * * ॥८॥

अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । यत् । एव । किम् । च । यजमानस्य ।
 स्वम् । तस्य । एव । तत् । रेतः । सिञ्चति । प्रजननइतिप्र-जनने । प्रजननमितिप्र-
 जननम् । हि । वै । अग्निः । अर्थ । ओषधीः । अन्तगताइत्यन्त-गताः । दहति ।
 ताः । ततः । भुर्यसीः । प्रेति । जायन्ते । यत् । सायम् । जुहोति । रेतः । एव । तत् ।
 सिञ्चति । प्रेति । एव । प्रातस्त्वेनेतिप्रातः-तनेन । जनयति । तत् । रेतः । सिक्तम् ।
 न । त्वष्टा । अर्विकृतमित्यर्वि-कृतम् । प्रेति । जायते । यावच्छइतियावत्-शः । वै ।
 रेतसः । सिक्तस्य । [३६] त्वष्टा । रूपाणि । विकरोतीतिवि-करोति । तावच्छइति
 तावत्-शः । वै । तत् । प्रेति । जायते । एषः । वै । दैव्यः । त्वष्टा । यः । यजते ।
 ब्रह्मीभिः । उपेति । तिष्ठते । रेतसः । एव । सिक्तस्य । बहुशइतिबहु-शः । रूपा
 णि । वीति । करोति । सः । प्रेति । एव । जायते । श्वश्वइतिश्वः-श्वः । भूयान् ।
 भवति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । अहः । देवा
 नाम् । आसीत् । राविः । असुराणाम् । ते । असुराः । यत् । देवानाम् । वित्तम् ।
 वेद्यम् । आसीत् । तेन । सह । [३७] राविम् । प्रेति । अविशन्न । ते । देवाः ।
 हीनाः । अमन्यन्त । ते । अपश्यन्न । अग्नेयी । रात्रिः । अग्नेयाः । पशवः । इ
 मम् । एव । अग्निम् । स्त्वाम् । सः । नः । स्तुतः । पशून् । पुनः । दास्यति । इति ।
 ते । अग्निम् । अस्तुवन्न । मः । एभ्यः । स्तुतः । रात्रियाः । अधीति । अहः । अभी
 ति । पशून् । निरिति । आर्जत् । ते । देवाः । पशून् । वित्वा । कामान् । अकुर्व
 त् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । पशुमानितिपशु-
 मान् । भवति । [३८] आदित्यः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् ।
 येत् । मः । अमुम् । लोकम् । गत्वा । पुनः । इमम् । लोकम् । अभीति । अद्या

यत् । सः । इमम् । लोकम् । आगत्येत्यां-गत्यं । मृत्योः । अविभेत् । मृत्युसंयुतइति
 मृत्युसंयुतः । इव । हि । अयम् । लोकः । सः । अमन्यत् । इमम् । एव । अ
 मिम् । स्तवान्नि । सः । मा । स्तुतः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लोकम् । गमयिष्यति ।
 इति । सः । अमिम् । अस्तौत् । सः । एनम् । स्तुतः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लो
 कम् । अगमयत् । यः । [३९] एवम् । विद्वान् । अमिम् । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठ
 ते । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । एव । लोकम् । एति । सर्वम् । आयुः । एति । अभी
 ति । वै । एपः । अमीइति । एति । रोहति । यः । एनौ । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते ।
 यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्यारूढइत्यभि-आरूढः । कामयते । तथा । करोति ।
 नक्तम् । उपेति । तिष्ठते । न । प्रातः । समिति । हि । नक्तम् । व्रतानि । सृज्य
 न्ते । सह । श्रेयान् । च । पार्ष्यान् । च । आसतेइति । ज्योतिः । वै । अग्निः ।
 तमः । रात्रिः । यत् । [४०] नक्तम् । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते । ज्योतिषा । एव । त
 मः । तरति । उपस्थेयइत्युप-स्थेयः । अमी (३) । न । उपस्थेया (३) इत्युप-स्थे
 या (३) । इति । आहुः । मनुष्याय । इत् । नु । वै । यः । अहंरह्रित्यहः-अहः ।
 आहृत्येत्यां-हृत्यं । अर्थ । एनम् । याचति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपेति । ऋ
 च्छति । अर्थ । कः । देवान् । अहंरह्रित्यहः-अहः । याचिष्यति । इति । तस्मात् ।
 न । उपस्थेयइत्युप-स्थेयः । अथोइति । खलु । आहुः । आशिषइत्यां-शिषे । वै ।
 कम् । यजमानः । यजते । इति । एषा । खलु । वै । [४१] आहिताग्नेस्तियाहित-
 अग्नेः । आशीस्तियां-शीः । यत् । अमिम् । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते । तस्मात् । उप
 स्थेयइत्युप-स्थेयः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । असृजत् । ते । सृष्टाः । अ
 होरात्रेइत्यहः-रात्रे । प्रेति । अविशन्न । तान् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । अन्विति ।
 अविन्दत् । यत् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते । स्वम् । एव ।
 तत् । अन्विति । इच्छति । न । तत्र । जामि । अस्ति । इति । आहुः । यः । अ
 हंरह्रित्यहः-अहः । उपतिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते । इति । यः । वै । अमिम् । प्रत्यङ् । उप
 तिष्ठत्इत्युप-तिष्ठते । प्रतीति । एनम् । ओपति । यः । पराङ् । विष्वङ् । प्रजयेति
 प्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । एति । कर्वातिर्यङ्कितिकर्वा-तिर्यङ् । इव । उपे
 ति । तिष्ठत् । न । एनम् । प्रत्योपतीतिप्रति-ओपति । न । विष्वङ् । प्रजयेतिप्र-

जयो । पशुभिरितिपशुभिः । एति ॥ [४२] सिक्तस्यसहभवंतियोयत्तलुषेपशु
भिस्त्रयोदशच ॥ * * * * * ॥९॥

मर्म । नाम । प्रथमम् । जातवेदइतिजात-वेदः । पिता । माता । च । दधनुः ।
यत् । अग्ने ॥ तत् । त्वम् । विभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या-एतोः । त
व । अहम् । नाम । विभराणि । अग्ने ॥ मर्म । नाम । तव । च । जातवेदइतिजात-
वेदः । वाससीइति । इव । विवसानावितिंवि-वसानौ । येइति । चरावः ॥ आरुपे ।
त्वम् । जीधसे । वयम् । यथायथमितिथथा-यथम् । वि । परीति । दधावहे । पुनः ।
तेइति ॥ नमः । अग्रये । अग्रतिविद्धायेत्यग्रति-विद्धाय । नमः । अनाघृष्टायेत्य
ना-घृष्टाय । नमः । सम्राजइतिसं-राजे ॥ अपादः । [४३] अग्निः । बृहद्व्याइति
बृहत्-च्याः । विश्वजिदितिंविश्व-जित् । सहन्त्यः । श्रेष्ठः । गन्धर्वः ॥ त्वत्पितारइति
त्वत्-पितारः । अग्ने । देवाः । त्वामोहुतयइतित्वां-आहुतयः । त्वद्विवाचनाइति
त्वत्-विवाचनाः ॥ समिति । माग् । आरुपा । समिति । गोपत्येन । सुहितइति
सु-हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतमइतिश्रेष्ठ-तमः । अयम् । भगवत्तमइ
तिभगवत्-तमः । अयम् । सहस्रसातंमइतिमहस्र-सातंमः ॥ अस्मै । अस्तु । सुवी
र्यमितिंसु-वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुपताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमितिंवि-च्छि
न्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ याः । इष्टाः । उपसं । निमृचइतिनि-
मृचः । च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पर्यस्वतीः । औपधयः ।
[४४] पर्यस्वत् । वीरुधाम् । पर्यः ॥ अपाम् । पर्यसः । यत् । पर्यः । तेन । माम् ।
इन्द्र । समिति । सृज ॥ अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । तत् ।
शक्यम् । तत् । मे । गच्छताम् । अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । हृये । दे
वान् । यज्ञियान् । इह । यान् । हवामहे ॥ एति । युन्तु । देवाः । समनस्यमाना
इतिसु-मनस्यमानाः । वियन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः । त्वा । युन्
क्ति । सः । त्वा । युन्क्तु । यानि । घर्मे । कृपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्व
न्ति । [४५] वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायुइतीन्द्र-वायु । वी
ति । मुञ्चताम् ॥ अभिन्नः । घर्मः । जीरदानुरितिंजीर-दानुः । यतः । आत्तं ।
तत् । अगन्न । पुनः ॥ इध्मः । वेदिः । परिधयइतिपरि-धयः । च । सर्वे । यज्ञ

स्यं । आयुः । अनुं । समितिं । चरन्ति ॥ त्रयस्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । त
 न्तवः । ये । वित्वित्तिरिति-वित्विरे । ये । इमम् । यज्ञम् । स्वधयेति-स्व-धया । ददं
 न्ते । तेषाम् । छिन्नम् । प्रतीतिं । एतत् । दधामि । स्वाहा । घर्मः । देवान् । अ
 पीतिं । एतु ॥ [४६] अपाद्दोषं नयउपचिन्वन्ति-पञ्चत्वारिंशच्च ॥ ॥ १० ॥

वैश्वानरः । नः । ऊत्या । आ । प्रेतिं । यातु । परावतइति-परा-वतः ॥ अ
 भिः । उक्थेन । वार्हसा ॥ ऋतावान्-मित्युत-वानम् । वैश्वानरम् । ऋतस्यं । ज्यो
 तिपः । पतिम् ॥ अजस्रम् । घर्मम् । ईमहे ॥ वैश्वानरस्यं । दः-सनाभ्यः । बृहत् ।
 अरिणात् । एकः । स्वपस्ययेति-सु-अपस्यया । कृविः ॥ उभा । पितरां । महयन् ।
 अजायत । अग्निः । द्यार्वापृथिवीइति-द्यार्व-पृथिवी । भूरिरेतसेति-भूरि-रेतसा ॥ पृ
 ष्टः । द्विवि । पृष्टः । अग्निः । पृथिव्याम् । पृष्टः । विश्वाः । ओषधीः । एतिं । विवे
 श ॥ वैश्वानरः । सहसा । पृष्टः । अग्निः । सः । नः । दिवा । सः । [४७] रिपः ।
 पातु । नक्तम् ॥ जातः । यत् । अग्ने । भुवना । व्यख्यइति-वि-अख्यः । पशुम् । न ।
 गोपाइति-गो-पाः । इर्यं । परिज्मेति-परि-ज्मा ॥ वैश्वानर । ब्रह्मणे । विन्द । गालुम् ।
 यूयम् । पात । स्वस्तिभिरिति-स्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ त्वम् । अग्ने । शोचिषा ।
 शोशुंचानः । एतिं । रोदसीइति । अपूणाः । जायमानः ॥ त्वम् । देवान् । अभि
 शंस्तेरित्यभि-शस्तेः । अमुञ्च । वैश्वानर । जातवेदइति-जात-वेदः । महित्वेति-महि-
 त्वा ॥ अस्माकम् । अग्ने । मघवत्स्विति-मघवत्-सु । धारय । अनामि । रूपत्रम् ।
 अजरम् । सुवीर्यमिति-सु-वीर्यम् ॥ वयम् । जयेम् । शतिनम् । सद्दक्षिणम् । वैश्व
 ानर । [४८] वाजम् । अग्ने । तवं । ऊतिभिरित्युति-भिः ॥ वैश्वानरस्यं । सुम्
 ताविति-सु-मतौ । स्याम् । राजां । हिकम् । भुवनानाम् । अभिश्रीरित्यभि-श्रीः ॥
 इतः । जातः । विश्वम् । इदम् । वीतिं । चष्टे । वैश्वानरः । यतते । सूर्येण ॥
 अवेतिं । ते । हेडः । वरुण । नमोभिरिति-नमः-भिः । अवेतिं । यज्ञेभिः । ईम्
 हे । हविर्भिरिति-हविः-भिः ॥ रूपयन् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । असुर । प्रचेतइ
 ति-प्र-चेतः । राजन् । एनांसि । शिश्रथः । कृतानि ॥ उदितिं । उत्तममित्युत्-
 तमम् । वरुण । पाशम् । अस्मत् । अवेतिं । अधमम् । वीतिं । मध्यमम् । श्र
 थाय ॥ अर्थं । वयम् । आदित्य । [४९] व्रते । तवं । अनागमः । अदितये ।

जया । पशुभिरितिपशुभिः । एति ॥ [४२] सिक्तस्यसहर्भवतियोयत्त्वलुवेषु
भिस्रयोदशचं ॥ * * * * * ॥९॥

मर्म । नाम । प्रथमम् । जातवेदइतिजात-वेदः । पिता । माता । च । दधतुः ।
यत् । अग्ने ॥ तत् । त्वम् । विभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या-एतोः । त
र्व । अहम् । नाम । चिम्राणि । अग्ने ॥ मर्म । नाम । तर्व । च । जातवेदइतिजात-
वेदः । वासंसीइति । इव । विवसानावितिवि-वसानौ । येइति । चरावः ॥ आर्युपे ।
त्वम् । जीवसे । वयम् । यथायथमितियथा-यथम् । वि । परीति । दधावहै । पुनः ।
तेइति ॥ नमः । अग्नये । अप्रतिविद्धयेत्यप्रति-विद्धाय । नमः । अनाधृष्टायेत्य
ना-धृष्टाय । नमः । सम्राजइतिसं-राजे ॥ अपादः । [४३] अग्निः । बृहद्रयाइति
बृहत्-वयाः । विश्वजिदितिविश्व-जित् । सहन्त्यः । श्रेष्ठः । गन्धर्वः ॥ त्वत्पितारइति
त्वत्-पितारः । अग्ने । देवाः । त्वामाहुतयइतित्वां-आहुतयः । त्वद्विवाचनाइति
त्वत्-विवाचनाः ॥ समिति । माम् । आर्युपा । समिति । गोपत्येन । सुहितइति
सु-हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतमइतिश्रेष्ठ-तमः । अयम् । भर्गवत्तमइ
तिभर्गवत्-तमः । अयम् । सहस्रसातमइतिसहस्र-सातमः ॥ अस्मै । अस्तु । सुवी
र्यमितिसु-वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुपताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमितिवि-च्छि
न्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधतु ॥ याः । इशः । उपसं । निप्रुचइतिनि-
प्रुचः । च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पर्यस्वतीः । ओषधयः ।
[४४] पर्यस्वत् । वीरुधाम् । पर्यः ॥ अपाम् । पर्यसः । यत् । पर्यः । तेन । माम् ।
इन्द्र । समिति । सूज ॥ अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । तत् ।
शकेयम् । तत् । मे । गच्छताम् । अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । ह्रुवे । दे
वान् । यज्ञियान् । इह । यान् । हवामहे ॥ एति । युन्तु । देवाः । सुमनस्यमाना
इतिसु-मनस्यमानाः । विगन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः । त्वा । युन्
क्ति । सः । त्वा । युन्कतु । यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्व
न्ति । [४५] वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । वी
ति । मुञ्जताम् ॥ अभिन्नः । घर्मः । जीरदानुरितिजीर-दानुः । यतः । आतः ।
तत् । अगन्न । पुनः ॥ इध्मः । वेदिः । परिधयइतिपरि-धयः । च । सर्वे । यज्ञ

स्य । आयुः । अर्चुः । समिति । चरन्ति ॥ त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशत् । त
 न्तवः । ये । वितत्रिइतिवि-तत्रिरे । ये । इमम् । यज्ञम् । स्वधयेतिस्व-धया । दद
 न्ते । तेषाम् । छिन्नम् । प्रतीति । एतत् । दधामि । स्वाहा । घर्मः । देवान् । अ
 पीति । एतु ॥ [१६] अपादुओपंभयउपाचिन्वन्तिपञ्चचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥१०॥

वैश्वानरः । नः । ऊत्या । आ । प्रेति । यातु । परावतइतिपरा-वतः ॥ अ
 मिः । उक्थेन । वाहसा ॥ ऋतावान्मित्यूत-वान्मू । वैश्वानरम् । ऋतस्य । ज्यो
 तिपः । पतिम् ॥ अजस्रम् । घर्मम् । ईमहे ॥ वैश्वानरस्य । ढः-सनाभ्यः । बृहत् ।
 अरिणात् । एकः । स्वपस्ययेतिसु-अपस्यया । कृविः ॥ उभा । पितरां । महयन्न ।
 अजायत । अग्निः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । भूरिरेतसेतिभूरि-रेतसा ॥ पृ
 ष्टः । दिवि । पृष्टः । अग्निः । पृथिव्याम् । पृष्टः । विश्वाः । ओषधीः । एति । विवे
 श ॥ वैश्वानरः । सहसा । पृष्टः । अग्निः । सः । नः । दिवा । सः । [१७] रिपः ।
 पातु । नक्तम् ॥ जातः । यत् । अग्ने । भुवना । व्यख्यइतिवि-अख्यः । पशुम् । न ।
 गोपाइतिगो-पाः । इयैः । परिज्मेतिपरि-ज्मा ॥ वैश्वानर । ब्रह्मणे । विन्द । गातुम् ।
 यूयम् । पात् । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ त्वम् । अग्ने । शोचिषा ।
 शोशुंचानः । एति । रोदसीइति । अपूणाः । जायमानः ॥ त्वम् । देवान् । अभि
 शंस्तेरित्यभि-शंस्तेः । अमुञ्चः । वैश्वानर । जातवेदइतिजात-वेदः । महित्वेतिमहि-
 त्वा ॥ अस्माकम् । अग्ने । मधवत्स्वितिमधवन्त-सु । धारय । अनामि । रूपत्रम् ।
 अजरम् । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ वयम् । जयेम । शतिजम् । सद्गस्त्रिणम् । वैश्वा
 नर । [१८] वाजम् । अग्ने । तव । ऊतिभिरित्यूति-भिः ॥ वैश्वानरस्य । सुम
 तावितिसु-मतौ । स्याम् । राजा । हिकम् । भुवनानाम् । अभिश्रीरित्यभि-श्रीः ॥
 इतः । जातः । विश्वम् । इदम् । वीति । चष्टे । वैश्वानरः । यतते । सूर्येण ॥
 अवेति । ते । हेडः । वरुण । नमोभिरितिनमः-भिः । अवेति । यज्ञेभिः । ईम
 हे । हविभिरितिहविः-भिः ॥ रूपयन्न । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । असुर । प्रचेतइ
 तिप्र-चेतः । राजन्न । एनां-सि । शिश्रथः । कृतानि ॥ उदिति । उत्तमित्युत्-
 तमम् । वरुण । पाशम् । अस्मत् । अवेति । अधमम् । वीति । मध्यमम् । श्र
 थाय ॥ अथ । वयम् । आदित्य । [१९] व्रते । तव । अनागमः । अदितये ।

स्याम् ॥ दधिक्राव्णइतिदधि-क्राव्णः । अकारिपम् । जिष्णोः । अश्वस्य । वा
जिनः ॥ सुरभि । नः । सुखा । करतू । प्रेति । नः । आयूँपि । तारिपत् ॥ ए
ति । दधिक्राइतिदधि-क्राः । शर्वसा । पञ्च । कृष्टीः । सूर्यः । इव । ज्योतिपा ।
अपः । ततान् ॥ सद्मसृसाइतिसहस्र-साः । शतसाइतिशत-साः । वाजी । अर्वा ।
पुणक्तु । मर्धा । समिति । इमा । वचाँसि ॥ अग्निः । मूर्द्धा । भुवः ॥ मरु
तः । यत् । ह । वः । दिवः । सुम्नायन्तइतिसुम्न-यन्तः । हवामहे ॥ एति । तु ।
नः । [५०] उपेति । गन्तन ॥ या । वः । शर्म । शशमानाय । सन्ति । त्रि
धातूनीतित्रि-धातूनि । दाशुपे । यच्छत । अधि ॥ अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । तानि ।
मरुतः । वीति । यन्त । रयिम् । नः । धत्त । वृपणः । सुवीरमिति सु-वीरम् ॥ अ
दितिः । नः । उरुण्यतु । अदितिः । शर्म । यच्छतु । अदितिः । पातु । अ
हंसः ॥ महीम् । उ । स्विति । मातरम् । सुव्रतानामिति सु-व्रतानाम् । ऋतस्य ।
पत्नीम् । अवसे । हुवेम् ॥ तुविरूपत्रामिति तु-विरूपत्राम् । अजरन्तीम् । उरुचीम् ।
सुशर्माणमिति सु-शर्माणम् । अदितिम् । सुप्रणीतिमिति सु-प्रणीतिम् ॥ सुत्रामाण
मिति सु-त्रामाणम् । पृथिवीम् । द्याम् । अनेहसम् । सुशर्माणमिति सु-शर्माणम् ।
अदितिम् । सुप्रणीतिमिति सु-प्रणीतिम् ॥ देवीम् । नावम् । स्वरित्रामिति सु-अरि
त्राम् । अनागसम् । अस्रवन्तीम् । एति । रुहेम् । स्वस्तये ॥ इमाम् । स्विति ।
नावम् । एति । अरुहम् । शतारित्रामिति शत-अरित्राम् । शतस्फयामिति शत-
स्फयाम् ॥ अच्छिद्राम् । पारयिष्णुम् ॥ [५१] दिवाससंहस्त्रिणवैश्वानरादित्यत्
नोऽनेहसँसुशर्माणमेकात्रविँशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

देवासुराः पराभूमिर्भूमिरुपप्रयन्तस्सम्पश्याम्ययज्ञस्सम्पश्याम्यग्निहोत्रमम
नाम वैश्वानर एकादश ॥ ११ ॥ देवासुराः क्रुद्धस्सम्पश्यामि सम्पश्यामि नक्तसु
पगन्तनैकपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥ देवासुराः पारयिष्णुम् ॥ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

समिति । त्वा । सिञ्चामि । यजुषा । प्रजामितिप्र-जाम् । आर्युः । धनम् ।
 च ॥ बृहस्पतिप्रसूतइतिबृहस्पति-प्रसूतः । यजमानः । इह । मा । रिपतू ॥ आ
 ज्यम् । असि । सत्यम् । असि । सत्यस्य । अर्द्धरूपमित्यधि-अर्द्धम् । असि ।
 हविः । असि । वैश्वानरम् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । उत्पतशुष्ममित्युत्पत-शु
 ष्मम् । सत्यौजाइतिसत्य-ओजाः । सहः । असि । सहमानम् । असि । सहस्व ।
 अरातीः । सहस्व । अरातीयतः । सहस्व । पृतनाः । सहस्व । पृतन्यतः । सह
 स्र्वीर्यमितिहस्र-वीर्यम् । असि । तत् । मा । जिन्व । आज्यस्य । आज्यम् ।
 असि । सत्यस्य । सत्यम् । असि । सत्यायुरितिहसत्य-आयुः । [१] असि ।
 सत्यशुष्ममितिहसत्य-शुष्मम् । असि । सत्येर्न । त्वा । अभीति । घ्रायामि ।
 तस्य । ते । भ्रूषीय । पञ्चानाम् । त्वा । वार्तानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि ।
 पञ्चानाम् । त्वा । ऋतूनाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा ।
 दिशाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । पञ्चजनानामितिपञ्च-
 जनानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । चरोः । त्वा । पञ्चविलस्येतिपञ्च-विल
 स्य । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । ब्रह्मणः । त्वा । तेजसे । यन्त्राय । धर्त्राय ।
 गृह्णामि । रूपत्रस्य । त्वा । ओजसे । यन्त्राय । [२] धर्त्राय । गृह्णामि । विशे ।
 त्वा । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । सुवीर्यायेतिसु-वीर्याय । त्वा । गृह्णामि । सुप्र
 जास्त्वायेतिसुप्रजाः-त्वाय । त्वा । गृह्णामि । गयः । पोषाय । त्वा । गृह्णामि । ब्रह्म
 वर्चसायेतिब्रह्म-वर्चसाय । त्वा । गृह्णामि । भूः । अस्मार्कम् । हविः । देवानाम् ।
 आशिपइत्या-शिपः । यजमानस्य । देवानाम् । त्वा । देवताभ्यः । गृह्णामि । का
 माय । त्वा । गृह्णामि ॥ [३] सत्यायुरोजसेयन्त्रायत्रयस्त्रि-शत्र ॥ ❀ ॥१॥

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिह-जातेषु । भूयासम् । धीरः ।
 चेत्ता । वसुविदितिहवसु-वित् । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्वितिह-जा
 तेषु । भूयासम् । उग्रः । चेत्ता । वसुविदितिहवसु-वित् । अभिभू रित्यभि-भूः । असि ।

अ॒भि॒भू॒रि॒त्य॒भि॒भूः । अ॒हम् । स॒जा॒ते॒ष्वि॒ति॒स॒जा॒तेषु॑ । भू॒या॒सम् । अ॒भि॒भू॒रि॒त्य॒भि॒भूः । चे॒त्ता । व॒सु॒वि॒दि॒ति॒व॒सु॒वित् । यु॒न॒ज्मि । त्वा । व॒ह॒षाणा । दै॒व्ये॒न । ह॒व्या॒र्य । अ॒स्मै । वो॒द्वे । जा॒त॒वे॒द॒इति॑जा॒त॒वे॒दः ॥ इ॒न्धा॒नाः । त्वा । सु॒प्र॒ज॒स॒इति॑सु॒प्र॒ज॒सः । सु॒वी॒रा॒इति॑सु॒वी॒राः । ज्योक् । जी॒वे॒म । व॒लि॒ह॒त॒इति॑व॒लि॒ह॒तः । व॒यम् । ते ॥ यत् । मे । अ॒ग्ने । अ॒स्य । य॒ज्ञ॒स्य॑ । रि॒ष्या॒त् । [४] यत् । वा । स्क॒न्द॒त् । आ॒ज्य॑स्य । उ॒त् । वि॒ष्णो॒इति॑ ॥ ते॒न । ह॒न्मि॒ । स॒प॒त्र॑म् । दु॒र्म॒रा॒यु॒मि॒ति॒दुः॒म॒रा॒यु॒म् । ए॒ति॑ । ए॒न॒मू॒ । द॒द्या॒मि॒ । नि॒र॒ऋ॒त्या॒इति॑निः॒ऋ॒त्याः । उ॒प॒स्थ॑इत्यु॒प॒स्थे ॥ भूः । सु॒वः । सु॒वः । उ॒च॒क्षु॑ष्म॒इत्यु॒त्-शु॒ष्मः । अ॒ग्ने । य॒ज॒मा॒ना॒य । ए॒धि॒ । नि॒शु॒ष्म॒इति॑नि॒शु॒ष्मः । अ॒भि॒दा॒स॒त॒इत्य॑भि॒दा॒स॒ते ॥ अ॒ग्ने । दे॒वे॒द्वे॒ति॒दे॒व॒इ॒च्छ । म॒न्वि॒द्वे॒ति॒म॒नु॒इ॒च्छ । म॒न्द्-जि॒ह्वे॒ति॒म॒न्द्-जि॒ह्व । अ॒म॒र्त्य॑स्य । ते । हो॒तः । मूर्ध॑न् । ए॒ति॑ । जि॒घ॒र्षि॑ । रा॒यः । पो॒षाय॑ । सु॒प्र॒जा॒स्त्वा॒ये॒ति॑सु॒प्र॒जाः-त्वा॒र्य॑ । सु॒वी॒र्या॒ये॒ति॑सु॒वी॒र्या॒य॑ । म॒नः । अ॒सि॒ । प्रा॒जा॒प॒त्य॑मि॒ति॑प्रा॒जा-प॒त्यम् । म॒न॒सा । मा॒ । भू॒ते॒न॑ । ए॒ति॑ । वि॒श॒ । वाक् । अ॒सि॒ । ऐ॒न्द्री॑ । स॒प॒त्र॒रूप॑य॒णी॒ति॑स॒प॒त्र॒रूप॑य॒णी । [५] वा॒चा । मा॒ । इ॒न्द्रि॒येण॑ । ए॒ति॑ । वि॒श॒ । व॒स॒न्त॑म् । ऋ॒तू॒ना॒म् । प्री॒णा॒मि॒ । सः । मा॒ । प्री॒तः । प्री॒णा॒तु॒ । ग्री॒ष्म॑म् । ऋ॒तू॒ना॒म् । प्री॒णा॒मि॒ । सः । मा॒ । प्री॒तः । प्री॒णा॒तु॒ । व॒रू॒पाः । ऋ॒तू॒ना॒म् । प्री॒णा॒मि॒ । ताः । मा॒ । प्री॒ताः । प्री॒ण॒न्तु॒ । श॒र॒द॑म् । ऋ॒तू॒ना॒म् । प्री॒णा॒मि॒ । सा । मा॒ । प्री॒ता॒ । प्री॒णा॒तु॒ । हे॒म॒न्त॑शि॒शि॒रा॒वि॒ति॑हे॒म॒न्त॑-शि॒शि॒रौ । ऋ॒तू॒ना॒म् । प्री॒णा॒मि॒ । तौ । मा॒ । प्री॒तौ । प्री॒णी॒ता॒म् । अ॒ग्नी॒पो॒म॒यो॒रि॒त्य॒ग्नी॒-सो॒म॒योः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । च॒रु॑षु॒ष्मा॒न् । भू॒या॒सम् । अ॒ग्नेः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । अ॒न्ना॒द॒इत्य॑न्न-अ॒दः । भू॒या॒सम् । [६] द॒न्धिः । अ॒सि॒ । अ॒द॒न्धः । भू॒या॒सम् । अ॒मु॒म् । द॒भे॒य॒म् । अ॒ग्नी॒पो॒म॒यो॒रि॒त्य॒ग्नी॒-सो॒म॒योः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । वृ॒त्र॒हे॒ति॑वृ॒त्र॒हा । भू॒या॒सम् । इ॒न्द्रा॒ग्नि॑यो॒रि॒तो॒न्द्र-आ॒ग्नि॑योः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । इ॒न्द्रि॒या॒वी । अ॒न्ना॒द॒इत्य॑न्न-अ॒दः । भू॒या॒सम् । इ॒न्द्र॑स्य । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । इ॒न्द्रि॒या॒वी । भू॒या॒सम् । म॒हे॒न्द्र॑स्ये॒ति॑महा-इ॒न्द्र॑स्य॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । जे॒मा॒न॑म् । म॒हि॒मा॒न॑म् । ग॒मे॒य॒म् । अ॒ग्नेः । स्वि॒ष्ट॒कृ॒त॒इति॑स्वि॒ष्ट॒कृ॒तः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॑ये॒ति॑दे॒व॒य॒ज्य॑या॒ । आ॒यु॑ष्मा॒न् । य॒ज्ञे॒न॑ । प्र॒ति॒ष्ठा॑मि॒ति॑

प्रति-स्थाम् । गमेयम् ॥ [७] रिष्यात्सपत्न्यरूप्यन्नादोभूयात् ५ पद् त्रिंशच्च ॥२॥

अग्निः । मा । दुरिंष्टादितिदुःइष्टात् । पातु । सविता । अधशसादित्य
 घ-शसात् । यः । मे । अन्ति । दूरे । अगतीयति । तम् । एतेन । जेपम् । सु
 रूपवर्षवर्णइतिसुरूप-वर्षवर्णे । एति । इहि । इमान् । भद्रान् । दुर्यान् । अभि ।
 एति । इहि । माम् । अनुव्रतेत्यनु-व्रता । नीति । उ । श्रीरूपाणि । मृदुम् । इहे ।
 एति । इहि । अदिते । एति । इहि । सरस्वति । एति । इहि । रन्तिः । असि ।
 रमतिः । असि । सूनरी । असि । जुष्टे । जुष्टिम् । ते । अशीय । उपहृतइत्युप-हृ
 ते । उपहवमित्युप-हवम् । [८] ते । अशीय । सा । मे । सत्या । आशीरित्या-
 शीः । अस्य । यज्ञस्य । भूयात् । अरेडता । मनसा । तत् । शकेयम् । यज्ञः । दि
 वम् । रोहनु । यज्ञः । दिवम् । गच्छतु । यः । देवयानइतिदेव-यानः । पन्थाः । ते
 न । यज्ञः । देवान् । अपीति । एतु । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । अ
 स्मान् । रायः । उत । यज्ञाः । सचन्ताम् । अस्मासु । सन्तु । आशिपइत्या-शि
 पः । सा । नः । प्रिया । सुप्रतृतिरिति सु-प्रतृतिः । मघोनी । जुष्टिः । असि । जुप
 स्व । नः । जुष्टा । नः । [९] असि । जुष्टिम् । ते । गमेयम् । मनः । ज्योतिः ।
 जुपताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमिति वि-च्छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधा
 तु ॥ बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥
 ब्रह्मन् । पिन्वस्व । ददतः । मे । मा । रूपायि । कुर्वतः । मे । मा । उपेति । दसतु ।
 प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । भागः । असि । ऊर्जस्वान् । पर्यस्वान् । प्राणापानावि
 तिप्राण-अपानौ । मे । पाहि । समानव्यानावितिसमान-व्यानौ । मे । पाहि । उ
 दानव्यानावित्युदान-व्यानौ । मे । पाहि । अख्यितः । असि । अख्यित्यै । त्वा ।
 मा । मे । रूपेष्टाः । अमुत्रं । अमुष्मिन् । लोके ॥ [१०] उपहवञ्जुष्टानस्त्वापद्चं ॥३॥

वरुहिपः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्ययां । प्रजावानिति प्रजा-वान् । भू
 यासम् । नरांशसंस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्ययां । पशुमानिति पशु-
 मान् । भूयासम् । अग्नेः । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-य
 ज्ययां । आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठाभितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । अग्नेः । अहम् ।
 उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेपम् । सोमस्य । अहम् । उज्जितिभि

त्युत्-जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । अग्नेः । अहम् । उज्जित्तिमित्युत्-जित्तिम् ।
 अनु । उदिति । जेपम् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी-सोमयोः । अहम् । उज्जित्तिमित्युत्-
 जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र-अग्नियोः । अहम् । उज्जित्ति
 मित्युत्-जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । इन्द्रस्य । अहम् । [११] उज्जित्तिमि
 त्युत्-जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । महेन्द्रस्येतिमहा-इन्द्रस्य । अहम् । उज्जि
 त्तिमित्युत्-जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । अग्नेः । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः ।
 अहम् । उज्जित्तिमित्युत्-जित्तिम् । अनु । उदिति । जेपम् । वाजस्य । मा । प्रसवे
 नेतिप्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अग्रभात् ॥ अथ । सपत्नान् । इ
 न्द्रः । मे । निग्राभेणैतिनि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥ उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् ।
 च । निग्राभमित्तिनि-ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृधन्न ॥ अथ । सपत्नान् ।
 इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विपूचीनान् । वीति । अस्यताम् ॥ एति । इमाः ।
 अगमन्न । आशिषइत्या-शिषः । दोहकामाइतिदोह-कामाः । इन्द्रवन्तइतीन्द्र-व
 न्तः । [१२] वनामहे । ध्रुवपीमहि । प्रजामितिप्र-जाम् । इपम् ॥ रोहितेन । त्वा ।
 अग्निः । देवताम् । गमयतु । हरिभ्यामित्तिहरि-भ्याम् । त्वा । इन्द्रः । देवताम् ।
 गमयतु । एतशेन । त्वा । सूर्यः । देवताम् । गमयतु । वीति । ते । मुञ्चामि । ?
 शनाः । वीति । रश्मीन् । वीति । योका । यानि । परिचर्तनानीतिपरि-चर्तनानि ।
 धत्तात् । अस्मासु । द्रविणम् । यत् । च । भद्रम् । प्रेति । नः । वृतात् । भागधानि
 तिभाग-धान् । देवतासु ॥ विष्णोः । श्रय्योरितिशं-योः । अहम् । देवयज्ययेतिदे
 व यज्यया । यज्ञेन । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । सोमस्य । अहम् । देवय
 ज्ययेतिदेव-यज्यया । [१३] सुरेताइतिसु-रेताः । रेतः । धिपीय । त्वष्टुः । अहम् ।
 देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशूनाम् । रूपम् । पुपेयम् । देवानाम् । पत्नीः । अ
 मिः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । यज्ञस्य । मिथुनम् । तयोः । अहम् । देवयज्ययेति
 देव-यज्यया । मिथुनेन । प्रेति । भूयासम् । वेदः । असि । वित्तः । असि । वि
 देय । कर्म । असि । करुणम् । अग्नि । क्रियासम् । सनिः । असि । मन्त्रिता ।
 असि । सुनेयम् । घृतवन्तमित्तिघृत-वन्तम् । कुलायिनम् । गयः । पोषम् । सह
 सिर्णम् । वेदः । ददातु । वाजिनम् ॥ [१४] इन्द्रस्याहमिन्द्रवन्तस्मोमग्याहन्दे

वयज्ययाचतुश्चत्वारिंशच्च ॥

॥१॥

एति । प्यायताम् । ध्रुवा । धृतेन । यज्ञस्यैजमिति यज्ञ-यज्ञम् । प्रतीति । दे
वयञ्चइति देवयत्-भ्यः ॥ सूर्यायाः । ऊर्ध्वः । अदित्याः । उपस्थइत्युप-स्थे । उरुधा
रेत्युरु-धाया । पृथिवी । यज्ञे । अस्मिन् ॥ प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । विभानिति वि-
भान् । नाम । लोकः । तस्मिन् । त्वा । दधामि । सह । यजमानेन । सत् । असि ।
सत् । मे । भूयाः । सर्वम् । असि । सर्वम् । मे । भूयाः । पूर्णम् । असि । पूर्णम् ।
मे । भूयाः । अल्पितम् । असि । मा । मे । रूपेणाः । प्राच्याम् । दिशि । देवाः ।
ऋत्विजः । मार्जयन्ताम् । दक्षिणायाम् । [१५] दिशि । मासाः । पितरः । मा
र्जयन्ताम् । प्रतीच्याम् । दिशि । गृहाः । पशवः । मार्जयन्ताम् । उदीच्याम् । दि
शि । आपः । ओषधयः । वनस्पतयः । मार्जयन्ताम् । ऊर्ध्वायाम् । दिशि । य
ज्ञः । सव्वश्रइतिसं-वश्रः । यज्ञपतिरिति यज्ञ-पतिः । मार्जयन्ताम् । विष्णोः ।
क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । गायत्रेण । छन्दसा । पृथिवीम् । अ
नु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइति निः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्र
मः । असि । अभिशस्तिहेत्यभिशस्ति-हा । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अन्तरिंख्यम् ।
अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइति निः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः ।
क्रमः । असि । अरातीयतः । हन्ता । जागतेन । छन्दसा । दिवम् । अनु । वी
ति । क्रमे । निर्भक्तइति निः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । अ
सि । शत्रूयतइति शत्रु-यतः । हन्ता । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । दि
शः । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइति निः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१६]
दक्षिणायामन्तरिंख्यमनुविक्रमे निर्भक्तस्सयन्दिष्मोविष्णोरिकात्रत्रिंशच्च ॥ ५ ॥

अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । सन्द्शइतिसं-दशः । ते । मा । छिथिस् ।
यत् । ते । तपः । तस्मै । ते । मा । एति । वृष्णि । सुभूरिति सु-भूः । असि । श्रे
ष्ठः । रश्मीनाम् । आयुर्द्धाइत्यायुः-धाः । असि । आयुः । मे । धेहि । वर्चोधाइति
वर्चः-धाः । असि । वर्चः । मयि । धेहि । इदम् । अहम् । अमुम् । भ्रातृ
व्यम् । आभ्यः । दिग्भ्यइति दिक्-भ्यः । अस्ये । दिवः । अस्मात् । अन्तरिंखात् ।
अस्ये । पृथिव्याः । अस्मात् । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । निरिति । भजासि ।

निर्भक्तइतिनिःभक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१७] समिति । ज्योतिषा । अ
 भूवम् । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या-वृतम् । अन्वार्वर्तइत्यनु-आवर्ते । समिति । अहम् ।
 प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-जा । समिति । अहम् । गयः । पोषे
 ण । समिति । मया । गयः । पोषः । समिद्धइतिसं-द्धः । अग्ने । मे । दीदिहि ।
 समेद्धेतिसं-एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । वसुमानितिवसु-मान् । यज्ञः । वसी
 यान् । भूयासम् । अग्ने । आयूँपि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इपम् । च ।
 नः ॥ अरे । वाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपाइतिसु-अपाः । अस्मे
 इति । वचैः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ [१८] दधत् । पोषम् । गयम् । मयि ॥ अ
 ग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरिति सु-गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिने
 तिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरिति सु-गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिने
 तिगृह-पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति ।
 शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शासे ।
 अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । मुञ्चतु । अ
 ग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिषम् । तत् । अशकम् । तत् । मे । अग
 धि । यज्ञः । बभूव । सः । एति । [१९] बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । बाबुधे ॥
 सः । देवानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनि
 त्यधि-पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम् । पतयः । रयीणाम् ॥ गोमानितिगो-
 मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवश्वसेरितिनृवत-सखा ।
 सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडांवानितीडां-वान् । एषः । असुर । प्रजा
 वानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । गयिः । पृथुबुध्नइतिपृथु-बुध्नः । सभावानितिभवा-
 वान् ॥ [२०] द्विष्मस्सुवीर्यं सआपञ्चत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥६॥

यथा । वे । समृतसोमाइतिसमृत-सोमाः । एवम् । वे । एते । समृतयज्ञाड
 तिसमृत-यज्ञाः । यत् । दृशपूर्णमासावितिदृश-पूर्णमासो । कस्य । वा । अहं ।
 देवाः । यज्ञम् । आगच्छन्तीत्या-गच्छन्ति । कस्य । वा । न । बहूनाम् । यजमा
 नानाम् । यः । वे । देवताः । पूर्वैः । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । सः । एनाः ।
 श्वः । भूते । यजते । एतत् । वे । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । आह्व

नीयइत्याह्वनीयः । अन्तरा । अशीइति । पशूनाम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः ।
 मनुष्याणाम् । अन्वाहार्यपचनइत्यन्वाहार्य-पचनः । पितृणाम् । अग्निम् । गृह्णा
 ति । खे । एव । आयतनइत्या-यतने । देवताः । परीति । [२१] गृह्णाति । ताः ।
 श्वः । भूते । यजते । व्रतेन । वै । मेघ्यः । अग्निः । व्रतपतिरितिब्रत-पतिः । ब्रा
 ह्मणः । व्रतभृदितिब्रत-भृत् । व्रतम् । उपैष्यन्नित्युप-एष्यन् । ब्रूयात् । अग्ने । ब्र
 तपतइतिब्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । इति । अग्निः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरि
 तिब्रत-पतिः । तस्मै । एव । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्य । व्रतम् । एति । लभते । वरू
 हिषा । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । व्रतम् । उपेति । एति । वृक्षैः । अमावास्यायामि
 त्यमा-वास्यायाम् । एतत् । हि । एतयोः । आयतनमित्या-यतनम् । उप
 स्तीर्यइत्युप-स्तीर्यः । पूर्वैः । च । अग्निः । अपरः । च । इति । आहुः । मनुष्याः ।
 [२२] इत् । नु । वै । उपस्तीर्णमित्युप-स्तीर्णम् । इच्छन्ति । किम् । उ । देवाः ।
 येषाम् । नवावसानमिति नव-अवसानम् । उपेति । अस्मिन् । श्वः । यख्यमाणे ।
 देवताः । वसन्ति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपस्तृणातीत्युप-स्तृणाति । य
 जमानेन । ग्राम्याः । च । पशवः । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । आरण्याः । च । इति ।
 आहुः । यत् । ग्राम्यान् । उपवसतीत्युप-वसति । तेन । ग्राम्यान् । अवेति । रुन्धे ।
 यत् । आरण्यस्य । अश्नाति । तेन । आरण्यान् । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-
 वसेत् । पितृदेवत्यइतिपितृ-देवत्यः । स्यात् । आरण्यस्य । अश्नाति । इन्द्रियम् ।
 [२३] वै । आरण्यम् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन् । धत्ते । यत् । अनाश्वान् । उप
 वसेदित्युप-वसेत् । रूपोधुंकः । स्यात् । यत् । अश्नायात् । रुद्रः । अस्य । प
 शून् । अभीति । मन्येत । अपः । अश्नाति । तत् । न । इव । अशितम् ।
 न । इव । अनशितम् । न । रूपोधुंकः । भवति । न । अस्य । रुद्रः । पशून् । अ
 भीति । मन्यते । वज्रः । वै । यज्ञः । खपुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः ।
 यत् । अनाश्वान् । उपवसतीत्युप-वसति । वज्रेण । एव । साखादिति स-अखात् ।
 रूपुधम् । भ्रातृव्यम् । हन्ति ॥ [२४] परिमनुष्याइन्द्रियं साखात्रीणि च ॥७॥
 यः । वै । श्रद्धामिति श्रत्-धाम् । अनास्येत्यना-स्य । यज्ञेन । यजते । न ।
 अस्य । इष्टाय । श्रत् । दधते । अपः । प्रेति । नयति । श्रद्धेति श्रत्-धा । वै । आ

निर्भक्तइतिनिःभक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१७] समिति । ज्योतिषा । अ
 भूवम् । ऐन्द्रीम् । आवृत्तमित्या-वृत्तम् । अन्वावर्तइत्यनु-आवर्ते । समिति । अहम् ।
 प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-जा । समिति । अहम् । गयः । पोपे
 ण । समिति । मया । गयः । पोपः । समिद्धइतिसं-द्धः । अग्ने । मे । दीदिहि ।
 समेद्धेतिसं-एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । वसुमानितिवसु-मान् । यज्ञः । वसी
 यान् । भूयासम् । अग्ने । आयूँपि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इपम् । च ।
 नः ॥ अरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वणइतिसु-अपाः । अस्मे
 इति । वचैः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ [१८] दधत् । पोपम् । गयम् । मयि ॥ अ
 ग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिने
 तिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिने
 तिगृह-पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् । आशिपमित्या-शिपम् । एति ।
 शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिपमित्या-शिपम् । एति । शासे ।
 असुष्यै । ज्योतिष्मतीम् । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । सुञ्चतु । अ
 ग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिपम् । तत् । अशकम् । तत् । मे । अग
 धि । यज्ञः । बभूव । सः । एति । [१९] बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥
 सः । देवानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनि
 त्यधि-पतीन् । क्रोतु । वयम् । स्याम् । पतयः । रथीणाम् ॥ गोमानितिगो-
 मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवश्वेतिनृवत्-सखा ।
 सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावानितीडा-वान् । एपः । असुर । प्रजा
 वानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । गयिः । पृथुवुञ्चइतिपृथु-वुञ्चः । सुभावानितिस्मा-
 वान् ॥ [२०] द्विष्मस्सुवीर्यं स आपञ्चित्रिं शञ्च ॥ ❀ ❀ ॥६॥

यथा । वै । समृतसोमाइतिसमृत-सोमाः । एवम् । वै । एते । समृतयज्ञा
 तिसमृत-यज्ञाः । यत् । दृशपूर्णमासावितिदृश-पूर्णमासौ । कस्य । वा । अहं ।
 देवाः । यज्ञम् । आगच्छन्तीत्या-गच्छन्ति । कस्य । वा । न । बहूनाम् । यजमा
 नानाम् । यः । वै । देवताः । पूर्वः । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । सः । एनाः ।
 श्वः । भूते । यजते । एतत् । वै । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । आह्व

नीयइत्याहवनीयः । अन्तरा । अयीइति । पशूनाम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः ।
 मनुष्याणाम् । अन्वाहार्यपचनइत्यन्वाहार्य-पचनः । पितृणाम् । अभिम् । गृह्णा
 ति । स्वे । एव । आयतनइत्या-यतने । देवताः । परीति । [२१] गृह्णाति । ताः ।
 श्वः । भूते । यजते । व्रतेन । वै । मेघ्यः । अभिः । व्रतपतिरितिब्रत-पतिः । ब्रा
 ह्मणः । ब्रतभृदितिब्रत-भृत् । ब्रतम् । उपैष्यन्नित्युप-एष्यन् । ब्रूयात् । अभिम् । ब्र
 तपतइतिब्रत-पते । ब्रतम् । चरिष्यामि । इति । अभिः । वै । देवानाम् । ब्रतपतिरि
 तिब्रत-पतिः । तस्मै । एव । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्यं । ब्रतम् । एति । लभते । ब्रू
 हिषा । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । ब्रतम् । उपेति । एति । वृथैः । अमावास्यायामि
 त्यमा-वास्यायाम् । एतत् । हि । एतयोः । आयतनमित्या-यतनम् । उप
 स्तीर्यइत्युप-स्तीर्यः । पूर्वः । च । अभिः । अपरः । च । इति । आहुः । मनुष्याः ।
 [२२] इत् । नु । वै । उपस्तीर्णमित्युप-स्तीर्णम् । इच्छन्ति । किम् । उ । देवाः ।
 येषाम् । नवावसानमिति नव-अवसानम् । उपेति । अस्मिन् । श्वः । यख्यमाणे ।
 देवताः । वसन्ति । यः । एवम् । विद्वान् । अभिम् । उपस्तृणातीत्युप-स्तृणाति । य
 जमानेन । ग्राम्याः । च । पशवः । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । आरण्याः । च । इति ।
 आहुः । यत् । ग्राम्यान् । उपवसतीत्युप-वसति । तेन । ग्राम्यान् । अवेति । रुन्धे ।
 यत् । आरण्यस्य । अज्ञाति । तेन । आरण्यान् । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-
 वसेत् । पितृदेवत्यंइतिपितृ-देवत्यं । स्यात् । आरण्यस्य । अज्ञाति । इन्द्रियम् ।
 [२३] वै । आरण्यम् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन् । धत्ते । यत् । अनाश्वान् । उप
 वसेदित्युप-वसेत् । ख्योधुकः । स्यात् । यत् । अज्ञीयात् । रुद्रः । अस्य । प
 शून् । अभीति । मन्येत । अपः । अज्ञाति । तत् । न । इव । अशितम् ।
 न । इव । अनशितम् । न । ख्योधुकः । भवति । न । अस्य । रुद्रः । पशून् । अ
 भीति । मन्यते । वज्रः । वै । यज्ञः । ख्युत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः ।
 यत् । अनाश्वान् । उपवसतीत्युप-वसति । वज्रेण । एव । साख्यादितिस-अख्यात् ।
 ख्युधम् । भ्रातृव्यम् । हन्ति ॥ [२४] परिमनुष्याइन्द्रियंसाख्यात्रीणिच ॥७॥
 यः । वै । श्रद्धामितिश्रत-धाम् । अनाग्भ्येत्यनाग्भ्यः । यज्ञेन । यजते । न ।
 अस्य । इष्टायं । श्रत् । दधते । अपः । प्रेति । नयति । श्रद्धेतिश्रत-धा । वै । आ

त्यधि-श्रयति । आज्यम् । च । स्तम्बयजुरितिस्तम्ब-यजुः । च । हरति । अभीति ।
 च । गृह्णाति । वेदिम् । च । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । पत्नीम् । च । समिति ।
 नहति । प्रोख्यणीरितिप्र-उख्यणीः । च । आसादयतीत्या-सादयति । आज्यम् ।
 च । एतानि । वै । द्वादश । द्वन्द्वानीतिद्व-दानि । दशपूर्णमासयोरितिदश-
 पूर्णमासयोः । तानि । यः । एवम् । सम्पाद्येतिसंपाद्यं । यजते । प्रजातेनेतिप्र-
 जातेन । एव । यज्ञेन । यजते । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जयां । पशुभिरितिपशु-भिः । मि-
 धुनैः । जायते ॥ [३२] उख्येनोपाप्रोत्यगच्छतायैःपुरोडाशञ्चत्वारिंशच्च ॥१॥

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति ।
 आह । ध्रुवान् । एव । एनान् । कुगुते । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजाते-
 ष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । अप्रतिवादिनइत्यप्रति-वादिनः । एव ।
 एनान् । कुगुते । अभिमूरित्यभि-भूः । असि । अभिमूरित्यभि-भूः । अहम् । सजा-
 तेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । यः । एव । एनम् । प्रत्युत्पिपीतइति
 प्रति-उत्पिपीति । तम् । उपेति । अस्यते । युनक्ति । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्येन । इ-
 ति । आह । एषः । वै । अग्नेः । योगः । तेन । [३३] एव । एनम् । युनक्ति ।
 यज्ञस्य । वै । समृद्धेनेतिसं-ऋद्धेन । देवाः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लोकम् । आ-
 यन् । यज्ञस्य । व्युद्धेनेतिवि-ऋद्धेन । असुरान् । परेति । अभावयन् । यत् । मे ।
 अग्ने । अस्य । यज्ञस्य । रिष्यात् । इति । आह । यज्ञस्य । एव । तत् । समृद्धेनेति
 सं-ऋद्धेन । यजमानः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लोकम् । एति । यज्ञस्य । व्युद्धेने-
 तिवि-ऋद्धेन । भ्रातृवान् । परेति । भावयति । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । एताभिः ।
 व्याहृतीभिरितिव्याहृति-भिः । उपेति । सादयेत् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । अ-
 ग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । ब्रह्म । एताः । व्याहृतयइतिवि-आहृतयः । यज्ञमुखइतियज्ञ-
 मुखे । एव । ब्रह्म । [३४] कुरुते । सव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरे । पर्यागतइतिपरि-आग-
 ते । एताभिः । एव । उपेति । सादयेत् । ब्रह्मणा । एव । उभयतः । सव्वथ्सुरमिति
 सं-वथ्सुरम् । परीति । गृह्णाति । दशपूर्णमासावितिदश-पूर्णमासो । चातुर्मास्या-
 नीतिचातुः-मासानि । आलभमानइत्या-लभमानः । एताभिः । व्याहृतीभिरिति
 व्याहृति-भिः । हवी-पि । एति । सादयेत् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । दशपू-

णमासावितिदरश-पूर्णमासौ । चातुर्मास्यानीतिचातुःमास्यानि । ब्रह्म । एताः ।
 व्याहृतयइतिवि-आहृतयः । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । एव । ब्रह्म । कुरुते । सव्वथ्सरइ
 तिसं-वथ्सरे । पर्यागतइतिपरि-आगते । एताभिः । एव । एति । सादयेतू । ब्रह्म
 णा । एव । उभयतः । सव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । परीति । गृह्णाति । यत् । वै । य
 ज्ञस्य । साम्ना । क्रियते । गृप्सुम् । [३५] यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छति ।
 यत् । ऋचा । विशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छति । अथ । ब्राह्मणः ।
 अनाशीर्केण । यज्ञेन । यजते । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । अनुवख्यन्नित्यनु-वख्य
 न् । एताः । व्याहृतीरिति-आहृतीः । पुस्तात् । दद्यात् । ब्रह्म । एव । प्रति
 पदमितिप्रति-पदम् । कुरुते । तथा । ब्राह्मणः । सार्शीर्केणेतिस-आशीर्केण । यज्ञे
 न । यजते । यम् । कामयेत । यजमानम् । भ्रातृव्यम् । अस्य । यज्ञस्य । आशी
 रित्या-शीः । गच्छेत् । इति । तस्य । एताः । व्याहृतीरिति-आहृतीः । पुरोनु
 वाक्यायामितिपुरः-अनुवाक्यायाम् । दद्यात् । भ्रातृव्यदेवत्येतिभ्रातृव्य-देवत्यां ।
 वै । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्यां । भ्रातृव्यम् । एव । अस्य । यज्ञस्य । [३६]
 आशीरित्या-शीः । गच्छति । यान् । कामयेत । यजमानान् । समावती । ए
 नान् । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छेत् । इति । तेषाम् । एताः । व्याहृती
 रिति-आहृतीः । पुरोनुवाक्यायामितिपुरः-अनुवाक्यायाः । अर्द्धचैत्यर्द्ध-ऋचे । ए
 कांम् । दद्यात् । याज्याये । पुस्तात् । एकांम् । याज्यायाः । अर्द्धचैत्यर्द्ध-ऋचे ।
 एकांम् । तथा । एनान् । समावती । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छति । य
 था । वै । पर्जन्यः । सुवृष्टमितिसु-वृष्टम् । वर्षति । एवम् । यज्ञः । यजमानाय । व
 रूषति । स्थलया । उदकम् । परिगृह्णन्तीतिपरि-गृह्णन्ति । आशिपेत्यां-शिपां । य
 ज्ञम् । यजमानः । परीति । गृह्णाति । मनः । असि । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् ।
 [३७] मनसा । मा । भूतेन । एति । विश । इति । आह । मनः । वै । प्राजाप
 त्यमितिप्राजा-पत्यम् । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । यज्ञः । मनः । एव । यज्ञम् ।
 आत्मन् । धत्ते । वाक् । असि । ऐन्द्री । सपत्नरूपयणीतिसपत्न-रूपयणी । वाचा ।
 मा । इन्द्रियेण । एति । विश । इति । आह । ऐन्द्री । वै । वाक् । वाचम् । एव । ऐ
 न्द्रीम् । आत्मन् । धत्ते ॥ [३८] तेनैवब्रह्मराष्ट्रमेवास्ययज्ञस्यप्राजापत्यस्यद्वित्रिंशच्च ॥

स्तु । केवलः ॥ इन्द्रम् । नरः । नेमधितेतिनेम-धिता । ह्वन्ते । यत् । पार्यीः । युन
 जते । धियः । ताः ॥ शूरः । नृपातेतिनृ-सात्ता । शर्वसः । चकानः । एति । गो
 मतीतिगो-मति । ब्रजे । भज । त्वम् । नः ॥ इन्द्रियाणि । शतक्रतोइतिशत-क्रतो ।
 या । ते । जनैषु । पञ्चस्वितिपञ्च-सु ॥ इन्द्र । तानि । ते । एति । वृणे ॥ अन्विति ।
 ते । दायि । महे । इन्द्रियार्य । सत्रा । ते । विश्वम् । अन्विति । वृत्रहत्यइतिवृत्र-
 हत्ये ॥ अन्विति । [४६] रूपत्रम् । अन्विति । सहः । यजत्र । इन्द्र । देवेभिः ।
 अन्विति । ते । नृपह्यइतिनृ-सह्ये ॥ एति । यस्मिन् । सप्त । वाम्बाः । तिष्ठन्ति ।
 स्वारुहइतिस्व-रुहः । यथा ॥ ऋषिः । ह । दीर्घश्रुत्तमइतिदीर्घश्रुत्-तमः । इन्द्रस्य ।
 घर्मः । अतिथिः ॥ आमासु । पक्वम् । ऐरयः । एति । सूर्यम् । रोह्यः । दिवि ॥
 घर्मम् । न । सामन् । तपत । सुवृक्तिभिरिति सुवृक्ति-भिः । जुष्टम् । गिर्वणसे । गि
 रः ॥ इन्द्रम् । इत् । गाथिनः । बृहत् । इन्द्रम् । अर्केभिः । अर्किणः ॥ इन्द्रम् । वा
 णीः । अनुपत् ॥ गायन्ति । त्वा । गायत्रिणः । [४७] अर्चन्ति । अर्कम् । अ
 र्किणः ॥ ब्रह्माणः । त्वा । शतक्रतवितिशत-क्रतो । उदिति । वृक्षम् । इव । ये
 मिरे ॥ अहोमुचइत्यहः-मुचं । प्रेति । भेमे । मनीषाम् । ओषिष्ठदावन्नइत्योषि
 ष्ट-दावन्नै । सुमतिमितिसु-मतिम् । गृणानाः ॥ इदम् । इन्द्र । प्रतीति । ह्वयम् ।
 गृभ्याय । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ विवेपे । यत् । मा । धिपर्णा ।
 जजाने । सत्वै । पुरा । पार्यात् । इन्द्रम् । अह्नः ॥ अहंसः । यत्र । पीपरत् । य
 था । नः । नावा । इव । यान्तम् । उभये । ह्वन्ते ॥ प्रेति । सम्राजमिति सं-राजम् ।
 प्रथमम् । अध्वराणाम् । [४८] अहोमुचमित्यहः-मुचंम् । वृषभम् । यज्ञिया
 नाम् ॥ अपाम् । नपातम् । अश्विना । हर्यन्तम् । अस्मिन् । नरः । इन्द्रियम् ।
 धत्तम् । ओजः ॥ वीति । नः । इन्द्र । मृधः । जहि । नीचा । यच्छु । पृतन्यतः ॥
 अधस्पदमित्यधः-पदम् । तम् । ईम् । कृधि । यः । अस्मान् । अभिदासतीत्यभि-
 दासति ॥ इन्द्र । रूपत्रम् । अभीति । वामम् । ओजः । अजायथाः । वृषभ । चरु
 पणीनाम् ॥ अपेति । अनुदः । जनम् । अमिलयन्तमित्यमिल-यन्तम् । उरुम् । दे
 वेभ्यः । अकृणोः । उ । लोकम् ॥ मृगः । न । भीमः । कुचरः । गिरिष्ठाडिति गि
 रि-स्थाः । पगवत्इतिपरा-वतः । [४९] एति । जगाम् । परस्याः ॥ सूकम् ।

सुश्रायेतिसं-शायं । पविम् । इन्द्र । तिग्मम् । वीतिं । शत्रून् । ताहि । वीतिं ।
मृधः । नुदस्व ॥ वीतिं । शत्रून् । वीतिं । मृधः । नुद । वीतिं । वृत्तस्यं । हनु
इति । रुज ॥ वीतिं । मन्थुम् । इन्द्र । भामितः । अमिक्तस्य । अभिदा
संतुइत्यभि-दासतः ॥ ज्ञातारम् । इन्द्रम् । अविदारम् । इन्द्रम् । हवेहवइति
हवे-हवे । सुहवमिति सु-हवम् । श्वरम् । इन्द्रम् ॥ हुवे । तु । शक्रम् । पुरुहू
तमिति पुरु-हूतम् । इन्द्रम् । स्वस्ति । नः । मघवेति मघ-वा । धातु । इन्द्रः ॥
मा । ते । अस्याम् । [५०] सहसावन्निति सहसा-वन्नू । परिष्टौ । अघायं । भू
म् । हरिवइति हरि-वः । परादाइति परा-दै ॥ तार्यस्व । नः । अवृकेभिः । वरूथैः ।
तवं । प्रियासः । मूरिषु । स्याम् ॥ अनवः । ते । रथम् । अश्वाय । तखपन्नू ।
त्वष्टा । वज्रम् । पुरुहूतेति पुरु-हूत । द्युमन्तमिति द्यु-मन्तम् ॥ ब्रह्माणः । इन्द्रम् ।
महयन्तः । अकैः । अवर्द्धयन् । अहये । हन्तवै । उ ॥ वृष्णे । यत् । ते । वृ
षणः । अर्कम् । अर्चान् । इन्द्र । ग्रावाणः । अदितिः । सजोपाइतिस-जोपाः ॥
अनश्वासः । ये । पवयः । अरथाः । इन्द्रेपिताइतीन्द्र-इपिताः । अम्यवर्तन्तेत्यभि-
अवर्तन्त । दस्यून् ॥ [५१] वृत्रहत्येऽनुगायविणोऽध्वराणांम्परावतोऽस्यामृष्टावत्वा
रिःशच ॥ * * * * * ॥ १२ ॥

सन्त्वासिञ्चामिद्भुवोऽस्यभिर्मावृहपोऽहमाप्यायतामगन्मयथावैयोवै श्रद्धाम्प्र
जापतिर्यज्ञान्ध्रुवोसीत्याहयोवैमन्तदशमिन्द्रवो द्वादश ॥११॥ सन्त्वावृहपोऽह्य्य
थावाएवंविद्वाञ्छ्रौषद्दसहसावनेकपञ्चाशत् ॥५१॥ सन्त्वासिञ्चामिदस्यून् ॥*॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

पाकयज्ञमितिपाक-यज्ञम् । वै । अन्विति । आहिताग्नेरित्याहित-अग्नेः । प
शवंः । उपेति । तिष्ठन्ते । इडां । खलुं । वै । पाकयज्ञइतिपाक-यज्ञः । सा । एषा ।
अन्तरा । प्रयाजानूयाजानितिप्रयाज-अनूयाजान् । यजमानस्य । लोके । अवहि
तेत्यव-हिता । ताम् । आद्रियमाणामित्या-द्रियमाणाम् । अभीति । मन्त्रयेत् । सु
रूपवर्षवर्णइतिसुरूप-वर्षवर्णो । एति । इहि । इति । पशवंः । वै । इडां । प
शून् । एव । उपेति । ह्येते । यज्ञम् । वै । देवाः । अदुहून् । यज्ञः । असुरान् ।
अदुहूत् । ते । असुराः । यज्ञदुग्धाइतियज्ञ-दुग्धाः । परेति । अभवन् । यः । वै ।
यज्ञस्य । दोहम् । विद्वान् । [१] यजते । अपीति । अन्यम् । यजमानम् । दुहे ।
सा । मे । सत्या । आशीरित्या-शीः । अस्य । यज्ञस्य । भूयात् । इति । आह ।
एषः । वै । यज्ञस्य । दोहः । तेन । एव । एनम् । दुहे । प्रत्तां । वै । गौः । दु
हे । प्रत्तां । इडां । यजमानाय । दुहे । एते । वै । इडायै । स्तनाः । इडां । उपहू
तेत्युप-हूता । इति । वायुः । वृक्षः । यर्हि । होता । इडाम् । उपह्वयेतेत्युप-ह्वये
त । तर्हि । यजमानः । होतारम् । ईरूपमाणः । शयुम् । मनसा । घ्यायेत् । [२]
मात्रे । वृक्षम् । उपावसृजतीत्युप-अवसृजति । सर्वेण । वै । यज्ञेन । देवाः । सुव
र्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन् । पाकयज्ञेनेतिपाक-यज्ञेन । मरुः । अथा
म्यत् । सा । इडां । मरुम् । उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । ताम् । देवासुराइतिदेव-अ
सुराः । वीति । अह्वयन्त । प्रतीचीम् । देवाः । पराचीम् । असुराः । सा । देवान् ।
उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । पशवंः । वै । तत् । देवान् । अवृणत । पशवंः । असुरा
न् । अजहुः । यम् । कामयेत् । अपशुः । स्यात् । इति । पराचीम् । तस्य । इडाम् ।
उपेति । ह्येते । अपशुः । एव । भवति । यम् । [३] कामयेत् । पशुमानितिपशु-
मान् । स्यात् । इति । प्रतीचीम् । तस्य । इडाम् । उपेति । ह्येते । पशुमानितिपशु-
मान् । एव । भवति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । इडाम् ।
उपेति । ह्येते । यः । इडाम् । उपह्वयेत्युप-ह्वयं । आत्मानम् । इडांयाम् । उपह्वये
तेत्युप-ह्वयेत् । इति । सा । नः । प्रिया । सुप्रतृतिरिति सु-प्रतृतिः । मघोनी । इति ।

आह । इडांम् । एव । उपहूयेत्युप-हूयं । आत्मानम् । इडांयाम् । उपेति । ह्यते । व्यस्तमिति वि-अस्तम् । इव । वै । एतत् । यज्ञस्यं । यत् । इडां । सामि । प्राश्नन्तीति प्र-अश्नन्ति । [४] सामि । मार्जयन्ते । एतत् । प्रतीति । वै । असुराणाम् । यज्ञः । वीति । अच्छिद्यत् । ब्रह्मणा । देवाः । समिति । अदधुः । बृहस्पतिः । तु नुताम् । इमम् । नः । इति । आह । ब्रह्मं । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । यज्ञम् । समिति । दधाति । विच्छिन्नमिति वि-च्छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु । इति । आह । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् । इति । आह । सन्तत्येति सं-तत्यं । एव । यज्ञम् । देवेभ्यः । अन्विति । दिशति । याम् । वै । [५] यज्ञे । दक्षिणाम् । ददाति । ताम् । अस्य । पशवः । अर्तु । समिति । क्रामन्ति । सः । एषः । ईजानः । अपशुः । भावुकः । यजमानेन । खलु । वै । तत् । कर्यम् । इति । आहुः । यथा । देवत्रेति देव-त्रा । दत्तम् । कुर्वीत । आत्मन् । पशुन् । स्मयेत् । इति । व्रन् । पिन्वस्व । इति । आह । यज्ञः । वै । व्रन्ः । यज्ञम् । एव । तत् । महयति । अथोइति । देवत्रेति देव-त्रा । एव । दत्तम् । कुरुते । आत्मन् । पशुन् । स्मयते । ददतः । मे । मा । ख्पायि । इति । आह । अख्पितिम् । एव । उपेति । एति । कुर्वतः । मे । मा । उपेति । दसतु । इति । आह । भूमानम् । एव । उपेति । एति ॥ [६] विद्वान्भ्यायेद्भवति यम्प्राश्नन्ति यन्वैमृएकान्नविश्रुतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

सः श्रवाइति सं-श्रवाः । ह । सोवर्चनसः । तुभिञ्जम् । औपोदिति मित्यौप-उदितिम् । उवाच । यत् । सत्रिणाम् । होता । अभूः । काम् । इडांम् । उपेति । अहथाः । इति । ताम् । उपेति । अहे । इति । ह । उवाच । या । प्राणेनेति प्र-अनेन । देवान् । दाधारं । व्यानेनेति वि-अनेन । मनुष्यान् । अपानेनेत्यप-अनेन । पितृन् । इति । छिनत्ति । सा । न । छिनत्ती (३) । इति । छिनत्ति । इति । ह । उवाच । शरीरम् । वै । अस्ये । तत् । उपेति । अहथाः । इति । ह । उवाच । गौः । वै । [७] अस्ये । शरीरम् । गाम् । वाव । तौ । तत् । परीति । अवदताम् । या । यज्ञे । दीयते । सा । प्राणेनेति प्र-अनेन । देवान् । दाधार । यया । मनुष्याः । जीवन्ति । सा । व्यानेनेति वि-अनेन । मनुष्यान् । याम् । पितृभ्य इति पितृ-भ्यः । मन्ति ।

सा । अपानेनेत्यप-अनेन । पितृन् । यः । एवम् । वेदं । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्ने । इति । ह । उवाच । या । प्रजाइति प्र-जाः । प्रभवन्तीरितिप्र-भवन्तीः । प्रतीति । आभवतीत्यां-भवति । इति । अन्नम् । वै । अस्यै । तत् । [८] उपेति । अह्न्थाः । इति । ह । उवाच । ओषधयः । वै । अस्युः । अन्नम् । ओषधयः । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रभवन्तीरितिप्र-भवन्तीः । प्रति । एति । भवन्ति । यः । एवम् । वेदं । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्ने । इति । ह । उवाच । या । प्रजाइतिप्र-जाः । एगभवन्तीरितिपरा-भवन्तीः । अनुगृह्णातीत्यनु-गृह्णाति । प्रतीति । आभवन्तीरित्यां-भवन्तीः । गृह्णाति । इति । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वै । अस्यै । तत् । उपेति । अह्न्थाः । इति । ह । उवाच । इयम् । वै । अस्यै । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । [९] इयम् । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । पराभवन्तीरितिपरा-भवन्तीः । अन्विति । गृह्णाति । प्रतीति । आभवन्तीरित्यां-भवन्तीः । गृह्णाति । यः । एवम् । वेदं । प्रतीति । एव । तिष्ठति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्ने । इति । ह । उवाच । यस्यै । निक्रमणइतिनि-क्रमणे । घृतम् । प्रजाइतिप्र-जाः । सञ्जीवन्तीरितिसं-जीवन्तीः । पिबन्ति । इति । छिनत्ति । सा । न । छिनत्ती (३) । इति । न । छिनत्ति । इति । ह । उवाच । प्रेति । तु । जनयति । इति । एषः । वै । इडाम् । उपेति । अह्न्थाः । इति । ह । उवाच । वृष्टिः । वै । इडा । वृष्ट्यै । वै । निक्रमणइतिनि-क्रमणे । घृतम् । प्रजाइतिप्र-जाः । सञ्जीवन्तीरितिसं-जीवन्तीः । पिबन्ति । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । एव । जायते । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति ॥ [१०] गौर्वाअस्यैतत्प्रतिष्ठाऽह्न्थाइतिवि५शतिश्च ॥ ॥२॥

परोरूपमितिपरः-अरूपम् । वै । अन्ये । देवाः । इज्यन्ते । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । अन्ये । यत् । यजते । ये । एव । देवाः । परोरूपमितिपरः-अरूपम् । इज्यन्ते । तान् । एव । तत् । यजति । यत् । अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । आहृतीत्यां-हृति । एते । वै । देवाः । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । यत् । ब्राह्मणाः । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । अथोइति । दक्षिणा । एव । अस्य । एषा । अथोइति । यज्ञस्य । एव । छिद्रम् । अपीति । दधाति । यत् । वै । यज्ञस्य । क्रूरम् ।

यत् । विलिष्टमिति विलिष्टम् । तत् । अन्वाहार्येणेत्यनु-आहार्येण । [११] अन्वा
 हरंतीत्यनु-आहरति । तत् । अन्वाहार्यस्येत्यनु-आहार्यस्य । अन्वाहार्यत्वमित्यन्वाहा
 र्य-त्वम् । देवदूताइति देव-दूताः । वै । एते । यत् । ऋत्विजः । यत् । अन्वाहार्यमि
 त्यनु-आहार्यम् । आहरतीत्या-हरति । देवदूतानिति देव-दूतान् । एव । प्रीणाति ।
 प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि-आदिशत् । सः ।
 रिरिचानः । अमन्यत । सः । एतम् । अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । अभक्तम् । अ
 पश्यत् । तम् । आत्मन् । अधत् । सः । वै । एषः । प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः ।
 यत् । अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः । यस्य । एवम् । विदुषः । अन्वाहार्यइत्यनु-आहा
 र्यः । आह्वयतइत्या-ह्वयते । साखादिति स-अखात् । एव । प्रजापतिमिति प्रजा-
 पतिम् । ऋन्ोति । अपरिमितइत्यपरि-मितः । निरुप्यइति निः-उप्यः । अपरिमित
 इत्यपरि-मितः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । [१२] आ
 स्रचै । देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । दे
 वाः । एतम् । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यम् । अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । अपश्य
 न् । तम् । अन्वाहरन्तेत्यनु-आहरन्त । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । अ
 सुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः । आह्वयतइत्या-ह्वय
 ते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । यज्ञेन । वै । इ
 ष्ठी । पकेन । पूर्ती । यस्य । एवम् । विदुषः । अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः । आ
 ह्वयतइत्या-ह्वयते । सः । तु । एव । इष्टापूर्तीतिष्ट-पूर्ती । प्रजापतेरिति प्रजा-प
 तेः । भागः । असि । [१३] इति । आह । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । एव । भाग
 धेयेनेति भाग-धेयेन । समिति । अर्हयति । ऊर्जस्वान् । पर्यस्वान् । इति । आह ।
 ऊर्जम् । एव । अस्मिन् । पर्यः । दधाति । प्राणापानाविति प्राण-अपानौ । मे ।
 पाहि । समानव्यानाविति समान-व्यानौ । मे । पाहि । इति । आह । आशिष
 मित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । अखितः । असि । अखित्यै ।
 त्या । मा । मे । रूपेष्ठाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके । इति । आह । रूषीयते ।
 वै । अमुष्मिन् । लोके । अन्नम् । इतः भदानमितीतः प्रदानम् । हि । अमु
 ष्मिन् । लोके । प्रजाइति प्र-जाः । उपजीवन्तीत्युप-जीवन्ति । यत् । एवम् । अ

भिमृशतीत्यभि-मृशति । अस्थितिम् । एव । एनत् । गमयति । न । अस्य । अ
मुष्मिन् । लोके । अन्नम् । रूपायते ॥ [१४] अन्वाहार्येणप्रजापतेरसिंहमुष्मिल्लो
केपञ्चदशच ॥ * * * * * ॥३॥

वरूहिपः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । प्रजावानितिप्रजा-वान् । भूयासम् । इ
ति । आह । वरूहिपा । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत् । तेन ।
एव । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजते । नराशः संस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया ।
पशुमानितिपशु-मान् । भूयासम् । इति । आह । नराशः सेन । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-
पतिः । पशून् । असृजत् । तेन । एव । पशून् । सृजते । अग्नेः । स्विष्टकृतइति
स्विष्ट-कृतः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठामि
तिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । इति । आह । आयुः । एव । आत्मन् । धत्ते । प्रतीति ।
यज्ञेन । तिप्रति । द्रशपूर्णमासयोरितिद्रश-पूर्णमासयोः । [१५] वै । देवाः ।
उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अर्तु । उदिति । अजयन् । द्रशपूर्णमासाभ्यामितिद्र
श-पूर्णमासाभ्याम् । असुरान् । अपेति । अनुदन्त । अग्नेः । अहम् । उज्जितिमि
त्युत्-जितिम् । अर्तु । उदिति । जेपम् । इति । आह । द्रशपूर्णमासयोरितिद्र
श-पूर्णमासयोः । एव । देवतानाम् । यजमानः । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अर्तु ।
उदिति । जयति । द्रशपूर्णमासाभ्यामितिद्रश-पूर्णमासाभ्याम् । भ्रातृव्यान् । अपे
ति । नुदते । वाजवतीभ्यामितिवाज-वतीभ्याम् । वीति । ऊहति । अन्नम् । वै ।
वाजः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । दाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ।
यः । वै । यज्ञस्य । दौ । दोहौ । विद्वान् । यजते । उभयतः । [१६] एव । य
ज्ञम् । दुहे । पुस्तात् । च । उपरिष्ठात् । च । एपः । वै । अन्यः । यज्ञस्य । दो
हः । इडायाम् । अन्यः । यर्हि । होता । यजमानस्य । नाम् । गृहीयात् । तर्
हि । ब्रूयात् । एति । इमाः । अग्मन् । आशिषइत्या-शिषः । दोहकामाइतिदो
ह-कामाः । इति । सः स्तुताइतिसं-स्तुताः । एव । देवताः । दुहे । अथो
इति । उभयतः । एव । यज्ञम् । दुहे । पुस्तात् । च । उपरिष्ठात् । च । रो
हितेन । त्वा । अग्निः । देवताम् । गमयतु । इति । आह । एते । वै । देवाश्चाइति
देव-अश्वाः । [१७] यजमानः । प्रस्तरइतिप्र-स्तरः । यत् । एतेः । प्रस्तरमिति

प्र-स्तरम् । प्रहरतीतिप्र-हरति । देवाश्चैरितिदेव-अथैः । एव । यजमानम् । सुवर्ग
 मितिःसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । वीति । ते । मुञ्चामि । रञ्जनाः । वीति । र
 श्मीन् । इति । आह । एपः । वै । अग्नेः । विमोकइतिवि-मोकः । तेन । एव । ए
 नम् । वीति । मुञ्चति । विष्णोः । शृङ्गोरितिशं-योः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-
 यज्यया । यज्ञेन । प्रतिष्ठाभितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । इति । आह । यज्ञः । वै ।
 विष्णुः । यज्ञे । एव । अन्ततः । प्रतीति । तिष्ठति । सोमस्य । अहम् । देवयज्य
 येतिदेव-यज्यया । सुरेताइतिसु-रेताः । [१८] रेतः । धिपीय । इति । आह । सो
 मः । वै । रेतोधाइतिरेतः-धाः । तेन । एव । रेतः । आत्मन् । धत्ते । त्वष्टुः । अ
 हम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशूनाम् । रूपम् । पुपेयम् । इति । आह । त्व
 ष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकृदितिरूप-कृत् । तेन । एव । पशूनाम् ।
 रूपम् । आत्मन् । धत्ते । देवानाम् । पत्नीः । अग्निः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । य
 ज्ञस्य । मिथुनम् । तयोः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । मिथुनेन । प्रेति ।
 भूयासम् । इति । आह । एतस्मात् । वै । मिथुनात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः ।
 मिथुनेन । [१९] प्रेति । अजायत् । तस्मात् । एव । यजमानः । मिथुनेन । प्रे
 ति । जायते । वेदः । असि । विज्ञिः । असि । विदेय । इति । आह । वेदेन । वै ।
 देवाः । असुराणाम् । वित्तम् । वेद्यम् । अविन्दन्त । तत् । वेदस्य । वेदत्वमितिवे
 द-त्वम् । यद्यदितियत्-यत् । भ्रातृव्यस्य । अभिध्यायेदित्यभि-ध्यायेत् । तस्य । ना
 म । गृहीयात् । तत् । एव । अस्य । सर्वम् । वृद्धन्ते । घृतवन्तमितिघृत-वन्तम् ।
 कुलायिनम् । रायः । पोषम् । सहस्रिणम् । वेदः । ददातु । वाजिनम् । इति । आ
 ह । प्रेति । सहस्रम् । पशून् । आप्नोति । एति । अस्य । प्रजायामितिप्र-जायाम् ।
 वाजी । जायते । यः । एवम् । वेद ॥ [२०] दृशपूर्णमासयोरुभयतोदेवाश्चासु
 रेतोःप्रजापतिर्मिथुनेनाप्रोत्यष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

ध्रुवाम् । वै । रिच्यमानाम् । यज्ञः । अन्विति । रिच्यते । यज्ञम् । यजमा
 नः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः । ध्रुवाम् । आप्यार्यमानामित्या-प्यार्यमानाम् ।
 यज्ञः । अहुं । एति । प्यायते । यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः ।
 एति । प्यायताम् । ध्रुवा । घृतेन । इति । आह । ध्रुवाम् । एव । एति । प्याय

ति । ताम् । आप्यायमानामित्याप्यायमानाम् । यज्ञः । अनुं । एति । प्यायते ।
यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्रजाः । प्रजापतेरितिप्रजापतेः । वि
भानितिर्विभान् । नामं । लोकः । तस्मिन् । त्वा । दधामि । सह । यजमानेन ।
इति । [२१] आह । अयम् । वै । प्रजापतेरितिप्रजापतेः । विभानितिर्विभान् ।
नामं । लोकः । तस्मिन् । एव । एनम् । दधाति । सह । यजमानेन । रिच्यते ।
इव । वै । एतत् । यत् । यजते । यत् । यजमानभागमिति यजमानभागम् । प्रा
श्नातीतिप्रश्नाति । आत्मानम् । एव । प्रीणाति । एतावान् । वै । यज्ञः ।
यावान् । यजमानभागइतियजमानभागः । यज्ञः । यजमानः । यत् । यजमान
भागमिति यजमानभागम् । प्राश्नातीतिप्रश्नाति । यज्ञे । एव । यज्ञम् । प्रती
ति । स्थापयति । एतत् । वै । सूर्यवसमितिसुर्यवसम् । सोदकमितिसुदकम् ।
यत् । वृहिः । च । आपः । च । एतत् । [२२] यजमानस्य । आयतनमित्यायत
नम् । यत् । वेदिः । यत् । पूर्णपात्रमितिपूर्णपात्रम् । अन्तर्वेदीत्यन्तःवेदि । नि
नयतीतिनिनयति । स्वे । एव । आयतनइत्यायतने । सूर्यवसमितिसुर्यवसम् ।
सोदकमितिसुदकम् । कुरुते । सत् । असि । सत् । मे । भूयाः । इति । आह ।
आपः । वै । यज्ञः । आपः । अमृतम् । यज्ञम् । एव । अमृतम् । आत्मन् । धत्ते ।
सर्वाणि । वै । भूतानि । व्रतम् । उपयन्तमित्युपयन्तम् । अनुं । उपेति । य
न्ति । प्राच्याम् । दिशि । देवाः । ऋत्विजः । मार्जयन्ताम् । इति । आह । ए
पः । वै । दशपूर्णमासयोरितिदशपूर्णमासयोः । अवभृथइत्यवभृथः । [२३]
यानि । एव । एनम् । भूतानि । व्रतम् । उपयन्तमित्युपयन्तम् । अनुपयन्ती
त्यनुपयन्ति । तैः । एव । सह । अवभृथमित्यवभृथम् । अवेति । एति । वि
ष्णुसुखाइतिविष्णुसुखाः । वै । देवाः । छन्दोभिरितिछन्दःभिः । इमान् । लो
कान् । अनपजग्यमित्यनपजग्यम् । अभीति । अजयन् । यत् । विष्णुक्रमानि
तिविष्णुक्रमान् । क्रमते । विष्णुः । एव । भूत्वा । यजमानः । छन्दोभिरितिछ
न्दःभिः । इमान् । लोकान् । अनपजग्यमित्यनपजग्यम् । अभीति । जयति ।
विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमातिहा । इति । आह । गायत्री ।
वै । पृथिवी । वैष्टुभम् । अन्तरि रूपम् । जागती । द्यौः । आनुष्टुभीरित्यानुष्टुभीः ।

दिशः । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । इमान् । लोकान् । यथापूर्वमितियथा-
पूर्वम् । अभीति । जयति ॥ [२४] यजमानेनेति चैतदवभृथोदिशस्सप्तचं ॥५॥

अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । इति । आह । सुवर्गमितिसुवः-गम् ।
एव । लोकम् । एति । सन्दृशइतिसं-दृशः । ते । मा । छिप्सि । यत् । ते । तपः ।
तस्मै । ते । मा । एति । वृष्पि । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव ।
एतत् । सुभूरितिसु-भूः । असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । आयुर्द्धाइत्यायुः-धाः । अ
सि । आयुः । मे । धेहि । इति । आह । आशिपमित्या-शिषम् । एव । एताम् ।
एति । शास्ते । प्रेति । वै । एपः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । [२५] वि
ष्णुक्रमानिति विष्णु-क्रमान् । क्रमते । सुवर्गायेतिसुवः-गायं । हि । लोकायं । वि
ष्णुक्रमाइति विष्णु-क्रमाः । क्रम्यन्ते । ब्रह्मवादिनइति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः ।
तु । वै । विष्णुक्रमानिति विष्णु-क्रमान् । क्रमेत् । यः । इमान् । लोकान् । भ्रातृव्य
स्य । संविद्येतिसं-विद्यं । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरोहेदिति प्रति-अवरोहेत् ।
इति । एपः । वै । अस्य । लोकस्यं । प्रत्यवरोहइति प्रति-अवरोहः । यत् । आहं ।
इदम् । अहम् । अमुम् । भ्रातृव्यम् । अभ्यः । दिग्भ्यइति दिक्-भ्यः । अस्यै । दि
वः । इति । इमान् । एव । लोकान् । भ्रातृव्यस्य । संविद्येतिसं-विद्यं । पुनः । इ
मम् । लोकम् । प्रत्यवरोहतीति प्रति-अवरोहति । समिति । [२६] ज्योतिषा । अ
भूवम् । इति । आह । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । ऐन्द्रीम् । आवृ
त्मित्या-वृतम् । अन्वावर्तइत्यनु-आवर्ते । इति । आह । असौ । वै । आदित्यः । इ
न्द्रः । तस्यं । एव । आवृत्मित्या-वृतम् । अन्विति । पर्यावर्ततइति परि-आवर्त
ते । दृष्पिणा । पर्यावर्ततइति परि-आवर्तते । स्वम् । एव । वीर्यम् । अन्विति । प
र्यावर्ततइति परि-आवर्तते । तस्मात् । दृष्पिणः । अर्द्धः । आत्मनः । वीर्यावत्त्
इति वीर्यावत्-त्तरः । अथोइति । आदित्यस्यं । एव । आवृत्मित्या-वृतम् । अन्वि
ति । पर्यावर्ततइति परि-आवर्तते । समिति । अहम् । प्रजयेति प्र-जयां । समिति ।
मयां । प्रजेति प्र-जा । इति । आह । आशिपमित्या-शिषम् । [२७] एव । ए
ताम् । एति । शास्ते । समिद्धइतिसं-इद्धः । अग्ने । मे । दीदिहि । समेद्धेतिसं-
एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । ए

तत् । वसुमनितिवसुमान् । यज्ञः । वसीयान् । भूयासम् । इति । आह । आशि
 पमित्यां-शिपम् । एव । एताम् । एति । ज्ञास्ते । बहु । वै । गार्हपत्यस्येतिगा
 र्ह-पत्यस्य । अन्ते । मिश्रम् । इव । चर्यते । आशिपावमानीभ्यामित्यांशि-पावमा
 नीभ्याम् । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । पुनार्ति । एव । अ
 श्मि । पुनीते । आत्मानम् । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अग्ने । गृ
 ह्पतइतिगृह-पते । इति । आह । [२८] यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् ।
 शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तात् । इन्धिपीय । इति ।
 वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न-अदम् । एव ।
 एनम् । करोति । ताम् । आशिपमित्यां-शिपम् । एति । ज्ञासे । तन्तवे । ज्यो
 तिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव ।
 अस्य । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिपमित्यां-शिपम् ।
 एति । ज्ञासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । [२९]
 जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति ।
 यः । वै । यज्ञम् । प्रयुज्येतिप्र-युज्य । न । विमुञ्चतीतिवि-मुञ्चति । अप्रतिष्ठानइत्यं
 प्रति-स्थानः । वै । सः । भवति । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । मुञ्च
 तु । इति । आह । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । कः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पति
 ना । एव । एनम् । युनक्ति । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । वीति । मुञ्चति । प्रति
 स्थित्याइतिप्रति-स्थित्यै । ईश्वरम् । वै । व्रतम् । अविंसृष्टमित्यवि-सृष्टम् । प्रदहइतिप्र-
 दहः । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिपम् । इति । आह । व्रतम् । ए
 व । [३०] वीति । सृजते । शान्त्यै । अप्रदाहायेत्यप्र-दाहाय । पराह । वाव । य
 ज्ञः । एति । न । नीति । वर्तते । पुनः । यः । वै । यज्ञस्य । पुनरालम्भमितिपुनः-
 आलम्भम् । विद्वान् । यजते । तम् । अभि । नीति । वर्तते । यज्ञः । वभूव । सः ।
 एति । वभूव । इति । आह । एपः । वै । यज्ञस्य । पुनरालम्भइतिपुनः-आलम्भः ।
 तेन । एव । एनम् । पुनः । एति । लभते । अनंवरुद्धेत्यनंवरुद्धा । वै । एतस्य ।
 विराडितिवि-राट् । यः । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । सन् । असभः । पदावः ।
 खलु । वै । ब्राह्मणस्य । सभा । इष्टा । इ । उक्कम्येत्युत्-कर्म्य । ब्रूयात् । गोमा

नितिगो-मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अस्थी । यज्ञः । इति । अवेति । सु-
भाम् । रुन्धे । प्रेति । सहस्रम् । पशून् । आप्नोति । एति । अस्य । प्रजायामिति
प्र-जार्याम् । वाजी । जायते ॥ [३१] यस्समाशिर्षङ्गहपत्इत्याह्वासुष्मेज्योतिष्म
तीमितिब्रूयाद्यस्य पुत्रोव्रतमेव खलुवैचतुर्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देव । सवितुः । प्रेति । सुव । यज्ञम् । प्रेति । सुव । यज्ञपतिमितियज्ञ-प-
तिम् । भगाय । दिव्यः । गन्धर्वः ॥ केतपूरितिकेत-पूः । केतम् । नः । पुनातु ।
वाचः । पतिः । वाचम् । अद्य । स्वदाति । नः ॥ इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वात्रैघ्नइति
वात्रै-घ्नः । त्वया । अयम् । वृत्रम् । वच्छात् ॥ वाजस्य । नु । प्रसवइतिप्र-सवे । मा-
तरम् । महीम् । अदितिम् । नाम । वचसा । क्रामहे ॥ यस्याम् । इदम् । विश्वम् ।
भुवनम् । आविवेशेत्या-विवेशं । तस्याम् । नः । देवः । सविता । धर्म । साविपत् ॥
अप्स्वित्यप्-सु । [३२] अन्तः । अमृतम् । अप्स्वित्यप्-सु । भेषजम् । अपाम् ।
उत । प्रशस्तिष्वितिप्र-शस्तिषु । अश्वाः । भवथ । वाजिनः ॥ वायुः । वा । त्वा ।
मर्तुः । वा । त्वा । गन्धर्वाः । सप्तविंशतिरिति सप्त-विंशतिः ॥ ते । अग्ने । अश्वम् ।
आयुञ्जन् । ते । अस्मिन् । जवम् । एति । अदधुः ॥ अपाम् । नपात् । आशुहेम
न्नित्याशु-हेमन् । यः । कुर्मिः । ककुद्भानितिककुर्-मान् । प्रतूतिरितिप्र-तूतिः ।
वाजसातमइतिवाज-सातमः । तेन । अयम् । वाजम् । सेतू ॥ विष्णोः । क्रमः ।
असि । विष्णोः । क्रान्तम् । असि । विष्णोः । विक्रान्तमितिवि-क्रान्तम् । असि ।
अङ्गो । न्यङ्गावितिनि-अङ्गो । अभितः । रथम् । यौ । ध्वान्तम् । वाताग्रमितिवात-
अग्रम् । अन्विति । मञ्जरन्तावितिसं-चरन्तो । दूरेहेतिरितिदूरे-हेतिः । इन्द्रियावानि
तीन्द्रिय-वान् । पतत्री । ते । नः । अग्रयः । परयः । पारयन्तु ॥ [३३] अप्सु
न्यङ्गोपञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

देवस्य । अहम् । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । बृहस्पतिना । वाजजितेतिवा
ज-जिता । वाजम् । जेपम् । देवस्य । अहम् । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । बृहस्प
तिना । वाजजितेतिवाज-जिता । वर्षिष्ठम् । नाकम् । रुहेयम् । इन्द्राय । वाचम् ।
वदत । इन्द्रम् । वाजम् । जापयत । इन्द्रः । वाजम् । अजायित् ॥ अर्थाजनीत्य
र्थ-अजनि । वाजनि । वाजेषु । वाजिनीवतीतिवाजिनी-वति । अथान् । सम

थिस्थितिसमत-सु । वाजय ॥ अर्वा । अस्मि । सप्तिः । अस्मि । वाजी । अस्मि । वा
 जिनः । वाजम् । धवत् । मरुताम् । प्रसवइतिप्र-सवे । जयत् । वीति । योजना ।
 मिमीध्वम् । अर्धनः । स्कन्नीत् । [३४] काष्ठाम् । गच्छत् । वाजेवाजइतिवाजे-
 वाजे । अवत् । वाजिनः । नः । धनेषु । विप्राः । अमृताः । ऋतज्ञाइत्यृत-ज्ञाः ॥
 अस्य । मध्वः । पिवत् । मादयध्वम् । तृप्ताः । यात् । पृथिभिरितिपृथि-भिः । देव
 यानैरितिदेव-यानैः ॥ ते । नः । अर्वन्तः । हवनश्रुतइतिहवन-श्रुतः । हवम् । वि
 श्वे । शृण्वन्तु । वाजिनः ॥ मितद्रवइतिमित-द्रवः । सहस्रसाइतिसहस्र-साः । मेध
 सातेतिमेध-साता । सनिष्यवः ॥ महः । ये । रत्नम् । समिथेष्वितिसं-इथेषु । ज
 भिरे । शम् । नः । भवन्तु । वाजिनः । हवेषु ॥ देवतातेतिदेव-ताता । मितद्रवइ
 तिमित-द्रवः । स्वर्काइतिसु-अर्काः ॥ जम्भयन्तः । अहिम् । वृकम् । रूपासि । स
 नैमि । अस्मत् । युयवन् । [३५] अर्मीवाः ॥ एषः । स्यः । वाजी । स्विपणिम
 तुरण्यति । श्रीवार्याम् । वृद्धः । अपिकरूपइत्यपि-कृष्ये । आसनि ॥ ऋतम् । दधि
 काइतिदधि-काः । अन्विति । सन्तवीत्वदितिसं-तवीत्वत् । पथाम् । अङ्गासि ।
 अन्विति । आपनीफणदित्या-पनीफणत् ॥ उत । स्म । अस्य । द्रवतः । तुरण्यतः ।
 पूर्णम् । न । वेः । अन्विति । वाति । प्रगर्द्धिनइतिप्र-गर्द्धिनः ॥ श्येनस्ये । इव । प्रज
 तः । अङ्गसम् । परीति । दधिक्राव्णइतिदधि-क्राव्णः । सह । उर्जा । तरित्रतः ॥
 एति । मा । वाजस्य । प्रसवइतिप्र-सवः । जगम्यात् । एति । यावापृथिवीइतिद्या
 वा-पृथिवी । विश्वशम्भूइतिविश्व-शम्भू ॥ एति । मा । गन्ताम् । पितरा । [३६]
 मातरा । च । एति । मा । सोमः । अमृतत्वायेत्यमृत-त्वायं । गम्यात् ॥ वाजिनः ।
 वाजजितइतिवाज-जितः । वाजम् । सरिष्यन्तः । वाजम् । जेष्यन्तः । बृहस्पतेः ।
 भागम् । अवेति । जिघृत । वाजिनः । वाजजितइतिवाज-जितः । वाजम् । समृ
 वासः । वाजम् । जिगिवाश्वः । बृहस्पतेः । भागे । नीति । मृदुवम् । इयम् ।
 वः । सा । स्या । मन्धेतिमं-धा । अमून् । याम् । इन्द्रेण । समध्वम्भितिसं-अध्व
 ध्वम् । अजीजिपत । वनस्पतयः । इन्द्रम् । वाजम् । वीति । मुच्यन्म ॥ [३७]
 स्कन्नीत्युयवन्पितृशक्तिवत्वारिशब् ॥ ॐ ॐ ॐ ॥ ८ ॥
 रूपवस्ये । उत्वम् । अस्मि । रूपवस्ये । योनिः । अस्मि । जाये । एति । इ .

हि । सुर्वः । रोहाव । रोहाव । हि । सुर्वः । अहम् । नौ । उभयोः । सुर्वः । रो
 ख्यामि । वाजः । च । प्रसवइतिप्र-सवः । च । अपिजइत्यपि-जः । च । ऋतुः ।
 च । सुर्वः । च । मूर्द्धा । च । व्यञ्जियइतिवि-अञ्जियः । च । आन्त्यायनः । च । अ
 न्यः । च । भौवनः । च । भुवनः । च । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च ॥ आयुः ।
 यज्ञेन । कल्पताम् । प्राणइतिप्र-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । अपानइत्यप-अनः ।
 [३८] यज्ञेन । कल्पताम् । व्यानइतिवि-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । चर्युः । य
 ज्ञेन । कल्पताम् । श्रोत्रम् । यज्ञेन । कल्पताम् । मनः । यज्ञेन । कल्पताम् । वाक् ।
 यज्ञेन । कल्पताम् । आत्मा । यज्ञेन । कल्पताम् । यज्ञः । यज्ञेन । कल्पताम् । सु
 र्वः । देवान् । अगन्म् । अमृताः । अभूम । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । प्रजाइतिप्र-
 जाः । अभूम । समिति । अहम् । प्रजयतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-
 जा । समिति । अहम् । रायः । पोषेण । समिति । मया । रायः । पोषः । अन्नाय ।
 त्वा । अन्नाद्ययेत्यन्न-अद्याय । त्वा । वाजाय । त्वा । वाजजित्यायाइतिवाज-जि
 त्यायै । त्वा । अमृतम् । असि । पुष्टिः । असि । प्रजननमितिप्र-जननम् । अ
 सि ॥ [३९] अपानोवाजायनवच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

वाजस्य । इमम् । प्रसवइतिप्र-सवः । सुपुत्रे । अग्रे । सोमम् । राजानम् । ओपधीषु ।
 अपिस्वल्प-सु ॥ ताः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । मधुमतीरितिमधु-मतीः । भव
 न्तु । वयम् । राष्ट्र । जाग्रियाम् । पुरोहिताइतिपुरः-हिताः ॥ वाजस्य । इदम् ।
 प्रसवइतिप्र-सवः । एति । बभूव । इमा । च । विश्वा । भुवनानि । सर्वतः ॥
 सः । विराजमितिवि-राजम् । परीति । एति । प्रजानन्नितिप्र-जानन्न । प्रजामि
 तिप्र-जाम् । पुष्टिम् । वर्द्धयमानः । अस्मेइति ॥ वाजस्य । इमाम् । प्रसवइतिप्र-
 सवः । शिश्रिये । दिवम् । इमा । च । विश्वा । भुवनानि । सम्प्राडितिसं-राट् ॥
 अदिथ्सन्तम् । दापयतु । प्रजानन्नितिप्र-जानन्न । ग्यिम् । [४०] च । नः । स
 र्वीरामितिस्व-वीराम् । नीति । यच्छतु ॥ अग्रे । अच्छ । वद । इह । नः । प्र
 तीति । नः । सुमनाइतिसु-मनाः । भव ॥ प्रेति । नः । यच्छ । भुवः । पते । धन
 दाइतिधन-दाः । असि । नः । त्वम् ॥ प्रेति । नः । यच्छतु । अर्यमा । प्रेति । भ
 गः । प्रेति । बृहस्पतिः ॥ प्रेति । देवाः । प्रेति । उत । सूनृता । प्रेति । वाक् । दे

वी । ददातु । नः ॥ अर्यमणम् । बृहस्पतिम् । इन्द्रम् । दानाय । चोदय ॥ वाचम् ।
 विष्णुम् । सरस्वतीम् । सवितारम् । [४१] च । वाजिनम् ॥ सोमम् । राजानम् ।
 वरुणम् । अग्निम् । अन्वारभामहृइत्यनु-आरभामहे ॥ आदित्यान् । विष्णुम् । सू-
 र्यम् । ब्रह्माणम् । च । बृहस्पतिम् ॥ देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अ-
 श्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । सरस्वत्यै । वाचः । य-
 न्तुः । यन्त्रेण । अग्नेः । त्वा । साम्राज्येनेतिसां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि । इन्द्र-
 स्य । बृहस्पतेः । त्वा । साम्राज्येनेतिसां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि ॥ [४२]
 रयिः सवितारः पट्टत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

अग्निः । एकांख्येणेत्येक-अख्येणे । वाचम् । उदिति । अजयन् । अश्वि-
 नौ । द्व्यंख्येणेतिद्वि-अख्येणे । प्राणायानावितिप्राण-अपानौ । उदिति । अजय-
 ताम् । विष्णुः । त्र्यंख्येणेतित्रि-अख्येणे । त्रीन् । लोकान् । उदिति । अजयन् ।
 सोमः । चतुरख्येणेतिचतुः-अख्येणे । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । पशून् । उदिति ।
 अजयन् । पूषा । पञ्चांख्येणेतिपञ्च-अख्येणे । पङ्क्तिम् । उदिति । अजयन् ।
 धाता । षडंख्येणेतिषट्-अख्येणे । षट् । ऋतून् । उदिति । अजयन् । मरुतः ।
 सप्तांख्येणेतिसप्त-अख्येणे । सप्तपदामिति सप्त-पदाम् । शक्रमि । उदिति । अज-
 यन् । बृहस्पतिः । अष्टांख्येणेत्यष्टा-अख्येणे । गायत्रीम् । उदिति । अजयन् ।
 मित्रः । नवांख्येणेतिनव-अख्येणे । त्रिवृतमिति वि-वृतम् । । स्तोमम् । उदिति ।
 अजयन् । [४३] वरुणः । दशांख्येणेतिदश-अख्येणे । विराजमिति वि-राजम् ।
 उदिति । अजयन् । इन्द्रः । एकादशांख्येणेत्येकादश-अख्येणे । त्रिष्टुभम् । उदि-
 ति । अजयन् । विश्वे । देवाः । द्वादशांख्येणेतिद्वादश-अख्येणे । जगतीम् ।
 उदिति । अजयन् । वसवः । त्रयोदशांख्येणेतित्रयोदश-अख्येणे । त्रयोदशमि-
 ति त्रयः-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयन् । रुद्राः । चतुर्दशांख्येणेतिचतुर्दश-
 अख्येणे । चतुर्दशमिति चतुः-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयन् । आदित्याः ।
 पञ्चदशांख्येणेतिपञ्चदश-अख्येणे । पञ्चदशमिति पञ्च-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अ-
 जयन् । उदितिः । षोडशांख्येणेतिषोडश-अख्येणे । षोडशम् । स्तोमम् । उदिति ।
 अजयन् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । सप्तदशांख्येणेति सप्तदश-अख्येणे । सप्तदश-

मिर्तिसप्तदशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयतू ॥ [४४] त्रिवृतः स्तोममुदंजयत्पट्ट
त्रैवारिः शत्रु ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । नृपदमिति नृ-सदम् । त्वा । द्रुप
दमिति द्रु-सदम् । भुवनसदमिति भुवन-सदम् । इन्द्राय । जुष्टम् । गृह्णामि । एपः ।
ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अप्सुपदमि
त्यप्सु-सदम् । त्वा । घृतसदमिति घृत-सदम् । व्योमसदमिति व्योम-सदम् । इन्द्रा
य । जुष्टम् । गृह्णामि । एपः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । उपयामगृहीतइत्युप
याम-गृहीतः । असि । पृथिविपदमिति पृथिवि-सदम् । त्वा । अन्तरिक्षपदमित्य
न्तरिक्ष-सदम् । नाकसदमिति नाक-सदम् । इन्द्राय । जुष्टम् । गृह्णामि । एपः ।
ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा ॥ ये । ग्रहाः । पञ्चजनीना इति पञ्च-जनीनाः । येषाम् । ति
स्रः । परमजा इति परम-जाः ॥ दैव्यः । कोशः । [४५] समुब्जित इति सं-उब्जि
तः ॥ तेषाम् । विशिप्रियाणामिति वि-शिप्रियाणाम् । इषम् । ऊर्जम् । समिति । अ
शुभीम् । एपः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा ॥ अपाम् । रसम् । उदयसमित्युत्-वय
सम् । सूर्यरश्मिमिति सूर्य-रश्मिम् । समाभृतमिति सं-आभृतम् ॥ अपाम् । रसस्य ।
यः । रसः । तम् । वः । गृह्णामि । उत्तममित्युत्-तमम् । एपः । ते । योनिः । इन्द्रा
य । त्वा ॥ अया । विष्ठा इति वि-स्थाः । जनयन् । कर्वराणि । सः । हि । घृणिः । उ
रुः । वराय । गातुः ॥ सः । प्रति । उदिति । ऐतू । धरुणः । मध्वः । अग्रम् । स्वा
याम् । यत् । तनुवाम् । तनूम् । ऐरयत् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । अ
सि । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । त्वा । जुष्टम् । गृह्णामि । एपः । ते । योनिः । प्र
जापतय इति प्रजा-पतये । त्वा ॥ [४६] कोशस्तनुवान्त्रयोदशत्रु ॥ ❀ ॥ १२ ॥

अन्विति । अहं । मासाः । अन्विति । इत् । वनानि । अन्विति । ओ
पधीः । अन्विति । पर्वतासः ॥ अन्विति । इन्द्रम् । रोदसी इति । इन्द्रज्ञाने इति ।
अन्विति । आपः । अजिह्वत् । जायमानम् ॥ अन्विति । ते । द्रापि । महे ।
इन्द्रियाय । सूत्रा । ते । विश्वम् । अन्विति । इन्द्र इति इन्द्र इति ॥ अन्विति ।
स्वप्त्रम् । अन्विति । महः । यजत्र । इन्द्र । इन्द्र इति । अन्विति । ते । नृष्य इति

नृ-सह्ये ॥ इन्द्राणीम् । आसु । नारिषु । सुपत्नीमितिसु-पत्नीम् । अहम् । अश्रवम् ॥
 न । हि । अस्याः । अपरम् । चन । जरसा । [४७] मरति । पतिः ॥ न ।
 अहम् । इन्द्राणि । गरण । सख्युः । वृषार्कपेरिति वृषा-क्पेः । ऋते ॥ यस्य । इ
 दम् । अप्यम् । हविः । प्रियम् । देवेषु । गच्छति ॥ यः । जातः । एव । प्रथ
 मः । मनस्वान् । देवः । देवान् । ऋतुना । पर्यभूपदिति परि-अभूपत् ॥ यस्य ।
 शुष्मात् । रोदसीइति । अभ्यसेताम् । नृम्णस्य । मृहा । सः । जनासुः । इन्द्रः ॥
 एति । ते । महः । इन्द्र । ऊती । उग्र । समन्यवइतिस-मन्यवः । यत् । समरन्ते
 तिसं-अरन्त । सेनाः ॥ पताति । दिद्युत् । नयस्य । बाहुवोः । मा । ते । [४८]
 मनः । विष्वद्वियगितिविष्व-द्वियक् । वीति । चारीन् ॥ मा । नः । मर्द्धीः । ए
 ति । भर । दद्धि । तत् । नः । प्रेति । दाशुपे । दातवे । भूरि । यत् । ते ॥ न
 व्ये । देष्णे । शस्ते । अस्मिन् । ते । उक्थे । प्रेति । ब्रवाम् । वयम् । इन्द्र । स्तु
 वन्तः ॥ एति । तु । भर । मार्किः । एतत् । परीति । स्थात् । विद्म । हि । त्वा ।
 वसुपतिमितिवसु-पतिम् । वसूनाम् ॥ इन्द्र । यत् । ते । माहिनम् । दवम् । अ
 स्ति । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । तत् । हर्यथेतिहरि-अश्व । [४९] प्रेति । यन्धि ॥
 प्रदातारमितिप्र-दातारम् । हवामहे । इन्द्रम् । एति । हविषा । वयम् ॥ उभा ।
 हि । हस्ता । वसुना । पृणस्व । आ । प्रेति । यच्छ । दक्षिणात् । एति । उत ।
 सव्यात् ॥ प्रदातेतिप्र-दाता । वज्री । वृषभः । तुरापात् । शुष्मी । राजा । वृत्रहे
 ति वृत्र-हा । सोमपावेतिसोम-पावा ॥ अस्मिन् । यज्ञे । वू हिपि । एति । निपथेति
 नि-सद्य । अथ । भव । यजमानाय । शम् । योः ॥ इन्द्रः । सुत्रामेति सु-त्रामा ।
 स्ववानिति स्व-वान् । अवोभिरित्यव-भिः । सुमृडीकइतिसु-मृडीकः । भवतु । विश्व
 वेदाइति विश्व-वेदाः ॥ वार्धताम् । द्वेषः । अभयम् । कृणोतु । सुवीर्यस्येति सु-वीर्य
 स्य । [५०] पतयः । स्याम् ॥ तस्य । वयम् । सुमताविति सु-मतौ । यन्निर्यस्य ।
 अपीति । भद्रे । मौमनसे । स्याम् ॥ सः । सुत्रामेति सु-त्रामा । स्ववानिति स्व-
 वान् । इन्द्रः । अस्मेइति । आरात् । चित् । द्वेषः । सनुतः । युयोतु ॥ रेवतीः ।
 नः । सधमाइतिसध-मादः । इन्द्रे । सन्तु । तुविवाजाइतितुवि-वाजाः ॥ रूपम्
 न्तः । याभिः । मदेम ॥ प्रोइति । स्विति । अस्मे । पुरोयथमिति पुर-यथम् । इन्द्रा

य । शूषम् । अर्चत ॥ अभीके । चित् । उ । लोककृदितिलोक-कृत । सुङ्गे । सम
 स्थितिःसमत-सु । वृत्रहेतिवृत्र-हा ॥ अस्मार्कम् । बोधि । चोदिता । नभन्ताम् ।
 अन्यकेषाम् ॥ ज्याकाः । अधीति । धन्वस्वितिधन्व-सु ॥ [५१] जरसामातेहर्षश्च
 सुवीर्यस्याद्येकञ्च ॥ * * * * * ॥ १३ ॥

पाकयज्ञस्य श्रवाःप्रोरुषन्ध्रुवो हिपोऽहन्ध्रुवामगन्मेत्याहदेवसवितर्देवस्याहङ्
 रूपत्रस्योल्ब्वार्जस्येममभिरैकाख्यरेणोपयामगृहीतोऽस्यन्वहमासास्त्रयोदश ॥१३॥
 पाकयज्ञम्प्रोरुषन्ध्रुवाविसृजतेचनुस्सर्ववीराम्पतयस्स्यामैकपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥ पाकय
 ज्ञन्धन्वसु ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः ॥

अनुमत्याइत्यनु-मत्यै । पुरोडाशम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम् । निरि
 ति । वपति । धेनुः । दक्षिणा । ये । प्रत्यञ्चः । शम्यायाः । अवशीयन्तइत्यव-शी
 यन्ते । तम् । नैरुऋतमितिनैः-ऋतम् । एकंकपालमित्येक-कपालम् । कृष्णम् ।
 वासः । कृष्णतूपमितिकृष्ण-तूपम् । दक्षिणा । वीति । इहि । स्वाहा । आहुति
 मित्या-हुतिम् । जुषाणः । एषः । ते । निरुऋतइतिनिः-ऋते । भागः । भूते । इ
 विष्मती । असि । मुञ्च । इमम् । अहंसः । स्वाहा । नमः । यः । इदम् । चका
 र । आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपति । वरः । दक्षिणा । आग्नावैष्णवमित्या
 गावैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वामनः । वही । दक्षिणा ।
 अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । [१] एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । हिरं
 ण्यम् । दक्षिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋषभः । व
 ही । दक्षिणा । आग्नेयम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम् । ऐन्द्रम् । दधि । ऋष
 भः । वही । दक्षिणा । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपा
 लम् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । चरुम् । प्रथमजडतिप्रथम-जः । वृषः । दक्षिणा ।

सौम्यम् । श्यामाकम् । चरुम् । वासः । दक्षिणा । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते ।
चरुम् । मिथुनौ । गावौ । दक्षिणा ॥ [२] अग्नीषोमीयञ्चतुस्त्रिंशच्च ॥ ॥१॥

अग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्ट-कपालम् । निरिति । वपति । सौम्यम् ।
चरुम् । साधिवम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । सारस्वतम् । चरुम् । पौ
ष्णम् । चरुम् । मारुतम् । सप्तकपालमिति सप्त-कपालम् । वैश्वदेवीमिति वैश्व-दे
वीम् । आमिख्याम् । द्यावापृथिव्यमिति द्यावा-पृथिव्यम् । एककपालमित्येक-कपा
लम् ॥ [३] अग्नेयं सौम्यम् मारुतमष्टादश ॥ * * * ॥२॥

ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । मारुतीम् ।
आमिख्याम् । वारुणीम् । आमिख्याम् । कायम् । एककपालमित्येक-कपालम् ।
प्रघास्यानिति प्र-घास्यान् । हवामहे । मरुतः । यज्ञवाहसइतियज्ञ-वाहसः । कर्मभे
र्ण । सजोपसइतिस-जोपसः ॥ मोइति । स्विति । नः । इन्द्र । पृथिस्विति पृत्-सु ।
देव । अस्तु । स्म । ते । शुष्मिन् । अवया ॥ मही । हि । अस्य । मीढुपः । य
व्या ॥ हविर्पतः । मरुतः । वन्दते । गीः ॥ यत् । ग्रामे । यत् । अरण्ये । यत् ।
सभायाम् । यत् । इन्द्रिये ॥ यत् । शूद्रे । यत् । अर्ये । एनः । चक्रुम । वयम् ॥
यत् । एकस्य । अधीति । धर्मेणि । तस्य । अवयर्जनमित्यव-यर्जनम् । असि ।
स्वाहा ॥ अक्रन्न । कर्म । कर्मकृतइतिकर्म-कृतः । सह । वाचा । मयोभुवेति मयः-
भुवा ॥ देवेभ्यः । कर्म । कृत्वा । अस्तम् । प्रेति । इत् । सुदानवइतिसु-दानवः ॥
[४] वयंयद्विंशतिश्च ॥ * * * ॥३॥

अग्नये । अनीकवतइत्यनीक-वते । पुरोडाशम् । अष्टार्कपालमित्यष्ट-कपा
लम् । निरिति । वपति । साकम् । सूर्येण । उद्यतेत्युत्-यता । मरुञ्चइति मरु-
भ्यः । सान्तपनेभ्यइति सा-न्तपनेभ्यः । मद्ध्यन्दिने । चरुम् । मरुञ्चइति मरु-भ्यः ।
गृहमेधिभ्यइति गृहमेधि-भ्यः । सर्वासाम् । दुग्धे । सायम् । चरुम् । पूर्णा । दृवि ।
परेति । पत् । सुपूर्णेति सु-पूर्णा । पुनः । एति । पत् ॥ वस्त्रा । इव । वीति । क्रीणा
वहे । इर्पम् । ऊर्जम् । शतक्रतोइति शत-क्रतो ॥ देहि । मे । ददामि । ते । नीति ।
मे । धेहि । नीति । ते । दधे ॥ निहारमिति नि-हारम् । इत् । नीति । मे । ह । नि
हारमिति नि-हारम् । [५] नीति । हरामि । ते ॥ मरुञ्चइति मरु-भ्यः । क्रीडिभ्यइति

क्रीडिभ्यः । पुरोडाशम् । सप्तकपालमिति सप्त-कपालम् । निरिति । वृषति । सा
 कम् । सूर्येण । उद्यतेत्युत्-यता । अग्नेयम् । अष्टकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरि
 ति । वृषति । सौम्यम् । चरुम् । सावित्रम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् ।
 सारस्वतम् । चरुम् । षौण्णम् । चरुम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमि
 त्येकादश-कपालम् । ऐन्द्रम् । चरुम् । वैश्वकर्मणमिति वैश्व-कर्मणम् । एककपाल
 मित्येक-कपालम् ॥ [६] हरानिहारन्त्रिः शर्च ॥ * * * ॥१॥

सोमाय । पितृमतइति पितृ-मते । पुरोडाशम् । पदकपालमिति पद-कपालम् ।
 निरिति । वृषति । पितृभ्यइति पितृ-भ्यः । बरुहिपञ्चइति बरु-हिपत्-भ्यः । धानाः ।
 पितृभ्यइति पितृ-भ्यः । अग्निष्वात्तेभ्यइत्यग्नि-स्वात्तेभ्यः । अभिवान्यायाइत्यभि-वान्या
 ये । दुग्धे । मन्थम् । एतत् । ते । तत् । ये । च । त्वाम् । अन्विति । एतत् । ते ।
 पितामह । प्रपितामहेति प्र-पितामह । ये । च । त्वाम् । अन्विति । अत्र । पितरः ।
 यथाभागमिति यथा-भागम् । मन्दध्वम् । सुसन्दशमिति सु-सन्दशम् । त्वा । व
 यम् । मध्वन्निति मध्व-वन्नू । मन्दिपीमाहि ॥ प्रेति । नूनम् । पूर्णवन्धुरइति पूर्ण-वन्धु
 रः । स्तुतः । यासि । वशान् । अतुं ॥ योजां । तु । इन्द्र । ते । हरीइति ॥ [७]
 अरूपन्नं । अमीमदन्त । हि । अवेति । प्रियाः । अधूपत् ॥ अस्तोपत् । स्वर्भान
 वइति स्व-भानवः । विप्राः । नविष्ठया । मृती ॥ योजां । तु । इन्द्र । ते । हरीइति ॥
 अरूपन्नं । पितरं । अमीमदन्त । पितरं । अतीतपन्त । पितरं । अमीमजन्त ।
 पितरं ॥ परेति । इत् । पितरः । सोम्याः । गम्भीरैः । पृथिभिरिति पृथि-भिः । पू
 र्व्यैः ॥ अथं । पितृन् । सुविदत्रानिति सु-विदत्रान् । अपीति । इत् । यमेनं । ये ।
 सधमादमिति सध-मादम् । मदन्ति ॥ मनः । तु । एति । हुवामहे । नाराज्ञसेनं ।
 स्तोमेन । पितृणाम् । च । मन्मभिरिति मन्म-भिः ॥ एति । [८] नः । एतु । म
 नः । पुनः । क्रत्वे । दरुषाय । जीवसे ॥ ज्योक् । च । सूर्यम् । दृशे ॥ पुनः ।
 नः । पितरं । मनः । ददातु । दैव्यः । जनः ॥ जीवम् । व्रातम् । सचेमहि ॥
 यत् । अन्तरि रूपम् । पृथिवीम् । उत । द्याम् । यत् । मातरंम् । पितरंम् । वा । जि
 हिः सिम ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । गारहपत्यइति गारह-पत्यः । प्रेति ।
 मुञ्चतु । दुरितेति दुः-इता । यानि । चकृम् । करोतुं । माम् । अनेनसंम् ॥ [९] ह

रिमन्मभिराचतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

प्रतिपूरूपमितिप्रति-पूरूपम् । एकंकपालानित्येकंकपालान् । निरिति । व
पति । एकम् । अतिरिक्तमित्याति-रिक्तम् । यावन्तः । गृह्याः । स्मः । तेभ्यः ।
कम् । अकरम् । पशूनाम् । शर्म । अमि । शर्म । यजमानस्य । शर्म । मे । यच्छ ।
एकः । एव । रुद्रः । न । द्वितीयाय । तस्थे । आसुः । ते । रुद्र । पशुः । तम् । जु
पस्व । एपः । ते । रुद्र । भागः । सह । स्वस्त्रा । अम्बिकया । तम् । जुपस्व । भेषजम् ।
गवे । अश्वाय । पुरुपाय । भेषजम् । अथोइति । अस्मभ्यमित्यस्मभ्यम् । भेषजम् ।
सुभेषजमिति सु-भेषजम् । [१०] यथा । असेति ॥ सुगमिति सु-गम् । मेपायं । मे
प्यै । अयेति । अम्ब । रुद्रम् । अदिमहि । अयेति । देवम् । त्र्यम्बकमिति त्रि-अम्ब
कम् ॥ यथा । नः । श्रेयसः । करत् । यथा । नः । वस्यसः । करत् । यथा । नः ।
पशुमतइति पशु-मतः । करत् । यथा । नः । व्यवसाययादिति वि-अवसाययात् ॥
त्र्यम्बकमिति त्रि-अम्बकम् । यजामहे । सुगन्धिमिति सु-गन्धिम् । पुष्टिवर्द्धनमिति
पुष्टि-वर्द्धनम् ॥ उर्वारुकम् । इव । वन्यनात् । मृत्योः । गुरुषीय । मा । अमृतात् ॥
एपः । ते । रुद्र । भागः । तम् । जुपस्व । तेन । अवसेन । परः । मृज्वतइति मृज-
वतः । अतीति । इति । अवततधन्वेत्यवतत-धन्वा । पिनाकहस्तइति पिनाक-हस्तः ।
कृत्तिवामाइतिकृत्ति-वासाः ॥ [११] सुभेषजमिति त्रिणीच ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अमम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । वैश्वदेवमिति
वैश्व-देवम् । चरुम् । इन्द्राय । शुनासीर्य । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमिति द्वाद-
श-कपालम् । वायव्यम् । पर्यः । मौर्यम् । एकंकपालमित्येकंकपालम् । द्वादशग
वमिति द्वादश-गवम् । मीरम् । दक्षिणा । अग्नेयम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपा
लम् । निरिति । वपति । रोद्रम् । गावीशुकम् । चरुम् । ऐन्द्रम् । दधि । वारुणम् ।
यवमयमिति यव-मयम् । चरुम् । वहिनी । धेनुः । दक्षिणा । ये । देवाः । पुरम्भ
दइति पुरः-भदः । अग्निनेत्राइत्यग्नि-नेत्राः । दक्षिणमदइति दक्षिण-भदः । यमने
त्राइति यम-नेत्राः । पश्चात्भदइति पश्चात्-भदः । मन्वितृनेत्राइति मन्वितृ-नेत्राः । उत्त
रसदइत्युत्तर-भदः । वरुणनेत्राइति वरुण-नेत्राः । उपरिपदइत्युपरि-भदः । ब्रह्मर्षाने
त्राइति ब्रह्मर्षाने-त्राः । रम्भोहणइति रम्भ-हणः । ते । नः । पान्तु । ते । नः ।

अवन्तु । तेभ्यः । [१२] नमः । तेभ्यः । स्वाहा । समूढमिति सं-ऊढम् । रल्पः । सन्दर्गमिति सं-दग्धम् । रल्पः । इदम् । अहम् । रल्पः । अभि । समिति । दहामि । अग्नये । रल्पोऽग्नितिरल्पः-घ्ने । स्वाहा । यमाय । सवित्रे । वरुणाय । बृहस्पतये । दुवस्वते । रल्पोऽग्नितिरल्पः-घ्ने । स्वाहा । प्रष्टिवाहीति प्रष्टि-वाही । रथः । दक्षिणा । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइति प्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । रल्पसः । वधम् । जुहोमि । हतम् । रल्पः । अवाधिष्म । रल्पः । यत् । वस्तं । तत् । दक्षिणा ॥ [१३] तेभ्यः पञ्चत्वारिंशच्च ॥ ७ ॥

धात्रे । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपति । अनुमत्या इत्यनु-मत्ये । चरुम् । राकायै । चरुम् । मिनीवात्यै । चरुम् । कुहै । चरुम् । मिथुनौ । गावौ । दक्षिणा । आग्नावैष्णवमित्याग्नावैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपति । ऐन्द्रावैष्णवमित्यैन्द्रावैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वैष्णवम् । त्रिकपालमिति त्रि-कपालम् । वामनः । वही । दक्षिणा । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-षोमीयम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपति । इन्द्रासोमीयमितीन्द्रा-सोमीयम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । सौम्यम् । चरुम् । बभ्रुः । दक्षिणा । सौमापौष्णमिति सोमा-पौष्णम् । चरुम् । निरिति । वपति । ऐन्द्रापौष्णमित्यैन्द्रा-पौष्णम् । चरुम् । पौष्णम् । चरुम् । श्यामः । दक्षिणा । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपति । हिरण्यम् । दक्षिणा । वारुणम् । यवमयमिति यव-मयम् । चरुम् । अश्वः । दक्षिणा ॥ १४ ॥ वैश्वानरन्द्वादशकपालत्रिरष्टौच ॥ ८ ॥

वारुहस्पत्यम् । चरुम् । निरिति । वपति । ब्रह्मर्षः । गृहे । श्रितिपृष्ठइति श्रिति-पृष्ठः । दक्षिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । राजन्यस्य । गृहे । ऋषभः । दक्षिणा । आदित्यम् । चरुम् । महिष्यै । गृहे । धेनुः । दक्षिणा । नैऋतमिति नैऋतम् । चरुम् । परिवृक्त्या इति परिवृक्त्यै । गृहे । कृष्णानाम् । व्रीहीणाम् । नखनीभिन्नमिति नख-निभिन्नम् । कृष्णा । कूटा । दक्षिणा । आश्रेयम् । अष्टकपालमित्यष्टा-कपालम् । सेनान्यइति सेना-न्यः । गृहे । हिरण्यम् । दक्षिणा । वारुणम् । दशकपालमिति दश-कपालम् । सूतस्य । गृहे । महानिरष्ट

इतिमहा-निरुष्टः । दक्षिणा । मारुतम् । सप्तकपालमिति सप्त-कपालम् । ग्रामण्यं इति ग्राम-न्यः । गृहे । पृश्निः । दक्षिणा । सवित्रम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । [१५] रूप्तुः । गृहे । उप-ध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । दक्षिणा । अश्विनम् । द्विकपालमिति द्वि-कपालम् । सङ्गृहीतुरितिसं-ग्रहीतुः । गृहे । सवात्यावितिस-वात्या । दक्षिणा । पौष्णम् । चरुम् । भागदुघस्येति भाग-दुघस्यं । गृहे । श्यामः । दक्षिणा । शैद्रम् । गावीधुकम् । चरुम् । अखावापस्येत्यख-आवापस्यं । गृहे । श्वलः । उद्गारइत्युत्-वारः । दक्षिणा । इन्द्राय । सुत्राम्णइतिसु-त्राम्णे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । प्रति । निरिति । वपति । इन्द्राय । अ-द्वेसुचइत्य-हः-मुचे । अयम् । नः । राजा । वृत्रहेति वृत्र-हा । राजा । भूत्वा । वृत्रम् । वृद्ध्यात् । मैत्रावारूहस्पत्यमिति मैत्रा-वारूहस्पत्यम् । भवति । श्वेतायै । श्वेतवथसायाइति श्वेत-वथसायै । दुग्धे । स्वयम्मूर्तइति स्वयं-मूर्ते । स्वयम्मथितइति स्वयं-मथिते । आज्ये । आश्वत्ये । [१६] पात्रे । चतुस्सक्तवित्तिचतुः-सक्तौ । स्वयमवपन्नायाइति स्वयं-अवपन्नयै । शाखायै । कर्णान् । च । अकर्णान् । च । तण्डुलान् । वीति । चिनुयात् । ये । कर्णाः । सः । पर्यसि । वारूहस्पत्यः । ये । अकर्णाः । सः । आज्ये । मैत्रः । स्वयङ्कृतेति स्वयं-कृता । वेदिः । भवति । स्वयन्दिनमिति स्वयं-दिनम् । वरूहिः । स्वयङ्कृतइति स्वयं-कृतः । इध्मः । सा । एव । श्वेता । श्वेतवथसेति श्वेत-वथसा । दक्षिणा ॥ [१७] द्वादशकपालमाश्वत्येत्रयस्त्रि-शत्रा ॥ ९ ॥

अग्रये । गृहपतयइति गृह-पतये । पुरोडाशम् । अष्टकपालमित्यष्ट-कपालम् । निरिति । वपति । कृष्णानाम् । ब्रीहीणाम् । सोमाय । वनस्पतये । श्यामाकम् । चरुम् । सवित्रे । सत्यप्रसवायेति सत्य-प्रसवाय । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । आशूनाम् । ब्रीहीणाम् । रुद्राय । पशुपतयइति पशु-पतये । गावीधुकम् । चरुम् । बृहस्पतये । वाचः । पतये । नेवारम् । चरुम् । इन्द्राय । ज्येष्ठाय । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । महाब्रीहीणामिति महा-ब्रीहीणाम् । मित्राय । सत्याय । आम्बानाम् । चरुम् । वरुणाय । धर्मपतयइति धर्म-पतये । यवमयमिति यव-मयम् । चरुम् । सविता । त्वा । प्रसवानामिति प्र-सवानाम् । सुवताम् । अग्निः । गृहपतीनामिति गृह-पतीनाम् । सोमः । वन

स्पर्तीनाम् । रुद्रः । पञ्चानाम् । [१८] बृहस्पतिः । वाचाम् । इन्द्रः । ज्येष्ठानाम् ।
 मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । धर्मपतीनामिति धर्म-पतीनाम् । ये । देवाः । देवसु
 वृद्धिदेव-सुवः । स्थ । ते । इमम् । आमुष्यायणम् । अनमित्राय । सुवध्वम् । म
 हते । रूपत्राय । महते । आधिपत्यायेत्याधि-पत्याय । महते । जानराज्यायेतिजान-
 राज्याय । एषः । वः । भरताः । राजा । सोमः । अस्माकम् । ब्राह्मणानाम् । रा
 जा । प्रतीति । त्यत् । नाम । राज्यम् । अधायि । स्वाम् । तनुवम् । वरुणः । अ
 शिश्रेत् । शुचैः । मित्रस्य । ब्रत्याः । अभूग । अमन्महि । महतः । ऋतस्य । ना
 म । सर्वे । व्राताः । वरुणस्य । अभूवन्नू । वीति । मित्रः । एवैः । अरातिम् । अ
 तारीत् । असूपुदन्त । यज्ञियाः । ऋतेन । वीति । उ । वितः । जरिमाणम् । नः । आ
 नट् । विष्णोः । क्रमः । असि । विष्णोः । क्रान्तम् । असि । विष्णोः । विक्रां
 न्तमिति वि-क्रान्तम् । असि ॥ [१९] पशूनाञ्च्राताः पञ्चविंशतिश्च ॥ ॥ १० ॥

अथेतइत्यर्थ-इतः । स्थ । अपाम् । पतिः । असि । वृषा । असि । ऊर्मिः ।
 वृषसेनइतिवृष-सेनः । असि । ब्रजस्वितइतिब्रज-स्वितः । स्थ । मरुताम् । ओजः ।
 स्थ । सूर्यवर्चसइतिसूर्य-वर्चसः । स्थ । सूर्यत्वचसइतिसूर्य-त्वचसः । स्थ । मा
 न्दाः । स्थ । वार्शाः । स्थ । शकरीः । स्थ । विश्वभृतइतिविश्व-भृतः । स्थ । ज
 नभृतइतिजन-भृतः । स्थ । अग्नेः । तेजस्याः । स्थ । अपाम् । ओपधीनाम् । र
 संः । स्थ । अपः । देवीः । मधुमतीरिति मधु-मतीः । अगृह्णन् । ऊर्जस्वतीः । रा
 जसूयायेतिराज-सूयाय । चितानाः ॥ याभिः । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ ।
 अभ्यर्षिञ्चन्नित्यंभि-असिञ्चन् । याभिः । इन्द्रम् । अनयन् । अतीति । अरातीः ॥
 गृष्टदाइतिराष्ट-दाः । स्थ । गृष्टम् । दत्त । स्वाहा । गृष्टदाइतिराष्ट-दाः । स्थ । ग
 र्ष्टम् । अमुष्मै । दत्त ॥ [२०] अत्येकांशश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

देवीः । अपः । समिति । मधुमतीरिति मधु-मतीः । मधुमतीभिरिति मधु-
 मतीभिः । सृज्यध्वम् । महि । वर्चः । स्पत्रियाय । वन्त्रानाः । अनाष्टइत्यना-ष्ट
 ष्टाः । सीदत । ऊर्जस्वतीः । महि । वर्चः । स्पत्रियाय । दधतीः । अनिभृष्टमित्य
 नि-भृष्टम् । असि । वाचः । वन्धुः । तपोजाइतितपः-जाः । सोमस्य । दात्रम् । अ
 सि । शुक्राः । वः । शुक्रेण । उदिति । पुनामि । चन्द्राः । चन्द्रेण । अमताः । अ

मृतेन । स्वाहा । राजसूयायेतिराज-सूयाय । चितानाः ॥ सधमादइतिसध-मादः ।
 द्युग्निनीः । ऊर्जः । एताः । अनिमृष्टाइत्यनि-भृष्टाः । अपस्थुर्वः । वसानः ॥ पुस्त्या
 सु । चक्रे । वरुणः । सधस्थमितिसध-स्थम् । अपाम् । शिशुः । [२१] मातृतमा
 स्वितिमातृ-तमामु । अन्तः ॥ रूपत्रस्य । उत्त्वम् । असि । रूपत्रस्य । योनिः । अ
 सि । आविन्नः । अग्निः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । आविन्नः । इन्द्रः । वृद्धश्च
 वाइतिवृद्ध-श्रवाः । आविन्नः । पूषा । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । आविन्नो । मि
 त्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । ऋतावृधावित्यृत-वृधौ । आविन्नेइति । द्यावापृथिवी
 इतिद्यावा-पृथिवी । धृतव्रतेइतिधृत-व्रते । आविन्ना । देवी । अदितिः । विश्वरूपी
 तिविश्व-रूपी । आविन्नः । अयम् । असौ । आमुष्यायणः । अस्याम् । विशि ।
 अस्मिन् । गृष्टे । महते । रूपत्राय । महते । आधिपत्यायेत्याधि-पत्याय । महते ।
 जानंराज्यायेतिजानं-राज्याय । एषः । वः । भरताः । राजा । सोमः । अस्माकम्
 ब्राह्मणानाम् । राजा । इन्द्रस्य । [२२] वज्रः । असि । वार्त्रैश्चइतिवार्त्रै-भुः । त्व
 र्या । अयम् । वृत्रम् । वृक्षात् । शत्रुवार्धनाइतिशत्रु-वार्धनाः । स्थ । पात । मा ।
 प्रत्यञ्चम् । पात । मा । तिर्यञ्चम् । अन्वञ्चम् । मा । पात । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः ।
 मा । पात । विश्वाभ्यः । मा । नाष्ट्राभ्यः । पात । हिरण्यवर्णावितिहिरण्य-वर्णा ।
 उपसाम् । विरोकइतिवि-रोके । अयंस्थूणावित्ययः-स्थूणौ । उदित्तावित्युत्-इतौ ।
 सूर्यस्य । एति । रोहतम् । वरुण । मित्र । गर्तम् । ततः । चरुपाथाम् । अदि
 तिम । दितिम् । च ॥ [२३] शिशुरिन्द्रस्यैकं चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥ १२ ॥

समिधमितिसं-इधम् । एति । तिष्ठ । गायत्री । त्वा । छन्दसाम् । अवतु ।
 त्रिष्टुदितित्रि-वृत् । स्तोमः । स्थन्तरमितिरथं-तरम् । सामं । अग्निः । देवता । ब्र
 ह्म । द्रविणम् । उग्राम् । एति । तिष्ठ । विष्टुप् । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । पञ्च
 दशइतिपञ्च-दशः । स्तोमः । बृहत् । सामं । इन्द्रः । देवता । रूपत्रम् । द्रविणम् ।
 विराजमितिवि-राजम् । एति । तिष्ठ । जगती । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । स
 प्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । वैरूपम् । सामं । मरुतः । देवता । विद् । द्रविणम् ।
 उदीचीम् । एति । तिष्ठ । अनुष्टुवित्यनु-स्तुप् । त्वा । [२४] छन्दसाम् । अवतु ।
 एकविंशइत्येक-विंशः । स्तोमः । वैराजम् । सामं । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरु

णौ । देवता । बलम् । द्रविणम् । ऊर्ध्वाम् । एति । तिष्ठ । पङ्क्तिः । त्वा । छन्द
 साम् । अवतु । त्रिणवत्रयस्त्रिः शक्तिविणव-त्रयस्त्रिः शौ । स्तोमौ । शाकरोवते
 इतिशाकर-रेवते । सामनीइति । बृहस्पतिः । देवता । वर्चः । द्रविणम् । ईदृङ् ।
 च । अन्यादृङ् । च । एतादृङ् । च । प्रतिदृङ् इतिप्रति-दृङ् । च । मितः । च ।
 समितइतिसं-मितः । च । समराइतिस-भराः ॥ शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । च ।
 चित्रज्योतिरितिचित्र-ज्योतिः । च । सत्यज्योतिरिति सत्य-ज्योतिः । च । ज्योति
 प्मान् । च । सत्यः । च । ऋतपाइत्यंत-पाः । च । [२५] अत्यंहाइत्यति-अः
 ह्याः ॥ अग्र्ये । स्वाहा । सोमाय । स्वाहा । सवित्ते । स्वाहा । सरस्वत्ये । स्वाहा ।
 पूष्णे । स्वाहा । बृहस्पतये । स्वाहा । इन्द्राय । स्वाहा । घोषाय । स्वाहा । श्लो
 काय । स्वाहा । अशाय । स्वाहा । भर्गाय । स्वाहा । र्षेत्रस्य । पतये । स्वा
 हा । पृथिव्ये । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । सूर्याय । स्वा
 हा । चन्द्रमसे । स्वाहा । नखेत्रेभ्यः । स्वाहा । अद्भ्यइत्यंत-भ्यः । स्वाहा । ओष
 धीभ्यइत्योषधि-भ्यः । स्वाहा । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । स्वाहा । चरा
 चरेभ्यः । स्वाहा । परिप्लवेभ्यइतिपरिप्लवेभ्यः । स्वाहा । सरीसृपेभ्यः । स्वाहा ॥

[२६] अनुष्टुप्त्वंतपाश्रंसरीसृपेभ्यस्स्वाहा ॥ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

सोमस्य । त्विपिः । असि । तव । इव । मे । त्विपिः । भूयात् । अमृतम् ।
 असि । मृत्योः । मा । पाहि । द्विद्योत् । मा । पाहि । अवेष्टाइत्यव-इष्टाः । दन्दशू
 काः । निरस्तमित्तिनिः-अस्तम् । नमुचेः । शिरः ॥ सोमः । राजा । वरुणः । दे
 वाः । धर्मसुवइतिधर्म-सुवः । च । ये ॥ ते । ते । वाचम् । सुवन्ताम् । ते । ते । प्रा
 णमितिप्र-अनम् । सुवन्ताम् । ते । ते । चरुषुः । सुवन्ताम् । ते । ते । श्रोत्रम् । सुव
 न्ताम् । सोमस्य । त्वा । बुध्ननं । अभीति । सिञ्चामि । अग्नेः । [२७] तेजसा ।
 सूर्यस्य । वर्चसा । इन्द्रस्य । इन्द्रियेण । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः । वीर्ये
 ण । मरुताम् । ओजसा । र्षत्राणाम् । र्षत्रपतिरिति र्षत्र-पतिः । असि । अतीति ।
 दिवः । पाहि । समावृत्रन्नितिसं-आवृत्रन् । अधराक् । उदीचीः । अहिम् । बुध्नि
 यम् । अन्विति । सञ्चरन्तीरिति सं-चरन्तीः । ताः । पर्वतस्य । वृषभस्य । पृष्ठे । ना

वंः । चरन्ति । स्वसिचइतिस्व-सिचः । इयानाः ॥ रुद्रं । यत् । ते । क्रयिं । परम् ।
नामं । तस्मै । हुतम् । असि । यमेष्टमिति यम-इष्टम् । असि ॥ प्रजापतइतिप्रजा-
पते । न । त्वत् । एतानि । अन्यः । विश्वा । जातानि । परीतिं । तां । वभूव ॥
यत्कामाइतियत्-कामाः । ते । जुहुमः । तत् । नः । अस्तु । वयम् । स्याम् । प
तयः । र्याणाम् ॥ [२८] अग्नेस्तैकादशच ॥ * * * ॥ १४ ॥

इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वारिप्रइतिवारि-भ्रः । त्वया । अयम् । वृत्रम् । व
च्यात् । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः । त्वा । प्रशास्त्रोरिति प्र-शास्त्रोः । प्रशिपे
तिप्र-शिपां । युनज्मि । यज्ञस्यं । योगेन । विष्णोः । क्रमः । असि । विष्णोः ।
क्रान्तम् । असि । विष्णोः । विक्रान्तमिति वि-क्रान्तम् । असि । मरुताम् । प्रसव
इतिप्र-सवे । जेपम् । आसम् । मनः । समितिं । अहम् । इन्द्रियेण । वीर्येण । प
शूनाम् । मन्युः । असि । तव । इव । मे । मन्युः । भूयात् । नमः । मात्रे । पृथि
व्ये । मा । अहम् । मातरम् । पृथिवीम् । हिंसिपम् । मा [२९] माम् । माता । पृ
थिवी । हिंसीत् । इयत् । असि । आयुः । असि । आयुः । मे । धेहि । ऊर्जम् । अ
सि । ऊर्जम् । मे । धेहि । युहु । असि । वर्चः । असि । वर्चः । मयिं । धेहि । अ
भये । गृहपतयइतिगृह-पतये । स्वाहा । सोमाय । वनस्पतये । स्वाहा । इन्द्रस्य ।
वलाय । स्वाहा । मरुताम् । ओजसे । स्वाहा । हंसः । शुचिपदिति शुचि-सत् ।
वसुः । अन्तरिख्यसदित्यन्तरिख्य-सत् । होता । वेदिपदिति वेदि-सत् । अतिथिः ।
दुरोणसदितिदुरोण-सत् ॥ नृपदिति नृ-सत् । वरसदिति वर-सत् । ऋतसदित्यृत-
सत् । व्योमसदितिव्योम-सत् । अग्जाइत्यप्-जाः । गोजाइतिगो-जाः । ऋतजा
इत्यृत-जाः । अद्रिजाइत्यद्रि-जाः । ऋतम् । बृहत् ॥ [३०] हिंसिपम्मर्तजा
स्त्रीणिच ॥ * * * ॥ १५ ॥

मित्रः । असि । वरुणः । असि । समितिं । अहम् । विश्वैः । देवैः । रूप
वस्यं । नाभिः । असि । रूपत्रस्यं । योनिः । असि । स्योनाम् । एति । सीट् ।

१ मत्पशुणे शमानप्रकरणे “ न जोहशीमपरिसोमस्य वृणेशर्वेवोप्रास्थपूर्वः ” इति । अस्यार्थः—जोहशीमि, परि-
सोमस्य, वृणे, सर्वा, इध, उग्रा, स्थ, इत्येतानि पदानि पूर्वाणि यस्मान् सः तथोक्तः शेषवपुषश्च पूर्वमूत्राह्वयः ता
इति पदस्यशब्दः विसर्गान्ता न भवति । यथा । जोहशीमि तायाजम् । परितावधूव । सोमस्यतामदे । अवआवृणे-नानोपृटा
तः । मर्वताविष्य । सुश्वेवताहविषः । याथउग्रातातः । नामस्यतावः ॥

सुपदाभितिसु-सदाप् । एति । सीद् । मा । त्वा । हिःसीत् । मा । मा । हिः
सीत् । नीति । ससाद् । धृतव्रतइतिधृत-व्रतः । वरुणः । पस्त्यासु । एति । सा
प्राज्ययेतिसां-गज्याय । सुक्रतुरितिसु-क्रतुः । ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । राजन् । ब्र
ह्मा । असि । सविता । असि । सत्यसंवइतिसत्य-सवः । ब्रह्मा(३)न् । त्वम् ।

१. 'ब्रह्मन्' इत्यत्र नकारात्पूर्वस्य अकारस्य प्लुतत्वम् । मात्रात्रयेणोच्चारणायः प्लुतः । तदुक्त शिक्षापाम्—
'इदमस्स्यादेकमात्रस्य द्विमात्रस्य तु दीर्घता । त्रिमात्रस्य प्लुतोऽर्चा हि पाठो मात्राचतुर्थकः' इति ॥ प्लुताश्च परिगणित्वा
दिगक्षापाम्—

'पत्नीवाधेतव्याः कार्पाथित्या रम्याः पताउच । होतव्यां सत्यराजांश्च सृज्यां प्राश्याश्च मीयता ॥
कर्तव्या सहस्रामद्राक् सोमाः क्रामाश्च हा इति । ब्रह्मान्त्व द्विपदा होयां स्थया अग्राइ वयमान् ॥
हायरत्तोदिङ्गनत्ती च जुहवानां च गच्छता । एतांलज्जांञ्छाचीन् सर्वे लन्तोदात्ताः प्लुता इमे ॥

एते सर्वेराचीनन्ताः अन्तोदात्ताः प्लुता इति विज्ञेयाः । यथा, पत्नीवा(३)सज्जुः । न्यर्द्धमिधेतव्या(३)ः । वायव्यः
कार्पा(३)ः । न विचित्वा(३)इति । नान्वारम्या(३)इति । यज्ञपता(३)विति । न होतव्या(३)मिति । सत्यराजा(३)न् । उन्सृज्या
(३)ञ् । प्राश्या(३)न्नप्राश्या(३)मिति । प्रचातुर्मस्ययाजामीयता(३)नप्रमीयता(३)इति । द्वादशारक्षारक्षणा कर्तव्या(३)त्र
योदश । सहस्रा(३)मिति । सेति ह्रस्वेन किं साहस्रश्चिन्वीत । अद्रा(३)मित्याह । सोमा(३)न । इषद्वादशविक्रामा(३)इति ।
आत्मन् हा (३)इत्यद्वयन् । ब्रह्मा(३)न्त्व-राजन् । द्विपदा(३)इति । माहोया(३)मिति । नोपस्थेया(३)इति । गृहाम्यग्रा(३)इ ।
भरत्यगा(३)नग्रीन् । हा(३)बुहा(३)बुहा(३)बु । त्रयोदशारक्षी(३)रिति । सा न ङिनत्ती(३)इति । जुहवानां (३)मा ।
कधनगच्छती(३) । सहस्रतम्पन्वेनी(३) । लज्जा(३)ञ्छाची(३)न् । अन्तोदात्ता इति किं पत्नीव इत्याह । नदिर्व्यामिधेतव्य
इति । उन्सृज्यामित्याहः । सहस्र-सम्पाद्य । ब्रह्मन्वमिमि । द्वादशारक्षारक्षणा भवति । कइदमच्छेतीति । इत्यादौ माभूत् ।
एवमादिविशेषेण किं मन्दविद्या सम्यक् प्लुतस्थानदर्शनमास्थिति ॥

पन्याइति गृहाड त्वा उत्तानाइत्यंवरपाः । सोमपा असोमपाहायरनुताउचतिप्रिपाप् ॥

मावित्रान्नरेत्या द्वौ न्यमाग्निहोत्रान्नचेतिच । अत्रयोऽवभृथ्याना द्वौ रम्यःपशुःश्रुतदश्वीः ॥

स्थेयोऽग्नीर्ष्विदामीद्वावस्तुर्होड वचिन्दती ॥

एते प्लुता विशेषेण विज्ञेयाः । यथा, प्राजापत्या (३) इत्याहः । इतीति किं? ते प्राजापत्या आग्नेयां । गृहा(३)ड न ।
उ इति किं? गृहाभयन्तु । त्वा(३)इत्यवश्वीन् । पदोक्तपदमिति न्यायात्, रभोया-समिध कृत्वा इत्यत्र प्लुतत्व न भवति । उ
त्ताना(३)इति वयमाप् । इतीति किं? उत्तानाङ्गारसः । ननु 'उत्ताना(३)' इत्यत्र मध्यमस्वरस्य प्लुतत्वम् किन्नस्यात्? उच्य
ते।मर्याया पदानां अन्वयस्यैव प्लुतदर्शनात् । तर्हि 'गृहा(३)ड, यज्ञपता(३)उ, इत्यादावप्यन्त्यस्वरस्य कि न स्यात् । सुतरां प
रिहारः अर्गणप्लुतस्वरमिति । अत्रेया(३)इत्याह । अत्रेति किं? केनापइति । सोमपा(३)असोमपा(३)इति निगदव्याख्याताः ।
द्वौ इति किं? सोमपा बाहुगर्दी । कश्चिध्ममस्तुता (३)उ । उ इति किं? वाममस्तुतः।पुमान् । यज्ञप्रत्यातिप्रिपा (३) यज्ञपता
(३)उ । वेत्यसापिता(३)त्रेत्वा(३)इति । द्वात्रिति किं? मार्गत्र जुहोति । होतव्यमाग्निहोवा(३)न्नहोतव्यामिति । व्यमिते किं?
आग्निहोत्र जुहोति । न इति किं? पदद्वयमेकत्र वर्तते तत्पूर्वयोः प्लुतत्वामांत् प्रहणंऽपि तदाद्यायायमारभ इति केचिन् । अत्र
र्योवभृथा(३)ना(३)इति । द्वाविति किं? अरभृथोयानि । आङ्गारसायान इत्याह । मित्रन्न इम् । अन्वारम्यः पशु(३)र्न । रम्यइति
किं? अग्नेपशुर्नयमे । श्रुत-हव्री(३)इतिमिनरिति । श्रुतमिति किं? अथ तद्वविरिति । उपस्थेयोऽग्नी(३)र्न । स्थेपइति किं?
अग्निर्नाभिमुत्रे । अथारिदामी(३)दुपरिखिदासी(३)त् । द्वाविति किं? कि-खिदासीत् । अस्तुहो(३)इत्यवृत्ता । अस्त्विति
किं? न हीमे यजुया । इ इति किं? स्तुति श्रुत, इति केचिन् । नन्वामीरिच विन्दती(३) । वेति किं? याम्य एवैन् विन्दति ॥

गजन् । ब्रह्मा । असि । इन्द्रः । असि । सत्यौजाइतिसत्य-ओजाः । [३१]
 ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । गजन् । ब्रह्मा । असि । मित्रः । असि । सुशेवइतिसु-शेवः ।
 ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । गजन् । ब्रह्मा । असि । वरुणः । असि । सत्यधर्मैतिसत्य-धर्मा ।
 इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वार्त्रैघ्नइतिवार्त्रै-घ्नः । तेन । मे । रघ्य । दिशः । अभीति ।
 अयम् । राजा । अभूत् । सुश्लोकाँ(४)इतिसु-श्लोकाँ(४) । सुमङ्गलाँ(४)इतिसु-मङ्ग
 लाँ(४) । सत्यराजा(३)नितिसत्य-राजा(३)न् ॥ अपाम् । नष्रे । स्वाहा । ऊर्जः ।
 नष्रे । स्वाहा । अग्रये । गृहपंतयइतिगृह-पतये । स्वाहा ॥ [३२] सत्यौजाश्चत्वा
 रिः शच ॥ * * * * * ॥ १६ ॥

आग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । हिरण्यम् । द
 ख्णिणा । सारस्वतम् । चरुम् । वृश्सतरी । दख्णिणा । सावित्रम् । द्वादशकपालमि
 तिद्वादश-कपालम् । उपध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । दख्णिणा । पौष्णम् । चरुम् । श्यामः ।
 दख्णिणा । वारूहस्पत्यम् । चरुम् । शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । दख्णिणा । ऐन्द्रम् ।
 एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋषभः । दख्णिणा । वारुणम् । दशकपाल
 मितिदश-कपालम् । महानिरष्टइतिमहा-निरष्टः । दख्णिणा । सौम्यम् । चरुम् । व
 शुः । दख्णिणा । त्वाष्ट्रम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । शुण्ठः । दख्णिणा । वै
 ण्वम् । त्रिकपालमितित्रि-कपालम् । वामनः । दख्णिणा ॥ [३३] आग्नेयं हिर
 ण्यं सारस्वतन्द्रिचत्वारिंशत् ॥ * * * * * ॥ १७ ॥

१. 'सुश्लोकैत्यत्र ककारात् परः प्लुतः अकारः अनुनासिको भवति । तदुक्तं प्रातिशाख्ये—अकारस्तु संहिताया-
 मपि' इति ॥ अस्यार्थः—तुशब्दः 'अग्रप्रहासमानाक्षराण्यनुनासिकान्येकेषाम्' 'पदश्च प्लुतश्चाङ्गायनकाण्डमायनयोः'
 इति सूत्रयोः परमनयोर्विनिवर्तकः । अपिशब्दस्समुच्चये । पदान्तः प्लुतः अकारः संहितायां पदविभागेऽपि अनुनासिको
 भवति । अस्य च रङ्गसन्नञ्च विधीयते शिक्षायाम्—'अकारोऽन्तः प्लुतो यथेदनुनासिक उच्यते । अमत्रञ्चनितुल्यश्च रङ्गम-
 न्न इतीयेति' ॥ इति ॥ चतुर्मात्रलादिकश्चास्य विधीयते शिक्षान्तरे—'रङ्गप्लुते व्याघ्रशब्दः पूर्वभागे विधीयते । मात्राद्वय
 तु तत्रैव तथा निरनुनासिकम् ॥ मूर्धस्थाने तुनीयांशः कास्यञ्चनिममस्तथा । कपः क्षिप्रस्तथा चैव मात्रिकासहितस्तथा ॥
 चरमांशस्तु नासिक्ये विलद्वये तथैव च । निस्तृताशस्तु तत्रैव मात्रिकासहितस्तथा ॥ एवं रङ्गप्लुताः प्रोक्ताश्चतुर्मात्रात्ममां-
 रिताः ॥' इति ॥ रङ्गप्लुतान् परिगणयति शिक्षाकारः—'श्लोका गन्ध ममा हृता यदग्रा एवेति च प्लुताः' इति । अ'
 स्यार्थः—श्लोकादिषु पञ्चसु पदेषु अन्त्यस्वरः उदात्ताः रङ्गप्लुता भवन्ति । यथा—सुश्लोकाँ(४) । सुमङ्गलाँ(४) । यसो-
 ममाँ(४) । उपहृताँ(४) । यद्ग्राँ(४) । शिक्षान्तरेऽपि—पूर्वां वर्णः पदान्तस्यो नामिक्यो रङ्गसंज्ञितः । कास्यञ्चनितस्य
 रङ्ग हृदयादुत्थित यदेत् ॥ चत्वारः काठके रङ्गा दीर्घा एारण्यके विदुः । पञ्च रङ्गाः प्लुता दीर्घाश्चत्वारस्तैत्तरीयकः ॥
 श्लोका सुमङ्गला यद्ग्रा उपहृता ममा प्लुताः' इति ॥

सद्यः । दीर्घयन्ति । सद्यः । सोमम् । क्रीणन्ति । पुण्डरिस्रजाम् । प्रेति ।
 यच्छति । दशभिरितिदश-भिः । वत्सतरैः । सोमम् । क्रीणाति । दशपेयइतिदश-
 पेयः । भवति । शतम् । ब्राह्मणाः । पिवन्ति । सप्तदशमितिंसप्त-दशम् । स्तोत्रम् ।
 भवति । प्राकाशौ । अच्यर्वे । ददाति । सजम् । उद्गात्रइत्युत्-गात्रे । रुमम् । हो
 त्रे । अश्वम् । प्रस्तोतृप्रतिहर्तृभ्यामितिप्रस्तोतृप्रतिहर्तृ-भ्याम् । द्वादश । पष्ठौहीः । ब्र
 ह्मणे । वशाम् । मैत्रावरुणायेतिमैत्रा-वरुणाय । ऋपभम् । ब्राह्मणाच्छ्रु-सिने । वा
 संसीइति । नेष्टापोतृभ्यामितिनेष्टापोतृ-भ्याम् । स्थूरी । यवाचितमितियव-आचि
 तम् । अच्छावाकार्य । अनडाहम् । अग्नीधइत्यग्नि-इधे । भार्गवः । होता । भवति ।
 श्रायन्तीयम् । ब्रह्मसाममितिब्रह्म-सामम् । भवति । वारवन्तीयमितिवार-वन्तीयम् ।
 अग्निष्टोमसाममित्यग्निष्टोम-सामम् । सारस्वतीः । अपः । गृह्णाति ॥ [३४] वारव
 न्तीयञ्चत्वारिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१८॥

अग्नेयम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । हिरण्यम् । द
 ख्पिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋपभः । दख्पिणा । वै
 श्वदेवमितिवैश्व-देवम् । चरुम् । पिशङ्गी । पष्ठौही । दख्पिणा । मैत्रावरुणीमितिमै
 त्रा-वरुणीम् । आमिर्षाम् । वशा । दख्पिणा । वारूहस्पत्यम् । चरुम् । शिति
 पृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । दख्पिणा । आदित्याम् । मलूहाम् । गर्भिणीम् । एति । लभ
 ते । मारुनीम् । पृश्निम् । पष्ठौहीम् । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । पूष्णे । पुरोडाशम् ।
 द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपति । सरस्वते । सत्यवाचइतिस
 त्य-वाचे । चरुम् । सवित्रे । सत्यप्रसवायेतिसत्य-प्रसवाय । पुरोडाशम् । द्वादशक
 पालमितिद्वादश-कपालम् । तिसृधन्वमितितिसृ-धन्वम् । शुष्कदृतिरितिशुष्क-दृ
 तिः । दख्पिणा ॥ [३५] अग्नेयश्चहिरण्यमैन्द्रमृपभोवैश्वदेवमिशङ्गीवारूहस्पत्यामा
 दित्याश्चसप्तत्वारिश्चत् ॥ ॥१९॥

अग्नेयम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । सोम्यम् । च
 रुम् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । वारूहस्पत्यम् । चरुम् ।
 त्वाष्टम् । अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-क

पालम् । दक्षिणः । रथवाहनवाहइतिरथवाहन-वाहः । दक्षिणा । सारस्वतम् । च
रुम् । निरिति । वृणति । पौष्णम् । चरुम् । मेत्रम् । चरुम् । वारुणम् । चरुम् । रूपैत्र
प्रत्यमितिरूपैत्र-प्रत्यम् । चरुम् । आदित्यम् । चरुम् । उत्तरइत्युत्-तरः । रथवाहनवा
हइतिरथवाहन-वाहः । दक्षिणा ॥ [३६] अग्नेयः सौम्यम्वार हस्पत्यञ्चतुस्त्रिः शत ॥

स्वाद्मीम् । त्वा । स्वादुना । तीव्राम् । तीव्रेण । अमृताम् । अमृतेन । सृजा
मि । समिति । सोमेन । सोमः । अग्नि । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । पच्यस्व । सरं
स्वत्यै । पच्यस्व । इन्द्राय । सुत्राम्णइतिसु-त्राम्णे । पच्यस्व । पुनातु । ते । परिस्तु
मितिपरि-स्तुतम् । सोमम् । सूर्यस्य । दुहिता ॥ वारेण । शश्वता । तना ॥ वायुः ।
पूतः । पवित्रेण । प्रत्यङ् । सोमः । अतिद्वुतइत्यति-द्वुतः ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । स
खा ॥ कुवित् । अङ्ग । यवमन्तइतियव-मन्तः । यवम् । चित् । यथा । दान्ति । अ
नुपूर्वमित्यनु-पूर्वम् । विभूयेतिवि-भूर्य ॥ इहेहेतीह-इह । एषाम् । कृणुत । भोजनानि ।
ये । ब्रूहिपः । नमोवृक्तिमितिनमः-वृक्तिम् । न । जग्मुः ॥ आश्विनम् । धूम्रम् ।
एति । लभते । सारस्वतम् । मेपम् । ऐन्द्रम् । ऋषभम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमि
त्येकादश-कपालम् । निरिति । वृणति । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपा
लम् । वारुणम् । दशकपालमितिदश-कपालम् । सोमप्रतीकाइतिसोम-प्रतीकाः ।
पितरः । वृष्णुत । वडवा । दक्षिणा ॥ [३७] भोजनानिपद्विः शतिश्च ॥ ३१ ॥

अग्नाविष्णु इत्यग्ना-विष्णु । महि । तत् । वाम् । महित्वमितिमहि-त्वम् । वी
तम् । घृतस्य । गुह्यानि । नाम ॥ दमेदमइतिदमे-दमे । सप्त । रत्ना । दधाना । प्र
तीति । वाम् । जिह्वा । घृतम् । एति । चरण्येत् ॥ अग्नाविष्णु इत्यग्ना-विष्णु । म
हि । धाम । प्रियम् । वाम् । वीथिः । घृतस्य । गुह्या । जुषाणा ॥ दमेदमइतिदमे-
दमे । सुष्टुतीरितिस्तु-स्तुतीः । वावृथाना । प्रतीति । वाम् । जिह्वा । घृतम् । उदि
ति । चरण्येत् ॥ प्रेति । नः । देवी । सरस्वती । वाजभिः । वाजिनीवतीतिवाजि
नी-वती ॥ धीनाम् । अवित्री । अवतु ॥ एति । नः । दिवः । बृहतः । [३८] प
र्वतात् । एति । सरस्वती । यजता । गन्तु । यज्ञम् ॥ हवम् । देवी । जुषुषाणा ।
घृताची । श्रमाम् । नः । वाचम् । उगती । गृणोतु ॥ बृहस्पते । जुपस्व । नः ।

ह्य्यानि । विश्वदेव्यैति विश्वदेव्य ॥ राखं । खानि । दाशुपे ॥ एवा । पित्रे । विश्व
 देवायेति विश्वदेवाय । वृष्णे । यज्ञैः । विधेम । नमसा । हविर्मिरिति हविः-भिः ॥
 बृहस्पते । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । वीरवन्तइति वीर-वन्तः । वयम् । स्याम् । पतयः ।
 स्याणाम् ॥ बृहस्पते । अतीति । यत् । अर्यः । अर्हात् । शुमदिति शु-मत् । वि
 भातीति वि-भाति । क्रतुमदिति क्रतु-मत् । जनेषु ॥ यत् । दीदयत् । शर्वसा ।
 [३९] ऋतप्रजातेत्यृत-प्रजात् । तत् । अस्मासुं । द्रविणम् । धेहि । चित्रम् ॥ ए
 ति । नः । मित्रावरुणेति मित्रा-वरुणा । घृतैः । गव्यूतिम् । उरूपतम् ॥ मध्वा । र
 जासि । सुक्रतूइतिसु-क्रतू ॥ प्रेति । बाहवा । सिसृतम् । जीवसे । नः । एति ।
 नः । गव्यूतिम् । उरूपतम् । घृतेन ॥ एति । नः । जनै । श्रवयतम् । युवाना । श्रु
 तम् । मे । मित्रावरुणेति मित्रा-वरुणा । हवा । इमा ॥ अग्निम् । वः । पूर्वम् । गि
 रा । देवम् । ईडे । वसूनाम् ॥ सपर्यन्तः । पुरुप्रियमिति पुरु-प्रियम् । मित्रम् । न ।
 खेत्रसाधंसमिति खेत्र-साधंसम् ॥ मरुषु । देववन्तइति देव-वन्तः । स्थः । [४०] शूरः ।
 वा । पृथिव्यतिपृत्-सु । कासुं । चित् ॥ देवानाम् । यः । इत् । मनः । यजमानः ।
 इयंरूपति । अभीति । इत् ॥ अयंज्वनः । भुवत् ॥ न । यजमान् । रिष्यसि । न ।
 सुन्वान् । न । देवयोइति देव-यो ॥ असत् । अत्र । सुवीर्यमिति सु-वीर्यम् । उत ।
 त्यत् । आश्वथियमित्याशु-अश्वथियम् ॥ नकिः । तम् । कर्मणा । नशत् ॥ न । प्रेति ।
 योपत् ॥ न । योपति ॥ उपेति । रूपन्ति । सिन्धवः । मयोभुवइति मयः-भुवः । ई
 ज्ञानम् । च । यख्यमाणम् । च । धेनवः ॥ पूणन्तम् । च । परुरिम् । च । [४१] श्र
 वस्यवः । घृतस्य । धाराः । उपेति । यन्ति । विश्वतः ॥ सोमारुद्रेतिसोमा-रुद्रा । वी
 ति । बृहत्तम् । विपूचीम् । अमीवा । या । नः । गयम् । आविवेशेत्या-विवेशं ॥
 अरे । बाधेथाम् । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । पराचैः । कृतम् । चित् । एनः । प्रे
 ति । मुमुक्तम् । अस्मत् ॥ सोमारुद्रेतिसोमा-रुद्रा । युवम् । एतानि । अस्मेइति । वि
 श्वा । तनूपुं । भेषजानि । धत्तम् ॥ अवेति । स्यतम् । मुञ्चतम् । यत् । नः । अस्ति ।
 तनूपुं । बद्धम् । कृतम् । एनः । अस्मत् ॥ सोमापूषणेति सोमा-पूषणा । जनना । यो
 णाम् । जनना । दिवः । जनना । पृथिव्याः ॥ जातौ । विश्वस्य । भुवंस्य । इमस्यो ।
 देवाः । अकृण्वन् । अमृतस्य । नाभिम् ॥ इमौ । देवौ । जायमानौ । जुपन्त । इमौ ।

तमाँसि । गृहताम् । अजुंश ॥ आभ्याम् । इन्द्रः । पक्वम् । आमासु । अन्तः ।
सोमापूपभ्यामितिसोमापूपभ्याम् । जनतू । उस्त्रियासु ॥ [४२] बृहत्तश्शर्वसार
थःपपुरिञ्चदिवोजननापञ्चविंशतिश्च ॥ * * * ॥२२॥

अनुमत्याआग्नेयमैन्द्राममग्नेयेसोमायप्रतिपूरुपमैन्द्रामन्धात्रे वारूहस्पत्यमग्नेये
थेतोदेवीस्मिधुँसोमस्येन्द्रस्य मित्रआग्नेयँसद्यअग्नेयमग्नेयँस्त्रादीन्त्वाप्त्रौ
विष्णुद्वाविंशतिः ॥२२॥ अनुमत्यैयथाऽसन्ति देवीरापो मित्रौऽमिश्रौर्वा द्विचत्वारिंशत् ॥४२॥ अनुमत्याउस्त्रियासु ॥ * * * *

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे प्रथमकाण्डस्समाप्तः ॥

—* प्रथमकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः *—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	१४	२८	१५३०
२	१४	३४	१६९०
३	१४	३१	१५६७
४	४६	५४	१८००
५	११	५१	२७१७
६	१२	५१	२५०९
७	१३	५१	२६५५
८	२२	४२	२०९४
—* संहतसङ्ख्या *—			
८	१४६	३४२	९६५६२

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

द्वितीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

वायव्यम् । श्वेतम् । एति । लभेत । भूतिकामइतिभूति-कामः । वायुः । वै ।
 स्वपिपिष्ठा । देवता । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धाव
 ति । सः । एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । भवति । एव । अतिस्विप्रेत्याति-
 स्विप्रा । देवता । इति । आहुः । सा । एनम् । ईश्वरा । प्रदहइतिप्र-दहः । इति ।
 एतम् । एव । सन्तम् । वायवे । नियुत्वंतइतिनि-युत्वंते । एति । लभेत । नियुदि
 तिनि-युत् । वै । अस्य । धृतिः । धृतः । एव । भूतिम् । उपेति । एति । अप्रदाहा
 येत्यप्र-दाहाय । भवति । एव । [१] वायवे । नियुत्वंतइतिनि-युत्वंते । एति । ल
 भेत । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । वायुः । वै । इमाः । प्रजाइतिप्र-जाः । नस्योताइ
 तिनासि-ओताः । नेनीयते । वायुम् । एव । नियुत्वंन्तमितिनि-युत्वंन्तम् । स्वेन ।
 भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः ।
 नस्योताइतिनसि-ओताः । नीति । यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । नियुत्वंतइति
 नि-युत्वंते । भवति । ध्रुवाः । एव । अस्मै । अनपगाइत्यनप-गाः । क्रोति । वा
 यवे । नियुत्वंतइतिनि-युत्वंते । एति । लभेत । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । प्राणइ
 तिप्र-अनः । वै । वायुः । अपानइत्यप-अनः । नियुदितिनि-युत् । प्राणापानावितिप्रा
 ण-अपानौ । खलु । वै । एतस्य । प्रजायाइतिप्र-जायाः । [२] अपेति । क्रामतः ।
 यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन् । प्रजामितिप्र-जाम् । न । विन्दते । वा
 युम् । एव । नियुत्वंन्तमितिनि-युत्वंन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उ
 पेति । धावति । सः । एव । अस्मै । प्राणापानाभ्यामितिप्राण-अपानाभ्याम् । प्र
 जामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । वायवे । नियु
 त्वंतइतिनि-युत्वंते । एति । लभेत । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमयावी । प्राणइति

प्र-अनः । वै । वायुः । अपानइत्यप-अनः । नियुदितिनि-युत् । प्राणापानावितिप्रा
 ण-अणनौ । खलु । वै । एतस्मात् । अपेति । क्रामतः । यस्य । ज्योक् । आमय
 ति । वायुम् । एव । नियुत्वंन्तमितिनि-युत्वंन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेये
 न । उपेति । [३] धावति । सः । एव । अस्मिन् । प्राणापानावितिप्राण-अपा
 नौ । दधाति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । प्रजा
 पतिरितिप्रजा-पतिः । वै । इदम् । एकः । आसीत् । सः । अकामयत् । प्रजाइति
 प्र-जाः । पशून् । मृजेय । इति । सः । आत्मनः । वपाम् । उदिति । अखिखदत् ।
 ताम् । अग्नौ । प्रेति । अगृह्णात् । ततः । अजः । तूपरः । समिति । अभवत् ।
 तम् । स्वायै । देवतायै । एति । अलभत । ततः । वै । सः । प्रजाइतिप्र-जाः । प
 शून् । असृजत् । यः । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । [४] पशुकामइतिपशु-कामः ।
 स्यात् । सः । एतम् । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । अजम् । तूपरम् । एति । ल
 भेत । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपे
 ति । धावति । सः । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । प्रेति । जनयति ।
 यत् । श्मश्रुणः । तत् । पुरुषाणाम् । रूपम् । यत् । तूपरः । तत् । अश्वानाम् ।
 यत् । अन्यतोदन्नित्यन्यतः-दन्न । तत् । गवाम् । यत् । अव्याः । इव । शफाः ।
 तत् । अवीनाम् । यत् । अजः । तत् । अजानाम् । एतावन्तः । वै । ग्राम्याः ।
 पशवः । तान् । [५] रूपेण । एव । अवेति । रुन्धे । सोमापौष्णमितिसोमा-पो
 ष्णम् । त्रैतम् । एति । लभेत । पशुकामइतिपशु-कामः । द्रौ । वै । अजायै । स्त
 नौ । नाना । एव । द्रौ । अभीति । जायतेइति । ऊर्जम् । पुष्टिम् । तृतीयः । सो
 मापूष्णावितिसोमा-पूष्णौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा
 वति । तौ । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जनयतः । सोमः । वै । रेतोधाइति
 रेतः-धाः । पूषा । पशूनाम् । प्रजनयितेतिप्र-जनयिता । सोमः । एव । अस्मै ।
 रेतः । दधाति । पूषा । पशून् । प्रेति । जनयति । औदुम्बरः । यूपः । भवति । ऊ
 र्क । वै । उदुम्बरः । ऊर्क । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अ
 वेति । रुन्धे ॥ [६] अप्रदाहायुभवत्येवप्रजायाआमर्यतिवायुमेवानियुत्वंन्तस्वे
 नभागधेयेनोर्प्रजाकामस्तात्पूष्णयोदशच ॥ ❀ ❀ ॥१॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः । अस्मात् ।
 सृष्टाः । पराचीः । आयन्नू । ताः । वरुणम् । अगच्छन् । ताः । अन्विति । ऐतू ।
 ताः । पुनः । अयाचत । ताः । अस्मै । न । पुनः । अददात् । सः । अग्रवीत् ।
 वरम् । वृणीष्व । अर्थ । मे । पुनः । देहि । इति । तार्साम् । वरम् । एति । अ-
 लभत । सः । कृष्णः । एकशितिपादित्येक-शितिपात् । अभवत् । यः । वरुण
 गृहीतइतिवरुण-गृहीतः । स्यात् । सः । एतम् । वारुणम् । कृष्णम् । एकशितिपा
 दमित्येक-शितिपादम् । एति । लभेत । वरुणम् । [७] एव । स्वेन । भागधेये
 नेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-
 पाशात् । मुञ्चति । कृष्णः । एकशितिपादित्येक-शितिपात् । भवति । वारुणः ।
 हि । एषः । देवतया । समृच्छाइतिसं-ऋद्धौ । सुवर्भानुरितिसुवः-भानुः । आसु-
 रः । सूर्यम् । तमसा । अविच्छत् । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन् । त-
 स्य । यत् । प्रथमम् । तमः । अपाघ्नन्नित्यप-अघ्नन् । सा । कृष्णा । अविः । अभ-
 वत् । यत् । द्वितीयम् । सा । फल्युनी । यत् । तृतीयम् । सा । वलरूपी । यत् ।
 अच्छस्थादित्यधि-अस्थात् । अपाकृन्तन्नित्यप-अकृन्तन् । सा । अविः । वशा ।
 [८] । समिति । अभवत् । ते । देवाः । अनुवन् । देवपशुरितिदेव-पशुः । वै ।
 अयम् । समिति । अभूत् । कस्मै । इमम् । एति । लप्स्यामहे । इति । अर्थ ।
 वै । तर्हि । अल्पा । पृथिवी । आसीत् । अजाताः । ओपंधयः । ताम् । अ-
 विम् । वशाम् । आदित्येभ्यः । कामाय । एति । अलभन्त । ततः । वै । अप्रथ-
 त । पृथिवी । अजायन्त । ओपंधयः । यः । कामयेत । प्रथेय । पशुभिरितिपशु-
 भिः । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जयां । जायेय । इति । सः । एताम् । अविम् । वशाम् ।
 आदित्येभ्यः । कामाय । [९] एति । लभेत । आदित्यान् । एव । कामम् । स्वे-
 न । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । प्रथयन्ति ।
 पशुभिरितिपशु-भिः । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जयां । जनयन्ति । असौ । आदित्यः ।
 न । वीति । अगोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन् । तस्मै । एताः ।
 मलूहाः । एति । अलभन्त । आग्नेयाम् । कृष्णग्रीवामिति कृष्ण-ग्रीवाम् । स-
 हि तामितिसं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । श्वेताम् । वारूहस्पत्याम् । तामिः । एव । अस्मिन् ।

रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । स्यात् । तस्मै । एताः ।
 मलूहाः । एति । लभेत । [१०] आग्नेयीम् । कृष्णग्रीवीमिति कृष्ण-ग्रीवीम् । सः
 हितामिति सं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । श्वेताम् । वारु हस्पत्याम् । एताः । एव । देवताः ।
 खेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । ताः । एव । अस्मिन् । ब्र
 ह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । दधति । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । व
 मन्ता । प्रातः । आग्नेयीम् । कृष्णग्रीवीमिति कृष्ण-ग्रीवीम् । एति । लभेत । ग्रीष्मे ।
 मध्यन्दिने । सः हितामिति सं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । शरदि । अपराङ्गइत्यपर-अङ्गे ।
 श्वेताम् । वारु हस्पत्याम् । ग्रीणि । वै । आदित्यस्य । तेजांसि । वसन्ता । प्रातः ।
 ग्रीष्मे । मध्यन्दिने । शरदि । अपराङ्गइत्यपर-अङ्गे । यावन्ति । एव । तेजांसि ।
 तानि । एव । [११] अवेति । रुन्धे । सुवँथ्सुरमिति सं-वँथ्सुरम् । पर्यालभ्यन्त
 इति परि-आलभ्यन्ते । सुवँथ्सुरइति सं-वँथ्सुरः । वै । ब्रह्मवर्चसस्येति ब्रह्म-वर्चसस्य
 प्रदातेति प्र-दाता । सुवँथ्सुरइति सं-वँथ्सुरः । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्च
 सम् । प्रोति । यच्छति । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । गर्भिण्यः । भ
 वन्ति । इन्द्रियम् । वै । गर्भैः । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । दधति । सारस्वतीमा
 मेपीम् । एति । लभेत । यः । ईश्वरः । वाचः । वदितोः । सन् । वाचम् । न । वदेत् ।
 वाक् । वै । सरस्वती । सरस्वतीम् । एव । खेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपे
 ति । धावति । सा । एव । अस्मिन् । [१२] वाचम् । दधाति । प्रवदितेति प्र-व
 दिता । वाचः । भवति । अपन्नदतीत्यपन्न-दती । भवति । तस्मात् । मनुष्याः ।
 सर्वाः । वाचम् । वदन्ति । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत ।
 सौम्यम् । बभ्रुम् । ज्योगामयावीति ज्योक्-आमयावी । अग्निम् । वै । एतस्य ।
 श शरीरम् । गच्छति । सोमम् । रसः । यस्य । ज्योक् । आमयति । अग्नेः । एव ।
 अस्य । शरीरम् । निष्क्रीणातीति निः-क्रीणाति । सोमात् । रसम् । उत । यदि ।
 इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । सौम्यम् । बभ्रुम् । एति । लभेत ।
 आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । प्रजाकामइति प्रजा-कामः । सोमः ।
 [१३] वै । रेतोधाइति रेतः-धाः । अग्निः । प्रजानामिति प्र-जानाम् । प्रजनयितेति
 प्र-जनयिता । सोमः । एव । अस्मै । रेतः । दधाति । अग्निः । प्रजामिति प्र-

जाम् । प्रेति । जनयति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । आग्नेयम् । कृष्णग्रिवमि
 तिकृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । सौम्यम् । वभ्रुम् । यः । ब्राह्मणः । विद्याम् ।
 अनूच्येत्यनु-उच्य । न । विरोचेतेतिवि-रोचेत । यत् । आग्नेयः । भवति । तेजः ।
 एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । सौम्यः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । ते
 न । कृष्णग्रीवइतिकृष्ण-ग्रीवः । आग्नेयः । भवति । तमः । एव । अस्मात् । अपे
 ति । हन्ति । श्वेतः । भवति । [१४] रुचम् । एव । अस्मिन् । दधाति । वभ्रुः ।
 सौम्यः । भवति । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । अस्मिन् । त्विपिम् । दधा
 ति । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । सौम्यम् । वभ्रुम् ।
 आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । पुरोधायामितिपुरः-धायांम् । स्पर्धमानः ।
 आग्नेयः । वै । ब्राह्मणः । सौम्यः । राजन्यः । अभितः । सौम्यम् । आग्नेयौ । भव
 तः । तेजसा । एव । ब्रह्मणा । उभयतः । राष्ट्रम् । परीति । गृह्णाति । एकधेत्येक-
 धा । समावृत्कृतइतिसं-आवृत्कृते । पुरः । एनम् । दधते ॥ [१५] लभेतवरुण
 व्वशेतामविंशामादित्येभ्यः कामायमलूहाअलभेततान्येवसेवास्मिन्सोमंश्चे
 तो भवतित्रिचंत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । एषु । लोकेषु । अस्पर्धन्त । सः । एतम् । वि
 ष्णुः । वामनम् । अपश्यत् । तम् । स्वार्थे । देवतार्थे । एति । अलभत । ततः ।
 वै । सः । इमान् । लोकान् । अभीति । अजयत् । वैष्णवम् । वामनम् । एति ।
 लभेत । स्पर्द्धमानः । विष्णुः । एव । भूत्वा । इमान् । लोकान् । अभीति । जय
 ति । विपमइतिवि-समे । एति । लभेत । विपमाइतिवि-समाः । इव । हि । इमे । लो
 काः । समृद्धयाइतिसं-ऋद्धये । इन्द्राय । मन्युमतइतिमन्यु-मत । मनस्वते । ल
 लामम् । प्राश्रुङ्गम् । एति । लभेत । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । [१६] सय्यंत्तइतिसं-यत्ते ।
 इन्द्रियेण । वै । मन्युना । मनसा । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । जयति । इन्द्रम् । एव ।
 मन्युमन्तमितिमन्यु-मन्तम् । मनस्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपे
 ति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । मन्युम् । मनः । दधाति । जयति ।
 तम् । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । इन्द्राय । मरुत्वते । पृश्निसक्थमितिपृश्नि-सक्थम् । एति ।

लभेत । शर्मकामइतिशर्म-कामः । इन्द्रम् । एव । मरुत्वंन्तम् । स्वेन । भागधेयेने
 तिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानिति-स-जातान् ।
 प्रेति । यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । यत् । रूपभः । तेन । [१७] ऐन्द्रः । यत् ।
 पृश्निः । तेन । मारुतः । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे । पश्चात् । पृश्निसकथइतिपृश्नि-स-
 कथः । भवति । पश्चादन्ववसायिनीमितिपश्चात्-अन्ववसायिनीम् । एव । अस्मै ।
 विशम् । करोति । सौम्यम् । वभ्रुम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । सौ-
 म्यम् । वै । अन्नम् । सोमम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा-
 वति । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव ।
 भवति । वभ्रुः । भवति । एतत् । वै । अन्नस्य । रूपम् । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे । सौ-
 म्यम् । वभ्रुम् । एति । लभेत । यम् । अलम् । [१८] राज्याय । सन्तम् । राज्यम् ।
 न । उपनमेदित्युप-नमेत् । सौम्यम् । वै । राज्यम् । सोमम् । एव । स्वेन । भा-
 गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । राज्यम् । प्रेति । य-
 च्छति । उपेति । एनम् । राज्यम् । नमति । वभ्रुः । भवति । एतत् । वै । सोमस्य ।
 रूपम् । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे । इन्द्राय । वृत्रुरइतिवृत्र-तुरे । ललामम् । प्राशृङ्गम् ।
 एति । लभेत । गतश्रीरितिगत-श्रीः । प्रतिष्ठाकामइतिप्रतिष्ठा-कामः । पाप्मानम् ।
 एव । वृत्रम् । तीर्त्वा । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गच्छति । इन्द्राय । अभिमातिप्रइत्यं
 भिमाति-भे । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । [१९] लभेत । यः । पाप्मना । गृहीतः ।
 स्यात् । पाप्मा । वै । अभिमातिरित्यभि-मातिः । इन्द्रम् । एव । अभिमातिहनमित्यं
 भिमाति-हनम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अ-
 स्मात् । पाप्मानम् । अभिमातिमित्यभि-मातिम् । प्रेति । नुदते । इन्द्राय । वज्र-
 णे । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । लभेत । यम् । अलम् । राज्याय । सन्तम् । रा-
 ज्यम् । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । इन्द्रम् । एव । वज्रिणम् । स्वेन । भागधेयेने-
 तिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । वज्रम् । प्रेति । यच्छति ।
 सः । एनम् । वज्रः । भृत्यै । इन्द्रे । उपेति । एनम् । राज्यम् । नमति । ललामः ।
 प्राशृङ्गः । भवति । एतत् । वै । वज्रस्य । रूपम् । समृच्छाइतिसं-ऋच्छे ॥ [२०]
 सङ्गामेतेनालंमभिमातिभे ललामंम्राशृङ्गेन नम्पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ॥३॥

असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् ।
 येच्छन् । तस्मै । एताम् । दशरूपभामितिदशरूपभाम् । एति । अलभन्त । तथा ।
 एव । अस्मिन् । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चसकामः ।
 स्यात् । तस्मै । एताम् । दशरूपभामितिदशरूपभाम् । एति । लभेत । असुम् ।
 एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभागधेयेन । उपेति । धावति । सः । एव ।
 अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्मवर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्मवर्चसी । एव ।
 भवति । वसन्ता । प्रातः । त्रीन् । ललामान् । एति । लभेत । ग्रीष्मे । मध्यन्दि-
 ने । [२१] त्रीन् । श्रित्तिपृष्ठानितिश्रित्तिपृष्ठान् । शरदि । अपराह्णइत्यपर-अह्ने ।
 त्रीन् । श्रित्तिवाग्नितिश्रित्ति-चारान् । त्रीणि । वै । आदित्यस्य । तेजांसि । व-
 सन्ता । प्रातः । ग्रीष्मे । मध्यन्दिने । शरदि । अपराह्णइत्यपर-अह्ने । यावन्ति ।
 एव । तेजांसि । तानि । एव । अवेति । रुन्धे । त्रयस्त्रयइतित्रयः-त्रयः । एति ।
 लभ्यन्ते । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । एव । अस्मिन् । तेजः । दधाति । सव्वथ्सुर-
 मितिसंवथ्सुरम् । पर्यालभ्यन्तइतिपरि-आलभ्यन्ते । सव्वथ्सुरइतिसंवथ्सुरः । वै ।
 ब्रह्मवर्चसस्येतिब्रह्मवर्चसस्यं । प्रदातेतिप्र-दाता । सव्वथ्सुरइतिसंवथ्सुरः । एव ।
 अस्मै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्मवर्चसम् । प्रेति । यच्छति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्मवर्चसी ।
 एव । भवति । सव्वथ्सुरस्येतिसंवथ्सुरस्यं । परस्तात् । प्राजापत्यमितिप्राजा-प-
 त्यम् । कर्तुम् । [२२] एति । लभेत । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः ।
 देवतासु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । यदि । विभीयात् । दुश्चर्मैतिदुः-चर्मा । भवि-
 प्यामि । इति । सोमापौष्णमितिसोमा-पौष्णम् । श्यामम् । एति । लभेत । सौम्यः ।
 वै । देवतया । पुरुषः । पौष्णाः । पशवः । स्वयां । एव । अस्मै । देवतया । पशु-
 भिरितिपशु-भिः । त्वचम् । करोति । न । दुश्चर्मैतिदुः-चर्मा । भवति । देवाः ।
 च । वै । यमः । च । अस्मिन् । लोके । अस्पृङ्गन्त । सः । यमः । देवानाम् । इ-
 न्द्रियम् । वीर्यम् । अयुवत । तत् । यमस्यं । [२३] यमत्वमितियम-त्वम् । ते ।
 देवाः । अमन्यन्त । यमः । वै । इदम् । अभूत् । यत् । वयम् । स्मः । इति । ते ।
 प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन् । सः । एतौ । प्रजापतिरितिप्रजा-
 पतिः । आत्मनः । उरुषवशावित्युषव-शौ । निरिति । अभिमीत् । ते । देवाः ।

वैष्णववृणीमिति वैष्णा-वृणीम् । वशाम् । एति । अलभन्त । ऐन्द्रम् । उरुषाणम् ।
 तम् । वरुणेन । एव । ग्राहयित्वा । विष्णुना । यज्ञेन । प्रेति । अनुदन्त । ऐन्द्रेण ।
 एव । अस्य । इन्द्रियम् । अवृञ्जत । यः । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्यवान् । स्यात् ।
 सः । स्पृष्टमानः । वैष्णववृणीमिति वैष्णा-वृणीम् । [२४] वशाम् । एति । ल
 भेत । ऐन्द्रम् । उरुषाणम् । वरुणेन । एव । भ्रातृव्यम् । ग्राहयित्वा । विष्णुना ।
 यज्ञेन । प्रेति । नुदते । ऐन्द्रेण । एव । अस्य । इन्द्रियम् । वृद्धक्ते । भवति ।
 आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्नू । तम् । वृत्रः ।
 हतः । षोडशभिरिति षोडश-भिः । भोगैः । असिनात् । तस्य । वृत्रस्य । शीरू-पतः ।
 गावः । उदिति । आयन्नू । ताः । वैदेह्यः । अमवन्नू । तासाम् । ऋपभः ।
 जघने । अन्नू । उदिति । ऐतू । तम् । इन्द्रः । [२५] अचायत् । सः । अम
 न्यत् । यः । वै । इमम् । आलभेतेत्या-लभेत । मुच्येत । अस्मात् । प्राप्प
 नः । इति । सः । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । एति । अलभत ।
 ऐन्द्रम् । ऋपभम् । तस्य । अग्निः । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उ
 पंसृतइत्युप-सृतः । षोडशधेति षोडश-धा । वृत्रस्य । भोगान् । अपीति ।
 अदहतू । ऐन्द्रेण । इन्द्रियम् । आत्मन्नू । अधत् । यः । प्राप्पना । गृहीतः ।
 स्यात् । सः । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । ऐ
 न्द्रम् । ऋपभम् । अग्निः । एव । अस्य । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपंसृत
 इत्युप-सृतः । [२६] प्राप्पानम् । अपीति । दहति । ऐन्द्रेण । इन्द्रियम् । आ
 त्मन्नू । धत्ते । मुच्यते । प्राप्पनः । भवति । एव । द्यावापृथिव्यामिति द्यावा-
 पृथिव्याम् । धेनुम् । एति । लभेत । ज्योगंपरुद्धइति ज्योक्-अपरुद्धः । अनयोः ।
 हि । वै । एपः । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । अथ । एपः । ज्योक् । अपरुद्ध
 इत्यप-रुद्धः । द्यावापृथिवीइति द्यावा-पृथिवी । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भा
 ग-धेयेन । उपेति । धावति । तेइति । एव । एनम् । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । ग
 मयतः । प्रतीति । एव । तिष्ठति । पर्यारिणी । भयति । पर्यारि । इव । हि । एत
 स्य । गष्टम् । यः । ज्योगंपरुद्धइति ज्योक्-अपरुद्धः । ममृच्छाइतिसं-ऋद्धौ । वायु
 व्यम् । [२७] वृत्सम् । एति । लभेत । वायुः । वै । अनयोः । वृत्सः । इमे । वै ।

एतस्मै । लोकाः । अपशुष्काइत्यप-शुष्काः । विद् । अपशुष्केत्यप-शुष्का । अ
थ । एपः । ज्योक् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभा
ग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । इमान् । लोकान् । विशम् ।
प्रेति । दापयति । प्रेति । अस्मै । इमे । लोकाः । स्तुवन्ति । भुञ्जती । एनम् ।
विद् । उपेति । तिष्ठते ॥ [२८] मध्यन्दिनेकद्रुध्यमस्यस्पर्द्धमानोवैष्णावरुणीन्त
मिन्द्रोऽस्यस्वेनभागधेयेनोपसृतोवायुर्व्यन्दिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥१॥

इन्द्रः । वलस्य । विलम् । अपेति । और्णोत् । सः । यः । उन्नतइत्युत्-त
मः । पशुः । आसीत् । तम् । पृष्ठम् । प्रतीति । सङ्गृह्येति-संगृह्यं । उदिति । अक्खि
दत् । तम् । सहस्रम् । पशवः । अन्नं । उदिति । आयन्नू । सः । उन्नतइत्युत्-त
तः । अभवत् । यः । पशुकामइतिपशु-कामः । स्यात् । सः । एतम् । ऐन्द्रम् ।
उन्नतमित्युत्-न्नतम् । एति । लभेत । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धे
येन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानि
तिपशु-मान् । एव । भवति । उन्नतइत्युत्-न्नतः । [२९] भवति । साहसी । वै ।
एषा । लख्मी । यत् । उन्नतइत्युत्-न्नतः । लख्मियां । एव । पशून् । अवेति ।
रुन्धे । यदा । सहस्रम् । पशून् । प्राप्नुयादितिप्र-आप्नुयात् । अथ । वैष्णवम् ।
वामनम् । एति । लभेत । एतस्मिन्नं । वै । तत् । सहस्रम् । अधीति । अतिष्ठत् ।
तस्मात् । एपः । वामनः । समीपितइतिसं-ईपितः । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । एव ।
प्रजातेभ्यइतिप्र-जातेभ्यः । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । दधाति । कः । अरू हति ।
सहस्रम् । पशून् । प्राप्नुमितिप्र-आप्नुम् । इति । आहुः । अहोरात्राणीत्यंहः-रा
त्राणि । एव । सहस्रम् । सम्पाद्येति-संपाद्यं । एति । लभेत । पशवः । [३०]
वै । अहोरात्राणीत्यंहः-रात्राणि । पशून् । एव । प्रजातानितिप्र-जातान् । प्रतिष्ठा
मितिप्रति-स्थाम् । गमयति । ओपंधीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । वेहर्तम् । एति । लभेत ।
प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । ओपंधयः । वै । एतम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । परोति ।
वाधन्ते । यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन्न । प्रजामितिप्र-जाम् । न ।
विन्दते । ओपंधयः । खलुं । वै । एतस्यै । सूतुम् । अपीति । इन्ति । या । वे
हत् । भवति । ओपंधीः । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा

वति । ताः । एव । अस्मै । स्वात् । योनैः । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जन
 यन्ति । विन्दते । [३१] प्रजामितिप्र-जाम् । आपः । वै । ओषधयः । असत् ।
 पुरुषः । आपः । एव । अस्मै । असतः । सत् । ददति । तस्मात् । आहुः । यः ।
 च । एवम् । वेद । यः । च । न । आपः । तु । वाव । असतः । सत् । ददति । इ
 ति । ऐन्द्रीम् । सूतवंशामितिःसूत-वंशाम् । एति । लभेत । भूतिकामइतिभूति-का
 मः । अजातः । वै । एपः । यः । अलम् । भूत्यै । सन्न । भूतिम् । न । प्राप्नोतीति
 प्र-आप्नोति । इन्द्रम् । खलु । वै । एपा । सूत्वा । वशा । अभवत् । [३२] इन्द्रम् ।
 एव । खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । भू
 तिम् । गमयति । भवति । एव । यम् । सूत्वा । वशा । स्यात् । तम् । ऐन्द्रम् ।
 एव । एति । लभेत । एतत् । वाव । तत् । इन्द्रियम् । साखादितिःस-अखात् ।
 एव । इन्द्रियम् । अवेति । रुन्धे । ऐन्द्रामित्यैन्द्र-अम् । पुनरुत्सृष्टमितिःपुनः-उ
 त्सृष्टम् । एति । लभेत । यः । एति । तृतीयात् । पुरुषात् । सोमम् । न । पि
 वेत् । विच्छिन्नइतिवि-च्छिन्नः । वै । एतस्य । सोमपीथइतिसोम-पीथः । यः । ब्रा
 ह्मणः । सन्न । एति । [३३] तृतीयात् । पुरुषात् । सोमम् । न । पिबेति । इ
 न्द्राभीइतीन्द्र-अभी । एव । खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
 तौ । एव । अस्मै । सोमपीथमितिःसोम-पीथम् । प्रेति । यच्छतः । उपेति । ए
 नम् । सोमपीथइतिसोम-पीथः । नमति । यत् । ऐन्द्रः । भवति । इन्द्रियम् । वै ।
 सोमपीथइतिसोम-पीथः । इन्द्रियम् । एव । सोमपीथमितिःसोम-पीथम् । अवेति ।
 रुन्धे । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयः । वै । ब्राह्मणः । स्वाम् । एव । देव
 ताम् । अतु । समिति । तनोति । पुनरुत्सृष्टइतिःपुनः-उत्सृष्टः । भवति । पुनरु
 त्सृष्टइतिःपुनः-उत्सृष्टः । इव । हि । एतस्य । [३४] सोमपीथइतिसोम-पीथः ।
 समृद्धाइतिसं-ऋद्धे । ब्राह्मणस्पत्यमितिःब्राह्मणः-स्पत्यम् । तूपरम् । एति । लभेत ।
 अभिचरन्नित्यभि-चरन्नं । ब्रह्मणः । पतिम् । एव । खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेये
 न । उपेति । धावति । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । ताजक् । आ
 तिम् । एति । ऋच्छति । तूपरः । भवति । रूपुरपविरितिःरूपुर-पविः । वै । एपा ।
 लृष्मी । यत् । तूपरः । समृद्धाइतिसं-ऋद्धे । स्फयः । चूपः । भवति । चन्नः ।

वै । स्फ्यः । वज्रम् । एव । अस्मै । प्रेति । ह्यति । श्रमयमिति शर-मयम् । वरु-
हिः । शृणाति । एव । एनम् । वैभीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् ॥
[३५] भवत्युन्नतः पशवो जनयन्ति विन्दते ऽभवत्सन्नैतस्येध्मस्त्रीणि च ॥ ❀ ॥ ५ ॥

वारुहस्पत्यम् । शितिपृष्ठमिति शिति-पृष्ठम् । एति । लभेत । ग्रामकामइति
ग्राम-कामः । यः । कामयेत । पृष्ठम् । समानानाम् । स्याम् । इति । बृहस्पतिम् ।
एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् ।
पृष्ठम् । समानानाम् । करोति । ग्रामी । एव । भवति । शितिपृष्ठइति शिति-पृष्ठः ।
भवति । वारुहस्पत्यः । हि । एपः । देवतया । समृच्छाइतिसं-ऋञ्छे । पौष्णम् ।
श्यामम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अन्नम् । वै । पूषा । पूषणम् ।
एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । [३६]
अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । श्यामः । भवति ।
एतत् । वै । अन्नस्य । रूपम् । समृच्छाइतिसं-ऋञ्छे । मारुतम् । पृश्निम् । एति । लभे-
त् । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अन्नम् । वै । मरुतः । मरुतः । एव । स्वेन । भाग-
धेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छ-
न्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । पृश्निः । भवति । एतत् । वै । अन्न-
स्य । रूपम् । समृच्छाइतिसं-ऋञ्छे । ऐन्द्रम् । अरुणम् । एति । लभेत । इन्द्रियका-
मइतीन्द्रिय-कामः । इन्द्रम् । एव । [३७] स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उ-
पेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधाति । इन्द्रियावी । एव ।
भवति । अरुणः । भूमानिति भू-मान् । भवति । एतत् । वै । इन्द्रस्य । रूपम् ।
समृच्छाइतिसं-ऋञ्छे । सावित्रम् । उपध्वस्तमित्युप-ध्वस्तम् । एति । लभेत । स-
निकामइतिसनि-कामः । सविता । वै । प्रसवानामिति प्र-सवानाम् । ईशे । स-
वितारम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव ।
अस्मै । सनिम् । प्रेति । सुवति । दानकामाइति दान-कामाः । अस्मै । प्रजा-
इति प्र-जाः । भवन्ति । उपध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । भवति । सावित्रः । हि । एपः ।
[३८] देवतया । समृच्छाइतिसं-ऋञ्छे । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । बहुरूपमिति
बहु-रूपम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । वै ।

अन्नम् । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छन्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । बहुरूपइतिबहु-रूपः । भवति । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । हि । अन्नम् । समृच्छाइतिसं-ऋद्धौ । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । एति । लभेत । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । वैश्वदेवाइतिवैश्व-देवाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । [३९] सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । बहुरूपइतिबहु-रूपः । भवति । बहुदेवत्यइतिबहु-देवत्यः । हि । एपः । समृच्छाइतिसं-ऋद्धौ । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । तूपरम् । एति । लभेत । यस्य । अनाज्ञातमित्यना-ज्ञातम् । इव । ज्योक् । आमयेत् । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । वै । पुरंपः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । खलु । वै । तस्य । वेद । यस्य । अनाज्ञातमित्यना-ज्ञातम् । इव । ज्योक् । आमयेति । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । तस्मात् । स्मामात् । मुञ्चति । तूपरः । भवति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । हि । एपः । देवतया । समृच्छाइतिसं-ऋद्धौ ॥ [४०] अस्माइन्द्रमेवेषसजाताविश्वान्ने वदेवान्स्वेनभागधेयेनोपधावति तएवास्यैप्राजापत्योहित्रीणिच ॥ ❀ ॥६॥

वपटूकारइतिवपटू-कारः । वै । गायत्रिये । शिरः । अच्छिन्तन् । तस्यै । रसः । परेति । अपतन् । तम् । बृहस्पतिः । उपेति । अगृह्णात् । सा । शितिपृष्ठेतिशिति-पृष्ठा । वशा । अभवत् । यः । द्वितीयः । परापतदितिपरा-अपतत् । तम् । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । उपेति । अगृह्णीताम् । सा । द्विरूपेतिद्वि-रूपा । वशा । अभवत् । यः । तृतीयः । परापतदितिपरा-अपतत् । तम् । विश्वे । देवाः । उपेति । अगृह्णन् । सा । बहुरूपेतिबहु-रूपा । वशा । अभवत् । यः । चतुर्थः । परापतदितिपरा-अपतत् । सः । पृथिवीम् । प्रेति । अविशत् । तम् । बृहस्पतिः । अभीति । [४१] अगृह्णात् । अस्तु । एव । अयम् । भोगाय । इति । सः । उरुष्ववशाइत्युष्व-वशः । समिति । अभवत् । यत् । लोहितम् । परापतदितिपरा-अपतत् ।

तत् । रुद्रः । उपेति । अगृह्णात् । सा । रौद्री । रोहिणी । वशा । अभवत् । वा रुद्रस्प
 त्याम् । श्रित्तिपृष्ठामितिश्रित्ति-पृष्ठम् । एति । लभेत । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-
 कामः । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
 सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-व-
 र्चसी । एव । भवति । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु ।
 [४२] वै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । ब्रह्म
 वर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । मैत्रावरुणीमितिमैत्रा-वरुणीम् । द्विरूपा
 मितिद्वि-रूपाम् । एति । लभेत । वृष्टिकामइतिवृष्टि-कामः । मैत्रम् । वै । अहः ।
 वारुणी । रात्रिः । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । खलु । वै । पर्जन्यः । वरू
 प्ति । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उ
 पेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । पर्जन्यम् ।
 वरूपयतः । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै ।
 वृष्टिः । छन्दसाम् । एव । रसेन । [४३] रसम् । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । मैत्रावरु
 णीमितिमैत्रा-वरुणीम् । द्विरूपामितिद्वि-रूपाम् । एति । लभेत । प्रजाकामइतिप्र
 जा-कामः । मैत्रम् । वै । अहः । वारुणी । रात्रिः । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्रा
 भ्याम् । खलु । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । मित्रावरुणावितिमित्रा-व
 रुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अ
 स्मै । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयतः । छन्द
 साम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । प्रजेतिप्र-जा । छन्द
 साम् । एव । रसेन । रसम् । प्रजामितिप्र-जाम् । अवेति । [४४] रुन्धे । वैश्वदे
 वीमितिवैश्व-देवीम् । बहुरूपामितिबहु-रूपाम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-का
 मः । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । वै । अन्नम् । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भा
 गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छ
 न्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा ।
 रसः । इव । खलु । वै । अन्नम् । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । अन्नम् । अ
 वेति । रुन्धे । वैश्वदेवीमितिवैश्व-देवीम् । बहुरूपामितिबहु-रूपाम् । एति । लभेत ।

ग्रामकामइतिग्राम-कामः । वैश्वदेवाइतिवैश्व-देवाः । वै । [४५] सजाताइतिस-जा
 ताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
 ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भव
 ति । छन्दसाम् । वै । एपः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । सजाता
 इतिस-जाताः । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । सजातानितिस-जातान् । अवे
 ति । रुन्धे । वारुहस्पत्यम् । उरूपवशमित्युरूप-वशम् । एति । लभेत । ब्रह्मवर्चस
 कामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।
 उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । [४६]
 दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । वशम् । वै । एपः । चरति ।
 यत् । उरूपा । वशः । इव । खलु । वै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वशेन । ए
 व । वशम् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । रोद्रीम् । रोहिणीम् । ए
 ति । लभेत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । रुद्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-
 धेयेन । उपेति । धावति । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । ताजक् । आ
 तिम् । एति । ऋच्छति । रोहिणी । भवति । रोद्री । हि । एपा । देवतया । सम
 द्याइतिसं-ऋद्धौ । स्फयः । यूपः । भवति । वज्रः । वै । स्फयः । वज्रम् । एव । अ
 स्मै । प्रेति । ह्यति । शरमयमितिशर-मयम् । वरू हिः । शृणोति । एव । एनम् । वै
 भीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् ॥ [४७] अभिखलुशृष्टिश्छन्दसामेवरसे
 नप्रजामवैश्वदेवावैब्रह्मवर्चसस्यूपएकान्नविश्रुतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥७॥

असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रार्थयित्तिम् ।
 ऐच्छन् । तस्मै । एताम् । सोरीम् । श्वेताम् । वशाम् । एति । अलभन्त । तथा ।
 एव । अस्मिन् । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः ।
 स्यात् । तस्मै । एताम् । सोरीम् । श्वेताम् । वशाम् । एति । लभेत । अमुम् ।
 एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव ।
 अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव ।
 भवति । बेल्लवः । यूपः । भवति । असौ । [४८] वै । आदित्यः । यतः । अजा
 यत । ततः । बिल्वः । उदिति । अतिष्ठन् । सयोनीतिस-योनि । एव । ब्रह्मवर्चस

मितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । ब्राह्मणस्पत्यामितिब्राह्मणः-पत्याम् । वभ्रुकर्णी
 मितिबभ्रु-कर्णीम् । एति । लभेत । अभिचरुन्नित्यभि-चरन् । वारुणम् । दर्शकपाल
 मितिदर्श-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् । वरुणेन । एव । भ्रातृव्यम् । ग्राहयि
 त्वा । ब्रह्मणा । स्तृणुते । वभ्रुकर्णीतिवभ्रु-कर्णी । भवति । एतत् । वै । ब्रह्मणः ।
 रूपम् । समृच्छाइतिसं-रुच्छे । स्फयः । यूपः । भवति । वज्रः । वै । स्फयः । वज्रम् ।
 एव । अस्मै । प्रेति । ह्यति । श्रमयमितिशर-मयम् । ब्रूहिः । शृणाति । [४९]
 एव । एनम् । वैभीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् । वैष्णवम् । वामनम् ।
 एति । लभेत । यम् । यज्ञः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । विष्णुः । वै । यज्ञः । वि
 ष्णुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव ।
 अस्मै । यज्ञम् । प्रेति । यच्छति । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति । वामनः । भ
 वति । वैष्णवः । हि । एपः । देवतया । समृच्छाइतिसं-रुच्छे । त्वाष्टम् । वडवम् ।
 एति । लभेत । पशुकामइतिपशु-कामः । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् ।
 [५०] प्रजनयितेतिप्र-जनयिता । त्वष्टारम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-
 धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पशून् । मिथुनान् । प्रेति । जन
 यति । प्रजेतिप्र-जा । हि । वै । एतस्मिन् । पशवंः । प्राविष्टाइतिप्र-विष्टाः । अथ ।
 एपः । पुमान् । सन् । वडवः । सारूपादिति-स-अरूपात् । एव । प्रजामितिप्र-जाम् ।
 पशून् । अवेति । रुन्धे । मैत्रम् । श्रेतम् । एति । लभेत । सङ्गामइतिसं-ग्रामे । स
 र्यंत्तइतिसं-यत्ते । समयकामइतिसमय-कामः । मित्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेने
 तिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । मित्रेण । समिति । नयति ।
 [५१] विशालइतिवि-शालः । भवति । व्यवसाययतीतिवि-अवसाययति । एव ।
 एनम् । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । कृष्णम् । एति । लभेत । वृष्टिकामइतिवृष्टि-
 कामः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । वृष्ट्याः । ईशे । प्रजापतिमितिप्रजा-प
 तिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अ
 स्मै । पर्जन्यम् । वरूयति । कृष्णः । भवति । एतत् । वै । वृष्ट्यै । रूपम् । रूपेण ।
 एव । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । श्वलः । भवति । विद्युत्तमितिवि-द्युत्तम् । एव ।
 अस्मै । जनयित्वा । वरूयति । अवाशृङ्गः । भवति । वृष्टिम् । एव । अस्मै । नी

ति । यच्छति ॥ [५२] असौशृणातिमिथुनानान्नयतियच्छति ॥ ❀ ॥८॥

वरुणम् । सुपुवाणम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । न । उपेति । अनमत् । सः । एताम् । वारुणीम् । कृष्णाम् । वशाम् । अपश्यत् । ताम् । स्वायै । देवतां यै । एति । अलभत । ततः । वै । तम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । उपेति । अनमत् । यम् । अलम् । अन्नाद्यायेत्यन्न-अद्याय । सन्तम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । सः । एताम् । वारुणीम् । कृष्णाम् । वशाम् । एति । लभेत । वरुणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । [५३] एव । भवति । कृष्णा । भवति । वारुणी । हि । एषा । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-रुद्धयै । मैत्रम् । श्वेतम् । एति । लभेत । वारुणम् । कृष्णम् । अपाम् । च । ओर्पधीनाम् । च । सन्धावितिसं-धौ । अन्नकामइत्यन्न-कामः । मैत्रीः । वै । ओर्पधयः । वारुणीः । आपः । अपाम् । च । खलु । वै । ओर्पधीनाम् । च । रसम् । उपेति । जीवामः । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छतः । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । [५४] अपाम् । च । ओर्पधीनाम् । च । सन्धावितिसं-धौ । एति । लभते । उभयस्य । अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्धयै । विशाखइति विशाखः । यूपः । भवति । द्वेइति । हि । एतेइति । देवतेइति । समृद्ध्याइतिसं-रुद्धयै । मैत्रम् । श्वेतम् । एति । लभेत । वारुणम् । कृष्णम् । ज्योगामयावीति ज्योक्-आमयावी । यत् । मैत्रः । भवति । मित्रेण । एव । अस्मै । वरुणम् । श्रमयति । यत् । वारुणः । साख्यादिति स-अख्यात् । एव । एनम् । वरुणयाशादिति वरुण-प्राशात् । मुञ्चति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । देवाः । वै । पुष्टिम् । न । अचिन्दन् । [५५] ताम् । मिथुने । अपश्यन् । तस्याम् । न । समिति । अराधयन् । तौ । अश्विनौ । अब्रूताम् । अविशोः । वै । एषा । मा । एतस्याम् । वदध्वम् । इति । सा । अश्विनोः । एव । अभवन् । यः । पुष्टिकामइतिपुष्टिकामः । स्यात् । सः । एताम् । आश्विनीम् । यमीम् । वशाम् । एति । लभेत । अश्विनौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।

उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । पुष्टिम् । धत्तः । पुष्यति । प्रजयेति प्र-जया ।
पशुभिरिति पशु-भिः ॥ [५६] अन्नादोऽन्नाद एव भवत्यविन्दन्पञ्चत्वारिंशच्च ॥१॥

आश्विनम् । धूम्रललाममिति धूम्र-ललामम् । एति । लभेत । यः । दुर्वाह
णइति दुः-ग्राहणः । सोमम् । पिपासेत् । अश्विनौ । वै । देवानाम् । असौमप्रावि
त्यसौम-पौ । आस्ताम् । तौ । एश्वा । सोमपीथमिति सोम-पीथम् । प्रेति । आप्तु
ताम् । अश्विनौ । एतस्य । देवता । यः । दुर्वाहणइति दुः-ग्राहणः । सोमम् ।
पिपासति । अश्विनौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धाव
ति । तौ । एव । अस्मै । सोमपीथमिति सोम-पीथम् । प्रेति । युच्छतः । उपेति ।
एनम् । सोमपीथइति सोम-पीथः । नमति । यत् । धूम्रः । भवति । धूमिमार्णम् ।
एव । अस्मात् । अपेति । हन्ति । ललामः । [५७] भवति । मुखतः । एव ।
अस्मिन् । तेजः । दधाति । वायव्यम् । गोमृगमिति गो-मृगम् । एति । लभेत ।
यम् । अजंघिवाँसम् । अभिशँसेयुरित्यभि-शँसेयुः । अपृता । वै । एतम् ।
वाक् । ऊच्छति । यम् । अजंघिवाँसम् । अभिशँसन्तीत्यभि-शँसन्ति । न ।
एपः । ग्राम्यः । पशुः । न । आरण्यः । यत् । गोमृगइति गो-मृगः । न । इव । ए
पः । ग्रामे । न । अरण्ये । यम् । अजंघिवाँसम् । अभिशँसन्तीत्यभि-शँसं
न्ति । वायुः । वै । देवानाम् । पवित्रम् । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भा
ग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । [५८] एनम् । पवयति । पराची । वै ।
एतस्मै । व्युच्छन्तीति वि-उच्छन्ती । वीति । उच्छति । तमः । पाप्मानम् । प्रेति ।
विशति । यस्य । आश्विने । शस्यमाने । सूर्यः । न । आविः । भवति । सौर्यम् ।
बृहद्रूपमिति बृह-रूपम् । एति । लभेत । अमुम् । एव । आदित्यम् । स्वेन । भाग
धेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । तमः । पाप्मा
नम् । अपेति । हन्ति । प्रतीची । अस्मै । व्युच्छन्तीति वि-उच्छन्ती । वीति । उच्छ
ति । अपेति । तमः । पाप्मानम् । हते ॥ [५९] ललामस्स एव पद् चत्वारिंशच्च ॥१॥

इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः । मरुतः । यत् । ह । वः । द्वि
वः । या । वः । शर्म ॥ भरेषु । इन्द्रम् । सुहृवमिति सु-हृवम् । हवामहे । अँहो
मुचमित्यँहः-मुचम् । सुकृतमिति सु-कृतम् । दैव्यम् । जनम् ॥ अग्निम् । मित्रम् ।

वरुणम् । सातये । भगम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावापृथिवी । मरुतः । स्वस्तये ॥ म
 मचु । नः । परिज्मेतिपरिज्मा । वस्रु हा । ममचु । वातः । अपाम् । वृषण्वानिति
 वृषण्वान् ॥ शिशीतम् । इन्द्रापर्वतेतीन्द्रापर्वता । युवम् । नः । तत् । नः । वि
 श्वे । वरिवस्यन्तु । देवाः ॥ प्रिया । वः । नाम । [६०] हुवे । तुराणाम् ॥ एति ।
 यत् । नृपत् । मरुतः । वावशानाः ॥ श्रियसे । कम् । भानुभिरितिभानुभिः । समि
 ति । मिमिखिपे । ते । रश्मिभिरितिरश्मिभिः । ते । ऋक्वभिरित्यृक्वभिः । सुखाद
 यइतिसुखादयः ॥ ते । वाशीमन्तइतिवाशि-मन्तः । इष्मिणः । अभीरवः । वि
 द्रे । प्रियस्य । मारुतस्य । धाम्नः ॥ अग्निः । प्रथमः । वसुभिरितिवसुभिः । नः ।
 अव्यात् । सोमः । रुद्रेभिः । अभीति । रूपन्तु । त्मना ॥ इन्द्रः । मरुद्धिरितिम
 रुतभिः । ऋतुधेत्यृतु-धा । कृणोतु । आदित्यैः । नः । वरुणः । समिति । शिशा
 तु ॥ समिति । नः । देवः । वसुभिरितिवसुभिः । अग्निः । समिति । [६१] सो
 मः । तनूभिः । रुद्रियाभिः ॥ समिति । इन्द्रः । मरुद्धिरितिमरुतभिः । यज्ञियैः ।
 समिति । आदित्यैः । नः । वरुणः । अजिज्ञिपत् ॥ यथा । आदित्याः । वसुभि
 रितिवसुभिः । सम्बभूवुरितिसं-वभूवुः । मरुद्धिरितिमरुतभिः । रुद्राः । समजान्त
 तेतिसं-अजानत । अभि ॥ एवा । त्रिणामन्नितित्रि-नामन् ॥ अहंणीयमानाः ।
 विश्वे । देवाः । समनसइतिस-मनसः । भवन्तु ॥ कुत्र । चित् । यस्य । समंतावि
 तिसं-ऋतौ । रणाः । नरः । नृपदेनइतिनृ-सदेने ॥ अरुहन्तः । चित् । यम् । इ
 न्धते । सञ्जनयन्तीतिसं-जनयन्ति । जन्तवः ॥ समिति । यत् । इपः । वनामहे ।
 समिति । ह्य्या । मानुषाणाम् ॥ उत । द्युमस्य । शर्वसः । [६२] ऋतस्य । र
 श्मिम् । एति । ददे ॥ यज्ञः । देवानाम् । प्रतीति । एति । सुमम् । आदित्यासः ।
 भवंत । मृडयन्तः ॥ एति । वः । अर्वाची । सुमतिरितिसु-मतिः । ववृत्यात् । अ
 ःहोः । चित् । या । वरिवोवित्तरेतिवरिवोवित्-नरा । असत् ॥ शुचिः । अपः ।
 सूर्यवसाइतिसु-यवसाः । अदंभ्यः । उपेति । रूपेति । वृद्धवयाइतिवृद्ध-वयाः । सु
 वीरइतिसु-वीरः ॥ नकिः । तम् । भ्रन्ति । अन्तितः । न । दूरात् । यः । आदि
 त्यानाम् । भवंति । प्रणीतावितिप्र-नीतो ॥ धारयन्तः । आदित्यासः । जगत् ।
 स्थाः । देवाः । विश्वस्य । भुवनस्य । गोपाइतिगो-पाः ॥ दीर्घाधिइतिदीर्घ-धि

युः । ररूपमाणाः । [६३] अमुर्धम् । ऋतावानइत्यृत-वानः । चयमानाः । ऋणा
 नि ॥ तिस्रः । भूर्मीः । धारयन् । त्रीन् । उत । धून् । त्रीणि । व्रता । विदथे । अ
 न्तः । एषाम् ॥ ऋतेन । आदित्याः । महि । वः । महित्वमिति महित्वम् । तत् ।
 अर्यमन् । वरुण । मित्र । चारु ॥ त्यान् । नु । रपत्रियान् । अवः । आदित्यान् ।
 याचिषामहे ॥ सुमृडीकानितिसु-मृडीकान् । अभिष्टये ॥ न । दुखिणा । वीति ।
 चिकिते । न । सव्या । न । प्राचीनम् । आदित्याः । न । उत । पश्चा ॥ पाक्या ।
 चित् । वसवः । धीर्या । चित् । [६४] युष्मानीतः । अभयम् । ज्योतिः ।
 अश्याम् ॥ आदित्यानाम् । अवसा । नूतनेन । सखीमहि । शर्मणा । शन्तमे
 नेतिशं-तमेन ॥ अनागास्त्वइत्यनागाः-त्वे । अदितित्वइत्यादिति-त्वे । तुरासः । इ
 मम् । यज्ञम् । दधतु । श्रोपमाणाः ॥ इमम् । मे । वरुण । श्रुधि । हवम् । अद्य ।
 च । मृडय । त्वाम् । अवस्युः । एति । चके ॥ तत् । त्वा । यामि । ब्रह्मणा । व
 न्दमानः । तत् । एति । शास्ते । यजमानः । हविर्भिरिति हविः-भिः ॥ अहेडमानः ।
 वरुण । इह । बोधि । उरुशः सेत्युरु-शःसु । मा । नः । आयुः । प्रेति । मोषीः ॥
 [६५] नामाग्निस्स शर्वसोररूपमाणाधीर्याचिदेकान्नपञ्चाशच्च ॥ * * ॥११॥
 वायव्यं म्रजापतिस्तावरुणन्देवासुराएष्वसावादित्योदश र्पभामिन्द्रोवलस्य
 वारहस्पत्यव्वपट्कारोऽसौसौरी व्वरुणमाश्विनमिन्द्रव्वोनरएकादश ॥११॥ वायव्यं
 माग्नेयीङ्गुष्णग्रीवीमसावादित्योवाअहोरात्राणिवपट्कारः प्रजनयिताहुवेतुराणाम्पञ्च
 षष्टिः ॥ ६५ ॥ वायव्यं म्रमोषीः ॥ * * * * ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

(१) 'ऋता' इत्यत्र प्रहपदस्यः अन्यस्वरः पदविभागसमये ह्रस्वमापयते । तदुक्तं प्रातिशाक्ये—'अथादावुत्तरे विभागे ह्रस्व व्यञ्जनपरः ॥ १ ॥ देवा शीका मुक्ता शर्ता वयुना हृदयाऽधोक्था शुद्धा ॥ २ ॥ इति (अ-३, सू-१, २) अस्यार्थः—
 अथेतिशब्दोऽधिकारार्थः । आदां पदादी उतं पदान्ते च वर्तमानो दीर्घः विभागे पदविभागसमये व्यञ्जनपरः ह्रस्वमाप-
 यते । देवा, शीका, मुक्ता, श्वा, ऋता, वयुना हृदया, अधा, उक्था, शुद्धा, एतेषामत्र प्रहपदानामन्ते वर्तमानो दीर्घः
 पदविभागसमये व्यञ्जनपरः ह्रस्वमापयते । (उदा) देवायते यजमानाय । शीकायते स्वाहा । मुक्तायन्तो हवामहे ।
 श्वावापृथिव्या श्वानिन् । 'अप्यकारादि' (प्रा-अ-१, सू-१२) इति वचनान् अश्वावती * सोमवती' मिन्ययुदाहरणम् । 'सं-
 च्यन्मृतासरीः । वयुनापिदेवः । हृदयाविधिन । अघायने मा गन्धर्वः । वयस्त्र उक्थायुवे । आपदेवैः मुद्दायुः ॥

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइति प्र-जाः । असृजत् । ताः । सृष्टाः । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । अपेति । अगूहताम् । सः । अचायत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । वै । मे । प्रजाइति प्र-जाः । अपेति । अघुख्यताम् । इति । सः । एतम् । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अपश्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । तौ । अस्मै । प्रजाइति प्र-जाः । प्रेति । असाधयताम् । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । वै । एतस्य । प्रजामिति प्र-जाम् । अपेति । गूहतः । यः । अलम् । प्रजायाइति प्र-जायै । सन् । प्रजामिति प्र-जाम् । न । विन्दते । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइति प्रजा-कामः । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । [१] एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । प्रजामिति प्र-जाम् । प्रेति । साधयतः । विन्दते । प्रजामिति प्र-जाम् । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । स्पर्द्धमानः । स्पर्द्धे । वा । सजातेष्वितिस-जातेषु । वा । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । ताभ्याम् । एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । भ्रातृव्यस्य । वृद्धक्ते । वीति । पाप्मना । भ्रातृव्येण । जयते । अपेति । वै । एतस्मात् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । क्रामति । यः । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । उपप्रयातीत्युप-प्रयाति । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । [२] वपेत् । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । उपप्रयास्यन्नित्युप-प्रयास्यन् । इन्द्रामीइतीन्द्र-अमी । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । धत्तः । सह । इन्द्रियेण । वीर्येण । उप । प्रेति । याति । जयति । तम् । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । वीति । वै । एपः । इन्द्रियेण । वीर्येण । ऋच्छते । यः । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । जयति । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्राममिति सं-ग्रामम् । जित्वा । इन्द्रा

मीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ ।
 एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । [३] धत्तः । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति ।
 ऋच्छते । अपेति । वै । एतस्मात् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । क्रामति । यः । एति ।
 जनताम् । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । नि
 रिति । वपेत् । जनताम् । एष्यन् । इन्द्रामीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधे
 येनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वी
 र्यम् । धत्तः । सह । इन्द्रियेण । वीर्येण । जनताम् । एति । पौष्णम् । चरुम् ।
 अर्तुं । निरिति । वपेत् । पूषा । वै । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । अनुप्रदातेत्यनु-प्रदा
 ता । पूषणम् । एव । [४] स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
 सः । एव । अस्मै । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अर्तुं । प्रेति । गच्छति । स्वैत्रपत्यमि
 त्स्वैत्र-पत्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । जनताम् । आगत्येत्या-गत्यं । इयम् ।
 वै । स्वैत्रस्य । पतिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । ऐन्द्राममित्यैन्द्र-अ
 ग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । उपरिष्ठात् । निरिति । वपेत् । अ
 स्याम् । एव । प्रतिष्ठायेतिप्रति-स्थायं । इन्द्रियम् । वीर्यम् । उपरिष्ठात् । आ
 त्मन् । धत्ते ॥ [५] प्रजाकामइन्द्रामीउपप्रयात्यैन्द्राममेकादशकपालनिर्वीर्यम्पूष
 णमेवैकान्नचत्वारिःशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

अग्नये । पथिकृतइतिपथि-कृते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् ।
 निरिति । वपेत् । यः । द्रुशपूर्णमासयाजीतिदरशपूर्णमास-याजी । सन् । अमा
 वास्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयेदित्यं
 ति-पादयेत् । पथः । वै । एषः । अधीति । अपथेन । एति । यः । द्रुशपूर्णमा
 सयाजीतिदर शपूर्णमास-याजी । सन् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । वा ।
 पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयतीत्यति-पादयति । अग्निम् । ए
 व । पथिकृतमितिपथि-कृतम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धाव
 ति । सः । एव । एनम् । अपथात् । पन्थाम् । अपीति । नयति । अनड्वान् ।
 दस्विणा । वही । हि । एषः । समृद्धाइतिसं-ऋद्धौ । अग्नये । व्रतपतयइतिव्रत-प
 तये । [६] पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः ।

आहिंताग्निरित्याहित-अग्निः । सन् । अत्रत्यम् । इव । चरेत् । अग्निम् । एव । व्रत
 पतिभित्तिव्रत-प्रतिम् । खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः ।
 एव । एनम् । व्रतम् । एति । लम्भयति । क्रत्यः । भवति । अग्नये । रूपोघ्नइतिर
 रूपः-घ्ने । पुगोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । र
 रूपाःसि । सचेरन् । अग्निम् । एव । रूपोहणभित्तिरूपः-हनम् । खेन । भागधेये
 नेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । रूपाःसि । अपेति ।
 हन्ति । निशितायामितिनि-शितायाम् । निरिति । वपेत् । [७] निशितायामि
 तिनि-शितायाम् । हि । रूपाःसि । प्रेरतइतिप्र-ईरते । सम्प्रेर्णानीतिसं-प्रेर्णानि ।
 एव । एनानि । हन्ति । परिश्रितइतिपरि-श्रिते । याजयेत् । रूपसाम् । अनन्वव
 चारायेत्यननु-अवचाराय । रूपोघ्नीइतिरूपः-घ्नी । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनु
 वाक्ये । भवतः । रूपसाम् । स्तुत्यै । अग्नये । रुद्रवंतइतिरुद्र-वंते । पुगोडाशम् । अ
 ष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अभिचग्नित्याभि-चरन् । एपा । वै ।
 अस्य । घोरा । तनूः । यत् । रुद्रः । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । तज
 क् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अग्नये । सुरभिमत्इतिसुरभि-मते । पुगोडाशम् ।
 अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्य । गर्वः । वा । पुरुषाः ।
 [८] वा । प्रमीयेरन्नितिप्र-मीयेरन् । यः । वा । विभीयात् । एपा । वै । अस्य ।
 भेषज्या । तनूः । यत् । सुरभिमतीतिसुरभि-मती । तथा । एव । अस्मे । भेषजम् ।
 करोति । सुरभिमत्इतिसुरभि-मते । भवति । पूर्णागन्धस्येतिप्रति-गन्धस्यै । अपह
 त्याइत्यप हृत्यै । अग्नये । रूपामंवतइतिरूपाम-वंते । पुगोडाशम् । अष्टाकपालमि
 त्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । सद्येत्तइतिसं-यत्ते । भाग
 धेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयित्वा । परान् । अभि । निरिति । डि
 शति । यम् । अवरेषाम् । विद्ध्यन्ति । जीवति । सः । यम् । परेषाम् । प्रेति । सः ।
 मीयते । जयति । तम् । सङ्ग्रामभित्तिसं-ग्रामम् । [९] अभीति । वै । एपः । एतान् । उ
 च्यति । येषाम् । पूर्वापराइतिपूर्व-अपराः । अन्वघ्नः । प्रमीयन्तइतिप्र-मीयन्ते ।
 पुरुषा हुतिरितिपुरुष-आहुतिः । हि । अस्य । प्रियतमेतिप्रिय-तमा । अग्नये । रूपा
 मंवतइतिरूपाम-वंते । पुगोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । व

पेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न । एपाम् । पुरा ।
 आयुषः । अपरः । प्रेति । मीयते । अभीति । वै । एपः । एतस्य । गृहान् । उ
 च्यति । यस्य । गृहान् । दहति । अग्नये । स्वामवतइतिस्वाम-वते । पुरोडाशम् ।
 अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । ए
 व । एनम् । शमयति । न । अस्य । अपरम् । गृहान् । दहति ॥ [१०] व्रतर्पतये
 निशितायात्रिविपेत्पुरुपास्सङ्गामन्नचत्वारिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

अग्नये । कामाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति ।
 वपेत् । यम् । कामः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । अग्निम् । एव । कामम् । स्वे
 न । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । कामेन ।
 समिति । अर्द्धयति । उपेति । एनम् । कामः । नमति । अग्नये । यविष्ठाय । पु
 रोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । स्पर्द्धमानः । स्वेत्रे ।
 वा । सजातेष्वितिस-जातेषु । वा । अग्निम् । एव । यविष्ठम् । स्वेन । भागधेयेने
 तिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तेन । एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । भ्रातृव्य
 स्य । [११] युवते । वीति । प्राप्मना । भ्रातृव्येण । जयते । अग्नये । यविष्ठाय ।
 पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अभिचर्यमाणः
 त्याभि-चर्यमाणः । अग्निम् । एव । यविष्ठम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपे
 ति । धावति । सः । एव । अस्मात् । स्वार्सि । यवयति । न । एनम् । अभि
 चरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । अग्नये । आयुष्मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्य
 ष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयाम् । इ
 ति । अग्निम् । एव । आयुष्मन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति ।
 धावति । सः । एव । अस्मिन् । [१२] आयुः । दधाति । सर्वम् । आयुः । ए
 ति । अग्नये । जातवेदसइतिजात-वेदसे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । भूतिकामइतिभूति-कामः । अग्निम् । एव । जातवेदस
 मितिजात-वेदसम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः ।
 एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । भवति । एव । अग्नये । रुमते । पुरोडा
 शम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । रुकामइतिरुक-कामः ।

अग्निम् । एव । रुक्मन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । रुचम् । दधाति । रोचते । एव । अग्नये । तेजस्वते । पुरोडाशम् । [१३] अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । तेजस्कामइतितेजः-कामः । अग्निम् । एव । तेजस्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । तेजः । दधाति । तेजस्वी । एव । भवति । अग्नये । साहन्त्याय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सीख्यमाणः । अग्निम् । एव । साहन्त्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तेन । एव । सहते । यम् । सीख्यते ॥ [१४] आर्तव्यस्यास्मिन्तेजस्वतेपुरोडाशमष्टात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

अग्नये । अन्नवतइत्यन्न-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नवानित्यन्न-वान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नवन्तमित्यन्न-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नवन्तमित्यन्न-वन्तम् । करोति । अन्नवानित्यन्न-वान् । एव । भवति । अग्नये । अन्नादायेत्यन्न-अदायं । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नादमित्यन्न-अदम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नादमित्यन्न-अदम् । करोति । अन्नादइत्यन्न-अदः । [१५] एव । भवति । अग्नये । अन्नपतयइत्यन्न-पतये । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नपतिरित्यन्न-पतिः । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नपतिमित्यन्न-पतिम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नपतिमित्यन्न-पतिम् । करोति । अन्नपतिरित्यन्न-पतिः । एव । भवति । अग्नये । पर्वमानाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अग्नये । पावकायं । अग्नये । शुचये । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमयावी । यत् । अग्नये । पर्वमानाय । निर्वपतीतिनिः-वर्पति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । अग्नये । [१६] पावकायं । वाचम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति ।

यत् । अग्र्ये । शुचये । आयुः । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । उत । यदि ।
 इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । एताम् । एव । निरिति । वपेत् ।
 चरुषुष्कामइतिचरुषुः-कामः । यत् । अग्र्ये । पर्वमानाय । निर्वपतीतिनिः-चपति ।
 प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । अग्र्ये । पावकार्य ।
 वाचम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । अग्र्ये । शुचये । चरुषुः । एव ।
 अस्मिन् । तेन । दधाति । [१७] उत । यदि । अन्धः । भवति । प्रेति । एव ।
 पश्यति । अग्र्ये । पुत्रवतइतिपुत्र-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । पुत्रिणे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येका
 दश-कपालम् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । अग्निः । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-
 जाम् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धाम् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । अग्र्ये । र
 संवतइतिरस-वते । अजखपीरइत्यज-खपीरे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । काम
 येत । रसवानितिरस-वान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । रसवन्तमितिरस-व
 न्तम् । खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् ।
 रसवन्तमितिरस-वन्तम् । करोति । [१८] रसवानितिरस-वान् । एव । भवति ।
 अजखपीरइत्यज-खपीरे । भवति । अग्नेयी । वै । एपा । यत् । अजा । साख्या
 दितिस-अरुपात् । एव । रसम् । अवेति । रुन्धे । अग्र्ये । वसुमतइतिवसु-मते ।
 पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । व
 सुमानितिवसु-मान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । वसुमन्तमितिवसु-मन्तम् ।
 खेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । वसुमन्त
 मितिवसु-मन्तम् । करोति । वसुमानितिवसु-मान् । एव । भवति । अग्र्ये । वाजसृ
 तइतिवाज-सृते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् ।
 सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । सय्यंत्तइतिसं-यत्ते । वाजम् । [१९] वै । एव । सिंसीरुपति ।
 यः । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । जिगीपति । अग्निः । खलु । वै । देवानाम् । वाज
 सृदितिवाज-सृत् । अग्निम् । एव । वाजसृत्मितिवसु-सृत्म् । खेन । भागधेयेनेति
 भाग-धेयेन । उपेति । धावति । धावति । वाजम् । हन्ति । वृत्रम् । जयति ।
 तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । अथोइति । अग्निः । इव । न । प्रतिघृपइतिप्रति-

धृषे । भवति । अग्रये । अग्निवतइत्यग्नि-वते । पुरोडाशम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-
 कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्य । अग्नौ । अग्निम् । अभ्युद्धरेयुरित्यग्नि-उद्धरे-
 युः । निर्दिष्टभागइतिनिर्दिष्ट-भागः । वै । एतयोः । अन्यः । अनिर्दिष्टभागइत्य-
 निर्दिष्ट-भागः । अन्यः । तौ । सम्भवंन्तावितिसं-भवंन्तौ । यजमानम् । [२०]
 अभि । समिति । भवतः । सः । ईश्वरः । आर्तिम् । आर्तोऽरित्या-अर्तोः । यत् ।
 अग्रये । अग्निवतइत्यग्नि-वते । निर्वपतीतिनिः-वपति । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।
 एव । एनौ । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । अग्रये ।
 ज्योतिष्मते । पुरोडाशम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । य-
 स्य । अग्निः । उद्धृतइत्युत्-हृतः । अहुते । अग्निहोत्रइत्यग्नि-होत्रे । उद्रायेदित्युत्-
 वायेत् । अपरः । आदीप्येत्या-दीप्यं । अनूद्धृत्यइत्यनु-उद्धृत्यः । इति । आहुः ।
 तत् । तथा । न । कार्यम् । यत् । भागधेयमितिभाग-धेयम् । अभीति । पूर्वः ।
 उद्धृतइत्युत्-हृत्यते । किम् । अपरः । अभि । उदिति । [२१] ह्रियेत । इति ।
 तानि । एव । अवस्थाणानीत्यव-स्थाणानि । सन्निधायेतिंसं-निधाय । मन्थेत् ।
 इतः । प्रथमम् । जुह्वे । अग्निः । स्वात् । योनेः । अधीति । जातवेदाइतिजात-
 वेदाः ॥ सः । गायत्रिया । त्रिष्टुभा । जगत्या । देवेभ्यः । ह्यम् । वहतु । प्रजान
 न्नितिप्र-जानन् । इति । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । एनम् । स्वात् । योनेः ।
 प्रेति । जनयति । एषः । वाव । सः । अग्निः । इति । आहुः । ज्योतिः । तु । वै ।
 अस्य । परंपतितमितिपरां-पतितम् । इति । यत् । अग्रये । ज्योतिष्मते । निर्वप-
 तीतिनिः-वपति । यत् । एव । अस्य । ज्योतिः । परंपतितमितिपरां-पतितम् ।
 तत् । एव । अवेति । रुन्धे ॥ [२२] करोत्यन्नादोदधातियदम्येशुचंयेचख्युंश्वा
 स्मिन्तेनदधातिकरोतिवाज्रैर्यजमानमुदेवास्यपद्वं ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । वारुणम् ।
 चरुम् । दधिक्रावणइतिदधि-क्रावणं । चरुम् । अभिशस्यमानइत्यभि-शस्यमानः ।
 यत् । वैश्वानरः । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । भवति । सँव्वश्वरेइतिंसं-वश्व-
 रः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सँव्वश्वरेणेतिंसं-वश्वरेण । एव । एनम् । स्पृदयति ।
 अपेति । प्रापम् । वर्णम् । हते । वारुणेन । एव । एनम् । वारुणपाशादितिवरुण-

प्राशात् । मुञ्चति । दधिक्राव्णोतिदधि-क्राव्णो । पुनाति । हिरण्यम् । दक्षिणा ।
 पवित्रम् । वै । हिरण्यम् । पुनाति । एव । एनम् । आद्यम् । अस्य । अन्नम् ।
 भवति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । प्रजाकोमृतिप्रजा-कामः । सव्वत्सर
 इतिसं-वत्सरः । [२३] वै । एतस्य । अशान्तः । योनिम् । प्रजायाइतिप्र-जायै ।
 पशूनाम् । निरिति । दहति । यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन् । प्रजामि
 तिप्र-जाम् । न । विन्दते । यत् । वैश्वानरः । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः ।
 भवति । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सव्वत्सरमितिसं-वत्सर
 र्म् । एव । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । शमयति । सः । अस्मै । शान्तः । स्वात् ।
 योनेः । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयति । वारुणेन । एव । एनम् । वरुणप
 शादितिवरुण-प्राशात् । मुञ्चति । दधिक्राव्णोतिदधि-क्राव्णो । पुनाति । हिरण्यम् ।
 दक्षिणा । पवित्रम् । वै । हिरण्यम् । पुनाति । एव । एनम् । [२४] विन्दते ।
 प्रजामितिप्र-जाम् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति ।
 वपेत् । पुत्रे । जाते । यत् । अष्टकपालइत्यष्ट-कपालः । भवति । गायत्रिया ।
 एव । एनम् । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेन । पुनाति । यत् । नवकपालइतिनव-क
 पालः । त्रिवृतेतित्रि-वृता । एव । अस्मिन् । तेजः । दधाति । यत् । दशकपाल
 इतिदश-कपालः । विराजेतिवि-राजा । एव । अस्मिन् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
 दधाति । यत् । एकादशकपालइत्येकादश-कपालः । त्रिष्टुभा । एव । अस्मिन् ।
 इन्द्रियम् । दधाति । यत् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । जगत्या । एव ।
 अस्मिन् । पशून् । दधाति । यस्मिन् । जाते । एताम् । इष्टिम् । निर्वपतीतिनिः-
 वर्षति । पूतः । [२५] एव । तेजस्वी । अन्नादइत्यन्न-अदः । इन्द्रियावी । पशु
 मानितिपशु-मान् । भवति । अवेति । वै । एपः । सुवर्गादितिस्वः-गात् । लो
 कात् । लिद्यते । यः । द्रुशपूर्णमासयाजीतिद्रुशपूर्णमास-याजी । सन् । अमावा
 स्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयती
 त्यति-पादयति । सुवर्गायेतिस्वः-गार्य । हि । लोकाय । द्रुशपूर्णमासावितिद्रु
 श-पूर्णमासौ । इज्येतेइति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । नि
 रिति । वपेत् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् ।

वा । अतिपाद्येत्यति-पाद्य । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः ।
 सव्वत्सरमितिसंवत्सरम् । एव । प्रीणाति । अथोइति । सव्वत्सरमितिसंवत्सर
 रम् । एव । अस्मै । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । सर्व
 पृथाइतिसंप्रथये । [२६] अथोइति । देवताः । एव । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य ।
 सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । वीरहेतिवीर-हा । वै । एवः । देवानाम् ।
 यः । अग्निम् । उद्दासयतइत्युत-वासयते । न । वै । एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायव
 इत्युत-यवः । पुरा । अन्नम् । अल्पन् । अग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् ।
 निरिति । वपेत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । अग्निम् । उ
 द्दासयिष्यन्नित्युत-वासयिष्यन् । यत् । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । अष्टा
 खपेत्यष्टा-अल्परा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तस्मै ।
 आतिथ्यम् । करोति । अथोइति । यथा । जनम् । यते । अवसम् । करोति ।
 तादृक् । [२७] एव । तत् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । वैश्वानरः । भव
 ति । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः । खले ।
 वै । अग्नेः । योनिः । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् । गमयति । आद्यम् । अ
 स्य । अन्नम् । भवति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति ।
 वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । आह
 वनीयइत्या-हवनीये । वैश्वानरम् । अधीति । श्रयति । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये ।
 मारुतम् । पापवस्यसस्येतिपाप-वस्यसस्य । विभृत्याइतिवि-धृत्यै । द्वादशकपालइ
 तिद्वादश-कपालः । वैश्वानरः । भवति । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः ।
 सव्वत्सरेणेतिसंवत्सरेण । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । च्यावय
 ति । मारुतः । भवति । [२८] मरुतः । वै । देवानाम् । विशः । देवविशेनोतेदेव-
 विशेन । एव । अस्मै । मनुष्यविशमितिमनुष्य-विशम् । अवेति । रुन्धे । सप्तक
 पालइतिसप्त-कपालः । भवति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः । वै । मरुतः । गणशइति
 गण-शः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । अनुच्यमानइ
 त्यनु-उच्यमाने । एति । सादयति । विशम् । एव । अस्मै । अनुवर्तमानमित्यनु-
 वर्तमानम् । करोति ॥ [२९] प्रजाकामस्सव्वत्सरःपुनात्येवेनम्पूतस्समंष्ट्येतादृद्वा

रुतोभवत्येकान्नात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सुङ्गाममिति सं-ग्रामम् । उपप्रयास्य

न्नित्युप-प्रयास्यन्न । इयम् । वै । अदितिः । अस्याम् । एव । पूर्वं । प्रतीति । तिष्ठ

न्ति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । आय

तनमित्या-यतनम् । गत्वा । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सु

व्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । खलु । वै । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । एतस्मात् ।

वै । आयतनादित्या-यतनात् । देवाः । असुरान् । अजयन् । यत् । वैश्वानरम् ।

द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निर्वपतीति नि-वपति । देवानाम् । एव ।

आयतनइत्या-यतने । यतते । जयति । तम् । सुङ्गाममिति सं-ग्रामम् । एतस्मिन् । वै ।

एतौ । मृजातेइति । [३०] यः । विद्विषाणयोरिति वि-द्विषाणयोः । अन्नम् । अ

त्ति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । विद्वि

षाणयोरिति वि-द्विषाणयोः । अन्नम् । जग्ध्वा । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । वै । अग्निः ।

वैश्वानरः । सुव्वथ्सुरस्वदितमिति सुव्वथ्सुर-स्वदितम् । एव । अत्ति । न । अस्मिन् ।

मृजातेइति । सुव्वथ्सुरायेतिसं-वथ्सुराय । वै । एतौ । समिति । अमातेइति । यौ ।

सममातेइतिसं-अमाते । तयोः । यः । पूर्वं । अभिदुह्यतीत्यभि-दुह्यति । तम् । वरु

णः । गृह्णाति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् ।

सममानयोरितिसं-अमानयोः । पूर्वं । अभिदुह्यतीत्यभि-दुह्यति । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः ।

वै । अग्निः । वैश्वानरः । सुव्वथ्सुरमिति सं-वथ्सुरम् । एव । आप्त्वा । निर्वरुणमि

तिनिःवरुणम् । [३१] परस्तात् । अभीति । द्रुह्यति । न । एनम् । वरुणः ।

गृह्णाति । आव्यम् । वै । एषः । प्रतीति । गृह्णाति । यः । अविम् । प्रतिगृह्णा

तीतिप्रति-गृह्णाति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति ।

वपेत् । अविम् । प्रतिगृह्णीतिप्रति-गृह्णी । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । वै । अग्निः ।

वैश्वानरः । सुव्वथ्सुरस्वादितामिति सुव्वथ्सुर-स्वदिताम् । एव । प्रतीति । गृह्णा

ति । न । आव्यम् । प्रतीति । गृह्णाति । आत्मनः । वै । एषः । मात्राम् । आ

प्नोति । यः । उभयादत् । प्रतिगृह्णातीतिप्रति-गृह्णाति । अश्वम् । वा । पुरुषम् ।

वा । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । उभया
 दत् । [३२] प्रतिगृह्येतिप्रति-गृह्य । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । वै । अग्निः । वैश्वान-
 नरः । सुव्वथ्सुरस्वदितमितिस्वव्वथ्सुर-स्वदितम् । एव । प्रतीति । गृह्णाति । न ।
 आत्मनः । मात्राम् । आप्नोति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपा-
 लम् । निरिति । वपेत् । सुनिम् । एष्यन् । सुव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । वै । अग्निः ।
 वैश्वानरः । यदा । खलु । वै । सुव्वथ्सुरमितिस्व-वथ्सुरम् । जनतायाम् । चरति ।
 अथ । सः । धनार्घइतिधन-अर्घः । भवति । यत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमि-
 तिद्वादश-कपालम् । निर्वपतीतिनिः-वपति । सुव्वथ्सुरसातामितिस्वव्वथ्सुर-सा-
 ताम् । एव । सुनिम् । अभि । प्रेति । न्यवते । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । भवन्ति । यः । वै । सुव्वथ्सुरमितिस्व-वथ्सुरम् । [३३] प्रयुज्ये-
 तिप्र-युज्ये । न । विमुञ्चतीतिवि-मुञ्चति । अप्रतिष्ठानइत्यप्रति-स्थानः । वै । सः ।
 भवति । एतम् । एव । वैश्वानरम् । पुनः । आगयेत्या-गये । निरिति । वपेत् ।
 यम् । एव । प्रयुङ्क्तेइतिप्र-युङ्क्ते । तम् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । वीति । मु-
 ञ्चति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यया । रज्वा । उक्तमामित्युत्-तमाम् । माम् ।
 आज्ञेदित्या-अज्ञेत् । ताम् । भ्रातृव्याय । प्रेति । हिणुयान् । निरुक्त्तिमितिनिः-
 कृत्तिम् । एव । अस्मै । प्रेति । हिणोति । [३४] मृज्जतेनिर्वृणव्वपेदुभयाद-
 योवैसं-वथ्सुरः पदत्रिंशच्च ॥ * * * ॥ ६ ॥

ऐन्द्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । पशुकामइतिपशु-कामः । ऐन्द्राः । वै ।
 पशवः । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः ।
 एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति ।
 चरुः । भवति । स्वात् । एव । अस्मै । योनेः । पशून् । प्रेति । जनयति । इन्द्राय ।
 इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् ।
 निरिति । वपेत् । पशुकामइतिपशु-कामः । इन्द्रियम् । वै । पशवः । इन्द्रम् । एव ।
 इन्द्रियावन्तमितीन्द्रिय-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धाव-
 ति । सः । [३५] एव । अस्मै । इन्द्रियम् । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानि-
 तिपशु-मान् । एव । भवति । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते । पुरोडाशम् । एकाद-

शकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-
 कामः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वै । घर्मः । इन्द्रम् । एव । घर्मवन्तमितिघर्म-
 वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् ।
 ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति ।
 इन्द्राय । अर्कवतइत्यर्क-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् ।
 निरिति । वपेत् । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अर्कः । वै । देवानाम् । अन्नम् । इन्द्रम् ।
 एव । अर्कवन्तमित्यर्क-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । [३६] उपेति ।
 धावति । सः । एव । अस्मे । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव ।
 भवति । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-
 कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । इन्द्राय । अर्कव
 तइत्यर्क-वते । भूतिकामइतिभूति-कामः । यत् । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते ।
 निर्वपतीतिनिः-वर्पति । शिरः । एव । अस्य । तेन । करोति । यत् । इन्द्राय । इ
 न्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । आत्मानम् । एव । अस्य । तेन । करोति । यत् । इन्द्राय ।
 अर्कवतइत्यर्क-वते । भूतः । एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्ये । प्रतीति । तिष्ठति । भव
 ति । एव । इन्द्राय । [३७] अःहोमुचइत्यहः-मुचे । पुरोडाशम् । ए
 कादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । पाप्मना । गृहीतः ।
 स्यात् । पाप्मा । वै । अहः । इन्द्रम् । एव । अहोमुचमित्यहः-मुचम् । स्वेन ।
 भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । पाप्मनः ।
 अहसः । मुञ्चति । इन्द्राय । वैमृधाय । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकाद
 श-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । मृधः । अभीति । प्रवेपैरितिप्र-वेपैरन् । रा
 घ्राणि । वा । अभीति । समिथुरितिसं-इथुः । इन्द्रम् । एव । वैमृधम् । स्वेन । भा
 गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मान् । मृधः । [३८]
 अपेति । हन्ति । इन्द्राय । त्रान्ने । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । ब्रदः । वा । परियत्तइतिपरि-यत्तः । वा । इन्द्रम् । एव ।
 त्रतारम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । ए
 नम् । त्रायते । इन्द्राय । अर्काश्वमेधवतइत्यर्काश्वमेध-वते । पुरोडाशम् । एकादश

कपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । महायज्ञइतिमहा-यज्ञः । न ।
 उपनमेदित्युप-नमेत् । एतेइति । वै । महायज्ञस्येतिमहा-यज्ञस्य । अन्त्येइति ।
 तनुइति । यत् । अर्काश्वमेधावित्यर्क-अश्वमेधौ । इन्द्रम् । एव । अर्काश्वमेधवन्त
 मित्यर्काश्वमेध-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
 सः । एव । अस्मै । अन्ततः । महायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । च्यावयति । उपेति ।
 एनम् । महायज्ञइतिमहा-यज्ञः । नमति ॥ [३९] इन्द्रियावन्तः स्वेनभागधेयेनोर्ष
 धावतिसोऽर्कवन्तः स्वेनभागधेयेनैवेन्द्रायास्मान्मृधोऽस्मैसुप्तव ॥ ❀ ❀ ॥७॥

इन्द्राय । अन्वृजवइत्यनु-ऋजवे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकाद
 श-कपालम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । एव । अन्वृ
 जुमित्यनु-ऋजुम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । ए
 व । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अनुकानित्यनु-कान् । करोति । ग्रामी । ए
 व । भवति । इन्द्राण्यै । चरुम् । निरिति । वपेत् । यस्य । सेना । असः श्रिते
 त्यसं-शिता । इव । स्यात् । इन्द्राणी । वै । सेनायै । देवता । इन्द्राणीम् । एव ।
 स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सा । एव । अस्य । सेनाम् ।
 समिति । श्यति । क्ल्वंजान् । अपीति । [४०] इध्मे । समिति । नह्येत् ।
 गौः । यत्र । अधिष्कन्नेत्यधि-स्कन्ना । न्यमेहदितिनि-अमेहत् । ततः । क्ल्वंजाः ।
 उदिति । अतिष्ठन् । गवांम् । एव । एनन् । न्यायमितिनि-आयम् । अपिनीयेत्य
 पि-नीय । गाः । वेदयति । इन्द्राय । मन्युमतइतिमन्यु-मते । मनस्वते । पुरोडा
 शम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्रामइतिसं-
 ग्रामे । सय्येत्तइतिसं-यत्ते । इन्द्रियेण । वै । मन्युना । मनसा । सङ्ग्राममितिसं-
 ग्रामम् । जयति । इन्द्रम् । एव । मन्युमन्तमितिमन्यु-मन्तम् । मनस्वन्तम् । स्वे
 न । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रि
 यम् । मन्युम् । मनः । दधाति । जयति । तम् । [४१] सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् ।
 एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । हतमनाइतिहत-मनाः । स्वयम्पापइति
 स्वयं-पापः । इव । स्यात् । एतानि । हि । वै । एतस्मात् । अपकान्तानीत्यप-कान्
 तानि । अर्थः । एपः । हतमनाइतिहत-मनाः । स्वयम्पापइतिस्वयं-पापः । इन्द्रम् ।

एव । मन्थुमन्तमिति मन्थु-मन्तम् । मनस्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेये
 न । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । मन्थुम् । मनः । दधाति ।
 न । हतमनाइति हत-मनाः । स्वयम्पापइति स्वयं-पापः । भवति । इन्द्राय । दात्रे ।
 पुगोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः ।
 क्रोमयेत् । दानकामाइति दान-कामाः । मे । प्रजाइति प्र-जाः । स्युः । [४२] इ
 ति । इन्द्रम् । एव । दातारम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धाव
 ति । सः । एव । अस्मै । दानकामाइति दान-कामाः । प्रजाइति प्र-जाः । करोति ।
 दानकामाइति दान-कामाः । अस्मै । प्रजाइति प्र-जाः । भवन्ति । इन्द्राय । प्रदा
 त्रइति प्र-दात्रे । पुगोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति ।
 वपेत् । यस्मै । प्रत्तम् । इय । सत् । न । प्रदीयेतेति प्र-दीयेत् । इन्द्रम् । एव । प्र
 दातारमिति प्र-दातारम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः ।
 एव । अस्मै । प्रेति । दापयति । इन्द्राय । सुत्राम्णइति सु-त्राम्णे । पुगोडाशम् ।
 एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः ।
 वा । [४३] अपरुद्धमानइत्यप-रुद्धमानः । वा । इन्द्रम् । एव । सुत्रामाणमिति सु-त्रा
 माणम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् ।
 त्रायते । अनपरुद्धइत्यनप-रुद्धः । भवति । इन्द्रः । वे । सदृङ्ङितिस-दृङ् । देवता
 मिः । आसीत् । सः । न । व्यावृत्तमिति वि-आवृत्तम् । अगच्छत् । सः । प्रजापति
 मिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपाल
 मित्येकादश-कपालम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् ।
 अदधात् । शक्वरीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । अकरोत् । वज्रः ।
 वे । शक्वरी । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । ऐन्द्र । [४४] सः । अभवत् । सः ।
 आविभेत् । भूतः । प्रेति । मा । धृष्यति । इति । सः । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् ।
 पुनः । उपेति । अधावत् । सः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । शक्वर्याः । अधीति ।
 रेवतीम् । निरिति । अमिमीत् । शान्त्यै । अप्रदाहायेत्यप्र-दाहाय । यः । अलम् ।
 श्रिये । सन् । सदृङ्ङितिस-दृङ् । समानैः । स्यात् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । ए
 कादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भा

गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधा
ति । स्वती । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । शान्त्यै । अप्रदाहृयेत्यप्र-
दाहाय । शक्वरी । याज्या । वज्रः । वै । शक्वरी । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै ।
इन्धे । भवति । एव ॥ [४५] अपितस्सुर्वेन्वभवतिचतुर्दशच ॥ ❀ ❀ ॥८॥

आग्नावैष्णवमित्याग्नावैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । नि
रिति । वपेत् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा ।
स्यात् । वारू हस्पत्यः । चरुः । यत् । आग्नावैष्णवइत्याग्नावैष्णवः । एकादशकपाल
इत्येकादश-कपालः । भवति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवता
भिः । च । एव । एनम् । यज्ञेन । च । अभीति । चरति । सरस्वती । आज्यभागे
त्याज्य-भागा । भवति । वाक् । वै । सरस्वती । वाचा । एव । एनम् । अभीति ।
चरति । वारू हस्पत्यः । चरुः । भवति । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा ।
एव । एनम् । अभीति । चरति । [४६] प्रतीति । वै । परस्तात् । अभिचरन्तमित्यभि-च
रन्तम् । अभीति । चरन्ति । द्वेद्वेइतिद्वे-द्वे । पुरोनुवाक्येइतिपुरः-अनुवाक्ये । कुर्यात् ।
अतीति । प्रयुक्त्याइतिप्र-युक्त्यै । एतया । एव । यजेत । अभिचर्यमाणइत्यभि-च
र्यमाणः । देवताभिः । एव । देवताः । प्रतिचरतीतिप्रति-चरति । यज्ञेन । यज्ञम् ।
वाचा । वाचम् । ब्रह्मणा । ब्रह्म । सः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । मन्व्यतः ।
व्यवसर्पतीतिवि-अवसर्पति । तस्य । न । कृतः । चन । उपाख्यायइत्युप-आख्यायः ।
भवति । न । एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-
वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । यज्ञः ।
न । [४७] उपनमेदित्युप-नमेत् । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः ।
अग्निम् । च । एव । विष्णुम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
तौ । एव । अस्मै । यज्ञम् । प्रेति । यच्छतः । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति । आग्नावै
ष्णवमित्याग्नावैष्णवम् । घृते । चरुम् । निरिति । वपेत् । चरुपुष्कामइतिचरुपुः-का
मः । अग्नेः । वै । चरुषुषा । मनुष्याः । वीति । प्रश्यन्ति । यज्ञस्य । देवाः । अग्निम् ।
च । एव । विष्णुम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ ।
एव । [४८] अस्मिन् । चरुपुः । धत्तः । चरुपुष्मान् । एव । भवति । धेन्वै । वै ।

एतत् । रेतः । यत् । आज्यम् । अनडुर्हः । तण्डुलाः । मिथुनात् । एव । अस्मै ।
 चर्युः । प्रेति । जनयति । घृते । भवति । तेजः । वै । घृतम् । तेजः । चर्युः ।
 तेजसा । एव । अस्मै । तेजः । चर्युः । अवेति । रुन्धे । इन्द्रियम् । वै । वीर्यम् ।
 वृद्धक्ते । भ्रातृव्यः । यजमानः । अयजमानस्य । अध्वरकल्पामित्यध्वर-कल्पाम् ।
 प्रति । निरिति । वपेत् । भ्रातृव्ये । यजमाने । न । अस्य । इन्द्रियम् । [४९] वी
 र्यम् । वृद्धक्ते । पुरा । वाचः । प्रवदितोरितिप्र-वदितोः । निरिति । वपेत् । यावती ।
 एव । वाक् । ताम् । अप्रोदितामित्यप्र-उदिताम् । भ्रातृव्यस्य । वृद्धक्ते । ताम् ।
 अस्य । वाचम् । प्रवदन्तीमितिप्र-वदन्तीम् । अन्याः । वाचः । अनु । प्रेति । वद
 न्ति । ताः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमाने । दधति । आम्नवैष्णवमित्याम्न-वैष्णवम् ।
 अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । प्रातस्सवनस्येतिप्रातः-सवनस्य । आ
 कालइत्या-काले । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । वारू हस्पत्यः । चरुः ।
 यत् । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । अष्टारूपरेत्यष्टा-अरूपरा । गायत्री ।
 गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । एव ।
 तेन । आप्नोति । [५०] आम्नवैष्णवमित्याम्न-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्ये
 कादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । माध्यन्दिनस्य । सर्वनस्य । आकालइत्या-का
 ले । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्मत् । वारू हस्पत्यः । चरुः । यत् । ए
 कादशकपालइत्येकादश-कपालः । भवति । एकादशारूपरेत्येकादश-अरूपरा । त्रि
 षुप् । त्रैष्टुभम् । माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । माध्यन्दिनम् । एव । सर्वनम् । तेन ।
 आप्नोति । आम्नवैष्णवमित्याम्न-वैष्णवम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् ।
 निरिति । वपेत् । तृतीयसवनस्येतितृतीय-सवनस्य । आकालइत्या-काले । सरस्व
 ती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । वारू हस्पत्यः । चरुः । यत् । द्वादशकपा
 लइतिद्वादश-कपालः । भवति । द्वादशारूपरेतिद्वादश-अरूपरा । जगती । जग
 तम् । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनम् । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनम् । एव ।
 तेन । आप्नोति । देवताभिः । एव । देवताः । [५१] प्रतिचरतीतिप्रति-चरति ।
 यज्ञेन । यज्ञम् । वाचा । वाचम् । ब्रह्मणा । ब्रह्म । कपालैः । एव । छन्दांसि ।
 आप्नोति । पुरोडाशैः । सर्वनानि । मैत्रावरुणमितिमैत्रा-वरुणम् । एककपालमि

त्येकं कपालम् । निरितिं । वपेत् । वृशायै । काले । या । एव । असौ । व्रातृव्य
 स्य । वृशा । अनुबन्धेत्यनुबन्ध्या । सोइति । एव । एषा । एतस्य । एककपाल
 इत्येकं कपालः । भवति । न । हि । कपालैः । पशुम् । अरहति । आप्तुम् ॥ [५२]
 ब्रह्मणै वै नमभिचरति यज्ञोनतावेवास्येन्द्रियमाप्नोति देवतास्ममत्रिंशच्च ॥ ॥ १ ॥
 असौ । आदित्यः । न । वीतिं । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् ।
 ऐच्छन् । तस्मै । एतम् । सोमगौद्रमितिसोमागौद्रम् । चरुम् । निरितिं । अवपन्नू ।
 तेन । एव । अस्मिन्नू । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइति ब्रह्मवर्चसकामः ।
 स्यात् । तस्मै । एतम् । सोमगौद्रमितिसोमागौद्रम् । चरुम् । निरितिं । वपेत् । सो
 मम् । च । एव । रुद्रम् । च । स्वेन । भागधेयेनेति भागधेयेन । उपेति । धावति ।
 तौ । एव । अस्मिन्नू । ब्रह्मवर्चमभिति ब्रह्मवर्चसम् । धत्तः । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्मवर्चसी ।
 एव । भवति । तिष्यापूर्णमासइति तिष्यापूर्णमासे । निरितिं । वपेत् । रुद्रः । [५३]
 वै । तिष्यः । सोमः । पूर्णमासइति पूर्णमासः । साख्यादिति स-अख्यात् । एव । ब्रह्म
 वर्चसमिति ब्रह्मवर्चसम् । अवेति । रुन्धे । परिश्रितइति परिश्रिते । याजयति । ब्रह्म
 वर्चसस्येति ब्रह्मवर्चसस्य । परिगृहीत्याइति परिगृहीत्यै । श्वेतायै । श्वेतवत्सायाइति
 श्वेतवत्सायै । दुग्धम् । मथितम् । आज्यम् । भवति । आज्यम् । प्रोख्यणमिति प्र-
 उख्यणम् । आज्येन । मार्जयन्ते । यावत् । एव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्मवर्चसम् ।
 तत् । सर्वम् । करोति । अतीतिं । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्मवर्चसम् । क्रियते । इति ।
 आहुः । ईश्वरः । दुश्चर्मेति दुःचर्मा । भवितोः । इति । मानवीइति । ऋचौ । धा
 ग्येइति । कुर्यात् । यत् । वै । किम् । च । मनुः । अवदत् । तत् । भेषजम् । [५४]
 भेषजम् । एव । अस्मै । करोति । यदि । विभीयात् । दुश्चर्मेति दुःचर्मा । भविष्या
 मि । इति । सोमपौष्णमितिसोमापौष्णम् । चरुम् । निरितिं । वपेत् । सोम्यः । वै ।
 देवतया । पुरुषः । पौष्णाः । पशवः । स्वया । एव । अस्मै । देवतया । पशुभिरि
 ति पशुभिः । त्वर्चम् । करोति । न । दुश्चर्मेति दुःचर्मा । भवति । सोमगौद्रमितिसोमा-
 गौद्रम् । चरुम् । निरितिं । वपेत् । प्रजाकामइति प्रजाकामः । सोमः । वै । रेतोधाड
 ति रेतः-धाः । अग्निः । प्रजानामिति प्रजानाम् । प्रजनयितेति प्रजनयिता । सोमः ।
 एव । अस्मै । रेतः । दधाति । अग्निः । प्रजामिति प्रजाम् । प्रेति । जनयति । वि

न्दते । [५५] प्रजामितिप्र-जाम् । सोमशौद्रमिति सोमा-शौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । अभिचरन्नित्यभि-चरन्नं । सौम्यः । वै । देवताया । पुरुषः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । स्वार्थाः । एव । एनम् । देवतायै । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीयं । रुद्राय । अपीति । दधाति । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । सोमशौद्रमिति सोमा-शौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । ज्योर्गामयावीतिज्योक्-आमयावी । सोमम् । वै । एतस्य । रसः । गच्छति । अग्निम् । शरीरम् । यस्य । ज्योक् । आमयति । सोमात् । एव । अस्य । रसम् । निष्क्रीणातीतिनिः-क्रीणाति । अग्नेः । शरीरम् । उत । यदि । [५६] इतासुस्तीत-असुः । भवति । जीवति । एव । सोमारुद्रयोरिति सोमा-रुद्रयोः । वै । एतम् । ग्रसितम् । होता । निरिति । विदति । सः । ईश्वरः । आर्तिम् । आतोरित्या-अतोः । अनङ्गान् । होत्रा । देयः । वह्निः । वै । अनङ्गान् । वह्निः । होता । वह्निना । एव । वह्निम् । आत्मानम् । स्पृणोति । सोमशौद्रमिति सोमा-शौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत् । स्वे । अस्मै । आयतनइत्या-यतने । भ्रातृव्यम् । जनयेयम् । इति । वेदिम् । परिग्रहोतिपरि-ग्रहं । अर्द्धम् । उद्धन्यादित्युत्-ह्न्यात् । अर्द्धम् । न । अर्द्धम् । वरू हिपः । स्तृणीयात् । अर्द्धम् । न । अर्द्धम् । इध्मस्य । अभ्यादद्यादित्यभि-आदद्यात् । अर्द्धम् । न । स्वे । एव । अस्मै । आयतनइत्या-यतने । भ्रातृव्यम् । जनयति ॥ [५७] रुद्रोभेषजं विन्दते यदि स्तृणीयादुद्धेन्द्रादंशश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । च । एव । मरुतः । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । आहवनीयइत्याहवनीये । ऐन्द्रम् । अधीति । श्रयति । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये । मारुतम् । प्रापवस्यसस्येतिप्राप-वस्यसस्यं । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । सप्तकपालइतिसप्त-कपालः । मारुतः । भवति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः । वै । मरुतः । गणशइतिगण-शः । एव । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । अवेति । रुन्धे । अनुच्यमानइत्यनु-उच्यमाने । एति । सादयति । विशम् । एव । [५८] अस्मै । अनुवर्त्मानमित्यनु-वर्त्मानम् ।

करोति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । स्वप्राय । च । विशे ।
 च । समदमितिस-मदम् । दद्याम् । इति । ऐन्द्रस्य । अवद्यन्नित्यव-द्यन् । ब्रूयात् ।
 इन्द्राय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आश्राव्येत्या-श्राव्य । ब्रूयात् । मरुतः । यज ।
 इति । मरुतस्य । अवद्यन्नित्यव-द्यन् । ब्रूयात् । मरुच्चइतिमरुत्-भ्यः । अन्विति ।
 ब्रूहि । इति । आश्राव्येत्या-श्राव्य । ब्रूयात् । इन्द्रम् । यज । इति । स्वे । एव । ए
 भ्यः । भागधेयइतिभाग-धेये । समदमितिस-मदम् । दधाति । वितृः३हाणाइतिवि-
 तृः३हाणाः । तिष्ठन्ति । एताम् । एव । [५९] निरिति । वपेत् । यः । कामयेत ।
 कल्पेन् । इति । यथादेवतमितियथा-देवतम् । अवदायेत्यव-दाय । यथादेवतमिति
 यथा-देवतम् । यजेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनान् । यथायथमितिय
 था-यथम् । कल्पयति । कल्पन्ते । एव । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-
 कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । च । एव । विश्वान् । च । देवान् ।
 स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजाता
 नितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । ऐन्द्रस्य । अवदायेत्य
 व-दाय । वैश्वदेवस्येतिवैश्व-देवस्य । अवेति । घेत् । अथ । ऐन्द्रस्य । [६०] उपरि
 ष्ठात् । इन्द्रियेण । एव । अस्मै । उभयतः । सजातानितिस-जातान् । परीति । गृ
 ष्णाति । उपाधाय्यंपूर्वयमित्युपाधाय्य-पूर्वयम् । वासः । दस्विणा । सजातान्नामि
 तिस-जातानाम् । उपहित्याइत्युप-हित्ये । पृश्निये । दुग्धे । प्रियङ्गवम् । चरुम् ।
 निरिति । वपेत् । मरुच्चइतिमरुत्-भ्यः । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । पृश्निये । वै ।
 पर्यसः । मरुतः । जाताः । पृश्निये । प्रियङ्गवः । मारुताः । खलु । वै । देवतया ।
 सजाताइतिस-जाताः । मरुतः । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति ।
 धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी ।
 एव । भवति । प्रियवतीइतिप्रिय-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये ।
 [६१] भवतः । प्रियम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । द्विपदेतिद्वि-प
 दा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्यां । भवति । द्विपदइतिद्वि-पदः । एव । अवेति ।
 रुन्धे । चतुष्पदेतिचतुः-पदा । याज्या । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । एव । पशून् । अ

वेति । रुन्धे । देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यंत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्नू । ते । दे
 वाः । मिथः । विप्रियाइतिवि-प्रियाः । आसन्नू । ते । अन्यः । अन्यस्मै । ज्यैष्ठ्याय ।
 अतिष्ठमानाः । चतुर्द्धेतिचतुः-धा । वीति । अक्रामन्नू । अग्निः । वसुभिरिति वसु-भिः ।
 सोमः । रुद्रैः । इन्द्रः । मरुद्विरिति मरु-भिः । वरुणः । आदित्यैः । सः । इन्द्रः । प्रजा
 पतिमिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अघावत् । तम् । [६२] एतया । संज्ञान्येति सं-ज्ञा
 न्या । अयाजयत् । अग्नये । वसुमतइति वसु-मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्य
 ष्टा-कपालम् । निरिति । अवपत् । सोमाय । रुद्रवंतइति रुद्र-वन्ते । चरुम् । इन्द्राय ।
 मरुत्वन्ते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वरुणाय । आदि
 त्यवंतइत्यादित्य-वन्ते । चरुम् । ततः । वै । इन्द्रम् । देवाः । ज्यैष्ठ्याय । अभि । समि
 ति । अजान्त । यः । समानैः । मिथः । विप्रियइति वि-प्रियः । स्यात् । तम् । एत
 या । संज्ञान्येति सं-ज्ञान्या । याजयेत् । अग्नये । वसुमतइति वसु-मते । पुरोडाशम् ।
 अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सोमाय । रुद्रवंतइति रुद्र-वन्ते । च
 रुम् । इन्द्राय । मरुत्वन्ते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । व
 र्णाय । आदित्यवंतइत्यादित्य-वन्ते । चरुम् । इन्द्रम् । एव । एनम् । भूतम् । ज्यै
 ष्ठ्याय । समानाः । अभि । समिति । जानते । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति ॥
 [६३] विश्वेवतिष्ठन्त्येतामेवाथैन्द्रस्ययाज्यानुवाक्ये तव्वरुणाय चतुर्दशच ॥११॥

हिरण्यगर्भइति हिरण्य-गर्भः । आपः । ह । यत् । प्रजापतइति प्रजा-पते ॥ सः ।
 वेद । पुत्रः । पितरम् । सः । मातरम् । सः । सूनुः । भुवत् । सः । भुवत् । पुनर्मघइ
 ति पुनः-मघः ॥ सः । द्याम् । और्णेत् । अन्तरिरेष्यम् । सः । सुवः । सः । विश्वाः । सुवः ।
 अभवत् । सः । एति । अभवत् ॥ उदिति । उ । त्यम् । चित्रम् ॥ सः । प्रवदिति
 प्रव-वत् । नवीयसा । अग्ने । द्युम्नेन । सय्यंतेति सं-यत्ता ॥ बृहत् । ततन्ध । भानु
 ना ॥ नीति । काव्या । वेधसः । शश्वतः । क्रुः । हस्ते । दर्धानः । [६४] नया ।
 पुरुष्णि ॥ अग्निः । भुवत् । रयिपतिरिति रयि-पतिः । रयीणाम् । सूत्रा । चक्राणः ।
 अमृतानि । विश्वा ॥ हिरण्यपाणिमिति हिरण्य-पाणिम् । ऊतये । सवितारम् । उपे
 ति । हुये ॥ सः । चेत्ता । देवता । पदम् ॥ वामम् । अद्य । सवितः । वामम् । उ ।
 श्वः । द्विवेदिवइति द्विवे-दिवे । वामम् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सावीः ॥ वाम

स्य । हि । रूपयस्य । देव । भूरः । अया । धिया । वामभाजइतिवाम-भाजः । स्या
 म् ॥ वद् । इत्था । पर्वतानाम् । खिद्रम् । विभ्र्पि । पृथिवि ॥ प्रेति । या । भूमि ।
 प्रवत्ति । मद्वा । जिनोर्पि । [६५] महिनि ॥ स्तोमासः । त्वा । विचारिणीतिवि-
 चारिणि । प्रतीति । स्तोभन्ति । अक्तुभिरित्यक्तु-भिः ॥ प्रेति । या । वाजम् । न ।
 हेपन्तम् । पेरुम् । अस्यसि । अर्जुनि ॥ ऋदूदरेण । सख्या । सचेय । यः । मा ।
 न । रिष्येत् । हर्यश्चेतिहरि-अश्च । पीतः ॥ अयम् । यः । सोमः । न्यधायीतिनि-अ
 धायि । अस्मेइति । तस्मै । इन्द्रम् । प्रतिगमितिप्र-तिरम् । एमि । अच्छ ॥ आपा
 न्तमन्युरित्यापोन्त-मन्युः । तृपलप्रभमेतितृपल-प्रभर्मा । धुनिः । शिमीवान् । शर्
 मानितिशर्-मान् । ऋजीपी ॥ सोमः । विश्वानि । अतसा । वनानि । न । अर्वा
 क् । इन्द्रम् । प्रतिमानानीतिप्रति-मानानि । देभुः ॥ प्रेति । [६६] सुवानः । सोमः ।
 ऋतयुरित्युत-युः । चिकेत । इन्द्राय । ब्रह्म । जमदग्निः । अर्चन् ॥ वृषा । युन्ता ।
 असि । शवंसः । तुरस्य । अन्तः । यच्छ । गृणते । ध्रुम् । दूह ॥ सवाधइतिस-
 वार्धः । ते । मर्दम् । च । शुष्मयम् । च । ब्रह्म । नरः । ब्रह्मकृतइतिब्रह्म-कृतः । सप
 र्यन् ॥ अर्कः । वा । यत् । तुरते । सोमचरुपाइतिसोम-चरुपाः । तत्र । इत् । इन्द्रः ।
 दधते । पृथिवितिपृत्-सु । तुर्याम् ॥ वपद् । ते । विष्णो । आसः । एति । कृणो
 मि । तत् । मे । जुपस्व । शिपिविष्टेतिशिपि-विष्ट । हव्यम् ॥ [६७] वद्धन्तु । त्वा ।
 सुष्टुतयइतिसु-स्तुतयः । गिरः । मे । यूयम् । पात् । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । स
 दा । नः ॥ प्रेति । तत् । ते । अद्य । शिपिविष्टेतिशिपि-विष्ट । नाम । अर्यः । श
 सामि । वयुनानि । विद्वान् ॥ तम् । त्वा । गृणामि । त्वसम् । अर्तवीयान् । रूप
 यन्तम् । अस्य । रजंसः । पराके ॥ किम् । इत् । ते । विष्णोइति । परिचरुयमितिप
 रि-चरुयम् । भूत् । प्रेति । यत् । ववरूपे । शिपिविष्टइतिशिपि-विष्टः । अस्मि ॥
 मा । वर्षः । अस्मत् । अपेति । गूहः । एतत् । यत् । अन्यरूपइत्यन्य-रूपः । समि
 थइतिसं-इथे । वभूथ ॥ [६८] अग्ने । दाः । दाशुपे । रथिम् । वीस्वन्तमितिवीर-
 वन्तम् । परीणसमितिपरि-नसम् ॥ शिञ्जीहि । नः । सूनुमतइतिसूनु-मर्तः ॥ दाः ।
 नः । अग्ने । गतिनः । दाः । सहस्रिणः । दुरः । न । वाजम् । श्रुत्यै । अपेति । वृ
 धि ॥ प्राचीइति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । ब्रह्मणा । कृथि । सुवः । न । शु

क्रम् । उपसः । वीति । दिद्युतुः ॥ अग्निः । दाः । द्रविणम् । वीरपेशा इति वीर-पेशाः ।
 अग्निः । ऋषिम् । यः । सहसा । सनोति ॥ अग्निः । द्विवि । ह्वयम् । एति । ततान् ।
 अग्नेः । धामानि । विभूतेति वि-भूता । पुरुत्रेति पुरु-त्रा ॥ मा । [६९] नः । मूर्च्छाः ।
 एति । तु । भर ॥ घृतम् । न । पूतम् । तनूः । अरेपाः । शुचिं । हिरण्यम् ॥ तत् । ते ।
 रुक्मः । न । रोचत । स्वधावइति स्वधा-वः ॥ उभेइति । सुश्रन्देति सु-चन्द्र । सर्पिपः ।
 दर्वीइति । श्रीणीपे । आसानि ॥ उतोइति । नः । उदिति । पुपूर्याः । उक्थेषु ।
 शवसः । पते । इपम् । स्तोतृभ्यइति स्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ वायोइति । शतम् ।
 हरीणाम् । युवस्व । पोष्याणाम् ॥ उत । वा । ते । सहस्त्रिणः । रथः । एति । यातु ।
 पाजंसा ॥ प्रेति । याभिः । [७०] यासिं । दाश्चासम् । अच्छ । नियुद्धिरिति नि
 युत-भिः । वायो । इष्टये । दुरोणइति दुः-ओने ॥ नीति । नः । रथिम् । सुभोजंसमि
 तिसु-भोजंसम् । युव । इह । नीति । वीस्वदिति वीर-वत् । गव्यम् । अश्वियम् । च ।
 राधः ॥ रेवतीः । नः । सधमादइति सध-मादः । इन्द्रे । सन्तु । तुविवाजाइति तुवि-
 वाजाः ॥ रूपमन्तः । याभिः । मदेम ॥ रेवान् । इत् । रेवतः । स्तोता । स्यात् ।
 त्वावतुइति त्व-वतः । मघोनः ॥ प्रेति । इत् । उ । हरिइति हरि-वः । श्रुतस्य ॥
 [७१] दधानोजिनोपिदेभुः प्रहव्यन्वभूथमायाभिश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥१२॥

प्रजापतिस्तास्मृष्टा अग्रयेपथिकृतेऽग्रयेकामायाग्रयेऽन्नवतेवैश्वानरमादित्यश्चरुमैन्द्र
 श्रुमिन्द्रायान्वृजवआमावैष्णवमसौसोमारौरैमेन्द्रमेकादशकपालश्चिहिरण्यगर्भोद्वाद
 श ॥१२॥ प्रजापतिरग्रयेकामायाभिस्मभ्वतोयोर्विद्विषाणयोर्विधेसन्नहोदात्तवैष्णव
 सुपरिष्टाद्यासिंदाश्चासुमेकंसप्ततिः ॥७१॥ प्रजापतिः प्रेदुहरिवश्श्रुतस्य ॥ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

(१) 'सुपूर्वध चन्द्रपरः' ॥ (ते प्रा, अ-१, सू-१) चकारः शकारागममन्वादिशति । 'सु' इति पूर्वः 'चन्द्र' इति परः शकार आगमो भवति । सुश्चन्द्र दस्म । सुपूर्वं इति किम् । प्रेत चन्द्रदक्षिणाः । चन्द्रपर इति किम् । आमा सुचरति ॥ शिक्षायामपि—'सुपूर्वशोऽपि चन्द्रोर्ध्वः' इति ॥

(२) 'ओने' इत्यस्मिन् पदे नकारः संहितायां गत्वमाप्नोति । तदुक्तं प्रातिशाख्ये—'अङ्गानामोनेगानिगानाङ्गानियामेन' इति । (अ ७, सू-१०) अस्यार्थः—'अङ्गानाम्, ओने, गानि, गानाम्, ग्यानि, यामेन, एतेष्वङ्गयोत्तरपदेयु संहितायां नकारो गत्वमाप्नोति । यथा । यत्पङ्गानाम् । इष्टये दुरोणे । दुर्गाणिश्वा । पुरोगाणाश्चक्षुषे । सुवर्गाण्या-सन् । अन्तर्यामिणान्तरधत् ॥ शिक्षायामपि—'अङ्गानाङ्गानिगान्योनेगानां यामेनपणच' इति ॥

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

आदित्येभ्यः । भुवंद्रञ्चइतिभुवंद्रत्-भ्यः । चरुम् । निरिति । वपेत् । भूति
 कामइतिभूति-कामः । आदित्याः । वै । एतम् । भूत्यै । प्रतीति । नृदन्ते । यः । अ
 लम् । भूत्यै । सन् । भूतिम् । न । प्राप्नोतीतिप्र-आप्नोति । आदित्यान् । एव । भु
 वंद्रत्इतिभुवंद्र-वत् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । ए
 व । एनम् । भूतिम् । गमयन्ति । भवति । एव । आदित्येभ्यः । धार्यद्रञ्चइतिधा
 र्यद्रत्-भ्यः । चरुम् । निरिति । वपेत् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । वा । अपरुद्धचमान
 इत्यप-रुद्धमानः । वा । आदित्याः । वै । अपरोद्धारइत्यप-रोद्धारः । आदित्याः । अ
 वगमयितारइत्यव-गमयितारः । आदित्यान् । एव । धार्यद्रत्इतिधार्यद्रत्-वत् । [१]
 स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । विशि ।
 दाप्रति । अनपरुद्धइत्यनप-रुद्धः । भवति । अदिते । अन्विति । मन्यस्व । इति ।
 अपरुद्धचमानइत्यप-रुद्धमानः । अस्य । पदम् । एति । ददीत् । इयम् । वै । अदि
 तिः । इयम् । एव । अस्मै । राज्यम् । अन्विति । मन्यते । सत्या । आशीरित्या-
 शीः । इति । आह । सत्याम् । एव । आशिपमित्या-शिपम् । कुरुते । इह । मनः ।
 इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । अस्मै । समनसइतिस-मनसः । करोति । उ
 प । प्रेति । इत् । मरुतः । [२] सुदानवइतिसु-दानवः । एना । विश्पतिना । अ
 भीति । अमुम् । राजानम् । इति । आह । मारुती । वै । विद् । ज्येष्ठः । विश्पतिः ।
 विशा । एव । एनम् । गृष्टेण । समिति । अर्द्धयति । यः । परस्तात् । ग्राम्यवादी
 तिग्राम्य-वादी । स्यात् । तस्य । गृहात् । व्रीहीन् । एति । हरेत् । शुक्लान् । च ।
 कृष्णान् । च । वीति । चिनुयात् । ये । शुक्लाः । स्युः । तम् । आदित्यम् । चरुम् ।
 निरिति । वपेत् । आदित्या । वै । देवतया । विद् । विशम् । एव । अवेति । ग
 च्छति । [३] अवगतेत्यव-गता । अस्य । विद् । अनवगतमित्यनव-गतम् । ग
 ष्टम् । इति । आहुः । ये । कृष्णाः । स्युः । तम् । वारुणम् । चरुम् । निरिति । वपेत् ।
 वारुणम् । वै । गृष्टम् । उभेइति । एव । विशम् । च । गृष्टम् । च । अवेति । गच्छति ।

यदि । न । अवगच्छेदित्यवगच्छेत् । इमम् । अहम् । आदित्येभ्यः । भागम् । निरिति । वषामि । एति । अमुष्मात् । अमुष्यै । विशः । अवगन्तोरित्यवगन्तोः । इति । निरिति । वषेत् । आदित्याः । एव । एनम् । भागधेयमिति भागधेयम् । प्रेप्सन्तइति प्रेप्सन्तः । विशम् । अवेति । [४] गमयन्ति । यदि । न । अवगच्छेदित्यवगच्छेत् । आश्वत्थान् । मयूखान् । सप्त । मध्यमेपायामिति मध्यम-ईपायाम् । उपेति । हन्यात् । इदम् । अहम् । आदित्यान् । वध्नामि । एति । अमुष्मात् । अमुष्यै । विशः । अवगन्तोरित्यवगन्तोः । इति । आदित्याः । एव । एनम् । बद्धवीराइति बद्धवीराः । विशम् । अवेति । गमयन्ति । यदि । न । अवगच्छेदित्यवगच्छेत् । एतम् । एव । आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वषेत् । इध्मे । अपीति । मयूखान् । समिति । नद्येत् । अनपरुद्धमित्यनपरुद्धम् । एव । अवेति । गच्छति । आश्वत्थाः । भवन्ति । मरुताम् । वै । एतत् । ओजः । यत् । अश्वत्थः । ओजसा । एव । विशम् । अवेति । गच्छति । सप्त । भवन्ति । सप्तगणाइति सप्तगणाः । वै । मरुतः । गणशइति गणशः । एव । विशम् । अवेति । गच्छति ॥ [५] धारयद्रतो मरुतोगच्छति विशमवैतदृशदृशच ॥ * * * * *

देवाः । वै । मृत्योः । अविभ्युः । ते । प्रजापतिमिति प्रजापतिम् । उपेति । अधावन्नू । तेभ्यः । एताम् । प्राजापत्यामिति प्राजापत्याम् । शतकृष्णलामिति शतकृष्णलाम् । निरिति । अवपत् । तया । एव । एषु । अमृतम् । अदधात् । यः । मृत्योः । विभीयात् । तस्मै । एताम् । प्राजापत्यामिति प्राजापत्याम् । शतकृष्णलामिति शतकृष्णलाम् । निरिति । वषेत् । प्रजापतिमिति प्रजापतिम् । एव । खेन । भागधेयेनेति भागधेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्नू । आयुः । दधाति । सर्वम् । आयुः । एति । शतकृष्णलोति शतकृष्णला । भवति । शतायुरिति शत आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । [६] प्रतीति । तिष्ठति । घृते । भवति । आयुः । वै । घृतम् । अमृतम् । हिरण्यम् । आयुः । च । एव । अस्मै । अमृतम् । च । समीचीइति । दधाति । चत्वारिचत्वारिति चत्वारि-चत्वारि । कृष्णलानि । अवेति । घृति । चतुस्वत्स्येति चतुः-अवत्स्य । आप्त्यै । एकधेत्येक-धा । ब्रह्मणे । उपेति । हति । एकधेत्येक-धा । एव । यजमाने ।

आयुः । दधाति । असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रा
 यश्चित्तिम् । ऐच्छन् । तस्मै । एतम् । सौर्यम् । चरुम् । निरिति । अवपन् । तेन ।
 एव । अस्मिन् । [७] रुचम् । अद्ध्युः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः ।
 स्यात् । तस्मै । एतम् । सौर्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । आदि
 त्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् ।
 ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । उ
 भयतः । रुक्मौ । भवतः । उभयतः । एव । अस्मिन् । रुचम् । दधाति । प्रयाजेप्र
 याजइतिप्रयाजे-प्रयाजे । कृष्णलम् । जुहोति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । अ
 स्मै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । आग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्य
 ष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् ।
 भूम्यै । [८] चरुम् । यः । कामयेत । हिरण्यम् । विन्देय । हिरण्यम् । मा । उपेति । न
 मेत् । इति । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयम् । वै । हिरण्यम् । यस्य । एव । हिर्
 ण्यम् । तेन । एव । एनत् । विन्दते । सावित्रः । भवति । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्र
 सूतः । एव । एनत् । विन्दते । भूम्यै । चरुः । भवति । अस्याम् । एव । एनत् । विन्दते ।
 उपेति । एनम् । हिरण्यम् । नमति । वीति । वै । एपः । इन्द्रियेण । वीर्येण । ऋच्छ
 ते । यः । हिरण्यम् । विन्दते । एताम् । [९] एव । निरिति । वपेत् । हिरण्यम् ।
 वित्वा । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । ऋच्छते । एताम् । एव । निरिति । वपेत् ।
 यस्य । हिरण्यम् । नश्येत् । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयम् । वै । हिरण्यम् । य
 स्य । एव । हिरण्यम् । तेन । एव । एनत् । विन्दति । सावित्रः । भवति । सवितृ
 प्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनत् । विन्दति । भूम्यै । चरुः । भवति । अस्याम् ।
 वै । एतत् । नश्यति । यत् । नश्यति । अस्याम् । एव । एनत् । विन्दति । इन्द्रः ।
 [१०] त्वष्टुः । सोमम् । अभीपहेत्यभि-सहां । अपिवत् । सः । विष्वङ् । वीति ।
 आर्च्छत् । सः । इन्द्रियेण । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । वीति । आर्च्छत । सः ।
 यत् । ऊर्ध्वम् । उदवंमीदित्युत्-अवमीत् । ते । श्यामाकाः । अभवन् । सः । प्रजा
 पतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । सोमेन्द्रम् । श्यामाकम् ।
 चरुम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । सोमपीथमिति सो

म-पीथम् । अदधात् । वीति । वै । एपः । इन्द्रियेण । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । ऋच्छते । यः । सोमम्- । वमिति । यः । सोमवामीतिसोम-वामी । स्यात् । तस्मै । [११] एतम् । सोमेन्द्रम् । श्यामाकम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सोमम् । च । ए च । इन्द्रम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । धत्तः । न । इन्द्रियेण । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । वीति । ऋच्छते । यत् । सौम्यः । भवति । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । ऐन्द्रः । भवति । इन्द्रियम् । वै । सोमपीथइतिसोम-पीथः । इन्द्रियम् । एव । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । अवेति । रुन्धे । श्यामाकः । भवति । एपः । वाव । सः । सोमः । [१२] साख्यादितिस-अख्यात् । एव । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । अवेति । रुन्धे । अग्रये । दात्रे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । प्रदात्रइतिप्र-दात्रे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पशुकामइतिपशु-कामः । अग्निः । एव । अस्मै । पशून् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धान् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । दधि । मधुं । घृतम् । आपः । धानाः । भवन्ति । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । पञ्चगृहीतमितिपञ्च-गृहीतम् । भवति । पाइक्ताः । हि । पशवः । बहुरूपमितिवहु-रूपम् । भवति । बहुरूपाइतिवहु-रूपाः । हि । पशवः । [१३] समृद्ध्याइतिसं-ऋद्धौ । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । भवति । प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । वै । पशवः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जनयति । आत्मा । वै । पुरुषस्य । मधुं । यत् । मधुं । अग्नौ । जुहोति । आत्मानम् । एव । तत् । यजमानः । अग्नौ । प्रेति । दधाति । पइक्त्यौ । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । पाइक्तः । पुरुषः । पाइक्ताः । पशवः । आत्मानम् । एव । मृत्योः । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीयं । पशून् । अवेति । रुन्धे ॥ [१४] इन्द्रियेऽस्मिन्मृत्याएतामिन्द्रस्यात्तस्मैसोमोबहुरूपाहिपशवएकचत्वारिंशच्च ॥ ❀ : ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

देवाः । वै । सत्रम् । आसत् । ऋद्धिपरिमितमित्यूद्धि-परिमितम् । यशंस्का माइतियशः-कामाः । तेषाम् । सोमम् । राजानम् । यशः । आच्छन् । सः । गिरिम् ।

उदिति । ऐतू । तम् । अग्निः । अनु । उदिति । ऐतू । तौ । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ ।
 समिति । अभवताम् । तौ । इन्द्रः । यज्ञविभ्रष्टइतियज्ञ-विभ्रष्टः । अनु । परेति । ऐतू ।
 तौ । अब्रवीत् । याजयतम् । मा । इति । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरिति । अव
 पताम् । आग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्ये
 कादश-कपालम् । सौम्यम् । चरुम् । तथा । एव । अस्मिन् । तेजः । [१५] इन्द्रि
 यम् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अधत्ताम् । यः । यज्ञविभ्रष्टइतियज्ञ-विभ्रष्टः ।
 स्यात् । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरिति । वपेत् । आग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-क
 पालम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । सौम्यम् । चरुम् । यत् ।
 आग्नेयः । भवति । तेजः । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । ऐन्द्रः । भवति । इ
 न्द्रियम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति । यत् । सौम्यः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्च
 सम् । तेन । आग्नेयस्य । च । सौम्यस्य । च । ऐन्द्रे । समाश्लेषयेदितिसं-आश्लेष
 येत् । तेजः । च । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । च । समीचीइति ।
 [१६] दधाति । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । यम् । कामः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । आग्नेयः । वै ।
 ब्राह्मणः । सः । सोमम् । पिवति । स्वाम् । एव । देवताम् । स्वेन । भागधेयेनेति
 भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सा । एव । एनम् । कामेन । समिति । अर्द्धयति ।
 उपेति । एनम् । कामः । नमति । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । अष्टार्कपालमि
 त्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । ब्रह्मवर्चसर्कामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । अग्नीषो
 मावित्यग्नी-सोमौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ ।
 एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । धत्तः । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी ।
 एव । [१७] भवति । यत् । अष्टार्कपालइत्यष्टा-कपालः । तेन । आग्नेयः । यत् ।
 श्यामाकः । तेन । सौम्वः । समृच्छाइतिसं-ऋच्छी । सोमाय । वाजिनै । श्यामाकम् ।
 चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । क्वेव्यात् । विभीयात् । रेतः । हि । वै । एतस्मात् ।
 वाजिनम् । अपक्रामतीत्यप-क्रामति । अर्थ । एपः । क्वेव्यात् । विभाय । सोमम् ।
 एव । वाजिनम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव ।
 अस्मिन् । रेतः । वाजिनम् । दधाति । न । क्लीवः । भवति । ब्राह्मणस्पत्यमितिब्रा

ह्यणः-पत्यम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकाम
इतिग्राम-कामः । [१८] ब्रह्मणः । पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।
उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानिति स-जातान् । प्रेति । यच्छति ।
ग्रामी । एव । भवति । गणवन्तीइतिगण-वन्ती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवा
क्ये । भवतः । सजातैरिति स-जातैः । एव । एनम् । गणवन्तमितिगण-वन्तम् ।
करोति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । ब्रह्मन् । विशम् । वी
ति । नाज्ञयेयम् । इति । मारुतीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । कु
र्यात् । ब्रह्मन् । एव । विशम् । वीति । नाज्ञयति ॥ [१९] तेजस्समीचीब्रह्मव
चस्यैवग्रामकामस्त्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । सुवर्गकामइतिसुवर्ग-कामः । असौ ।
वै । आदित्यः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उ
पेति । धावति । सः । एव । एनम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति ।
अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । दानकामाइतिदान-कामाः ।
मे । प्रजाइतिप्र-जाः । स्युः । इति । असौ । वै । आदित्यः । अर्यमा । यः । खलुं ।
वै । ददाति । सः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।
उपेति । धावति । सः । एव । [२०] अस्मै । दानकामाइतिदान-कामाः । प्रजाइ
तिप्र-जाः । करोति । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । भव
न्ति । अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । स्वस्ति । जनताम् । इ
याम् । इति । असौ । वै । आदित्यः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधे
येनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । तत् । गमयति । य
त्र । जिर्गमिपति । इन्द्रः । वै । देवानाम् । आनुजावइत्यानु-जावरः । आसीत् ।
सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्यै । एतम् । ऐन्द्रम् । आ
नुपूकमित्यानु-सूकम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । [२१]
अवपत् । तेन । एव । एनम् । अग्रम् । देवतानाम् । परीति । अनयत् । बुध्नवतीइ
तिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । अक
रोत् । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । परीति । अनयत् । यः । राज्ञ्यः । आनुजाव

इत्यानु-जावरः । स्यात् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । आनुपुकमित्यानु-सूकम् । एका
 दशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रम् । एवः । स्वेन । भाग
 धेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अग्रम् । समाना
 नाम् । परीति । नयति । बुध्नवंतीइतिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्या
 नुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । [२२]
 परीति । नयति । आनुपुकइत्यानु-सूकः । भवति । एषा । हि । एतस्य । देवता ।
 यः । आनुजावरइत्यानु-जावरः । समृद्धाइतिसं-ऋद्धौ । यः । ब्राह्मणः । आनुजा
 वरइत्यानु-जावरः । स्यात् । तस्मै । एतम् । वारु-हस्पत्यम् । आनुपुकमित्यानु-सू
 कम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धे
 येन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अग्रम् । समानानाम् । परीति । न
 यति । बुध्नवंतीइतिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-
 अनुवाक्ये । भवतः । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । परीति । नयति । आनुपु
 कइत्यानु-सूकः । भवति । एषा । हि । एतस्य । देवता । यः । आनुजावरइत्यानु-
 जावरः । समृद्धाइतिसं-ऋद्धौ ॥ [२३] एवनिरग्रमेतस्यचत्वारिच ॥ ❀ ॥ ४ ॥

प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । त्रयस्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । दुहितरः । आ
 सन्नू । ताः । सोमाय । रात्रौ । अददात् । तासांम् । रोहिणीम् । उपेति । ऐत् ।
 ताः । ईष्यन्तीः । पुनः । अगच्छन् । ताः । अन्विति । ऐत् । ताः । पु
 नः । अयाचत । ताः । अस्मै । न । पुनः । अददात् । सः । अग्रवीत् ।
 ऋतम् । अमीष्व । यथा । समावच्छइतिसमावत्-शः । उपेप्यामीत्युप-एप्यामि ।
 अर्थ । ते । पुनः । दास्यामि । इति । सः । ऋतम् । आमीत् । ताः । अस्मै । पु
 नः । अददात् । तासांम् । रोहिणीम् । एव । उपेति । [२४] ऐत् । तम् । यरुष्मः ।
 आच्छत् । राजानम् । यरुष्मः । आरत् । इति । तत् । राजयरुष्मस्येतिराज-यरुष्म
 स्य । जन्म । यत् । पापीयान् । अभवत् । तत् । प्रापयरुष्मस्येतिपाप-यरुष्मस्य ।
 यत् । जायाभ्यः । अविन्दत् । तत् । जायेन्यस्य । यः । एवम् । एतेषाम् । यरुष्मा
 णाम् । जन्म । वेद । न । एनम् । एते । यरुष्माः । विन्दन्ति । सः । एताः ।
 एव । नमस्यन् । उपेति । अधावन् । ताः । अग्रवन् । वरम् । वृणामहे । स

मावच्छइतिसमावत्-शः । एव । नः । उपेति । अयः । इति । तस्मै । एतम् । [२५]
 आदित्यम् । चरुम् । निरिति । अवपन्नू । तेन । एव । एनम् । पापात् । क्षामात् । अमु
 ज्ञन् । यः । पापयख्मगृहीतइतिपापयख्म-गृहीतः । स्यात् । तस्मै । एतम् । आ
 दित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । आदित्यात् । एव । खेन । भागधेयेनेतिभाग-
 धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । पापात् । क्षामात् । मुञ्चन्ति । अमा
 वास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । एनम् । आप्याय
 मानमित्या-प्यायमानम् । अनु । एति । प्याययति । नवोनवइतिनवः-नवः । भव
 ति । जायमानः । इति । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । आर्युः । एव ।
 अस्मिन्नू । तथा । दधाति । यम् । आदित्याः । अशुम् । आप्याययन्तीत्या-प्याय
 यन्ति । इति । याज्या । एति । एव । एनम् । एतर्या । प्याययति ॥ [२६] एवो
 पैतमस्मिन्त्रयोदशच ॥ * * * * ॥५॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवेभ्यः । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । व्यादिशदि
 तिवि-आदिशत् । सः । अत्रवीत् । यत् । इमान् । लोकान् । अभीति । अतिरि
 च्याताइत्यति-रिच्यते । तत् । मम । असत् । इति । तत् । इमान् । लोकान् । अ
 भि । अतीति । अरिच्यत् । इन्द्रम् । राजानम् । इन्द्रम् । अधिराजमित्यधि-राजम् ।
 इन्द्रम् । स्वराजानमितिस्व-राजानम् । ततः । वै । सः । इमान् । लोकान् । त्रेधा ।
 अदुहत् । तत् । त्रिधातोरितित्रि-धातोः । त्रिधातुत्वमितित्रिधातु-त्वम् । यम् । का
 मयेत । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्यात् । इति । तस्मै । एतम् । त्रिधातुमितित्रि-धा
 तुम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । राज्ञे । पुरोडाशम् । [२७] एकादशकपालमित्ये
 कादश-कपालम् । इन्द्राय । अधिराजायेत्यधि-राजायम् । इन्द्राय । स्वराज्ञइतिस्व-रा
 ज्ञे । अयम् । वै । इन्द्रः । राजा । अयम् । इन्द्रः । अधिराजइत्यधि-राजः । असौ ।
 इन्द्रः । स्वराडितिस्व-राट् । इमान् । एव । लोकान् । खेन । भागधेयेनेतिभाग-
 धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छन्ति । अन्नाद
 इत्यन्न-अदः । एव । भवति । यथा । वृत्सेन । प्रत्ताम् । गाम् । दुहे । एवम् । एव ।
 इमान् । लोकान् । प्रत्तान् । कामम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । दुहे । उचानेष्वि
 त्युत्-तानेषु । कपालेषु । अधीति । श्रयति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय ।

त्रयः । पुरोडाशाः । भवन्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्त्यै । उत्तरउत्तरइत्युत्तरः उत्तरः । ज्यायान् । भवति । एवम् । इव । हि । इमे । लोकाः । समृद्ध्याइतिसं-रुद्धौ । सर्वेषाम् । अभिगमयन्नित्यभि-गमयन् । अवेति । द्यति । अंछन्व टारमित्यछन्वद्-कारम् । व्यत्यासमिति वि-अत्यासम् । अन्विति । आह । अनिर्दाहायेत्यनिः-दाहाय ॥ [२८] पुरोडाशत्रयष्षड्विंशतिश्च ॥ ॐ ॥ ६ ॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सव्यंज्ञाइतिसं-यज्ञाः । आसन्नू । तान् । देवान् । असुराः । अजयन्नू । ते । देवाः । पगजिग्यानाइतिपरा-जिग्यानाः । असुराणाम् । वैश्यम् । उपेति । आयन्नू । तेभ्यः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अपेति । अक्रामन्तू । तत् । इन्द्रः । अचायन्तू । तत् । अन्तू । अपेति । अक्रामन्तू । तत् । अचरुधमित्यव-रुधम् । न । अशक्नोन्तू । तत् । अस्मान्तू । अभ्यर्द्धइत्यभि-अर्द्धः । अचरन्तू । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन्तू । तम् । एतया । सर्वपृष्ठयेतिसर्व-पृष्ठया । अयाजयन्तू । तया । एव । अस्मिन्नू । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अदधात् । यः । इन्द्रियकामइतीन्द्रिय-कामः । [२९] वीर्यकामइतिवीर्य-कामः । स्यात् । तम् । एतया । सर्वपृष्ठयेतिसर्व-पृष्ठया । याजयेत् । एताः । एव । देवताः । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ताः । एव । अस्मिन्नू । इन्द्रियम् । वीर्यम् । दधति । यत् । इन्द्राय । राधन्तरायेतिराधन्-तराय । निर्वपतीतिनिःचपति । यत् । एव । अमेः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । वारहताय । यत् । एव । इन्द्रस्य । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । चिरूपाय । यत् । एव । सवितुः । तेजः । तत् । [३०] एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । वैगजार्य । यत् । एव । पालुः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । शाकुराय । यत् । एव । मरुताम् । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । श्वेताय । यत् । एव । बृहस्पतेः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । एतावन्ति । वै । तेजांसि । तानि । एव । अवेति । रुन्धे ॥ उक्तानेष्वित्युत्-तानेषु । कपालेषु । अधीति । श्रयति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । पुरोडाशः । [३१] भवति । वैश्वदेवत्वायेतिवैश्वदेव-त्वाय । समन्तामिति सं-अन्तम् । पर्यवद्यतीतिपरि-अवद्यति । समन्तामिति सं-अन्तम् ।

एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमाने । दधाति । व्यत्यासमिति वि-अत्यासम् । अन्वि-
ति । आह । अनिर्दाहायेत्यनि-दाहाय । अश्वः । ऋषभः । वृष्णिः । वस्तः । सा ।
दक्षिणा । वृषत्वायेति वृष-त्वाय । एतया । एव । यजेत । अभिशस्यमान इत्यभि-श-
स्यमानः । एताः । च । इत् । वै । अस्य । देवताः । अन्नम् । अदन्ति । अदन्ति ।
उ । एव । अस्य । मनुष्याः ॥ [३२] इन्द्रियकामस्सवितुस्तेजस्तत्पुंगोडाशोऽष्टात्रि-
शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

रजनः । वै । कौण्डेयः । ऋतुजितमिति ऋतु-जितम् । जानंकिम् । चरुपुर्व-
न्यमिति चरुपुः-वन्यम् । अयात् । तस्मै । एताम् । इष्टम् । निरिति । अवपत् । अ-
मये । भ्राजस्वते । पुंगोडाशम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । सौर्यम् । चरुम् ।
अमये । भ्राजस्वते । पुंगोडाशम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । तया । एव । अ-
स्मिन् । चरुपुः । अदधात् । यः । चरुपुष्कामइति चरुपुः-कामः । स्यात् । तस्मै ।
एताम् । इष्टम् । निरिति । वपेत् । अमये । भ्राजस्वते । पुंगोडाशम् । अष्टार्कपाल-
मित्यष्टा-कपालम् । सौर्यम् । चरुम् । अमये । भ्राजस्वते । पुंगोडाशम् । अष्टार्कपा-
लमित्यष्टा-कपालम् । अग्नेः । वै । चरुपुषा । मनुष्याः । वीति । [३३] पश्यन्ति ।
सूर्यस्य । देवाः । अग्निम् । च । एव । सूर्यम् । च । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेये-
न । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । चरुपुः । धत्तः । चरुपुष्मान् । एव ।
भवति । यत् । अग्नेयौ । भवतः । चरुपुषीइति । एव । अस्मिन् । तत् । प्रतीति ।
दधाति । यत् । सौर्यः । नार्सिकाम् । तेन । अभितः । सौर्यम् । अग्नेयौ । भवतः ।
तस्मात् । अभितः । नार्सिकाम् । चरुपुषीइति । तस्मात् । नार्सिकया । चरुपुषीइ-
ति । विधृतेइति वि-धृते । समानीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भव-
तः । समानम् । हि । चरुपुः । समृच्छाइतिसं-ऋच्छौ । उदिति । उ । त्यम् । जातवेद-
समिति जात-वेदसम् । सप्त । त्वा । हरितः । रथे । चित्रम् । देवानाम् । उदिति ।
अगात् । अनौकम् । इति । पिण्डान् । प्रेति । यच्छति । चरुपुः । एव । अस्मै ।
प्रेति । यच्छति । यत् । एव । तस्य । तत् ॥ [३४] विहाष्टाविंशतिश्च ॥ ८ ॥

ध्रुवः । अस्मि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । धीरः ।
चेत्ता । वसुविदिति वसु-वित् । ध्रुवः । अस्मि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जाते

पुं । भूयासम् । उग्रः । चेत्तां । वसुविदिति वसु-वित् । ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अ
 हम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । अभिभूरित्यभि-भूः । चेत्तां । वसुविदि
 तिवसु-वित् । आमनमित्या-मनम् । असि । आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः । ये ।
 सजाताइतिस-जाताः । कुमारः । समनसइतिस-मनसः । तान् । अहम् । कामये ।
 हृदा । ते । माम् । कामयन्ताम् । हृदा । तान् । मे । आमनसइत्या-मनसः । कृधि ।
 स्वाहा । आमनमित्या-मनम् । असि । [३५] आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः ।
 याः । स्त्रियः । समनसइतिस-मनसः । ताः । अहम् । कामये । हृदा । ताः । माम् ।
 कामयन्ताम् । हृदा । ताः । मे । आमनसइत्या-मनसः । कृधि । स्वाहा । वैश्वदे
 वीमिति वैश्व-देवीम् । साङ्ग्रहणीमितिसां-ग्रहणीम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइति
 ग्राम-कामः । वैश्वदेवाइति वैश्व-देवाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । विश्वान् । एव ।
 देवान् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै ।
 सजातानितिस-जातान् । प्रेति । युच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । साङ्ग्रहणीतिसां-ग्र
 हणी । भवति । मनोग्रहणमितिमनः-ग्रहणम् । वै । सङ्ग्रहणीमितिसं-ग्रहणम् । मनः ।
 एव । सजातानामितिस-जातानाम् । [३६] गृह्णाति । ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् ।
 सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । परिधीनिति परि-धीन् । परीति । दद्याति ।
 आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । अथोइति । एतत् । एव ।
 सर्वम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । अधीति । भवति । यस्य । एवम् । विदुषः । ए
 ते । परिधयइति परि-धयः । परिधीयन्तइति परि-धीयन्ते । आमनमित्या-मनम् ।
 असि । आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः । इति । तिस्रः । आर्हुतीरित्या-हुतीः । जु
 होति । एतावन्तः । वै । सजाताइतिस-जाताः । ये । महान्तः । ये । रुपुहुकाः ।
 याः । स्त्रियः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । ते । एनम् । अवरुद्धाइत्यवरुद्धाः ।
 उपेति । तिष्ठन्ते ॥ [३७] स्वाहाऽऽमनमसिसजातानाम् रुन्धेपञ्च ॥ ॐ ॥ ९ ॥

यत् । नवंम् । ऐत् । तत् । नवनीतमितिनवं-नीतम् । अभवत् । यत् । अ
 सर्पत् । तत् । सर्पिः । अभवत् । यत् । अध्रियत् । तत् । घृतम् । अभवत् । अ
 श्विनोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । तस्य । ते । दत्ताम् । ययोः । प्राणइतिप्र-अ

नः । असि । स्वाहा । इन्द्रस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि । तस्य । ते । ददातु ।
 यस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि । स्वाहा । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः ।
 प्राणइतिप्र-अनः । अग्नि । तस्य । ते । दत्ताम् । ययोः । प्राणइतिप्र-अनः । अ
 सि । स्वाहा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्राणइतिप्र-अनः । अग्नि । [३८] तस्य ।
 ते । ददतु । येषाम् । प्राणइतिप्र-अनः । असि । स्वाहा । घृतस्य । धाराम् । अ
 मृतस्य । पन्थाम् । इन्द्रेण । दत्ताम् । प्रयत्नामितिप्र-यत्ताम् । मरुद्विरिति मरुत्-
 भिः ॥ तत् । त्वा । विष्णुः । परीति । अपश्यतु । तत् । त्वा । इडा । गर्वि । ऐ
 रयत् ॥ पावमानेन । त्वा । स्तोमेन । गायत्रस्य । वर्तन्या । उपाः शोरित्युप-अः
 शोः । वीर्येण । देवः । त्वा । सविता । उदिति । सृजतु । जीवातवे । जीवन्स्या
 यै । बृहद्रथन्तरयोरिति बृहत्-रथन्तरयोः । त्वा । स्तोमेन । त्रिष्टुभः । वर्तन्या । शुक्र
 स्य । वीर्येण । देवः । त्वा । सविता । उदिति । [३९] सृजतु । जीवातवे । जीव
 न्स्यायै । अग्नेः । त्वा । मात्रया । जगत्स्यै । वर्तन्या । आग्रयणस्य । वीर्येण । दे
 वः । त्वा । सविता । उदिति । सृजतु । जीवातवे । जीवन्स्यायै । इमम् । अग्ने ।
 आयुं पे । वचसे । कृधि । प्रियम् । रेतः । वरुण । सोम । राजन्न ॥ माता । इव ।
 अस्मै । अदिते । शर्म । यच्छ । विश्वे । देवाः । जरदष्टिरिति जरत्-अष्टिः । यथा ।
 असत् ॥ अग्निः । आयुं प्मान् । सः । वनस्पतिभिरिति वनस्पति-भिः । आयुं
 प्मान् । तेन । त्वा । आयुं पा । आयुं प्मन्तम् । क्रोमि । सोमः । आयुं प्मान् । सः ।
 ओपधीभिरित्योपधी-भिः । यज्ञः । आयुं प्मान् । सः । दक्षिणाभिः । ब्रह्म । आयुं
 प्मत् । तत् । ब्राह्मणैः । आयुं प्मत् । देवाः । आयुं प्मन्तः । ते । अमृतेन । पित
 रः । आयुं प्मन्तः । ते । स्वधयेति स्व-धया । आयुं प्मन्तः । तेन । त्वा । आयुं पा ।
 आयुं प्मन्तम् । क्रोमि ॥ [४०] विश्वेषान् देवानां प्राणोऽसि त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्र
 स्य वीर्येण देवस्त्वासवितो सोम आयुं प्मान् पञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥१०॥
 अग्निम् । वै । एतस्य । शरीरम् । गच्छति । सोमम् । रसः । वरुणः । एनम् । वरुण
 प्राशेनेति वरुण-प्राशेन । गृह्णाति । सरस्वतीम् । वाक् । अमाविष्णु इत्यमा-विष्णू । आ
 त्मा । यस्य । ज्योक् । आमयति । यः । ज्योगामयावीति ज्योक्-आमयावी । स्यात् ।
 यः । वा । कामयेत् । सर्वम् । आयुः । इयाम् । इति । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरि

तिं। वपेत् । अग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । सौम्यम् । चरुम् । वारुणम् । द
शकपालमितिदश-कपालम् । सारस्वतम् । चरुम् । आग्नेयैष्णवमित्याग्नेयैष्णवम् ।
एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अग्नेः । एव । अस्य । शरीरम् । निष्क्रीणा
तीतिनिः-क्रीणाति । सोमात् । रसम् । [४१] वारुणेन । एव । एनम् । वारुणपा
शादितिवारुण-पाशात् । मुञ्चति । सारस्वतेन । वार्चम् । दधाति । अग्निः । सर्वाः । दे
वताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताभिः । च । एव । एनम् । यज्ञेन । च । भिषज्यति ।
उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । यत् । नवम् । ऐत् ।
तत् । नवनीतमिति नव-नीतम् । अभवत् । इति । आज्यम् । अवेति । ईरूपते ।
रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टइतिवि-आचष्टे । अश्विनोः ।
प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । अश्विनौ । वै । देवानाम् । [४२] भिषजौ ।
ताभ्याम् । एव । अस्मै । भेषजम् । करोति । इन्द्रस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि ।
इति । आह । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । मित्रावरुणयोरिति
मित्रा-वरुणयोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । प्राणापानावितिप्राण-
अपानौ । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्राणइतिप्र-
अनः । असि । इति । आह । वीर्यम् । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । घृतस्य ।
धाराम् । अमृतस्य । पन्थाम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् ।
पावमानेन । त्वा । स्तोमैः । इति । [४३] आह । प्राणामितिप्र-अनम् । एव । अ
स्मिन् । एतेन । दधाति । बृहद्दन्तरयोरितिबृहद्-दन्तरयोः । त्वा । स्तोमैः । इति ।
आह । ओजः । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । अग्नेः । त्वा । मात्रया । इति ।
आह । आत्मानम् । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । ऋत्विजः । परीति । आहुः ।
यावन्तः । एव । ऋत्विजः । ते । एनम् । भिषज्यन्ति । ब्रह्मणः । हस्तम् । अन्वार
भ्येत्यनु-आरभ्यं । परीति । आहुः । एकधेत्येक-धा । एव । यजमाने । आयुः । दध
ति । यत् । एव । तस्य । तत् । हिरण्यात् । [४४] घृतम् । निरिति । पिबति । आ
युः । वै । घृतम् । अमृतम् । हिरण्यम् । अमृतात् । एव । आयुः । निरिति । पिब
ति । शतमानमिति शत-मानम् । भवति । शतायुरिति शत-आयुः । पुरुषः । शते
न्द्रियइति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । अथोइति ।

खलु । यावतीः । समाः । एष्यन्न । मन्येत । तार्वन्मानमिति तावत्-मानम् । स्यात् ।
 समृद्ध्या इति सं-ऋद्धौ । इमम् । अग्ने । आयुषे । वर्चसे । कृधि । इति । आह । आ
 युः । एव । अस्मिन्न । वर्चः । दधाति । विश्वे । देवाः । जरदष्टिरिति जरत्-अष्टिः ।
 यथा । असत् । इति । आह । जरदष्टिमिति जरत्-अष्टिम् । एव । एनम् । करोति ।
 अग्निः । आयुष्मान् । इति । हस्तम् । गृह्णाति । एते । वै । देवाः । आयुष्मन्तः ।
 ते । एव । अस्मिन्न । आयुः । दधति । सर्वम् । आयुः । एति ॥ [४५] रसन्देवा
 नाः स्तोमेनेति हिरेण्यादसदिति द्वाविंशतिश्च ॥ * * * ॥११॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वरुणाय । अश्वम् । अनयत् । सः । स्वाम् । देव
 ताम् । आर्च्छतु । सः । परीति । अदीर्यत । सः । एतम् । वारुणम् । चतुष्कपालमि
 ति चतुः-कपालम् । अपश्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । ततः । वै । सः । वरुणपा
 शादिति वरुण-पाशात् । अमुच्यत । वरुणः । वै । एतम् । गृह्णाति । यः । अश्वम् ।
 प्रतिगृह्णातीति प्रति-गृह्णाति । यावतः । अश्वान् । प्रतिगृह्णीयादिति प्रति-गृह्णीयात् ।
 तावतः । वारुणान् । चतुष्कपालानिति चतुः-कपालान् । निरिति । वपेत् । वरुणम् ।
 एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । व
 रुणपाशादिति वरुण-पाशात् । मुञ्चति । [४६] चतुष्कपाला इति चतुः-कपालाः । भ
 वन्ति । चतुष्पादिति चतुः-पात् । हि । अश्वः । समृद्ध्या इति सं-ऋद्धौ । एकम् । अ
 तिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । निरिति । वपेत् । यम् । एव । प्रतिग्राहीति प्रति-ग्राही ।
 भवति । यम् । वा । न । अद्धेतीत्यधि-एति । तस्मात् । एव । वरुणपाशादिति वरु
 ण-पाशात् । मुच्यते । यदि । अपरम् । प्रतिग्राहीति प्रति-ग्राही । स्यात् । सौर्यम् ।
 एककपालमित्येक-कपालम् । अतुं । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । आदित्यम् ।
 उच्चारमित्युत्-चारम् । कुरुते । अपः । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवेति । एति । अ
 पिस्वत्यप्-सु । वै । वरुणः । साख्यादिति स-अख्यात् । एव । वरुणम् । अवेति । य
 जते । अपोनप्त्रीयमित्यप-नप्त्रीयम् । वरुम् । पुनः । एत्येत्या-इत्यं । निरिति । व
 पेत् । अप्सुयोनिरित्यप्सु-योनः । वै । अश्वः । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् ।
 गमयति । सः । एनम् । शान्तः । उपेति । तिष्ठते ॥ [४७] मुञ्चति चरुं समर्दशच ॥१२॥

या । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रावरुणा । यतव्या । तनूः । तया । इमम् ।
 अ॒हंसः । मुञ्चतम् । या । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रावरुणा । सहस्र्या । स्वप्स्या । ते
 जस्या । तनूः । तया । इमम् । अ॒हंसः । मुञ्चतम् । यः । वाम् । इन्द्रावरुणावि
 तीन्द्रावरुणौ । अम्रौ । सामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । यः । वाम् ।
 इन्द्रावरुणेतीन्द्रावरुणा । द्विपाथिस्वितिद्विपात्-सु । पशुपुं । चतुष्पाथिस्वितिचतुष्पात्-
 सु । गोष्ठइतिगो-स्थे । गृहेषु । अपिस्वत्यप्-सु । ओपधीपु । वनस्पतिपु । सामः ।
 तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इन्द्रः । वै । एतस्य । [४८] इन्द्रियेण । अ
 पेति । क्रामति । वरुणः । एनम् । वरुणपाशेनेतिवरुण-पाशेन । गृह्णाति । यः ।
 प्राप्नोति । गृहीतः । भवति । यः । प्राप्नोति । गृहीतः । स्यात् । तस्मै । एताम् ।
 ऐन्द्रावरुणीमित्यैन्द्रावरुणीम् । पयस्याम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रः । एव । अस्मिन् ।
 इन्द्रियम् । दधाति । वरुणः । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । प
 यस्या । भवति । पर्यः । हि । वै । एतस्मात् । अपक्रामतीत्यप-क्रामति । अर्थ । ए
 पः । प्राप्नोति । गृहीतः । यत् । पयस्या । भवति । पर्यः । एव । अस्मिन् । तया ।
 दधाति । पयस्यायाम् । [४९] पुरोडाशम् । अवेति । दधाति । आत्मन्वन्तमि
 त्यात्मन्वन्तम् । एव । एनम् । करोति । अथोइति । आयतनवन्तमित्यायतन-व
 न्तम् । एव । चतुर्द्धेतिचतुःधा । वीति । ऊहति । दिरुपु । एव । प्रतीति । तिष्ठ
 ति । पुनः । समिति । ऊहति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । अस्मै । भेषजम् । क
 रोति । समूहोतिसं-ऊह्यं । अवेति । द्यति । यथा । आविद्धमित्या-विद्धम् । निष्कृ
 न्ततीतिनिःकृन्तति । ताहक् । एव । तत् । यः । वाम् । इन्द्रावरुणावित्तीन्द्रावरु
 णौ । अम्रौ । सामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इति । आह । दुरिष्ट्या
 इतिदुः-इष्ट्याः । एव । एनम् । पाति । यः । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रावरुणा । द्वि
 पाथिस्वितिद्विपात्-सु । पशुपुं । सामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इति ।
 आह । एतावतीः । वै । आपः । ओपधयः । वनस्पतयः । प्रजाइतिप्र-जाः । पश
 वः । उपजीवनीयाइत्युप-जीवनीयाः । ताः । एव । अस्मै । वरुणपाशादितिवरुण-
 पाशात् । मुञ्चति । [५०] एतस्यपयस्यायाम्पातिपडि॒शतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ १३ ॥
 सः । प्रवदितिप्रव-वन्त । नीति । काव्या । इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति ।

इन्द्रम् । नरः ॥ त्वम् । नः । सोम । विश्वतः । रक्ष्य । गज्जन्तु । अघायतइत्यंघ-युतः ॥
 न । रिष्येत् । त्वावतइतित्व-वतः । सखा ॥ या । ते । धामानि । दिवि । या । पृ
 थिव्याम् । या । पर्वतेषु । ओपधीषु । अफिस्वत्यंप्-सु ॥ तेभिः । नः । विश्वैः । सु
 मनाइतिसु-मनाः । अहेडन् । राजन् । सोम । प्रतीति । हव्या । गृभ्राय ॥ अग्नी
 पोमेत्यग्नी-सोमा । सर्वदसेतिस-वेदसा । सहृतीइतिस-हृती । वनतम् । गिरः ॥ स
 मिति । देवत्रेतिदेव-त्रा । बभूवथुः ॥ युवम् । [५१] एतानि । दिवि । रोचनानि ।
 अभिः । च । सोम । सक्रतू इतिस-क्रतू । अधत्तम् ॥ युवम् । सिन्धून् । अभिशस्ते
 रित्यभि-शस्तेः । अवद्यात् । अग्नीपोमावित्यग्नी-सोमौ । अर्मुञ्चतम् । गृभीतान् ॥ अ
 ग्नीपोमावित्यग्नी-सोमौ । इमम् । स्विति । मे । शृणुतम् । वृपणा । हवम् ॥ प्रतीति ।
 सूक्तानीतिसु-उक्तानि । ह्येतम् । भवतम् । दाशुपे । मयः ॥ एति । अन्यम् ।
 दिवः । मातरिर्था । जभार । अमंशात् । अन्यम् । परीति । श्येनः । अर्द्रः ॥ अ
 ग्नीपोमेत्यग्नी-सोमा । ब्रह्मणा । वावृथाना । उरुम् । यज्ञाय । चक्रथुः । उ । लोकम् ॥
 अग्नीपोमेत्यग्नी-सोमा । हविषः । प्रस्थितस्येतिप्र-स्थितस्य । वीतम् । [५२] ह्येतम् ।
 वृपणा । जुपेथाम् ॥ सुशर्माणेतिसु-शर्माणा । स्ववसेतिसु-अवसा । हि । भूतम् । अ
 थ । धत्तम् । यजमानाय । शम् । योः ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ गुणानाम् ।
 त्वा । गणपतिमितिगण-पतिम् । हवामहे । कविम् । कवीनाम् । उपमश्रवस्तममि
 त्युपमश्रवः-तमम् ॥ ज्येष्ठराजमितिज्येष्ठ-राजम् । ब्रह्मणाम् । ब्रह्मणः । पते । एति ।
 नः । शृण्वन् । ऊतिभिरित्यू ति-भिः । सीद । सादनम् ॥ सः । इत् । जनेन । सः । वि
 शा । सः । जन्मना । सः । पुत्रैः । वाजम् । भ्रते । धना । नृभिरितिनृ-भिः ॥ देवा
 नाम् । यः । पितरम् । आविवांसतीत्यां-विवासति । [५३] श्रद्धामनाइतिश्रद्धा-
 मनाः । हविषा । ब्रह्मणः । पतिम् ॥ सः । सुशुभेतिसु-स्तुभा । सः । ऋकृता । गणेन ।
 वलम् । रोज । फल्लिगम् । र्वेण ॥ बृहस्पतिः । उस्त्रियाः । हव्यसू दइतिहव्य-सूदः ।
 कनिकदत् । वावशतीः । उदिति । आजन्तु ॥ मरुतः । यत् । ह । वः । दिवः । या ।
 वः । शर्म ॥ अर्यमा । एति । याति । वृषभः । तुविष्मान् । दाता । वसूनाम् । पु
 रुदूतइतिपुरु-दूतः । अर्हन् ॥ सहस्राख्यइतिसहस्र-अख्यः । गोत्रभिदितिगोत्र-भित् ।
 वज्रंवा हरितिवज्रं-वाहुः । अस्मासु । देवः । द्रविणम् । दधातु ॥ ये । ते । अर्यमन् ॥

बृहवः । देवयाना इति देव-यानाः । पन्थानः । [५४] राजन् । दिवः । आचरन्ती
 त्यां-चरन्ति ॥ तेभिः । नः । देव । महि । शर्म । यच्छ । शम् । नः । एधि । द्वि
 पद इति द्वि-पदे । शम् । चतुष्पद इति चतुः-पदे ॥ बुध्नात् । अग्रम् । अङ्गिरोभिरित्य
 ङ्गिरः-भिः । गृणानः । वीति । पर्वतस्य । दृङ्ङितानि । ऐरतू ॥ रुजत् । रोधाङ्
 सि । कृत्रिमणि । एषाम् । सोमस्य । ता । मदे । इन्द्रः । चकार ॥ बुध्नात् । अ
 ग्रेण । वीति । मिमाय । मानैः । वज्रेण । खानि । अनुणत् । नदीनाम् ॥ वृथा ।
 असृजत् । पृथिभिरिति पृथि-भिः । दीर्घयाथैरिति दीर्घ-याथैः । सोमस्य । ता । म
 दे । इन्द्रः । चकार ॥ [५५] प्रेति । यः । जुजे । विद्वान् । अस्य । बन्धुम् । वि
 श्वानि । देवः । जनिमा । विवक्ति ॥ ब्रह्म । ब्रह्मणः । उदिति । जभार । मद्यात् ।
 नीचा । उच्चा । स्वधयेति स्व-धया । अभि । प्रेति । तस्थौ ॥ महान् । मही इति ।
 अस्तभायत् । वीति । जातः । द्याम् । सद्म । पार्थिवम् । च । रजः ॥ सः । बुध्नात् ।
 आष्ट । अनुषा । अभीति । अग्रम् । बृहस्पतिः । देवता । यस्य । सम्प्राडितिसं-राट् ॥
 बुध्नात् । यः । अग्रम् । अभ्यर्त्तित्यभि-अर्ति । ओजसा । बृहस्पतिम् । एति । वि
 वासन्ति । देवाः ॥ भिनत् । वलम् । वीति । पुरः । दर्दरीति । कर्निक्रदत् । सुर्वः ।
 अपः । जिगाय ॥ [५६] युवञ्चीतमाविवासतिपन्थानोदीर्घयाथैस्सोमस्यतामद
 इन्द्रश्चकारदेवानवंच ॥ * * * * ॥ १४ ॥

आदित्येभ्यो देवा वै मृत्योर्देवा वै सन्नमर्यम्णे प्रजापतेस्त्रयस्त्रिंशत्प्रजापतिर्देवे
 भ्योऽन्नाद्यन्देवासुरास्तात्रजर्नोष्ठुर्वोऽसि यन्नर्वमभिर्वै प्रजापतिर्वरुणाय यावामिन्द्रा
 वरुणासप्रब्रवचतुर्दश ॥ १४ ॥ आदित्येभ्यस्त्वष्टुस्मैदानकामा एवावर्कन्धेऽमिर्वैस
 प्रब्रवथ्यद्पञ्चाशत् ॥ ५६ ॥ आदित्येभ्यस्सुर्वरपोजिगाय ॥ * * * * ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

(१) 'नीचापूर्वो दकार उच्चापरः' ॥ (तै-प्रा, अ-१, सू-८) अस्यार्थः—'नीचा' इत्येवंपूर्वः 'उच्चा' इत्येवंपरः
 दकार आगमो भवति । (उदा) मद्भ्यानीचादुष्वा । शिक्षायामपि—'नीचापूर्वो द उष्परः' इति । स्पष्टोऽर्थः ॥

द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

देवाः । मनुष्याः । पितरः । ते । अन्यतः । आसन्नू । असुराः । रूपांसि ।
 पिशाचाः । ते । अन्यतः । तेषाम् । देवानाम् । उत । यत् । अल्पम् । लोहितम् ।
 अकुर्वन् । तत् । रूपांसि । रात्रीभिरितिरात्रिभिः । असुभन्नू । तान् । सुधान् ।
 मृतान् । अभि । वीति । औचलू । ते । देवाः । अविदुः । यः । वै । नः । अयम् ।
 भ्रियते । रूपांसि । वै । इमम् । घ्नन्ति । इति । ते । रूपांसि । उपेति । अम-
 न्त्रयन्त । तानि । अघ्नन् । वरम् । वृणामहे । यत् । [१] असुरान् । जयाम । तत् ।
 नः । सह । असन् । इति । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अजयन् । ते । असुरान् ।
 जित्वा । रूपांसि । अपेति । अनुदन्त । तानि । रूपांसि । अनृतम् । अकृत ।
 इति । समन्तमिति सं-अन्तम् । देवान् । परीति । अविशन् । ते । देवाः । अग्नौ ।
 अनाथन्त । ते । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । पुरोडाशम् । अष्टकपालमित्यष्टा-कृपा-
 लम् । निरिति । अवपन् । अग्नये । विवाधवतइतिविवाध-वते । अग्नये । प्रतीकवत्
 इतिप्रतीक-वते । यत् । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । निखपन्नितिनिः-अवपन् । यानि ।
 एव । पुरस्तात् । रूपांसि । [२] आसन्नू । तानि । तेन । प्रेति । अनुदन्त । यत् ।
 अग्नये । विवाधवतइतिविवाध-वते । यानि । एव । अभितः । रूपांसि । आसन्नू ।
 तानि । तेन । वीति । अवाधन्त । यत् । अग्नये । प्रतीकवत्इतिप्रतीक-वते । यानि ।
 एव । पश्चात् । रूपांसि । आसन्नू । तानि । तेन । अपेति । अनुदन्त । ततः । दे-
 वाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् ।
 सः । स्पष्टमानः । एतया । इष्टया । यजेत । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । पुरोडाशम् ।
 अष्टकपालमित्यष्टा-कृपालम् । निरिति । वपेत् । अग्नये । विवाधवतइतिविवाध-व-
 ते । [३] अग्नये । प्रतीकवत्इतिप्रतीक-वते । यत् । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । नि-
 खपतीतिनिः-वपति । यः । एव । अस्मान् । श्रेयान् । भ्रातृव्यः । तम् । तेन । प्रेति ।
 नुदते । यत् । अग्नये । विवाधवतइतिविवाध-वते । यः । एव । एनेन । सदृष्टिर्तिस-
 दृष्ट् । तम् । तेन । वीति । वाधते । यत् । अग्नये । प्रतीकवत्इतिप्रतीक-वते । यः ।

एव । अस्मात् । पापीयान् । तम् । तेन । अपेति । नुदते । प्रेति । श्रेयांसम् ।
 भ्रातृव्यम् । नुदते । अतीति । सदृशम् । क्रामति । न । एनम् । पापीयान् । आ
 न्नोति । यः । एवम् । विद्वान् । एतया । इष्ट्या । यजते ॥ [४] वृणामहेयत्पुरस्ता
 द्रुष्पांसि व्रपेदभयेविवाधवतएवञ्चत्वारिच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

देवासुरादितिदेव-असुराः । सय्यंत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्नू । ते । देवाः । अ
 न्नवन्नू । यः । नः । वीर्यावत्तमइतिवीर्यावत्-तमः । तम् । अन्विति । समारंभाम
 ह्नाइतिसं-आरंभामहै । इति । ते । इन्द्रम् । अन्नवन्नू । त्वम् । वै । नः । वीर्यावत्तमइ
 तिवीर्यावत्-तमः । असि । त्वाम् । अन्विति । समारंभामह्नाइतिसं-आरंभामहै ।
 इति । सः । अब्रवीत् । तिस्रः । मे । इमाः । तनुवं । वीर्यावतीरितिवीर्यं-च
 तीः । ताः । प्रीणीत् । अथ । असुरान् । अभीति । भविष्यथ । इति । ताः । वै ।
 ब्रूहि । इति । अन्नवन्नू । इयम् । अहोसुगित्यहः-सुक् । इयम् । विमृधेतिवि-मृ
 धा । इयम् । इन्द्रियावतीतीन्द्रिय-वती । [५] इति । अब्रवीत् । ते । इन्द्राय ।
 अहोसुचइत्यहः-सुचे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । नि
 रिति । अवपन्नू । इन्द्राय । वैमृधाय । इन्द्राय । इन्द्रियावत्इतीन्द्रिय-वते । यत् ।
 इन्द्राय । अहोसुचइत्यहः-सुचे । निर्वपन्निरितिनिः-अवपन्नू । अहंसः । एव ।
 तेन । अमुच्यन्त । यत् । इन्द्राय । वैमृधाय । मृधः । एव । तेन । अपेति । अग्नत ।
 यत् । इन्द्राय । इन्द्रियावत्इतीन्द्रिय-वते । इन्द्रियम् । एव । तेन । आत्मन्नू । अ
 दधत् । त्रयस्त्रिंशत्कपालमितित्रयस्त्रिंशत्-कपालम् । पुरोडाशम् । निरिति । अ
 वपन्नू । त्रयस्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । वै । देवताः । ताः । इन्द्रः । आत्मन्नू ।
 अन्विति । समारंभयतोतिसं-आरंभयत । भूत्यै । [६] ताम् । वाव । देवाः । विजिति
 मिति-वि-जितिम् । उत्तमामित्युत्-तमाम् । असुरैः । वीति । अजयन्त । यः । भ्रातृ
 व्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पधमानः । एतया । इष्ट्या । यजेत । इ
 न्द्राय । अहोसुचइत्यहः-सुचे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपा
 लम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । वैमृधाय । इन्द्राय । इन्द्रियावत्इतीन्द्रिय-वते ।
 अहंसा । वै । एपः । गृहीतः । यस्मात् । श्रेयान् । भ्रातृव्यः । यत् । इन्द्राय । अ
 होसुचइत्यहः-सुचे । निर्वपतीतिनिः-वपति । अहंसः । एव । तेन । मुच्यते ।

मृधा । वै । एषः । अभिषण्णइत्यभि-सन्नः । यस्मात् । समानेषु । अन्यः । श्रेयान् ।
 उत । [७] अभ्रातृव्यः । यत् । इन्द्राय । वैमृधाय । मृधः । एव । तेन । अपेति ।
 हते । यत् । इन्द्राय । इन्द्रियावर्तइतीन्द्रिय-वते । इन्द्रियम् । एव । तेन । आ-
 त्मन् । धत्ते । त्रयस्त्रिंशत्कपालमितित्रयस्त्रिंशत्-कपालम् । पुरोडाशम् । नि-
 रिति । वपति । त्रयस्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । वै । देवताः । ताः । एव । य-
 जमानः । आत्मन् । अन्विति । समारम्भयतइतिसं-आरम्भयते । भूत्यै । सा । वै ।
 एषा । विजितिरिति-वि-जितिः । नाम । इष्टिः । यः । एवम् । विद्वान् । एतया ।
 इष्टया । यजते । उत्तमामित्युत्-तमाम् । एव । विजितिमितिवि-जितिम् । भ्रातृ-
 व्येण । वीति । जयते ॥ [८] इन्द्रियावर्तीभूत्याउतैकान्नपञ्चाशच्च ॥ * ॥२॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सव्यंत्तइतिसं-यत्ताः । आसन्नू । तेषाम् । गायत्री ।
 ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । सङ्गृह्येति-सं-गृ-
 ह्य । आदायेत्या-दाय । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । ते । अमन्यन्त । यतरान् ।
 वै । इयम् । उपावर्ष्यतीत्युप-आवर्ष्यति । ते । इदम् । भविष्यन्ति । इति । ताम् ।
 वीति । अह्वयन्त । विश्वकर्मान्नितिविश्व-कर्मन् । इति । देवाः । दाभि । इति । अ-
 सुराः । सा । न । अन्यतरान् । चन । उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । ते । देवाः । ए-
 तत् । यजुः । अपश्यन् । ओजः । असि । सहः । असि । बलम् । असि । [९] भ्रा-
 जः । असि । देवानाम् । धाम । नाम । असि । विश्वम् । असि । विश्वायुरिति-विश्व-
 आयुः । सर्वम् । असि । सर्वायुरिति-सर्व-आयुः । अभिभूरित्यभि-भूः । इति । वाव ।
 देवाः । असुराणाम् । ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । प-
 शून् । अवृञ्जत् । यत् । गायत्री । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । तस्मात् । ए-
 ताम् । गायत्री । इति । इष्टिम् । आहुः । सव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । गायत्री ।
 सव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । तत् । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठन् । यत् । एतया ।
 देवाः । असुराणाम् । ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । [१०] प्रजामितिप्र-
 जाम् । पशून् । अवृञ्जत् । तस्मात् । एताम् । सव्वर्गाइतिसं-वर्गाः । इति । इष्टिम् ।
 आहुः । यः । भ्रातृव्यवानिति-भ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पष्टमानः । एतया ।
 इष्ट्या । यजेत । अमये । सव्वर्गायेतिसं-वर्गाय । पुरोडाशम् । अष्टकपालमित्यष्टा-

मारुतम् । असि । मरुताम् । ओजः । अपाम् । धाराम् । भिन्धि । रमयत ।
 मरुतः । श्येनम् । आयिनम् । मनोजवसमितिमनः-जवसम् । वृषणम् । सुवृक्तिमि
 तिसु-वृक्तिम् ॥ येन । शर्द्धः । उग्रम् । अवसृष्टमित्यव-सृष्टम् । एति । तत् । अश्वि
 ना । परीति । धत्तम् । स्वस्ति ॥ पुरोवातइतिपुर-वातः । वरपन्नं । जिन्वः । आवृ
 दित्या-वृत् । स्वाहा । वातावृदितिवात-वृत् । वरपन्नं । उग्रः । आवृदित्या-वृत् । स्वा
 हा । स्तनयन्नं । वरपन्नं । भीमः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अनशनि । अवस्फूर्ज
 न्नित्यव-स्फूर्जन्नं । दिद्युत् । वरपन्नं । त्वेपः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अतिरात्रमि
 त्यति-रात्रम् । वरपन्नं । पूर्तिः । आवृदित्या-वृत् ॥ [१९] स्वाहा । बहु । ह । अयम् ।
 अवृषात् । इति । श्रुतः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । आतपतीत्या-तपति । वरपन्नं ।
 विराडिति-वि-राट् । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अवस्फूर्जन्नित्यव-स्फूर्जन्नं । दिद्युत् ।
 वरपन्नं । भूतः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । मान्दाः । वाशाः । शुन्ध्यः । अजिराः ॥
 ज्योतिष्मतीः । तमस्वरीः । उन्दतीः । सुफेनाइतिसु-फेनाः ॥ मित्रभृतइतिमित्र-
 भृतः । रूपत्रभृतइतिरूपत्र-भृतः । सुराष्टाइतिसु-राष्टाः । इह । मा । अवत ॥ वृष्णः ।
 अश्वस्य । सन्दानमिति-स-दानम् । असि । वृष्ट्यै । त्वा । उपेति । नह्यामि ॥

[२०] पूर्तिरावृद्धिर्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

देवाः । वसव्याः । अग्ने । सोम । सूर्य ॥ देवाः । शर्मण्याः । मित्रावरुणेति
 मित्रा-वरुणा । अर्यमन्नू ॥ देवाः । सपीतयइतिस-पीतयः । अपाम् । नषात् । आशु
 हेमन्नित्याशु-हेमन्नू ॥ उद्रः । दत्त । उदधिमित्युद-धिम् । भिन्त । दिवः । पर्ज
 न्यात् । अन्तरिखात् । पृथिव्याः । ततः । नः । वृष्ट्या । अवत ॥ दिवा । चित् ।
 तमः । कृण्वन्ति । पर्जन्येन । उदवाहेनेत्युद-वाहेन ॥ पृथिवीम् । यत् । व्युन्दन्ती
 तिवि-उन्दन्ति ॥ एति । यम् । नरः । सुदानवइतिसु-दानवः । ददाशुपे । दिवः ।
 कोशम् । अचुञ्च्यवुः ॥ वीति । पर्जन्याः । सृजन्ति । रोदसीइति । अन्विति । धन्व
 ना । यन्ति । [२१] वृष्टयः ॥ उदिति । ईर्यथ । मरुनः । समुद्रतः । यूयम् । वृष्टिम् ।
 वरुपयथ । पुरीषिणः ॥ न । वः । दन्नाः । उपेति । दस्यन्ति । धेनवः । शुभम् । या
 ताम् । अन्विति । रथाः । अवृष्यत ॥ सज । वृष्टिम् । दिवः । एति । अद्भिरित्यत-
 भिः । समुद्रम् । पूण ॥ अज्जाइत्यप्-जाः । असि । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । बलम् ।

असि । समुद्रियम् ॥ उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । भिन्धि । इदम् । दिव्यम् । नभः ॥
 उद्गः । दिव्यस्य । नः । देहि । ईशानः । वीति । मृज्ज । दितिम् ॥ ये । देवाः । दिवि
 भागाइतिदिवि-भागाः । ये । अन्तरिख्यभागाइत्यन्तरिख्य-भागाः । ये । पृथिविभा
 गाइतिपृथिवि-भागाः ॥ ते । इमम् । यज्ञम् । अवन्तु । ते । इदम् । खेत्रम् । ए
 ति । विशन्तु । ते । इदम् । खेत्रम् । अनु । वीति । विशन्तु ॥ [२२] यन्ति
 देवाविश्रुतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

मारुतम् । असि । मरुताम् । ओजः । इति । कृष्णम् । वासः । कृष्णतूपमि
 तिकृष्ण-तूपम् । परीति । धत्ते । एतत् । वै । वृष्ट्यै । रूपम् । सरूपइतिस-रूपः ।
 एव । भूत्वा । पर्जन्यम् । वरूपयति । रमयत । मरुतः । श्येनम् । आयिनम् । इति ।
 पश्चाद्वातमितिपश्चात्-वातम् । प्रतीति । मीवति । पुगेवातमितिपुर-वातम् । एव ।
 जनयति । वरूपस्य । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धौ । वातनामानीतिवात-नामानि । जुहो
 ति । वायुः । वै । वृष्ट्याः । ईशे । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेना
 उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पर्जन्यम् । वरूपयति । अष्टौ । [२३] जुहोति ।
 चतस्रः । वै । दिशः । चतस्रः । अवान्तरदिशाइत्यवान्तर-दिशाः । दिग्भ्यइतिदि
 क्-भ्यः । एव । वृष्टिम् । सम् । प्रेति । च्यावयति । कृष्णाजिनइतिकृष्ण-अजिने ।
 समिति । यौति । हविः । एव । अकः । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । समिति । यौति ।
 अवरुद्धाइत्यव-रुद्धौ । यतीनाम् । अद्यमानानाम् । शीरूपाणि । परेति । अपतन्नू ।
 ते । खर्जूराः । अभवन्नू । तेषाम् । रसः । ऊर्ध्वः । अपतत् । तानि । करीराणि । अ
 भवन्नू । सौम्यानि । वै । करीराणि । सौम्या । खलु । वै । आहुतिरित्या-हुतिः । दि
 वः । वृष्टिम् । च्यावयति । यत् । करीराणि । भवन्ति । [२४] सौम्यया । एव ।
 आहुत्येत्या-हुत्या । दिवः । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । मधुपा । समिति । यौति ।
 अपाम् । वै । एपः । ओपंधीनाम् । रसः । यत् । मधुं । अञ्चइत्यत्-भ्यः । एव । ओ
 पंधीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । वरूपति । अथोइति । अञ्चइत्यत्-भ्यः । एव । ओपंधीभ्यइ
 त्योपंधि-भ्यः । वृष्टिम् । नीति । नयति । मान्दाः । वाशाः । इति । समिति । यौति ।
 नामधेयैरितिनाम-धेयैः । एव । एनाः । अच्छ । एति । अथोइति । यथा । ब्रूयात् ।
 असौ । एति । इहि । इति । एवम् । एव । एनाः । नामधेयैरितिनाम-धेयैः । एति ।

[२५] च्यावयति । वृष्णः । अश्वस्य । सन्दानमिति सं-दानम् । असि । वृष्ट्यै ।
त्वा । उपेति । नह्यामि । इति । आह । वृषा । वै । अश्वः । वृषा । पर्जन्यः । कृष्णः ।
इव । खलु । वै । भूत्वा । वरूपति । रूपेण । एव । एनम् । समिति । अर्द्धयति । व
रूपस्य । अवरोह्याइत्यव-रुह्ये ॥ [२६] अष्टोभवन्तिनामधेयै रेकान्नात्रिंशच्च ॥९॥

देवाः । वसव्याः । देवाः । गर्मण्याः । देवाः । सपीतयइतिस-पीतयः । इ
ति । एति । वन्नाति । देवताभिः । एव । अन्वहमित्यनु-अहम् । वृष्टिम् । इच्छ
ति । यदि । वर्पेत । तावति । एव । होतव्यम् । यदि । न । वर्पेत । श्वः । भू
ते । हविः । निरिति । वपेत् । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । वै । मित्रावरुणाविति मित्रा-
वरुणौ । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । खलु । वै । पर्जन्यः । वरूपति । नक्तम् ।
वा । हि । दिवा । वा । वर्पति । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन ।
भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । [२७] अहोरात्रा
भ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । पर्जन्यम् । वरूपयतः । अग्रये । धामच्छदइति धाम-च्छदे ।
पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपा
लमिति सप्त-कपालम् । सौर्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् । अग्निः । वै । इतः ।
वृष्टिम् । उदिति । ईर्यति । मरुतः । सृष्टाम् । नयन्ति । यदा । खलु । वै । असौ ।
आदित्यः । न्यहू । रुग्मिभिरिति रुग्मि-भिः । पर्यावर्ततइति परि-आवर्तते । अथ । व
रूपति । धामच्छदिति धाम-च्छत् । इव । खलु । वै । भूत्वा । वरूपति । एताः । वै ।
देवताः । वृष्ट्याः । ईशते । ताः । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति ।
धावति । ताः । [२८] एव । अस्मै । पर्जन्यम् । वरूपयन्ति । उत । अवरूपिष्यन् ।
वर्पति । एव । सृज । वृष्टिम् । दिवः । एति । अङ्गिरित्यत-भिः । समुद्रम् । पूण । इति ।
आह । इमाः । च । एव । अमूः । च । अपः । समिति । अर्द्धयति । अथोइति । आ
भिः । एव । अमूः । अच्छ । एति । अञ्जाइत्यं-जाः । असि । प्रथमजाइति प्रथ
म-जाः । बलम् । असि । समुद्रियम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव ।
एतत् । उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । इति । वरूपाह्वामिति वरूप-ह्वाम् । जुहोति ।
एषा । वै । ओषधीनाम् । वृष्टिवनिरिति वृष्टि-चनिः । तथा । एव । वृष्टिम् । एति ।
च्यावयति । ये । देवाः । दिविभागाइति दिवि-भागाः । इति । कृष्णाजिनमिति कृ

ष्ण-अजिनम् । अवेति । धूनोति । इमे । एव । अस्मे । लोकाः । प्रीताः । अभीष्टा
इत्यभि-इष्टाः । भवन्ति । [२९] अस्मैधावतितावाएकविंशतिश्च ॥ ॐ ॥१०॥

सर्वाणि । छन्दासि । एतस्याम् । इष्ट्याम् । अनूच्यानीत्यनु-उच्यानि ।
इति । आहुः । त्रिष्टुभः । वै । एतत् । वीर्यम् । यत् । ककुत् । उष्णिहा । जगत्यै ।
यत् । उष्णिहककुमावित्युष्णिह-ककुमौ । अन्वाहेत्यनु-आह । तेन । एव । सर्वाणि ।
छन्दासि । अवेति । रुन्धे । गायत्री । वै । एषा । यत् । उष्णिहा । यानि । च
त्वारि । अधीति । अरूपराणि । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । एव । ते । पशवः । यथा ।
पुरोडाशे । पुरोडाशः । अधीति । एवम् । एव । तत् । यत् । ऋचि । अधीति । अरूप
राणि । यत् । जगत्या । [३०] परिदृष्ट्यादितिपरि-दृष्ट्यात् । अन्तम् । यज्ञम् । गम
येत् । त्रिष्टुभा । परीति । दधाति । इन्द्रियम् । वै । वीर्यम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रिये । एव ।
वीर्ये । यज्ञम् । प्रतीति । स्थापयति । न । अन्तम् । गमयति । अग्ने । त्री । ते । वा
जिना । त्री । सुधस्थेतिसुध-स्था । इति । त्रिवत्येतित्रि-वत्या । परीति । दधाति । सु
रूपत्वायेतिसरूप-त्वार्थ । सर्वैः । वै । एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीर्यम् । कामायका
मायेतिकामाय-कामाय । प्रेति । युज्यते । सर्वेभ्यः । हि । कामेभ्यः । यज्ञः । प्रयु
ज्यतइतिप्र-युज्यते । त्रैधातवीयेन । यजेत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । सर्वैः । वै ।
[३१] एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीर्यम् । सर्वेण । एव । एनम् । यज्ञेन । अभीति ।
चरति । स्तृणुते । एव । एनम् । एतया । एव । यजेत । अभिचर्यमाणइत्यभि-चर्य
माणः । सर्वैः । वै । एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीर्यम् । सर्वेण । एव । यज्ञेन । यज
ते । न । एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । एतया । एव । यजेत । सहस्रे
ण । यख्यमाणः । प्रजातमितिप्र-जातम् । एव । एनत् । ददाति । एतया । एव ।
यजेत । सहस्रेण । ईजानः । अन्तम् । वै । एषः । पशूनाम् । गच्छति । [३२] यः ।
सहस्रेण । यजते । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । खलु । वै । पशून् । असृजत । तान् ।
त्रैधातवीयेन । एव । असृजत । यः । एवम् । विद्वान् । त्रैधातवीयेन । पशुकामइ
तिपशु-कामः । यजते । यस्मात् । एव । योनेः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् ।
असृजत । तस्मात् । एव । एनान् । सृजते । उपेति । एनम् । उत्तरमित्युत्-तरम् ।
सहस्रम् । नमति । देवताभ्यः । वै । एषः । एति । वृश्चयते । यः । यख्ये । इति ।

उक्त्वा । न । यजते । त्रैधातवीर्येन । यजेत । सर्वः । वै । एषः । यज्ञः । [३३]
 यत् । त्रैधातवीर्यम् । सर्वेण । एव । यजेर्न । यजते । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च
 ते । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । चतुष्कपा
 लाइतिचतुः-कपालाः । त्रिष्पमृद्धत्वायेतित्रिष्पमृद्ध-त्वाय । त्रयः । पुरोडाशाः । भ
 वन्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्त्यै । उत्तरउत्तरइत्युत्तर-
 उत्तरः । ज्यायान् । भवति । एवम् । इव । हि । इमे । लोकाः । यवमयइतियव-म
 यः । मध्ये । एतत् । वै । अन्तरिखपस्य । रूपम् । समृच्छाडतिसं-च्छे । सर्वेषाम् ।
 अभिगमयन्नित्यंभि गमयन् । अवेति । द्यति । अछंभ्वद्गारमित्यछंभ्वद्-कारम् ।
 हिरण्यम् । ददाति । तेजः । एव । [३४] अवेति । रुन्धे । तार्प्यम् । ददाति । प
 शून् । एव । अवेति । रुन्धे । धेनुम् । ददाति । आशिषइत्या-शिषः । एव । अवे
 ति । रुन्धे । साम्नः । वै । एषः । वर्णः । यत् । हिरण्यम् । यजुषाम् । तार्प्यम् ।
 उक्त्वा मदानामित्युक्त्वा-मदानाम् । धेनुः । एतान् । एव । सर्वान् । वर्णान् । अवे
 ति । रुन्धे ॥ [३५] जगत्याऽभिचरन्त्सर्वो वैगच्छतियज्ञस्तेज एवत्रिःशब्द ॥ ११ ॥

त्वष्टा । हतपुत्रइतिहत-पुत्रः । वीन्द्रमितिवि-इन्द्रम् । सोमम् । एति । अह
 रत् । तस्मिन् । इन्द्रः । उपहवमित्युप-हवम् । ऐच्छत् । तम् । न । उपेति । अह्य
 त् । पुत्रम् । मे । अवधीः । इति । सः । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । कृत्वा । प्रा
 सहेतिप्र-सहा । सोमम् । अपिबन् । तस्य । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति-अशिष्यत् ।
 तत् । त्वष्टा । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उप । प्रेति । अवर्तयत् । स्वाहा । इन्द्र
 शत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । बद्धस्व । इति । सः । यावत् । ऊर्ध्वः । पृगविध्यतीतिपरा-विध्य
 ति । तावति । स्वयम् । एव । वीति । अस्मत् । यदि । वा । तावत् । प्रवणमिति
 प्र-वनम् । [३६] आसीत् । यदि । वा । तावत् । अधीति । अग्नेः । आसीत् । सः ।
 सम्भवन्नितिसं-भवन् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अभि । समिति । अभवत् । सः ।
 इषुमात्रमिषुमात्रमितीषुमात्रं-इषुमात्रम् । विष्वङ् । अवर्द्धत् । सः । इमान् । लो
 कान् । अवृणोत् । यत् । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्वमि
 तिवृत्र-त्वम् । तस्मात् । इन्द्रः । अविभेत् । अपीति । त्वष्टा । तस्मै । त्वष्टा । व
 ञ्म । असिञ्चत् । तपः । वै । सः । वर्जः । आसीत् । तम् । उच्यन्तुमित्युत्-यन्तुम् ।

न । अग्रव्रीत् । अर्थः । वै । तर्हि । विष्णुः । [३७] अन्या । देवता । आसीत् ।
 सः । अग्रव्रीत् । विष्णोः । एति । इहि । इदम् । एति । हरिव्यावः । येन । अयम् । इ
 दम् । इति । सः । विष्णुः । त्रेधा । आत्मानम् । वि । नीति । अधत्त । पृथिव्याम् । तृती
 यम् । अन्तरिक्षे । तृतीयम् । दिवि । तृतीयम् । अभिपर्यावर्तादित्यभिपर्यावर्तात् ।
 हि । अविभेत् । यत् । पृथिव्याम् । तृतीयम् । आसीत् । तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उ
 दिति । अयच्छत् । विष्ण्वनुस्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः । सः । अग्रव्रीत् । मा ।
 मे । प्रेति । हाः । अस्ति । वै । इदम् । [३८] मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति ।
 दास्यामि । इति । तत् । अस्मै । प्रेति । अयच्छत् । तत् । प्रतीति । अगृह्णात् ।
 अथाः । मा । इति । तत् । विष्णवे । अति । प्रेति । अयच्छत् । तत् । विष्णुः ।
 प्रतीति । अगृह्णात् । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । इति । यत् । अन्तरि
 ख्ये । तृतीयम् । आसीत् । तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उदिति । अयच्छत् । विष्ण्वनु
 स्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः । सः । अग्रव्रीत् । मा । मे । प्रेति । हाः । अस्ति । वै ।
 इदम् । [३९] मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । तत् । अ
 स्मै । प्रेति । अयच्छत् । तत् । प्रतीति । अगृह्णात् । द्विः । मा । अथाः । इति ।
 तत् । विष्णवे । अति । प्रेति । अयच्छत् । तत् । विष्णुः । प्रतीति । अगृह्णात् ।
 अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । इति । यत् । दिवि । तृतीयम् । आसीत् ।
 तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उदिति । अयच्छत् । विष्ण्वनुस्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः ।
 सः । अग्रव्रीत् । मा । मे । प्रेति । हाः । येन । अहम् । [४०] इदम् । अस्मि ।
 तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । त्वी (३) । इति । अग्रव्रीत् । सन्धामितिसं
 धाम् । तु । समिति । दधावहे । त्वाम् । एव । प्रेति । विशान्नि । इति । यत् । माम् ।
 प्रविशेरितिप्र-विशेः । किम् । मा । भुञ्ज्याः । इति । अग्रव्रीत् । त्वाम् । एव । इ
 न्धीय । तव । भोगाय । त्वाम् । प्रेति । विशेषम् । इति । अग्रव्रीत् । तम् । वृत्रः ।
 प्रेति । अविशत् । उदरम् । वै । वृत्रः । स्पुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः ।
 यः । [४१] एवम् । वेदं । हन्ति । रूपधम् । भ्रातृव्यम् । तत् । अस्मै । प्रेति । अ
 यच्छत् । तत् । प्रतीति । अगृह्णात् । त्रिः । मा । अथाः । इति । तत् । विष्णवे ।

अति । प्रेति । अयच्छत् । तत् । विष्णुः । प्रतीति । अगृह्णात् । अस्मासु । इन्द्रः ।
 इन्द्रियम् । दधातु । इति । यत् । त्रिः । प्रेति । अयच्छत् । त्रिः । प्रत्यगृह्णादिति
 प्रति-अगृह्णात् । तत् । त्रिधातोरिति त्रिधातौः । त्रिधातुत्वमिति त्रिधातुत्वम् ।
 यत् । विष्णुः । अन्वर्तिष्ठतेत्यनु-अतिष्ठत् । विष्णवे । अति । प्रेति । अयच्छत् । त
 स्मात् । ऐन्द्रवैष्णवमित्यैन्द्रा-वैष्णवम् । हविः । भवति । यत् । वै । इदम् । किम् ।
 च । तत् । अस्मै । तत् । प्रेति । अयच्छत् । ऋचः । सामानि । यजूंषि । सह
 स्रम् । वै । अस्मै । तत् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । सहस्रदक्षिणमिति सहस्र-
 दक्षिणम् ॥ [४२] प्रवणाद्विष्णुर्वाइदमिदमहर्ष्योभवेत्येकविंशतिश्च ॥ १२ ॥

देवाः । वै । राजन्यात् । जायमानात् । अविभ्युः । तम् । अन्तः । एव ।
 सन्तम् । दात्रा । अपेति । औम्भन् । सः । वै । एपः । अपोव्यइत्यप-उव्यः । जा
 यते । यत् । राजन्यः । यत् । वै । एपः । अनपोव्यइत्यनप-उव्यः । जायेत । वृ
 त्त्रान् । घ्नन् । चरेत् । यम् । कामयेत । राजन्यम् । अनपोव्यइत्यनप-उव्यः । जा
 येत् । वृत्रान् । घ्नन् । चरेत् । इति । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रावा रूहस्पत्यमित्यैन्द्रा-वा रू
 हस्पत्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । ऐन्द्रः । वै । राजन्यः । ब्रह्म । बृहस्पतिः ।
 ब्रह्मणा । एव । एनम् । दात्रः । अपोम्भनादित्यप-उम्भनात् । मुञ्चति । द्विग्नयम् ।
 दामं । दक्षिणा । साख्यादिति स-अख्यात् । एव । एनम् । दात्रः । अपोम्भनादि
 त्यप-उम्भनात् । मुञ्चति ॥ [४३] एनन्द्रादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

नवोनवइति नवः-नवः । भवति । जायमानः । अह्नाम् । केतुः । उपसाम् ।
 एति । अग्ने ॥ भागम् । देवेभ्यः । वीति । दधाति । आयन्नित्या-यन् । प्रेति । च
 न्द्रमाः । तिरिति । दीर्घम् । आयुः ॥ यम् । आदित्याः । अशुम् । आप्याययन्ती
 त्या-प्याययन्ति । यम् । अल्पितम् । अल्पितयः । पिबन्ति ॥ तेन । नः । राजा ।
 वरुणः । बृहस्पतिः । एति । प्याययन्तु । भुवनस्य । गोपाइति गो-पाः ॥ प्रा
 च्याम् । दिशि । त्वम् । इन्द्र । अस्मि । राजा । उत । उदीच्याम् । वृत्रह्निति वृ
 त्र-ह्नन् । वृत्रहेति वृत्र-हा । अस्मि ॥ यत्र । यन्ति । स्रोत्याः । तत् । [४४] जितम् ।
 ते । दक्षिणतः । वृषभः । एधि । हव्यः ॥ इन्द्रः । जयाति । न । परेति । जया
 ते । अधिराजइत्यधि-राजः । राजस्वितिराज-सु । राजयाति ॥ विश्वाः । हि । भू

याः । पृतनाः । अ॒भि॒ष्टीः । उ॒प॒स॒द्य॒इत्यु॒प॒सद्यः । न॒म॒स्यः । यथा । अ॒स॒त् ॥ अ॒स्य ।
 इत् । ए॒व । प्रे॒ति । रि॒ग्नि॒चे । म॒ह॒त्त्व॒मि॒ति॒महि॒त्वम् । दि॒वः । पृ॒थि॒व्याः । प॒री॒ति ।
 अ॒न्त॒रि॒रि॒ष्पात् ॥ स्व॒रा॒डि॒ति॒स्व॒राद् । इ॒न्द्रः । द॒मे । ए॒ति । वि॒श्व॒गूर्त॒इति॒वि॒श्व॒गूर्तः ।
 स्व॒रिः । अ॒म॒त्रः । व॒व॒ख्ये । र॒णाय ॥ अ॒भी॒ति । त्वा । शू॒र । नो॒नु॒मः । अ॒दु॒ग्धाः ।
 इ॒व । धे॒नवः ॥ ई॒शान॒म् । [४५] अ॒स्य । ज॒ग॒तः । सु॒व॒र्त॒श॒मि॒ति॒सुवः॒दश॒म् । ई॒
 शान॒म् । इ॒न्द्र । त॒स्थु॒पः ॥ त्वा॒म् । इत् । हि । ह॒वाम॒हे । सा॒ता । वा॒ज॒स्य । का॒र
 वः ॥ त्वा॒म् । वृ॒त्रे॒षु । इ॒न्द्र । स॒त्प॒ति॒मि॒ति॒स॒त्प॒ति॒म् । न॒रः । त्वा॒म् । का॒ष्ठा॒सु । अ॒
 र्व॒तः ॥ यत् । द्या॒वः । इ॒न्द्र । ते । श॒त॒म् । श॒त॒म् । भू॒मीः । उ॒त । स्युः ॥ न । त्वा ।
 व॒ज्रि॒न् । स॒हस्र॑म् । सूर्याः । अ॒न्वि॒ति । न । ज्ञा॒त॒म् । अ॒ष्ट । रो॒द॒सी॒इति ॥ पि॒व ।
 सो॒म॒म् । इ॒न्द्र । म॒न्द॒तु । त्वा । यम् । ते । सु॒पा॒व । ह॒र्य॒श्वे॒ति॒हरि॒अ॒श्व । अ॒द्रिः ॥
 [४६] सो॒तुः । वा॒हु॒भ्या॒मि॒ति॒वा॒हु॒भ्याम् । सु॒य॒त॒इति॒सु॒य॒तः । न । अ॒वा । रे॒व
 तीः । नः । स॒ध॒मा॒दृ॒इति॒स॒ध॒मा॒दः । इ॒न्द्रे । स॒न्तु । तु॒वि॒वा॒जा॒इति॒तु॒वि॒वा॒जाः ॥
 रू॒पु॒म॒न्तः । या॒भिः । म॒दे॒म् ॥ उ॒दि॒ति । अ॒ग्ने । शु॒च॒यः । त॒व । वी॒ति । ज्यो॒ति॒षा ।
 उ॒दि॒ति । उ॒ । त्व॒म् । ज्ञा॒त॒वे॒द॒सु॒मि॒ति॒ज्ञा॒त॒वे॒द॒सम् । स॒प्त । त्वा । ह॒रि॒तः । रथे । व
 ह॒न्ति । दे॒व । सूर्य॑ ॥ शो॒चि॒र्के॒श॒मि॒ति॒शो॒चिः॒के॒शम् । वि॒च॒र॒ण॒णे॒ति॒वि॒च॒र॒ण॒ण ॥
 चि॒त्र॒म् । दे॒वा॒ना॒म् । उ॒दि॒ति । अ॒गा॒त् । अ॒नी॒क॒म् । च॒रु॒यः । मि॒त्र॒स्य॑ । व॒रु॒ण॒स्य ।
 अ॒ग्नेः ॥ ए॒ति । अ॒ग्राः । द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒इति॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी । अ॒न्त॒रि॒रि॒ष्पम् । सूर्यः । आ
 त्मा । ज॒ग॒तः । त॒स्थु॒पः । [४७] च ॥ वि॒श्वे । दे॒वाः । ऋ॒ता॒वृ॒ध॒इत्यृ॒त॒वृ॒धः । ऋ
 तु॒भि॒रि॒त्यृ॒तु॒भिः । ह॒व॒न॒श्रु॒त॒इति॒ह॒व॒न॒श्रु॒तः ॥ जु॒प॒न्ता॒म् । यु॒ज्य॒म् । प॒यः ॥ वि॒श्वे ।
 दे॒वाः । शृ॒णु॒त । इ॒म॒म् । ह॒व॒म् । मे । ये । अ॒न्त॒रि॒रि॒ख्ये । ये । उ॒पे॒ति । द्या॒वि । रथे ॥
 ये । अ॒ग्नि॒जि॒ह्वा॒इत्य॑ग्नि॒जि॒ह्वाः । उ॒त । वा । य॒ज॒त्राः । आ॒स॒द्ये॒त्या॒सद्य॑ । अ॒स्मि॒न् ।
 व॒रु॒हि॒पि । मा॒द॒य॒ध्वम् ॥ [४८] तदी॒शान॒म॒द्रि॒स्त॒स्थु॒प॒ञ्चि॒श॒च ॥ ❀ ❀ ॥ १४ ॥
 दे॒वा॒म॒नु॒ष्या॑दे॒वा॒सुरा॑ अ॒नु॒व॒न्दे॒वा॒सुरा॑स्ते॒पा॒ङ्गा॒य॒त्री प्र॒जा॒प॒ति॒स्ता॒य॒त्रा॒ग्ने॒गो॒भि

(१) अत्र सकारः संहिताया पत्वमापद्यते । तथा च प्रातिशाख्ये—(अ-६, सू २), 'स्वानासोदित्यापोष्यम कम् सो प्रो श्री
 नहि द्यवि पचवप्रहपूर्व' इति ॥ अस्वार्थः—'स्वानासोदिवि, आपोहि, अयमु, कमु, ऊ, मो, प्रो, श्री, महि, द्यवि, पदि, इत्ये-
 वपूर्वः अग्रप्रहपूर्वश्च सकारः पत्वमापद्यते ॥ (उदा) स्वानासोदितिपन्तु । स्वानासइतिकिम् । इतोदिवि सोमः । आपोहिष्ठ ।
 आपइतिकिम् । नहिस्वस्त्वम् । अयमुष्यप्रदेवयुः । कमु ष्विदस्य सेनया । अयंकमिति किम् । तदुसोमआह । ऊपुणउत्तये ।
 मोपूणइन्द्र । प्रोष्यसै । श्रीपयस्या । महिपदद्युमनमः । यउपयमिष्ठ । पदि पिताम् । शुचिपदसुः ' इति ॥

श्चित्रयामारुतन्देवावसव्या अग्नेमारुतमिति देवावसव्या देवाश्शर्मण्यास्सर्वाणि त्व
 ष्टाहृतपुत्रो देवावैराजन्म्रात्रवोनवश्चतुर्दश ॥ १४ ॥ देवामनुष्याः प्रजाम्पशुन्देवावस
 व्याः परिद्व्याद्विदमस्यष्टाचत्वारिंशत् ॥ १८ ॥ देवामनुष्यामादयध्वम् ॥ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । वै । त्वाष्ट्रः । पुरोहितइतिपुरः-हितः । देवानाम् ।
 आसीत् । स्वसीयः । असुराणाम् । तस्य । ग्रीणि । ग्रीरूपाणि । आसन्नू । सोम
 पानमिति सोम-पानम् । सुरापानमिति सुरा-पानम् । अन्नार्दनमित्यन्न-अर्दनम् । सः ।
 प्रत्यख्यमिति प्रति-अख्यम् । देवेभ्यः । भागम् । अवदत् । पुरोख्यमिति परः-अख्यम् ।
 असुरेभ्यः । सर्वस्मै । वै । प्रत्यख्यमिति प्रति-अख्यम् । भागम् । वदन्ति । यस्मै ।
 एव । पुरोख्यमिति परः-अख्यम् । वदन्ति । तस्य । भागः । उदितः । तस्मात् । इ
 न्द्रः । अविभेत् । ईदृङ् । वै । गृष्टम् । वीति । पर्यावर्तयतीति परि-आवर्तयति । इ
 ति । तस्य । वज्रम् । आदायेत्या-दायं । ग्रीरूपाणि । अञ्जिनत् । यत् । सोमपा
 नमिति सोम-पानम् । [१] आसीत् । सः । कृपिञ्जलः । अभवत् । यत् । सुरापान
 मिति सुरा-पानम् । सः । कलविङ्कः । यत् । अन्नार्दनमित्यन्न-अर्दनम् । सः । तित्ति
 रिः । तस्य । अञ्जलिना । ब्रह्महत्यामिति ब्रह्म-हत्याम् । उपेति । अगृह्णात् । ताम् ।
 सव्वथ्सुरमिति सं-वथ्सुरम् । अविभः । तम् । भूतानि । अभीति । अक्रोशन् । ब्र
 ह्मन्निति ब्रह्म-हन् । इति । सः । पृथिवीम् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्या
 याइति ब्रह्म-हत्यायै । तृतीयम् । प्रतीति । गृहाण । इति । सा । अब्रवीत् । वरम् ।
 वृणे । खातात् । पगभविष्यन्तीति परा-भविष्यन्ती । मन्थे । ततः । मा । परेति । भू
 वम् । इति । पुरा । ते । [२] सव्वथ्सुरादिति सं-वथ्सुरात् । अपीति । रोह्यात् । इति ।

अब्रवीत् । तस्मात् । पुरा । संव्यथ्सरादितिसं-व्यथ्सरात् । पृथिव्यै । स्वात्मम् । अपी
 ति । रोहति । वारैवृत्तमिति वारै-वृत्तम् । हि । अस्यै । तृतीयम् । ब्रह्महत्यायाइति ब्र
 ह्म-हत्यायै । प्रतीति । अगृह्णात् । तत् । स्वकृतमिति स्व-कृतम् । इरिणम् । अभवत् ।
 तस्मात् । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । श्रद्धादेवइति श्रद्धा-देवः । स्वकृतइति स्व-कृ
 ते । इरिणे । न । अवेति । स्येत् । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै । हि । एपः । वर्णः ।
 सः । वनस्पतीर् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै । तृती
 यम् । प्रतीति । गृह्णीत् । इति । ते । अचुवन्नू । वरम् । वृणामहे । वृकात् । [३]
पराभविष्यन्तइति परा-भविष्यन्तः । मन्यामहे । ततः । मा । परेति । भूम । इति ।
आब्रश्चनादित्या-ब्रश्चनात् । वः । भूयांसः । उदिति । तिष्ठान् । इति । अब्रवीत् ।
 तस्मात् । आब्रश्चनादित्या-ब्रश्चनात् । वृखाणाम् । भूयांसः । उदिति । तिष्ठन्ति ।
 वारैवृत्तमिति वारै-वृत्तम् । हि । एषाम् । तृतीयम् । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै । प्रती
 ति । अगृह्णन् । सः । निर्यासइति निः-यासः । अभवत् । तस्मात् । निर्यासस्येति
 निः-यासस्य । न । आश्यम् । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै । हि । एपः । वर्णः । अ
 थोइति । खलु । यः । एव । लोहितः । यः । वा । आब्रश्चनादित्या-ब्रश्चनात् । नि
 र्येपतीति निः-येपति । तस्य । न । आश्यम् । [४] कामम् । अन्यस्य । सः । स्त्रीप
 ङ्सादमिति स्त्री-सङ्सादम् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-ह
 त्यायै । तृतीयम् । प्रतीति । गृह्णीत् । इति । ताः । अचुवन्नू । वरम् । वृणामहे । ऋ
 त्वियात् । प्रजामिति प्र-जाम् । विन्दामहे । कामम् । एति । विजनि तोरिति वि-ज
 नितोः । समिति । भवाम् । इति । तस्मात् । ऋत्वियात् । स्त्रियः । प्रजामिति प्र-
 जाम् । विन्दन्ते । कामम् । एति । विजनि तोरिति वि-जनि तोः । समिति । भवन्ति ।
 वारैवृत्तमिति वारै-वृत्तम् । हि । आसाम् । तृतीयम् । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै ।
 प्रतीति । अगृह्णन् । सा । मलंबद्वासाइति मलंबवत्-चासाः । अभवत् । तस्मात् । म
 लंबद्वासासेति मलंबवत्-चासा । न । समिति । वदेत् । [५] न । सह । आसीत् ।
 न । अस्याः । अन्नम् । अद्यात् । ब्रह्महत्यायाइति ब्रह्म-हत्यायै । हि । एषा । वर्णम् ।
 प्रतिमुच्येति प्रति-मुच्यं । आस्ते । अथोइति । खलु । आहुः । अभ्यञ्जनमित्यभि-

अञ्जनम् । वाव । स्त्रियाः । अन्नम् । अभ्यञ्जनमित्यभि-अञ्जनम् । एव । न । प्रति
 गृह्यमितिप्रति-गृह्यम् । कामम् । अन्यत् । इति । याम् । मलवद्वाससमितिमलवत्-
 वाससम् । सम्भवन्तीतिसं-भवन्ति । यः । ततः । जायते । सः । अभिशस्तइत्य
 भि-शस्तः । याम् । अरण्ये । तस्यै । स्तेनः । याम् । पराचीम् । तस्यै । द्वीतमुखी
 तिद्वीत-मुखी । अपगल्भइत्यप-गल्भः । या । स्नाति । तस्याः । अफ्रस्वित्यप्-सु ।
 मारुकः । या । [६] अभ्यइक्तइत्यभि-इक्ते । तस्यै । दुश्चमेंतिदुः-चर्मा । या ।
 प्रलिखतइतिप्र-लिखते । तस्यै । खलतिः । अपमारीत्यप-मारी । या । आइक्तइत्या-
 इक्ते । तस्यै । क्राणः । या । दतः । धावते । तस्यै । ग्यावदन्नितिग्याव-दन्नू ।
 या । नखानि । निकृन्ततइतिनि-कृन्तते । तस्यै । कुनखी । या । कृणत्ति । तस्यै ।
 क्लीवः । या । रज्जुम् । सृजति । तस्याः । उद्वन्धुकइत्युत्-वन्धुकः । या । ण्णं
 नं । पिवति । तस्याः । उन्मादुकइत्युत्-मादुकः । या । खर्वेण । पिवति । तस्यै ।
 खर्वः । तिस्रः । रात्रीः । व्रतम् । चरेत् । अञ्जलिना । वा । पिवेत् । अखर्वेण । वा ।
 पात्रेण । प्रजायाइतिप्र-जायै । गोपीथार्य ॥ [७] यःसोमपानन्तेवृक्षणात्तस्यनाश्र्य
 व्वदेत्मारुकोयाऽखर्वेणवात्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

त्वष्टा । हतपुत्रइतिहत-पुत्रः । वीन्द्रमितिषि-इन्द्रम् । सोमम् । एति । अह
 रत् । तस्मिन् । इन्द्रः । उपहवमित्युप-हवम् । ऐच्छत् । तम् । न । उपेति । अह
 यत् । पुत्रम् । मे । अवधीः । इति । सः । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । कृत्वा ।
 प्रासर्होतिप्र-सर्हा । सोमम् । अपिवत् । तस्य । यत् । अत्याशीष्यतेत्यति-आशीष्य
 त । तत् । त्वष्टा । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उप । प्रेति । अवर्तयत् । स्वाहा ।
 इन्द्रशत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । वर्द्धस्व । इति । यत् । अवर्तयत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्व
 मितिंवृत्र-त्वम् । यत् । अर्चवीत् । स्वाहा । इन्द्रशत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । वर्द्धस्व । इति ।
 तस्मात् । अस्य । [८] इन्द्रः । शत्रुः । अभवत् । सः । सम्भवन्नितिसं-भवन् । अ
 ग्रीपोमावित्यग्नी-सोमौ । अभि । समिति । अभवत् । सः । इपुमात्रमिपुमात्रमिती
 पुमात्रं-इपुमात्रम् । विष्वङ् । अवर्द्धत् । सः । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । यत् ।
 इमान् । लोकान् । अवृणोत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्वमितिंवृत्र-त्वम् । तस्मात् । इ

न्द्रः । अविभेत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । शत्रुः ।
 मे । अजनि । इति । तस्मै । वज्रम् । सिक्त्वा । प्रेति । अयच्छत् । एतेन । जहि ।
 इति । तेन । अभीति । आयत । तौ । अब्रूताम् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । मा ।
 [९] प्रेति । हाः । आवम् । अन्तः । स्वः । इति । मम । वै । युवम् । स्थः । इति ।
 अब्रवीत् । माम् । अभि । एति । इत्तम् । इति । तौ । भागधेयमितिभाग-धेयम् ।
 ऐच्छेताम् । ताभ्याम् । एतम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । एकादशकपाल
 मित्येकादश-कपालम् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । प्रेति । अयच्छत् । तौ । अब्रू-
 ताम् । अभीति । सन्दष्टावितिसं-दष्टौ । वै । स्वः । न । शक्नुवः । ऐतुमित्या-ए-
 तुम् । इति । सः । इन्द्रः । आत्मनः । शीतरूरावितिशीत-रुरौ । अजनयत् । तत् ।
 शीतरूर्योरितिशीत-रूर्योः । जन्म । यः । एवम् । शीतरूर्योरितिशीत-रूर्योः ।
 जन्म । वेद । [१०] न । एनम् । शीतरूरावितिशीत-रुरौ । हतः । ताभ्याम् । ए-
 नम् । अभीति । अनयत् । तस्मात् । जञ्जभ्यमानात् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ ।
 निरिति । अक्रामताम् । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । वै । एनम् । तत् । अज-
 हिताम् । प्राणइतिप्र-अनः । वै । दरुषः । अपानइत्यप-अनः । क्रतुः । तस्मात् ।
 जञ्जभ्यमानः । ब्रूयात् । मयि । दरुषक्रतुइतिदरुष-क्रतू । इति । प्राणापानाविति
 प्राण-अपानौ । एव । आत्मन् । धत्ते । सर्वम् । आर्युः । एति । सः । देवताः । वृ-
 त्नात् । निरुह्येतिनिः-ह्यं । वार्त्रिभूमितिवात्रि-भूम् । हविः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मा-
 से । निरिति । अवपत् । घ्नन्ति । वै । एनम् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । एति ।
 [११] अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । प्याययन्ति । तस्मात् । वार्त्रिभूमितिवा-
 त्रि-भूमि । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अन्विति । उच्येतेइति । वृधन्वतीइतिवृधन्-वती ।
 अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । तत् । सः स्थाप्येतिंसं-स्थाप्यं । वार्त्रिभूमितिवा-
 त्रि-भूम् । हविः । वज्रम् । आदायेत्यां-दायं । पुनः । अभीति । आयत । तेइति ।
 अब्रूताम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावां-पृथिवी । मा । प्रेति । हाः । आचयोः । वै । श्रि-
 तः । इति । तेइति । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहे । नरुषत्रविहितेतिनरुषत्र-विहि-
 ता । अहम् । असानि । इति । असौ । अब्रवीत् । चित्रविहितेतिचित्र-विहिता ।
 अहम् । इति । इयम् । तस्मात् । नरुषत्रविहितेतिनरुषत्र-विहिता । असौ । चित्र

विहितेतिचित्र-विहित। इयम् । यः । एवम् । द्यावापृथिव्योरितिद्यावा-पृथिव्योः ।
 [१२] वरम् । वेदं । एतिं । एनम् । वरंः । गच्छति । सः । आभ्याम् । एव । प्रसू-
 तइतिप्र-सूतः । इन्द्रंः । वृत्रम् । अहन्नू । ते । देवाः । वृत्रम् । हत्वा । अग्नीपोमावि-
 त्यग्नी-सोमौ । अत्रुवन्नू । हव्यम् । नः । वहतम् । इतिं । तौ । अत्रूताम् । अपतेज-
 सावित्यर्प-तेजसौ । वै । स्यौ । वृत्रे । वै । त्ययोः । तेजः । इतिं । ते । अत्रुवन्नू ।
 कः । इदम् । अच्छ । एति । इतिं । गौः । इतिं । अत्रुवन्नू । गौः । वाव । सर्वस्य ।
 मित्रम् । इतिं । सा । अत्रवीत् । [१३] वरम् । वृणे । मयिं । एव । सता । उभये-
 न । भुनजाध्वै । इतिं । तत् । गौः । एतिं । अहस्तू । तस्मात् । गर्वि । सता । उ-
 भयेन । भुञ्जते । एतत् । वै । अग्नेः । तेजः । यत् । घृतम् । एतत् । सोमस्य ।
 यत् । पर्यः । यः । एवम् । अग्नीपोमयोरित्यग्नी-सोमयोः । तेजः । वेदं । तेजस्वी ।
 एव । भवति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किन्देवत्यमितिकिन्देवत्यम् ।
 योर्णमासमितिर्पोर्ण-मासम् । इतिं । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । इतिं । ब्रूयात् । ते-
 नं । इन्द्रम् । ज्येष्ठम् । पुत्रम् । निरर्वासाययदितिनिः-अर्वासाययत् । इतिं । त-
 स्मात् । ज्येष्ठम् । पुत्रम् । धनेन । निरर्वासाययन्तीतिनिः-अर्वासाययन्ति ॥ [१४]
 अस्यमावेदाद्यावापृथिव्योरत्रवीदितितस्माच्चत्वारिच । ❀ ❀ ❀ ॥२॥

इन्द्रम् । वृत्रम् । जग्निवा-ससम् । मृधः । अभि । प्रीतिं । अवेपन्त । सः ।
 एतम् । वैमृधम् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्यमित्यनु-निर्वाप्यम् । अप-
 श्यत् । तम् । निरितिं । अवपत् । तेनं । वै । सः । मृधः । अपेतिं । अहत । यत् ।
 वैमृधः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्यमित्यनु-निर्वाप्यः । भवति । मृधः ।
 एव । तेनं । यजमानः । अपेतिं । हते । इन्द्रंः । वृत्रम् । हत्वा । देवताभिः । च ।
 इन्द्रियेणं । च । वीतिं । आर्ध्यत् । सः । एतम् । अग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्ट-
 कपालम् । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । अपश्यत् । ऐन्द्रम् । दधिं । [१५]
 तम् । निरितिं । अवपत् । तेनं । वै । सः । देवताः । च । इन्द्रियम् । च । अवेतिं ।
 अरुन्धे । यत् । अग्नेयः । अष्टार्कपालइत्यष्ट-कपालः । अमावास्यायामित्यमा-वा-
 स्यायाम् । भवति । ऐन्द्रम् । दधिं । देवताः । च । एव । तेनं । इन्द्रियम् । च । य-
 जमानः । अवेतिं । रुन्धे । इन्द्रस्य । वृत्रम् । जग्मुपः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । पृथि-

वीम् । अनुं । वीतिं । आर्हन् । तत् । ओपंधयः । वीरुधः । अगवन् । सः । प्रजा
 पतिभित्तिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन् । वृत्रम् । मे । जघ्रुपः । इन्द्रियम् । वी
 र्यम् । [१६] पृथिवीम् । अनुं । वीतिं । आर्हन् । तत् । ओपंधयः । वीरुधः । अमू
 वन् । इति । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । अग्रवीत् । एतत् । अस्मे ।
 समितिं । नयत् । इति । तत् । पशवः । ओपंधीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । अधीतिं । आ
 त्मन् । समितिं । अनयन् । तत् । प्रतीतिं । अदुहन् । यत् । समनयन्नितिसं-अ
 नयन् । तत् । सान्नाय्यस्येतिंसां-नाय्यस्यं । सान्नाय्यत्वमितिसान्नाय्य-त्वम् । यत् ।
 प्रत्यर्दुहन्नितिप्रति-अर्दुहन् । तत् । प्रतिधुपइतिप्रति-धुपः । प्रतिधुक्त्वमितिप्रति
 धुक्-त्वम् । समितिं । अनेपुः । प्रतीतिं । अधुरुपन् । न । तु । मयिं । श्रयते । इति ।
 अग्रवीत् । एतत् । अस्मे । [१७] शृतम् । कुरुत् । इति । अग्रवीत् । तत् । अस्मे । शृ
 तम् । अकुर्वन् । इन्द्रियम् । वाव । अस्मिन् । वीर्यम् । तत् । अश्रयन् । तत् । शृतस्य ।
 शृतत्वमितिशृत-त्वम् । समितिं । अनेपुः । प्रतीतिं । अधुरुपन् । शृतम् । अकन् ।
 न । तु । मा । धिनोति । इति । अग्रवीत् । एतत् । अस्मे । दधिं । कुरुत् । इति ।
 अग्रवीत् । तत् । अस्मे । दधिं । अकुर्वन् । तत् । एनम् । अधिनोत् । तत् । दृ
 ध्नः । दधित्वमितिदधि-त्वम् । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । दध्नः ।
 पूर्वस्य । अवदेयमित्यव-देयम् । [१८] दधिं । हि । पूर्वम् । क्रियते । इति । अना
 दृसेत्यना-दृत्यु । तत् । शृतस्यं । एव । पूर्वस्य । अवेति । शेत् । इन्द्रियम् । एव ।
 अस्मिन् । वीर्यम् । श्रित्वा । दध्ना । उपरिष्ठात् । धिनोति । यथापूर्वमितियथा-
 पूर्वम् । उपेति । एति । यत् । पूतीकैः । वा । पर्णवल्कैरितिपर्ण-वल्कैः । वा । आ
 तञ्च्यादित्यां-तञ्च्यात् । सोम्यम् । तत् । यत् । कालेः । गुरूपसम् । तत् । यत् ।
 तण्डुलेः । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । तत् । यत् । आतञ्जनेनेत्यां-तञ्जनेन । मानुपम् ।
 तत् । यत् । दध्ना । तत् । सेन्द्रमितिस-इन्द्रम् । दध्ना । एति । तनक्ति । [१९]
 सेन्द्रत्वायेतिसेन्द्र-त्वायं । अग्निहोत्रोच्छेषणमित्यग्निहोत्र-उच्छेषणम् । अभ्यातंनक्ती
 त्यभि-आतंनक्ति । यज्ञस्यं । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । इन्द्रः । वृत्रम् । हत्वा । पराम् ।
 एगवत्त्वमितिपरा-वत्तम् । अगच्छन् । अपेति । अराधम् । इति । मन्यमानः । तम् ।
 देवताः । प्रेषमितिप्र-एषम् । ऐच्छन् । सः । अग्रवीत् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः ।

यः । प्रथमः । अनुविन्दतीत्यनु-विन्दति । तस्य । प्रथमम् । भागधेयमितिभाग-धे-
 यम् । इति । तम् । पितरः । अन्विति । अविन्दन् । तस्मात् । पितृभ्यइतिपितृ-
 भ्यः । पूर्वेषुः । क्रियते । सः । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । प्रति । एति । अग-
 च्छत् । तम् । देवाः । अभि । समिति । अगच्छन्त । अमा । वै । नः । [२०] अ-
 घ । वसु । वसति । इति । इन्द्रः । हि । देवानाम् । वसु । तत् । अमावास्यायाइ-
 त्यमा-वास्यायाः । अमावास्यास्यत्वमित्यमावास्य-त्वम् । ब्रह्मवादिनुइतिब्रह्म-वादिनः ।
 वदन्ति । किन्देवत्यमितिकि-देवत्यम् । सान्नाय्यमितिसां-नाय्यम् । इति । वैश्वदे-
 वमितिवैश्व-देवम् । इति । ब्रूयात् । विश्वे । हि । तत् । देवाः । भागधेयमितिभा-
 ग-धेयम् । अभीति । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । इति । अथोइति । खलु । ऐ-
 न्द्रम् । इति । एव । ब्रूयात् । इन्द्रम् । वाव । ते । तत् । भिषज्यन्तः । अभि । स-
 मिति । अगच्छन्त । इति ॥ [२१] दधिमेजुघ्नपंडन्दिर्व्यव्यमित्यत्रवीदेतदस्माअव-
 देयन्तनक्तिनोद्विचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

ब्रह्मवादिनुइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । दशपूर्णमासाविति
 दश-पूर्णमासौ । यजेत । यः । एनौ । सेन्द्रावितिस-इन्द्रौ । यजेत । इति । वैमृ-
 घः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्यइत्यनु-निर्वाप्यः । भवति । तेन । पूर्णमा-
 सइतिपूर्ण-मासः । सेन्द्रइतिस-इन्द्रः । ऐन्द्रम् । दधि । अमावास्यायामित्यमा-वा-
 स्यायाम् । तेन । अमावास्यास्येत्यमा-वास्या । सेन्द्रेतिस-इन्द्रा । यः । एवम् । विद्वान् ।
 दशपूर्णमासावितिदश-पूर्णमासौ । यजेते । सेन्द्रावितिस-इन्द्रौ । एव । एनौ ।
 यजते । श्वश्वइतिश्वः-श्वः । अस्मै । ईजानार्य । वसीयः । भवति । देवाः । वै । यत् ।
 यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एताम् । [२२] इष्टिम् ।
 अग्न्यन्न । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् ।
 सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । चरुम् । ताम् । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् । सः स्था-
 प्येतिसं-स्थाप्यं । अनु । निरिति । अवपन्न । ततः । देवाः । अभवन्न । परेति ।
 असुराः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । पौर्णमासमितिपौर्ण-
 मासम् । सः स्थाप्येतिसं-स्थाप्यं । एताम् । इष्टिम् । अनु । निरिति । वपेत् । पौर्ण-
 मासेनेतिपौर्ण-मासेन । एव । वज्रम् । भ्रातृव्याय । प्रहृत्येतिप्र-हृत्यं । आग्नावैष्णवे

नेत्याशा-वैष्णवेन । देवताः । च । यज्ञम् । च । भ्रातृव्यस्य । वृद्धकृते । मिथुनान् ।
 पशून् । सारस्वताभ्याम् । यावत् । एव । अस्य । अस्ति । तत् । [२३] सर्वम् । वृ
 ष्कृते । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । एव । यजेत । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् ।
 न । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । हत्वा । भ्रातृव्यम् । न । एति । प्याययति । सा
 क्रम्प्रस्थायीयेनेतिसाकं-प्रस्थायीयेन । यजेत । पशुकामइतिपशु कामः । यस्मै । वै ।
 अल्पेन । आहरन्तीत्या-हरन्ति । न । आत्मना । तृप्यति । न । अन्यस्मै । ददाति ।
 यस्मै । महता । तृप्यति । आत्मना । ददाति । अन्यस्मै । महता । पूर्णम् । होत
 व्यम् । तृप्तः । एव । एनम् । इन्द्रः । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । तर्पय
 ति । दारुपात्रेणेतिदारु-पात्रेण । जुहोति । न । हि । मृन्मयमितिमृत्-मयम् । आ
 हुतिमित्या-हुतिम् । आनशे । औदुम्बरम् । [२४] भवति । ऊर्कू । वै । उदुम्बरः ।
 ऊर्कू । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अवेति । रुन्धे । न । अ
 गतश्रीरित्यगत-श्रीः । महेन्द्रमितिमहा-इन्द्रम् । यजेत । त्रयः । वै । गतश्रियइति
 गत-श्रियः । शुश्रुवान् । ग्रामणीरितिग्राम-नीः । राज्ञ्यः । तेषाम् । महेन्द्रइतिमहा-
 इन्द्रः । देवता । यः । वै । स्वाम् । देवताम् । अतियजंतइत्यति-यजंते । प्रेति । स्वा
 यै । देवताये । च्यवते । न । पराम् । प्रेति । आप्नोति । पापीयान् । भवति । सुव्व
 थसरमितिसं-वथसरम् । इन्द्रम् । यजेत । सुव्वथसरमितिसं-वथसरम् । हि । व्रतम् । न ।
 अतीति । स्वा [२५] एव । एनम् । देवता । इज्यमाना । भूत्यै । इन्धे । वसी
 यान् । भवति । सुव्वथसरस्येतिंसं-वथसरस्यं । परस्तात् । अग्रये । व्रतपतयइतिव्रत-प
 तये । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सुव्वथसरमि
 तिसं-वथसरम् । एव । एनम् । वृत्रम् । जग्निवा-संम् । अग्निः । व्रतपतिरितिव्रत-प
 तिः । व्रतम् । एति । लम्भयति । ततः । अधीति । कर्मम् । यजेत ॥ [२६] एता
 न्तदौदुम्बरः स्वात्रिः शर्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

न । असौमयाजीत्यसौम-याजी । समिति । नयेत् । अनागतमित्यना-ग
 तम् । वै । एतस्य । पयः । यः । असौमयाजीत्यसौम-याजी । यत् । असौमया
 जीत्यसौम-याजी । सन्नयेदितिंसं-नयेत् । परिमोपइतिपरि-मोपः । एव । सः । अ
 नृतम् । करोति । अथोइति । परेति । एव । सिच्यते । सोमयाजीतिसौम-याजी ।

एव । समिति । नयेत् । पर्यः । वै । सोमः । पर्यः । सान्नाय्यमितिसां-नाय्यम् ।
 पर्यसा । एव । पर्यः । आत्मन् । धत्ते । वीति । वै । एतम् । प्रजयेतिप्र-जया ।
 पशुभिरितिपशु-भिः । अर्द्धयति । वर्द्धयति । अस्य । भ्रातृव्यम् । यस्य । हविः ।
 निरुप्तमितिनिः-उप्तम् । पुरस्तात् । चन्द्रमाः । [२७] अभीति । उदेतीत्युत्-ए
 ति । त्रेधा । तण्डुलान् । वीति । भजेत् । ये । मध्यमाः । स्युः । तान् । अग्नये ।
 दात्रे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । कुर्यात् । ये । स्थविष्ठाः ।
 तान् । इन्द्राय । प्रदात्रइतिप्र-दात्रे । दुधन् । चरुम् । ये । अर्षिष्ठाः । तान् । वि
 ष्णवे । शिपिविष्टायैतिशिपि-विष्टायं । शूते । चरुम् । अग्निः । एव । अस्मै । प्रजा
 मितिप्र-जाम् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धाम् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । यज्ञः ।
 वै । विष्णुः । पशवः । शिपिः । यज्ञे । एव । पशुपुं । प्रतीति । तिष्ठति । न । देइ
 ति । [२८] यजेत । यत् । पूर्व्या । सम्प्रतीतिसं-प्रति । यजेत । उत्स्येत्युत्-तग्या ।
 छ्वद् । कुर्यात् । यत् । उत्स्येत्युत्-तग्या । सम्प्रतीतिसं-प्रति । यजेत । पूर्व्या ।
 छ्वद् । कुर्यात् । न । इष्टिः । भवति । न । यज्ञः । तन् । अन्विति । द्वीतमुखीति
 द्वीत-मुखी । अपगल्भइत्यप-गल्भः । जायते । एकाम् । एव । यजेत । प्रगल्भइति
 प्र-गल्भः । अस्य । जायते । अनादृत्येत्यना-दृत्य । तत् । देइति । एव । यजेत ।
 यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एव । पूर्व्या । आलभेतइत्यां-लभते । यजेत । उत्स्ये
 त्युत्-तग्या । देवताः । एव । पूर्व्या । अवरुणइत्यव-रुणे । इन्द्रियम् । उत्स्येत्युत्-
 तग्या । देवलोकमितिदेव-लोकम् । एव । [२९] पूर्व्या । अभिजयतीत्यभि-जय
 ति । मनुष्यलोकमितिमनुष्य-लोकम् । उत्स्येत्युत्-तग्या । भूयसः । यज्ञकृतनिति
 यज्ञ-कृतन् । उपेति । एति । एपा । वै । सुमन्नाइतिसु-मनाः । नाम । इष्टिः । यम् ।
 अद्य । ईजानम् । पश्चात् । चन्द्रमाः । अभीति । उदेतीत्युत्-एति । अस्मिन् । ए
 व । अस्मै । लोके । अर्द्धकम् । भवति । दाख्यायणयज्ञेनेतिदाख्यायण-यज्ञेन । सु
 वर्गकामइतिसुवर्ग-कामः । यजेत । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । समिति । नयेत् । म
 त्रावरुणयेतिमैत्रा-वरुण्या । आमिरुपया । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । यजे
 त् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । वै । देवानाम् । सुतः । तेषाम् । एतम् । अर्द्धमासमि
 त्यर्द्ध-मासम् । प्रसुतइतिप्र-सुतः । तेषाम् । मैत्रावरुणीतिमैत्रा-वरुणी । वृशा । अमा

वास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । अनूवन्व्येत्यनु-वन्ध्या । यत् । [३०] पूर्वद्युः । यज
 ते । वेदिम् । एव । तत् । करोति । यत् । वशान् । अपाकरोतीत्यप-आकरोति ।
 सदोहविर्द्धानेइतिसदः-हविर्द्धाने । एव । समिति । मिनोति । यत् । यजते । देवैः ।
 एव । सुत्याम् । समिति । पादयति । सः । एतम् । अर्द्धमासमित्यर्द्ध-मासम् । सुध
 मादमितिसध-मादम् । देवैः । सोमम् । पिबति । यत् । मैत्रावरुण्येतिमैत्रा-वरुण्या ।
 आभिरूपया । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । यजते । या । एव । असौ । दे
 वानाम् । वशा । अनूवन्व्येत्यनु-वन्ध्या । सोइति । एव । एषा । एतस्य । साख्या
 दितिस-अख्यात् । वै । एषः । देवान् । अभ्यारोहतीत्यभि-आरोहति । यः । एषाम् ।
 यज्ञम् । [३१] अभ्यारोहतीत्यभि-आरोहति । यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्या
 रूढइत्यभि-आरूढः । कामयते । तथा । करोति । यदि । अवविद्यतीत्यव-विद्यति ।
 पापीयान् । भवति । यदि । न । अवविद्यतीत्यव-विद्यति । सदृङ्ङितिस-दृङ् । व्या
 वृत्कामइतिव्यावृत्-कामः । एतेन । यज्ञेन । यजेत । रूपरपिविरितिरूपर-पविः । हि ।
 एषः । यज्ञः । ताजक् । पुण्यः । वा । भवति । प्रेति । वा । मीयते । तस्य । एतत् ।
 व्रतम् । न । अनृतम् । वदेत् । न । माऽसम् । अश्नीयात् । न । स्त्रियम् । उपेति ।
 इयात् । न । अस्य । पल्पलनेन । वासः । पल्पलयेयुः । एतत् । हि । देवाः । स
 र्वम् । न । कुर्वन्ति ॥ [३२] चन्द्रमाद्रेदेवलोकमेवयद्यज्ञम्पल्पलयेयुषत्त्वं ॥ ५ ॥
 एषः । वै । देवस्यइतिदेव-स्यः । यत् । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-
 पूर्णमासौ । यः । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-पूर्णमासौ । इष्ट्वा । सोमेन । यज
 ते । स्थस्यप्रइतिस्थ-म्पृष्टे । एव । अवसानइत्यव-साने । वरे । देवानाम् ।
 अवेति । स्यति । एतानि । वै । अङ्गापरुःपीत्यङ्गा-परुःपि । सुव्वत्सरस्ये
 तिसं-वत्सरस्य । यत् । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-पूर्णमासौ । यः । एवम् । वि
 द्वात् । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-पूर्णमासौ । यजते । अङ्गापरुःपीत्यङ्गा-परुःपि ।
 एव । सुव्वत्सरस्येतिंसं-वत्सरस्य । प्रतीति । दध्नाति । एतेइति । वै । सुव्वत्सरस्ये
 तिसं-वत्सरस्य । चरुंपीइति । यत् । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-पूर्णमासौ । यः ।
 एवम् । विद्वात् । द्रशपूर्णमासावितिद्रश-पूर्णमासौ । यजते । ताभ्याम् । एव ।

सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अन्विति । पश्यति । [३३] एषा । वै । देवानाम् ।
 विक्रान्तिरिति-वि-क्रान्तिः । यत् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यः । ए
 वम् । विद्वान् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यजते । देवानाम् । एव । वि
 क्रान्तिमिति-वि-क्रान्तिम् । अलुं । वीति । क्रमते । एषः । वै । देवयानइति-देव-या
 नः । पन्थाः । यत् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् ।
 द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यजते । यः । एव । देवयानइति-देव-यानः ।
 पन्थाः । तम् । समारोहनीतिसं-आरोहति । एतौ । वै । देवानाम् । हरीइति । यत् ।
 द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । द्रुशपूर्णमासाविति
 द्रुश-पूर्णमासौ । यजते । यौ । एव । देवानाम् । हरीइति । ताम्भ्याम् । [३४] ए
 व । एभ्यः । हव्यम् । वहति । एतत् । वै । देवानाम् । आस्यम् । यत् । द्रुशपूर्ण
 मासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-
 पूर्णमासौ । यजते । साख्यादितिसं-अख्यात् । एव । देवानाम् । आस्ये । जुहोति ।
 एषः । वै । हविर्धानीति-हविः-धानी । यः । द्रुशपूर्णमासयुजाति-द्रुशपूर्णमास-
 युजा । मायप्रानुरितिसायं-श्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । यजते ।
 द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । अहंरहरित्यहः-अहः । हविर्धानिनामिति-ह
 विः-धानिनाम् । सुतः । यः । एवम् । विद्वान् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमा
 सौ । यजते । हविर्धानीति-हविः-धानी । अस्मि । इति । सर्वम् । एव । अस्य । वरु
 हिष्यम् । दत्तम् । भवति । देवाः । वै । अहः । [३५] यज्ञियम् । न । अविन्दन् ।
 ते । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । अपुनन् । तौ । वै । एतौ । पूतो । मे
 ध्यौ । यत् । द्रुशपूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । द्रुश
 पूर्णमासाविति-द्रुश-पूर्णमासौ । यजते । पूतो । एव । एनो । मेध्यौ । यजते ।
 न । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पूर्णमास्यामिति-पूर्ण-मास्याम् । च ।
 स्त्रियम् । उपेति । इयात् । यत् । उपेयादित्युप-इयात् । निरिन्द्रियइति-नि-इन्द्रि
 यः । स्यात् । सोमस्य । वै । राज्ञः । अर्धमासस्येत्यर्ध-मासस्य । रात्रयः । पक्षयः ।
 आसन् । तासाम् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । च । पूर्णमासीमिति-पूर्ण-मा
 सीम् । च । न । उपेति । ऐत् । [३६] तेइति । एनम् । अभि । ममिति । अन

होताम् । तम् । यख्मः । आच्छेत् । राजानम् । यख्मः । आस्तु । इति । तत् ।
 राजयख्मस्येतिराज-यख्मस्य । जन्म । यत् । पापीयान् । अभवत् । तत् । पाप
 यख्मस्येतिपाप-यख्मस्य । यत् । जायाभ्याम् । अविन्दत् । तत् । जायेन्वस्य ।
 यः । एवम् । एतेषाम् । यख्माणाम् । जन्म । वेद । न । एनम् । एते । यख्माः ।
 विन्दन्ति । सः । एतेइति । एव । नमस्यन् । उपेति । अधावत् । तेइति । अब्रू
 ताम् । वरम् । वृणावहे । आवम् । देवानाम् । भागधेइतिभाग-धे । असाव ।
 [३७] आवत् । अधीति । देवाः । इज्यन्ते । इति । तस्मात् । सदृशीनाम् । रा
 त्रीणाम् । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामितिपौर्ण-मास्याम् ।
 च । देवाः । इज्यन्ते । एतेइति । हिं । देवानाम् । भागधेइतिभाग-धे । भागधा
 इतिभाग-धाः । अस्मै । मनुष्याः । भवन्ति । यः । एवम् । वेद । भूतानि । ख्यु
 धम् । अघ्नन् । सद्यः । मनुष्याः । अर्धमासइत्यर्द्ध-मासे । देवाः । मासि । पितरः ।
 सव्वत्सरइतिसंवत्सरे । वनस्पतयः । तस्मात् । अहरहरित्यहः-अहः । मनुष्याः ।
 अशनम् । इच्छन्ते । अर्धमासइत्यर्द्ध-मासे । देवाः । इज्यन्ते । मासि । पितृभ्य
 इतिपितृ-भ्यः । क्रियते । सव्वत्सरइतिसंवत्सरे । वनस्पतयः । फलम् । गृह्णाति ।
 यः । एवम् । वेद । हन्ति । ख्युधम् । भ्रातृव्यम् ॥ [३८] पश्यतिताभ्यामहरैद
 सावफलसप्तचं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देवाः । वै । न । ऋचि । न । यजुषि । अश्रयन्त । ते । सामन् । एव ।
 अश्रयन्त । हिम् । क्रोति । सामं । एव । अकः । हिम् । क्रोति । यत्र । एव । देवाः ।
 अश्रयन्त । ततः । एव । एनान् । प्रेति । युद्धक्ते । हिम् । क्रोति । वाचः । एव ।
 एषः । योगः । हिम् । क्रोति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । सृजते ।
 त्रिः । प्रथमाम् । अन्विति । आह । त्रिः । उक्तमामित्युक्त-तमाम् । यज्ञस्यं । एव ।
 तत् । वृषम् । [३९] नहति । अप्रसंसायेत्यप्र-संसाय । सन्ततमितिसंततम् ।
 अन्विति । आह । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । अन्नाद्यस्येतन्न-अद्यस्य । सन्तत्या
 इतिसं-तत्ये । अथोइति । रूपंसाय । अपहत्याइत्यप-हत्ये । राथन्तरीमितिराथं-त
 रीम् । प्रथमाम् । अन्विति । आह । राथन्तइतिराथं-न्तरः । वै । अयम् । लोकः ।
 इमम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति । त्रिः । वीति । गृह्णाति । त्रयः । इमे ।

लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । अभीति । जयति । वारु हंतीम् । उच्चमामित्युत्-
 तमाम् । अन्विति । आह । वारु हंतः । वै । असौ । लोकः । अमुम् । एव । लो-
 कम् । अभीति । जयति । प्रेति । वः । [४०] वाजाः । इति । अनिरुक्तामित्यनिः-
 उक्ताम् । प्रजापत्यामितिप्रजा-पत्याम् । अन्विति । आह । यज्ञः । वै । प्रजापति
 रितिप्रजा-पतिः । यज्ञम् । एव । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एति । रभते । प्रेति ।
 वः । वाजाः । इति । अन्विति । आह । अन्नम् । वै । वाजः । अन्नम् । एव । अ-
 वेति । रुन्धे । प्रेति । वः । वाजाः । इति । अन्विति । आह । तस्मात् । प्राचीनम् ।
 रेतः । श्रियते । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति । आह । तस्मात् । प्रतीचीः ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । प्रेति । वः । वाजाः । [४१] इति । अन्विति । आह ।
 मासाः । वै । वाजाः । अर्द्धमासाइत्यर्द्ध-मासाः । अभिर्द्यवइत्यभि-द्यवः । देवाः ।
 हविष्मन्तः । गौः । घृताची । यज्ञः । देवान् । जिगाति । यजमानः । सुम्नयुरिति
 सुम्न-धुः । इदम् । असि । इदम् । असि । इति । एव । यज्ञस्य । प्रियम् । धाम ।
 अवेति । रुन्धे । यम् । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयान् । इति । प्रेति । वः ।
 वाजाः । इति । तस्य । अनूच्येत्यनु-उच्ये । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति ।
 सन्ततमितिसं-ततम् । उत्तरमित्युत्-तरम् । अर्द्धर्चमित्यर्द्ध-ऋचम् । एति । लभेत ।
 [४२] प्राणेनेतिप्र-अनेन । एव । अस्य । अपानमित्यप - अनम् । दाधार । सर्वम् ।
 आयुः । एति । यः । वै । अरतिम् । सामिधेनीनामितिसां-इधेनीनाम् । वेद ।
 अरत्नौ । एव । भ्रातृव्यम् । कुरुते । अर्द्धर्चावित्यर्द्ध-ऋचौ । समिति । दधाति । ए-
 यः । वै । अरतिः । सामिधेनीनामितिसां इधेनीनाम् । यः । एवम् । वेद । अरत्नौ ।
 एव । भ्रातृव्यम् । कुरुते । ऋपेर् ऋपेरित्यृपेः-ऋपेः । वै । एताः । निर्मिताइतिनिः-
 मिताः । यत् । सामिधेन्यइतिसां-इधेन्यः । ताः । यत् । असंयुक्ताइत्यसं-युक्ताः ।
 स्युः । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । यजमानस्य । वीति । तिष्ठेन्नू ।
 अर्द्धर्चावित्यर्द्ध-ऋचौ । समिति । दधाति । समिति । युनक्ति । एव । एनाः ।
 ताः । अस्मै । सय्युक्ताइतिसं-युक्ताः । अवंरुद्धाइत्यवं-रुद्धाः । सर्वाम् । आशिप
 मित्या-शिर्षम् । दुहे ॥ [४३] वरू सर्व्वौजायन्तेप्रषोवाजालभेतदधातिमन्दश्चा॥७॥
 अयज्ञः । वै । एपः । यः । असामा । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इ

ति । आह । स्थन्तरस्येतिरथन्तरस्य । एषः । वर्णः । तम् । त्वा । समिद्धिरितिसु
 मित् - मिः । अङ्गिरः । इति । आह । वामदेव्यस्येतिवाम-देव्यस्य । एषः । वर्णः ।
 बृहत् । अग्ने । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । इति । आह । बृहत् । एषः । वर्णः । यत् । ए
 तम् । तृचम् । अन्वाहेत्यनु-आह । यज्ञम् । एव । तत् । सामन्वन्तमितिसामन्-वन्तम् ।
 करोति । अग्निः । अमुष्मिन् । लोके । आसीत् । आदित्यः । अस्मिन् । तौ ।
 इमौ । लोकौ । अशान्तौ । [४४] आस्ताम् । ते । देवाः । अब्रुवन् । एति । इत् । इमौ ।
 वि । परीति । ऊहाम् । इति । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति । अस्मिन् । लोके । अ
 मिम् । अदधुः । बृहत् । अग्ने । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । इति । अमुष्मिन् । लोके । आ
 दित्यम् । ततः । वै । इमौ । लोकौ । अशाम्यताम् । यत् । एवम् । अन्वाहेत्यनु-आह ।
 अनयोः । लोकयोः । शान्त्यै । शाम्यतः । अस्मै । इमौ । लोकौ । यः । एवम् । वेद ।
 पञ्चदशेतिपञ्च-दश । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । अन्विति । आह । पञ्चदशेतिपञ्च-
 दश । [४५] वै । अर्द्धमासस्येत्यर्द्ध-मासस्य । रात्रयः । अर्द्धमासशइत्यर्द्धमास-शः ।
 सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । आप्यते । तासाम् । त्रीणि । च । शतानि । षष्टिः । च । अ
 रूपराणि । तावतीः । सव्वत्सरस्येतिसं-वत्सरस्य । रात्रयः । अरूपशइत्यरूप-शः ।
 एव । सव्वत्सरमितिसं-वत्सरम् । आप्नोति । नृमेधइतिनृ-मेधः । च । परुच्छेपः । च ।
 ब्रह्मवाद्यमितिव्रह्म-वाद्यम् । अवदेताम् । अस्मिन् । दारौ । अर्द्धे । अग्निम् । जनयाच ।
 यतरः । नो । ब्रह्मीयान् । इति । नृमेधइतिनृ-मेधः । अभीति । अवदत् । सः । धूमम् ।
 अजनयत् । परुच्छेपः । अभीति । अवदत् । सः । अग्निम् । अजनयत् । ऋपे । इति ।
 अव्रवीत् । [४६] यत् । समावत् । विद् । कथा । त्वम् । अग्निम् । अजीजनः । न ।
 अहम् । इति । सामिधेनीनामितिसां-इधेनीनाम् । एव । अहम् । वर्णम् । वेद । इति ।
 अव्रवीत् । यत् । घृनवदितिघृत-वत् । पदम् । अनूच्यतइत्यनु-उच्यते । सः । आ
 साम् । वर्णः । तम् । त्वा । समिद्धिरितिसमित्-मिः । अङ्गिरः । इति । आह । सामिधे
 नीष्वितिसां-इधेनीषु । एव । तत् । ज्योतिः । जनयति । स्त्रियः । तेन । यत् । ऋचः ।
 स्त्रियः । तेन । यत् । गायत्रियः । स्त्रियः । तेन । यत् । सामिधेन्यइतिसां-इधेन्यः ।
 वर्षणवतीमितिवृषण-वतीम् । अन्विति । आह । [४७] तेन । पु-स्वतीः । तेन ।
 मेन्द्रादितिस-इन्द्राः । तेन । मिथुनाः । अग्निः । देवानाम् । दूतः । आसीत् । उशना ।

कान्यः । असुराणाम् । तौ । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रश्नम् । ऐताम् । सः ।
 प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अग्निम् । दूतम् । वृणीमहे । इति । अभीति । पर्यावर्ततेति
 परि-आवर्तत । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः ।
 अग्निम् । दूतम् । वृणीमहे । इति । अन्वाहेत्यनु-आह । भवति । आत्मना । परे
 ति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । अध्वरवतीमित्यध्वर-वतीम् । अन्विति । आह ।
 भ्रातृव्यम् । एव । एतया । [४८] ध्वरति । शोचिष्केशइतिशोचिः-केशः । तम् ।
 ईमहे । इति । आह । पवित्रम् । एव । एतत् । यजमानम् । एव । एतया । पवयति । स
 मिद्धइतिसं-इद्धः । अग्ने । आहुतेत्या-हुत् । इति । आह । परिधिमितिपरि-धिम् ।
 एव । एतम् । परीति । दधाति । अस्कन्दाय । यत् । अतः । ऊर्ध्वम् । अभ्याद
 ध्यादित्यभि-आदध्यात् । यथा । बृहिःपरिधीतिवहिः-परिधि । स्कन्दति । तादृक् ।
 एव । तत् । त्रयः । वै । अमयः । हव्यवाहनइतिहव्य-वाहनः । देवानाम् । कव्यवा
 हनइतिकव्य-वाहनः । पितृणाम् । सहस्ररूपाइतिसह-रूपाः । असुराणाम् । ते । ए
 तर्हि । एति । शंसन्ते । माम् । वरिष्यते । माम् । [४९] इति । वृणीध्वम् । ह
 व्यवाहनमितिहव्य-वाहनम् । इति । आह । यः । एव । देवानाम् । तम् । वृणीते ।
 आरू पेयम् । वृणीते । वन्योः । एव । न । एति । अथोइति । सन्तत्याइतिसं-तत्यै ।
 परस्तात् । अर्वाचः । वृणीते । तस्मात् । परस्तात् । अर्वाञ्चः । मनुष्यान् । पितरः ।
 अनुं । प्रेति । पिपते ॥ [५०] अशान्तावाहपञ्चदशाब्रवीदन्वाहेतयावरिष्यतेमामे
 कान्नत्रिंशच्च ॥ * * * * * ॥ ८ ॥

अग्ने । महान् । अग्नि । इति । आह । महान् । हि । एषः । यत् । अग्निः ।
 ब्राह्मण । इति । आह । ब्राह्मणः । हि । एषः । भारत । इति । आह । एषः । हि ।
 देवेभ्यः । हव्यम् । भरति । देवेद्धइतिदेव-इद्धः । इति । आह । देवाः । हि । ए
 तम् । ऐन्धत । मन्विद्धइतिमनुं-इद्धः । इति । आह । मनुः । हि । एतम् । उत्तरं
 इत्युत्-तरः । देवेभ्यः । ऐन्ध । ऋषिंष्टतइत्यृषिं-स्तुतः । इति । आह । ऋषयः ।
 हि । एतम् । अस्तुवन् । विप्रानुमदितइतिविप्रं-अनुमदितः । इति । आह । [५१]
 विप्राः । हि । एते । यत् । शुश्रुवांसः । क्विशस्तइतिकवि-शस्तः । इति । आ
 ह । क्वयः । हि । एते । यत् । शुश्रुवांसः । ब्रह्मसंशितइतिब्रह्म-संशितः ।

इति । आह । ब्रह्मसंशितइतिब्रह्मसंशितः । हि । एषः । घृताहवनइतिघृत-
 अहवनः । इति । आह । घृताहुतिरितिघृत-आहुतिः । हि । अस्य । प्रियतमोतिप्रिय-
 तमा । प्रणीरितिप्र-नीः । यज्ञानाम् । इति । आह । प्रणीरितिप्र-नीः । हि । एषः ।
 यज्ञानाम् । रथीः । अध्वराणाम् । इति । आह । एषः । हि । देवस्थइतिदेव-स्थः ।
 अतूर्तः । होता । इति । आह । न । हि । एतम् । कः । चन । [५२] तरति ।
 तूर्णः । हव्यवाडितिहव्य-वाट् । इति । आह । सर्वम् । हि । एषः । तरति । आस्पा
 त्रम् । जुहूः । देवानाम् । इति । आह । जुहूः । हि । एषः । देवानाम् । चमसः ।
 देवपानइतिदेव-पानः । इति । आह । चमसः । हि । एषः । देवपानइतिदेव-पानः ।
 अरान् । इव । अग्ने । नेभिः । देवान् । त्वम् । परिभूरितिपरि-भूः । असि । इति ।
 आह । देवान् । हि । एषः । परिभूरितिपरि-भूः । यत् । ब्रूयात् । एति । वह । दे
 वान् । देवयतइतिदेव-यते । यजमानाय । इति । भ्रातृव्यम् । अस्मै । [५३] जन
 येत् । एति । वह । देवान् । यजमानाय । इति । आह । यजमानम् । एव । एतेन । वर्द्ध
 यति । अग्निम् । अग्ने । एति । वह । सोमम् । एति । वह । इति । आह । देवताः ।
 एव । तत् । यथापूर्वमिति यथा - पूर्वम् । उपेति । ह्यते । एति । च । अग्ने । देवान् ।
 वह । सुयजेतिसु-यजा । च । यज । जातवेदइतिजात-वेदः । इति । आह । अग्निम् ।
 एव । तत् । समिति । श्यति । सः । अस्य । स संशितइतिसं-शितः । देवेभ्यः । ह
 व्यम् । वहति । अग्निः । होता । [५४] इति । आह । अग्निः । वै । देवानाम् । हो
 ता । यः । एव । देवानाम् । होता । तम् । वृणीते । स्मः । वयम् । इति । आह । आत्मा
 नम् । एव । सत्त्वमिति सत् - त्वम् । गमयति । साधु । ते । यजमान । देवता ।
 इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् ।
 यः । अग्निम् । होतारम् । अवृथाः । इति । अग्निना । उभयतः । यजमानम् । प
 रीति । गृहीयात् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । यजमानदेवत्येति यजमान-दे
 वत्या । वै । जुहूः । भ्रातृव्यदेवत्येतिभ्रातृव्य-देवत्या । उपभृदित्युप-भृत् । [५५]
 यत् । देइति । इव । ब्रूयात् । भ्रातृव्यम् । अस्मै । जनयेत् । घृतवतीमितिघृत-व
 तीम् । अध्वर्येइति । सुचम् । एति । अस्यस्व । इति । आह । यजमानम् । एव ।
 एतेन । वर्द्धयति । देवायुवमितिदेव-युवम् । इति । आह । देवान् । हि । एषा ।

अवति । विश्वं गमिति विश्व-चाराम् । इति । आह । विश्वम् । हि । एपा । अवति ।
ईडामहे । देवान् । ईडेन्यान् । नमस्याम् । नमस्यान् । यजाम । यज्ञियान् । इति ।
आह । मनुष्याः । वै । ईडेन्याः । पितरः । नमस्याः । देवाः । यज्ञियाः । देवताः ।
एव । तत् । यथाभागमिति यथा-भागम् । यजति ॥ [५६] विप्रानुमदितृत्याहचना
स्मैहोतोपभृदेवताएवत्रीणि च ॥ * * * * ॥ ९ ॥

त्रीन् । तृचान् । अन्विति । ब्रूयात् । गजन्त्यस्य । त्रयः । वै । अन्ये । गज-
न्यात् । पुरुषाः । ब्राह्मणः । वैश्यः । शूद्रः । तान् । एव । अस्मै । अनुकानित्यनु-
कान् । क्रोति । पञ्चदशेति पञ्च-दश । अन्विति । ब्रूयात् । गजन्त्यस्य । पञ्चदश-
तिपञ्च-दशः । वै । गजन्त्यः । स्वे । एव । एनम् । स्तोमै । प्रतीति । स्थापयति ।
त्रिष्टुमा । परीति । दद्यात् । इन्द्रियम् । वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियकामइतीन्द्रिय-कामः ।
खलु । वै । गजन्त्यः । यजते । त्रिष्टुमा । एव । अस्मै । इन्द्रियम् । परीति । गृह्णाति ।
यदि । कामयेत । [५७] ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । अस्तु । इति । गायत्रिया ।
परीति । दद्यात् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । वै । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-
वर्चसम् । एव । भवति । सप्तदशेति सप्त-दश । अन्विति । ब्रूयात् । वैश्यस्य । सप्तदश-
इतिसप्त-दशः । वै । वैश्यः । स्वे । एव । एनम् । स्तोमै । प्रतीति । स्थापयति । जगत्या ।
परीति । दद्यात् । जागताः । वै । पशवः । पशुकामइति पशु-कामः । खलु । वै ।
वैश्यः । यजते । जगत्या । एव । अस्मै । पशून् । परीति । गृह्णाति । एकविंश-
तिमित्येक-विंशतिम् । अन्विति । ब्रूयात् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा-कामस्य ।
एकविंशत्येक-विंशः । स्तोमानाय । प्रतिष्ठेति प्रति-स्था । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-
स्थित्ये । [५८] चतुर्विंशतिमिति चतुः-विंशतिम् । अन्विति । ब्रूयात् । ब्रह्मवर्च-
सकामस्येति ब्रह्मवर्चस-कामस्य । चतुर्विंशत्यखरेति चतुर्विंशति-अरूपम् । गाय-
त्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । गायत्रिया । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चस-
मिति ब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । त्रिंशतम् । अन्विति । ब्रूयात् । अन्नकाम-
स्येत्यन्न-कामस्य । त्रिंशदखरेति त्रिंशत्-अरूपम् । विराडिति वि-राट् । अन्नम् ।
विराडिति वि-राट् । विराजेति वि-राजा । एव । अस्मै । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अ-
वेति । रुन्धे । द्वात्रिंशतम् । अन्विति । ब्रूयात् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा-काम-

स्य । द्वात्रिंशदरूपेतिद्वात्रिंशत्-अरूपम् । अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । अनुष्टुवित्यनु-
स्तुप् । छन्दसाम् । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । पद् त्रिंशत्तमि
तिपद्-त्रिंशत्तम् । अन्विति । ब्रूयात् । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । पद् त्रिंश
दरूपेतिपद् त्रिंशत्-अरूपम् । बृहती । वारूहताः । पशवः । बृहत्या । एव । अ
स्मै । पशून् । [५९] अवेति । रुन्धे । चतुश्चत्वारिंशत्तमित्चतुः-चत्वारिंशत्तम् ।
अन्विति । ब्रूयात् । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-कामस्य । चतुश्चत्वारिंशदरूपेतिच
तुश्चत्वारिंशत्-अरूपम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुप् । त्रिष्टुभा । एव । अस्मै । इ
न्द्रियम् । अवेति । रुन्धे । अष्टाचत्वारिंशत्तमित्यष्टा-चत्वारिंशत्तम् । अन्विति ।
ब्रूयात् । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । अष्टाचत्वारिंशदरूपेत्यष्टाचत्वारिंशत्-
अरूपम् । जगती । जागताः । पशवः । जगत्या । एव । अस्मै । पशून् । अवेति ।
रुन्धे । सर्वाणि । छन्दांसि । अन्विति । ब्रूयात् । बहुयाजिनइतिबहु-याजिनः ।
सर्वाणि । वै । एतस्य । छन्दांसि । अवरुद्धानीत्यवरुद्धानि । यः । बहुयाजीति
बहु-याजी । अपरिमितमित्यपरि-मितम् । अन्विति । ब्रूयात् । अपरिमितस्येत्यप
रि-मितस्य । अवरुद्धाइत्यवरुद्धौ ॥ [६०] कामयेतप्रतिष्ठित्येपशून्सप्तचत्वारिंशच्च ॥

निवीतमितिनि-वीतम् । मनुष्याणाम् । प्राचीनावीतमितिप्राचीन-आवी
तम् । पितृणाम् । उपवीतमित्युप-वीतम् । देवानाम् । उपेति । न्ययते । देवलक्ष्म
मित्तिदेव-लक्ष्मम् । एव । तत् । कुरुते । तिष्ठन्न । अन्विति । आह । तिष्ठन्न । हि ।
आश्रुततरमित्याश्रुत-तरम् । वदति । तिष्ठन्न । अन्विति । आह । सुवर्गस्येति सुवः-
गस्यं । लोकस्यं । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । आसीनः । यजति । अस्मिन्न ।
एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । यत् । क्रौञ्चम् । अन्वाहेत्यनु-आहं । आसुरम् ।
तत् । यत् । मन्द्रम् । मानुषम् । तत् । यत् । अन्तरा । तत् । सदेवमितिस-देवम् । अ
न्तरा । अनूच्यमित्यनु-उच्यम् । सदेवत्वायेतिसदेव-त्वायं । विद्वांसः । वै । [६१]
पुरा । होतारः । अभूवन्न । तस्मात् । विधृताइतिवि-धृताः । अर्चानः । अभूवन्न ।
न । पन्थानः । समिति । अरुष्यन्न । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । अन्यः । पादः । भव
ति । बहिवेदीतिवहिः-वेदि । अन्यः । अर्थ । अन्विति । आह । अध्वनाम् । विधृत्या
इतिवि-धृत्यै । प्रथाम् । असरोहायेत्यसं-रोहाय । अथोइति । भूतम् । च । एव ।

भविष्यत् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । परिमितमिति परि-मितम् । च । एव ।
 अपरिमितमित्यपरि-मितम् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । ग्राम्यान् । च । एव ।
 पशून् । आरण्यान् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । [६२] देवलोकमितिदेव-
 लोकम् । च । एव । मनुष्यलोकमितिमनुष्य-लोकम् । च । अभीति । जयति ।
 देवाः । वै । सामिधेनीरितिंसां-इधेनीः । अनूच्येत्यनु-उच्यं । यज्ञम् । न । अन्वि-
 ति । अपश्यन्नू । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तूष्णीम् । आघारमित्या-घारम् ।
 एति । अघारयत् । ततः । वै । देवाः । यज्ञम् । अन्विति । अपश्यन्नू । यत् । तूष्णीम् ।
 आघारमित्या-घारम् । आघारयतीत्या-घारयति । यज्ञस्यं । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्या-
 त्यै । अथोइति । सामिधेनीरितिंसां-इधेनीः । एव । अभीति । अनक्ति । अछ्वल्पः ।
 भवति । यः । एवम् । वेदं । अथोइति । तर्पयति । एव । एनाः । तर्पयति । प्रज-
 येतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । [६३] यः । एवम् । वेदं । यत् । एकया । आ-
 घारयेदित्या-घारयेत् । एकाम् । प्रीणीयात् । यत् । द्वाभ्याम् । द्वेइति । प्रीणीयात् ।
 यत् । तिसृभिरितितिसृ-भिः । अतीति । तत् । रेचयेत् । मनसा । एति । घारयति ।
 मनसा । हि । अर्नासम् । आप्यते । तिर्यञ्चम् । एति । घारयति । अछ्वत्कारमित्य-
 छ्वत्-कारम् । वाक् । च । मनः । च । आतीयेताम् । अहम् । देवेभ्यः । ह्वयम् ।
 वहामि । इति । वाक् । अब्रवीत् । अहम् । देवेभ्यः । इति । मनः । तौ । प्रजापति-
 मितिप्रजा-पतिम् । प्रञ्जम् । ऐताम् । सः । अब्रवीत् । [६४] प्रजापतिरितिप्रजा-
 पतिः । दूतीः । एव । त्वम् । मनसः । असि । यत् । हि । मनसा । धारयति । तत् ।
 वाचा । वदति । इति । तत् । खलुं । तुभ्यम् । न । वाचा । जुह्वन्नू । इति । अब्र-
 वीत् । तस्मात् । मनसा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । जुह्वति । मनः । इव । हि । प्रजा-
 पतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । परिधीनितिपरि-धीन ।
 समिति । माष्टि । पुनाति । एव । एनान् । त्रिः । मृद्यमम् । त्रयः । वै । प्राणा-
 इतिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अभीति । जयति । त्रिः । दक्षिणाध्यै-
 मितिदक्षिण-अध्यैम् । त्रयः । [६५] इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकात् ।
 अभीति । जयति । त्रिः । उत्तराध्यैमित्युत्तर-अध्यैम् । त्रयः । वै । देवयानाइतिदेव-
 यानाः । पन्थानः । तान् । एव । अभीति । जयति । त्रिः । उपेति । वाजयति ।

त्रयः । वै । देवलोकाइतिदेव-लोकाः । देवलोकानितिदेव-लोकान् । एव । अ
भीति । जयति । द्वादश । समिति । पद्यन्ते । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइति
संवत्सरः । सव्वत्सरमितिसंवत्सरम् । एव । प्रीणाति । अथेइति । सव्वत्सरमि
तिसं-वत्सरम् । एव । अस्मै । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लो
कस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । आघारमित्या-घारम् । एति । घारयति । तिरः ।
इव । [६६] वै । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । अ
स्मै । लोकम् । प्रेति । रोचयति । ऋजुम् । एति । घारयति । ऋजुः । इव । हि ।
प्राणइतिप्र-अनः । सन्ततमितिसं-ततम् । एति । घारयति । प्राणानामितिप्र-अ
नानाम् । अन्नाद्यस्येत्तन्न-अद्यस्य । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । अथेइति । स्वपसाम् ।
अपहत्याइत्यप-हृत्यै । यम् । कामयेत् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । इति ।
जिह्वम् । तस्य । एति । घारयेत् । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मात् । जि
ह्वम् । नयति । त्राजक् । प्रेति । मीयते । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् ।
आघारइत्या-घारः । आत्मा । ध्रुवा । [६७] आघारमित्या-घारम् । आघार्येत्या-
घार्यं । ध्रुवाम् । समिति । अनक्ति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य । शिरः । प्रतीति ।
दधाति । अग्निः । देवानाम् । दूतः । आसीत् । दैव्यः । असुराणाम् । तौ । प्रजाप
तिमितिप्रजा-पतिम् । प्रश्नम् । ऐताम् । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । ब्राह्म
णम् । अत्रवीत् । एतत् । वीति । ब्रूहि । इति । एति । श्रावय । इति । इदम् । दे
वाः । शृणुत् । इति । वाव । तत् । अत्रवीत् । अग्निः । देवः । होता । इति । यः ।
एव । देवानाम् । तम् । अवृणीत् । ततः । देवाः । [६८] अर्भवन् । परेति । अ
सुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । प्रवरमितिप्र-वरम् । प्रवृणतइतिप्र वृणते । भवति ।
आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । यत् । ब्राह्मणः । च । अत्राह्वणः ।
च । प्रश्नम् । एयात्तामित्या-इयाताम् । ब्राह्मणार्यं । अधीति । ब्रूयात् । यत् । ब्रा
ह्मणार्यं । अद्याहेत्यधि-आहं । आत्मने । अधीति । आह । यत् । ब्राह्मणम् । परा
हेतिपरा-आहं । आत्मानम् । परेति । आह । तस्मात् । ब्राह्मणः । न । परोच्यइति
परा-उच्यः ॥ [६९] वाआरण्याश्चावर्तुधेऽथोपशुभिस्सोऽत्रवीहस्विणार्थ्यन्त्र
यंइवध्रुवादेवाश्चत्वारिः शचं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

आयुः । ते । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । एति । प्यायस्व । समिति । ते । अ
 वेति । ते । हेडः । उदिति । उत्तममित्युत्-त्तमम् । प्रेति । नः । देवी । एति । नः ।
 दिवः । अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । इमम् । मे । वरु
 ण । तत् । त्वा । यामि । उदिति । उ । त्वम् । चित्रम् ॥ अपाम् । नपात् । एति ।
 हि । अस्थात् । उपस्थमित्युप-स्थम् । जिह्वानाम् । ऊर्ध्वः । विद्युत्मितिवि-द्युत्तम् ।
 वसानः ॥ तस्य । ज्येष्ठम् । महिमानम् । वहन्तीः । हिरण्यवर्णाइतिहिरण्य-वर्णाः ।
 परीति । यन्ति । यद्हीः ॥ समिति । [७०] अन्याः । यन्ति । उपेति । यन्ति ।
 अन्याः । समानम् । ऊर्वम् । नद्यः । पृणन्ति ॥ तम् । उ । शुचिम् । शुचयः ।
 दीदिवा५ सम् । अपाम् । नपात्तम् । परीति । तस्थुः । आपः ॥ तम् । अस्मेराः ।
 युवतयः । युवानम् । मर्मृज्यमानाः । परीति । यन्ति । आपः ॥ सः । शुक्लेण ।
 शिकना । रेवत् । अग्निः । दीदायं । अनिध्मः । घृतनिर्णिगितिघृत-निर्णिक् । अ
 फ्स्वित्यप्-सु ॥ इन्द्रावरुणयोरितीन्द्रा-वरुणयोः । अहम् । सम्राजोरितिसं-राजोः ।
 अवः । एति । वृणे ॥ ता । नः । मृडात्तः । ईदृशे ॥ इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । यु
 वम् । अध्वरायं । नः । [७१] विशे । जनाय । मंहि । शर्म । यच्छतम् ॥ दीर्घप्रं
 यज्युमितिदीर्घ-प्रयज्युम् । अतीति । यः । वनुष्यति । वयम् । जयेम । पृतनासु ।
 दूर्ध्वः ॥ एति । नः । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । प्रेति । बाहवा ॥ त्वम् । नः । अग्ने ।
 वरुणस्य । विद्वान् । देवस्य । हेडः । अवेति । यासिसीष्टाः ॥ यजिष्ठः । वह्नितमइति
 वह्नि-तमः । शोशुचानः । विश्वा । द्वेपा५सि । प्रेति । मुमुग्धि । अस्मत् ॥ सः ।
 त्वम् । नः । अग्ने । अवमः । भव । ऊती । नेदिष्ठः । अस्याः । उपसः । व्युष्टावि
 ति-उष्टौ ॥ अवेति । यख्व । नः । वरुणम् । [७२] र्राणः । वीहि । मृडौकम् ।
 सुहवइतिसु-हवः । नः । एधि ॥ प्रपेतिप्र-प्र । अयम् । अग्निः । भरतस्य । शृण्वे ।
 वीति । यत् । सूर्यः । न । रोचते । बृहत् । भाः ॥ अभीति । यः । पूरुम् । पृतनासु ।
 तस्यौ । दीदायं । दैव्यः । अतिथिः । शिवः । नः ॥ प्रेति । ते । यख्वि । प्रेति । ते ।
 इयमि । मन्मं । भुवं । यथा । वन्द्यः । नः । हवेपु ॥ धन्वन्न । इव । प्रपेतिप्र-पा ।
 अस्मि । त्वम् । अग्ने । इयख्वे । पूरवे । प्रत् । राजन्न ॥ [७३] वीति । पार्जसा
 वीति । ज्योतिपा ॥ सः । त्वम् । अग्ने । प्रतीकेन । प्रतीति । ओष । यानुधान्यइतियातु-

धान्यः ॥ उरुख्येष्वित्युरु - ख्येषु । दीर्घत् ॥ तम् । सुप्रतीकमिति सु-प्रतीकम् ।
सुदृशमिति सु-दृशम् । स्वर्गम् । अर्विद्वांसः । विदुष्टमिति विदुः-तम् । सपेम् ॥
सः । यरूपत् । विश्वा । वयुनानि । विद्वान् । प्रेति । ह्यम् । अग्निः । अमृतेषु ।
वोचत् ॥ अ-होमुचइत्य-हः-मुचै । विवेप । यत् । मा । वीति । नः । इन्द्र । इन्द्र ।
रूपवम् । इन्द्रियाणि । शतक्रतोर्इति शत-क्रतो । अन्विति । ते । दायि ॥ [७४]
यहीस्समध्वरायनोवरुण-राज-श्रुतश्रुत्वारि-शञ्च ॥ ॥ १२ ॥

विश्वरूपस्त्वष्ट्रेन्द्रवृत्तम्रहवादिनस्सत्वैनासोमयाज्येष्वेदैवस्थो देवा वै न
चिनाय ज्ञोऽभेमहान्त्री त्रिवीतमायुष्टेद्रादंश ॥ १२ ॥ विश्वरूपेनैन-शीतरू रावध
वसुष्वेष्टुवाजाइत्यभेमहान्त्रिवीतमन्यायन्तिचतुस्सप्ततिः ॥ ७४ ॥ विश्वरूपोऽनुते
दायि ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

समिधुइतिसं-इधः । यजति । वसन्तम् । एव । ऋतूनाम् । अवेति । रुन्धे ।
तनूनर्पात्मितितनू-नर्पातम् । यजति । ग्रीष्मम् । एव । अवेति । रुन्धे । इडः ।
यजति । वरू पाः । एव । अवेति । रुन्धे । वरू हिः । यजति । शरदम् । एव । अ
वेति । रुन्धे । स्वाहाकारमिति स्वाहा-कारम् । यजति । हेमन्तम् । एव । अवेति ।
रुन्धे । तस्मात् । स्वाहाकृताइतिस्वाहा-कृताः । हेमन्तम् । पशवंः । अवेति । सीद
न्ति । समिधुइतिसं-इधः । यजति । उपसं । एव । देवतानाम् । अवेति । रुन्धे ।
तनूनर्पात्मितितनू-नर्पातम् । यजति । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । [१] इडः ।
यजति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । वरू हिः । यजति । प्रजामिति प्र-जाम् ।
एव । अवेति । रुन्धे । समानयतइतिसं-आनयते । उपभृतइत्युप-भृतः । तेजः । वै
आज्यम् । प्रजाइति प्र-जाः । वरू हिः । प्रजास्विति प्र-जासुं । एव । तेजः । दधाति ।
स्वाहाकारमिति स्वाहा-कारम् । यजति । वार्चम् । एव । अवेति । रुन्धे । दर्श ।

समिति । पद्यन्ते । दशारूपेतिदश-अरूपम् । विराडितिवि-राट् । अन्नम् । विराडि
 तिवि-राट् । विराजेतिवि-राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुधे ।
 समिधइतिसं-इधः । यजति । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । तनून
 पातमितितनू-नपातम् । यजति । [२] यज्ञे । एव । अन्तरिक्षे । प्रतीति । तिष्ठति ।
 इडः । यजति । पशुपुं । एव । प्रतीति । तिष्ठति । ब्रूहिः । यजति । ये । एव ।
 देवयानाइतिदेव-यानाः । पन्थानः । तेषुं । एव । प्रतीति । तिष्ठति । स्वाहाकार
 मितिस्वाहा-कारम् । यजति । सुवर्गइतिसुवः-गे । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति ।
 एतावन्तः । वै । देवल्लोकाइतिदेव-लोकाः । तेषुं । एव । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् ।
 प्रतीति । तिष्ठति । देवासुराइतिदेव-असुराः । एषु । लोकेषुं । अस्पृच्छन्त । ते । दे
 वाः । प्रयाजैरितिप्र-याजैः । एभ्यः । लोकेभ्यः । असुरात् । प्रेति । अनुदन्त । तत् ।
 प्रयाजानामितिप्र-याजानाम् । [३] प्रयाजत्वमितिप्रयाज-त्वम् । यस्य । एवम् ।
 विदुषः । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । प्रेति । एभ्यः । लोकेभ्यः । भ्रातृव्यान् ।
 नुदते । अभिक्राममित्यभि-क्रामम् । जुहोति । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । यः । वै ।
 प्रयाजानामितिप्र-याजानाम् । मिथुनम् । वेदं । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जयां । पशुभि
 रितिपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । समिधइतिसं-इधः । ब्रह्मीः । इव । यजति । त
 नू नपातमितितनू-नपातम् । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । इडः । ब्रह्मीः । इव ।
 यजति । ब्रूहिः । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । एतत् । वै । प्रयाजानामितिप्र-
 याजानाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । [४] प्रजयेतिप्र-जयां । पशुभि
 रितिपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । देवानाम् । वै । अनिष्टाः । देवताः । आसन्नं ।
 अर्थ । असुराः । यज्ञम् । अजिघांसन्नू । ते । देवाः । गायत्रीम् । वीति । ओहन्नू ।
 पञ्च । अरूपराणि । प्राचीनानि । त्रीणि । प्रतीचीनानि । ततः । वर्म । यज्ञाय । अर्भ
 वत् । वर्म । यजमानाय । यत् । प्रयाजानू याजाइतिप्रयाज-अनू याजाः । इज्यन्ते ।
 वर्म । एव । तत् । यज्ञाय । क्रियते । वर्म । यजमानाय । भ्रातृव्याभिभूत्याइतिभ्रा
 तृव्य-अभिभूत्यै । तस्मात् । वरूथम् । पुरस्तात् । ब्रू पीयः । पश्चात् । हसोयः । दे
 वाः । वै । पुरा । रूपोभ्यइतिरूपः-भ्यः । [५] इति । स्वाहाकारेणेतिस्वाहा-का
 रेण । प्रयाजैरितिप्र-याजेषुं । यज्ञम् । सः । स्थाप्यमितिसं-स्थाप्यम् । अपश्यन् । तस्मि

स्वाहाकारेणेतिस्वाहा-कारेण । प्रयाजेष्वितिप्र-याजेपुं । समिति । अस्थापयन् ।
 वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् । स्वाहाकारेणेतिस्वाहा-कारेण । प्र
 याजेष्वितिप्र-याजेपुं । सः स्थापयन्तीतिसं-स्थापयन्ति । प्रयाजानितिप्र-याजान् ।
 इष्ट्वा । हवीं५ पिं । अभीति । धारयति । यज्ञस्यं । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । अथोइति ।
 हविः । एव । अकः । अथोइति । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । उपेति । एति । पिता ।
 वै । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । प्रजेतिप्र-जा । अनूयाजाइत्यनु-याजाः । यत् । प्रयाजा
 नितिप्र-याजान् । इष्ट्वा । हवीं५ पिं । अभिधारयतीत्यभि-धारयति । पिता । एव ।
 तत् । पुत्रेण । साधारणम् । [६] कुरुते । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेदं ।
 यः । च । न । कथा । पुत्रस्यं । केवलम् । कथा । साधारणम् । पितुः । इति । अ
 स्कन्नम् । एव । तत् । यत् । प्रयाजेष्वितिप्र-याजेपुं । इष्टेपुं । स्कन्दति । गायत्री ।
 एव । तेन । गर्भम् । धत्ते । सा । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानाय । प्रेति ।
 जनयति ॥ [७] यजतियज्ञमेवावरुन्धेतनूनपातय्यजतिप्रयाजानामेववेद प्रस्वपो
 भ्यस्साधारणम्पञ्चत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

चखुपीइति । वै । एतेइति । यज्ञस्यं । यत् । आज्यभागवित्याज्य-भागौ ।
 यत् । आज्यभागवित्याज्य-भागौ । यजति । चखुपीइति । एव । तत् । यज्ञस्यं ।
 प्रतीति । दधाति । पूर्वाद्धइतिपूर्व-अद्धे । जुहोति । तस्मात् । पूर्वाद्धइतिपूर्व-अ
 द्धे । चखुपीइति । प्रवाहुगितिप्र-वाहुक् । जुहोति । तस्मात् । प्रवाहुगितिप्र-वाहु
 क् । चखुपीइति । देवलोकमितिदेव-लोकम् । वै । अभिना । यजमानः । अन्वि
 ति । पश्यति । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । सोमेन । उत्तराद्धइत्युत्तर-अद्धे । अ
 ग्रये । जुहोति । दस्विणार्द्धइतिदस्विण-अद्धे । सोमाय । एवम् । इव । हि । इमौ ।
 लोकौ । अनयोः । लोकयोः । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । राजानौ । वै । एतौ ।
 देवतानाम् । [८] यत् । अभीपोमावित्यभी-सोमौ । अन्तरा । देवताः । इज्येतेइति ।
 देवतानाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । तस्मात् । राज्ञां । मनुष्याः । विधृताइतिवि-धृ
 ताः । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । तत् । यज्ञे । यजमानः । कु
 रते । येन । अन्यतोदत्तइत्यन्यतः-दत्तः । च । पशून् । दाधारं । उभयतोदत्तइत्यु
 भयतः-दत्तः । च । इति । ऋचम् । अनूच्येत्यनु-उच्यं । आज्यभागवित्याज्य-भाग

स्य । जुषाणेन । यजति । तेन । अन्यतोदत्तइत्यन्यतः-दत्तः । दाधार । ऋचम् । अनु
 च्येत्यनु-उच्य । हविर्षः । ऋचा । यजति । तेन । उभयतोदत्तइत्युभयतः-दत्तः । दा
 धार । मूर्द्धन्वतीतिमूर्द्धन्-वती । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । मूर्द्धानम् ।
 एव । एनम् । समानानाम् । करोति । [९] नियुत्वत्येतिनि-युत्वत्या । यजति । भ्रातृ
 व्यस्य । एव । पशुन् । नीति । युवते । केशिनम् । ह । दारभ्यम् । केशी । सात्यकामि
 रितिसात्य-कामिः । उवाच । सप्तपदामिति सप्त-पदाम् । ते । शक्रीम् । श्वः । यज्ञे ।
 प्रयोक्तासुइतिप्र-योक्तासे । यस्यै । वीर्येण । प्रेति । जातान् । भ्रातृव्यान् । नुदते ।
 प्रतीति । जनिष्यमाणान् । यस्यै । वीर्येण । उभयोः । लोकयोः । ज्योतिः । धत्ते ।
 यस्यै । वीर्येण । पूर्वाद्धेनेतिपूर्व-अद्धेन । अनङ्गान् । भुनक्ति । जघनाद्धेनेतिजघन-
 अद्धेन । धेनुः । इति । पुरस्ताल्लुष्मेतिपुरस्तात्-लुष्म्मा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अ
 नुवाक्या । भवति । जातान् । एव । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । उपरिंशाल्लुष्मेत्युप
 रिंशत्-लुष्म्मा । [१०] याज्या । जनिष्यमाणान् । एव । प्रतीति । नुदते । पुर
 स्ताल्लुष्मेतिपुरस्तात्-लुष्म्मा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । अस्मि
 न् । एव । लोके । ज्योतिः । धत्ते । उपरिंशाल्लुष्मेत्युपरिंशत्-लुष्म्मा । याज्या ।
 अमुष्मिन् । एव । लोके । ज्योतिः । धत्ते । ज्योतिष्मन्तौ । अस्मै । इमौ । लोकौ ।
 भवतः । यः । एवम् । वेद । पुरस्ताल्लुष्मेतिपुरस्तात्-लुष्म्मा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-
 अनुवाक्या । भवति । तस्मात् । पूर्वाद्धेनेतिपूर्व-अद्धेन । अनङ्गान् । भुनक्ति ।
 उपरिंशाल्लुष्मेत्युपरिंशत्-लुष्म्मा । याज्या । तस्मात् । जघनाद्धेनेतिजघन-अ
 द्धेन । धेनुः । यः । एवम् । वेद । भुङ्क्तः । एनम् । एतौ । वज्रः । आज्यम् । व
 ज्रः । आज्यभाग्गावित्वाज्य-भागौ । [११] वज्रः । वपटूकारइतिवपटू-कारः । त्रिवृत्
 मितित्रिवृतम् । एव । वज्रम् । सम्भृत्येतिसं-भृत्य । भ्रातृव्याय । प्रेति । ह्यति । अ
 ल्ब्वट्कारमित्यल्ब्वटू-कारम् । अपगूर्येत्यप-गूर्य । वपटू । करोति । स्तृत्यै । गाय
 त्री । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । त्रिष्टुक् । याज्या । ब्रह्मन् । एव ।
 रूपत्रम् । अन्वारम्भयतीत्यनु-आरम्भयति । तस्मात् । ब्राह्मणः । मुख्यः । मुख्यः ।
 भवति । यः । एवम् । वेद । प्रेति । एव । एनम् । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवा
 क्यया । आह । प्रेति । नयति । याज्यया । गमयति । वपटू-कारेणेतिवपटू-कारेण ।

एति । एव । एनम् । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्यया । दत्ते । प्रेति । यच्छति ।
 याज्यया । प्रतीति । [१२] वपट् कारणेतिवपट्-कारेण । स्थापयति । त्रिपदेतित्रि-
 पदा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषु । एव ।
 लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठति । चतुष्पदेतिचतुः-पदा । याज्या । चतुष्पदइतिचतुः-पदः ।
 एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । द्युखरइतिद्वि-अखरः । वपट् कारइतिवपट्-कारः ।
 द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । पशुपुं । एव । उपरिंशत् । प्रतीति । तिष्ठति । गा
 यत्री । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । त्रिष्टुक् । याज्या । एषा । वै । स
 सपदेतिसप्त-पदा । शकरी । यत् । वै । एतया । देवाः । अशिखन् । तत् । अग
 क्नुवन् । यः । एवम् । वेदं । शक्रोति । एव । यत् । शिखति ॥ [१३] देवताना
 इरोत्युपरिंशत्खण्डमाज्यभागौप्रतिशक्रोत्येवद्रेच ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिंशदितिवि-आदिंशत् ।
 सः । आत्मन् । आज्यम् । अधत्त । तम् । देवाः । अनुवन् । एषः । वाव । यज्ञः ।
 यत् । आज्यम् । अपीति । एव । नः । अत्र । अस्तु । इति । सः । अत्रवीत् । य
 जान् । वः । आज्यभाग्वावित्याज्यं-भागौ । उपेति । स्तृणान् । अभीति । धारयान् ।
 इति । तस्मात् । यजन्ति । आज्यभाग्वावित्याज्यं-भागौ । उपेति । स्तृणन्ति । अ
 भीति । धारयन्ति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् ।
 यातयामानीतियात-यामानि । अन्यानि । हवीःपि । अयातयाममित्ययात-या
 मम् । आज्यम् । इति । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । [१४] इति । वृयात् । अ
 यातयामेत्ययात-यामा । हि । देवानाम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । इति । छन्दाः
 सि । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामन् । न । वः । अभागानि । हव्यम् । वृख्यामः ।
 इति । तेभ्यः । एतत् । चतुरवृत्तमितिचतुः-अवत्तम् । अधारयन् । पुरोनुवाक्या
 याइतिपुरः-अनुवाक्यायै । याज्यायै । देवतायै । वपट्कारायेतिवपट्-कारायं । यत् ।
 चतुरवृत्तमितिचतुः-अवत्तम् । जुहोति । छन्दाःसि । एव । तत् । प्रीणाति । ता
 नि । अस्य । प्रीतानि । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्ति । अङ्गिरसः । वै । इतः । उत्त
 माइत्युत्-तमाः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लोकम् । आयन् । तत् । ऋषयः । यज्ञ
 वास्त्वितिःयज्ञ-वास्तु । अभ्यवायन्नित्यभि-अवायन् । ते । [१५] अपश्यन् । पुरो

डाशम् । कूर्मम् । भूतम् । सर्पन्तम् । तम् । अद्भुवन्नू । इन्द्राय । ध्रियस्व । बृहस्पतये ।
 ध्रियस्व । विश्वेभ्यः । देवेभ्यः । ध्रियस्व । इति । सः । न । अध्रियत । तम् । अद्भु
 वन्नू । अग्रये । ध्रियस्व । इति । सः । अग्रये । अध्रियत । यत् । आग्नेयः । अष्टार्क
 पालइत्यष्टा-कपालः । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पूर्णमास्यामितिपौ
 र्ण-मास्याम् । च । अच्युतः । भवति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजि
 त्याइत्यभि-जित्ये । तम् । अद्भुवन्नू । कथा । अहास्थाः । इति । अनुपाक्तइत्यनुप-
 अक्तः । अभूवम् । इति । अब्रवीत् । यथा । अल्पः । अनुपाक्तइत्यनुप-अक्तः ।
 [१६] अवाच्छंतीत्यं-क्च्छति । एवम् । अवेति । आरम् । इति । उपरिंशत् । अ
 भ्यज्येत्यंभि-अज्य । अधस्तात् । उपेति । अनक्ति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोक
 स्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । सर्वाणि । कपालानि । अभीति । प्रथयति । तार्वतः ।
 पुरोडाशान् । अमुष्मिन् । लोके । अभीति । जयति । यः । विदग्धइतिवि-द्गधः ।
 सः । नैर् ऋतइतिनैः-ऋतः । यः । अशृतः । सः । रौद्रः । यः । शृतः । सः । सदे
 वइतिस-देवः । तस्मात् । अविदहतेत्यवि-दहता । शृतइत्यइतिशृत-कृत्यः । सदेव
 त्वायेतिसदेव-त्वाय । भस्मना । अभीति । वासयति । तस्मात् । माःसेन । अ
 स्थि । छन्नम् । वेदेन । अभीति । वासयति । तस्मात् । [१७] केशैः । शिरः ।
 छन्नम् । प्रच्युतमितिप्र-च्युतम् । वै । एतत् । अस्मात् । लोकात् । अगतम् । देव
 लोकमितिदेव-लोकम् । यत् । शृतम् । हविः । अनभिघासितमित्यनभि-घासितम् ।
 अभिघायेत्यभि-घायै । उदिति । वासयति । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । एनत् । गम
 यति । यदि । एकम् । कपालम् । नश्येत् । एकः । मासः । सुव्वश्रस्येति सं-वश्र
 स्य । अनवेतइत्यनव-इतः । स्यात् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत् । यत् । दे
 इति । नश्येताम् । द्वौ । मासौ । सुव्वश्रस्येति सं-वश्रस्य । अनवेतावित्यनव-
 इतौ । स्याताम् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत् । सुह्वयायेतिसं-ख्यायं । उदि
 ति । वासयति । यजमानस्य । [१८] गोपीथार्यं । यदि । नश्येत् । आश्विनम् ।
 द्विकपालमितिद्वि-कपालम् । निरिति । वपेत् । द्यावापृथिव्यमितिद्यावा-पृथिव्यम् ।
 एककपालमित्येक-कपालम् । अश्विनौ । वै । देवानाम् । भिपजौ । तार्भ्याम् । एवा
 अस्मै । भेषजम् । करोति । द्यावापृथिव्यइतिद्यावा-पृथिव्यः । एककपालइत्येक-कपालः ।

भवति । अनयोः । वै । एतत् । नश्यति । यत् । नश्यति । अनयोः । एव । एनन्तु ।
विन्दति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [१९] प्राज्ञापत्यन्तेऽरूपोऽनुपाक्तोवे देना
भिवासयतितस्माद्यजमानस्यद्वात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

देवस्य । त्वा । सुवितुः । प्रसवइतिप्र-सुवे । इति । स्फचम् । एति । दत्ते ।
प्रसृत्याइतिप्र-सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्वि
नौ । हि । देवानाम् । अध्वर्यूइति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह ।
यस्यै । शतमृष्टिरितिशत-भृष्टिः । असि । वानस्पत्यः । द्विपतः । वधः । इति । आह ।
वज्रम् । एव । तत् । समिति । श्यति । भ्रातृव्याय । प्रहरिष्यन्नितिप्र-हरिष्यन् ।
स्तम्बयजुरितिस्तम्ब-यजुः । ह्यति । एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः ।
तस्याः । एतावतः । एव । भ्रातृव्यम् । निरिति । भजति । [२०] तस्मात् । न ।
अभागम् । निरिति । भजन्ति । त्रिः । ह्यति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव ।
एनम् । लोकेभ्यः । निरिति । भजति । तूष्णीम् । चतुर्थम् । ह्यति । अपरिमितादि
त्यपरि-मितात् । एव । एनम् । निरिति । भजति । उदिति । ह्यति । यत् । एव ।
अस्याः । अमेध्यम् । तत् । अपेति । ह्यति । उदिति । ह्यति । तस्मात् । ओषध
यः । परेति । भवन्ति । मूलम् । छिनत्ति । भ्रातृव्यस्य । एव । मूलम् । छिनत्ति ।
पितृदेवत्येतिपितृ-देवत्या । अतिखातेत्यति-खाता । इयतीम् । खनति । प्रजापति
नेतिप्रजा-पतिना । [२१] यन्नमुखेनेतियन्न-मुखेन । सम्भितामितिंस-मिताम् । एति ।
प्रतिश्रायाइतिप्रति-स्थायै । खनति । यजमानम् । एव । प्रतिश्रामितिप्रति-स्थाम् ।
गमयति । दृष्णिपतः । वर्षीयसीम् । करोति । देवयजनस्येतिदेव-यजनस्य ।
एव । रूपम् । अकः । पुरीपवतीमितिपुरीप-वतीम् । करोति । प्रजेतिप्र-जा । वै ।
पशवः । पुरीपम् । प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिपशु-भिः । पुरीप
वन्तमितिपुरीप-वन्तम् । करोति । उत्तरमित्युत्-तरम् । परिग्राहमितिपरि-ग्राहम् ।
परीति । गृह्णाति । एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । तस्याः । एतावतः ।
एव । भ्रातृव्यम् । निर्भज्येतिनिः-भज्यं । आत्मने । उत्तरमित्युत्-तरम् । परिग्राहमिति
परि-ग्राहम् । परीति । गृह्णाति । क्रूरम् । इव । वै । [२२] एतत् । करोति । यत् ।
वेदिम् । करोति । धाः । असि । स्वधेतिस्व-धा । असि । इति । योयुष्यते । शा

न्त्यै । प्रोख्यंणीरितिप्र-उख्यंणीः । एति । सादयति । आपः । वै । रूख्योघ्नीरितिरूख्यः-
 घ्नीः । रूख्यंसाम् । अपहृत्याइत्यर्प-हृत्यै । स्फयस्य । वर्त्मन् । सादयति । यज्ञस्य । सन्त
 त्याइतिसं-तत्यै । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा । एव । एनम् । अप्य
 ति ॥ [२३] भजतिप्रजापतिनेववैत्रयस्त्रिंशच्च ॥ * * ॥ ४ ॥

ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । अद्विरित्यंत-भिः । हवीं५पि । प्रेति ।
 औख्यीः । केन । अपः । इति । ब्रह्मणा । इति । ब्रूयात् । अद्विरित्यंत-भिः । हि ।
 एव । हवीं५पि । प्रोख्यतीतिप्र-उख्यति । ब्रह्मणा । अपः । इध्मावरु हिरितीध्मा-वरु
 हिः । प्रेति । उख्यति । मेध्यम् । एव । एनत् । करोति । वेदिम् । प्रेति । उख्यति ।
 ऋखा । वै । एपा । अलोमका । अमेच्या । यत् । वेदिः । मेच्याम् । एव । एनाम् ।
 करोति । दिवे । त्वा । अन्तरिख्याय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । इति । वरु हिः । आ
 साद्येत्या-साद्यं । प्रेति । [२४] उख्यति । एभ्यः । एव । एनत् । लोकैर्भ्यः । प्रे
 ति । उख्यति । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् । खनति । अपः । नीति ।
 नयति । शान्त्यै । पुरस्तात् । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । गृह्णाति । मुख्यम् । एव । एनम् ।
 करोति । इयन्तम् । गृह्णाति । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । यज्ञमुखेनेतियज्ञ-मुखेन ।
 सम्मितमितिसं-मितम् । वरु हिः । स्तृणाति । प्रजाइतिप्र-जाः । वै । वरु हिः ।
 पृथिवी । वेदिः । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । पृथिव्याम् । प्रतीति । स्थापयति । अन
 तिदृश्चमित्यनति-दृश्चम् । स्तृणाति । प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरिति
 पशु-भिः । अनतिदृश्चमित्यनति-दृश्चम् । करोति । [२५] उत्तरमित्युत्-तरम् । वरु
 हिपः । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । सादयति । प्रजाइतिप्र-जाः । वै । वरु हिः । यजमानः ।
 प्रस्तरइतिप्र-स्तरः । यजमानम् । एव । अयजमानात् । उत्तरमित्युत्-तरम् । करोति ।
 तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् । उत्तरइत्युत्-तरः । अन्तः । दधाति । व्यावृ
 त्याइतिवि-आवृत्यै । अनक्ति । हविष्कृतमितिहविः-कृतम् । एव । एनम् । सुव
 र्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । त्रेधा । अनक्ति । त्रयः । इमे । लोकाः ।
 एभ्यः । एव । एनम् । लोकैर्भ्यः । अनक्ति । न । प्रतीति । शृणाति । यत् । प्र
 तिशृणीयादितिप्रति-शृणीयात् । अनूर्ध्वम्भावुकमित्यनूर्ध्व-भावुकम् । यजमानस्या
 स्यात् । उपरि । इव । प्रेति । हसति । [२६] उपरि । इव । हि । सुवर्गइतिसुवः-

गः । लोकः । नीति । यच्छति । वृष्टिम् । एव । अस्मै । नीति । यच्छति । न । अत्यग्रमित्यति-अग्रम् । प्रेति । हरेत् । यत् । अत्यग्रमित्यति-अग्रम् । प्रहेदितिप्र-हरेत् । अत्यासारिणीत्यति-आसारिणी । अध्वर्योः । नाशुका । स्यात् । न । पुरस्तात् । प्रतीति । अस्येत् । यत् । पुरस्तात् । प्रत्यस्येदितिप्रति-अस्येत् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकात् । यजमानम् । प्रतीति । नुद्रेत् । प्राञ्चम् । प्रेति । हरति । यजमानम् । एव । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । न । विष्वञ्चम् । वीति । युयात् । यत् । विष्वञ्चम् । वियुयादिति वि-युयात् । [२७] स्त्री । अस्य । जायेत् । ऊर्ध्वम् । उदिति । यौति । ऊर्ध्वम् । इव । हि । पुंसः । पुमान् । एव । अस्य । जायते । यत् । स्फवेन । वा । उपवेपेणेत्युप-वेपेण । वा । शोयुष्येत् । स्तृतिः । एव । अस्य । सा । हस्तेन । योयुष्यते । यजमानस्य । गोपीथार्य । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । यज्ञस्य । यजमानः । इति । प्रस्तरइतिप्र-स्तरः । इति । तस्य । क्व । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । इति । आहवनीयइत्या-हवनीयः । इति । ब्रूयात् । यत् । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । आहवनीयइत्या-हवनीये । प्रहृतीतिप्र-हरति । यजमानम् । एव । [२८] सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । वीति । वै । एतत् । यजमानः । लिशते । यत् । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । योयुष्यन्ते । वर हिः । अनु । प्रेति । हरति । शान्त्यै । अनारम्भणइत्यना-रम्भणः । इव । वै । एतत् हि । अध्वर्युः । सः । ईश्वरः । वेपनः । भवितोः । ध्रुवा । असि । इति । इमाम् । अभीति । मृशति । इयम् । वै । ध्रुवा । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । न । वेपनः । भवति । अगा (३) च । अग्नीदित्यग्नि-इत् । इति । आह । यत् । ब्रूयात् । अगन् । अग्निः । इति । अग्नौ । अग्निम् । गमयेत् । निरिति । यजमानम् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकात् । भजेत् । अगन् । इति । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति ॥ [२९] आसाद्यप्रानतिदश्चङ्करोतिहरतिवियुयाद्यजमानमेवाग्निरिति सप्तदशच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

अग्नेः । तयः । ज्यायांसः । भ्रातरः । आसन्न । ते । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्तः । प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अविभेत् । इत्यम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः । निर्लायत । सः । अपः । प्रेति । अविशन् । तम् ।

ह्यते । उपहू ताँ (४) इत्युप-हूताँ (४) । होइति । इति । आह । आत्मानम् ।
 एव । उपेति । ह्यते । आत्मा । हि । उपहूतानामित्युप-हूतानाम् । वसिष्ठः । इ
 ङाम् । उपेति । ह्यते । पशवः । वै । इडा । पश्वन् । एव । उपेति । ह्यते । चतुः ।
 उपेति । ह्यते । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । हि । पशवः । मानवी । इति । आह ।
 मनुः । हि । एताम् । [३८] अग्रं । अपश्यत् । घृतपदीतिघृत-पदी । इति । आह ।
 यत् । एव । अस्यै । पदात् । घृतम् । अपीक्ष्यत् । तस्मात् । एवम् । आह । मैत्रा
 वरुणीतिमैत्रा-वरुणी । इति । आह । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । हि । एनाम् ।
 समैर्यतामितिसं-पेर्यताम् । ब्रह्म । देवकृतमितिदेव-कृतम् । उपहूतमित्युप-हूतम् ।
 इति । आह । ब्रह्म । एव । उपेति । ह्यते । दैव्याः । अध्वर्यवः । उपहूताइत्युप-हू
 ताः । उपहूताइत्युप-हूताः । मनुष्याः । इति । आह । देवमनुष्यानितिदेव-मनुष्यान ।
 एव । उपेति । ह्यते । ये । इमम् । यज्ञम् । अवान् । ये । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् ।
 वर्द्धान् । इति । आह । [३९] यज्ञायं । च । एव । यजमानाय । च । आशिपमि
 त्या-शिपम् । एति । शास्ते । उपहूतेइत्युप-हूते । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी ।
 इति । आह । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एव । उपेति । ह्यते । पूर्वजेइति
 पूर्व-जे । ऋतावरीइत्यृत-वरी । इति । आह । पूर्वजेइतिपूर्व-जे । हि । एतेइति ।
 ऋतावरीइत्यृत-वरी । देवीइति । देवपुत्रेइतिदेव-पुत्रे । इति । आह । देवीइति । हि ।
 एतेइति । देवपुत्रेइतिदेव-पुत्रे । उपहूतइत्युप-हूतः । अयम् । यजमानः । इति ।
 आह । यजमानम् । एव । उपेति । ह्यते । उत्तरेस्यामित्युत्-तरस्याम् । देवयज्यायामि
 तिदेव-यज्यायाम् । उपहूतइत्युप-हूतः । भूर्यसि । हविष्करणइतिहविः-करणे । उपहूत
 इत्युप-हूतः । दिव्ये । धामन् । उपहूतइत्युप-हूतः । [४०] इति । आह । प्रजेतिप्र-
 जा । वै । उत्तरेत्युत्-तरा । देवयज्येतिदेव-यज्या । पशवः । भूर्यः । हविष्करणमिति
 हविः-करणम् । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । दिव्यम् । धाम् । इदम् । असि । इदम् ।
 असि । इति । एव । यज्ञस्य । प्रियम् । धाम् । उपेति । ह्यते । विश्वम् । अस्य । प्रि
 यम् । उपहूतमित्युप-हूतम् । इति । आह । अलम्बद् कारमित्यलम्बद्-कारम् । एव ।
 उपेति । ह्यते ॥ [४१] आहधेनुरेताव्वर्द्धानित्याहधामन्नुपहूतश्चतुन्निशच ॥७॥
 पशवः । वै । इडा । स्वयम् । एति । दत्ते । कामम् । एव । आत्मना । पशू

नाम् । एति । दत्ते । न । हि । अन्यः । कामम् । पञ्चानाम् । प्रयच्छतीतिप्र-यच्छति ।
 वाचः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । वाचम् । एव । भागधेयेने
 तिभाग-धेयेन । प्रीणाति । सर्दसः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति ।
 आह । स्वर्गाकृत्याइतिस्वर्गा-कृत्यै । चतुस्वत्तमितिचतुः-अवत्तम् । भवति । हविः । वै ।
 चतुस्वत्तमितिचतुः-अवत्तम् । पशवः । चतुस्वत्तमितिचतुः-अवत्तम् । यत् । होता । प्रा
 ङ्गीयादितिप्र-अङ्गीयात् । होता । [४२] आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यत् । अमौ ।
 जुहुयात् । रुद्राय । पशून् । अपीति । दद्यात् । अपशुः । यजमानः । स्यात् । वाचः ।
 पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । पुरोख्यमितिपरः-अख्यम् । एव ।
 एनत् । जुहोति । सर्दसः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । स्व
 र्गाकृत्याइतिस्वर्गा-कृत्यै । प्रेति । अश्नन्ति । तीर्थे । एव । प्रेति । अश्नन्ति । दक्षि
 णाम् । ददाति । तीर्थे । एव । दक्षिणाम् । ददाति । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् ।
 [४३] छिन्दन्ति । यत् । मध्यतः । प्राश्नन्तीतिप्र-अश्नन्ति । अद्विरित्यत्-भिः ।
 मार्जयन्ते । आपः । वै । सर्वाः । देवताः । देवताभिः । एव । यज्ञम् । समिति । त
 न्वन्ति । देवाः । वै । यज्ञात् । रुद्रम् । अन्तः । आयन्नू । सः । यज्ञम् । अविच्छत् ।
 तम् । देवाः । अभि । समिति । अगच्छन्त । कल्पताम् । नः । इदम् । इति । ते । अ
 शुवन्नू । स्विष्टमितिस्व-इष्टम् । वै । नः । इदम् । भविष्यति । यत् । इमम् । गधयिष्या
 मः । इति । तत् । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । स्विष्टकृत्वमितिस्विष्टकृत्-त्वम् । तस्य ।
 आविद्धमित्या-विद्धम् । निरिति । [४४] अकृन्तन्नू । यवेन । सम्मितमितिस्म-मि
 तम् । तस्मात् । यवमात्रमितिस्व-मात्रम् । अवेति । ह्येत् । यत् । ज्यायः । अच्ये
 दित्यव-द्येत् । गोपयेत् । तत् । यज्ञस्य । यत् । उपेति । च । स्तृणीयात् । अभीति ।
 च । घारयेत् । उभयतस्सु-श्रयात्सुभयतः-सु-श्रायि । कुर्यात् । अवदायेत्यव-दाय ।
 अभीति । घारयति । द्विः । समिति । पद्यते । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्र
 तिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यत् । तिरश्चीनम् । अतिहरेदित्यति-हरेत् । अर्नभिविद्धमि
 त्यर्नभिविद्धम् । यज्ञस्य । अभीति । विद्येत् । अग्नेण । परीति । हरति । तीर्थेन ।
 एव । परीति । हरति । तत् । पूष्णे । परीति । अहरन्नू । तत् । [४५] पूषा । प्राश्ये
 तिप्र-अश्ये । दतः । अरुणत् । तस्मात् । पूषा । प्रपिष्टभागइतिप्रपिष्ट-भागः । अदन्तकः ।

हि । तम् । देवाः । अ॒ब्रुवन् । वी॒तिं । वै । अ॒यम् । आ॒र्द्धि । अ॒प्रा॒ञ्चि॒त्रिय॒इत्य॒प्र-अ॒
 शि॒त्रियः । वै । अ॒यम् । अ॒भूत् । इति॑ । तत् । बृ॒हस्प॒तये । परी॒तिं । अ॒हर॒न् । सः ।
 अ॒वि॒भेत् । बृ॒हस्प॒तिः । इ॒त्थम् । वाव । स्यः । आ॒र्तिम् । ए॒तिं । अ॒रि॒ष्यति॑ । इति॑ ।
 सः । ए॒तम् । मन्त्र॑म् । अ॒पश्य॑त् । सूर्य॑स्य । त्वा । च॒रु॒पु॒पा । प्रती॑तिं । प॒श्यामि॑ ।
 इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । न । हि । सूर्य॑स्य । च॒रु॒पुः । [४६] किम् । च॒न । हि॒नस्ति॑ । सः ।
 अ॒वि॒भेत् । प्र॒ति॒गृ॒ह्णन्त॒मिति॑प्रति॒गृ॒ह्णन्त॑म् । मा । हि॒ः सि॒ष्यति॑ । इति॑ । दे॒वस्य॑ ।
 त्वा । स॒वितुः॑ । प्र॒सव॑इति॒प्र-स॒वे । अ॒श्विनोः॑ । बा॒हु॒भ्यामि॒ति॒बा॒हु॒भ्याम् । पू॒ष्णः ।
 ह॒स्ता॒भ्याम् । प्रती॑तिं । गृ॒ह्णामि॑ । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । स॒वितु॑प्र॒सूत॑इति॒सवितु॑-प्र॒सू॒तः ।
 ए॒व । ए॒नत् । ब्रह्म॑णा । दे॒वता॑भिः । प्रती॑तिं । अ॒गृ॒ह्णात् । सः । अ॒वि॒भेत् । प्रा॒ञ्च
 न्त॒मिति॑प्र-अ॒ञ्चन्त॑म् । मा । हि॒ः सि॒ष्यति॑ । इति॑ । अ॒ग्नेः । त्वा । आ॒स्ये॑न । प्रे॒तिं ।
 अ॒ञ्चामि॑ । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । न । हि । अ॒ग्नेः । आ॒स्यम् । किम् । च॒न । हि॒नस्ति॑ ।
 सः । अ॒वि॒भेत् । [४७] प्रा॒शित॑मिति॒प्र-अ॒शित॑म् । मा । हि॒ः सि॒ष्यति॑ । इति॑ । ब्रा
 ह्म॒णस्य॑ । उ॒दरे॑ण । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । न । हि । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ । उ॒दर॑म् । किम् । च॒न ।
 हि॒नस्ति॑ । बृ॒हस्प॒तैः । ब्रह्म॑णा । इति॑ । सः । हि । ब्रह्मि॑ष्ठः । अ॒पे॒तिं । वै । ए॒तस्मात् ।
 प्रा॒णाइति॑प्र-अ॒नाः । क्रा॒मन्ति॑ । यः । प्रा॒शि॒त्रमि॒ति॒प्र-अ॒शि॒त्रम् । प्रा॒ञ्जाती॑ति॒प्र-अ॒
 ञ्जा॑तिं । अ॒द्विरि॑त्य॒न्त-भिः । मा॒र्जयि॑त्वा । प्रा॒णानि॑ति॒प्र-अ॒नान् । स॒मिति॑ । मृ॒श
 ते । अ॒मृत॑म् । वै । प्रा॒णाइति॑प्र-अ॒नाः । अ॒मृत॑म् । आप॑ः । प्रा॒णानि॑ति॒प्र-अ॒नान् ।
 ए॒व । यथा॑स्थानमि॒तियथा॑-स्थानम् । उ॒पे॒तिं । ह॒यते ॥ [४८] प्रा॒ञ्जीया॑ज्जो॒ताय॒ज्ञ
 नि॒रहर॑न्तच॒रु॒पु॒रास्य॑ङ्कि॒ञ्चन॑हि॒नस्ति॑सोऽवि॒भेच्च॑तु॒श्चत्वारि॑श॒च्च ॥ ❀ ॥८॥

अ॒ग्नीध॑इत्य॒ग्नि-इधे॑ । ए॒तिं । द॒धाति॑ । अ॒ग्नि॒मु॒खानि॑त्य॒ग्नि-मु॒खान् । ए॒व । ऋ
 तून् । प्री॒णाति॑ । स॒मिध॑मिति॒सं-इध॑म् । ए॒तिं । द॒धाति॑ । उ॒त्तरा॑मामि॒त्युत्-तरा॑साम् ।
 आ॒हु॒तीना॑मित्या-हु॒तीना॑म् । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑इति॒प्रति॑-स्थि॒त्ये । अथो॑इति॑ । स॒मिदृ॑ती॒ति
 स॒मित्-व॑ति । ए॒व । जु॒होति॑ । प॒रि॒धीनि॑ति॒परि॑-धीन् । स॒मिति॑ । मा॒र्ष्टिं । पु॒नार्ति॑ । ए॒व ।
 ए॒नान् । स॒कृ॒भंस॑कृ॒दिति॑स॒कृत्-स॑कृत् । स॒मिति॑ । मा॒र्ष्टिं । परा॑हं । इ॒व । हि । ए॒तर॑
 हिं । य॒ज्ञः । च॒तुः । स॒मिति॑ । प॒द्यते॑ । च॒तु॑ष्पाद॒इति॑च॒तुः-पा॒दः । प॒शवः॑ । प॒शून् ।
 ए॒व । अ॒वे॒तिं । रु॒धे । ब्रह्म॑न् । प्रे॒तिं । स्था॑स्या॒मः । इति॑ । आ॒ह । अ॒त्र । वै । ए॒तर॑ हिं ।

यज्ञः । श्रितः । [४९] यत्र । ब्रह्मा । यत्र । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । ए
 नम् । एति । रभते । यत् । हस्तेन । प्रमीयेदितिप्र-मीवेत् । वेपनः । स्यात् । यत् ।
 शीर्ष्णा । शीर् पक्तिमानितिशीर् पक्ति-मान् । स्यात् । यत् । तूष्णीम् । आसीत् ।
 असम्प्रचइत्यसं-प्रत्तः । यज्ञः । स्यात् । प्रेति । तिष्ठ । इति । एव । ब्रूयात् । वाचि ।
 वै । यज्ञः । श्रितः । यत्र । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । एनम् । सम् । प्रेति ।
 यच्छ्रुति । देव । सवितः । एतत् । ते । प्रेति । [५०] आह । इति । आह । प्रसूत्या
 इतिप्र-सूत्यै । वृहस्पतिः । ब्रह्मा । इति । आह । सः । हि । ब्रह्मिष्ठः । सः । यज्ञम् ।
 पाहि । सः । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । पाहि । सः । माम् । पाहि । इति । आह ।
 यज्ञाय । यजमानाय । आत्मने । तेभ्यः । एव । आशिपमित्या-शिपम् । एति । शा
 स्ते । अनार्थै । आश्राव्येत्या-श्राव्य । आह । देवान् । यज । इति । ब्रह्मवादिनइति
 ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । इष्टाः । देवताः । अथ । कृतमे । एते । देवाः । इति ।
 छन्दाँसि । इति । ब्रूयात् । गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । [५१] जगतीम् । इति । अ
 थोइति । खलु । आहुः । ब्राह्मणाः । वै । छन्दाँसि । इति । तान् । एव । तत् । य
 जति । देवानाम् । वै । इष्टाः । देवताः । आसन्न । अथ । अग्निः । न । उदिति । अञ्च
 लत् । तम् । देवाः । आहुतीभिरित्याहुति-भिः । अनूयाजेष्वित्यनु-याजेषु । अन्वि
 ति । अविन्दन्न । यत् । अनूयाजानित्यनु-याजान् । यजति । अग्निम् । एव । तत् ।
 समिति । इन्धे । एतदुः । वै । नाम । आसुरः । आसीत् । सः । एतर् हि । यज्ञस्य ।
 आशिपमित्या-शिपम् । अवृद्धकत् । यत् । ब्रूयात् । एतत् । [५२] उ । द्यावापृथिवी
 इतिद्यावा-पृथिवी । भद्रम् । अभूत् । इति । एतदुम् । एव । आसुरम् । यज्ञस्य । आ
 शिपमित्या-शिपम् । गमयेत् । इदम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । भद्रम् । अ
 भूत् । इति । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । यज्ञस्य । आशिपमित्या-शिपम् ।
 गमयति । आर्धम् । सूक्तवाकमिति सूक्त-वाकम् । उत । नमोवाकमिति नमः-वाकम् ।
 इति । आह । इदम् । अराथ्स्म । इति । वाव । एतत् । आह । उपश्रितइत्युप-श्रि
 तः । दिवः । पृथिव्योः । इति । आह । द्यावापृथिव्योरितिद्यावा-पृथिव्योः । हि । यज्ञः ।
 उपश्रितइत्युप-श्रितः । ओमन्वतीइत्योमन्-वती । ते । अस्मिन् । यज्ञे । यजमान् ।
 द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । [५३] स्ताम् । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् ।

एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सू पावसानेति सु-उपावसाना । च ।
 स्वच्छवसानेति सु-अच्छवसाना । च । इति । प्रमायुक इति प्र-मायुकः । यजमानः ।
 स्यात् । यदा । हि । प्रमीर्यत इति प्र-मीर्यते । अथ । इमाम् । उपावस्यतीत्युप-अव
 स्यति । सू पचरणेति सु-उपचरणा । च । स्वधिचरणेति सु-अधिचरणा । च । इति ।
 एव । ब्रूयात् । वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एति । शास्ते । न । प्रमा
 युक् इति प्र-मायुकः । भवति । तयोः । आविदीत्या-विदि । अग्निः । इदम् । हविः ।
 अजुपत । इति । आह । याः । अयाख्णम् । [५४] देवताः । ताः । अरीरघाम् ।
 इति । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दिशेदिति निः-दिशेत् । प्रतिवेशमिति प्र
 ति-वेशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छेत् । एति । शास्ते । अयम् । यज
 मानः । असौ । इति । आह । निर्दिश्येति निः-दिश्येत् । एव । एनम् । सुवर्गमिति सु
 वः-गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एति । शास्ते । सुप्रजास्त्वमिति सुप्रजाः-त्वम् ।
 एति । शास्ते । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ।
 सजातवनस्यामिति सजात-वनस्याम् । एति । शास्ते । इति । आह । प्राणाइति प्र-
 अनाः । वै । सजाताइति स-जाताः । प्राणानिति प्र-अनान् । एव । [५५] न । अ
 न्तः । एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनते । वयम् । अग्नेः । मानुषाः ।
 इति । आह । अग्निः । देवेभ्यः । वनुते । वयम् । मनुष्येभ्यः । इति । वाव । एतत् ।
 आह । इह । गतिः । वामस्य । इदम् । च । नमः । देवेभ्यः । इति । आह । याः ।
 च । एव । देवताः । यजति । याः । च । न । ताम्यः । एव । उभयीभ्यः । नमः ।
 करोति । आत्मनः । अनात्स्ये ॥ [५६] श्रितस्ते प्रत्रिष्टुभमेतद्वावापृथिवीया अया
 ख्णमप्राणानेवपद् चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

देवाः । वै । यज्ञस्य । स्वगाकर्तारमिति स्वगा-कर्तारम् । न । अविन्दन् । ते ।
 श्रय्युमिति शं-युम् । वारू हस्पत्यम् । अब्रुवन् । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वर्गेति स्व-गा ।
 कुरु । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणे । यत् । एव । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उ
 क्तः । अश्रद्धधानइत्यश्रद्धधानः । यजाते । सा । मे । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः ।
 असत् । इति । तस्मात् । यत् । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उक्तः । अश्रद्धधानइत्य
 श्रद्धधानः । यजते । श्रय्युमिति शं-युम् । एव । तस्य । वारू हस्पत्यम् । यज्ञस्य ।

आशीरित्वा-शीः । गच्छति । एतत् । मर्म । इति । अत्रवीत् । किम् । मे । प्रजाया
 इतिप्र-जायाः । [५७] इति । यः । अपगुराताइत्यप-गुरातै । शतेन । यातयात् ।
 यः । निहनदितिनि-हनत् । सहस्रेण । यातयात् । यः । लोहितम् । कर्षत् । याव
 तः । प्रस्कद्येतिप्र-स्कद्यं । पा५ सून् । सङ्गुहादितिसं-गृह्णात् । तावतः । सर्व्वथ्सुरा
 नितिसं-वृथ्सुरान् । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । न । प्रेति । जानात् । इति । तस्मात् ।
 ब्राह्मणाय । न । अपेति । गुरेत् । न । नीति । हन्यात् । न । लोहितम् । कुर्यात् ।
 एतावता । ह । एनसा । भवति । तत् । श्वयोरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति ।
 आह । यज्ञम् । एव । तत् । स्वगेतिस्व-गा । करोति । तत् । [५८] श्वयोरितिशं-
 योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । श्वयुमितिशं-युम् । एव । वारु हस्पत्यम् । भा
 गधेयेनेतिभाग-धेयेन । समिति । अर्ह्यति । गातुम् । यज्ञाय । गातुम् । यज्ञपतयइति
 यज्ञ-पतये । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ।
 सोमम् । यजति । रेतः । एव । तत् । दधाति । त्वष्टारम् । यजति । रेतः । एव ।
 हितम् । त्वष्टां । रूपाणि । वीति । करोति । देवानाम् । पत्नीः । यजति । मिथुन
 त्वायेतिमिथुन-त्वायं । अग्निम् । गृहपतिमितिगृह-पतिम् । यजति । प्रतिष्ठित्या
 इतिप्रति-स्थित्यै । जामि । वै । एतत् । यज्ञस्यं । क्रियते । [५९] यत् । आज्येन ।
 प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । आज्येन । पत्नीस्र्ययाजाइतिपत्नी-स्र्ययाजाः । ऋ
 चम् । अनूच्येत्यनु-उच्यं । पत्नीस्र्ययाजानामितिपत्नी-स्र्ययाजानाम् । ऋचा । य
 जति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अथोइति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वायं । ए
 ङ्क्तिप्रायणइतिपङ्क्ति-प्रायणः । वै । यज्ञः । पङ्क्त्युदयनइतिपङ्क्ति-उदयनः ।
 पञ्च । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीस्र्ययाजाइतिपत्नी-स्र्ययाजाः
 समिष्टयजुरितिपतिष्ट-यजुः । पञ्चमम् । पङ्क्तिम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीतिप्र-
 यन्ति । पङ्क्तिम् । अनु । उदिति । यन्ति ॥ [६०] प्रजायाःकरोतिवत्क्रियते
 त्रयस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

गुरुष्व । हि । देवहूतमानितिदेव-हूतमान् । अथान् । अग्ने । रथीः । इव ॥
 नीति । होता । पूर्यः । सुदः ॥ उत । नः । देव । देवान् । अच्छं । वोचः । विदुष्टं
 इतिविदुः-तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या । कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्ठय । सह

एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सू णवसानेतिंसु उपावसाना । च ।
 स्वच्छवसानेतिंसु अच्छवसाना । च । इति । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । यजमानः ।
 स्यात् । यदा । हि । प्रमीयंतइतिप्र-मीयते । अथ । इमाम् । उपावस्यतीत्युप-अव
 स्यति । सू पचरणेतिंसु उपचरणा । च । स्वधिचरणेतिंसु अधिचरणा । च । इति ।
 एव । ब्रूयात् । वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एति । शास्ते । न । प्रमा
 युकइतिप्र-मायुकः । भवति । तयोः । आविदीत्या-विदि । अग्निः । इदम् । हविः ।
 अजुपत् । इति । आह । याः । अयाख्णम् । [५४] देवताः । ताः । अरीरधाम् ।
 इति । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दिशेदितिनि-दिशेत् । प्रतिवेशमितिप्र
 ति-वेशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छेत् । एति । शास्ते । अयम् । यज
 मानः । असौ । इति । आह । निर्दिश्येतिनि-दिश्येत् । एव । एनम् । सुवर्गमितिसु
 वः-गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एति । शास्ते । सुप्रजास्त्वमितिसुप्रजाः-त्वम् ।
 एति । शास्ते । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ।
 सजातवनस्यामितिसजात-वनस्याम् । एति । शास्ते । इति । आह । प्राणाइतिप्र-
 अनाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । [५५] न । अ
 न्तः । एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनते । वयम् । अग्नेः । मानुषाः ।
 इति । आह । अग्निः । देवेभ्यः । वनुते । वयम् । मनुष्येभ्यः । इति । वाव । एतत् ।
 आह । इह । गतिः । वामस्य । इदम् । च । नमः । देवेभ्यः । इति । आह । याः ।
 च । एव । देवताः । यजति । याः । च । न । ताम्यः । एव । उभयीभ्यः । नमः ।
 करोति । आत्मनः । अनर्त्ये ॥ [५६] श्रितस्तेप्रत्रिष्टुभमेतद्व्यावापृथिवीयाअया
 ख्णप्राणानेवपद् चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

देवाः । वै । यज्ञस्य । स्वगाकर्तारमितिस्वगा-कर्तारम् । न । अविन्दन् । ते ।
 श्रैयुमितिशं-युम् । वारु हस्पत्यम् । अब्रुवन् । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वगेतिस्व-गा ।
 कुरु । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणो । यत् । एव । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उ
 क्तः । अश्रद्धानइत्यश्रत्-दधानः । यजते । सा । मे । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः ।
 असत् । इति । तस्मात् । यत् । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उक्तः । अश्रद्धानइत्य
 श्रत्-दधानः । यजते । श्रैयुमितिशं-युम् । एव । तस्य । वारु हस्पत्यम् । यज्ञस्य ।

आशीरित्या-शीः । गच्छति । एतत् । मर्म । इति । अब्रवीत् । किम् । मे । प्रजाया
 इतिप्र-जायाः । [५७] इति । यः । अपगुराताइत्यप-गुराते । शतेन । यातयात् ।
 यः । निहनदितिनि-हनत् । सहस्रेण । यातयात् । यः । लोहितम् । कर्षत् । याव
 तः । प्रस्कद्येतिप्र-स्कद्य । पाः सून् । सङ्गृह्णादितिंसंगृह्णात् । तार्वतः । सव्यथ्सरा
 नितिसंव्यथ्सरान् । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । न । प्रेति । जानात् । इति । तस्मात् ।
 ब्राह्मणाय । न । अपेति । गुरेत । न । नीति । हन्यात् । न । लोहितम् । कुर्यात् ।
 एतावता । ह । एनसा । भवति । तत् । श्वयोरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति ।
 आह । यज्ञम् । एव । तत् । स्वगेतिस्व-गा । करोति । तत् । [५८] श्वयोरितिशं-
 योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । श्वयुमितिशं-युम् । एव । वारु हस्पत्यम् । भा
 ग्धेयेनेतिभाग-धेयेन । समिति । अर्द्धयति । गातुम् । यज्ञाय । गातुम् । यज्ञपतयइति
 यज्ञ-पतये । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ।
 सोमम् । यजति । रेतः । एव । तत् । दधाति । त्वष्टारम् । यजति । रेतः । एव ।
 हितम् । त्वष्टा । रूपाणि । वीति । करोति । देवानाम् । पत्नीः । यजति । मिथुन
 त्वायेतिमिथुन-त्वाय । अग्निम् । गृहपतिमितिगृह-पतिम् । यजति । प्रतिष्ठित्या
 इतिप्रति-स्थित्यै । जामि । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । [५९] यत् । आज्येन ।
 प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । आज्येन । पत्नीसय्याजाइतिपत्नी-सय्याजाः । ऋ
 चम् । अनूच्येत्यनु-उच्यं । पत्नीसय्याजानामितिपत्नी-सय्याजानाम् । ऋचा । य
 जति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अथोइति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । प
 इक्तिप्रायणइतिपइक्ति-प्रायणः । वै । यज्ञः । पइत्तयुदयनइतिपइक्ति-उदयनः ।
 पञ्च । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीसय्याजाइतिपत्नी-सय्याजाः ।
 समिष्टयजुरितिंसमिष्ट-यजुः । पञ्चमम् । पइक्तिम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीतिप्र-
 यन्ति । पइक्तिम् । अनु । उदिति । यन्ति ॥ [६०] प्रजायाःकरोतितत्क्रियते
 त्रयस्त्रिंशच्च ॥ * * * * * ॥ १० ॥

युरुष्व । हि । देवहृतमानितिदेव-हृतमान् । अश्वान् । अग्ने । रथीः । इव ॥
 नीति । होता । पूर्यः । सदः ॥ उत । नः । देव । देवान् । अच्छं । वेषः । विदुष्टं
 इतिविदुः-तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या । कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्टय । सह

सः । सू नो । आहुतेत्याहुत् ॥ ऋतावेत्यृतवा । यज्ञियः । भुवः ॥ अयम् । अमिः ।
 सहस्रिणः । वार्जस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कविः । रयीणाम् ॥ तम् । नेमि
 म् । ऋभवः । यथा । एति । नमस्व । सहतिभिरिति सहतिभिः ॥ नेदीयः । यज्ञम् ।
 [६१] अङ्गिरः ॥ तस्मै । नूनम् । अभिद्यवइत्यभिद्यवे । वाचा । विरूपेति विरूप ।
 नित्यया ॥ वृष्णे । चोदस्व । सुष्टुतिमिति सुस्तुतिम् ॥ कम् । उ । स्विन् । अस्य ।
 सेनया । अग्नेः । अपाकचरूपसइत्यपाकचरूपसः ॥ पणिम् । गोपुं । स्तरामहे ॥ मा ।
 नः । देवानाम् । विशः । प्रस्त्रातीरिति प्रस्त्रातीः । इव । उस्त्राः ॥ कृशम् । न । हा
 सुः । अग्नियाः ॥ मा । नः । समस्य । दूढ्यः । परिद्वेषसइति परिद्वेषसः । अ५ इतिः ॥
 ऊर्मिः । न । नावम् । एति । वधीतू ॥ नमः । ते । अग्ने । ओजसे । गृणन्ति ।
 देव । कृष्टयः ॥ अमैः । [६२] अमित्रम् । अर्दय ॥ कुवित् । स्विति । नः । गर्वि
 ष्यइति गोइष्टये । अग्ने । सव्वेपिपइतिसंवेपिपः । रयिम् ॥ उरुकृदित्युरुकृतू । उ
 रु । नः । कृधि ॥ मा । नः । अस्मिन् । महाधनइति महाधने । परेति । वर्कू । भा
 र्भृदिति भारभृत् । यथा ॥ सव्वर्गमिति संवर्गम् । समिति । रयिम् । जय ॥ अ
 न्यम् । अस्मत् । भियै । इयम् । अग्ने । सिपक्तु । दुच्छ्रुता ॥ वर्द्ध । नः । अमवदि
 त्यमवत्तू । शवः ॥ यस्य । अजुपत् । नमस्विनः । शमीम् । अर्दुर्मखस्येत्युर्दुःमख
 स्य । वा ॥ तम् । घ । इत् । अमिः । वृधा । अवति ॥ परस्याः । अधीति । [६३]
 सव्वत्इतिसंवत्तः । अवरान् । अभि । एति । त्र ॥ यत्र । अहम् । अस्मि । तान् ।
 अव ॥ विद्म । हि । ते । पुरा । वयम् । अग्ने । पितुः । यथा । अवसः ॥ अथ । ते ।
 सुम्नम् । ईमहे ॥ यः । उग्रः । इव । शर्यहेति शर्यहा । तिग्मशृङ्गइति तिग्मशृङ्गः ।
 न । व५ संगः ॥ अग्ने । पुरः । रुोजिथ ॥ सखायः । समिति । वः । सम्यञ्चम् ।
 इपम् । स्तोमम् । च । अमये ॥ वर् पिष्ठाय । स्थितीनाम् । ऊर्जः । नत्रे । सहस्व
 ते ॥ स५ समितिसंसम् । इत् । युवसे । वृपन्नू । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥
 इडः । पदे । समिति । इच्छसे । सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥ प्रजापतइति प्रजा-
 पते ॥ सः । वेद । सोमापूपणेति सोमापू पणा । इमौ । देवौ ॥ [६४] यज्ञममेरधि
 वृपन्नेकान्विव५ शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥
 उशन्तः । त्वा । हवामहे । उशन्तः । समिति । इधीमहि ॥ उशन्न । उशतः ।

एति । वृह । पितृन् । हृविपे । अत्तवे ॥ त्वम् । सोम । प्रचिकितइतिप्रचिकितः ।
 मनीषा । त्वम् । रजिष्ठम् । अन्विति । नेपि । पन्थाम् ॥ तवं । प्रणीतीतिप्रनीती ।
 पितरः । नः । इन्दोइति । देवेषु । रत्नम् । अभजन्त । धीराः ॥ त्वया । हि । नः ।
 पितरः । सोम । पूर्वं । कर्माणि । चक्रुः । पवमान । धीराः ॥ वन्वन् । अवातः । प
 रिधीनितिपरिधीन् । अपेति । ऊर्णु । वी रेभिः । अथैः । मघवेतिमघवा । भव ।
 [६५] नः ॥ त्वम् । सोम । पितृभिरितिपितृभिः । सव्विदानइतिसंविदानः । अ
 न्विति । द्यावापृथिवीइतिद्यावापृथिवी । एति । ततन्थ ॥ तस्मै । ते । इन्दोइति ।
 हृविषा । विधेम । वयम् । स्याम् । पतयः । स्यीणाम् ॥ अग्निष्वात्ताइत्यग्निस्वात्ताः ।
 पितरः । एति । इह । गच्छत । सदस्सदइतिसदःसदः । सदत । सुप्रणीतयइतिसु
 प्रणीतयः ॥ अत्त । हृवीरपि । प्रयतानीतिप्रयतानि । वरू हिपि । अर्थ । शयिम् ।
 सर्ववीरमितिसर्ववीरम् । दधातन ॥ वरू हिपदइतिवरू हिंसदः । पितरः । ऊती । अ
 र्वाक् । इमा । वः । हृव्या । चक्रुम् । जुपध्वम् ॥ ते । एति । गत । अवसा । शन्त
 मेनेतिशंत्तमेन । अर्थ । अस्मभ्यमित्यस्मभ्यम् । [६६] शम् । योः । अरपः । द
 धात ॥ एति । अहम् । पितृन् । सुविदत्रानितिसुविदत्रान् । अविधि । नपातम् ।
 च । विक्रमणमितिविक्रमणम् । च । विष्णोः ॥ वरू हिपदइतिवरू हिंसदः । ये । स्वध
 येतिस्व धया । सुतस्य । भजन्त । पित्वः । ते । इह । आगमिष्ठाइत्याग्मिष्ठाः ॥
 उपहृताइत्युपहृताः । पितरः । सोम्यासः । वरू ह्रियेषु । निधिष्वितिनिधिषु ।
 प्रियेषु ॥ ते । एति । गमन्तु । ते । इह । श्रुवन्तु । अधीति । श्रुवन्तु । ते । अ
 न्तु । अस्मान् ॥ उदिति । ईरताम् । अव रे । उदिति । परासः । उदिति । मच्छ
 माः । पितरः । सोम्यासः ॥ असुम् । [६७] ये । ईयुः । अवृकाः । ऋतज्ञा
 त्यंतज्ञाः । ते । नः । अवन्तु । पितरः । हवेषु ॥ इदम् । पितृभ्यइतिपितृभ्यः । नमः ।
 अस्तु । अद्य । ये । पूर्वासः । ये । उपरासः । ईयुः ॥ ये । पार्थिवे । रजंसि । एति । नि
 पत्ताइतिनिपत्ताः । ये । वा । नूनम् । सुवृजनास्वितिसुवृजनासु । विखु ॥ अर्थ ।
 यथा । नः । पितरः । परासः । प्रत्तासः । अग्ने । ऋतम् । आशुपाणाः ॥ शुचि ।
 इत् । अयन् । दीधितिम् । उक्थशासइत्युक्थशासः । ख्याम् । भिन्दन्तः । अरु
 णीः । अपेति । व्रन् ॥ यत् । अग्ने । [६८] कव्यवाहनेतिकव्यवाहन । पितृन् ।

परिषि । ऋतावृधइत्यृत-वृधः ॥ प्रेति । च । हव्यानि । वृष्यसि । देवेभ्यः । च । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । आ ॥ त्वम् । अग्ने । इडितः । जातवेदइतिजात-वेदः । अवाद् । हव्यानि । सुरभीणि । कृत्वा ॥ प्रेति । अदाः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । स्वधयेति स्व-धया । ते । अरुषन्नू । अद्धि । त्वम् । देव । प्रयतेतिप्र-यता । हवी५ पि ॥ मातली । कव्यैः । यमः । अङ्गिरोभिरित्याङ्गिरःभिः । बृहस्पतिः । ऋक्भिरित्यृक्भिः । वावृधानः ॥ यान् । च । देवाः । वावृधुः । ये । च । देवान् । स्वाहा । अन्ये । स्वधयेतिस्व-धया । अन्ये । मदन्ति ॥ [६९] इमम् । यम । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । एति । हि । सीद । अङ्गिरोभिरित्याङ्गिरःभिः । पितृभिरितिपितृ-भिः । सन्विदानइतिसं-विदानः ॥ एति । त्वा । मन्त्राः । कविशस्ताइतिकवि-शस्ताः । वहन्तु । एना । गुजन्नू । इविपा । मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरित्याङ्गिरःभिः । एति । गृहि । यज्ञियेभिः । यम । वैरूपैः । इह । मादयस्व ॥ विवस्वन्तम् । हुवे । यः । पिता । ते । अस्मिन्नू । यज्ञे । वरू हिपि । एति । निपद्येतिनि-सद्य ॥ अङ्गिरसः । नः । पितरः । नवग्वाः । अर्थवाणः । भृगवः । सोम्यासः ॥ तेषाम् । वयम् । सुमतावितिसु-मतौ । यज्ञिया नाम् । अपीति । भद्रे । सोमनसे । स्याम ॥ [७०] भवास्मभ्यमसुय्यदमेमदन्ति सौमनसएकञ्च ॥ १२ ॥ समिधश्चरुषुपीप्रजापतिराज्यन्देवस्यस्फचम्रह्रवादिनोऽङ्गिरमेस्रयोमनुःपृथिव्याःपशवोऽमीधे देवावैयुरुष्वोशन्तस्त्वाद्वादश ॥ १२ ॥ समिधोया ज्यातस्मान्नाभाग५ हितमन्वित्याहप्रजावाअहेत्याहयुरुष्वाहिसप्ततिः ॥७०॥ समिधस्तौमनसेस्याम ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे द्वितीयकाण्डस्समाप्तः ॥

— ❁ द्वितीयकाण्डस्य प्रश्नादिसह्यानिर्णयः ❁ —

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चारातः	पदानि
१	११	६०	३२७८
२	१२	७१	३५२६
३	१४	५६	२९६५
४	१४	४८	२४०६
५	१२	७४	३६६५
६	१२	७०	३४३३
— ❁ संहतसह्या ❁ —			
६	७५	३८४	१९२७३

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत् । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तर्पः । अतप्यत् । सः । सर्पात् । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । द्वितीयम् । अतप्यत् । सः । वयाँसि । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तृतीयम् । अतप्यत् । सः । एतम् । दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम् । अपश्यत् । तम् । अबदत् । ततः । वै । सः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत् । यत् । तर्पः । तप्त्वा । दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम् । वर्दति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । [१] सृजते । यत् । वै । दीक्षितः । अमेध्यम् । पश्यति । अपेति । अस्मात् । दीक्षा । क्रामति । नीलम् । अस्य । हरः । वीति । एति । अवच्छम् । मर्नः । दरिद्रम् । चरुपुः । सूर्यः । ज्योतिषाम् । श्रेष्ठः । दीक्षे । मा । मा । हासीः । इति । आह । न । अस्मात् । दीक्षा । अपेति । क्रामति । न । अस्य । नीलम् । न । हरः । वीति । एति । यत् । वै । दीक्षितम् । अभिवर् पृतीत्यभि-चर् पति । दिव्याः । आपः । अशान्ताः । ओजः । बलम् । दीक्षाम् । [२] तर्पः । अस्य । निरिति । मन्ति । उन्दतीः । बलम् । धत्त । ओजः । धत्त । बलम् । धत्त । मा । मे । दीक्षाम् । मा । तर्पः । निरिति । वधिष्ट । इति । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । न । अस्य । ओजः । बलम् । न । दीक्षाम् । न । तर्पः । निरिति । मन्ति । अग्निः । वै । दीक्षितस्य । देवता । सः । अस्मात् । एतर् हि । तिरः । इव । यर् हि । याति । तम् । ईश्वरम् । रूपाँसि । हन्तोः । [३] भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्पतिः । पुरण्तेतिपुरः-एता । ते । अस्तु । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । तम् । एव । अन्वारभतइत्यनु-आरभते । सः । एनम् । समिति । प्रायति । एति । इदम् । अगन्म । देवयजनमितिदेव-यजनम् । पृथिव्याः । इति । आह । देवयजन्

परिष्वे । ऋतावृधइत्यृत-वृधः ॥ प्रेति । च । हव्यानि । वरुष्यसि । देवेभ्यः । च । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । आ ॥ त्वम् । अग्ने । इडितः । जातवेदइतिजात-वेदः । अर्वाद् । हव्यानि । सुरभीणि । कृत्वा ॥ प्रेति । अदाः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । स्वधयेति स्व-धया । ते । अरुषन्नू । अद्धि । त्वम् । देव । प्रयतेतिप्र-यता । हवीं षि ॥ मातली । कव्यैः । यमः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । बृहस्पतिः । ऋकभिरित्यृक-भिः । वावृधानः ॥ यान् । च । देवाः । वावृधुः । ये । च । देवान् । स्वाहा । अन्ये । स्वधयेतिस्व-धया । अन्ये । मदन्ति ॥ [६९] इमम् । यम । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । एति । हि । सीद । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । पितृभिरितिपितृ-भिः । सव्विदानइतिसं-विदानः ॥ एति । त्वा । मन्त्राः । कविशस्ताइतिकवि-शस्ताः । बहन्तु । एना । गजन्तु । हविषा । मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । एति । गृहि । यज्ञियेभिः । यम । वैरूपैः । इह । मादयस्व ॥ विवस्वन्तम् । हुवे । यः । पिता । ते । अस्मिन् । यज्ञे । वरु हिषि । एति । निषद्येतिनि-सद्य ॥ अङ्गिरसः । नः । पितरः । नवग्वाः । अथर्वाणः । भृगवः । सोम्यासः ॥ तेषाम् । वयम् । सुमताविति सु-मतौ । यज्ञिया नाम् । अपीति । भद्रे । सौमनसे । स्याम् ॥ [७०] भवास्मभ्यमसुय्यदमेमदन्ति सौमनसेएकञ्च ॥ १२ ॥ समिधश्चरुषुपीप्रजापतिराज्यन्देवस्यस्फचम्रहवादिनोऽङ्गिरमेस्रयोमनुःपृथिव्याःपशवोऽग्नीधेदेवावैयुरुष्वोशन्तस्त्वाद्वादश ॥ १२ ॥ समिधोया ज्यातस्मान्नाभागः हितमन्वित्याहप्रजावाअहेत्याहयुरुष्वाहिसप्ततिः ॥७०॥ समिधस्सौमनसेस्याम् ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे द्वितीयकाण्डस्समाप्तः ॥

— ❁ द्वितीयकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❁ —

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	६५	३२७८
२	१२	७१	३५२६
३	१४	५६	२९६५
४	१४	४८	२४०६
५	१२	७४	३६६५
६	१२	७०	३४३३
— ❁ संहतसङ्ख्या ❁ —			
६	७५	३८४	१९२७३

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अकामयत् । प्रजाइति प्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तर्पः । अतप्यत् । सः । सर्पान् । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजाइति प्र-जाः । सृजेय । इति । सः । द्वितीयम् । अतप्यत् । सः । वया^१सि । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजाइति प्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तृतीयम् । अतप्यत् । सः । एतम् । दीक्षित्वा दमिति दीक्षित-वा दम् । अपश्यत् । तम् । अबदत् । ततः । वै । सः । प्रजाइति प्र-जाः । असृजत् । यत् । तर्पः । तप्त्वा । दीक्षित्वा दमिति दीक्षित-वा दम् । वदति । प्रजाइति प्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । [१] सृजते । यत् । वै । दीक्षितः । अमेध्यम् । पश्यति । अपेति । अस्मात् । दीक्षा । क्रामति । नीलम् । अस्य । हरः । वीति । एति । अबद्धम् । मनः । दरिद्रम् । चरुपुः । सूर्यः । ज्योतिषाम् । श्रेष्ठः । दीक्ष्ये । मा । मा । ह्यसीः । इति । आह । न । अस्मात् । दीक्षा । अपेति । क्रामति । न । अस्य । नीलम् । न । हरः । वीति । एति । यत् । वै । दीक्षितम् । अभिवर्षतीत्यभि-वर्ष पति । दिव्याः । आर्षः । अशान्ताः । ओजः । बलम् । दीक्ष्याम् । [२] तर्पः । अस्य । निरिति । घ्नन्ति । उन्दतीः । बलम् । धत्त । ओजः । धत्त । बलम् । धत्त । मा । मे । दीक्ष्याम् । मा । तर्पः । निरिति । वधिष्ट । इति । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । न । अस्य । ओजः । बलम् । न । दीक्ष्याम् । न । तर्पः । निरिति । घ्नन्ति । अग्निः । वै । दीक्षितस्य । देवता । सः । अस्मात् । एतर् हि । तिरः । इव । यर् हि । याति । तम् । ईश्वरम् । रूपा^१सि । हन्तोः । [३] भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्पतिः । पुरएतेतिपुरः-एता । ते । अस्तु । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । तम् । एव । अन्वारंभतइत्यनु-आरंभते । सः । एनम् । समिति । पारयति । एति । इदम् । अगन्म । देवयजन्मिति देव-यजनम् । पृथिव्याः । इति । आह । देवयजन्

मितिदेव-यर्जनम् । हि । एपः । पृथिव्याः । अगच्छतीत्या-गच्छति । यः । यजते । विश्वे । देवाः । यत् । अजुपन्त । पूर्वे । इति । आह । विश्वे । हि । एतत् । देवाः । जोपयन्ते । यत् । ब्राह्मणाः । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्साम-भ्याम् । यजुपा । सन्तरन्त इतिसं-तरन्तः । इति । आह । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्साम-भ्याम् । हि । एपः । यजुपा । सन्तरतीतिसं-तरति । यः । यजते । गयः । पोपेण । समिति । इपा । मदेम् । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ [४] यजमानोदीखा-हन्तोर्ब्राह्मणाश्चतुर्विंशतिश्च ॥ * * * ॥ १ ॥

एवः । ते । गायत्रः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । एवः । ते । त्रैष्टुभः । जागतः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । छन्दोमानामितिछन्दः-मानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । गच्छ । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । यः । वै । सोमम् । राजानम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । छन्दांसि । स्वर्लु । वै । सोमस्य । राज्ञः । साम्राज्यइतिसां-राज्यः । लोकः । पुरस्तात् । सोमस्य । क्रयात् । एवम् । अभीति । मन्त्रयेत् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । एव । [५] एनम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । यः । वै । तानू नप्त्रस्येतितानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वेदं । प्रतीति । एव । तिष्ठति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । न । प्राञ्जन्तीतिप्र-अञ्जन्ति । न । जुहति । अथ । क । तानू नप्त्रमितितानू-नप्त्रम् । प्रतीति । तिष्ठति । इति । प्रजापतावितिप्रजा-पतौ । मनसि । इति । ब्रूयात् । त्रिः । अवेति । जिघ्रेत् । प्रजापतावितिप्रजा-पतौ । त्वा । मनसि । जुहोमि । इति । एपा । वै । तानू नप्त्रस्येतितानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । यः । एवम् । वेदं । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यः । [६] वै । अञ्चर्योः । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वेदं । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यतः । मन्येत । अनभिक्रम्येत्यनभि-क्रम्य । होष्यामि । इति । तत् । तिष्ठन् । एति । श्रावयेत् । एपा । वै । अञ्चर्योः । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । यः । एवम् । वेदं । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यत् । अभिक्रम्येत्यभि-क्रम्य । जुहुयात् । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायाः । इयात् । तस्मात् । समानत्र । तिष्ठता । होतव्यम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्ये ।

यः । वै । अध्वर्योः । स्वम् । वेदं । स्ववानितिस्व-वान् । एव । भवति । सुक् । वै ।
 अस्य । स्वम् । वायव्यम् । अस्य । [७] स्वम् । चमसः । अस्य । स्वम् । यत् ।
 वायव्यम् । वा । चमसम् । वा । अनन्वारभ्येत्यननु-आरभ्य । आश्रावयेदित्या-श्राव
 येत् । स्वात् । इयात् । तस्मात् । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । आश्रावयमित्या-श्राव्यम् ।
 स्वात् । एव । न । एति । यः । वै । सोमम् । अप्रतिष्ठित्यप्रति-स्थाप्य । स्तो
 त्रम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । अप्रतिष्ठित्यप्रति-स्थितः । सोमः । भवति ।
 अप्रतिष्ठित्यप्रति-स्थितः । स्तोमः । अप्रतिष्ठितानीत्यप्रति-स्थितानि । उक्थानि ।
 अप्रतिष्ठित्यप्रति-स्थितः । यजमानः । अप्रतिष्ठित्यप्रति-स्थितः । अध्वर्युः । वा
 यव्यम् । वै । सोमस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । चमसः । अस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था ।
 सोमः । स्तोमस्य । स्तोमः । उक्थानाम् । ग्रहम् । वा । गृहीत्वा । चमसम् । वा ।
 उनीयेत्युत्-नीयं । स्तोत्रम् । उपाकुर्यादित्युप-आकुर्यात् । प्रतीतिं । एव । सोमम् ।
 स्थापयति । प्रतीतिं । स्तोमम् । प्रतीतिं । उक्थानि । प्रतीतिं । यजमानः । तिष्ठति ।
 प्रतीतिं । अध्वर्युः ॥ [८] एवतिष्ठतियोवायव्यमस्यग्रहं वैकान्नविशतिश्च ॥ २ ॥

यज्ञम् । वै । एतत् । समितिं । भरन्ति । यत् । सोमकर्यण्याइतिसोम-कर्य
 ण्यै । पदम् । यज्ञमुखमितिथज्ञ-मुखम् । हविर्द्धानेइतिहविः-धाने । यर् हि । हविर्द्धा
 नेइतिहविः-धाने । प्राचीइति । प्रवर्तयेयुरितिप्र-वर्तयेयुः । तर् हि । तेन । अस्वम् ।
 उपेति । अञ्ज्यात् । यज्ञमुखइतिथज्ञ-मुखे । एव । यज्ञम् । अहुं । समितिं । तनोति ।
 प्राश्नम् । अग्निम् । प्रेतिं । हरन्ति । उदितिं । पत्नीम् । एतिं । नयन्ति । अन्वितिं । अ
 नासि । प्रेतिं । वर्तयन्ति । अथं । वै । अस्य । एपः । धिष्णियः । हीयते । सः । अ
 न्वितिं । ध्यायति । सः । ईश्वरः । रुद्रः । भूत्वा । [९] प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् ।
 यजमानस्य । शर्मयितोः । यर् हि । पशुम् । आप्रीतमित्या-प्रीतम् । उदञ्चम् । न
 येन्ति । तर् हि । तस्यं । पशुश्रपणमितिपशु-श्रपणम् । हरेत् । तेन । एव । एनम् ।
 भागिनम् । करोति । यजमानः । वै । आहवनीयइत्या-हवनीयः । यजमानम् । वै ।
 एतत् । वीतिं । करुपन्ते । यत् । आहवनीयादित्या-हवनीयात् । पशुश्रपणमितिप
 शु-श्रपणम् । हरन्ति । सः । वा । एव । स्यात् । निर्मन्थ्यमितिनिः-मन्थ्यम् । वा ।
 कुर्यात् । यजमानस्य । सात्मत्वायेतिसात्म-त्वायं । यदि । पशोः । अबदानमित्य

व-दानम् । नश्येत् । आज्यस्य । प्रत्याख्यायमितिप्रति-आख्यायम् । अवेति । ह्येत् ।
सा । एव । ततः । प्रार्थश्चित्तिः । ये । पशुम् । विमथ्नीरन्निति-वि-मथ्नीरन्न । यः ।
तान् । कामयेत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेयुः । इति । कुषित् । अङ्ग । इति । नमो
वृक्तिवत्येति-नमोवृक्ति-वत्या । ऋचा । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । जुहुयात् । नमोवृक्ति
मिति-नमः-वृक्तिम् । एव । एषाम् । वृद्धक्ते । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छन्ति ॥
[१०] भूत्वातत्तप्पद्धिं शतिश्च ॥ * * * ॥ ३ ॥

प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । जायमानाः । प्रजाइतिप्र-जाः । जाताः । च । याः ।
इमाः ॥ तस्मै । प्रति । प्रेति । वेदय । चिकित्वान् । अन्विति । मन्यताम् ॥ इमम् ।
पशुम् । पशुपतइतिपशु-पते । ते । अद्य । वध्नामि । अग्ने । सुकृतस्येति-सु-कृतस्य ।
मर्द्ये ॥ अन्विति । मन्यस्व । सुयजेति-सु-यजा । यजाम् । जुष्टम् । देवानाम् । इ
दम् । अस्तु । हव्यम् ॥ प्रजानन्तइतिप्र-जानन्तः । प्रतीति । गृह्णन्ति । पूर्वे । प्राण
मितिप्र-अनम् । अङ्गैभ्यः । परीति । आचरन्तमित्या-चरन्तम् ॥ सुवर्गमिति-सुवः-
गम् । याहि । पथिभिरिति-पथि-भिः । देवयानैरिति-देव-यानैः । ओर्षधीषु । प्रतीति ।
तिष्ठ । शरीरैः ॥ येषाम् । ईशे । [११] पशुपतिरिति-पशु-पतिः । पशूनाम् । चतु
ष्पदाभिति-चतुः-पदाम् । उत । च । द्विपदाभिति-द्वि-पदाम् ॥ निष्क्रीतइति-निः-क्री
तः । अयम् । यज्ञियम् । भागम् । एतु । रायः । पोषाः । यजमानस्य । सन्तु ॥ ये ।
ब्रह्ममानम् । अन्विति । ब्रह्ममानाः । अभ्यैरुपन्तेत्याभि-ऐरुपन्त । मनसा । च
रूपुषा । च ॥ अग्निः । तान् । अग्ने । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरिति-प्रजा-
पतिः । प्रजयेति-प्र-जया । सविद्वदानइति-सं-विदानः ॥ ये । आरण्याः । पशवः । वि
श्वरूपाइति-विश्व-रूपाः । विरूपाइति-वि-रूपाः । सन्तः । बहुधेति-बहु-धा । एकरूपा
इत्येक-रूपाः ॥ वायुः । तान् । अग्ने । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरिति-प्रजा-
पतिः । प्रजयेति-प्र-जया । सविद्वदानइति-सं-विदानः ॥ प्रमुञ्चमानाइति-प्र-मुञ्चमानाः ।
[१२] भुवनस्य । रेतः । गतुम् । धत्त । यजमानाय । देवाः ॥ उपाकृतमित्युप-
आकृतम् । शशमानम् । यत् । अस्थात् । जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु ।
पार्थः ॥ नाना । प्राणइति-प्र-अनः । यजमानस्य । पशुनां । यज्ञः । देवेभिः । सह ।
देवयानइति-देव-यानः ॥ जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु । पार्थः । सत्याः ।

सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । उरः । वे । पद्भिरि
 त्तिपत्-भिः । आहतइत्या-हते ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । विश्वात् । मुञ्चतु ।
 अ५ हंसः ॥ शमितारः । उपेतनेत्युप-एतन । यज्ञम् । [१३] देवेभिः । इन्वितम् ॥
 पाशात् । पशुम् । प्रेति । मुञ्चतु । बन्धात् । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । परि ॥ अदि
 तिः । पाशम् । प्रेति । मुमोक्तु । एतम् । नमः । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । पशुपतय
 इतिपशु-पतये । करोमि ॥ अशतीयन्तम् । अधरम् । कृणोमि । यम् । द्विष्मः । त
 स्मिन् । प्रतीति । मुञ्चामि । पाशम् ॥ त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमितिह
 व्य-वाहम् । शृतङ्कर्तारमिति शृतं-कर्तारम् । उत । यज्ञियम् । च ॥ अग्ने । सदरूपइति
 स-रूपः । सतनुरितिस -तनुः । हि । भूत्वा । अथ । हव्या । जातवेदइतिजात-वे
 दः । जुपस्व ॥ जातवेदइतिजात-वेदः । वपया । गच्छ । देवान् । त्वम् । हि ।
 होता । प्रथमः । वभूथ । घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्द्धयस्व । स्वाहाकृतमितिस्वाहा-
 कृतम् । हविः । अदन्तु । देवाः ॥ स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा ॥ [१४]
 ईशेप्रमुञ्चमानायज्ञन्त्व५ पोडंशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । वै । पशवः । तेषाम् । रुद्रः । अधिपतिरित्यधि-
 पतिः । यत् । एताभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । ताभ्याम् । एव । एनम् ।
 प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्य । एति । लभते । आत्मनः । अनाग्रस्कायेत्यना-ग्रस्काय ।
 द्वाभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठि
 त्याइतिप्रति-स्थित्यै । उपाकृत्येत्युप-आकृत्य । पञ्च । जुहोति । पाइक्ताः । पशवः ।
 पशून् । एव । अवेति । रुधे । मृत्यवे । वै । एपः । नीयते । यत् । पशुः । तम् ।
 यत् । अन्वारभेतेत्यनु-आरभेत । प्रमायुंइतिप्र-मायुकः । यजमानः । स्यात् । ना
 ना । प्राणइतिप्र-अनः । यजमानस्य । पशुना । इति । आह । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृ
 त्त्ये । [१५] यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । इति । जुहोति । शान्त्यै । शमितारः ।
 उपेतनेत्युप-एतन । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । वपा
 याम् । वै । आद्वियमाणायामित्या-द्वियमाणायाम् । अग्नेः । मेधः । अपेति । का
 मन्ति । त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमितिहव्य-वाहम् । इति । वपाम् । अभीति ।
 जुहोति । अग्नेः । एव । मेधम् । अवेति । रुधे । अथोइति । शृतत्वायेतिशृत-त्वाय ।

पुरस्तात्स्वाहाकृतयइति पुरस्तात्-स्वाहाकृतयः । वै । अन्ये । देवाः । उपरिष्ठात्स्वाहा
कृतयइत्युपरिष्ठात्-स्वाहाकृतयः । अन्ये । स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा । इति ।
अभितः । वषाम् । जुहोति । तान् । एव । उभयान् । प्रीणाति ॥ [१६] व्यावृत्त्या
अभितौवषाम्पञ्च ॥ * * * * ॥ ५ ॥

यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा-देवतम् । यज्ञम् । उपचरतीत्युप-चरति ।
एति । देवताभ्यः । वृश्च्यते । पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमित्ययथा-देवतम् ।
न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । आग्नेय्या । ऋचा । आमी
ध्रमित्याग्नि-इध्रम् । अभीति । मृशेत् । वैष्णव्या । हविर्द्धानमितिहविः-धानम् ।
आग्नेय्या । सुचः । द्रायव्या । वायव्यानि । ऐन्द्रिया । सद्दः । यथादेवतमिति
यथा-देवतम् । एव । यज्ञम् । उपेति । चरति । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते ।
वसीयान् । भवति । युनज्मि । ते । पृथिवीम् । ज्योतिषा । सह । युनज्मि । वा
युम् । अन्तरिक्षेण । [१७] ते । सह । युनज्मि । वाचम् । सह । सूर्येण । ते ।
युनज्मि । तिस्रः । विपृचइतिवि-पृचः । सूर्यस्य । ते ॥ अग्निः । देवता । ग्रायत्री ।
छन्दः । उपाः शोरित्युप-अः शोः । पात्रम् । असि । सोमः । देवता । त्रिष्टुप् ।
छन्दः । अन्तर्यामस्येत्यन्तः-यामस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । जगती ।
छन्दः । इन्द्रवायुवोरितिन्द्र-वायुवोः । पात्रम् । असि । बृहस्पतिः । देवता । अ
नुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । मित्रवरुणयोरितिमित्रा वरुणयोः । पात्रम् । असि । अ
श्विनौ । देवता । पङ्क्तिः । छन्दः । अश्विनौः । पात्रम् । असि । सूर्यः । देव
ता । बृहती । [१८] छन्दः । शुकस्य । पात्रम् । असि । चन्द्रमाः । देवता । सु
तोबृहतीतिसतः-बृहती । छन्दः । मन्थिनः । पात्रम् । असि । विश्वे । देवाः । दे
वता । उष्णिहा । छन्दः । आग्रयणस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । ऋकृत् ।
छन्दः । उक्थानाम् । पात्रम् । असि । पृथिवी । देवता । विराडितिवि-राट् । छन्दः ।
ध्रुवस्य । पात्रम् । असि ॥ [१९] अन्तरिक्षेणबृहतीत्रयस्त्रिंशच्च ॥ ॥६॥

इष्टर्गैः । वै । अध्वर्युः । यजमानस्य । इष्टर्गैः । खलु । वै । पूर्वः । अर्धुः ।
रूपीयते । आसन्वात् । मा । मन्त्रात् । ग्राहि । कस्याः । चित् । अभिर्शस्त्याइत्यभि-
शस्त्याः । इति । पुरा । प्रातरनुवाकादितिप्रातः-अनुवाकात् । जुहुयात् । आत्मने ।

एव । तत् । अञ्चर्युः । पुरस्तात् । शर्म । नह्यते । अनार्त्तैः । सुव्वेशायेतिसं-वेशाय ।
 त्वा । उपवेशायेत्युप-वेशाय । त्वा । गायत्रियाः । त्रिष्टुभः । जगत्याः । अभिभूत्या
 इत्यभि-भूत्यै । स्वाहा । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मृत्योः । मा । पातम् । प्रा-
 णापानावितिप्राण-अपानौ । मा । मा । हासिष्टम् । देवतासु । वै । एते । प्राणापा-
 नयोरितिप्राण-अपानयोः । [२०] व्यायच्छन्तइतिवि-आयच्छन्ते । येषाम् । सोमः ।
 समृच्छतइतिसं-च्छते । सुव्वेशायेतिसं-वेशाय । त्वा । उपवेशायेत्युप-वेशाय ।
 त्वा । इति । आह । छन्दाँसि । वै । सुव्वेशइतिसं-वेशः । उपवेशइत्युप-वेशः ।
 छन्दाँभिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्य । छन्दाँसि । वृद्धक्ते । प्रतिवन्तीतिप्रति-
 वन्ति । आज्यानि । भवन्ति । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । मरुत्वतीः । प्रतिपद
 इतिप्रति-पदः । विजित्याइतिवि-जित्यै । उभेइति । बृहदथन्तरेइतिवृहत-रथन्तरे ।
 भवतः । इयम् । वाव । स्थन्तरमित्तिरथं-तरम् । असौ । बृहत् । अभ्याम् । एव ।
 एनम् । अन्तः । एति । अद्य । वाव । स्थन्तरमित्तिरथं-तरम् । श्वः । बृहत् । अद्या
 श्वादित्यद्य-श्वात् । एव । एनम् । अन्तः । एति । भूतम् । [२१] वाव । स्थन्तरमि-
 त्तिरथं-तरम् । भविष्यत् । बृहत् । भूतात् । च । एव । एनम् । भविष्यतः । च ।
 अन्तः । एति । परिमितमितिपरि-मितम् । वाव । स्थन्तरमित्तिरथं-तरम् । अपरिमि-
 तमित्यपरि-मितम् । बृहत् । परिमितादितिपरि-मितात् । च । एव । एनम् । अपरि-
 मितादित्यपरि-मितात् । च । अन्तः । एति । विश्वामित्रजमदग्नीइतिविश्वामित्र-ज-
 मदग्नी । वसिष्ठेन । अस्पृज्जेताम् । सः । एतत् । जमदग्निः । विहव्यमितिवि-हव्यम् ।
 अपश्यत् । तेन । वै । सः । वसिष्ठस्य । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवृद्धकत । यत् । विहव्य
 मितिवि-हव्यम् । शस्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । भ्रातृव्यस्य ।
 वृद्धक्ते । यस्य । भूयाँसः । यज्ञकृतवइतियज्ञ-कृतवः । इति । आहुः । सः । देवताः ।
 वृद्धक्ते । इति । यदि । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । सोमः । पुरस्तात् । स्यात् । उक्थ्यम् ।
 कुर्वीत । यदि । उक्थ्यः । स्यात् । अतिरात्रमित्याति-रात्रम् । कुर्वीत । यज्ञकृतभिरि-
 तियज्ञकृत-भिः । एव । अस्य । देवताः । वृद्धक्ते । वसीयाद् । भवति ॥ [२२] इ-
 णापानयोर्भू तव्वृद्धक्तेऽष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३१

निग्राभ्याइतिनि-ग्राभ्याः । स्थ । देवश्रुतइतिदेव-श्रुतः । आहुः । ॥ ३१ ॥

मितिप्र-अनम् । मे । तर्पयत् । अपानमित्यप-अनम् । मे । तर्पयत् । व्यानमितिवि-अं-
नम् । मे । तर्पयत् । चरुषुः । मे । तर्पयत् । श्रोत्रम् । मे । तर्पयत् । मनः । मे । तर्पयत् ।
वाचम् । मे । तर्पयत् । आत्मानम् । मे । तर्पयत् । अङ्गानि । मे । तर्पयत् । प्रजामिति
प्र-जाम् । मे । तर्पयत् । पशून् । मे । तर्पयत् । गृहान् । मे । तर्पयत् । गणान् । मे । तर्प
यत् । सर्वगणमितिसर्व-गणम् । मा । तर्पयत् । तर्पयत् । मा । [२३] गणाः । मे । मा ।
धीति । तृपन्न । ओषधयः । वै । सोमस्य । विशः । विशः । खलु । वै । राज्ञः । प्रदातो
रितिप्र-दातोः । ईश्वराः । ऐन्द्रः । सोमः । अवीवृधम् । वः । मनसा । सुजाताइतिस्व-
जाताः । ऋतप्रजाताइत्यृत-प्रजाताः । भगो । इत् । वः । स्याम् ॥ इन्द्रेण । देवीः ।
वीरुधः । सविद्विदानाइतिसं-विदानाः । अन्विति । मन्यन्ताम् । सर्वनाय । सोमम् ।
इति । आह । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । एव । एनम् । स्वायै । विशः । स्वायै ।
देवतायै । निर्याच्येतिनिः-याच्यं । अभीति । सुनोति । यः । वै । सोमस्य । अभिपू
यमाणस्येत्यभि-सूयमानस्य । [२४] प्रथमः । अः शुः । स्कन्दति । सः । ईश्वरः ।
इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । निर हन्तोरितिनिः-
हन्तोः । तम् । अभीति । मन्त्रयेत् । एति । मा । अस्कान् । सह । प्रजयेतिप्र-
जया । सह । रायः । पोषेण । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा । निरिति । वधीः । इति ।
आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । इन्द्रियस्यं । वीर्यस्य । प्रजा
याइतिप्र-जायै । पशूनाम् । अनिर्घातायेत्यनिः-घाताय । द्रप्सः । चक्रन्द । पृथि
वीम् । अन्विति । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः । च । पूर्वः ॥ तृती
यम् । योनिम् । अन्विति । सध्रन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्विति ।
सप्त । होत्राः ॥ [२५] तर्पयत्माऽभिपूयमाणस्ययश्चदर्शच ॥ ॐ ॥ ८॥

यः । वै । देवान् । देवयज्ञसेनेतिदेव-यज्ञसेनं । अर्पयति । मनुष्यान् । मनु
ष्ययज्ञसेनेतिमनुष्य-यज्ञसेनं । देवयज्ञमीतिदेव-यज्ञमी । एव । देवेषु । भवति । मनु
ष्ययज्ञसीतिमनुष्य-यज्ञमी । मनुष्येषु । यान् । प्राचीनम् । आग्रयणात् । ग्रहानं । गृ
ह्णीयात् । तान् । उपाऽथित्युप-अः शुः । गृह्णीयात् । यान् । ऊर्चान् । तान् । उपाऽ
मनुइत्युप-मत्तः । देवान् । एव । तत् । देवयज्ञमेनेतिदेव-यज्ञमेनं । अर्पयति ।
मनुष्यान् । मनुष्ययज्ञमेनेतिमनुष्य-यज्ञमेनं । देवयज्ञमीतिदेव-यज्ञमी । एव ।

देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीतिमनुष्य-यशसी । मनुष्येषु । अग्निः । प्रातस्सवनइति
 प्रातः-सवने । पातु । अस्मान् । वैश्वानरः । महिना । विश्वशम्भूरिति विश्व-शम्भूः ॥
 सः । नः । पावकः । द्रविणम् । दधातु । [२६] आयुष्मन्तः । सहभरूपाइति सह-
 भरूपाः । स्याम ॥ विश्वे । देवाः । मरुतः । इन्द्रः । अस्मान् । अस्मिन् । द्वितीये ।
 सर्वने । न । जह्युः ॥ आयुष्मन्तः । प्रियम् । एषाम् । वदन्तः । वयम् । देवानाम् । सु-
 मताविति सु-मतौ । स्याम ॥ इदम् । तृतीयम् । सर्वनम् । कवीनाम् । ऋतेन । ये । चम-
 सम् । ऐरयन्त ॥ ते । सौधन्वनाः । सुवः । आनशानाः । स्विति मिति सु-इष्टिम् । नः ।
 अभीति । वसीयः । नयन्तु ॥ आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । वै । अन्याः । आहुत
 यइत्या-हुतयः । हूयन्ते । अनायतनाइत्यना-यतनाः । अन्याः । याः । आघारवती
 रित्याघार-वतीः । ताः । आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । याः । [२७] सौम्याः ।
 ताः । अनायतनाइत्यना-यतनाः । ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र-वायवम् । आदायेत्या-दायं ।
 आघारमित्या-घारम् । एति । घारयेत् । अध्वरः । यज्ञः । अयम् । अस्तु । देवाः ।
 औपधीभ्यइत्योपधी-भ्यः । पशवे । नः । जनाय । विश्वेस्मै । भूताय । अध्वरः ।
 अस्मि । सः । पिन्वस्व । घृतवदिति घृत-वत् । देव । सोम । इति । सौम्याः । एव ।
 तत् । आहुतीरित्या-हुतीः । आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । करोति । आयतनवा-
 नित्यायतन-वान् । भवति । यः । एवम् । वेदं । अथोइति । द्यावापृथिवीइति द्या-
 वा-पृथिवी । एव । घृतेन । वीति । उन्नत्ति । तेइति । व्युत्तेइति वि-उत्ते । उपजीव
 नीयेइत्युप-जीवनीये । भवतः । उपजीवनीयइत्युप-जीवनीयः । भवति । [२८]
 यः । एवम् । वेदं । एषः । ते । रुद्र । भागः । यम् । निरयाचथाइति निः-अयाच
 थाः । तम् । जुपस्व । विदेः । गौपत्यम् । गयः । पोषम् । सुवीर्यमिति सु-वीर्यम् ।
 सव्वध्वसरीणामिति सं-वध्वसरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ मनुः । पुत्रेभ्यः । दायम् । वीति ।
 अभजत् । सः । नाभानेदिष्टम् । ब्रह्मचर्यमिति ब्रह्म-चर्यम् । वसन्तम् । निरिति ।
 अभजत् । सः । एति । अगच्छत् । सः । अब्रवीत् । कथा । मा । निरिति । अ-
 भाक् । इति । न । त्वा । निरिति । अभारूपम् । इति । अब्रवीत् । अङ्गिरसः । इमे ।
 सत्रम् । आसते । ते । [२९] सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । न । प्रेति । जान-
 न्ति । तेभ्यः । इदम् । ब्राह्मणम् । ब्रूहि । ते । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।

अनान् । पशुषु । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । [३३] च । यजमाने । च । इति ।
 आह । वाचम् । एव । तत् । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । युनक्ति । वास्तु । वै । एतत् ।
 यज्ञस्य । क्रियते । यत् । ग्रहान् । गृहीत्वा । वहिष्पवमानमितिवहिः-पवमानम् । स
 पन्ति । पराञ्चः । हि । यन्ति । पराचीभिः । स्तुवते । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । ए
 त्येत्या-इत्यं । उपेति । तिष्ठते । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । अकः । विष्णो
 इति । त्वम् । नः । अन्तमः । शर्म । यच्छ । सहन्त्य ॥ प्रेति । ते । धाराः । मधु
 श्रुतइतिमधु-श्रुतः । उथ्सम् । दुहते । अल्पितम् । इति । आह । यत् । एव । अस्य ।
 शयानस्य । उपशुष्यतीत्युप-शुष्यति । तत् । एव । अस्य । एतेन । एति । प्या
 ययति ॥ [३४] परिवापात्प्रजाम्मयिदुहतेचतुर्दशच ॥ ❀ ॥ १० ॥

अग्निना । रयिम् । अञ्जवत् । पोषम् । एव । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे ॥ यशसम् ।
 वीरवत्तममितिवीरवत्-तमम् ॥ गोमानितिगो-मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् ।
 अथी । यज्ञः । नृवथ्सखेतिनृवत्-सखा । सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावा
 नितीडा-वान् । एपः । असुर । प्रजावानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुध्नइति
 पृथु-बुध्नः । सभावानितिसभा-वान् ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ इह । त्वष्टा
 रम् । अग्रियम् । विश्वरूपमितिविश्व-रूपम् । उपेति । ह्ये ॥ अस्माकम् । अस्तु ।
 केवलः ॥ तत् । नः । तुरीषम् । अथ । पोषयित् । देव । त्वष्टः । वीति । राणः । स्यस्य ॥
 यतः । वीरः । [३५] कर्मण्यः । सुदखइतिसु-दख्यः । युक्तग्रावेतियुक्त-ग्रावा । जा
 यते । देवकामइतिदेव-कामः ॥ शिवः । त्वष्टः । इह । एति । गृहि । विभुरितिवि-भुः ।
 पोषे । उत । त्वना ॥ यज्ञेयज्ञइतियज्ञे-यज्ञे । नः । उदिति । अत्र ॥ पिशङ्गरूपइतिपि
 शङ्ग-रूपः । सुभरइतिसु-भरः । वयोधाइतिवयः-धाः । श्रुष्टी । वीरः । जायते । देव
 कामइतिदेव-कामः ॥ प्रजामितिप्र-जाम् । त्वष्टा । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मे
 इति । अथ । देवानाम् । अपीति । एतु । पार्थः ॥ प्रेति । नः । देवी । एति । नः ।
 दिवः ॥ पीषिवा५सम् । सरस्वतः । स्तनम् । यः । विश्वदर शतइतिविश्व-दरशतः ॥
 धुरूषीमहि । प्रजामितिप्र-जाम् । इषम् ॥ [३६] ये । ते । सरस्वः । उर्मयः । मधुं
 मन्तइतिमधुं-मन्तः । घृतश्रुतइतिघृत-श्रुतः ॥ तेषाम् । ते । सुम्नम् । ईमहे ॥ यस्यं ।
 व्रतम् । पशवः । यन्ति । सर्वे । यस्यं । व्रतम् । उपतिष्ठन्तइत्युप-तिष्ठन्ते । आपः ॥

यस्य । व्रते । पुष्टिपतिरितिपुष्टि-पतिः । निविष्टइतिनि-विष्टः । तम् । सरस्वन्तम् ।
 अवसे । ह्रुवेम् ॥ द्विव्यम् । सुपर्णमिति सु-पर्णम् । वयसम् । वृहन्तम् । अपाम् । ग
 भम् । वृषभम् । ओषधीनाम् ॥ अभीपतः । वृष्ट्या । तर्पयन्तम् । तम् । सरस्वन्तम् ।
 अवसे । ह्रुवेम् ॥ सिनीवालि । पृथुष्टुकइतिपृथु-स्तुके । या । देवानाम् । अक्षि । स्व
 सा ॥ जुपस्व । ह्रुव्यम् । [३७] आहुतमित्या-हुतम् । प्रजामितिप्र-जाम् । देवि ।
 दिदिदि । नः ॥ या । सुपाणिरिति सु-पाणिः । स्वङ्गुरिरिति सु-अङ्गुरिः । सुपूमेति सु-
 सूमा । बहुसू वरीति बहु-सूवरी ॥ तस्यै । विष्पलियै । हविः । सिनीवाल्यै । जुहो
 तन ॥ इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः ॥ असितवर्णाइत्यसित-वर्णाः ।
 हरयः । सुपर्णाइति सु-पर्णाः । मिहः । वसानाः । दिवम् । उदिति । पतन्ति ॥ ते ।
 एति ॥ अत्रवृत्रन् । सदनानि । कृत्वा । आत् । इत् । पृथिवी । घृतेः । धीति ।
 उद्यते ॥ हिरण्यकेशइतिहिरण्य-केशः । रजसः । विसारइतिवि-सारे । अहिः । धुनिः ।
 वार्तः । इव । प्रजीमान् ॥ शुचिभ्राजाइतिशुचि-भ्राजाः । उपसः । [३८] नवेदाः ।
 यशस्वतीः । अपस्युवः । न । सत्याः ॥ एति । ते । सुपर्णाइति सु-पर्णाः । अग्नि
 न्त । एवैः । कृष्णः । नोनाव । वृषभः । यदि । इदम् ॥ शिवाभिः । न । स्मर्यमा
 नाभिः । एति । अगात् । पतन्ति । मिहः । स्तनयन्ति । अभ्रा ॥ वाश्रा । इव ।
 विद्युदिति वि-द्युत् । मिमात्ति । वंशम् । न । माता । सिपक्ति ॥ यत् । एषाम् ।
 वृष्टिः । असर्जि ॥ पवतः । चित् । महि । वृद्धः । विभाय । दिवः । चित् । सानु ।
 रजत । स्वने । वः ॥ यत् । क्रीडथ । मरुतः । [३९] ऋष्टिमन्तइत्यृष्टि-मन्तः ।
 आपः । इव । सप्रियञ्जः । धवध्वे ॥ अभीति । क्रन्द । स्तनय । गर्भम् । एति ।
 धाः । उदन्वतेत्युदन्-वता । परीति । दीय । रथेन ॥ दृतिम् । स्विति । कूप ।
 विपितभिति वि-सितम् । न्यञ्जम् । समाः । भवन्तु । उद्वतेत्युत्-वता । निपादाइति
 नि-पादाः ॥ त्वम् । त्या । चित् । अच्युता । अर्भ । पशुः । न । यवसे ॥ धाम् ।
 ह । यत् । ते । अजर । वना । वृश्चन्ति । शिकसः ॥ अर्भे । भूरीणि । तव । जातवे
 दइतिजात-वेदः । देव । स्वधावइतिस्वधा-वः । अमृतस्य । धाम् ॥ याः । च । [४०]
 मायाः । मायिनाम् । विश्वमिन्वेति विश्व-इन्व । त्वेइति । पूर्वीः । सन्दधुरिति सं-दधुः ।
 पृष्टवन्धोइतिपृष्ट-वन्धो ॥ दिवः । नः । वृष्टिम् । मरुतः । रीश्वम् । प्रेति । पिन्वत ।

वृष्णः । अश्वस्य । धाराः ॥ अर्वाङ् । एतेन । स्तनयित्नुना । एति । इहि । अपः । निषि
 श्नितिनि-मिञ्चन् । असुरः । पिता । नः ॥ पिन्वन्ति । अपः । मरुतः । सुदानव
 इतिसु-दानवः । पर्यः । घृतघृदिर्तिघृत-घृतु । विदथेषु । आभुवइत्या-भुवः ॥ अत्यम् ।
 न । मिहे । वीति । नयन्ति । वाजिनम् । उथ्सम् । दुहन्ति । स्तनयन्तम् । अल्पि
 तम् ॥ उदप्रुतइत्युद-प्रुतः । मरुतः । तान् । इयर्त । वृष्टिम् । [११] ये । विश्वे ।
 मरुतः । जुनन्ति ॥ क्रोशाति । गर्दा । कन्या । इव । तुन्ना । परम् । तुञ्जाना । प
 त्या । इव । जाया ॥ घृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । मधुना । समिति ।
 उरूपत । पर्यस्वतीः । कृणुत । आपः । ओपधीः ॥ ऊर्जम् । च । तत्र । सुमतिमितिसु-
 मतिम् । च । पिन्वथ । यत्र । नरः । मरुतः । सिञ्चय । मधु ॥ उदिर्ति । उ । त्यम् ।
 चित्रम् ॥ ओर्वभृगुवदित्यौर्वभृगु-वत् । शुचिम् । अप्नवानवदित्यप्रवान-वत् । एति ।
 हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ एति । सवम् । सवितुः । यथा ।
 भर्गस्य । इव । भुजिम् । हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ हुवे ।
 वार्तस्वनमितिवार्त-स्वनम् । कविम् । पर्जन्यक्रन्द्यमितिपर्जन्य-क्रन्द्यम् । सहः ॥
 अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ [१२] वीरइप ह्वयमुपसामरुतश्चवृ
 ष्टिभर्गस्यद्वादशच ॥ * * * * * ॥ ११ ॥

प्रजापतिरकामयतैपतेगायत्रोयज्ञं वै प्रजापतेर्जायमानाः प्राजापत्यायोवाअ
 यथादेवतमिष्टर्गोनिग्रभ्याऽस्थयो वै देवाञ्जुष्टोऽमिनांरयिमेकादश ॥ ११ ॥ प्रजापति
 रकामयतप्रजापतेर्जायमानाव्यायच्छन्तेमह्यमिमान्मायामायित्नान्द्रिचत्वारिंशत्
 ॥ १२ ॥ प्रजापतिरकामयताग्निं संमुद्रवाससम् ॥ * * *

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

(१) पतेतिपदस्यः आकारः पदकाले हस्यत्वमापद्यते । तथा च प्रातिशाख्ये (अ ३ सू८) 'अवा सचरा नुदा
 मृडा वर्द्धा शिक्षा रक्षाऽया भवा भना यत्रा चरा पित्रा ना धामा धारया धर्मा वा वर्द्धया वीराऽत्रा तथा मुक्थाऽथस्या पृ-
 षास्या हिष्टा स्वन्तरा अनिष्या युक्त्वाऽच्छा' इति ॥ अस्यार्थः 'अवा' इत्यादिषु 'अच्छा' इत्यन्तेषु परेषु संहितायां वर्तमानः
 दीर्घः पदविभागसमये हस्यत्वमापद्यते । (उदा) 'अवा नो देव्या । सचस्वानः । प्रणुदानः । मृडानरित्रे । वर्द्धानः । शिक्षानः ।
 रक्षाचनः । अद्यानः । भवापायुः । भवानन्नः । यत्रानरः । प्रचरासोम । पित्रासोमम् । रिपोनाह । धामाहयत् । धारयावसु-
 नि । धर्मामानुपान् । उतवाचास्यालान् । वर्द्धयाविसम् । बोधान । अत्रातेल्पम् । तत्रारथम् ।' इत्यादीनि ऊचानि ॥

तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

यः । वै । पर्वमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु-आरोहान् । विद्वान् । यजते ।
 अन्विति । पर्वमानान् । एति । रोहति । न । पर्वमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते ।
 श्येनः । असि । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे ।
 स्वस्ति । मा । समिति । प्रास्य । सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दाइतित्रिष्टुप्
 छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । प्रास्य । सधा ।
 असि । जगतीछन्दाइतिजगती-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा ।
 समिति । प्रास्य । इति । आह । एते । [१] वै । पर्वमानानाम् । अन्वारोहाइत्यनु-
 आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पर्वमानान् । एति ।
 रोहति । न । पर्वमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । यः । वै । पर्वमानस्य । सन्ततिमि
 तिसं-ततिम् । वेदं । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुपः । प्रेति । मीयते ।
 पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । पर्वमानस्य । ग्रहाः ।
 गृह्यन्ते । अर्थ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । आ
 धवनीयइत्या-धवनीयः । पूतभृदिपूत-भृत् । तान् । यत् । अगृहीत्वा । उपाकुर्या
 दित्युप-आकुर्यात् । पर्वमानम् । वीति । [२] छिन्द्यात् । तम् । विच्छिद्यमानमि
 तिवि-च्छिद्यमानम् । अध्वर्योः । प्राणइतिप्र-अनः । अनु । वीति । छिद्येत । उपयाम
 गृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । इति । द्रोणकल
 शमितिद्रोण-कलशम् । अभीति । मृशेतु । इन्द्राय । त्वा । इति । आधवनीयमि
 त्या-धवनीयम् । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इति । पूतभृतमितिपूत-भृतम् । पर्वमा
 नम् । एव । तत् । समिति । तनोति । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुपः ।
 प्रेति । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् ॥
 [३] एतेविद्विचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

त्रीणि । वाव । सर्वानानि । अर्थ । तृतीयम् । सर्वनम् । अवेति । लुम्पन्ति ।
 अनः शु । कुर्वन्तः । उपाः शुमित्युप-अः शुम् । हुत्वा । उपाः शुपात्रइत्युपाः शु-
 पात्रे । अः शुम् । अवास्येत्यव-अस्यं । तम् । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । अपि

सृज्येत्यपि-सृज्यं । अमीतिं । सुनुयान् । यत् । आप्याययतीत्या-प्याययति । तेन ।
 अ३शुमदित्य३शु-मत् । यत् । अभिपुणोतीत्यभि-सुनोति । तेन । ऋजीपि । स
 वाणि । एव । तत् । सर्वानानि । अ३शुमन्तीत्य३शु-मन्ति । शुकवन्तीतिशुक-व
 न्ति । समावंदीर्याणीतिस्मावत-वीर्याणि । करोति । द्रौ । समुद्रौ । वितताविति-वि-
 त्तौ । अजूर्यौ । पर्यावततेइतिपरि-आवतते । जठरा । इव । पादाः ॥ तयोः । पश्यं
 न्तः । अतीतिं । यन्ति । अन्यम् । अपश्यन्तः । [४] सेतुना । अतीतिं । यन्ति ।
 अन्यम् ॥ द्रेइति । द्रधमीइति । सुततीइतिस-तती । वस्ते । एकः । केशी । विश्वा ।
 भुवनानि । विद्वान् ॥ तिरोधायेतिरिः-धायं । एति । असितम् । वसानः । शु
 क्रम् । एति । दत्ते । अनुहायेत्यनु-हायं । जायै ॥ देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् ।
 असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः । एतम् । महायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । अपश्यन् । तम् ।
 अतन्वत् । अग्निहोत्रमित्यग्नि होत्रम् । व्रतम् । अकुर्वत् । तस्मात् । द्विव्रतइतिद्वि-व्रतः ।
 स्यात् । द्विः । हि । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुह्वति । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् ।
 यज्ञम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-षोमीयम् । [५] पशुम् । अकुर्वत् । दार्ष्यम् । यज्ञम् । आग्ने
 यम् । पशुम् । अकुर्वत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । अ
 कुर्वत् । वरुणप्रघासानितिवरुण-प्रघासान् । माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । साकमेधानिति
 साक-मेधान् । पितृयज्ञमितिपितृ-यज्ञम् । त्र्यम्बकानितित्रि-अम्बकान् । तृतीयसवन
 मितिर्तृतीय-सवनम् । अकुर्वत् । तम् । एषाम् । असुराः । यज्ञम् । अन्ववाजिगा३स
 न्नित्यनु-अवाजिगा३सन् । तम् । न । अन्ववायन्नित्यनु-अवायन् । ते । अनुवन् ।
 अध्वरत्व्याः । वै । इमे । देवाः । अभूवन् । इति । तत् । अध्वरस्य । अध्वरत्वमित्य
 ध्वर-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । विद्वान् ।
 सोमैः । यजते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥ [६]
 अपश्यन्तोऽग्नीषोमीयमात्मनापरात्रीणिच ॥ * * * ॥ २ ॥

परिभूरितिपरि-भूः । अग्निम् । परिभूरितिपरि-भूः । इन्द्रम् । परिभूरितिपरि-भूः ।
 विश्वान् । देवान् । परिभूरितिपरि-भूः । माम् । सह । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेनं ।
 सः । नः । पवस्व । शम् । गवे । शम् । जनाय । शम् । अर्वते । शम् । गजन् । ओपधी
 भ्यइत्योपधि-भ्यः । अञ्चिन्नस्य । ते । गयिपतइतिरयि-पते । सुवीर्यस्येति-सु-वीर्यस्य ।

तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

यः । वै । पर्वमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु-आरोहान् । विद्वान् । यजते ।
 अन्विति । पर्वमानान् । एति । रोहति । न । पर्वमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते ।
 स्येनः । असि । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे ।
 स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दाइतित्रिष्टुप्
 छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सर्धा ।
 असि । जगतीछन्दाइतिजगती-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा ।
 समिति । पारय । इति । आह । एते । [१] वै । पर्वमानानाम् । अन्वारोहाइत्यनु-
 आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पर्वमानान् । एति ।
 रोहति । न । पर्वमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । यः । वै । पर्वमानस्य । सन्ततिमि
 तिसं-त्तिम् । वेदं । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेति । मीयते ।
 पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । पर्वमानस्य । ग्रहाः ।
 गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । आ
 ध्वनीयइत्या-ध्वनीयः । पूतभृदितिपूत-भृत् । तान् । यत् । अगृहीत्वा । उपाकुर्या
 दित्युप-आकुर्यात् । पर्वमानम् । वीति । [२] छिद्यन् । तम् । विच्छिद्यमानमि
 तिवि-च्छिद्यमानम् । अध्वर्योः । प्राणइतिप्र-अनः । अनु । वीति । छिद्येत् । उपयाम
 गृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । इति । द्रोणकल
 शमितिद्रोण-कलशम् । अभीति । मृशन् । इन्द्राय । त्वा । इति । आध्वनीयमि
 त्या-ध्वनीयम् । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इति । पू तभृत्मितिपूत-भृत्म् । पर्वमा
 नम् । एव । तत् । समिति । तनोति । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः ।
 प्रेति । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् ॥
 [३] एतेविद्विचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

त्रीणि । वाच । सर्वानानि । अथ । तृतीयम् । सर्वनम् । अवेति । लुप्यन्ति ।
 अनु-शु । कुर्वन्तः । उपा-शुमित्युप-अ-शुम् । हुत्वा । उपा-शुपात्रइत्युपा-शु-
 पात्रे । अ-शुम् । अवास्येत्यव-अस्यं । तम् । तृतीयसधनइतितृतीय-सधने । अपि

सृज्येत्यपि-सृज्यं । अभीतिं । सुनुयात् । यत् । आप्याययतीत्या-प्याययन्ति । तेनं ।
 अ३शुमदित्य३शु-मत् । यत् । अभिपुणोतीत्यभि-सुनोति । तेनं । ऋजीपि । स
 वीणि । एव । तत् । सर्वनानि । अ३शुमन्तीत्य३शु-मन्ति । शुक्रवन्तीतिशुक्र-व
 न्ति । समावन्दीर्याणीतिस्मावन्-वीर्याणि । करोति । द्वौ । समुद्रौ । वितंताविति-वि-
 त्तौ । अजुर्यौ । पर्यावन्तेतेइतिपरि-आवन्तेते । जठरां । इव । पादाः ॥ तयोः । पश्यं
 न्तः । अतीतिं । यन्ति । अन्यम् । अपश्यन्तः । [४] सेतुना । अतीतिं । यन्ति ।
 अन्यम् ॥ द्रेशति । द्रधसीइति । सततीइतिस-तती । वस्ते । एकः । केशी । विश्वा ।
 सुर्वनानि । विद्वान् ॥ तिरोधायेतितिरः-धाय । एति । असितम् । वसानः । शु
 क्रम् । एति । दत्ते । अनुहायेत्यनु-हायं । जार्यै ॥ देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् ।
 असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः । एतम् । मद्वायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । अपश्यन् । तम् ।
 अतन्वत् । अग्निहोत्रमित्यग्नि होत्रम् । व्रतम् । अकुर्वत् । तस्मात् । द्विव्रतइतिद्वि-व्रतः ।
 स्यात् । दिः । हि । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुह्वति । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् ।
 यज्ञम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-षोमीयम् । [५] पशुम् । अकुर्वत् । दाश्यम् । यज्ञम् । आग्ने
 यम् । पशुम् । अकुर्वत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । अ
 कुर्वत् । वरुणप्रघासानितिवरुण-प्रघासान् । माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । साकमेधानिति
 साक-मेधान् । पितृयज्ञमितिपितृ-यज्ञम् । त्र्यम्बकानितित्रि-अम्बकान् । तृतीयसवन
 मितितृतीय-सवनम् । अकुर्वत् । तम् । एषाम् । असुराः । यज्ञम् । अन्ववाजिगा३स
 न्नित्यनु-अवाजिगा३सन् । तम् । न । अन्ववायन्नित्यनु-अवायन् । ते । अनुवन् ।
 अध्वर्तव्याः । वै । इमे । देवाः । अभूवन् । इति । तत् । अध्वरस्य । अध्वरत्वमित्य
 ध्वर-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । विद्वान् ।
 सोमैः । यजन्ते । भवन्ति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥ [६]
 अपश्यन्तोऽग्नीषोमीयमात्मनापरग्रीणिच ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

परिभूरितिपरि-भूः । अग्निम् । परिभूरितिपरि-भूः । इन्द्रम् । परिभूरितिपरि-भूः ।
 विश्वान् । देवान् । परिभूरितिपरि-भूः । माम् । सह । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेनं ।
 सः । नः । पवस्व । शम् । गर्वे । शम् । जनाय । शम् । अर्वते । शम् । गजन् । ओपधी
 भ्यइत्योपधी-भ्यः । अन्ध्रन्नस्य । ते । ग्यिपतइतिरयि-पते । सुवीर्यस्येति-सु-वीर्यस्य ।

रायः । पोपस्य । दृदितारः । स्याम् ॥ तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भ्रूषीय । तस्य ।
 ते । इदम् । उदिति । मृजे ॥ प्राणायेतिप्र-अनाय । मे । वचोदाइतिवर्चः-दाः । वर्च
 से । पवस्व । अपानायेत्यप-अनाय । व्यानायेतिवि-अनाय । वाचे । [७] द्रुष्य
 क्रतुभ्यामितिदरूपक्रतु-भ्याम् । चरुषुर्भ्यामितिचरुषुः-भ्याम् । मे । वचोदाइतिवर्चः-
 दौ । वर्चसे । पवथाम् । श्रोत्राय । आत्मने । अङ्गेभ्यः । आयुषे । वीर्याय । विष्णोः ।
 इन्द्रस्य । विश्वेषाम् । देवानाम् । जठरम् । असि । वचोदाइतिवर्चः-दाः । मे । वर्च
 से । पवस्व । कः । असि । कः । नाम । कस्मै । त्वा । कार्य । त्वा । यम् । त्वा ।
 सोमेन । अतीतृपम् । यम् । त्वा । सोमेन । अमीमदम् । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । प्र
 जयेतिप्र-जया । भू यासम् । सुवीरइतिसु-वीरः । वी रैः । सुवर्चाइतिसु-वर्चाः । वर्च
 सा । सुपोइतिसु-पोपः । पोपैः । विश्वेभ्यः । मे । रूपेभ्यः । वचोदाइतिवर्चः-दाः ।
 [८] वर्चसे । पवस्व । तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भ्रूषीय । तस्य । ते । इदम् ।
 उदिति । मृजे ॥ बुभ्रूपन्न । अवेति । ईरूपेत । एपः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरि
 तिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः ।
 एनम् । तृप्तः । भू त्या । अभीति । पवते । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । अ
 वेति । ईरूपेत । एपः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजाप
 तिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । ब्रह्मवर्चसेनेति
 ब्रह्म-वर्चसेन । अभीति । पवते । आमयावी । [९] अवेति । ईरूपेत । एपः । वै ।
 पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् ।
 एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । आयुषा । अभीति । पवते । अभिचरन्नित्यभि-
 चरन्न । अवेति । ईरूपेत । एपः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः ।
 प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । प्राणापाना
 भ्यामितिप्राण-अपानाभ्याम् । वाचः । द्रुष्यक्रतुभ्यामितिदरूपक्रतु-भ्याम् । चरुषु
 र्भ्यामितिचरुषुः-भ्याम् । श्रोत्राभ्याम् । आत्मनः । अङ्गेभ्यः । आयुषः । अन्तः ।
 एति । ताजक् । प्रेति । धन्वति ॥ [१०] वाचेरूपेभ्योवचोदाआमयावीपर्वत्वा
 रिञ्जव ॥ * * * * * ॥ ३ ॥

स्फयः । स्वस्तिः । विघ्नइतिवि-घ्नः । स्वस्तिः । पर शुः । वेदिः । प्रशुः ।

नः । स्वस्तिः ॥ यज्ञियाः । यज्ञकृतइतियज्ञ-कृतः । स्थ । ते । मा । अस्मिन् । यज्ञे ।
 उपेति । ह्यध्वम् । उपेति । मा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । ह्येताम् । उपेति ।
 आस्तावइत्या-स्तावः । कलशः । सोमः । अग्निः । उपेति । देवाः । उपेति । यज्ञः ।
 उपेति । मा । होत्राः । उपह्वइत्युप-ह्वे । ह्यन्ताम् । नमः । अग्नये । मखघ्नइतिम
 ख-घ्ने । मखस्य । मा । यशः । अर्यात् । इति । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उपेति ।
 तिष्ठने । यज्ञः । वै । मुखः । [११] यज्ञम् । वाव । सः । तत् । अहन्नू । तस्मै । एव ।
 नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सद्दः । प्रेति । सर्पति । आत्मनः । अनार्यै । नमः । रुद्र
 य । मखघ्नइतिमख-घ्ने । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्या । मा । पाहि । इति । आग्नीध्रमि
 त्याग्नि-ध्रम् । तस्मै । एव । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सद्दः । प्रेति । सर्पति । आ
 त्मनः । अनार्यै । नमः । इन्द्राय । मखघ्नइतिमख-घ्ने । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा ।
 निरिति । वधीः । इति । होत्रीयम् । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति ।
 शास्ते । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । अनिर्घातायेत्यानिः-घाताय । याः । वै । [१२] देव
 ताः । सद्दसि । आर्तिम् । आर्पयन्तीत्या-अर्पयन्ति । यः । ताः । विद्वान् । प्रसर्प
 तीतिप्र-सर्पति । न । सद्दसि । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । नमः । अग्नये । मख
 घ्नइतिमख-घ्ने । इति । अह । एताः । वै । देवताः । सद्दसि । आर्तिम् । एति । अ
 र्पयन्ति । ताः । यः । एवम् । विद्वान् । प्रसर्पतीतिप्र-सर्पति । न । सद्दसि । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छति । दृढेइति । स्थः । शिथिरेइति । समीचीइति । मा । अ० हंसः ।
 पातम् । सूर्यः । मा । देवः । दिव्यात् । अ० हंसः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षपात् ।
 [१३] अग्निः । पृथिव्याः । यमः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । सरस्वती । मनुष्येभ्यः ।
 देवीइति । द्वागै । मा । मा । समिति । ताप्तम् । नमः । सद्दसे । नमः । सद्दसः ।
 पतये । नमः । सखीनाम् । पुरोगाणामितिपुरः-गानाम् । चरूपे । नमः । दिवे ।
 नमः । पृथिव्यै । अहे । दधिपण्य । उदिति । अतः । तिष्ठ । अन्यस्य । सद्दने । सीद ।
 यः । अस्मत् । पाकंतरइतिपाक-तरः । उदिति । निवतइतिनि-वतः । उदिति । उद्
 तइत्युत्-वतः । च । गेपम् । पातम् । मा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अद्य ।
 अह्नः । सद्दः । वै । प्रसर्पन्तमितिप्र-सर्पन्तम् । [१४] पितरः । अत्रु । प्रेति । सर्प
 न्ति । ते । एनम् । ईश्वराः । हि० सितोः । सद्दः । प्रसृप्येतिप्र-सृप्य । दृखिणार्द्धमिति

दस्विण-अर्द्धम् । परेति । ईरूपेत् । एति । अगन्त । पितरः । पितृमानितिपितृ-मात् ।
अहम् । युष्माभिः । भूयासम् । सुप्रजसुइतिसु-प्रजसः । मया । युयम् । भूयास्त ।
इति । तेभ्यः । एव । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सद्ः । प्रेति । सपति । आत्मनः ।
अनात्त्ये ॥ [१५] मुखोवाअन्तरिखात्प्रसपन्तन्त्रयस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ॥१॥

भर्य । एति । इहि । मा । एति । चिञ् । दीर्घायुत्वायेतिदीर्घायु-त्वाय ।
शन्तनुत्वायेतिशन्तनु-त्वाय । गयः । पोषाय । वचसे । सुप्रजास्त्वायेतिसुप्रजा-
त्वाय । एति । इहि । वसोइति । पुरोवसोइतिपुरः-वसो । प्रियः । मे । हृदः । असि ।
अश्विनोः । त्वा । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । सुव्यासम् । नृचर्यसमितिनृ-चर्य
सम् । त्वा । देव । सोम । सुचर्याइतिसु-चर्याः । अवेति । ख्येपम् । मन्द्रा । अ
भिभू तिरित्यभि-भूतिः । केतुः । यज्ञानाम् । वाक् । जूपाणा । सोमस्य । तृप्यतु ।
मन्द्रा । स्वर्वाचीतिसु-अर्वाची । अदितिः । अनाहतशीर्ष्णीत्यनाहत-शीर्ष्णी । वाक् ।
जूपाणा । सोमस्य । तृप्यतु । एति । इहि । विश्वचरु पणइतिविश्व-चरु पणे । [१६]
शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । स्वस्ति । मा । हरिवर्णोतिहरि-वर्ण । प्रेति ।
चर । क्रत्वे । दरुषाय । रायः । पोषाय । सुवीरतायाइतिसु-वीरताये । मा । मा ।
राजन् । वीति । वीभिषः । मा । मे । हार्दि । त्विषा । वधीः ॥ वृपणे । शुष्माय ।
आयुपे । वचसे ॥ वसुमद्गणस्येतिवसुमत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइति
मति-विदः । प्रातस्सवनस्येतिप्रातः-सवनस्य । गायत्रछन्दसइतिगायत्र-छन्दसः ।
इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशं संपीतस्येतिनराशं-संपीतस्य । पितृपीतस्येति
पितृ-पीतस्य । मधुमत्इतिमधुं-मतः । उपहृतस्येत्युप-हू तस्य । उपहृतइत्युप-हू तः ।
भर्ययामि । रुद्रवंदणस्येतिरुद्रवंत-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइतिमति-विदः ।
माध्यन्दिनस्य । सवनस्य । त्रिष्टुप्छन्दसइतित्रिष्टुप्-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीत
स्य । नराशं संपीतस्येतिनराशं-संपीतस्य । [१७] पितृपीतस्येतिपितृ-पीतस्य ।
मधुमत्इतिमधुं-मतः । उपहृतस्येत्युप-हू तस्य । उपहृतइत्युप-हू तः । भर्ययामि ।
आदित्यवंदणस्येत्यादित्यवंत-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइतिमति-विदः । नृ
तीयस्य । सवनस्य । जगतीछन्दसइतिजगती-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य ।
नराशं संपीतस्येतिनराशं-संपीतस्य । पितृपीतस्येतिपितृ-पीतस्य । मधुमत्इति

मधु-मतः । उपहृतस्येत्युप-हू तस्य । उपहृतइत्युप-हू तः । भ्रुवपयामि ॥ एति । प्याय
 स्व । समिति । एतु । ते । विश्वतः । सोम । वृष्णि यम् ॥ भवं । वाजस्य । सद्गुथइतिसं-
 गुथे ॥ हिन्व । मे । गात्रा । हरिवडतिहरि-वः । गणान् । मे । मा । वीति । तीतृपः ॥
 शिवः । मे । सन्तर्पीनिति सप्त-ऋपीन् । उपेति । तिष्ठस्व । मा । मे । अवाह् । ना
 भिम । अतीति । [१८] गाः ॥ अपाम । सोमम् । असृताः । अभूम । अदर्शम् ।
 ज्योतिः । अविदाम । देवान् ॥ किम् । अस्मान् । कृणवत् । अरातिः । किम् । उ ।
 धूर्तिः । अमृत । मर्त्यस्य ॥ यत् । मे । आत्मनः । मिन्दा । अभूत् । अग्निः । तत् ।
 पुनः । एति । अहाः । जातवेदाइतिजात-वेदाः । विचरु पणिरिति वि-चरु पणिः ॥
 पुनः । अग्निः । चरुषुः । अदात् । पुनः । इन्द्रः । बृहस्पतिः ॥ पुनः । मे । अश्वि
 ना । युवम् । चरुषुः । एति । धत्तम् । अरुणयोः ॥ इष्टयञ्जुपइतीष्ट-यञ्जुपः । ते । देव ।
 सोम । स्तुतस्तोमस्येतिस्तुत-स्तोमस्य । [१९] शस्तोक्यस्येतिशस्त-उक्त्यस्य । हरि
 वतइतिहरि-वतः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । मधुमतइतिमधु-मतः । उपहृतस्येत्युप-
 हू तस्य । उपहृतइत्युप-हू तः । भ्रुवपयामि ॥ आपूर्याइत्या-पूर्याः । स्थ । एति । मा ।
 पूर्यत । प्रजयेतिप्र-जया । च । धनेन । च ॥ एतत् । ते । तत् । ये । च । त्वाम् ।
 अन्विति । एतत् । ते । पितामह । प्रपितामहेतिप्र-पितामह । ये । च । त्वाम् । अ
 न्विति । अत्र । पितरः । यथाभागमिति यथा-भागम् । मन्दध्वम् । नमः । वः । पितरः ।
 रसाय । नमः । वः । पितरः । शुष्माय । नमः । वः । पितरः । जीवार्य । नमः । वः ।
 पितरः । [२०] स्वधायइतिस्व-धायै । नमः । वः । पितरः । मन्यवे । नमः । वः ।
 पितरः । घोराय । पितरः । नमः । वः । ये । एतस्मिन् । लोके । स्थ । युष्पान् । ते ।
 अन्विति । ये । अस्मिन् । लोके । माम् । ते । अन्विति । ये । एतस्मिन् । लोके ।
 स्थ । युयम् । तेषाम् । वभिष्ठाः । भू यास्तु । ये । अस्मिन् । लोके । अहम् । तेषाम् ।
 वसिष्ठः । भू यासुम् । प्रजापतइतिप्रजा-पते । न । त्वत् । एतानि । अन्यः । विश्वा ।
 जातानि । परीति । ता । वभूव ॥ [२१] यत्कामाइतियत्-कामाः । ते । जुहुमः ।
 तत् । नः । अस्तु । वयम् । स्याम् । पतयः । स्योणाम् ॥ देवकृतस्येतिदेव-कृतस्य ।
 एनसः । अवयजन्नमित्यव-यजन्म । असि । मनुष्यकृतस्येतिमनुष्य-कृतस्य । एन
 सः । अवयजन्नमित्यव-यजन्म । असि । पितृकृतस्येतिपितृ-कृतस्य । एनसः । अ

व्यजनं नमित्यव-यजनम् । असि । अप्स्वित्यप्-सु । धोतस्यं । सोम । देव । ते । नृभि
रिति नृ-भिः । सुतस्यं । इष्टयञ्जुपइतीष्ट-यञ्जुपः । स्तुतस्तोमस्येति स्तुत-स्तोमस्य ।
शस्तोक्तस्येति शस्त-उक्तस्य । यः । भस्वः । अश्वसन्निरित्यंश्व-सनिः । यः । गोस
न्निरिति गो-सनिः । तस्यं । ते । पितृभिरिति पितृ-भिः । भस्वङ्ङतस्येति भस्वङ्ङ-कृत
स्य । उपहृतस्येत्युर्प-हू तस्य । उपहृतइत्युर्प-हू तः । भस्वप्यामि ॥ [२२] विश्वचरु प
णे त्रिष्टुष्टन्दसइन्द्रपीतस्य नराश संपीतस्यातिस्तुतस्तोमस्य जीवाय नमो वः पितरो व
भूवचतुश्चत्वारि ५ शच्च ॥ * * * * ॥ ५ ॥

महीनाम् । पर्यः । असि । विश्वेषाम् । देवानाम् । तनूः । ऋध्यासम् । अद्य ।
पृपतीनाम् । ग्रहम् । पृपतीनाम् । ग्रहः । असि । विष्णोः । हृदयम् । असि । एकं
म् । इप । विष्णुः । त्वा । अनु । वीति । चक्रमे । भूतिः । दध्ना । घृतेन । वर्द्ध
ताम् । तस्यं । मा । इष्टस्यं । वीतस्यं । द्रविणम् । एति । गम्यात् । ज्योतिः । असि ।
वैश्वानरम् । पृश्निष्ये । दुग्धम् । यावती इति । यावापृथिवी इति यावा-पृथिवी । महि
त्वेति महि-त्वा । यावत् । च । सप्त । सिन्धवः । वितस्थुरिति वि-तस्थुः ॥ तावन्तम् ।
इन्द्र । ते । [२३] ग्रहम् । सह । ऊर्जा । गृह्णामि । अस्तृतम् ॥ यत् । कृष्णशकु
नइति कृष्ण-शकुनः । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । शूद्राः
अस्य । प्रमायुक्काइति प्र-मायुकाः । स्युः । यत् । श्वा । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । च
तुष्पादइति चतुः-पादः । अस्य । पशवः । प्रमायुक्काइति प्र-मायुकाः । स्युः । यत् ।
स्कन्देत् । यजमानः । प्रमायुक्काइति प्र-मायुकः । स्यात् । पशवः । वै । पृषदाज्यमि
ति पृषत्-आज्यम् । पशवः । वै । एतस्यं । स्कन्दन्ति । यस्यं । पृषदाज्यमिति पृषत्-
आज्यम् । स्कन्दन्ति । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । पशून् ।
एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । प्राणइति प्र-अनः । वै । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् ।
प्राणइति प्र-अनः । वै । [२४] एतस्यं । स्कन्दन्ति । यस्यं । पृषदाज्यमिति पृषत्-आ
ज्यम् । स्कन्दन्ति । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । प्राणमिति
प्र-अनम् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । हिरण्यम् । अवधायेत्यव-धायं । गृह्णाति ।
अमृतम् । वै । हिरण्यम् । प्राणइति प्र-अनः । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । अमृ
तम् । एव । अस्य । प्राणइति प्र-अने । दधाति । शतमानमिति शत-मानम् । भवति ।

श्रुतायुरिति श्रुत-आयुः । पुरुषः । श्रुतेन्द्रियइति श्रुत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । अश्वम् । अवेति । प्रापयति । प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः । वै । अश्वः । प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः । प्राणइति प्र-अनः । स्वात् । एव । अस्मै । योनेः । प्राणमिति प्र-अनम् । निरिति । मिमीते । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते । यस्य । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । गृह्णाति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तनोति ॥ [२५] ते पृषदाज्यम्प्राणो वैयोनेः प्राणन्द्राविः शतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देवं । सवितः । एतत् । ते । प्रेति । आह । तत् । प्रेति । च । सुव । प्रेति । च । यज । बृहस्पतिः । ब्रह्मा । आयुष्मत्याः । ऋचः । मा । गात् । तनूपादिति तनूपात् । साम्नः । सत्याः । वः । आशिपइत्या शिपः । सन्तु । सत्याः । आकृतयइत्या-कृतयः । ऋतम् । च । सत्यम् । च । वदत । स्तुत । देवस्य । सवितुः । प्रसवइति प्र-सवे । स्तुतस्य । स्तुतम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् । स्तुतम् । दुहाम् । एति । मा । स्तुतस्य । स्तुतम् । गम्यात् । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । [२६] असि । ऊर्जम् । मह्यम् । शस्त्रम् । दुहाम् । एति । मा । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । गम्यात् । इन्द्रियावन्तइतीन्द्रिय-वन्तः । वनामहे । धुरूपीमहि । प्रजामिति प्र-जाम् । इपम् ॥ सा । मे । सत्या । आशीरित्याशीः । देवेषु । भूयात् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । मा । एति । गम्यात् ॥ यज्ञः । बभूव । सः । एति । बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥ सः । देवानाम् । अधिपतिरित्याधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनित्याधि-पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम् । पतयः । गयीणाम् ॥ यज्ञः । वा । वै । [२७] यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । दुहे । यज्ञपतिरिति यज्ञ-पतिः । वा । यज्ञम् । दुहे । सः । यः । स्तुतशस्त्रयोरिति स्तुत-शस्त्रयोः । दोहम् । अविद्वान् । यजते । तम् । यज्ञः । दुहे । सः । इष्ट्वा । पापीयान् । भवति । यः । एनयोः । दोहम् । विद्वान् । यजते । सः । यज्ञम् । दुहे । सः । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति । स्तुतस्य । स्तुतम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् । स्तुतम् । दुहाम् । एति । मा । स्तुतस्य । स्तुतम् । गम्यात् । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् । शस्त्रम् । दुहाम् । एति । मा । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । गम्यात् । इति । आह । एपः । वै । स्तुतशस्त्रयोरिति स्तुत-शस्त्रयोः । दोहः । तम् । यः । एवम् ।

विद्वान् । यजते । दुहे । एव । यज्ञम् । इष्टा । वसीयान् । भवति ॥ [२८] शुस्त्रं वै
 शुस्त्रन्दुहान्द्राविशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

श्येनाय । पत्नने । स्वाहा । वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय ।
 नमः । विष्टम्भायेतिवि-स्तम्भाय । धर्मणे । स्वाहा । वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अ-
 भिगूर्ताय । नमः । परिधयइतिपरि-धये । जनप्रथनायेतिजन-प्रथनाय । स्वाहा ।
 वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । ऊर्जे । होत्राणाम् । स्वाहा ।
 वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । पर्यसे । होत्राणाम् । स्वाहा ।
 वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । मन-
 वे । स्वाहा । वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । ऋतम् । ऋतपा
 इत्यृत-पाः । सुवर्वाडितिसुवः-वाट् । स्वाहा । वद् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभि-
 गूर्ताय । नमः । तृम्पन्ताम् । होत्राः । मधोः । घृतस्य । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् ।
 ऋषयः । एनसा । [२९] आहुः ॥ प्रजाइतिप्र-जाः । निर्भक्ताइतिनिः-भक्ताः ।
 अनुत्प्यमाना इत्यनु-त्प्यमानाः । मध्व्यौ । स्तोको । अपेति । तौ । राध ॥ समि-
 ति । नः । ताभ्याम् । सृजतु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । घोराः । ऋषयः । नमः ।
 अस्तु । एभ्यः ॥ चखुषः । एषाम् । मनमः । च । सुन्धावितिसं-धौ । बृहस्पतये ।
 महि । सत् । द्युमदितिद्यु-मत् । नमः ॥ नमः । विश्वकर्मणइतिविश्व-कर्मणे । सः ।
 इ । पातु । अस्मान् । अनन्यान् । सोमपानितिःसोम-पान् । मन्यमानः ॥ प्राण
 स्येतिप्र-अनस्यं । विद्वान् । समरइतिसं-अरे । न । धीरः । एनः । चकृवान् । महि ।
 वृद्धः । एषाम् ॥ तम् । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन् । [३०] प्रेति । मुञ्च । स्वस्त
 ये । ये । भ्रुष्यन्तः । न । वसूनि । आनृहुः । यान् । अन्नयः । अन्वतप्यन्तत्यं
 तु-अतप्यन्त । धिष्ण्याः । इयम् । तेषाम् । अवया । दुरिष्टयाइतिदुः-इष्टये । सिं-
 ष्टिमितिसु-इष्टिम् । नः । ताम् । कृणोतु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा ॥ नमः । पितृ-
 भ्यइतिपितृ-भ्यः । अभीति । ये । नः । अख्यन् । यज्ञकृतइतियज्ञ-कृतः । यज्ञका
 माइतियज्ञ-क्रामाः । सुदेवाइतिसु-देवाः । अक्रामाः । वः । दक्षिणाम् । न । नीनि
 म् । मा । नः । तस्मात् । एनसः । पापयिष्ट ॥ यावन्तः । वै । सदस्याः । ते ।
 सर्वे । दक्षिण्याः । तेभ्यः । यः । दक्षिणाम् । न । [३१] नयेत् । एति । एभ्यः ।

वृश्च्येत । यत् । वैश्वकर्मणानीतिवैश्व-कर्मणानि । जुहोति । सदस्यान् । एव । तत् ।
 प्रीणाति । अस्मेइति । देवासः । वपुषे । चिकित्सत । यम् । आशिरा । दम्पतीइति ।
 वामम् । अश्नुतः ॥ पुमान् । पुत्रः । जायते । विन्दते । वसु । अर्थ । विश्वे । अर
 पाः । एघते । गृहः ॥ आशीर्दायेत्याशी-दाया । दम्पतीइति । वामम् । अश्नुताम् ।
 अरिष्टः । रायः । सचताम् । समोकसेतिसं-ओकसा ॥ यः । एति । असिचत् ।
 सन्दुग्धमितिसं-दुग्धम् । कुम्भ्या । सह । इष्टेन । यामन् । अमतिम् । जहातु । सः ॥
 सर्पिर्ग्रीवीतिसर्पिः-ग्रीवी । [३२] पीवरी । अस्य । जाया । पीवानः । पुत्राः । अ
 कृशासः । अस्य ॥ सहजान्निरितिसह-जानिः । यः । सुमखस्यमानइतिसु-मखस्यमा
 नः । इन्द्राय । आशिरम् । सह । कुम्भ्या । अदात् ॥ आशीरित्या-शीः । मे । ऊर्जम् ।
 उत । सुप्रजास्त्वमितिसुप्रजाः-त्वम् । इषम् । दधातु । द्रविणम् । सर्वर्चसमितिस-
 वर्चसम् ॥ सञ्जयन्नितिसं-जयन् । र्खेत्राणि । सहसा । अहम् । इन्द्र । कृण्वानः । अ
 न्यान् । अधरान् । सपत्नान् ॥ भू तम् । असि । भूते । मा । धाः । मुखम् । असि ।
 मुखम् । भू यासम् । द्यावापृथिवीभ्यामित्तिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । त्वा । परीति । गृ
 हाभि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । [३३] प्रेति । च्यावयन्तु । द्विचि । दे
 वान् । दृः ह । अन्तरिख्ये । वयाँसि । पृथिव्याम् । पार्थिवान् । ध्रुवम् । ध्रुवेण ।
 हविषा । अवेति । सोमम् । नयामसि ॥ यथा । नः । सर्वम् । इत् । जगत् । अय
 र्ख्यम् । सुमन्नाइतिसु-मनाः । अस्त ॥ यथा । नः । इन्द्रः । इत् । विशः । केवलीः ।
 सर्वाः । समेनसइतिस-मनसः । करत् ॥ यथा । नः । सर्वाः । इत् । दिशः । अस्मा
 कम् । केवलीः । असन् ॥ [३४] एनसाविश्वकर्मन् योदस्विणान्नसर्पिर्ग्रीवी वैश्वा
 नराश्रंत्वारिः शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

यत् । वै । होता । अघ्वर्युम् । अभ्याह्वयतइत्यभि-आह्वयते । वज्रम् । एनम् ।
 अभि । प्रेति । वर्तयति । उक्थंशाङ्गयुक्थं-शाः । इति । आह । प्रातस्सवनमितिप्रा
 तः-सवनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्यं । त्रीणि । एतानि । अस्वराणि । त्रिपदेतित्रि-
 पदा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । गायत्रिया । एव । प्रा
 तस्सवनइतिप्रातः-सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । उक्थम् । वाचि । इति । आह ।
 माच्यन्दिनम् । सर्वनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्यं । चत्वारि । एतानि । अस्वराणि ।

चतुष्पदेतिचतुः-पदा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम् । माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । त्रिष्टुभा । एव ।
 माध्यन्दिने । सर्वने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । [३५] उक्थम् । वाचि । इन्द्राय ।
 इति । आह । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्यं । सप्त । ए
 तानि । अरूपराणि । सप्तपदेतिसप्त-पदा । शंकरी । शाक्वरः । वज्रः । वज्रेण । एव ।
 तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादि
 नः । वदन्ति । सः । तु । वै । अध्वर्युः । स्यात् । यः । यथासवनमितियथा-सवनम् । प्र
 तिगरइतिप्रति-गरे । छन्दाँसि । सम्पादयेदितिंसं-पादयेत् । तेजः । प्रातस्सवन
 इतिप्रातः-सवने । आत्मन् । दर्शित । इन्द्रियम् । माध्यन्दिने । सर्वने । पशून् ।
 तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । इति । उक्थंशाइत्युक्थं-शाः । इति । आह । प्रातस्सव
 नमितिप्रातः-सवनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्यं । वीणि । एतानि । अरूपराणि ।
 [३६] त्रिपदेतित्रि-पदा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् ।
 प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने । एव । प्रतिगरइतिप्रति-गरे । छन्दाँसि । समिति ।
 पादयति । अथोइति । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सव
 नम् । तेजः । एव । प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने । आत्मन् । धत्ते । उक्थम् । वाचि ।
 इति । आह । माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्यं । चत्वारि ।
 एतानि । अरूपराणि । चतुष्पदेतिचतुः-पदा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम् । माध्यन्दिनम् ।
 सर्वनम् । माध्यन्दिने । एव । सर्वने । प्रतिगरइतिप्रति-गरे । छन्दाँसि । समि
 ति । पादयति । अथोइति । इन्द्रियम् । वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । माध्यन्दि
 नम् । सर्वनम् । [३७] इन्द्रियम् । एव । माध्यन्दिने । सर्वने । आत्मन् । धत्ते ।
 उक्थम् । वाचि । इन्द्राय । इति । आह । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । प्रति
 गीर्येतिप्रति-गीर्यं । सप्त । एतानि । अरूपराणि । सप्तपदेतिसप्त-पदा । शंकरी । शा
 क्वराः । पशवः । जागृतम् । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । तृतीयसवनइतितृ
 तीय-सवने । एव । प्रतिगरइतिप्रति-गरे । छन्दाँसि । समिति । पादयति । अ
 थोइति । पशवः । वै । जगती । पशवः । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । पशून् ।
 एव । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । आत्मन् । धत्ते । यत् । वै । होता । अध्वर्युम् ।
 अभ्याहर्गत्इत्याभि-आहर्गते । आव्यम् । अम्भिन् । दधाति । तत् । यत् । न । [३८]

अपहनीतेत्यप-हनीत । पुरा । अस्य । सुव्वत्सुरादितिसंव्वत्सुरात् । गृहे । एति ।
वेवीरन् । शो५सा । मोदः । इव । इति । प्रत्याह्वयतइतिप्रति-आह्वयते । तेन ।
एव । तत् । अपेति । हने । यथा । वै । आर्यतामित्या-यताम् । प्रतीरूपतइतिप्रति-
ईरूपते । एवम् । अश्वर्युः । प्रतिगरमितिप्रति-गरम् । प्रतीति । ईरूपते । यत् । अ-
भिप्रतिगृणीयादित्यभि-प्रतिगृणीयात् । यथा । आर्यतयेत्या-यतया । समृच्छतइतिसं-
श्रुच्छते । तादृक् । एव । तत् । यत् । अर्द्धर्चादित्यर्द्ध-ऋचात् । लुप्येत । यथा । धा-
वद्भयइतिधावत्-भ्यः । हीर्यते । तादृक् । एव । तत् । प्रवाहुगितिप्र-वाहुक् । वै ।
ऋत्विजाम् । उद्गीथाइत्युत्-गीथाः । उद्गीथइत्युत्-गीथः । एव । उद्गातृणामित्युत्-
गातृणाम् । [३९] ऋचः । प्रणवइतिप्र-नवः । उक्थश५सिनामित्युक्थ-श५सिनाम् ।
प्रतिगरइतिप्रति-गरः । अश्वर्युणाम् । यः । एवम् । विद्वान् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृ-
णाति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । एति । अस्य । प्रजायामितिप्र-जायाम् ।
वाजी । जायते । इयम् । वै । होता । असौ । अश्वर्युः । यत् । आसीनः । श५
सति । अस्याः । एव । तत् । होता । न । एति । आस्तै । इव । हि । इयम् । अथो
इति । इमाम् । एव । तेन । यजमानः । दुहे । यत् । तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-
गृणाति । अमुष्याः । एव । तत् । अश्वर्युः । न । एति । [४०] तिष्ठति । इव ।
हि । असौ । अथोइति । अमूम् । एव । तेन । यजमानः । दुहे । यत् । आसीनः ।
श५सति । तस्मात् । इतःप्रदानमितीतः-प्रदानम् । देवाः । उपेति । जीवन्ति ।
यत् । तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । तस्मात् । अमुतःप्रदानमित्यमुतः-प्र-
दानम् । मनुष्याः । उपेति । जीवन्ति । यत् । प्राइ । आसीनः । श५सति । प्रत्यङ् ।
तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । तस्मात् । प्राचीनम् । रेतः । धीयते । प्रती-
चीः । प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । यत् । वै । होता । अश्वर्युम् । अभ्याह्वयतइत्यभि-
आह्वयते । वज्रम् । एनम् । अभि । प्रेति । वर्तयति । पराई । एति । वर्तते । वज्रम् ।
एव । तत् । नीति । करोति ॥ [४१] सर्वनेवज्रमन्तर्द्धत्तेत्रीण्येतान्यरूपराणीन्द्रि-
यमार्थ्यन्दिन५सर्वन्नोद्गातृणामश्वर्यु नीतिवर्तयत्यष्टौ च ॥ ❀ ॥९॥

उपयामर्गहीतइत्युपयाम-गृहीतः । अस्मि । वाख्यसदितिवाख्य-सत् । अस्मि ।
वाक्पाभ्यामितिवाक्-पाभ्याम् । त्वा । क्रतुपाभ्यामिति-क्रतु-पाभ्याम् । अस्य । यज्ञ

स्य । ध्रुवस्य । अर्ध्यरूपाभ्यामित्याधि-अरूपाभ्याम् । गृह्णामि । उपयामगृहीतइत्युप
 याम-गृहीतः । असि । ऋतुसादित्यृत-सत् । असि । चरुपुष्पाभ्यामित्तिचरुषुः-पाभ्याम् ।
 त्वा । ऋतुपाभ्यामित्तिऋतु-पाभ्याम् । अस्य । यज्ञस्य । ध्रुवस्य । अर्ध्यरूपाभ्यामि
 त्याधि-अरूपाभ्याम् । गृह्णामि । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । श्रुतस
 दितिश्रुत-सत् । असि । श्रोत्रपाभ्यामित्तिश्रोत्र-पाभ्याम् । त्वा । ऋतुपाभ्यामित्ति
 ऋतु-पाभ्याम् । अस्य । यज्ञस्य । ध्रुवस्य । अर्ध्यरूपाभ्यामित्याधि-अरूपाभ्याम् । गृ
 ह्णामि । देवेभ्यः । त्वा । विश्वदेवेभ्यइतिविश्व-देवेभ्यः । त्वा । विश्वेभ्यः । त्वा । दे
 वेभ्यः । विष्णो । उरुक्रमेत्युरु-क्रम । एपः । ते । सोमः । तम् । रूपस्व । [४२] तम् ।
 ते । दुश्चरुपाइतिदुः-चरुपाः । मा । अवेति । ख्यत् । मयि । वसुः । पुरोवसुरितिपुरः-
 वसुः । वाक्पाइतिवाक्-पाः । वाचम् । मे । पाहि । मयि । वसुः । विददसुरिति
 विदत्-वसुः । चरुपुष्पाइतिचरुषुः-पाः । चरुषुः । मे । पाहि । मयि । वसुः । स
 य्यदसुरितिसय्यत्-वसुः । श्रोत्रपाइतिश्रोत्र-पाः । श्रोत्रम् । मे । पाहि । भूः । असि ।
 श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । प्राणपाइतिप्राण-पाः । प्राणमित्तिप्र-अनम् । मे । पाहि । धुः ।
 असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । अपानपाइत्यपान-पाः । अपानमित्यप-अनम् । मे ।
 पाहि । यः । नः । इन्द्रवायू इतीन्द्र-वायू । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । अश्व
 नौ । अभिदासतीत्यभि-दासति । भ्रातृव्यः । उत्पिपीतइत्युत्-पिपीते । शुभः । पती
 इति । इदम् । अहम् । तम् । अर्धरम् । पादयामि । यथा । इन्द्र । अहम् । उक्त
 मइत्युत्-तमः । चेतयानि ॥ [४३] रूपस्वभ्रातृव्यस्त्रयोदशच ॥ ॐ ॥ १० ॥

प्रेति । सः । अग्ने । तव । उतिभिरित्यु ति-भिः । सुवीराभिरिति सु-वीराभिः ।
 तरति । वाजं कर्मभिरिति वाजं कर्म-भिः ॥ यस्य । त्वम् । सुख्यम् । आविथ ॥ प्रेति ।
 होत्रे । पूर्यम् । वचः । अग्नये । भरत । बृहत् ॥ विपामितिवि-पाम् । ज्योतीः पि ।
 विभ्रते । न । वेधसे ॥ अग्ने । त्री । ते । वाजिना । त्री । सुधस्थेति सुध-स्था । तिस्रः ।
 ते । जिह्वाः । ऋतुजातेत्यृत-जात । पू र्वाः ॥ तिस्रः । उ । ते । तनुवंः । देववाता
 इति देव-वाताः । नाभिः । नः । पाहि । गिरः । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन् ॥ समिति ।
 वाम् । कर्मणा । समिति । इपा । [४४] हिनोभि । इन्द्राविष्णु इतीन्द्रा-विष्णू ।
 अपमः । पारे । अस्य ॥ जुपेथाम् । यज्ञम् । द्रविणम् । च । धत्तम् । अग्नेः । नः ।

पृथिभिरितिपृथि-भिः । पारयन्ता ॥ उभा । जिग्यथुः । न । परेति । जयेथेइति । न ।
 परेति । जिग्ये । कतरः । चन । एनोः ॥ इन्द्रः । च । विष्णोइति । यत् । अपस्पृ
 धेथाम् । त्रेधा । सहस्रम् । वीति । तत् । ऐग्येथाम् ॥ त्रीणि । आयूँपि । तव ।
 जातवेदइतिजात-वेदः । तिस्रः । आजानीरित्या-जानीः । उपसः । ते । अग्ने ॥
 ताभिः । देवानाम् । अवः । यस्थि । विद्वान् । अथ । [४५] भव । यजमानाय ।
 शम् । योः ॥ अग्निः । त्रीणि । त्रिधातू नीतित्रि-धातूनि । एति । ख्येति । विद
 थां । क्विः ॥ सः । त्रीन् । एकादशान् । इह ॥ यख्यत् । च । पिप्रयत् । च । नः ।
 विप्रः । दूतः । परिष्कृतः ॥ नभन्ताम् । अन्यके । समे ॥ इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू ।
 दृङ्हिताः । शम्बंस्य । नव । पुरः । नवतिम् । च । श्रथिष्ठम् ॥ शतम् । वर्चिनः ।
 सहस्रम् । च । साकम् । ह्यथः । अप्रति । असुरस्य । वीरान् ॥ उत । माता । मुहि
 पम् । अन्विति । अवेनत् । अमीइति । त्वा । जहति । पुत्र । देवाः ॥ अथ । अ
 ब्रवीत् । वृत्रम् । इन्द्रः । हनिष्यन्न । सखे । विष्णोइति । वितरमितिवितरम् । वीति ।
 क्रमस्व ॥ [-४६] इपाऽर्थत्वात्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

यो वैपवमानान्त्रीणिपरिभू स्फचस्वस्तिर्भख्येहिमहीनाम्पयोऽसिदेवसवि
 तेरतेर्येनाययद्वैहोतोपयामगृहीतोऽसिवाख्यसत्प्रसोअमृएकादश ॥ ११ ॥ यो वै
 स्फचस्वस्तिस्वधायैनमःप्रमुञ्चतिष्ठतीवपद् चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ यो वैपवमाना
 नान्विक्रमस्व ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अग्ने । तेजस्विन्न । तेजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । तेजस्वन्तम् । माम् ।
 आयुष्मन्तम् । वर्षस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । दीरूपायै । च । त्वा । तपसः । च ।
 तेजसे । जुहोमि । तेजोविदितितेजः-वित् । असि । तेजः । मा । मा । हासीत् ।
 मा । अहम् । तेजः । हासिपम् । मा । माम् । तेजः । हासीत् । इन्द्र । ओजस्विन्न ।

ओजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । ओजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्व
 न्तम् । मनुष्येषु । कुरु । ब्रह्मणः । च । त्वा । स्वप्त्रस्य । च । [१] ओजसे । जु
 होमि । ओजोविदित्योजः-वित् । असि । ओजः । मा । मा । हासीत् । मा । अ
 हम् । ओजः । हासिपम् । मा । माम् । ओजः । हासीत् । सूर्य । भ्राजस्वित्र् ।
 भ्राजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । भ्राजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्व
 न्तम् । मनुष्येषु । कुरु । वायोः । च । त्वा । अपाम् । च । भ्राजसे । जुहोमि ।
 सुवर्षिदिति सुवः-वित् । असि । सुवः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । सुवः ।
 हासिपम् । मा । माम् । सुवः । हासीत् । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामिति प्र-जाम् ।
 मयि । अग्निः । तेजः । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामिति प्र-जाम् । मयि ।
 इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामिति प्र-जाम् । मयि । सूर्यः ।
 भ्राजः । दधातु ॥ [२] रूपत्रस्य च मयि त्रयोविंशतिश्च ॥ ❀ ॥ १ ॥

वायुः । हिङ्गतेति हि-कर्ता । अग्निः । प्रस्तेतेति प्र-स्तोता । प्रजापतिरिति प्र-जा-
 पतिः । साम् । बृहस्पतिः । उदातेत्युत्-गाता । विश्वे । देवाः । उपगातारइत्युप-
 गातारः । मरुतः । प्रतिहर्तारइति प्रति-हर्तारः । इन्द्रः । निधनमिति नि-धनम् । ते ।
 देवाः । प्राणभृतइति प्राण-भृतः । प्राणमिति प्र-अनम् । मयि । दधतु । एतत् । वे ।
 सर्वम् । अध्वर्युः । उपाकुर्वन्नित्युप-आकुर्वन् । उदातृभ्यइत्युदातृ-भ्यः । उपाकरोती
 त्युप-आकरोति । ते । देवाः । प्राणभृतइति प्राण-भृतः । प्राणमिति प्र-अनम् । मयि ।
 दधतु । इति । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । इडा । देवदृगिति देव-
 हः । मनुः । यज्ञनीरिति यज्ञ-नीः । बृहस्पतिः । उक्थामदानीत्युक्थ-मदानि । अः
 सिपत् । विश्वे । देवाः । [३] मूक्तवाचइति मूक्त-वाचः । प्रथिवि । मातः । मा ।
 मा । हिंस्रीः । मधुं । मन्निष्ये । मधुं । जनिष्ये । मधुं । वृष्यामि । मधुं । वृदि
 प्यामि । मधुमतीमिति मधुं-मतीम् । देवेभ्यः । वाचम् । उद्यासम् । शुश्रूषण्याम् ।
 मनुष्येभ्यः । तम् । मा । देवाः । अवन्तु । शोभायै । पितरः । अन्विति । मदन्तु ॥
 [४] अः सिपद्विश्वे देवा अष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥
 वसवः । त्वा । प्रेति । बृहन्तु । गायत्रेण । अन्दमा । अग्नेः । प्रियम् । पार्थः । उपेति ।
 इहि । रुद्राः । त्वा । प्रेति । बृहन्तु । त्रेष्टुमेन । अन्दमा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पार्थः । उपेति ।

इहि । आदित्याः । त्वा । प्रेति । बृहन्तु । जागतेन । छन्दसा । विश्वेषाम् । देवा
नाम् । प्रियम् । पार्थः । उपेति । इहि । मान्दासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धू
नोमि । भन्दनासु । कोतनासु । नूतनासु । रेशीषु । मेपीषु । वाशीषु । विश्वभृत्स्विति
विश्वभृत्-सु । माधीषु । ककुहासु । शकरीषु । [५] शुक्रासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति ।
धूनोमि । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । अह्नः । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मिभिरिति
रश्मि-भिः ॥ एति । अस्मिन् । उग्राः । अचुच्यवुः । दिवः । धाराः । असश्चत ॥ क
कुहम् । रूपम् । वृषभस्य । रोचते । बृहत् । सोमः । सोमस्य । पुरोगाइतिपुरः-गाः ।
शुक्रः । शुक्रस्य । पुरोगाइतिपुरः-गाः ॥ यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नाम । जा
गृवि । तस्मै । ते । सोम । सोमाय । स्वाहा । उशिक् । त्वम् । देव । सोम । गाय
त्रेण । छन्दसा । अग्नेः । [६] प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । वशी । त्वम् ।
देव । सोम । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । अ
स्मत्सखेत्यस्मत-सखा । त्वम् । देव । सोम । जागतेन । छन्दसा । विश्वेषाम् । देवा
नाम् । प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । एति । नः । प्राणइतिप्र-अनः । एतु ।
परावतइतिपरा-वतः । एति । अन्तरिख्यात् । दिवः । परि ॥ आयुः । पृथिव्याः ।
अधीति । अमृतम् । असि । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी ।
मे । वर्चः । कृणुताम् । वर्चः । सोमः । बृहस्पतिः ॥ वर्चः । मे । विश्वे । देवाः ।
वर्चः । मे । धत्तम् । अश्विना ॥ दधन्वे । वा । यत् । ईम् । अन्विति । वोचत् । ब्रह्मा
णि । वेः । उ । तत् ॥ परीति । विश्वानि । काव्या । नेमिः । चक्रम् । इव । अभ
वत् ॥ [७] शकरीष्वग्नेर्वृहस्पतिः पञ्चविंशतिश्च ॥ * * * ॥३॥

एतत् । वे । अपाम् । नामधेयमितिनाम-धेयम् । गुह्यम् । यत् । आधावा
इत्या-धावाः । मान्दासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । इति । आह ।
अपाम् । एव । नामधेयेनेतिनाम-धेयेन । गुह्येन । दिवः । वृष्टिम् । अवेति । रुध्रे ।
शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । इति । आह । एतत् । वे । अह्नः । रूपम् । यत् ।
रात्रिः । सूर्यस्य । रश्मयः । वृष्ट्याः । ईशते । अह्नः । एव । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मि
भिरितिरश्मि-भिः । दिवः । वृष्टिम् । च्यावयति । एति । अस्मिन् । उग्राः । [८]
अचुच्यवुः । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । ककुहम् । रूपम् ।

वृषभस्य । गोचते । वृहत् । इति । आह । एतत् । वै । अस्य । ककुहम् । रूपम् ।
 यत् । वृष्टिः । रूपेण । एव । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् ।
 नाम । जागृवि । इति । आह । एषः । ह । वै । हविषा । हविः । यजति । यः ।
 अदाभ्यम् । गृहीत्वा । सोमाय । जुहोति । परेति । वै । एतस्य । आयुः । प्राणइति
 प्र-अनः । एति । [९] यः । अ-शुम् । गृह्णाति । । एति । नः । प्राणइतिप्र-अनः ।
 एतु । परावतइतिपरा-वतः । इति । आह । आयुः । एव । प्राणमितिप्र-अनम् । आ
 त्मन् । धने । अमृतम् । अमि । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । इति । हिरण्यम् । अमि ।
 वीति । अनिति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राणइतिप्र-अनः । अमृतेन ।
 एव । आयुः । आत्मन् । धत्ते । शतमानमितिशत-मानम् । भवति । शतायुरिति
 शत-आयुः । परुषः । शतेन्द्रियइतिशत इन्द्रियः । आयुपि । एव । इन्द्रिये । प्रती
 ति । तिष्ठति । अपः । उपेति । स्पृशति । भेषजम् । वै । आपः । भेषजम् । एव ।
 कुरुते ॥ [१०] उग्राएत्यापस्त्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

वायुः । असि । प्राणइतिप्र-अनः । नाम । सवितुः । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये ।
 अपानमित्यप-अनम् । मे । दाः । चरुपुः । असि । श्रोत्रम् । नाम । धातुः । आ
 धिपत्यइत्याधि-पत्ये । आयुः । मे । दाः । रूपम् । असि । वर्णः । नाम । बृहस्प
 तेः । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । प्रजामितिप्र-जाम् । मे । दाः । ऋतम् । असि । स
 त्यम् । नाम । इन्द्रस्य । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । रूपत्रम् । मे । दाः । भूतम् ।
 असि । भव्यम् । नाम । पितृणाम् । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । अपाम् । ओषधी
 नाम् । गर्भम् । धाः । ऋतस्य । त्वा । व्योमनइतिवि ओमने । ऋतस्य । [११] त्वा ।
 विभ्रमनइतिवि भूमने । ऋतस्य । त्वा । विधर्मणइतिवि-धर्मणे । ऋतस्य । त्वा ।
 सत्याय । ऋतस्य । त्वा । ज्योतिषे । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । विराजमितिवि-
 राजम् । अपश्यत् । तया । भूतम् । च । भव्यम् । च । असृजत् । ताम् । ऋषिभ्य
 इत्यृषि-भ्यः । तिरः । अदवान् । ताम् । जमदग्निः । तपमा । अपश्यत् । तया । वै
 सः । पृञ्जीन् । कामान् । असृजत् । तत् । पृञ्जीनाम् । पृञ्जित्वमितिपृञ्जित्वम् ।
 यत् । पृञ्जयः । गृह्यन्ते । पृञ्जीन् । एव । तेः । कामान् । यजमानः । अवेति ।
 रुन्धे । वायुः । असि । प्राणइतिप्र-अनः । [१२] नाम । इति । आह । प्राणपानाविति

प्राण-अपानौ । एव । अवेति । रुन्धे । चरुषुः । असि । श्रोत्रम् । नाम । इति ।
 आह । आयुः । एव । अवेति । रुन्धे । रूपम् । असि । वर्णः । नाम । इति । आह ।
 प्रजाभितिप्र-जाम् । एव । अवेति । रुन्धे । ऋतम् । असि । सत्यम् । नाम । इति ।
 आह । रूपत्रम् । एव । अवेति । रुन्धे । भू तम् । असि । भव्यम् । नाम । इति ।
 आह । पशवः । वै । अपाम् । ओषधीनाम् । गर्भः । पशून् । एव । [१३] अवेति ।
 रुन्धे । एतावन्त । वै । पुरुषम् । परितः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । ऋतस्य ।
 त्वा । व्योमनइतिवि-ओमने । इति । आह । इयम् । वै । ऋतस्य । व्योमेतिवि-ओम ।
 इमाम् । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । विभूमनइतिवि-भूमने । इति ।
 आह । अन्तरिखम् । वै । ऋतस्य । विभूमेतिवि-भूम । अन्तरिखम् । एव । अ
 भीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । विधर्मणइतिवि-धर्मणे । इति । आह । द्यौः । वै ।
 ऋतस्य । विधमेतिवि-धर्म । दिवम् । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । [१४]
 त्वा । सत्याय । इति । आह । दिशः । वै । ऋतस्य । सत्यम् । दिशः । एव । अ
 भीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । ज्योतिषे । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गः । वै ।
 लोकः । ऋतस्य । ज्योतिः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । लोकम् । अभीति । जय
 ति । एतावन्तः । वै । देवलोकइतिदेव-लोकाः । तान् । एव । अभीति । जयति ।
 दश । समिति । पद्यन्ते । दशाखपरेतिदश-अखपरा । विराडिति वि-राट् । अन्नम् ।
 विराडिति वि-राट् । विराजीति वि-राजि । एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्ये । प्रतीति । तिष्ठ
 ति ॥ [१५] व्योमनऋतस्य प्राणः पशून्नेव विधर्म दिवमेवाभिजयत्यृतस्य पद्
 चत्वारिंशच्च ॥ * * * * * ॥ ५ ॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञेन । न । अवारुन्धतेत्यव-अरुन्धत । तत् । परैः । अवे
 ति । अरुन्धत । तत् । पराणाम् । परत्वमितिपर-त्वम् । यत् । परे । गृह्यन्ते । यत् ।
 एव । यज्ञेन । न । अवरुन्धइत्यव-रुन्धे । तस्य । अवरुन्ध्याइत्यव-रुन्धे । यम् । प्रथ
 मम् । गृह्णाति । इमम् । एव । तेन । लोकम् । अभीति । जयति । यम् । द्वितीयम् ।
 अन्तरिखम् । तेन । यम् । तृतीयम् । अमुम् । एव । तेन । लोकम् । अभीति ।
 जयति । यत् । एते । गृह्यन्ते । एषाम् । लोकानाम् । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै ।
 [१६] उत्तं गेष्वित्युत्-त्तरेषु । अहस्स्वित्यहः-सु । अमुतः । अर्वाच्चः । गृह्यन्ते । अ

भिजित्येत्यभि-जित्यं । एव । इमान् । लोकान् । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरो
 हन्तीतिप्रति-अवरोहन्ति । यत् । पूर्वेषु । अहस्स्वित्यहः-सु । इतः । पराञ्चः । गृह्ण
 न्ते । तस्मात् । इतः । पराञ्चः । इमे । लोकाः । यत् । उत्तं शेष्वित्युत्-तरेषु । अहस्स्वि
 त्यहः-सु । अमुतः । अर्वाञ्चः । गृह्णन्ते । तस्मात् । अमुतः । अर्वाञ्चः । इमे । लो
 काः । तस्मात् । अयातयाम्नुइत्ययात-याम्नुः । लोकान् । मनुष्याः । उपेति । जी
 वन्ति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । अद्भ्यइत्यत-
 भ्यः । ओपंधयः । समिति । भवन्ति । ओपंधयः । [१७] मनुष्याणाम् । अन्नम् ।
 प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अनुं । प्रेति । जायन्ते । इति । परान् ।
 अन्विति । इति । व्रूयात् । यत् । गृह्णाति । अद्भ्यइत्यत-भ्यः । त्वा । ओपंधीभ्य
 इत्योपंधि-भ्यः । गृह्णामि । इति । तस्मात् । अद्भ्यइत्यत-भ्यः । ओपंधयः । समिति ।
 भवन्ति । यत् । गृह्णाति । ओपंधीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । त्वा । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ।
 गृह्णामि । इति । तस्मात् । ओपंधयः । मनुष्याणाम् । अन्नम् । यत् । गृह्णाति । प्र
 जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजापंतयइतिप्रजा-पतये । गृह्णामि । इति । तस्मात् ।
 प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अनुं । प्रेति । जायन्ते ॥ [१८] अ
 भिजित्येभवन्त्योपंधयोऽष्टाधत्वारिश्च ॥ * * * ॥६॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवासुरानितिदेव - अमुरान् । असृजत् । तत् ।
 अन्विति । यज्ञः । असृज्यत् । यज्ञम् । छन्दांसि । ते । विष्वञ्चः । वीति । अक्रा
 मन् । सः । असुरान् । अन्विति । यज्ञः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञम् । छन्दांसि ।
 ते । देवाः । अमन्यन्त । अमीइति । वे । इदम् । असूचन् । यत् । वयम् । स्मः ।
 इति । ते । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधाचन् । सः । अन्नवीत् । प्रजा
 पतिरितिप्रजा-पतिः । छन्दसाम् । वीर्यम् । आदायेत्या-दायं । तत् । वः । प्रेति । दास्या
 मि । इति । सः । छन्दसाम् । वीर्यम् । [१९] आदायेत्या-दायं । तत् । एभ्यः । प्रेति ।
 अयच्छन् । तत् । अन्विति । छन्दांसि । अपेति । अक्रामन् । छन्दांसि । यज्ञः ।
 ततः । देवाः । अमवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । छन्दसाम् । वीर्यम् । वेदं ।
 एति । श्रावय । अस्तुं । श्रौष्टं । यजं । ये । यजामहे । वपृत् क्राडतिवपृत्-क्राः ।
 भवति । आत्मना । पगेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः ।

वदन्ति । कस्मै । कम् । अ॒ध्व॒र्युः । एति । श्राव॒यति । इति । छन्द॑साम् । वी॒र्य॑य ।
 इति । व्रू॒यात् । एतत् । वै । [२०] छन्द॑साम् । वी॒र्य॑म् । एति । श्राव॒य । अस्तु ।
 श्रौ॒पद् । यज । ये । यजाम॑ह । व॒पद् क॒ारइति॑वपद्-कारः । यः । ए॒वम् । वेद । सर्वा॑
 र्यैरिति॑स-वी॒र्यैः । ए॒व । छन्दो॑भिरिति॑छन्दः-भिः । अ॒र्चति । यत् । किम् । च । अ
 र्चति । यत् । इन्द्रः । वृ॒त्रम् । अ॒ह॒न् । अ॒मे॒ध्यम् । तत् । यत् । यतीन् । अ॒पा॒र्च॒ण॒दि
 त्य॑प-अ॒व॑रत् । अ॒मे॒ध्यम् । तत् । अर्थ । कस्मात् । ऐन्द्रः । य॒ज्ञः । एति । स॒स्था
 तोरिति॑सं-स्थातोः । इति । आ॒हुः । इन्द्र॑स्य । वै । ए॒पा । य॒ज्ञिया॑ । त॒नूः । यत् ।
 य॒ज्ञः । ताम् । ए॒व । तत् । य॒जन्ति । यः । ए॒वम् । वेद । उपोति॑ । ए॒नम् । य॒ज्ञः ।
 न॒मति ॥ [२१] छन्द॑साव्वी॒र्यैव्वा॑ए॒वतद॑ष्टौच ॥ ❀ ❀ ॥७॥

आ॒यु॒र्दाइत्या॑युः-दाः । अ॒ग्ने । ह॒विषः । जु॒षाणः । घृत॑प्रतीक॒इति॑घृत-प्रतीकः । घृत
 यो॒निरिति॑घृत-यो॒निः । ए॒धि ॥ घृत॑म् । पी॒त्वा । म॒र्धु । चा॒रुं । ग॒व्यम् । पि॒ता । इ॒व ।
 पु॒त्रम् । अ॒भी॒ति । रू॒प॒तात् । इ॒मम् ॥ एति॑ । वृ॒श्च॒यते॑ । वै । ए॒तत् । यज॑मानः । अ॒ग्नि
 भ्या॒मित्य॑ग्नि-भ्याम् । यत् । ए॒नयोः । शृ॒त॒ङ्क॒त्येति॑शृतं-कृत्यं । अर्थ । अ॒न्यत्र॑ । अ॒व
 भृथ॑मित्य॒व-भृथ॑म् । अ॒वैती॑त्य॒व-एति॑ । आ॒यु॒र्दाइत्या॑युः-दाः । अ॒ग्ने । ह॒विषः । जु॒षाणः ।
 इति॑ । अ॒वभृथ॑मित्य॒व-भृथ॑म् । अ॒वैष्य॑न्नित्य॒व-ए॒ष्यन् । जु॒हु॒यात् । आ॒हु॒त्ये॒त्या-हु॒त्या ।
 ए॒व । ए॒नौ । ज॒म॒यति॑ । न । आ॒र्तिम् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ । यज॑मानः । यत् । कु॒सी
 दम् । [२२] अ॒प्रती॑त्तमित्य॒प्रति-इ॒त्तम् । म॒रि॒ । येन॑ । य॒मस्य॑ । ब॒लिना॑ । च॒रामि॑ ॥
 इ॒ह । ए॒व । स॒न् । नि॒खंद॑यइति॑निः-अ॒व॑दये । तत् । ए॒तत् । तत् । अ॒ग्ने । अ॒नृणः ।
 भ॒वामि॑ ॥ वि॒श्व॒लो॒पेति॑वि॒श्व-लो॒पे । वि॒श्व॒दा॒वस्येति॑वि॒श्व-दा॒वस्य॑ । त्वा । आ॒सन्न॑ ।
 जु॒होमि॑ । अ॒ग्धादि॑त्य॒ग्ध-अत् । एकः । अ॒हु॒तादि॑त्य॒हुत-अत् । एकः । स॒म॒स॒नादि॑
 तिस॒म॒स॒न-अत् । एकः ॥ ते । नः । कृ॒ण्वन्तु । भे॒प॒जम् । स॒दः । स॒हः । वरे॑ण्यम् ॥
 अ॒यम् । नः । नभ॑सा । पु॒रः । स॒स्फान॑इति॑सं-स्फानः । अ॒भी॒ति । रू॒प॒तु ॥ गृ॒हा
 णाम् । अ॒स॒म॒त्याइत्य॑सं-कृत्ये । व॒ह॒वं । नः । गृ॒हाः । अ॒सन्न॑ ॥ सः । त्वम् । नः ।
 [२३] न॒भ॒सः । प॒ते । ऊ॒र्जम् । नः । धे॒हि । भ॒द्रया॑ ॥ पु॒नः । नः । न॒ष्टम् । एति॑ ।
 कृ॒धि । पु॒नः । नः । ग॒यिम् । एति॑ । कृ॒धि ॥ दे॒वं । स॒स्फाने॑ति॑सं-स्फान । स॒ह॒स्र
 पो॒प॒स्येति॑सह॒स्र-पो॒प॒स्य॑ । ई॒शि॒पे । सः । नः । ग॒स्व । अ॒ज्या॑निम् । ग॒यः । पो॒प॒म् ।

सुवीर्यमिति सु-वीर्यम् । सव्वथ्सरीणामिति सं-वथ्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ अग्निः । वाव ।
 यमः । इयम् । यमी । कुसीदम् । वै । एतत् । यमस्य । यजमानः । एति । दत्ते ।
 यत् । ओषधीभिरित्योषधिभिः । वेदिम् । स्तृणार्ति । यत् । अनुष्योष्येत्यनुष-ओष्य ।
 प्रयायादिति प्र-यायात् । ग्रीववद्धमिति ग्रीव-वद्धम् । एनम् । [२४] अमुष्मिन् ।
 लोके । नेनीयेरन्न । यत् । कुसीदम् । अप्रतीक्षमित्यप्रति-इत्तम् । मयि । इति । उपे
 ति । ओपति । इह । एव । सन्न । यमम् । कुसीदम् । निरवदायेति निः-अवदाय । अनू
 णः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । यदि । मिश्रम् । इव । चरेत् । अञ्ज
 लिना । सक्तून् । प्रदाव्यइति प्र-दाव्ये । जुहुयात् । एपः । वै । अग्निः । वैश्वानरः ।
 यत् । प्रदाव्यइति प्र-दाव्यः । सः । एव । एनम् । स्वदयति । अह्नाम् । विधान्यामि
 तिवि-धान्याम् । एकाएकायामित्येक-अष्टकायाम् । अपूपम् । चतुश्शरावमिति च
 तुः-शरावम् । पक्त्वा । प्रातः । एतेन । कर्षम् । उपेति । ओपेत् । यदि । [२५]
 दहति । पुण्यसममिति पुण्य-समम् । भवति । यदि । न । दहति । पापसममिति
 पाप-समम् । एतेन । ह । स्म । वै । ऋषयः । पुरा । विज्ञानेनेति वि-ज्ञानेन । दीर्घ
 सत्रमिति दीर्घ-सत्रम् । उपेति । यन्ति । यः । वै । उपदृष्टारमित्युप-दृष्टारम् । उप
 श्रोतारमित्युप-श्रोतारम् । अनुख्यातारमित्यनु-ख्यातारम् । विद्वान् । यजते । समि
 ति । अमुष्मिन् । लोके । इष्टापू त्तेनेतीष्ट-पूतेन । गच्छते । अग्निः । वै । उपद्रेष्टे
 त्युप-द्रेष्टा । वायुः । उपश्रोतेत्युप-श्रोता । आदित्यः । अनुख्यातेत्यनु-ख्याता ।
 तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । समिति । अमुष्मिन् । लोके । इष्टापूतं
 नेतीष्ट-पूतेन । गच्छते । अयम् । नः । नभसा । पुरः । [२६] इति । आह ।
 अग्निः । वै । नभसा । पुरः । अग्निम् । एव । तत् । आह । एतत् । मे । गोणाय । इति ।
 सः । त्वम् । नः । नभसः । पते । इति । आह । वायुः । वै । नभसः । पतिः ।
 वायुम् । एव । तत् । आह । एतत् । मे । गोणाय । इति । देव । सः स्फानेति सं-
 स्फान् । इति । आह । असौ । वै । आदित्यः । देवः । सः स्फानइति सं-स्फानः ।
 आदित्यम् । एव । तत् । आह । एतत् । मे । गोणाय । इति ॥ २७ ॥ कुसीदन्त्वन्न एन
 मोषेद्यदि पुरा आदित्यमेव तदाहैतन्मे गोणयेति ॥ ❀ ❀ ॥ ८ ॥
 एतम् । युवानम् । परीति । वः । ददामि । तेन । क्रीडन्तीः । चरत् । प्रियेर्ण ॥

मा । नः । श्राप्त् । जनुषो । सुभागाइतिसु-भागाः । गयः । पोपेण । समिति ।
 इषा । मदेम ॥ नमः । महिमे । उत । चरुपुंषे । ते । मरुताम् । पितः । तत् । अहम् ।
 गृणामि ॥ अन्विति । मन्यस्य । सुयजेतिसु-यजा । यजाम् । जुष्टम् । देवानाम् । इदम् ।
 अस्तु । हव्यम् ॥ देवानाम् । एषः । उपनाहइत्युप-नाहः । आसीत् । अपाम् ।
 गर्भः । ओषधीषु । न्यक्तइतिनि-अक्तः ॥ सोमस्य । द्रुपसम् । अवृणीत् । पूषा ।
 [२८] वृहन् । अद्रिः । अमवत् । तत् । एषाम् ॥ पिता । वृथानाम् । पतिः । अ-
 म्रियानाम् । अथोइति । पिता । महताम् । गर्गराणाम् ॥ वृथसः । जरायुं । प्रतिधु-
 गितिप्रति-धुक् । पीयूषः । आमिख्या । मस्तु । घृतम् । अस्य । रेतः ॥ त्वाम् ।
 गावं । अवृणत् । राज्यायं । त्वाम् । हवन्तु । मरुतः । स्वर्काइतिसु-अर्काः ॥ वर्म-
 न् । रूपत्रस्यं । कुकुभि । शिश्रियाणः । ततः । नः । उग्रः । वीति । भज । वसूनि ॥
 व्यृद्धेनेतिवि-ऋद्धेन । वै । एषः । पशुना । यजते । यस्यं । एतानि । न । क्रियन्ते ।
 एषः । ह । तु । वै । समृद्धेनेतिसं-ऋद्धेन । यजते । यस्यं । एतानि । क्रियन्ते ॥
 [२९] पू पाक्रियन्तएषोऽष्टौचं ॥ * * * * ॥१॥

सूर्यः । देवः । द्विविपद्भ्यइतिद्विविपत्-भ्यः । धाता । रूपत्रायं । वायुः । प्र-
 जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ बृहस्पतिः । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । ज्योतिष्म-
 तीम् । जुहोतु ॥ यस्याः । ते । हरितः । गर्भः । अथोइति । योनिः । हिण्यर्थी ॥
 अङ्गानि । अहुंता । यस्यै । ताम् । देवैः । समिति । अजीगमम् ॥ एति । वर्तन ।
 वर्तय । नीति । निवर्तनेतिनि-वर्तन । वर्तय । इन्द्रे । नर्दबुद् । भूम्याः । चतस्रः ।
 प्रदिशइतिप्र-दिशः । तामिः । एति । वर्तय । पुनः ॥ वीति । ते । भिन्नाभि । तक्-
 रीम् । वीति । योनिम् । वीति । गवीन्यौ ॥ वीति । [३०] मातरम् । च । पुत्रम् ।
 च । वीति । गर्भम् । च । जरायुं । च ॥ बहिः । ते । अस्तु । बाल् । इति ॥ उरु-
 द्रुपसइत्युरु-द्रुपसः । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्दुः । पवमानः । धीरः । आनञ्ज ।
 गर्भम् ॥ एकंपदीत्येकं-पदी । द्विपदीतिद्वि-पदी । त्रिपदीतित्रि-पदी । चतुष्पदी-
 तिचतुः-पदी । पञ्चपदीतिपञ्च-पदी । षट् पदीतिषट्-पदी । सप्तपदीतिसप्त-पदी । अ-
 षट्पदीत्यष्ट-पदी । भुवंना । अन्विति । प्रथताम् । स्वाहा ॥ मही । द्यौः । पृथिवी ।
 च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिरूपताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-भिः ॥

[३१] गवीन्यौविचतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥
 इदम् । वाम् । आस्ये । हविः । प्रियम् । इन्द्रावृहस्पतीइतीन्द्रा-वृहस्पती ॥
 उक्थम् । मदः । च । शम्यते ॥ अयम् । वाम् । परीति । सिच्यते । सोमः । इन्द्रा
 वृहस्पतीइतीन्द्रा-वृहस्पती ॥ चारुः । मदाय । पीतये ॥ अस्मेइति । इन्द्रावृहस्पती
 इतीन्द्रा-वृहस्पती । गयिम् । धत्तम् । शतग्विन्मितिशत-ग्विनम् ॥ अश्वान्तमि
 त्यश्व-चन्तम् । सहस्रिणम् ॥ वृहस्पतिः । नः । परीति । पातु । पश्चात् । उत । उत्तं
 रस्मादित्युत-तरस्मात् । अधरात् । अघायोरित्यघ-योः ॥ इन्द्रः । पुरस्तात् । उत ।
 मध्यतः । नः । सखा । सखिभ्यइतिसखि-भ्यः । वरिवः । कृणोतु ॥ वीति । ते ।
 विष्वक् । वातजू तासइतिवात-जू तासः । अग्ने । भामासः । [३२] शुचे । शुचयः ।
 चरन्ति ॥ तुविमृख्यासइतितुवि-मृख्यासः । दिव्याः । नवग्वाः । वना । वनन्ति ।
 पूषता । रुजन्तः ॥ त्वाम् । अग्ने । मानुषीः । ईदते । विशः । होत्राविदुमितिहोत्रा-
 विदम् । विविचिमितिवि-विचिमू । रत्नधातंममिति रत्न-धातंमम् ॥ गृहा । सन्तम् ।
 सुभगेतिसु-भग । विश्वदर शतमिति विश्व-दर शतम् । तुविष्मणसम् । सुयजमिति
 सु-यजम् । घृतश्रियमिति घृत-श्रियम् ॥ धाता । ददातु । नः । गयिम् । ईशानः ।
 जगतः । पतिः ॥ सः । नः । पूर्णेन । वावन्तु ॥ धाता । प्रजायाइतिप्र-जायाः ।
 उत । गयः । ईशे । धाता । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । जजान ॥ धाता । पुत्रम् ।
 यजमानाय । दाता । [३३] तस्मै । उ । हव्यम् । घृतवदितिघृत-वत् । विधेम ॥ धाता ।
 ददातु । नः । गयिम् । प्राचीम् । जीवार्तुम् । अल्पिताम् ॥ वयम् । देवस्य । धीम्
 हि । सुमतिमिति सु-मतिम् । सत्यरावसइतिसत्य-रावसः ॥ धाता । ददातु । दाशुपे
 वस् नि । प्रजाकामायेति प्रजा-कामाय । मीढुपे । दुरोणइतिदुः-ओने ॥ तस्मै ।
 देवाः । अमृताः । समिति । व्ययन्ताम् । विश्वे । देवासः । अदितिः । सजोपाइति
 स-जोपाः ॥ अन्विति । नः । अद्य । अनुमतिरित्यनु-मतिः । यज्ञम् । देवेषु । मन्य
 ताम् ॥ अग्निः । च । हव्यवाह्नइतिहव्य-वाह्नः । भवताम् । दाशुपे । मयः ॥ अ
 न्विति । इत् । अनुमतइत्यनु-मते । त्वम् । [३४] मन्यासै । शम् । च । नः ।
 कृधि ॥ क्रत्वे । दक्षाय । नः । हिनु । प्रेति । नः । आयूपि । तारिपः ॥ अन्वि
 ति । मन्यताम् । अनुमन्यमानेत्यनु-मन्यमाना । प्रजावन्तमिति प्रजा-वन्तम् । गयिम् ।

अरूपीयमाणम् ॥ तंस्यै । वृयम् । हेडांसि । मा । अपीति । भूम । सा । नः । देवी ।
सुहवेतिसु-हवा । शर्म । यच्छतु ॥ यस्याम् । इदम् । प्रदिशीतिप्र-दिशि । यत् ।
विरोचतइतिवि-रोचते । अनुमतिमित्यनु-मतिम् । प्रतीति । भू पन्ति । आयवः ॥
यस्याः । उपस्थइत्युप-स्थः । उरु । अन्तरिखम् । सा । नः । देवी । सुहवेतिसु-हवा ।
शर्म । यच्छतु ॥ [३५] गकाम् । अहम् । सुहवामितिसु-हवाम् । सुष्टुतीतिसु-
स्तुती । हुवे । शृणोतु । नः । सुभगेतिसु-भगा । बोधतु । लना ॥ सीव्यतु । अपः ।
सू च्या । अच्छिद्यमानया । ददातु । धीरम् । शतदायमिति शत-दायम् । उक्थ्यम् ॥
याः । ते । राके । सुमतयइतिसु-मतयः । सुपेशंसइतिसु-पेशंसः । यार्भिः । ददांसि ।
दाशुपै । वसू नि ॥ तार्भिः । नः । अद्य । सुमनाइतिसु-मनाः । उपागहीत्युप-आ
गहि । सहस्रपोपमितिसहस्र-पोपम् । सुभगइतिसु-भगे । रराणा ॥ सिनीवालि । या ।
सुपाणिरितिसु-पाणिः ॥ कुहम् । अहम् । सुभगामितिसु-भगाम् । विद्वानापसुमिति
विद्वान-अपसम् । अस्मिन् । यज्ञे । सुहवामितिसु-हवाम् । जोह्वीमि ॥ सा । नः ।
ददातु । श्रवणम् । पितृणाम् । तस्याः । ते । देवि । हविषा । विधेम ॥ कुहः । देवा
नाम् । अमृतस्य । पत्नी । हव्या । नः । अस्य । हविषः । चिकेतु ॥ समिति । दा
शुपै । क्तिस्तु । भूरि । वामम् । रायः । पोपम् । चिकितुपै । दधातु ॥ [३६] भार्मा
सोदातात्वमन्तरिखम् ॥ सानो देवीसुहवाशर्मयच्छतु श्रवणञ्चतुर्विंशतिश्च ॥ ॥११॥

अग्नेतेजस्विन्वायुर्वसंवस्त्वैतद्वाअपाव्वायुरसिप्राणोनाम देवावैयद्यज्ञेननप्र
जापतिदेवासुरानायुर्दाष्टतय्युवान् ॥ सूर्योदेवइदव्वामेकादश ॥ ११ ॥ अग्ने तेजस्वि
न्वायुरसिच्छन्दसाव्वीर्यममातरश्चपट् त्रिंशत् ॥ ३६ ॥ अग्ने तेजस्विचिकितुपेदधातु ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

ह्रिः ओ (४) म् ॥

वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । ऋव्यते । यस्य । ह्रिः । अतिरिच्यतइत्यति-रि-
च्यते । सू र्यः । देवः । द्विविषद्वयइतिद्विवत्-भ्यः । इति । आह । बृहस्पतिना ।
च । एव । अस्य । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । च । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् ।
अपीति । वपति । स्व्यां सि । वै । एतत् । पशुम् । सचन्ते । यत् । एकदेवस्यइत्येक-
देवत्यः । आलंध्यइत्या-लंध्यः । भू यान् । भवति । यस्याः । ते । हरितः । गर्भः । इति ।
आह । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । एनाम् । गमयति । स्वप्साम् । अपंहत्याइत्यप-
हृत्यै । एति । वर्तन । वर्तय । इति । आह । [१] ब्रह्मणा । एव । एनम् । एति ।
वर्तयति । वीति । ते । भिनद्धि । त्करीम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः ।
एव । एतत् । उरुद्रपसइत्युरु-द्रपसः । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्दुः । इति । आह ।
प्रजेतिप्र-जा । वै । पशवः । इन्दुः । प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरिति
पशु-भिः । समिति । अर्द्धयति । दिवंम् । वै । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् ।
गच्छति । पृथिवीम् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । तत् । यत् । न । शमयेत् । आ-
र्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यजमानः । मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इति । [२]
आह । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । एव । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-
ऋद्धम् । च । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । च । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋ-
च्छति । यजमानः । भस्मना । अभि । समिति । उहति । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-
कृत्यै । अथोडति । अनयोः । वै । एपः । गर्भः । अनयोः । एव । एनम् । दद्याति ।
यत् । अवघेदित्यव-घेत् । अतीति । तत् । मेघेत् । यत् । न । अवघेदित्यव-घेत् ।
पशोः । आलंध्यस्येत्या-लंध्यस्य । न । अवेति । घेत् । पुरस्तात् । नाभ्याः । अ-
न्यत् । अवघेदित्यव-घेत् । उपरिष्ठात् । अन्यत् । पुरस्तात् । वै । नाभ्यै । [३] प्राण
इतिप्र-अनः । उपरिष्ठात् । अपानइत्यप-अनः । यावान् । एव । पशुः । तस्य । अ-
वेति । घृति । विष्णवे । शिपिविष्टयेतिशिपि-विष्टयम् । जुहोति । यत् । वै । यज्ञ-
स्य । अतिरिच्यतइत्यति-रिच्यते । यः । पशोः । भू मा । या । पुष्टिः । तत् । विष्णुः ।

शिपिविष्टतिशिपि-विष्टः । अतिरिक्तइत्यति-रिक्ते । एव । अतिरिक्तमित्यति-रि-
 क्तम् । दधाति । अतिरिक्तस्येत्यति-रिक्तस्य । शान्त्यै । अष्टाष्टुडित्यष्टा-ष्टुट् । हि
 रण्यम् । दखिण्णा । अष्टापदीत्यष्टा-पदी । हि । एषा । आत्मा । नवमः । पशोः ।
 आप्त्यै । अन्तरकोशइत्यन्तर-कोशे । उष्णीषेण । आर्विष्टितमित्या-विष्टितम् । भू-
 वति । एवम् । इव । हि । पशुः । उल्बम् । इव । चर्म । इव । मांसम् । इव ।
 अस्थि । इव । यावान् । एव । पशुः । तम् । आप्त्वा । अवेति । रुन्धे । यस्य ।
 एषा । यज्ञे । प्रार्यश्चित्तिः । क्रियते । इष्टा । वसीयान् । भवति ॥ [४] वर्तयेत्याह
 नइतिवैनाभ्याउल्बमिवैकविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

एति । वायोइति । भू प । शुचिणाइतिशुचि-णाः । उपेति । नः । सहस्रम् ।
 ते । नियुतइतिनि-युतः । विश्ववारेतिविश्व-वार ॥ उपोइति । ते । अन्धः । मद्यम् । अ-
 यामि । यस्य । देव । दधिपे । पूर्वपेयमितिपूर्व-पेयम् ॥ आकृत्याइत्या-कृत्यै ।
 त्वा । कामाय । त्वा । समृद्धइतिसं-ऋधे । त्वा । क्विक्रटा । ते । मनः । प्रजापंतय
 इतिप्रजा-पतये । स्वाहा । क्विक्रटा । ते । प्राणमितिप्र-अनम् । वायवे । स्वाहा ।
 क्विक्रटा । ते । चरुषुः । सू रीय । स्वाहा । क्विक्रटा । ते । श्रोत्रम् । द्यावापृथि-
 वीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । स्वाहा । क्विक्रटा । ते । वाचम् । सरस्वत्यै । स्वाहा ।
 [५] त्वम् । तुरीया । वशिनी । वशा । असि । सकृत् । यत् । त्वा । मनसा । गर्भः ।
 एति । अशयत् ॥ वशा । त्वम् । वशिनी । गच्छ । देवान् । सत्याः । सन्तु । यज
 मानस्य । कामाः ॥ अजा । असि । रथिष्ठेतिरथि-स्था । पृथिव्याम् । सीद । ऊर्वा ।
 अन्तरिख्यम् । उपेति । तिष्ठस्व । दिवि । ते । बृहत् । भाः ॥ तन्तुम् । तन्वन्न । रज
 सः । भानुम् । अन्विति । इहि । ज्योतिष्मतः । पथः । रूप । धिया । कृतान् ॥
 अनुत्वणम् । वयत् । जोष्वाम् । अपः । मनुः । भव । जनय । दैव्यम् । जनम् ॥
 मनसः । हविः । असि । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । वर्णः । गात्राणाम् । ते । गात्रभा-
 जइतिगात्र-भाजः । भू यास्म ॥ [६] सरस्वत्यैस्वाहामनुस्त्रयोदशच ॥ ॥२॥

इमेइति । वै । सह । आस्ताम् । तेइति । वायुः । वीति । अवान् । तेइति ।
 गर्भम् । अदधाताम् । तम् । सोमः । प्रेति । अजनयतु । अग्निः । अग्रसत् । सः ।
 एतम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । आग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । अप

श्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । एनाम् । अग्नेः । अधि । निरिति ।
 अक्रीणात् । तस्मात् । अपीति । अन्यदेवत्यामित्यन्य-देवत्याम् । आलभमानइत्या-
 लभमानः । अग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् ।
 अग्नेः । एव । एनाम् । अधीति । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीय । एति । लभते । यत् ।
 [७] वायुः । व्यादिति वि-अवात् । तस्मात् । वायव्या । यत् । इमेइति । गर्भम् ।
 अदधाताम् । तस्मात् । द्यावापृथिव्येतिद्यावा-पृथिव्या । यत् । सोमः । प्रेति । अजं
 नयत् । अग्निः । अग्रसत् । तस्मात् । अग्नीषोमीयेत्यग्नी-सोमीया । यत् । अनयोः ।
 वियस्योरिति वि-यस्योः । वाक् । अवदत् । तस्मात् । सारस्वती । यत् । प्रजापतिरि-
 तिप्रजा-पतिः । अग्नेः । अधीति । निस्क्रीणादितिनिः-अक्रीणात् । तस्मात् । प्रा-
 जापत्येतिप्राजा-पत्या । सा । वै । एपा । सर्वदेवत्येति सर्व-देवत्या । यत् । अजा ।
 वृशा । वायव्याम् । एति । लभेत । भूतिकामइतिभूति-कामः । वायुः । वै । ख्ये
 पिष्ठा । देवता । वायुम् । एव । स्वेन । [८] भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धा-
 वति । सः । एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । द्यावापृथिव्यामितिद्यावा-पृ-
 थिव्याम् । एति । लभेत । कृपमाणः । प्रतिष्ठाकामइतिप्रतिष्ठा-कामः । दिवः । एव ।
 अस्मै । पर्जन्यः । वरूपति । वीति । अस्याम् । ओपंधयः । रोहन्ति । समरुक्कमि-
 तिसं-अरुक्कम् । अस्य । मस्यम् । भवति । अग्नीषोमीयामित्यग्नी-सोमीयाम् । एति ।
 लभेत । यः । कामयेत । अन्नवानित्यन्न-वान् । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्याम् ।
 इति । अग्निना । एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । सोमेन । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
 अन्नवानित्यन्न-वान् । एव । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति । सारस्वतीम् । एति । ल-
 भेत । यः । [९] ईश्वरः । वाचः । वदितोः । सन्न । वाचम् । न । वदेत् । वाक् ।
 वै । सरस्वती । सरस्वतीम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धा-
 वति । सा । एव । अस्मिन्न । वाचम् । दधाति । प्राजापत्यामितिप्राजा-पत्याम् ।
 एति । लभेत । यः । कामयेत । अनभिजितमित्यनभि-जितम् । अभीति । जये-
 यम् । इति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभिः । एव । अ-
 नभिजितमित्यनभि-जितम् । अभीति । जयति । वायव्या । उपाकरोतीत्युप-
 आकरोति । वायोः । एव । एनाम् । अवरुध्येत्यव-रुध्य । एति । लभते । आकृत्या

इत्या-कू त्यै । त्वा । कामाय । त्वा । [१०] इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः ।
एव । एतत् । किक्किटाकारमिति किक्किटा-कारम् । जुहोति । किक्किटाकारेणेति कि
क्किटा-कारेण । वै । ग्राम्याः । पशवः । स्मन्ते । प्रेति । आरण्याः । पतन्ति । यत् ।
किक्किटाकारमिति किक्किटा-कारम् । जुहोति । ग्राम्याणाम् । पशू नाम् । धृत्यै ।
पर्यभाषितपरि-अशौ । क्रियमाणे । जुहोति । जीवन्तीम् । एव । एनाम् । सुवर्ग
मिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति । त्वम् । तुरीया । वशिनी । वशा । असि ।
इति । आह । देवत्रेति देव-त्रा । एव । एनाम् । गमयति । सत्याः । सन्तु । यजमा
नस्य । कामाः । इति । आह । एषः । वै । कामः । [११] यजमानस्य । यत् । अ
नार्तः । उद्वचमित्युत्-क्वचम् । गच्छति । तस्मात् । एवम् । आह । अजा । असि ।
रयिष्ठेति रयि-स्था । इति । आह । एषु । एव । एनाम् । लोकेषु । प्रतीति । स्थाप
यति । दिवि । ते । बृहत् । भाः । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गे । एव । अस्मै ।
लोके । ज्योतिः । दधाति । तन्तुम् । तन्वन् । रजसः । भानुम् । अन्विति । इहि ।
इति । आह । इमान् । एव । अस्मै । लोकान् । ज्योतिष्मतः । करोति । अनुत्त्व
णम् । वयत् । जोष्वाम् । अपः । इति । [१२] आह । यत् । एव । यज्ञे । उत्त्व
णम् । क्रियते । तस्य । एव । एषा । शान्तिः । मनुः । भव । जनय । दैव्यम् ।
जनम् । इति । आह । मानव्यः । वै । प्रजाइति प्र-जाः । ताः । एव । आद्याः ।
कुरुते । मनसः । हविः । असि । इति । आह । स्वगाकृत्याइति स्वगा-कृत्यै । गात्रा
णाम् । ते । गात्रभाजइति गात्र-भाजः । भू यास्म । इति । आह । आशिपमित्या-शि
पम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तस्यै । वै । एतस्याः । एकम् । एव । अदे
वयजनमित्यदेव-यजनम् । यत् । आलंधायामित्या-लंधायाम् । अभ्रः । [१३]
भवति । यत् । आलंधायामित्या-लंधायाम् । अभ्रः । स्यात् । अपिस्वल्प-सु ।
वा । प्रवेशयेदिति प्र-वेशयेत् । सर्वांम् । वा । प्रेति । अश्नीयात् । यत् । अपिस्वल्प
प-सु । प्रवेशयेदिति प्र-वेशयेत् । यज्ञवेशसमिति यज्ञ-वेशसम् । कुर्यात् । सर्वांम् ।
एव । प्रेति । अश्नीयात् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन् । धत्ते । सा । वै । एषा । त्र
याणाम् । एव । अवक्रुद्धेत्यव-क्रुद्धा । सव्वत्सरसदइति सव्वत्सर-सदः । सहस्रयाजि
नइतिसहस्र-याजिनः । गृहमेधिनइति गृह-मेधिनः । ते । एव । एतया । यजेरन् ।

तेषाम् । एव । एषा । आसा ॥ [१४] यथस्वेनसारस्वतीमालभेतयः कामायत्वाका
मोऽप्रइत्यभ्रोद्विचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

चित्तम् । च । चित्तिः । च । आर्कृतमित्या-कू तम् । च । आर्कृतिरित्या-कू तिः ।
च । विज्ञातमिति-वि-ज्ञातम् । च । विज्ञानमिति-वि-ज्ञानम् । च । मनः । च । शर्कराः ।
च । दर शः । च । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासः । च । बृहत् । च । ग्यन्तरमितिरथ-न्तरम् ।
च । प्रजापतिरिति-प्रजा-पतिः । जयान् । इन्द्राय । वृष्णे । प्रेति । अयच्छत् । उग्रः ।
पूतनाज्येषु । तस्मै । विशः । समिति । अनमन्तु । सर्वाः । सः । उग्रः । सः ।
हि । हव्यः । बभूव । देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्येत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन् ।
सः । इन्द्रः । प्रजापतिमिति-प्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतान् । ज
यान् । प्रेति । अयच्छत् । तान् । अजुहोत् । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अज
यन् । यत् । अजयन् । तत् । जयानाम् । जयत्वमिति-जय-त्वम् । स्पष्टमानेन ।
एते । होतव्याः । जयति । एव । ताम् । पृतनाम् ॥ [१५] उपपन्नविंशतिश्च ॥१॥

अभिः । भूतानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । सः । मा । अवतु । इन्द्रः ।
ज्येष्ठानाम् । यमः । पृथिव्याः । वायुः । अन्तरिग्व्यस्य । सूर्यैः । दिवः । चन्द्रमाः ।
नरुपत्राणाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणः । मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । अपाम् । समुद्रः ।
स्रोत्यानाम् । अन्नम् । साम्राज्यानामिति-मां-राज्यानाम् । अधिपतीत्यधि-पति ।
तत् । मा । अवतु । सोमः । ओषधीनाम् । सविता । प्रमवानामिति-प्र-सवानाम् ।
रुद्रः । पृथू नाम् । त्वष्टा । रूपाणाम् । विष्णुः । पर्वतानाम् । मरुतः । गुणानाम् ।
अधिपतयुडत्याधि-पतयः । ते । मा । अवन्तु । पितरः । पितामहाः । पुरे । अवरे । तताः ।
ततामहाः । इह । मा । अवत ॥ अम्मिन् । ब्रह्मन् । अम्मिन् । गृध्रे । अम्याम् ।
आशिपीत्यां-शिपिं । अस्याम् । पुरोधायामिति-पुरः-धायांम् । अम्मिन् । कर्मन् ।
अस्याम् । देवहृत्यामिति-देव-हृ त्याम् ॥ [१६] अग्रममदशच्च ॥ ❀ ॥५॥

देवाः । वै । यन् । यज्ञे । अकुर्वन् । तन् । असुंगः । अकुर्वन् । ते । देवाः ।
एतान् । अभ्यातानानित्यभि-आतानान् । अण्डयन् । तान् । अभ्यातन्वन्तव्याभि-
आतन्वन्त । यत् । देवानाम् । कर्म । आमोन् । आर्ष्यन् । तन् । यत् । असुंग
णाम् । न । तन् । आर्ष्यन् । यन् । कर्मणा । इम्येन । तत्र । होतव्याः । क्रुञ्चोति ।

एव । तेन । कर्मणा । यत् । विश्वे । देवाः । समभरुन्नितिसं-अभरन् । तस्मात् । अभ्यातानाइत्यभि-आतानाः । वैश्वदेवाइति वैश्व-देवाः । यत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । जयान् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । जयाः । प्रजापत्याइति प्राजा-पत्याः । [१७] यत् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत् । तत् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र-भृताम् । राष्ट्रभृत्वमिति राष्ट्रभृत्-त्वम् । ते । देवाः । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । असुरान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत् । जयैः । अजयन् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत् । यत् । देवाः । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । असुरान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत् । तत् । अभ्यातानानामित्यभि-आतानानाम् । अभ्यातानत्वमित्यभ्यातान-त्वम् । यत् । जयैः । अजयन् । तत् । जयानाम् । जयत्वमिति जय-त्वम् । यत् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत् । तत् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र-भृताम् । राष्ट्रभृत्वमिति राष्ट्रभृत्-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । एतान् । जुहुयात् । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । एव । भ्रातृव्यान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वते । जयैः । अजयति । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रम् । एति । दत्ते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥ [१८] प्रजापत्यास्सोऽष्टादशच ॥ * * * ॥ ६ ॥

ऋतापाद् । ऋतधामेत्युत-धाम् । अग्निः । गन्धर्वः । तस्य । औपधयः । अप्सरसः । ऊर्जः । नाम । सः । इदम् । ब्रह्म । ख्यत्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्म । ख्यत्रम् । पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सु-हितइतिसं-हितः । विश्वसामेति विश्व-साम् । सूर्यः । गन्धर्वः । तस्य । मरीचयः । अप्सरसः । आयुवइत्या-युवः । सुपुत्रइतिसु-सुत्रः । सूर्यरश्मिरिति सूर्य-रश्मिः । चन्द्रमाः । गन्धर्वः । तस्य । नखपत्राणि । अप्सरसः । वेकुरयः । भुज्युः । सुपर्णइतिसु-पर्णः । यज्ञः । गन्धर्वः । तस्य । दक्षिणाः । अप्सरसः । स्तवाः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । विश्वकर्मति विश्व-कर्मा । मनः । [१९] गन्धर्वः । तस्य । ऋत्सामानीत्यक्-सामानि । अप्सरसः । बह्वयः । इपिरः । विश्वव्यञ्जाइति विश्व-व्यञ्जाः । वातः । गन्धर्वः । तस्य । आपः । अप्सरसः । मुदाः । भुवनस्य । पते । यस्य । ते । उपरि । गृहाः । इह । च ॥ सः ।

नः । रास्व । अज्यानिम् । रायः । पोपम् । सुवीर्यमिति सुवीर्यम् । सव्वध्मरीणामि
 तिसं-वध्मरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ परमेष्ठी । अधिपतिरित्याधि-पतिः । मृत्युः । गन्धर्वः ।
 तस्य । विश्वम् । अपसरसः । भुवः । सुख्यितिरिति सु-ख्यितिः । सुभूतिरिति सु-भूतिः ।
 भद्रकृदिति भद्र-कृत् । सुवर्वानिति सुवर्-वान् । पर्जन्यः । गन्धर्वः । तस्य । विद्युत् इति
 वि-द्युतः । अपसरसः । रुचः । दूरे हेतिरिति दूरे-हेतिः । अमृडयः । [२०] मृत्युः ।
 गन्धर्वः । तस्य । प्रजाइति प्र-जाः । अपसरसः । भीरुवः । चारुः । कृपणकाशीति
 कृपण-काशी । कामः । गन्धर्वः । तस्य । आधयइत्या-धयः । अपसरसः । शोचय
 न्तीः । नार्म । सः । इदम् । ब्रह्म । रूपत्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्म । रूपत्रम् ।
 पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सः । नः । भुवनस्य । पते । यस्य । ते ।
 उपरि । गृहाः । इह । च ॥ उरु । ब्रह्मणे । अस्मै । रूपत्राय । महि । शर्म । यच्छ ॥
 [२१] मनोऽमृडयषट् चत्वारिंशच्च ॥ * * * ॥ ७ ॥

राष्ट्रकामायेति राष्ट्र-कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिरा
 ष्ट्र-भृतः । राष्ट्रे ण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । अवेति । रुन्धे । राष्ट्रम् । एव । भव
 ति । आत्मने । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । प्रजेति
 प्र-जा । राष्ट्रम् । पशवः । राष्ट्रम् । यत् । श्रेष्ठः । भवति । राष्ट्रे ण । एव । रा
 ष्ट्रम् । अवेति । रुन्धे । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति । ग्रामकामायेति ग्राम-का
 माय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । सजाताइतिस-
 जाताः । राष्ट्रे ण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रु
 न्धे । ग्रामी । [२२] एव । भवति । अधिदेवनइत्यधि-देवने । जुहोति । अधिदेव
 नइत्यधि-देवने । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । ते । ए
 नम् । अवरुद्धा इत्यव-रुद्धाः । उपेति । तिष्ठन्ते । रथमुखइतिरथ-मुखे । ओजस्काम
 स्पेत्योर्जः-कामस्य । होतव्याः । ओजः । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । ओजः ।
 रथः । ओजमा । एव । अस्मै । ओजः । अवेति । रुन्धे । ओजस्वी । एव । भव
 ति । यः । राष्ट्रात् । अर्पभू तइत्यर्प-भू तः । स्यात् । तस्मै । होतव्याः । यावन्तः ।
 अस्य । रथाः । स्युः । तान् । वृ यात् । युद्ध्वम् । इति । राष्ट्रम् । एव । अस्मै । युज
 क्ति । [२३] आहुतयइत्या-हुतयः । वै । एतस्य । अकर्त्तृमाः । यस्य । राष्ट्रम् । न ।

कल्पते । स्वर्गस्येतिस्व-रथस्य । दक्षिणम् । चक्रम् । प्रवृहोतिप्र-वृह । नाडीम् । अभी-
ति । जुहुयात् । आहुतीरित्या-हुतीः । एव । अस्य । कल्पयति । ताः । अस्य । कल्प-
मानाः । राष्ट्रम् । अन्विति । कल्पते । सहस्रग्रामइतिसं-ग्रामे । सध्यंत्तइतिसं-यत्ते ।
होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रे । खलुं । वै । एते । व्यायच्छ-
न्तइतिवि-आयच्छन्ते । ये । सहस्रग्राममितिसं-ग्रामम् । सध्यन्तीतिसं-यन्ति । यस्य ।
पूर्वस्य । जुहति । सः । एव । भवति । जयति । तम् । सहस्रग्राममितिसं-ग्रामम् । मा-
न्धुकः । इध्मः । [२४] भवति । अङ्गाराः । एव । प्रतिवेष्टमानाइतिप्रति-वेष्टमा-
नाः । अमित्राणाम् । अस्य । सेनाम् । प्रतीति । वेप्यन्ति । यः । उन्माद्येदित्युत्-
माद्येत । तस्मै । होतव्याः । गन्धर्वाप्सरसइतिगन्धर्व-अप्सरसः । वै । एतम् । उदि-
ति । मादयन्ति । यः । उन्माद्यतीत्युत्-माद्यति । एते । खलुं । वै । गन्धर्वाप्सर-
सइतिगन्धर्व-अप्सरसः । यत् । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः ।
स्वाहा । इति । जुहोति । तेन । एव । एनान् । जमयति । नैयग्रोधः । औदुम्बरः ।
आश्वत्थः । प्लाख्यः । इति । इध्मः । भवति । एते । वै । गन्धर्वाप्सरसामितिगन्धर्व-
अप्सरसाम् । गृहाः । स्वे । एव । एनान् । [२५] आयतनइत्या-यतने । जमय-
ति । अभिचरतेत्यभि-चरता । प्रतिलोममितिप्रति-लोमम् । होतव्याः । प्राणानिति
प्र-एनान् । एव । अस्य । प्रतीचः । प्रतीति । योति । तम् । ततः । येन । केन । च ।
स्तृणुते । स्वकृतइतिस्व-कृते । इरिणे । जुहोति । प्रदरइतिप्र-दरे । वा । एतत् । वै ।
अस्यै । निर्-ऋतिगृहीतमितिनिर्-ऋति-गृहीतम् । निर्-ऋतिगृहीतइतिनिर्-ऋति-
गृहीते । एव । एनम् । निर्-ऋत्येतिनिः-ऋत्या । ग्राहयति । यत् । वाचः । क्रुम् ।
तेन । वपद् । करोति । वाचः । एव । एनम् । क्रुरेण । प्रेति । वृश्चति । ताजक् । आ-
र्तिम् । एति । ऋच्छति । यस्य । कामयेत । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । [२६] एति । ददी-
य । इति । तस्य । सभायाम् । उत्तानइत्युत्-तानः । निपद्येतिनि-पद्यं । भुवनस्य ।
पते । इति । तृणानि । समिति । गृहीयात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । भु-
वनस्य । पतिः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अ-
द्यम् । एति । दत्ते । इदम् । अहम् । अमुष्यं । आमुष्यायणस्यं । अन्नाद्यमित्यं-
न्न-अद्यम् । ह्यमि । इति । आह । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । एव । अस्य । ह्यति ।

पह् भिरितिपद्-भिः । ह्यति । पद् । वै । ऋतवः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव ।
 अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । आदायेत्या-दायं । ऋतवः । अस्मै । अनु । प्रेति ।
 यच्छन्ति । [२७] यः । ज्येष्ठवन्धुरितिज्येष्ठ-वन्धुः । अपभूतइत्यर्प-भूतः । स्यात् ।
 तम् । स्थले । अवसाद्येत्यव-साद्यं । ब्रह्मोदनमितिब्रह्म-ओदनम् । चतुश्शरा
 वमितिचतुः-शरावम् । पक्त्वा । तस्मै । ह्येत्याः । वर्ष्मै । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-
 भृतः । वर्ष्मै । स्थलम् । वर्ष्मणा । एव । एनम् । वर्ष्मै । समानानाम् । गमयति ।
 चतुश्शरावइतिचतुः-शरावः । भवति । दिख्यु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । स्थीरे ।
 भवति । रुचम् । एव । अस्मिन्न । दधाति । उदिति । ह्यति । श्रुत्वायेतिश्रुत-
 त्वायं । सर्पिष्वान् । भवति । मेध्यत्वायेतिमेध्य-त्वायं । चत्वारः । आर्पेयाः । प्रेति ।
 अश्नन्ति । दिशाम् । एव । ज्योतिपि । जुहोति ॥ [२८] ग्रामीयुनक्तीधमस्वए
 वैनानन्नाद्यैश्चछन्त्येकान्नपञ्चाशच्च ॥ * * * ॥ ८ ॥

देविकाः । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । छन्दांसि । वै ।
 देविकाः । छन्दांसि । इव । खलु । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । छन्दोभिरितिछन्दः-
 भिः । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति ।
 मिथुनी । एव । तेन । करोति । अन्विति । एव । अस्मै । अनुमतिरित्यनु-मतिः ।
 मन्यते । गृते । राका । प्रेति । सिनीवाली । जनयति । प्रजास्वितिप्र-जासु । एव ।
 प्रजातास्वितिप्र-जातासु । कुह्ना । वाचम् । दधाति । एताः । एव । निरिति । वपेत् ।
 पशुकामइतिपशु-कामः । छन्दांसि । वै । देविकाः । छन्दांसि । [२९] इव ।
 खलु । वै । पशवः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जन
 यति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । प्रेति । एव । तेन । वापयति । अन्विति ।
 एव । अस्मै । अनुमतिरित्यनु-मतिः । मन्यते । गृते । राका । प्रेति । सिनीवाली ।
 जनयति । पशून् । एव । प्रजातानितिप्र-जातान् । कुह्ना । प्रतीति । स्थापयति ।
 एताः । एव । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । छन्दांसि । वै । देवि
 काः । छन्दांसि । इव । खलु । वै । ग्रामः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव ।
 अस्मै । ग्रामम् । [३०] अवेति । रुन्धे । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः ।
 एव । एनम् । ग्रामस्य । दधाति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ज्योगामयावीति

ज्योक्-आमयावी । छन्दाँसि । वै । देविकाः । छन्दाँसि । खलु । वै । एतम् ।
 अभीति । मन्यन्ते । यस्य । ज्योक् । आमयति । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव ।
 एनम् । अगदम् । करोति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । वै । एतस्य ।
 अक्लप्तम् । यस्य । ज्योक् । आमयति । मध्यतः । एव । अस्य । तेन । कल्पयति ।
 एताः । एव । निरिति । [३१] वपेत् । यम् । यज्ञः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् ।
 छन्दाँसि । वै । देविकाः । छन्दाँसि । खलु । वै । एतम् । न । उपेति । नम
 न्ति । यम् । यज्ञः । न । उपनमतीत्युप-नमति । प्रथमम् । धातारम् । करोति ।
 मुखतः । एव । अस्मे । छन्दाँसि । दधाति । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति ।
 एताः । एव । निरिति । वपेत् । ईजानः । छन्दाँसि । वै । देविकाः । यातया
 मानीतियात-यामानि । इव । खलु । वै । एतस्य । छन्दाँसि । यः । ईजानः ।
 उत्तममित्युत्-तमम् । धातारम् । करोति । [३२] उपरिंष्टात् । एव । अस्मै । छन्दाँ
 सि । अयातयामानीत्ययात-यामानि । अवेति । रुन्धे । उपेति । एनम् । उत्तर
 इत्युत्-त्तरः । यज्ञः । नमति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । यम् । मेधा । न ।
 उपनमेदित्युप-नमेत् । छन्दाँसि । वै । देविकाः । छन्दाँसि । खलु । वै । एतम् ।
 न । उपेति । नमन्ति । यम् । मेधा । न । उपनमतीत्युप-नमति । प्रथमम् । धाता
 रम् । करोति । मुखतः । एव । अस्मै । छन्दाँसि । दधाति । उपेति । एनम् ।
 मेधा । नमति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । [३३] रुकामइतिरुक्-कामः ।
 छन्दाँसि । वै । देविकाः । छन्दाँसि । इव । खलु । वै । रुक् । छन्दोभिरिति
 छन्दः-भिः । एव । अस्मिन् । रुचम् । दधाति । रूपीरे । भवन्ति । रुचम् । एव ।
 अस्मिन् । दधति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । रुचः ।
 दधाति । गायत्री । वै । अनुमतिरित्यनु-मतिः । त्रिष्टुक् । राका । जर्गती । सिनी
 वाली । अनुष्टुपित्यनु-स्तुप् । कुहूः । धाता । वपट् कारइतिवपट्-कारः । पूर्वप्रख्यइति
 पूर्व-प्रख्यः । राका । अपरप्रख्यइत्यपर-प्रख्यः । कुहूः । अमावास्यात्यामा-वास्या । सि
 नीवाली । पौर्णमासीतिपौर्ण-मासी । अनुमतिरित्यनु-मतिः । चन्द्रमाः । धाता ।
 अष्टौ । [३४] वसवः । अष्टारूपेत्यष्टा-अरूपरा । गायत्री । एकादश । रुद्राः । एका
 दशाख्येत्येकादश-अरूपरा । त्रिष्टुप् । द्वादश । आदित्याः । द्वादशाख्येतिद्वादश-

अख्यम् । जगती । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अनुष्टुभित्यनु-स्तुप् । धाता । वपट् का
 इति वपट् -कारः । एतत् । वै । देविकाः । सर्वाणि । च । छन्दाँ सि । सर्वाः ।
 च । देवताः । वपट् कारइति वपट्-कारः । ताः । यत् । सह । सर्वाः । निर्वपेदिति
 निः-वपेत् । ईश्वराः । एनम् । प्रदहइति प्र-दहः । देइति । प्रथमेइति । निरुप्येति निः-
 उप्य । धातुः । तृतीयम् । निरिति । वपेत् । तथोइति । एव । उत्तरेइत्युत्-त्तरे । नि
 रिति । वपेत् । तथा । एनम् । न । प्रेति । दहन्ति । अथोइति । यस्मै । कामाय ।
 निरुप्यन्तइति निः-उप्यन्ते । तम् । एव । आभिः । उपेति । आप्नोति ॥ [३५] पशु
 कामश्छन्दाँ सिवैदेविकाश्छन्दाँ सिग्रामङ्कल्पयत्येताएव निरुत्तमन्धातारङ्करोति मे
 धानमरयेताएव निर्वपेदशौ दहन्ति नवंच ॥ * * * ॥९॥

देविकाः प्रजाकामो मिथुनी पशुकामः प्रैवग्रामकामो ज्योगामयाधीयँ ज्ञोय
 ईजानोयम्मे धारुक्कामोऽशौ ॥ देविका भवन्ति दधति गृष्ट्र कामाय भवति दधाति ॥

वास्तोः । पते । प्रतीति । जानीहि । अस्मान् । स्वावेशइति सु-आवेशः । अनमी
 वः । भव । नः ॥ यत् । त्वा । ईर्महे । प्रतीति । तत् । नः । जुपस्व । शम् । नः । एधि ।
 द्विपदइति द्वि-पदे । शम् । चतुष्पदइति चतुः-पदे ॥ वास्तोः । पते । शम्भया । सः स
 देतिसं-सदा । ते । सखीमहि । श्वया । गातुमत्येति गातु-मत्या ॥ आवः । ख्येमे ।
 उत । योगे । वरम् । नः । यूयम् । पात् । स्वस्तिभिरिति स्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥
 यत् । सायम्प्रातरिति सायं-प्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । आहुतीष्ट
 काइत्याहुति-इष्टकाः । एव । ताः । उपेति । धत्ते । [३६] यजमानः । अहोरात्रा
 णीत्यहः-रात्राणि । वै । एतस्य । इष्टकाः । यः । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । यत् ।
 सायम्प्रातरिति सायं-प्रातः । जुहोति । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । एव । आप्त्वा ।
 इष्टकाः । कृत्वा । उपेति । धत्ते । दशं । समानत्रं । जुहोति । दशाख्येरेति दशं-अ
 ख्यम् । विराडिति वि-राट् । विराजमिति वि-राजम् । एव । आप्त्वा । इष्टकाम् । कृत्वा ।
 उपेति । धत्ते । अथोइति । विराजीति वि-राजि । एव । यज्ञम् । आप्नोति । चित्य
 श्रित्यइति चित्यः-चित्यः । अस्य । भवति । तस्मात् । यत्रं । दशं । उपित्वा । प्रया
 तीति प्र-याति । तत् । यज्ञवास्विति यज्ञ-वास्तु । अवास्तु । एव । तन । यन । ततः ।
 अर्वाचीनम् । [३७] रुद्रः । खलु । वै । वास्तोष्पतिरिति वास्तोः-पतिः । यत् ।

अहुंत्वा । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । प्रयायादितिप्र-यायात् । रुद्रः । ए
 नम् । भूत्वा । अग्निः । अनू त्यायेत्यनु-उत्थाय । हन्यात् । वास्तोष्पतीयमितिवा
 स्तोः-पतीयम् । जुहोति । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न ।
 आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । यत् । युक्ते । जुहुयात् । यथा । प्रयातइति
 प्र-याते । वास्तौ । आहुंतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । तादृक् । एव । तत् । यत् ।
 अयुक्ते । जुहुयात् । यथा । खेमे । आहुंतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । तादृक् ।
 एव । तत् । अहुंतम् । अस्य । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । स्यात् । [३८]
 दखिणः । युक्तः । भवति । सव्यः । अयुक्तः । अर्थ । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-
 पतीयम् । जुहोति । उभयम् । एव । अकः । अर्परिवर्गमित्यर्परि-वर्गम् । एव । ए
 नम् । शमयति । यत् । एकया । जुहुयात् । दर्विहोममितिदर्वि-होमम् । कुर्यात् ।
 पुगोनुवाक्यामितिपुरः-अनुवाक्याम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । याज्यया । जुहोति ।
 सदेवत्वायेतिसदेव-त्वाय । यत् । हुते । आदध्यादित्या-दध्यात् । रुद्रम् । गृहान् ।
 अन्वारोहयेदित्यनु-आरोहयेत् । यत् । अवरूपाणानीत्यव-रूपाणानि । असम्प्रख्या
 प्येत्यसं-प्रख्याप्य । प्रयायादितिप्र-यायात् । यथा । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् ।
 वा । आदहनमित्या-दहनम् । वा । तादृक् । एव । तत् । अयम् । ते । योनिः ।
 ऋत्विजः । इति । अरण्योः । समारोहयतीतिसं-आरोहयति । [३९] एपः । वै । अग्नेः ।
 योनिः । स्वे । एव । एनम् । योनौ । समारोहयतीतिसं-आरोहयति । अथोइति ।
 खलु । आहुः । यत् । अरण्योः । समारूढइतिसं-आरूढः । नश्येत् । उदिति । अस्य ।
 अग्निः । सी देत् । पुनगधेयइतिपुनः-आधेयः । स्यात् । इति । या । ते । अग्ने । य
 ज्ञियां । तनूः । तथा । एति । इहि । एति । रोह । इति । आत्मन् । समारोहयतइति
 सं-आरोहयते । यजमानः । वै । अग्नेः । योनिः । स्वार्थम् । एव । एनम् । योन्याम् ।
 समारोहयतइतिसं-आरोहयते ॥ [४०] धत्तेऽर्वाचीनं स्यात्समारोहयतिपञ्चत्वा
 रिंशच्च ॥ * * * * * ॥ १० ॥

त्वम् । अग्ने । वृहत् । वयः । दधासि । देव । दाशुपे ॥ कविः । गृहपतिरिति
 गृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिहव्य-वाद् । अग्निः । अजरः । पिता । नः । विशु
 रितिंवि-भुः । विभावेतिवि-भावा । सुदृशीकुइतिसु-दृशीकः । अस्मेइति ॥ सुगारू

हृपत्याइति सु-गारू हृपत्याः । समिति । इपः । दिदीहि । अस्मद्रियगित्यस्म-द्रियक् ।
 समिति । मिमीहि । श्रवाः सि ॥ त्वम् । च । सोम । नः । वशः । जीवातुम् । न ।
 मरामहे ॥ प्रियस्तोत्रइति प्रिय-स्तोत्रः । वनस्पतिः ॥ ब्रह्मा । देवानाम् । पदशीरिति
 पद-शीः । कवीनाम् । ऋषिः । विप्राणाम् । महिपः । मृगाणाम् ॥ श्येनः । गृध्रा
 णाम् । स्वधितिरिति स्व-धितिः । वनानाम् । सोमः । [४१] पवित्रम् । अतीति ।
 एति । रेभन् ॥ एति । विश्वदेवमिति विश्व-देवम् । सत्पतिमिति सत्-पतिम् । सूक्तै
 रितिसु-उक्तैः । अद्य । वृणीमहे ॥ सत्यसंवमिति सत्य-सवम् । सवितारम् ॥ एति ।
 सत्येन । रजसा । वर्तमानः । निवेशयन्निति नि-वेशयन् । अमृतम् । मर्त्यम् । च ॥
 हिरण्ययेन । सविता । स्थेन । एति । देवः । याति । भुवना । विपश्यन्निति वि-प
 श्यन् ॥ यथा । नः । अदितिः । करत् । पथे । नृभ्यइति नृ-भ्यः । यथा । गवे ॥
 यथा । तोकाय । रुद्रियम् ॥ मा । नः । तोके । तनये । मा । नः । आयुषि ।
 मा । नः । गोषु । मा । [४२] नः । अश्वेषु । गिरिपः ॥ वीरान् । मा । नः । रुद्र ।
 भामितः । वर्धाः । हविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते ॥ उदप्रुतइत्युद-प्रुतः । न ।
 वर्यः । स्वर्पमाणाः । वार्वदतः । अभिर्यस्य । इव । घोषाः ॥ गिरिभ्रजइति गिरि-भ्रजः ।
 न । ऊर्षयः । मदन्तः । बृहस्पतिम् । अभीति । अर्काः । अनावन् ॥ हः सैः ।
 इव । सखिभिरिति सखि-भिः । वार्वदद्विरिति वार्वदत्-भिः । अश्मन्मयानीत्यश्मन्-
 मयानि । नहना । व्यस्यन्निति वि-अस्यन् ॥ बृहस्पतिः । अभिकनिक्रददित्यभि-क
 निक्रदत् । गाः । उत । प्रेति । अस्तौत् । उदिति । च । विद्वान् । अगायन् ॥
 एति । इन्द्र । सानसिम् । गयिम् । [४३] सजित्वानमिति स-जित्वानम् । सदासह
 मितिसदा-सहम् ॥ वर पिष्टम् । ऊतये । भर ॥ प्रेति । ससाहि पे । पुरुहूतेति पुरु-
 हूत् । शत्रूर् । ज्येष्ठः । ते । शुष्यः । इह । रातिः । अस्तु ॥ इन्द्र । एति ।
 भर । दक्षिणेन । वसूनि । पतिः । सिन्धूनाम् । असि । ग्वतीनाम् ॥ त्वम् । सुत
 स्यं । पीतये । मद्यः । वृद्धः । अजायथाः ॥ इन्द्र । ज्येष्ठाय । सुक्रतोइतिसु-क्रतो ॥
 भुवः । त्वम् । इन्द्र । ब्रह्मणा । महान् । भुवः । विश्वेषु । मर्वनेषु । यज्ञियः ॥ भुवः ।
 नृन् । न्यौलः । विश्वस्मिन् । भे । ज्येष्ठः । च । मन्त्रः । [४४] विश्वचर् पणइति
 विश्व-चर् पणे ॥ मित्रस्यं । चर् पणीघृतइति चर्-पणि-घृतः । श्रवः । देवस्यं । सान

सिम् ॥ सुत्यम् । चित्रं श्रवस्तममिति चित्रं श्रवः तमम् ॥ मित्रः । जनान् । यातयति ।
 प्रजान्निति प्र-जानन् । मित्रः । दाधार । पृथिवीम् । उत । द्याम् ॥ मित्रः । कृष्टीः ।
 अग्निमिपेत्यग्नि-मिषा । अभीति । चष्टे । सत्याय । हव्यम् । घृतवदिति घृत-वत् । वि-
 धेम ॥ प्रेति । सः । मित्र । मर्तैः । अस्तु । प्रयस्वान् । यः । ते । आदित्य । शिख्यं
 ति । व्रतेन ॥ न । हन्यते । न । जीयते । त्वोतः । न । एनम् । अ० हः । अश्नो-
 ति । अन्तितः । न । दू रात् ॥ यत् । [४५] चित् । हि । ते । विशः । यथा ।
 प्रेति । देव । वरुण । व्रतम् ॥ मिनीमसि । द्यविद्यवीति द्यवि-द्यवि ॥ यत् । किम् ।
 च । इदम् । वरुण । दैव्ये । जने । अभिद्रोहमित्यभि-द्रोहम् । मनुष्याः । चरामसि ॥
 अचित्ती । यत् । तव । धर्मा । युयोपिम् । मा । नः । तस्मात् । एनसः । देव । गी-
 रिपः ॥ कितवासः । यत् । गिरिपुः । न । द्वीवि । यत् । वा । घ । सत्यम् । उत ।
 यत् । न । विद्म ॥ सर्वा । ता । वीति । स्य । शिथिरा । इव । देव । अर्थ । ते ।
 स्याम् । वरु । प्रियासः ॥ [४६] सोमोगोपुमारयिम्मन्त्रोयच्छिथिरासत्तर्च ॥११॥

विवाएतस्यावांयोद्भवेवैचित्तञ्चाभिर्भूतानान्देवावाअभ्यातानानृतानापाडाष्टका
 मायदेविकावास्तोष्पतेत्वमभेवृहदेकादश ॥११॥ विवाएतस्येत्याहमृत्युर्गन्धर्वोऽव
 रुन्धेमध्यतस्त्वमभेवृहत्पदू चत्वारि० शत् ॥ ४६ ॥ विवाएतस्यप्रियासः ॥ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

पूर्णा । पश्चात् । उत । पूर्णा । पुरस्तात् । उदिति । मध्यतः । पौर्णमासीति
 पौर्ण-मासी । जिगाय ॥ तस्याम् । देवाः । अधीति । सुँवसन्तइतिसं-वसन्तः ।
 उत्तमइत्युत्-तमे । नाके । इह । मादयन्ताम् ॥ यत् । ते । देवाः । अर्दधुः । भाग
 धेयमिति भाग-धेयम् । अर्मावास्यइत्यर्मा-वास्ये । सुँवसन्तइतिसं-वसन्तः । महि
 त्वेति महि-त्वा ॥ सा । नः । यज्ञम् । पिपृहि । विश्ववारइति विश्व-वारे । श्यम् । नः ।

धेहि । सुभगइतिसु-भगे । सुवीरमितिसु-वीरम् ॥ निवेशनीतिनि-वेशनी । सङ्ग-
 नीतिसं-गमनी । वसू नाम् । विश्वा । रूपाणि । वसू नि । आवेशयन्तीत्या-वेश
 यन्ती ॥ सहस्रपोपमितिसहस्र-पोपम् । सुभगेतिसु-भगा । रराणा । सा । नः । एति ।
 गन् । वचसा । [१] सव्विद्वानेतिसं-विदाना ॥ अग्नीपोमावित्यग्नी-सोमौ । प्रथमौ ।
 वीर्येण । वसू च । रुद्रान् । आदित्यान् । इह । जिन्वतम् ॥ माच्यम् । हि । पौर्ण
 मासमितिपौर्ण-मासम् । जुपेथाम् । ब्रह्मणा । वृद्धौ । सुकृतेनेतिसु-कृतेन । सातौ ।
 अथ । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सहवीरामितिसह-वीराम् । गयिम् । नीति । यच्छ
 तम् । आदित्याः । च । अङ्गिरसः । च । अग्नीन् । एति । अदधत् । ते । द्रु शू
 णमासावितिद्रु-श-पू णमासौ । प्रेति । ऐप्सन्नू । तेषाम् । अङ्गिरसाम् । निरुप्त
 मितिनिः-उप्तम् । हविः । आसीत् । अथ । आदित्याः । एतौ । होमौ । अपश्यन्नू ।
 तौ । अजुह्वुः । ततः । वै । ते । द्रु शू णमासावितिद्रु-श-पू णमासौ । [२] पूर्वे ।
 एति । अलभन्त । द्रु शू णमासावितिद्रु-श-पू णमासौ । आलभमानइत्या-लभ
 मानः । एतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । साख्यादितिस-अख्यात् । एव । द्रु
 शू णमासावितिद्रु-श-पू णमासौ । एति । लभते । ब्रह्मवादिन्द्रातिब्रह्म-वादिनः ।
 वदन्ति । सः । तु । वै । द्रु शू णमासावितिद्रु-श-पू णमासौ । एति । लभेत ।
 यः । एनयोः । अनुलोममित्यनु-लोमम् । च । प्रतिलोममितिप्रति-लोमम् । च । वि
 द्यात् । इति । अमावास्यायाइत्यमा-वास्यायाः । ऊर्ध्वम् । तत् । अनुलोममित्यनु-
 लोमम् । पौर्णमास्याइतिपौर्ण-मास्यै । प्रतीचीनम् । तत् । प्रतिलोममितिप्रति-लो
 मम् । यत् । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । पूर्वीम् । आलभेतेत्या-लभेत । प्रतिलो
 ममितिप्रति-लोमम् । एनौ । एति । लभेत । अमुम् । अपरूपीयमाणमित्यप-रूपीय
 माणम् । अनुं । अपेति । [३] रूपेयेत् । सरस्वतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् ।
 अमावास्याइत्यमा-वास्या । वै । सरस्वती । अनुलोममित्यनु-लोमम् । एव । एनौ ।
 एति । लभते । अमुम् । आप्यार्यमानमित्या-प्यार्यमानम् । अनुं । एति । प्यायते ।
 आग्निवैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पुरस्तान् ।
 निरिति । वपेत् । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् ।
 यत् । आग्नेयः । भवति । अग्निः । वै । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । यज्ञमुखमितियज्ञ-

मुसम् । एव । ऋद्धिम् । पुरस्तात् । धत्ते । यत् । वैष्णवः । भवति । यज्ञः । वै । वि
ष्णुः । यज्ञम् । एव । आरभ्येत्या-रभ्य । प्रेति । तनुते । सरस्वत्यै । चरुः । भवति ।
सरस्वते । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । अमावास्याेत्यमा-वास्या । वै । सर
स्वती । पूर्णमासइति पूर्ण-मासः । सरस्वान् । तौ । एव । साखादितिस-अखात् ।
एति । रभते । ऋध्नोति । आभ्याम् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । सरस्वते ।
भवति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै । मिथुनौ । गावौ ।
दखिणा । समृन्त्याइतिसं-ऋथ्ये ॥ [४] वर्षसावै ते द् शपूर्णमासावपतनुतेसरस्व
त्येपञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

ऋषयः । वै । इन्द्रम् । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । न । अपश्यन् । तम् । व
सिष्ठः । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । अपश्यत् । सः । अब्रवीत् । ब्राह्मणम् । ते । व
ख्यामि । यथा । त्वत्पुरोहिताइतित्वत्-पुरोहिताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजानिष्य
न्तइतिप्र-जनिष्यन्ते । अर्थ । मा । इतरेभ्यः । ऋषिभ्यइत्यृषि-भ्यः । मा । प्रेति ।
वोचः । इति । तस्मै । एतान् । स्तोमभागानितिस्तोम-भागान् । अब्रवीत् । ततः ।
वसिष्ठपुरोहिताइतिवसिष्ठ-पुरोहिताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । अजायन्त । तस्मात् ।
वासिष्ठः । ब्रह्मा । ऋषयः । प्रेति । एव । जायते । रश्मिः । असि । रूपयाय । त्वा ।
रूपयम् । जिन्व । इति । [५] आह । देवाः । वै । रूपयः । देवेभ्यः । एव । यज्ञम् ।
प्रेति । आह । प्रेतिरितिप्र-इतिः । असि । धर्मीय । त्वा । धर्मम् । जिन्व । इति ।
आह । मनुष्याः । वै । धर्मः । मनुष्येभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेति । आह । अन्विति
रियन्-इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व । इति । आह । एभ्यः । एव ।
लोकेभ्यः । यज्ञम् । प्रेति । आह । विष्टम्इतिवि-स्तम्भः । असि । वृष्ट्यै । त्वा ।
वृष्टिम् । जिन्व । इति । आह । वृष्टिम् । एव । अवेति । [६] रुन्धे । प्रवेतिप्र-वा ।
असि । अनुवेत्यनु-वा । असि । इति । आह । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । उशि
क् । असि । वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । इति । आह । अष्टौ ।
वसवः । एकादश । रुद्राः । द्वादश । आदित्याः । एतावन्तः । वै । देवाः । तेभ्यः ।
एव । यज्ञम् । प्रेति । आह । ओजः । असि । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । त्वा । पितृन् ।
जिन्व । इति । आह । देवान् । एव । पितृन् । अनु । समिति । तनोति । तनुः ।

असि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । जिन्व । [७] इति । आह ।
 पितृन् । एव । प्रजाइतिप्र-जाः । अनु । समिति । तनोति । पृतनापाद् । असि ।
 पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव ।
 पशून् । अनु । समिति । तनोति । रेवत् । असि । ओपधीभ्यइत्योपधि-भ्यः । त्वा ।
 ओपधीः । जिन्व । इति । आह । ओपधीषु । एव । पशून् । प्रतीति । स्थापयति ।
 अभिजिदित्यभि-जित् । असि । युक्तग्रवेतियुक्त-ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् ।
 जिन्व । इति । आह । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि ।
 प्राणायेतिप्र-अनार्य । त्वा । प्राणमितिप्र-अनम् । [८] जिन्व । इति । आह । प्र-
 जास्वितिप्र-जासु । एव । प्राणानितिप्र-अनान् । दधाति । त्रिवृदितित्रि-वृत् । अ-
 सि । प्रवृदितिप्र-वृत् । असि । इति । आह । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । सः रोह
 इतिसं-रोहः । असि । नीरोहइतिनि-रोहः । असि । इति । आह । प्रजात्याइतिप्र-
 जात्यै । वसुकः । असि । वेपथ्रिरितिवेप-थ्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि । इति ।
 आह । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [९] जिन्वेत्यवप्रजाजिन्वप्राणन्त्रिः शर्च ॥ २ ॥
 अग्निना । देवेन । पृतनाः । जयामि । गायत्रेण । छन्दसा । त्रिवृतेतित्रि-
 वृता । स्तोमेन । गन्तुरेणेतिरथं-तुरेण । साम्ना । वपट्कारेणेतिवपट्-कारेण । वज्रे
 ण । पूर्वजानितिपूर्व-जान् । धारुव्यान् । अर्धरान् । पादयामि । अवेति । एनान् ।
 वाधे । प्रतीति । एनान् । नुदे । अस्मिन् । रूपये । अस्मिन् । भूमिलोकइतिभू-
 मि-लोके । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमेण ।
 अतीति । एनान् । क्रामामि । इन्द्रेण । देवेन । पृतनाः । जयामि । त्रैष्टुभेन । छ-
 न्दसा । पञ्चदशेनेतिपञ्च-दशेन । स्तोमेन । बृहता । साम्ना । वपट्कारेणेतिवपट्-का-
 रेण । वज्रेण । [१०] सहजानितिसह-जान् । विश्वेभिः । देवेभिः । पृतनाः । ज-
 यामि । जागतेन । छन्दसा । सप्तदशेनेतिसप्त-दशेन । स्तोमेन । वामदेव्येनेति
 वाम-देव्येन । साम्ना । वपट्कारेणेतिवपट्-कारेण । वज्रेण । अपरजानित्यपर-जान् ।
 इन्द्रेण । सयुजइतिस-युजः । वयम् । सासह्याम् । पृतन्यतः ॥ मन्तः । वृत्राणि ।
 अप्रति ॥ यत् । ते । अमे । तेजः । तेन । अहम् । तेजस्वी । भू यासम् । यत् । ते ।
 अमे । वचः । तेन । अहम् । वर्चस्वी । भू यासम् । यत् । ते । अमे । हरः । तेन ।

अहम् । हरस्वी । भू यंसंम् ॥ [११] बृहतासाम्नावपद्कारेणवज्रेणपट् चत्वारिंशच्च ॥
 ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुपइतियज्ञ-मुपः । पृथिव्याम् । अधी
 त्ति । आसते ॥ अग्निः । मा । तेभ्यः । रूषपतु । गच्छेम । सुकृतइतिसु-कृतः । वयम् ॥
 एति । अगन्म् । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । वरेण्या । रात्रीणाम् । भागः । युवयोः ।
 यः । अस्ति ॥ नाकम् । गृह्णानाः । सुकृतस्येति सु-कृतस्य । लोके । तृतीये । पृष्ठे ।
 अधीति । रोचने । दिवः ॥ ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुपइतियज्ञ-मुपः ।
 अन्तरिख्ये । अधीति । आसते ॥ वायुः । मा । तेभ्यः । रूषपतु । गच्छेम । सुकृतइति
 सु-कृतः । वयम् ॥ याः । ते । रात्रीः । सवितः । [१२] देवयानीरिति देव-यानीः । अ
 न्तरा । द्यावापृथिवीइति द्यावा-पृथिवी । वियन्तीति वि-यन्ति ॥ गृहैः । च । सर्वैः ।
 प्रजयेति प्र-जया । नु । अग्ने । सुवः । रुहाणाः । तरन् । रजांसि ॥ ये । देवाः ।
 यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुपइतियज्ञ-मुपः । दिवि । अधीति । आसते ॥ सूर्यः ।
 मा । तेभ्यः । रूषपतु । गच्छेम । सुकृतइतिसु-कृतः । वयम् ॥ येन । इन्द्राय । समभरइति
 सं-अभरः । पयांसि । उत्तमेनेत्युत्-त्तमेन । हविषा । जातवेदइति जात-वेदः ॥ तेन ।
 अग्ने । त्वम् । उत । वर्द्धय । इमम् । सजातानामिति स-जातानाम् । श्रेष्ठ्ये । एति । धेहि ।
 एनम् ॥ यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । वै । देवाः । यज्ञमुपइतियज्ञ-मुपः । [१३] सन्ति ।
 ते । एषु । लोकेषु । आसने । आददाना इत्या-ददानाः । विमथ्नाना इति वि-मथ्ना
 नाः । यः । ददाति । यः । यजते । तस्य ॥ ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । पृ
 थिव्याम् । अधीति । आसते । ये । अन्तरिख्ये । ये । दिवि । इति । आह । इमान् ।
 एव । लोकान् । तीर्त्वा । सगृहइतिस-गृहः । सपञ्चुरितिस-पञ्चुः । सुवर्गमितिसुवः-
 गम् । लोकम् । एति । अपेति । वै । सोमैः । इजानात् । देवताः । च । यज्ञः ।
 च । क्रामन्ति । आग्नेयम् । पञ्चकपालमिति पञ्च-कपालम् । उदवसानीयमित्युत्-
 अवसानीयम् । निरिति । वपेत् । अग्निः । सर्वाः । देवताः । [१४] पाङ्क्तः ।
 यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । अवेति । रुन्धे । गायत्रः । वै । अग्निः ।
 गायत्रछन्दाइति गायत्र-छन्दाः । तम् । छन्दसा । वीति । अर्द्धयति । यत् । पञ्चक
 पालमिति पञ्च-कपालम् । करोति । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । कार्यः । अष्टारूपे
 त्यष्टा-अरूपम् । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । गायत्रछन्दाइति गायत्र-छन्दाः । स्वेन ।

एव । एनम् । छन्दसा । समिति । अर्द्धयति । पङ्क्तयौ । यांज्यानुवाक्येइति या
 ज्या-अनुवाक्ये । भवतः । पाङ्क्तः । यज्ञः । तेन । एव । यज्ञात् । न । एति ॥ [१५]
 सवितदेवार्यज्ञमुपस्सर्वादेवतास्त्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

सूर्यः । मा । देवः । देवेभ्यः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् । यजमानः ।
 अग्निः । मा । पातु । चरुपुपः ॥ सरुप । शूर्प । सवितः । विश्वचरणइति विश्व-चरु
 पणे । एतेभिः । सोम । नामभिरिति नाम-भिः । विधेम । ते । तेभिः । सोम । नाम
 भिरिति नाम-भिः । विधेम । ते ॥ अहम् । परस्तात् । अहम् । अवस्तात् । अहम् ।
 ज्योतिषा । वीति । तमः । ववार ॥ यत् । अन्तरिक्षम् । तत् । उ । मे । पिता ।
 अभूत् । अहम् । सूर्यम् । उभयतः । ददृश । अहम् । भूयासम् । उत्तमइत्युत्-
 तमः । समानानाम् । [१६] एति । समुद्रात् । एति । अन्तरिक्षात् । प्रजापतिरि-
 ति प्रजा-पतिः । उदधिमित्युद-धिम् । व्यावयाति । इन्द्रः । प्रेति । रनौतु । मरुतः ।
 वरु पयन्तु । उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । भिन्धि । इदम् । दिव्यम् । नमः ॥
 उद्रः । दिव्यस्य । नः । देहि । ईशानः । वीति । सृज । दितिम् ॥ पशवः । वै । एते ।
 यत् । आदित्यः । एपः । रुद्रः । यत् । अग्निः । ओपधीः । प्रास्येति प्र-अस्यं । अग्नौ ।
 आदित्यम् । जुहोति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दधाति । अथोइति । ओ
 पधीषु । एव । पशून् । [१७] प्रतीति । स्थापयति । कविः । यज्ञस्य । वीति । तनोति ।
 पन्थाम् । नार्कस्य । पृष्ठे । अधीति । ग्रीचने । दिवः ॥ येन । हव्यम् । वहंसि । यासि ।
 दूतः । इतः । प्रचेताइति प्र-चेताः । अमुतः । सनीयान् ॥ याः । ते । विश्वाः । समि
 धइति सं-इधः । सन्ति । अग्ने । याः । पृथिव्याम् । वरु हिपि । सूर्ये । याः ॥ ताः ।
 ते । गच्छन्तु । आहुतिमित्वा-हुतिम् । घृतस्य । देवायतइति देव-यने । यजमा
 नाय । शर्म ॥ आशासानइत्या-शामानः । सुवीर्यमिति सु-वीर्यम् । रायः । पोषम् ।
 स्वथियमिति सु-अथियम् ॥ बृहस्पतिना । राया । स्वगाकृतइति स्वगा-कृतः ।
 मह्यम् । यजमानाय । तिष्ठ ॥ [१८] समानानामोपधीष्वेवपशून्महाय्यजमाना
 येकञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

समिति । त्वा । नह्यामि । पर्यसा । घृतेन । समिति । त्वा । नह्यामि ।
 अपः । ओपधीभिरित्योपधि-भिः ॥ समिति । त्वा । नह्यामि । प्रजयेति प्र-जया ।

अहम् । अद्य । सा । दीर्घिता । सनवः । वाजम् । अस्मेइति ॥ प्रेतिं । एतु । ब्रह्म
 णः । पत्नीं । वेदिम् । वर्णेन । सीदतु ॥ अर्थः । अहम् । अनुकामिनीत्यनु-कामिनी ।
 स्वे । लोके । विशे । इह ॥ सुप्रजसइतिसु-प्रजसः । त्वा । वयम् । सुपत्नीरितिसु-
 पत्नीः । उपेतिं । सेदिम् ॥ अर्धे । सपत्नदम्भनमितिसपत्न-दम्भनम् । अदब्धासः ।
 अदाभ्यम् ॥ इमम् । वीतिं । स्यामि । वरुणस्य । पाशम् । [१९] यम् । अबन्धी
 त । सविता । सुकेतुइतिसु-केतः ॥ धातुः । च । योनौ । सुकृतस्येति सु-कृतस्य ।
 लोके । स्योनम् । मे । सह । पत्या । करोमि ॥ प्रेतिं । इहि । उदेहीत्युत्-एहिं । ऋ
 तस्य । वामीः । अन्वितिं । अप्रिः । ते । अग्रम् । नयतु । अदितिः । मर्ध्यम् । द
 दताम् । रुद्रावसृष्टेतिरुद्र-अवसृष्टा । अमि । युवा । नाम । मा । मा । हिःसीः ।
 वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । रुद्रेभ्यः । आदित्येभ्यः । विश्वेभ्यः । वः । देवेभ्यः । पन्नेजनी
 रितिपत्-नेजनीः । गृह्णामि । यज्ञाय । वः । पन्नेजनीरितिपत्-नेजनीः । सादयामि ।
 विश्वस्य । ते । विश्वावतइतिविश्व-वतः । वृष्णिंयावतइतिवृष्णिंय-वतः । [२०] तवं ।
 अग्ने । वामीः । अन्वितिं । मन्दृशीतिसं-दृशि । विश्वा । रताँसि । धिषीय । अ
 गन्नं । देवान् । यज्ञः । नीतिं । देवीः । देवेभ्यः । यज्ञम् । अशिपन्नू । अस्मिन् । सु
 न्वति । यजमाने । आशिपइत्यां-शिपः । स्वाहाकृताइतिस्वाहा-कृताः । समुद्रेष्ठा
 इतिसमुद्रे-स्थाः । गन्धर्वम् । एतिं । तिप्रतु । अतुं ॥ वातंस्य । पत्सन्नं । इडः । ई
 डिताः ॥ [२१] पाशवैष्णिंयावतस्त्रिः शचं ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

वपद् कारइतिवपद्-कारः । वै । गायत्रियै । शिरः । अच्छिनतु । तस्यै । रसः ।
 परेतिं । अपततु । सः । पृथिवीम् । प्रेतिं । अविशतु । सः । खदिरः । अभवतु ।
 यस्यं । खादिरः । सुवः । भवति । छन्दसाम् । एव । रसेन । अवेतिं । द्यति । सरं
 साइतिस-रसाः । अग्य । आहुंतयइत्या-हुतयः । भवन्ति । तृतीयस्याम् । इतः ।
 दिवि । सोमः । आसीतु । तम् । गायत्री । एतिं । अह्रतु । तस्यं । पूर्णम् । अच्छि
 द्यत । तत् । पूर्णः । अभवतु । तत् । पूर्णस्यं । पूर्णत्वमितिपूर्ण-त्वम् । यस्यं । पूर्ण
 मयीतिपूर्ण-मयीं । जुहूः । [२२] भवति । सौम्याः । अस्य । आहुंतयइत्या-हुतयः ।
 भवन्ति । जुपन्ते । अस्य । देवाः । आहुंतीरित्या-हुतीः । देवाः । वै । ब्रह्मन् । अव
 दन्तु । तत् । पूर्णः । उपेतिं । अज्ञाणोतु । सुश्रवाइतिसु-श्रवाः । वै । नाम । यस्यं ।

पूर्णमयीतिर्पूर्ण-मयी । जुहुः । भवति । न । प्रापम् । श्लोकम् । शृणोति । ब्रह्म । वै ।
 पूर्णः । विद् । मरुतः । अन्नम् । विद् । मारुतः । अश्वत्थः । यस्य । पूर्णमयीतिर्पूर्ण-
 मयी । जुहुः । भवति । आश्वत्थी । उपभृदित्युप-भृत् । ब्रह्मणा । एव । अन्नम् ।
 अवेति । रुन्धे । अथोइति । ब्रह्म । [२३] एव । विशि । अधीति । ऊहति । रा
 द्रम् । वै । पूर्णः । विद् । अश्वत्थः । यत् । पूर्णमयीतिर्पूर्ण-मयी । जुहुः । भवति । आ
 श्वत्थी । उपभृदित्युप-भृत् । गृष्टम् । एव । विशि । अधीति । ऊहति । प्रजापति
 रितिप्रजा-पतिः । वै । अजुहोत् । सा । यत्र । आहुतिरित्या-हुतिः । प्रत्यतिष्ठदिति
 प्रति-अतिष्ठत् । ततः । विकङ्कतइतिविकङ्कतः । उदिति । अतिष्ठत् । ततः । प्रजा
 इतिप्र-जाः । असृजत् । यस्य । वैकङ्कती । ध्रुवा । भवति । प्रतीति । एव । अस्य ।
 आहुतयइत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति । अथोइति । प्रेति । एव । जायते । एतत् । वै ।
 सुचाम् । रूपम् । यस्य । एव रूपइत्येवं-रूपाः । स्रुचः । भवन्ति । सर्वाणि । एव
 एनम् । रूपाणि । पञ्चानाम् । उपेति । तिष्ठन्ते । न । अस्य । अपंरूपमित्यपं-रूपम् ।
 आत्मन् । जायते ॥ [२४] जुह्वथोब्रह्मसुचा रूपसप्तदश ॥ ❀ ॥ ७ ॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा ।
 ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । गृह्णामि । दरूपाय । दरूपवृद्धइतिदरूप-वृधे । गतम् ।
 देवेभ्यः । अग्निजिह्वेभ्यइत्यग्नि-जिह्वेभ्यः । त्वा । ऋतायुभ्यइत्यृतायु-भ्यः । इन्द्रज्ये
 ष्ठेभ्यइतीन्द्र-ज्येष्ठेभ्यः । वरुणराजभ्यइतिवरुणराज-भ्यः । वातापिभ्यइतिवातापि-
 भ्यः । पर्जन्यात्मभ्यइतिपर्जन्यात्म-भ्यः । दिवे । त्वा । अन्तरिंस्पाय । त्वा । पृथि
 व्ये । त्वा । अपेति । इन्द्र । द्विपतः । मनः । अपेति । जिज्यामतः । जहि । अपे
 ति । यः । सः । अरातीयति । तम् । जहि । प्राणायेतिप्र-अनायं । त्वा । अणानाये
 त्यप-अनायं । त्वा । व्यानायेतिवि-अनायं । त्वा । सते । त्वा । असते । त्वा ।
 अद्भ्यइत्यंभ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । विश्वेभ्यः । त्वा । भूतेभ्यः ।
 यतः । प्रजाइतिप्र-जाः । अश्विन्द्राः । अजायन्त । तस्मै । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-
 पतये । विभूदावन्नइतिविभु-दाव न्नै । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । जुहोमि ॥
 [२५] ओषधीभ्यश्चतुर्दश ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥
 याम् । वै । अश्वर्युः । च । यजमानः । च । देवताम् । अन्तरितइत्यन्तः-इतः ।

तस्यै । एति । वृश्च्येतेइति । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । दधिग्रहमितिदधि-ग्रहम् ।
 गृहीयात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभ्यः । एव । नीति ।
 हुवातेइति । ज्येष्ठः । वै । एपः । ग्रहाणाम् । यस्य । एपः । गृह्यते । ज्येष्ठ्यम् । एव ।
 गच्छति । सर्वासाम् । वै । एतत् । देवतानाम् । रूपम् । यत् । एपः । ग्रहः । यस्य ।
 एपः । गृह्यते । सर्वाणि । एव । एनम् । रूपाणि । पञ्चानाम् । उपेति । तिष्ठन्ते ।
 उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । [२६] असिं । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा ।
 ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । गृह्णामि । इति । आह । ज्योतिः । एव । एनम् ।
 समानानाम् । करोति । अभिजिह्वेभ्यइत्यभि-जिह्वेभ्यः । त्वा । ऋतायुभ्यइत्यृतायु-
 भ्यः । इति । आह । एतावतीः । वै । देवताः । ताम्यः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः ।
 गृह्णाति । अपेति । इन्द्र । द्विपतः । मनः । इति । आह । भ्रातृव्यापनुत्याइतिभ्रा-
 तृव्य-अपनुत्ये । प्राणायेतिप्र-अनार्य । त्वा । अणानायेत्यप-अनार्य । त्वा । इति ।
 आह । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यजमाने । दधाति । तस्मै । त्वा । प्रजापतय
 इतिप्रजा-पतये । विभूदाव् न्नइतिविभु-दाव् न्नै । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । जु-
 होमि । [२७] इति । आह । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । सर्वा
 भ्यः । एव । एनम् । देवताभ्यः । जुहोति । आज्यग्रहमित्याज्य-ग्रहम् । गृहीयात् ।
 तेजस्कामस्येतितेजः-कामस्य । तेजः । वै । आज्यम् । तेजस्वी । एव । भवति । सोमग्र
 हमितिसोम-ग्रहम् । गृहीयात् । ब्रह्मवर्चसकामयेतिब्रह्मवर्चस-कामस्य । ब्रह्मवर्चसमि
 तिब्रह्म-वर्चसम् । वै । सोमः । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । दधिग्रह
 मितिदधि-ग्रहम् । गृहीयात् । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । ऊर्क । वै । दधि । ऊर्क ।
 पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अवेति । रुन्धे ॥ [२८] उपया
 मगृहीतो जुहोमित्रिचंत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

त्वेइति । क्रतुम् । अपीति । वृञ्जन्ति । विश्वे । द्विः । यत् । एते । त्रिः । भव
 न्ति । ऊर्माः ॥ स्वादोः । स्वादीयः । स्वादुना । सृज् । समिति । अतः । उ । स्वि
 ति । मधुं । मधुना । अभीति । योधि । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि ।

१ वेदित्यनिङ्गयान्तः ॥ (प्रा-अ-४ सू-१०) अनिङ्गयान्तः 'ने' इत्येप शब्दः प्रप्रहो भवति । (उदा) वेकृत्तुम् । 'अनिङ्गया
 न्त' इति किम् ? अनागास्त्वे आदितित्ते । इङ्गयस्यान्तः इङ्गयान्त' । न इङ्गयान्त' आनिङ्गयान्तः ॥

प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । जुष्टम् । गृह्णामि । एषः । ते । योनिः । प्रजापत
यइतिप्रजा-पतये । त्वा ॥ प्राणग्रहानितिप्राण-ग्रहान् । गृह्णाति । एतावत् । वै ।
अस्ति । यावत् । एते । ग्रहाः । स्तोमाः । छन्दाँ सि । पृष्ठानि । दिशः । यावत् ।
एव । अस्ति । तत् । [२९] अवेति । रुन्धे । ज्येष्ठाः । वै । एतान् । ब्राह्मणाः । पुरा ।
विदाम् । अक्रन् । तस्मात् । तेषाम् । सर्वाः । दिशः । अभिजिताइत्यभि-जिताः ।
अभूवन् । यस्य । एते । गृह्यन्ते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छति । अभीति । दिशः ।
जयति । पञ्च । गृह्यन्ते । पञ्च । दिशः । सर्वासु । एव । दिखु । ऋन्वुवन्ति । नवनवेति
नव-नव । गृह्यन्ते । नव । वै । पुरुषे । प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनात् ।
एव । यजमानेषु । दधति । प्रायणीयइतिप्र-अयनीये । च । उदयनीयइत्युत्-अय
नीये । च । गृह्यन्ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । प्राणग्रहाइतिप्राण-ग्रहाः । [३०]
प्राणैरितिप्र-अनैः । एव । प्रयन्तीतिप्र-यन्ति । प्राणैरितिप्र-अनैः । उदिति । यन्ति ।
दशमे । अहन् । गृह्यन्ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । प्राणग्रहाइतिप्राण-ग्रहाः । प्रा
णभ्यइतिप्र-अनेभ्यः । खलु । वै । एतत् । प्रजाइतिप्र-जाः । यन्ति । यत् । वामदे
व्यमितिवाम-देव्यम् । योनेः । च्यवते । दशमे । अहन् । वामदेव्यमितिवाम-देव्यम् ।
योनेः । च्यवते । यत् । दशमे । अहन् । गृह्यन्ते । प्राणभ्यइतिप्र-अनेभ्यः । एव ।
तत् । प्रजाइतिप्र-जाः । न । यन्ति ॥ [३१] तत्प्राणग्रहास्सप्तत्रिँशच्च ॥ ॥१०॥
प्रेति । देवम् । देव्या । धिया । भेरत् । ज्ञातवेदसामितिज्ञात-वेदसम् ॥ ह्रव्या ।
नः । वरूपत् । आनुपक् ॥ अयम् । उ । स्यः । प्रेति । देवयुरितिदेव-युः । होता ।
यज्ञाय । नीयते ॥ रथः । न । योः । अभीष्टइत्यभि-वृत् । वृणीवान् । चेतति ।
त्सना ॥ अयम् । अग्निः । उरुष्यति । अमृतात् । इव । जन्मनः ॥ सहस्रः । चित् ।
सहोयान् । देवः । जीवानवे । कृतः ॥ इडायाः । त्वा । पदे । वृयम् । नाभा । पृथि

१ भरतायाज्यासु ॥ (प्रा-अ-३, सू-११) 'मरत्' इतिपदे याज्यासुस्थिते मंहिताया दृश्यमानः व्यञ्जनपरः दीर्घः पदका
ले इत्यनामापद्यते ॥ (उदा) धियाभरताज्ञानवेदसम् । अग्रये भरता वृहत् । 'याज्यास्त्रिँशक्तिम् ? एषोभरतागजा । या
ज्यास्तु 'उभाजामादयो याज्या ओषध्वृत्राणि ज्ञानकाः । प्रश्नेत्तमानुभासाश्चपुस्वाहीत्यनुयाकका' इतित्रियाः ॥ शिभापांच-
'भरतावस्तुहजान' इति ॥

२ एवमस्वइतिच ॥ (प्रा-अ-६, सू-१९) एषः, स, स्यः, इत्येतेषु पदेषुस्थितः विभर्जनोपः व्यञ्जनपरः मंहिताया
लुप्यते । (उदा) एषनेगापत्रः । सनेमानानि । एवमस्वराज्ञा । व्यञ्जनरइतिजिम् ? इमएवास्वप उपतिष्ठे । स इथनः ॥

व्याः । अधि ॥ जातवेदइतिजात-वेदः । नीति । धीमहि । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥
 [३२] अग्ने । विश्वेभिः । स्वनीकेतिसु-अनीक । देवैः । ऊर्णावन्तमित्यूर्णा-वन्तम् ।
 प्रथमः । सीद । योनिम् ॥ कुलायिनम् । घृतवन्तमितिघृत - वन्तम् । सवित्रे । य
 ज्ञम् । नय । यजमानाय । साधु ॥ सीदं । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वात् ।
 सादर्यं । यज्ञम् । सुकृतस्येतिसु-कृतस्यं । योनौ ॥ देवावीरितिदेव-अवीः । देवान् ।
 हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । हो
 तृपदंनइतिहोतृ-सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदरूपइतिसु-
 दरूपः ॥ अदंभ्रतप्रमतिरित्यदंभ्रत-प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रम्भरइतिसहस्रं-भरः ।
 शुचिजिह्वइतिशुचि-जिह्वः । अग्निः ॥ त्वम् । दूतः । त्वम् । [३३] उ । नः । पर
 स्वाइतिपरः-पाः । त्वम् । वस्यः । एति । वृषभ । प्रणेतेतिप्र-नेता ॥ अग्ने । तोक
 स्यं । नः । तने । तनूनाम् । अप्रयुञ्छन्नित्यप्र-युञ्छन् । दीद्यत् । बोधि । गोपा
 इतिगो-पाः ॥ अभीति । त्वा । देव । सवितः । ईशानम् । वार्याणाम् ॥ सदा । अवन् ।
 भागम् । ईमहे ॥ मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिरूपताम् ॥
 पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-भिः ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति ।
 अथर्वा । निरिति । अमन्थत् ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ तम् । उ । [३४]
 त्वा । दुध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । अथर्वणः ॥ वृत्रहणमितिघृत्र-हनम् । पुन्र्दर
 मितिपुं-दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पृथ्वः । गृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममिति
 दस्यु-हन्तमम् ॥ धनञ्जयमितिधनं-जयम् । रणैरणइतिरणै-रणे ॥ उत । युवन्तु । ज
 न्तवः । उदिति । अग्निः । वृत्रहेतिघृत्र-हा । अजनि ॥ धनञ्जयइतिधनं-जयः । रणै
 रणइतिरणै-रणे ॥ एति । यम् । हस्तं । न । खादिनम् । शिशुम् । जातम् । न । वि
 अति ॥ विशाम् । अग्निम् । स्व-अग्निमितिस्व-अध्वरम् ॥ प्रेति । देवम् । देववीतयइति
 देव-वीतये । भरत । वसुधित्तममितिवसुवित-तमम् ॥ एति । स्वे । योनौ । नीति ।
 सीदतु ॥ एति । [३५] जातम् । जातवेदमीतिजात-वेदसि । प्रियम् । शिशित् ।
 अतिथिम् ॥ स्योने । एति । गृहपतिमितिगृह-पतिम् ॥ अग्निना । अग्निः । समिति ।
 इध्यन्ते । ऋविः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिहव्य-वाट् । जुहास्य
 इतिजुहु-आस्यः ॥ त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रेण । सन् । सता ॥ सखा ।

सख्या । समिध्यसंज्ञितिसं-इध्यसे ॥ तम् । मर्जयन्त । सुक्रतुर्भित्तिसु-क्रतुम् । पुरोयावा
 नभित्तपुरः-यावानम् । आजिषु ॥ स्वेषु । रूपयेषु । वाजिनम् ॥ यज्ञेन । यज्ञम् ।
 अयजन्त । देवाः । तानि । धर्माणि । प्रथमानि । आसन्नू ॥ ते । ह । नाकम् । म
 हिमानः । सचन्ते । यत्र । पूर्वे । साध्याः । सन्ति । देवाः ॥ [३६] वोढवेदूतस्त्वन्त
 सुसीदृत्वायत्रचत्वारिंश ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

पूर्णर्पयोऽभिनायेदेवास्सूर्योमासन्त्वानह्याभिवपद् कारस्सस्र्दिरउंपयामर्ग
 हीतोऽसियाव्वैत्वेक्रतुभ्रदेवमेकादश ॥ ११ ॥ पूर्णासंहजा ५ स्तर्वामेप्राणै रेवपद् त्रि ५
 शत् ॥ [३६] पूर्णासन्तिदेवाः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे तृतीयकाण्डस्समाप्तः ॥

—❀ तृतीयकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❀—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	४२	२२४८
२	११	४६	२३३५
३	११	३६	१८५७
४	११	४६	२३९२
५	११	३६	१७९०
—❀ संहतसङ्ख्या ❀—			
५	५५	२०६	१०६२२

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

युञ्जानः । प्रथमम् । मनः । तत्त्वार्य । सविता । धियः ॥ अग्निम् । ज्योतिः ।
 निचाप्येतिनिचाप्यं । पृथिव्याः । अधि । एति । अभसत् ॥ युक्त्वार्य । मनसा ।
 देवान् । सुवः । यतः । धिया । दिवम् ॥ बृहत् । ज्योतिः । करिष्यतः । सविता ।
 प्रेति । सुवाति । तान् ॥ युक्तेन । मनसा । वयम् । देवस्य । सवितुः । सवे ॥ सुव
 गेयायेतिसुवः-गेयाय । शक्त्यै ॥ युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते । धियः । विप्राः ।
 विप्रस्य । बृहत् । विपश्चितः ॥ वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदितिवयुन-वित ।
 एकः । इत् । [१] मही । देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरितिपरि-स्तुतिः ॥ युजे । वाम् ।
 ब्रह्म । पूर्यम् । नमोभिरिति नमः-भिः । वीति । श्लोकाः । यन्ति । पृथ्या । इव ।
 सूरसः ॥ शृण्वन्ति । विश्वे । अमृतस्य । पुत्राः । एति । ये । धार्मानि । दिव्यानि ।
 तस्थुः ॥ यस्य । प्रयाणमितिप्र-यानम् । अन्विति । अन्ये । इत् । युयुः । देवाः ।
 देवस्य । महिमानम् । अर्चत ॥ यः । पार्थिवानि । विममइतिवि-भ्रमे । सः । एत
 शः । रजासि । देवः । सविता । महित्वनेतिमहित्वना ॥ देव । सवितुः । प्रेति ।
 सुव । यज्ञम् । प्रेति । सुव । [२] यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । भर्गाय । दिव्यः । गन्ध
 र्वः ॥ केतप्ररितिकेत-पूः । केतम् । नः । पुनातु । वाचः । पतिः । वाचम् । अद्य ।
 स्वदाति । नः ॥ इमम् । नः । देव । सवितुः । यज्ञम् । प्रेति । सुव । देवायुवमिति
 देव-युवम् । सखिविदमिति सखि-विदम् । सत्राजितमिति सत्र-जितम् । धनजितमि
 ति धन-जितम् । सुवर्जितमिति सुवः-जितम् ॥ ऋचा । स्तोमम् । समिति । अर्द्धय ।
 गायत्रेण । गन्तरमितिस्थं-तरम् ॥ बृहत् । गायत्रवर्तनीतिगायत्र-वर्तनि ॥ देवस्य ।
 त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः ।
 हस्ताभ्याम् । गायत्रेण । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । अग्निः । असि । नारिः
 [३] असि । पृथिव्याः । सधस्थादिति सध-स्थान् । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् ।

एति । भर । वैष्टुभेन । त्वा । छन्दस । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । वध्रिः । अग्नि ।
 नारिः । अग्नि । त्वया । वयम् । सधस्थइतिसधस्थे । एति । अग्निम् । शकेम । खनि
 तुम् । पुरीष्यम् । जागतेन । त्वा । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । हस्ते ।
 आधायेत्यान्धाय । सविता । विभ्रत् । अग्निम् । हिरण्ययीम् ॥ तया । ज्योतिः । अ
 जसम् । इत् । अग्निम् । खाल्वी । नः । एति । भर । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । त्वा ।
 छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् ॥ [४] इद्यज्ञम्सुवनारिानुष्टुभेनत्वाछन्दसा
 त्रीणिच ॥ * * * * *

इमाम् । अगृभ्णन् । रज्जनाम् । ऋतस्य । पूर्वे । आयुपि । विदथेषु । क्व्या ॥
 तया । देवाः । सुतम् । एति । वभूवुः । ऋतस्य । सामन् । सरम् । आपृन्तीत्या-
 रपन्ती ॥ प्रतूर्तमितिप्र-तूर्तम् । वाजिन् । एति । द्रव । वरिष्ठाम् । अन्विति । सुव्व
 तमितिसं-वतम् ॥ द्विवि । ते । जन्म । परमम् । अन्तरिख्ये । नाभिः । पृथिव्याम् ।
 अधीति । योनिः ॥ युञ्जार्थाम् । रासभम् । युवम् । अस्मिन् । यामे । वृषण्वसूइति
 वृषण्-वसू ॥ अग्निम् । भर-न्तम् । अस्मयुमित्यस्म-युम् ॥ योगेयोगइतियोगे-योगे ।
 तवस्तरमितितवः-तरम् । वाजेवाजइतिवाजे-वाजे । हवामहे ॥ सखायः । इन्द्रम् ।
 ऊतये ॥ प्रतूर्वन्नितिप्र-तूर्वन् । [५] एति । इहि । अवकामन्नित्यव-कामन् । अशं
 स्तीः । रुद्रस्य । गार्णपत्यादितिगार्ण-पत्यात् । मयोभूरितिमयः-म् । एति । इहि ॥
 उरु । अन्तरिख्यम् । अन्विति । इहि । स्वस्तिर्गव्यूतिरितिस्वस्ति-गव्यूतिः । अभं
 यानि । कृष्वन् ॥ पूष्णा । सयुजेतिस-युजा । मह ॥ पृथिव्याः । सवस्थादितिसध-
 स्थात् । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छ । इहि । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गि
 रस्वत् । अच्छ । इम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भग्िन्याम् । अग्निम् ।
 पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वन् । भगामः ॥ अन्विति । अग्निः । उपसाम् । अग्रम् । अग्यत् ।
 अन्विति । अहानि । प्रथमः । जातवेदाडतिजात-वेदाः ॥ अन्विति । सूर्यस्य ।
 [६] पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । च । रग्मीन् । अन्विति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी ।
 एति । ततान् ॥ आगत्येत्यान्-गत्यं । वाजी । अध्वनः । सर्वाः । मध्वः । वीति ।
 धूनुते ॥ अग्निम् । सधस्थइतिसधस्थे । महति । चग्नुपा । नीति । चिकीपते ॥
 आक्रम्येत्यान्-क्रम्यं । वाजिन् । पृथिवीम् । अग्निम् । इच्छ । रुचा । त्वम् ॥ भूम्याः

वृत्वार्य । नः । ब्रूहि । यतः । खनाम । तम् । वयम् ॥ द्योः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी ।
 सधस्थमितिसध-स्थम् । आत्मा । अन्तरिखम् । समुद्रः । ते । योनिः ॥ विख्या
 येतिविख्याय । चरुपा । त्वम् । अभीति । तिष्ठ । [७] पृतन्यतः ॥ उदिति ।
 क्राम । महते । सौभगाय । अस्मात् । आस्थानादित्या-स्थानात् । द्विणोदाइतिद्वि
 विणः-दाः । वाजिन्नु ॥ वयम् । स्याम् । सुमतावितिसु-मतो । पृथिव्याः । अग्निम् ।
 खनिष्यन्तः । उपस्थइत्युप-स्थे । अस्याः ॥ उदिति । अक्रमीत् । द्विणोदाइतिद्वि
 णः-दाः । वाजी । अर्वा । अकः । सः । लोकम् । सुकृतमितिसु-कृतम् । पृथिव्याः ॥
 ततः । खनेम् । सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् । अग्निम् । सुर्वः । रुहाणाः । अधीति ।
 नाके । उत्तमइत्युत्-त्तमे ॥ अपः । देवीः । उपेति । सृज । मधुमतीरितिमधु-मतीः ।
 अयख्मायं । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ तासाम् । स्थानात् । उदिति । जिहताम् । ओ
 पधयः । सुपिण्डाडिति-सु-पिण्डाः ॥ जिघर्षि । [८] अग्निम् । मनसा । धृतेन । प्रति
 ख्यन्तमितिप्रति-ख्यन्तम् । भुवनानि । विश्वा ॥ पृथुम् । तिरश्चा । वयसा । वृह
 न्तम् । व्यचिष्टम् । अन्नम् । रभसम् । विदानम् ॥ एति । त्वा । जिघर्षि । वचसा ।
 धृतेन । अख्पसा । मनसा । तत् । जुपस्व ॥ मयेश्रीरितिमयेश्रीः । स्पृहयद्वर्णइति
 स्पृहयत्-वर्णः । अग्निः । न । अभिमृशइत्यभि-मृशे । तनुवा । जर्हपाणः ॥ परीति ।
 वाजपतिरितिवाज-पतिः । कविः । अग्निः । हव्यानि । अक्रमीत् ॥ दधत् । रत्नानि ।
 दाशुपे ॥ परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् । सहस्य । धीमहि ॥ धूपद्वर्ण
 मितिधूपत्-वर्णम् । दिवेदिद्वइतिदिवे-दिवे । भेत्तारम् । भङ्गुरावत्इतिभङ्गुर-वत्तः ॥
 त्वम् । अग्ने । द्युभिरितिद्यु-भिः । त्वम् । आशुशुखाणिः । त्वम् । अद्वयइत्यत्-भ्यः ।
 त्वम् । अश्वमनः । परि ॥ त्वम् । वनेभ्यः । त्वम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । त्वम् ।
 नृणाम् । नृपतइतिनृ-पते । जायसे । शुनिः ॥ [९] प्रतृर्वनूभ्यस्यतिष्ठजिघर्षि
 भेत्तारनिर्वैश्वतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥
 देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-
 भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् ।
 अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तम् । त्वा । अग्ने । सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् ।
 अर्जसेण । भानुना । दीद्यानम् ॥ शिवम् । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अहिः सन्तम् ।

पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ अ
 पाम् । पृष्ठम् । असि । सप्रथाइतिस-प्रथाः । उरु । अग्निम् । भृष्यत् । अपरावपि
 ष्टमित्यपरा-वृषिष्ठम् । वरुमानम् । महः । एति । च । पुष्करम् । दिवः । मात्रया ।
 वरिणा । प्रथस्व ॥ शर्म । च । स्थः । [१०] वर्म । च । स्थः । अच्छिद्रेइति । बहुले
 इति । उभेइति ॥ व्यचस्वतीइति । समिति । वसाथाम् । भर्तम् । अग्निम् । पुरीष्यम् ॥
 समिति । वसाथाम् । सुवर्विदेतिसुवः-विदा । समीचीइति । उरसा । सना ॥ अ
 ग्निम् । अन्तः । भृष्यन्तीइति । ज्योतिष्मन्तम् । अजंसम् । इत् ॥ पुरीष्यः । अ
 सि । विश्वभराइतिविश्व-भराः ॥ अथर्वा । त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्ने ॥
 त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत् ॥ मूर्ध्नेः । वि
 श्वस्य । वाघर्तः ॥ तम् । उ । त्वा । दृष्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । [११] अथर्व
 णः ॥ वृत्रहणमिति वृत्र-हन्म् । पुन्दरमिति पुरं-दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा ।
 समिति । ईधे । दस्युहन्तमिति दस्यु-हन्तम् ॥ धनञ्जयमिति धनं-जयम् । रणेरण
 इतिरणे-रणे । सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वात् । सादयं । यज्ञम् । सु
 कृतस्येति सु-कृतस्यं । योनौ ॥ देवावीरिति देव-अवीः । देवान् । हविषा । यज्ञासि ।
 अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । होतृपदंनइति होतृ-सदने ।
 विदानः । त्वेपः । दीदिवान् । असदत् । सुदरूपइतिसु-दरूपः ॥ अदंध्यत्रतप्रमतिरि
 त्यदंध्यत्रत-प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रम्भइतिसहस्रं-भः । शुचिजिह्वइति शुचि-जिह्वः ।
 अग्निः ॥ समिति । सीदस्व । महान् । असि । शोचस्व । [१२] देववीतमइति देव-
 वीतमः ॥ वीति । धूमम् । अग्ने । अरुपम् । मियेव्य । सृज । प्रज्ञस्तेति प्र-ज्ञस्त । दू
 शतम् । जनिष्व । हि । जेन्यः । अग्ने । अह्नाम् । हितः । हितेषु । अरुपः । वने
 पु ॥ दमेदमइति दमे-दमे । सप्त । रत्ना । दधानः । अग्निः । होता । नीति । ससाद ।
 यजीयान् ॥ [१३] स्थईधेशोचस्वसप्तविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥३॥

समिति । ते । वायुः । मातरिश्वा । दधातु । उचानायाइत्युत्-तानार्थे । हर्द
 यम् । यत् । विलिष्टमिति विलिष्टम् ॥ देवानाम् । यः । चरति । प्राणयेनेति प्र-अन
 र्थेन । तस्मै । च । देवि । वषट् । अस्तु । तुभ्यम् ॥ सर्जातइतिसु-जातः । ज्योति
 पा । सह । शर्म । वरुथम् । एति । असदः । सुवः ॥ वासः । अग्ने । विश्वरूपमिति

विश्व-रूपम् । समितिः । व्ययस्व । विभाद्यमोइतिविभा-वसो ॥ उदिति । उ । तिष्ठ ।
 स्वध्वरेतिसु-अध्वर । अर्वा । नः । देव्या । कृपा ॥ दृशे । च । भासा । बृहता । सुशु
 कनिरितिसु-शुक्रानिः । एति । अग्ने । याहि । सुशस्तिभिरितिसुशस्ति-भिः ॥ [१४]
 ऊर्ध्वः । उ । स्विति । नः । उतये । तिष्ठ । देवः । न । मृविता ॥ ऊर्ध्वः । वाजस्य ।
 सनिता । यत् । अञ्जिभिरित्यञ्जि-भिः । वाघद्विरितिवाघत्-भिः । विह्वर्यामहृइतिवि-
 ह्वर्यामहे ॥ मः । जातः । गर्भैः । असि । रोदस्योः । अग्ने । चारुः । विभृतइतिवि-
 भृतः । ओर्षधीषु ॥ चित्रः । शिशुः । परीति । तमासि । अक्तः । प्रेति । मात्
 भ्यइतिमात् -भ्यः । अधीति । कनिकदत् । गाः ॥ स्थिरः । भव । शीर्द्धइतिवीड-
 अङ्गः । आशुः । भव । वाजी । अर्वाञ्च ॥ पृथुः । भव । सुपदइतिसु-सर्दः । त्वम् ।
 अग्नेः । पुरीषवाहनइतिपुरीष-वाहनः ॥ शिवः । भव । [१५] प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ।
 मानुषीभ्यः । त्वम् । अङ्गिरः ॥ मा । द्यार्धापृथिवीइतिद्यार्धा-पृथिवी । अभीति । शू
 शुचः । मा । अन्तरिख्यम् । मा । वनस्पतीन् ॥ प्रेति । एतु । वाजी । कनिकदत् ।
 नानदत् । रासंभः । पत्वा ॥ भरञ्च । अग्निम् । पुरीष्यम् । मा । पादि । आयुषः ।
 एरा ॥ रासंभः । वाम् । कनिकदत् । सुर्युक्तइतिसु-युक्तः । वृषणा । रथे ॥ सः । वाम् ।
 अग्निम् । पुरीष्यम् । आशुः । दूतः । वहात् । इतः ॥ वृषा । अग्निम् । वृषणम् । भ
 र्त् । अपाम् । गर्भम् । समुद्रियम् ॥ अग्ने । एति । याहि । [१६] वीतये । ऋतम् ।
 सत्यम् ॥ ओर्षधयः । प्रतीति । गृहीत् । अग्निम् । एतम् । शिवम् । आयन्तमित्या-य
 न्तम् । अभीति । अत्र । युष्मान् ॥ व्यस्यन्नितिवि-अस्यञ्च । विश्वाः । अमतीः ।
 अरातीः । निपीदन्नितिनि-सीदञ्च । नः । अपेति । दुर्मतिमितिदुः-मतिम् । हनतु ॥
 ओर्षधयः । प्रतीति । मोदध्वम् । एनम् । पुष्पावतीरितिपुष्प-वतीः । सुपिप्पलाइति
 सु-पिप्पलाः ॥ अयम् । वः । गर्भैः । ऋत्विर्यः । प्रतम् । सधस्थभितिसध-स्थम् ।
 एति । असदत् ॥ [१७] सुशस्तिभिश्शिवोभवयाहिपद् त्रिंशच्च ॥ ॥ ४ ॥
 वीति । पाजन्मा । पृथुना । शोशुचानः । वार्धस्व । द्विपः । स्वपसः । अ
 भीवाः ॥ सुशर्भेणइतिसु-शर्भेणः । बृहतः । शर्भेणि । रयाम् । अग्नेः । अहम् । सुह
 वस्येति-सु-हवस्य । प्रणीतावितिप्र-नीतो ॥ आपः । हि । स्थ । मयोभुवइतिमयः-

भुवः । ताः । नः । उज्जे । दधातन ॥ महे । रणाय । चरूपसे ॥ यः । वः । शिवतम
 इतिशिव-तमः । रसः । तस्य । भाजयत । इह । नः ॥ उज्जतीः । इव । मातरः ॥
 तस्मै । अरम् । गमाम् । वः । यस्य । खपाय । जिन्वथ ॥ आपः । जनयथ । च ।
 नः ॥ मित्रः । [१८] सः सृज्येतिंस-सृज्यं । पृथिवीम् । भूमिम् । च । ज्योतिषा ।
 सह ॥ सुजातमितिसु-जातम् । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । अग्निम् । वैश्वान
 रम् । विभूमितिंवि-भुम् ॥ अयख्ण्मायं । त्वा । समितिं । सृजामि । प्रजाभ्यइतिप्र-
 जाभ्यः ॥ विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । समितिं । सृजन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-
 स्तुभेन । रुद्रसा । अङ्गिरस्वत् ॥ रुद्राः । सम्भृयेतिंस-भृत्यं । पृथिवीम् । बृहन् ।
 ज्योतिः । समितिं । ईधिर ॥ तेषाम् । भानुः । अजम्भः । उत् । शुक्रः । देवेषु । रोच
 ते ॥ सः सृष्टामितिंस-सृष्टाम् । वसुभिरितिवसु-भिः । रुद्रेः । धी रैः । कर्मण्याम् । स
 दम् ॥ हस्ताभ्याम् । मृद्रीम् । कृत्वा । सिनीवाली । करोतु । [१९] ताम् ॥ सिनी
 वाली । सुकपर्देतिंस-कपर्दा । सुकुरीगेतिंस-कुरीग । स्योऽजेतिंस-ओपशा ॥ मा ।
 तुभ्यम् । अदिते । महे । एति । उखाम् । दधातु । हस्तयोः ॥ उखाम् । करोतु ।
 शक्त्या । बाहुभ्यामितिंबाहु-भ्याम् । अदितिः । धिया ॥ माता । पुत्रम् । यथा ।
 उपस्थइत्युप-स्थे । सा । अग्निम् । विभर्तुं । गर्भं । आ ॥ मुखयं । शिरः । अग्नि ।
 यज्ञस्यं । पदेइति । म्यः ॥ नमवः । त्वा । कृण्वन्तु । गायत्रेण । रुद्रमा । अङ्गिर-
 स्वत् । पृथिवी । असि । रुद्राः । त्वा । कृण्वन्तु । त्रप्रभेन । रुद्रमा । अङ्गिरस्वत् ।
 अन्तरिखम् । अग्नि । [२०] आदित्याः । त्वा । कृण्वन्तु । जागंतेन । रुद्रमा ।
 अङ्गिरस्वत् । द्यौः । अग्नि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । कृण्वन्तु । आनुष्टुभे
 नेत्यानु-स्तुभेन । रुद्रसा । अङ्गिरन्वत । दिजः । असि । भृवा । अग्नि । धायं ।
 मयिं । प्रजामितिंप्र-जाम् । गयः । पोषम् । गोपत्यम् । सुवार्थमितिन्यु-वीर्यम् । स
 जातानितिंस-जातान् । यजमानाय । अदित्ये । गन्तां । अग्नि । अदितिः । ते ।
 विलम् । गृह्णातु । पाङ्केन । रुद्रमा । अङ्गिरस्वत् ॥ कृन्वार्यं । ना । मर्हाम् । उ
 खाम् । मृन्मर्यामितिमृन्-मर्याम् । योनिम् । अजये ॥ नाम । पुत्रभ्यः । नम । प्रेतिं ।
 अयच्छत् । अदितिः । श्रपयान् । इति ॥ [२१] मित्रःकंगेत्स्वन्मिन्मिसप्रचन्वा
 रिच ॥

वसवः । त्वा । धूपयन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । धू
 पयन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । धूपयन्तु । जागतेन ।
 छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । धूपयन्तु । आनुष्टुभेनेत्या
 नु-स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । इन्द्रः । त्वा । धूपयन्तु । अङ्गिरस्वत् । विष्णुः ।
 त्वा । धूपयन्तु । अङ्गिरस्वत् । वरुणः । त्वा । धूपयन्तु । अङ्गिरस्वत् । अदितिः । त्वा ।
 देवी । विश्वदेव्यावतीतिविश्वदेव्यवती । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् ।
 खनतु । अवट । देवानाम् । त्वा । पत्नीः । [२२] देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदे
 व्यवतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । दधतु । उखे । धिपर्णाः ।
 त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्यवतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे ।
 अङ्गिरस्वत् । अभीति । इन्धताम् । उखे । माः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति
 विश्वदेव्यवतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । श्रपयन्तु । उखे ।
 वरुत्रयः । जनयः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्यवतीः । पृथिव्याः ।
 सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । पचन्तु । उखे ॥ मित्रं । एताम् । उखाम् । पच ।
 एषा । मा । भेदि ॥ एताम् । ते । परीति । ददामि । अभित्यै ॥ अभीति । इमाम् ।
 [२३] महिना । दिवंम् । मित्रः । वभूव । सप्रथाइतिम-प्रथाः ॥ उत । श्रवंसा । प्र
 थिवीम् ॥ मित्रस्य । चरू पणीधृतइतिचरू पणि-धृतः । श्रवंः । देवस्य । सानसिम् ॥
 द्युमम् । चित्रश्रवस्तमितिचित्रश्रवः-तमम् ॥ देवः । त्वा । सविता । उदिति । वप
 न्तु । सुपाणिरिति सु-पाणिः । स्यङ्गुरिरिति सु-अङ्गुरिः । सुवाहुरिति सु-वाहुः । उत ।
 शक्त्या ॥ अपद्यमाना । पृथिवि । आशाः । दिशः । एति । पूण ॥ उदिति । तिष्ठ ।
 बृहती । भव । ऊर्ध्वा । तिष्ठ । ध्रुवा । त्वम् ॥ वमवः । त्वा । एति । छन्दन्तु । गाय
 त्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । एति । छन्दन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा ।
 अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । एति । छन्दन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।
 विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । एति । छन्दन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्द
 सा । अङ्गिरस्वत् ॥ [२४] पत्नीरिमा रुद्रास्त्वाऽऽन्वन्दन्त्वेकान्नवि शतिस्रं ॥६॥

समाः । त्वा । अग्ने । ऋतवः । वृद्धयन्तु । सुवँवँसराइतिसं-वँसराः । ऋषयः ।
 यानि । सत्या ॥ समितिं । दिव्येन । दीदिहि । रोचनेन । विश्वाः । एति । भाहि ।
 प्रदिशइतिप्र-दिशः । पृथिव्याः ॥ समितिं । च । इध्यस्व । अग्ने । प्रेति । च । वो
 धय । एनम् । उदितिं । च । तिष्ठ । महते । सौभगाय ॥ मा । च । रिपतू । उपसत्ते
 त्युप-सत्ता । ते । अग्ने । ब्रह्माणः । ते । यशसः । सन्तु । मा । अन्ये ॥ त्वाम् ।
 अग्ने । वृणते । ब्राह्मणाः । इमे । शिवः । अग्ने । [२५] सुवँरंणइतिसं-वरणे । भव । नः ॥
 सपत्नहेतिसपत्न-हा । नः । अभिमातिजिदित्यभिमाति-जित् । च । स्वे । गये । जा
 गृहि । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन् ॥ इह । एव । अग्ने । अधीतिं । धास्य । गियम् । मा ।
 त्वा । नीतिं । क्रन्नू । पूर्वचितइतिपूर्व-चितः । निष्कारिणइतिनि-कारिणः ॥ रूपत्रम् ।
 अग्ने । सुयममितिंसु-यमम् । अस्तु । तुभ्यम् । उपसत्तेत्युप-सत्ता । वृद्धताम् । ते ।
 अनिष्टृतः ॥ रूपत्रेण । अग्ने । स्वायुरितिसु-आयुः । समितिं । रमस्य । मित्रेण ।
 अग्ने । मित्रधेयइतिमित्र-धेये । यतस्य ॥ सजातानामिति-स-जातानाम् । मध्यमस्था
 इतिमध्यम-स्थाः । एधि । राज्ञाम् । अग्ने । विहव्यंइतिवि-हव्यः । दीदिहि । इह ॥
 अतीतिं । [२६] निहः । अतीतिं । विश्वः । अतीतिं । अचिचिम् । अतीतिं । अ
 रीतिम् । अग्ने ॥ विश्वा । हि । अग्ने । दुरितेतिदुः-इता । महस्व । अथ । अम्मभ्य
 मित्यस्म-भ्यम् । सहवीगामितिमह-वीगम् । गियम् । दाः ॥ अनाभृष्यइत्यना-भृष्यः ।
 जातवेदाइतिजात-वेदाः । अनिष्टृतः । विराडितिवि-राद् । अग्ने । रूपत्रभृदिति रूप
 त्र-भृत् । दीदिहि । इह ॥ विश्वाः । आथाः । प्रमुञ्चन्नितिप्र-मुञ्चन् । मानुषीः । भियः ।
 शिवाभिः । अद्य । परीतिं । पाहि । नः । वृथे ॥ बृहस्पते । मवितः । बोधयं । गन्म ।
 सशितमिति-सं-शितम् । चिन् । सन्तरामिति-सं-तराम । मामिति । शिश्राधि ॥ वृ
 ऋयं । एनम् । महते । सौभगाय । [२७] विश्वे । एनम् । अन्वितिं । मदनतु । देवाः ॥
 अमुत्रभृष्यादित्यमुत्र-भृष्यात् । अथ । यन । यमस्यं । बृहस्पते । अभिवांसुमित्यभि-
 वास्तेः । असुवः ॥ प्रतीतिं । ओहताम् । अश्विना । मृत्युम् । अम्मानु । देवानाय ।
 अग्ने । भिषजा । शचींशिरितिशचि-भिः ॥ उदितिं । वृथम् । तममः । परीतिं । प
 र्यन्तः । ज्योतिः । उत्तममित्युत्त-मम् ॥ देवम् । देवत्रेतिदेव-त्रा । नृथम् । अगन्म । ज्यो
 तिः । उत्तममित्युत्त-मम् ॥ [२८] इमेशिवोअग्नेइति-सौभगायचतुन्निः शश ॥ ॥

ऊर्ध्वाः । अस्य । समिधइतिसं-इधः । भवन्ति । ऊर्ध्वा । शुक्रा । शोची ५पि । अग्नेः ॥
 द्युमत्तमेतिद्युमत्-तमा । सुप्रतीकस्येति-सु-प्रतीकस्य । सूनाः ॥ तनूनपादितितनू-
 नपात् । असुरः । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । देवः । देवेषु । देवः ॥ पथः । एति । अन-
 पित् । मध्वा । घृतेन ॥ मध्वा । यज्ञम् । नरूपसे । प्रीणानः । नगश ५सः । अग्ने ॥ सुकृ-
 दितिसु-कृत् । देवः । सविता । विश्ववाग्इतिविश्व-वाग्ः ॥ अच्छ । अयम् । एति । शर्व-
 सा । घृतेन । ईडानः । वह्निः । नर्मसा ॥ अमिम् । मृचः । अध्वरेषु । प्रयथिस्वतिप्रयत्-
 सु ॥ सः । यरूपत् । अस्य । महिमानम् । अग्नेः । सः । [२९] ईम् । मन्द्रासु । प्रयसः ॥
 वसुः । चेतिष्ठः । वसुधातमइतिवसु-धातमः । च ॥ द्वारः । देवीः । अन्विति । अस्य ।
 विश्वे । व्रता । ददन्ते । अग्नेः ॥ उरुव्यचंसइत्युरु-व्यचंसः । धान्ना । पत्यमानाः ॥
 तेइति । अस्य । योषणेइति । दिव्येइति । न । योनौ । उपासानक्ता ॥ इमम् । य-
 ज्ञम् । अवताम् । अध्वरम् । नः ॥ देव्या । होतारौ । ऊर्ध्वम् । अध्वरम् । नः । अग्नेः ।
 जिह्वाम् । अभीति । गूर्णीतम् ॥ कृणुतम् । नः । स्विष्टिमिति-सु-इष्टिम् ॥ तिस्रः ।
 देवीः । वरूहिः । एति । इदम् । सदन्तु । इडा । सरस्वती । [३०] भारती ॥ मही ।
 गृणाना ॥ तत । नः । तुरीपम् । अर्द्धतम् । पुरुषु । त्वष्टा । सुवीरमिति-सु-वीरम् ॥
 गयः । पोषम् । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मेइति ॥ वनस्पते । अवेति । सृज ।
 ग्राणः । त्मना । देवेषु ॥ अग्निः । हव्यम् । शमिता । सूदयाति ॥ अग्ने । स्वाहा ।
 कृणुहि । जातवेदइतिजात-वेदः । इन्द्राय । हव्यम् ॥ विश्वे । देवाः । हविः । इदम् ।
 जुपन्ताम् ॥ हिरण्यगर्भइतिहिरण्य-गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्ने । भू तस्य । जातः ।
 पतिः । एकः । आसीत् ॥ सः । दाधार । पृथिवीम् । धाम् । [३१] उत । इमाम् ।
 कस्मै । देवाय । हविषां । विधेम ॥ यः । प्राणतडतिप्र-अनतः । निमिपतइतिनि-मि-
 पतः । महित्वेतिमहि-त्वा । एकः । इत । राजा । जगतः । बभूव ॥ यः । ईशं । अ-
 स्य । द्विपदइतिद्वि-पदः । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । कस्मै । देवाय । हविषां । विधेम ॥
 यः । आत्मदाइत्यात्म-दाः । बलदाइतिबल-दाः । यस्य । विश्वं । उपासंतइत्युप-आस-
 ते । प्रशिपमितिप्र-शिपम् । यस्य । देवाः ॥ यस्य । छाया । अमृतम् । यस्य । मृत्युः ।
 कस्मै । देवाय । हविषां । विधेम ॥ यस्य । इमे । हिमवन्तइतिहिम-वन्तः । माहेत्व-
 तिमहि-त्वा । यस्य । समुद्रम् । रसया । सह । [३२] आहुः ॥ यस्य । इमाः । प्रदि-

शुद्धिप्र-दिशः । यस्मै । वाहूइति । कस्मै । देवार्य । हविषा । विधेम ॥ यम् । क
 न्दसीइति । अवंसा । तस्तभानेइति । अभ्यैख्येतामित्याभि-ऐख्येताम् । मनसा । रेज
 मानेइति ॥ यत्र । अधीति । सूरः । उदित्वावित्युत्-इत्तौ । व्येतीतिवि-एति । कस्मै ।
 देवार्य । हविषा । विधेम ॥ येन । द्यौः । उग्रा । पृथिवी । च । दृढेइति । येन । सुवः ।
 स्तुभितम् । येन । नाकः ॥ यः । अन्तरिख्ये । रजसः । विमानइतिवि-मानः । कस्मै ।
 देवार्य । हविषा । विधेम ॥ आपः । ह । यत् । महतीः । विश्वम् । [३३] आयन् ।
 दख्पम् । दर्धानाः । जनयन्तीः । अग्निम् ॥ ततः । देवानाम् । निरिति । अवर्तता
 असुः । एकः । कस्मै । देवार्य । हविषा । विधेम ॥ यः । चित् । आपः । महिना ।
 पर्यपश्यदितिपरि-अपश्यत् । दख्पम् । दर्धानाः । जनयन्तीः । अग्निम् ॥ यः । दे
 वेयु । अधीति । देवः । एकः । आसीत् । कस्मै । देवार्य । हविषा । विधेम ॥ [३४]
 अमेस्ससरस्वतीद्या ५ सहविश्वत्तुस्त्रि ५ शच ॥ * * * * * ॥ ८ ॥

ऊर्ध्वायः प्राणतोयआत्मदायस्येमेयह्कन्दसीयेनद्यौरापोहयत्ततो देवानाद्यै
 श्रिदापोयोदेवेपुनव ॥ * * * * *

आर्कृतिमित्या-कृतिम् । अग्निम् । प्रयुज्जमितिप्र-युजम् । स्वाहा । मनः । मे
 धाम् । अग्निम् । प्रयुज्जमितिप्र-युजम् । स्वाहा । चित्तम् । विज्ञातमितिवि-ज्ञातम् ।
 अग्निम् । प्रयुज्जमितिप्र-युजम् । स्वाहा । वाचः । विधृतिमितिवि-धृतिम् । अग्निम् ।
 प्रयुज्जमितिप्र-युजम् । स्वाहा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । मनवे । स्वाहा । अग्नये ।
 वैश्वानराय । स्वाहा । विश्वे । देवस्य । नेतुः । मर्तः । वृणीत् । सख्यम् । विश्वे । रायः ।
 इपुष्यसि । द्युम्नम् । वृणीत् । पुष्यसे । स्वाहा । मा । स्विति । भित्थाः । मा । स्वि
 ति । रिपः । ह ५ हंस्व । वीडयस्व । सु ॥ अम्बं । धृष्णु । वीरयस्व । [३५] अग्निः ।
 च । इदम् । करिष्यथः ॥ ह ५ हंस्व । देवि । पृथिवि । स्वस्तये । आसुरी । माया ।
 स्वधयेतिस्व-धया । कृता । अग्नि ॥ जुष्टम् । देवानाम् । इदम् । अस्तु । हव्यम् ।
 अरिष्टा । त्वम् । उदिति । इहि । यज्ञे । अस्मिन्न ॥ मित्रं । एताम् । उखाम् । तप ।
 एषा । मा । भेदि ॥ एताम् । ते । परीति । ददामि । अभित्ये ॥ इन्द्रइतिइ-अन्नः ।
 सर्पिरासुतिरितिर्षिः-आसुतिः । प्रलः । होता । वरेण्यः ॥ सहसः । पुत्रः । अर्दुतः ॥
 परस्याः । अधीति । सव्वतइतिसं-वतः । अवरान् । अभि । एति । [३६] त्र ॥ यत्र ॥

अहम् । अस्मि । तान् । अव ॥ परमस्याः । परावतइतिपरा-वतः । रोहिर्दश्वइतिरोहित-
 अश्वः । इह । एति । गृहि ॥ पुरीष्यः । पुरुप्रियइतिपुरु-प्रियः । अमे । त्वम् । तर ।
 मृयः ॥ सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । उपस्थइत्युप-स्थे । विश्वानि । अग्ने । वयु
 नानि । विद्वान् ॥ मा । एनाम् । अर्चिषा । मा । तर्पसा । अभीति । शूशुचः ।
 अन्तः । अस्याम् । शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । वीति । भाहि ॥ अन्तः । अग्ने ।
 रुषा । त्वम् । उखायै । सदेने । स्वे ॥ तस्याः । त्वम् । हरसा । तपन्न । जातवेदइति
 जातवेदः । शिवः । भव ॥ शिवः । भूत्वा । महाम् । अग्ने । अथेइति । सीद । शिवः ।
 त्वम् ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । सर्वाः । स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥
 [३७] वीर्यस्वातर्पन्वि० शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

यत् । अग्ने । यानि । कानि । च । एति । ते । दारुणि । दुधसि ॥ तत् ।
 अस्तु । तुभ्यम् । इत् । घृतम् । तत् । जुपस्व । यविष्ठ्य ॥ यत् । अत्ति । उपजिहि
 केत्युप-जिह्विका । यत् । वम्रः । अतिसर्पतीत्यति-सर्पति ॥ सर्वम् । तत् । अस्तु ।
 ते । घृतम् । तत् । जुपस्व । यविष्ठ्य ॥ रात्रि० रात्रिमिति रात्रिम्-रात्रिम् । अप्रयाव
 मित्यप्र-यावम् । भरन्तः । अश्वाय । इव । तिष्ठते । घासम् । अस्मै ॥ रायः । पोपे
 ण । समिति । इषा । मदन्तः । अमे । मा । ते । प्रतिवेशाइतिप्रति-वेशाः । रिषा
 म् ॥ नाभा । [३८] पृथिव्याः । समिधानमितिसं-इधानम् । अग्निम् । रायः । पो
 पाय । बृहते । इवामहे ॥ इरम्मदमितीरं-मदम् । बृहदुक्थमितिबृहत्-उक्थम् । य
 जत्रम् । जेतारम् । अग्निम् । पृतनासु । सासहिम् ॥ याः । सेनाः । अभीत्वंरीरित्यभि-
 इत्वंरीः । आव्याधिनीरित्या-व्याधिनीः । उगणाः । उत ॥ ये । स्तेनाः । ये । च ।
 तस्कराः । तान् । ते । अग्ने । अपीति । दधामि । आस्ये ॥ द० द्रुम्याम् । मल्लिम्बू ।
 जम्भ्यैः । तस्करान् । उत ॥ हनूभ्यामितिहनु-भ्याम् । स्तेनान् । भगवइतिभग-वः ।
 तान् । त्वम् । खाद । सुखादितानितिसु-खादितान् ॥ ये । जनेषु । मल्लिम्बवः । स्ते
 नासः । तस्कराः । वने ॥ ये । [३९] कल्पेषु । अघायवइत्यघ-यवः । तान् । ते । द
 धामि । जम्भयोः ॥ यः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । अरातीयात् । यः । च । नः ।
 देपते । जनः ॥ निन्दात् । यः । अस्मान् । दिप्सात् । च । सर्वम् । तम् । मस्मात् ।
 कुरु ॥ स० शितमिति सं-शितम् । गे । ब्रह्म । स० शितमिति सं-शितम् । वीर्यम् ।

बलम् ॥ स० शित्मिति सं-शितम् । रूपत्रम् । जिष्णु । यस्य । अहम् । अस्मि । पुरो
 हित् इति पुरः-हितः ॥ उदिति । एषाम् । बाहू इति । अतिरम् । उदिति । वचः ।
 उदिति । उ । बलम् ॥ खिणोमि । ब्रह्मणा । अमित्रान् । उदिति । नयामि ।
 [४०] स्वान् । अहम् ॥ दृशानः । रुक्मः । उर्या । वीति । अद्यौतू । दुर्मरुप
 मिति दुः-मरुपम् । आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवतू । वयो
 भिरिति वयः-भिः । यत् । एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेता इति सु-रेताः ॥ विश्वा ।
 रूपार्णि । प्रतीति । मुञ्चते । कविः । प्रेति । असावीतू । भद्रम् । द्विपद इति द्वि-पदे ।
 चतुष्पद इति चतुः-पदे ॥ वीति । नार्कम् । अख्यतू । सवित्ता । वरेण्यः । अन्विति ।
 प्रयाणमिति प्र-यानम् । उपसः । वीति । गृजति ॥ नक्तोपासा । समनुसेतिस-मन
 सा । विरूपे इति वि-रूपे । धापयेते इति । शिशुम् । एकम् । समीची इति ॥ धावा ।
 रूपाम् । रुक्मः । [४१] अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन्न । द्रवि
 णोदा इति द्रविणः-दाः ॥ सुपर्ण इति सु-पर्णः । अग्नि । गरुत्मान् । त्रिष्टुदिति त्रि-ष्टुत् ।
 ते । शिरः । गायत्रम् । चखुः । स्तोमः । आत्मा । साम् ॥ ते । तनूः । वामदेव्य
 मिति वाम-देव्यम् । बृहद्रथन्तरे इति बृहत्-रथन्तरे । परुषौ । यज्ञाय जियम् । पुच्छम् ।
 छन्दाः सि । अङ्गानि । धिष्ण्याः । शफाः । यजूः पि । नाम् ॥ सुपर्ण इति सु-पर्णः ।
 अग्नि । गरुत्मान् । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत् ॥ [४२] नाभावनेयेनयामि रूपाम्
 रुक्मोऽष्टात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

अग्ने । यम् । यज्ञम् । अध्वरम् । विश्वतः । परिभूरिति परि-भूः । अग्नि ॥ सः ।
 इत् । देवेषु । गच्छति ॥ सोम । याः । ते । मयो सुव इति मयः-भुवः । ऊतयः । सन्ति ।
 दाशुपे ॥ ताभिः । नः । अविता । भव ॥ अग्निः । मूर्द्धा । भुवः ॥ त्वम् । नः ।
 सोम । या । ते । धामानि ॥ तत् । सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धामहि ॥
 धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति प्र-चोदयात् ॥ अचिन्ती । यत् । चकृम् । दैव्ये । जनैः
 दीनैः । दख्यैः । प्रभृतीति प्र-भृती । पूरुषत्वतेति पूरुषत्वता ॥ [४३] देवेषु । च ।
 सवितः । मानुषेषु । च । त्वम् । नः । अत्र । सुवतातू । अनांगसः ॥ चोदयित्री ।
 सू नृतां नाम् । चेतन्ती । सुमतीनामिति सु-मतीनाम् ॥ यज्ञम् । द्रधे । सरस्वती ॥
 पावीरवी । कन्या । चित्रायुरिति चित्र-आयुः । सरस्वती । वीरपतीति वीर-पती ।

धियम् । धातू ॥ माभिः । अच्छिद्रम् । शरणम् । सजोपाइतिस-जोपाः । दुराधर्पमिति
दुः-आधर्पम् । गृणते । शर्म । य५ सत् ॥ पूषा । गाः । अन्विति । एतु । नः ।
पूषा । रूप्पुत् । अर्वतः ॥ पूषा । वाजम् । सनोतु । नः ॥ शुक्रम् । ते । अन्यत् ।
यजतम् । ते । अन्यत् । [४४] विपुरुषेइतिविपु-रूपे । अहनीइति । द्यौः । इव ।
असि ॥ विश्वाः । हि । मायाः । अर्वसि । स्वधावइतिस्वधा-वः । भद्रा । ते । पूषन् ।
इह । गतिः । अस्तु ॥ ते । अवर्द्धन्त । स्वतवसइतिस्व-तवसः । महित्वनेतिमहि-
त्यना । एति । नाकम् । तस्थुः । उरु । चक्रिरे । सदः ॥ विष्णुः । यत् । ह । आ
वंत् । वृषणम् । मदच्युतमितिमद-च्युतम् । वयः । न । सीदन् । अधीति । व्रू हि
पि । प्रिये ॥ प्रेति । चित्रम् । अर्कम् । गृणते । तुराय । मारुताय । स्वतवसइतिस्व-
तवसे । भरध्वम् ॥ ये । सहा५सि । सहसा । सहन्ते । [४५] रेजते । अग्ने । पृथिवी ।
मखेभ्यः ॥ विश्वे । देवाः । विश्वे । देवाः ॥ द्यावा । नः । पृथिवीइति । इमम् । सि
ध्रम् । अद्य । दिविस्पृशमितिदिवि-स्पृशम् ॥ यज्ञम् ॥ देवेषु । यच्छताम् ॥ प्रेति ।
पूर्वजेइतिपूर्व-जे । पितरा । नव्यसीभिः । गीभिः । कृणुच्यम् । सदनेइति । ऋत
स्य ॥ एति । नः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । दैव्येन । जनेन । यातम् । माहि ।
वाम् । वरुथम् ॥ अग्निम् । स्तोमेन । बोधय । समिधानइतिसं-इधानः । अमर्त्यम् ॥
हव्या । देवेषु । नः । दधत् ॥ सः । हव्यवाडितिहव्य-वाद् । अमर्त्यः । उशिक् । दूतः ।
चनोहितः ॥ अग्निः । धिया । समिति । ऋषवति ॥ शम् । नः । भवन्तु । वाजेवा
जइतिवाजे-वाजे ॥ [४६] पूरुपत्वतायजतन्तेअन्यत्सहन्तेचनोहितोऽष्टौच ॥ ११ ॥
युञ्जानइमामंग्रन्देवस्यसन्तेविपार्जसावसवस्त्वासमास्त्योर्धाअस्याकूतिर्घ्यं
दमेयान्यग्नेयंयज्ञमेकादश ॥ ११ ॥ युञ्जानोवमैचस्थआदित्यास्त्वाभारतीस्वा५ अह५
पद् चत्वारि५ शत् ॥ ४६ ॥ युञ्जानोवाजेवाजे ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । गायत्रम् । छन्दः ।
 एति । रोह । पृथिवीम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः ।
 यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । त्रैष्टम् ।
 छन्दः । एति । रोह । अन्तरिखम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः ।
 सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अगतीयतः । हुन्ता । जागतम् ।
 छन्दः । एति । रोह । दिवम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः ।
 सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । [१] क्रमः । असि । शत्रू यतइतिशत्रु-यतः । हुन्ता ।
 आनुष्टुभमित्यानु-स्तुभम् । छन्दः । एति । रोह । दिशः । अनु । वीति । क्रमस्व ।
 निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयञ् । इव ।
 द्यौः । स्वाम् । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्नितिमं-अञ्जन् ॥ सद्यः । ज्ञानः । वीति ।
 हि । ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति । रोदसीइति । भानुर्ना । भाति । अन्तः ॥ अग्ने ।
 अभ्यावर्तिन्नित्यभि-आवर्तिन् । अभीति । नः । एति । वर्तस्व । आर्युपा । वचं
 सा । सन्या । मेधया । प्रजयेतिप्र-जया । धनेन ॥ अग्ने । [२] अङ्गिरः । शतम् ।
 ते । सन्तु । आवृतइत्या-वृतः । सहस्रम् । ते । उपावृतइत्युप-आवृतः ॥ तासाम् ।
 पोषस्य । पोषेण । पुनः । नः । नष्टम् । एति । कृधि । पुनः । नः । गधिम् । एति ।
 कृधि ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इपा । आर्युपा ॥ पुनः ।
 नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रया । नीति । वर्तस्व । अग्ने । पिन्वस्व । धारया ॥
 विश्वफस्नियेतिविश्व-फस्निया । विश्वतः । परि ॥ उदिति । उत्तममित्युत्-त्तमम् ।
 वरुण । पार्शम् । अस्मत् । अवेति । अधमम् । [३] वीति । मच्यमम् । श्रथाय ॥
 अथ । वयम् । आदित्य । ब्रते । तव । अनागसः । अदितये । स्याम् ॥ एति ।
 त्वा । अहारूपम् । अन्तः । अमूः । ध्रुवः । तिष्ठ । अविचाचलिरित्यावि-चाचलिः ॥
 विशः । त्वा । मवीः । वाञ्छन्तु । अस्मिन् । गष्टम् । अधीति । श्रय ॥ अग्ने । वृ
 हन् । उपसाम् । ऊर्ध्वः । अस्थात् । निर्जग्मिवानितिनिः-जग्मिवान् । तर्गसः ।

ज्योतिषा । एति । अंगात् ॥ अग्निः । भानुना । रुशता । स्वङ्गइतिसु-अङ्गः । एति ।
जातः । विश्वा । सद्मानि । अप्राः ॥ सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । [४] उप
स्थइत्युप-स्थे । विश्वानि । अग्ने । व्युनानि । विद्वान् ॥ मा । एनाम् । अर्चिषा ।
मा । तपसा । अभीति । शूशुचः । अन्तः । अस्याम् । शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्यो
तिः । वीति । भाहि ॥ अन्तः । अग्ने । रुचा । त्वम् । उखायै । सदेने । स्वे ॥ तस्याः ।
त्वम् । हरसा । तपन् । जातवेदइतिजात-वेदः । शिवः । भव ॥ शिवः । भूत्वा ।
मह्यम् । अग्ने । अथोइति । सीद । शिवः । त्वम् ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । स
र्वाः । स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥ हृःसः । शुचिपदितिशुचि-सत् ।
वसुः । अन्तरिख्यसदित्यन्तरिख्य-सत् । होता । वेदिपदितिवेदि-सत् । अतिथिः ।
दुरोणसदितिदुरोण-सत् ॥ नृपदितिनृ-सत् । वरसदितिवर-सत् । ऋतसदित्यृत-
सत् । व्योमसदितिव्योम-सत् । अब्जाइत्यप्-जाः । गोजाइतिगो-जाः । ऋतजा
इत्यृत-जाः । अद्रिजाइत्यद्रि-जाः । ऋतम् । बृहत् ॥ [५] दिवमनुविक्रमस्यनिर्भक्त
स्ययन्द्रिप्मोविष्णोर्द्धनेनाग्नेऽधममस्याश्शुचिपथोऽंशच ॥ ॥ १ ॥

दिवः । परीति । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः । अस्मत् । द्वितीयम् । परीति ।
जातवेदाइतिजात-वेदाः ॥ तृतीयम् । अप्स्वित्यप्-सु । नृमणाइतिनृ-मनाः । अ
जंसम् । इन्धानः । एनम् । जग्ते । स्वाधीरितिस्व-धीः ॥ विद्म । ते । अग्ने । त्रेधा ।
त्रयाणि । विद्म । ते । सद्म । विभृतमितिवि-भृतम् । पुरुतेतिपुरु-त्रा ॥ विद्म । ते ।
नाम । परमम् । शुहा । यत् । विद्म । तम् । उथ्सम् । यतः । आजगन्थेत्या-जगन्थं ॥
समुद्रे । त्वा । नृमणाइतिनृ-मनाः । अप्स्वित्यप्-सु । अन्तः । नृचरुपाइतिनृ-चरुपाः ।
ईधे । दिवः । अग्ने । ऊधन् ॥ तृतीये । त्वा । [६] रजसि । तस्थिवा ५ संम् । ऋत
स्य । योनौ । महिषाः । अह्नि-वन् ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन् । इव । द्यौः ।
रुषाम् । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जितिंस-अञ्जन् ॥ सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि ।
ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति । रोदसीइति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ उशिक् ।
पावकः । अगतिः । सुमेधाइतिसु-मेधाः । मतेषु । अग्निः । अमृतः । नीति । धायि ॥
इयति । धूमम् । अरुपम् । भरिभ्रत् । उदिति । शुक्रेण । शोचिषा । द्याम् । इनख्यत् ॥
विश्वस्य । केतुः । भुवनस्य । गर्भः । एति । [७] रोदसीइति । अपृणात् । जायमा

नः ॥ वीडुम् । चित्तु । अदिम् । अभिन्तु । परायन्नितिपरां-र्यन् । जनाः । यत् ।
 अग्निम् । अयजन्त । पञ्च ॥ श्रीणाम् । उदारः । धरुणः । रयीणाम् । मनीषाणाम् ।
 प्रापणइतिप्र-अपणः । सोमगोप्राइतिसोम-गोप्राः ॥ वसोः । सूनुः । सहसः । अ-
 प्स्वित्यप्-सु । राजा । वीति । भाति । अग्ने । उपसाम् । इधानः ॥ यः । ते । अद्य ।
 कृणवत् । भद्रशोचइतिभद्र-शोचे । अपूपम् । देव । घृतवन्तमितिघृत-वन्तम् । अ-
 ग्रे ॥ प्रेति । तम् । नय । प्रतरामितिप्र-तराम् । वस्यः । अच्छे । अभीति । युम्नम् ।
 देवभक्तमितिदेव-भक्तम् । यविष्ठ ॥ एति । [८] तम् । भज । सौश्रवसेपु । अग्ने ।
 उक्थउक्थइत्युक्थे-उक्थे । एति । भज । शस्यमाने ॥ प्रियः । सूयै । प्रियः । अग्रा । मवा-
 ति । उदिति । जातेन । भिनदन् । उदिति । जनिद्वेः ॥ त्वाम् । अग्ने । यजमानाः ।
 अन्विति । द्यून् । विश्वा । वसूनि । दधिरे । वार्याणि ॥ त्वया । सह । द्रविणम् ।
 इच्छमानाः । ब्रजम् । गोमन्तमितिगो-मन्तम् । उशिजः । वीति । ववुः ॥ दृशा-
 नः । रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्योत् । दुर्मर्पमितिदुः-मर्पम् । आयुः । श्रिये ।
 रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयोभिरितिवर्यः-भिः । यत् । एनम् । द्योः ।
 अजंनयत् । सुरेताइतिसु-रेताः ॥ [९] नृतीयेत्वागर्भेआर्यविष्टायच्चत्वारिच ॥ २ ॥
 अन्नपत्इत्यन्न-पत्ते । अन्नस्य । नः । देहि । अनमीवस्य । शुष्मिणः ॥ प्रेति ।
 प्रदातारमितिप्र-दातारम् । तारिपः । उर्जम् । नः । धेहि । द्विपदइतिद्वि-पदे । च
 तुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ उदिति । उ । त्वा । विश्वे । देवाः । अग्ने । भरन्तु । चिति
 भिरितिचित्ति-भिः ॥ सः । नः । भव । शिवतंमइतिशिव-तमः । सुप्रतीकइतिसु-प्रती-
 कः । विभावंसुरितिविभा-सुसुः ॥ प्रेति । इत् । अग्ने । ज्योतिष्मान् । ग्राहि । शिवेभिः ।
 अर्चिभिरित्यर्चि-भिः । त्वम् ॥ बृहद्भिरितिबृहत्-भिः । भानुभिरितिभानु-भिः । भा-
 सन् । मा । हिः । सीः । तनुवा । प्रजाइतिप्र-जाः ॥ समिधतिसं-इधा । अग्निम् । दु-
 वस्यत् । घृतेः । बोधयत् । अतिथिम् ॥ एति । [१०] अस्मिन् । हव्या । जुहोत
 न ॥ प्रप्रेतिप्र-प्र । अयम् । अग्निः । भरतस्य । शृण्वे । वीति । यत् । सूयै । न ।
 रोचते । बृहत् । भाः ॥ अभीति । यः । पूरुम् । प्रतनासु । तस्थौ । दीदाय । देव्यः ।
 अतिथिः । शिवः । नः ॥ आपः । देवीः । प्रतीति । गृहीत् । भम्म । एतत् । स्यो-
 ने । कृणुध्वम् । सुरभो । उ । लोके ॥ तस्मै । नमन्ताम् । जनयः । सुपत्नीरितिपु-

पत्नीः । माता । इव । पुत्रम् । विभूत । स्विति । एनम् ॥ अस्वित्यप्-सु । अग्ने ।
 सधिः । तव । [११] सः । ओपधीः । अन्विति । रुध्यसे ॥ गर्भे । सन्न । जायसे ।
 पुनः ॥ गर्भे । अस्मि । ओपधीनाम् । गर्भे । वनस्पतीनाम् ॥ गर्भे । विश्वस्या
 भूतस्य । अग्ने । गर्भे । अपाम् । अस्मि ॥ प्रसद्येतिप्र-सद्य । भस्मना । योनिम् ।
 अपः । च । पृथिवीम् । अग्ने ॥ सुः सृज्येति सं-सृज्य । मातृभिरिति मातृ-भिः । त्वम् ।
 ज्योतिष्मान् । पुनः । एति । असदः ॥ पुनः । आसद्यत्या-सद्य । सदंनम् । अपः ।
 च । पृथिवीम् । अग्ने ॥ शेषे । मातुः । यथा । उपस्थइत्युप-स्थे । अन्तः । अस्याम् ।
 शिवर्तमइति शिव-तमः ॥ पुनः । ऊर्जा । [१२] नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने ।
 इषा । आर्युषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व ।
 अग्ने । पिन्वंस्व । धारया ॥ विश्वप्स्नयेति विश्व-प्स्नया । विश्वतः । परि ॥ पुनः ।
 त्वा । आदित्याः । रुद्राः । वसवः । समिति । इन्धताम् । पुनः । ब्रह्माणः । वसुनी
 थेतिवसु-नीथ । यज्ञैः ॥ घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्द्धयस्व । सत्याः । सन्तु । यज
 मानस्य । कामाः ॥ बोध । नः । अस्य । वचसः । यविष्ठ । म५ हिष्ठस्य । प्रभृतस्ये
 तिप्र-भृतस्य । स्वधावइति स्वधा-वः ॥ पीर्यति । त्वः । अन्विति । त्वः । गृणाति ।
 वन्दारुः । ते । तनुवंम् । वन्दे । अग्ने ॥ सः । बोधि । सूरिः । मघवेति मघ-वा । व
 सुदावेति वसु-दावा । वसुपतिरिति वसु-पतिः ॥ युयोधि । अस्मत् । देपा५सि ॥
 [१३] आतवोर्जाऽनुपोडशच ॥ * * * * ॥ ३ ॥

अपेति । इत । वीति । इत । वीति । च । सर्पत । अतः । ये । अत । स्थ ।
 पुराणाः । ये । च । नूतनाः ॥ अदात् । इदम् । यमः । अवसानमित्यव-सानम् ।
 पृथिव्याः । अक्रन्न । इमम् । पितरः । लोकम् । अस्मै ॥ अग्नेः । भस्म । अस्मि । अग्नेः ।
 पुरीषम् । अस्मि । संज्ञानमिति सं-ज्ञानम् । अस्मि । कामधरणमिति काम-धरणम् ।
 मयि । ते । कामधरणमिति काम-धरणम् । भू यातू ॥ समिति । याः । वः । प्रियाः ।
 तनुवः । समिति । प्रिया । हृदयानि । वः ॥ आत्मा । वः । अस्तु । [१४] सम्प्रिय
 इति सं-प्रियः । सम्प्रियाइति सं-प्रियाः । तनुवः । मम ॥ अयम् ॥ सः । अग्निः । य
 स्मिन् । सोमम् । इन्द्रः । सुतम् । दधे । जठरे । वावशानः ॥ सहस्रियम् । वाजम् ।
 अत्यम् । न । सप्तिम् । समवानिति स-वान् । सन्न । स्तूयसे । जातवेदइति जात-

वेदः ॥ अग्ने । दिवः । अर्णम् । अच्छ । जिगासि । अच्छ । देवान् । ऊचिपे । धि
 णियाः । ये ॥ याः । परस्तात् । रोचने । सूर्यस्य । याः । च । अवस्तात् । उपति
 ष्ठन्तइत्युप-तिष्ठन्ते । आपः ॥ अग्ने । यत् । ते । दिवि । वर्चः । पृथिव्याम् । यत् ।
 ओपधीपुः । [१५] अफ्स्वत्यप्-सु । वा । यजत्र ॥ येन । अन्तरिक्षम् । उरु । आ
 ततन्धेत्या-ततन्ध । त्वेपः । सः । भानुः । अर्णवः । नृचरुपाईतिनृ-चरुपाः ॥ पुरी
 ष्यासः । अमयः । प्रावणेभिरितिप्र-वनेभिः । सजोपमइतिस-जोपसः ॥ जुपन्ताम् ।
 ह्वयम् । आहुंतमित्या-हुतम् । अनमीवाः । इपः । महीः ॥ इडाम् । अग्ने । पुरुद
 समितिपुरु-दसम् । सनिम् । गोः । शश्वत्तममितिशश्वत्-तमम् । हवमानाय ।
 साध ॥ स्यात् । नः । सूनुः । तनयः । विजावेतिवि-जावा । अग्ने । सा । ते । सु
 मतिरितिपु-मतिः । भू तु । अस्मेइति ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः ।
 जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न । [१६] अग्ने । एति । रोह । अयं । नः । व
 ळ्य । रयिम् ॥ चित् । असि । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । परि
 चिदितिपरि-चित् । असि । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । लोकम् ।
 पूण । छिद्रम् । पूण । अथोइति । सीद । शिवा । त्वम् ॥ इन्द्रामीडतीन्द्र-अमी । त्वा ।
 बृहस्पतिः । अस्मिन्न । योनौ । असीपदन्न ॥ ताः । अम्य । सूदोहसइतिसूद-
 दोहसः । सोमम् । श्रीणन्ति । पृञ्जयः ॥ जन्मन्न । देवानाम् । विशः । त्रिपु । एति ।
 रोचने । दिवः ॥ [१७] अस्त्वोपधीपुजानन्नप्राचत्वारिश् शत्र ॥ ॥११॥

समिति । इतम् । ममिति । कल्पेथम् । मम्पियावितिसं-प्रियो । रोचिष्ण
 इति । सुमनस्यमानावितिपु-मनस्यमानो ॥ इपम् । ऊर्जम् । अभीति । सवसाना
 वितिपु-वसानो । समिति । ग्राम् । मनाः मि । ममिति । व्रता । ममिति । उ ।
 चित्तानि । एति । अकरम् ॥ अग्ने । पुरीष्य । अधिपाडत्याधि-पाः । भव । त्वम् ।
 नः ॥ इपम् । ऊर्जम् । यजमानाय । रोहि ॥ पुरीष्यः । त्वम् । अग्ने । रयिमानिति
 रयि-मान् । पुष्टिमानितिपुष्टि-मान् । असि ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । संवीः ।
 स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥ भवतम् । नः । मर्मनसावितिस-मनसो ।
 समोकसावितिपु-ओकसो । [१८] अरपमौ ॥ मा । यज्ञम् । हिः सिष्टम् । मा । यज्ञ
 पतिमितिपु-पतिम् । जातवेदसावितिपु-जात-वेदसो । शिवो । भवतम् । अद्य ।

नः ॥ माता । इव । पुत्रम् । पृथिवी । पुरीष्यम् । अग्निम् । स्व । योनौ । अभाः ।
 उखा ॥ ताम् । विश्वैः । देवैः । ऋतुभिरित्यृतुभिः । सविद्विदानइतिसं-विदानः । प्र
 जापतिरितिप्रजा-पतिः । विश्वकर्मैतिविश्व-कर्मा । वीति । गुञ्जतु ॥ यत् । अस्य ।
 पारे । रजसः । शुक्रम् । ज्योतिः । अजायत ॥ तत् । नः । पर पत् । अतीति । द्विपः ।
 अग्ने । वैश्वानर । स्वाहा ॥ नमः । स्विति । ते । निरु ऋतइतिनिः-ऋते । विश्वरूप
 इतिविश्व-रूपे । [१९] अयस्पर्यम् । वीति । चूत । बन्धम् । एतम् ॥ यमेन । त्वम् ।
 यम्या । सविद्विदानेतिसं-विदाना । उत्तमभिर्युत्-तमम् । नाकम् । अधीति । गेह्य ।
 इमम् ॥ यत् । ते । देवी । निरु ऋतिरितिनिः-ऋतिः । आवबन्धेत्या-बन्ध । दामा
 श्रीवासु । अविचर्त्यमित्यवि-चर्त्यम् ॥ इदम् । ते । तत् । वीति । स्यामि । आयुपः ।
 न । मर्धात् । अर्थ । जीदः । पितुम् । अद्धि । प्रमुक्तइतिप्र-मुक्तः ॥ यस्याः । ते ।
 अस्याः । क्रूरे । आसन् । जुहोमि । एषाम् । बन्धानाम् । अवसर्जनायेत्यव-सर्ज
 नाय ॥ भूमिः । इति । त्वा । जनाः । विदुः । निरु ऋतिरितिनिः-ऋतिः । [२०]
 इति । त्वा । अहम् । परीति । वेद । विश्वतः ॥ असुन्वन्तम् । अयंजमानम् । इच्छ
 स्तेनस्य । इत्याम् । तस्करस्य । अन्विति । एषि ॥ अन्यम् । अस्मत् । इच्छ । सा ।
 ते । इत्या । नमः । देवि । निरु ऋतइतिनिः-ऋते । तुभ्यम् । अस्तु ॥ देवीम् । अ
 हम् । निरु ऋतिमितिनिः-ऋतिम् । वन्दमानः । पिता । इव । पुत्रम् । दस्ये । व
 चौभिरितिवचः-भिः ॥ विश्वस्य । या । जायमानस्य । वेद । शिरिशिरइतिशिरः-शिरः ।
 प्रतीति । सूरी । वीति । चष्टे ॥ निवेशनइतिनि-वेशनः । सद्गमनइतिसं-गमनः । व
 सनाम् । विश्वा । रूपा । अभीति । चष्टे । [२१] शचौभिरितिशचि-भिः ॥ देवः । इव ।
 सविता । सत्यधर्मैतिसत्य-धर्मा । इन्द्रः । न । तस्थौ । समरइतिसं-अरे । पथीनाम् ॥ स
 मिति । वरत्राः । दद्यातन । निरिति । आहावानित्या-हावान् । कृणोतन ॥ सिञ्चामहे
 अवटम् । उद्विणम् । वयम् । विश्वा । अहा । अदस्तम् । अस्वितम् ॥ निष्कृताहावमि
 तिनिष्कृत-आहावम् । अवटम् । सुवरत्रमितिंसु-वरत्रम् । सुपेचनमितिंसु-सेचनम् ॥
 उद्विणम् । सिञ्चे । अस्वितम् ॥ सीरा । युञ्जन्ति । क्वयः । युगा । वीति । तन्वते । पृ
 थक् । धीराः । देवेषु । सुम्नेया ॥ युनक्तं । सीरा । वीति । युगा । तजोत् । कृते । योनौ ।
 वपत् । इह । [२०] वीजम् ॥ गिरा । च । श्रुष्टिः । सभराडातिस-भगः । असंत । नः ।

नेदीयः । इत् । सृण्या । पृक्म् । एति । अयत् ॥ लाङ्गलम् । पर्वीस्वम् । सुशेवमिति
 सु-शेवम् । सुमृतिश्चर्वितिसुमृति-श्चरु ॥ उदिति । इत् । कृपति । गाम् । अर्विम् ।
 प्रफ्व्यमितिप्र-फ्व्यम् । च । पीर्वरीम् ॥ प्रस्थावदितिप्रस्थ-वत् । स्थवाहंनमितिरथ-चा
 हंनम् ॥ शुनम् । नः । फालाः । वीति । तुटन्तु । भूमिम् । शुनम् । कीनाशाः ।
 अभीति । यन्तु । वाहान् ॥ शुनम् । पर्जन्यः । मधुना । पयोभिरितिपयः-भिः ।
 शुनासीरा । शुनम् । अस्मासु । धत्तम् ॥ कामम् । कामदुघइतिकाम-दुघे । धुष्ण
 मित्राय । वरुणाय । च ॥ इन्द्राय । अग्नये । पूष्णे । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । प्र
 जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ घृतेन । सीता । मधुना । समक्तेतिसं-अक्ता । विश्वैः । देवैः
 अनुमतेत्यनु-मता । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः ॥ ऊर्जस्वती । पर्यसा । पिन्वमाना । अ
 स्मात् । सीते । प्रयसा । अभ्याववृश्वेत्याभि-आववृश्च ॥ [२३] समोकसौविश्वरू
 पेविदुनिर्ऋतिश्चिचष्टइहमित्रायद्वाविंशतिश्च ॥ * * * ॥ ५ ॥
 ग्राः । जाताः । ओषधयः । देवेभ्यः । त्रियुगमितित्रि-युगम् । पुरा ॥ मन्दा
 मि । बभ्रूणाम् । अहम् । शतम् । धामानि । सप्त । च ॥ शतम् । वः । अम्ब । धामानि ।
 सहस्रम् । उत । वः । रुहः ॥ अर्थ । शतक्रत्वइतिशत-क्रत्वः । यूयम् । इमम् । मे ।
 अगदम् । कृत ॥ पुष्पावतीरितिपुष्प-वतीः । प्रसूवतीरितिप्र-सूवतीः । फलिनीः ।
 अफलाः । उत ॥ अश्वः । इव । सजित्वरीरितिस-जित्वरीः । वीरुधः । पार्थिष्ण
 वः ॥ ओषधीः । इति । मातरः । तत् । वः । देवीः । उपेति । ब्रुवे ॥ रपांसि । वि
 प्रतीरितिवि-प्रतीः । इत् । रपः । [२४] चातयमानाः ॥ अश्वत्थे । वः । निपर्दन
 मितिनि-सदंनम् । पूर्ण । वः । वसतिः । कृता ॥ गोभाज्जइतिगो-भाजः । इत् ।
 किल । असथः । यत् । सनयथ । पूरुषम् ॥ यत् । अहम् । वाजयन् । इमाः । ओ
 पधीः । हस्ते । आदधइत्या-दधे ॥ आत्मा । यरूपमस्य । नश्यति । पुरा । जीवगृभ
 इतिजीव-गृभः । यथा ॥ यत् । ओषधयः । सङ्गच्छन्तइतिसं-गच्छन्ते । राजानः ।
 सभित्तावितिसं-इतो । इव ॥ विप्रः । सः । उच्यते । भिषक् । रूपोहेतिररूपः-हा ।
 अमीवचार्तनइत्यमीव-चार्तनः ॥ निष्कृतिरितिनिः-कृतिः । नाम । वः । माता ।
 अर्थ । यूयम् । स्थ । सहकृतीरितिसं-कृतीः ॥ सराः । पत्त्रिणीः । [२५] स्थन । यत् ।
 आमर्यति । निरिति । कृत ॥ अन्या । वः । अन्याम् । अवतु । अन्या । अन्यस्याः ।

उपेति । अवत् ॥ ताः । सर्वाः । ओषधयः । सविद्वानादितिसंविदानाः । इदम् ।
 मे । प्रेति । अवत् । वचः ॥ उदिति । शुष्माः । ओषधीनाम् । गावः । गोष्ठादितिगो-
 स्थात् । इव । ईरते ॥ धनम् । सनिष्यन्तीनाम् । आत्मानम् । तव । पूरुष ॥ अतीति ।
 विश्वाः । परिष्ठादितिपरि-स्थाः । स्तेनः । इव । व्रजम् । अक्रमुः ॥ ओषधयः । प्रेति ।
 अचुच्यवुः । यत् । किम् । च । तनुषाम् । रपः ॥ याः । [२६] ते । आतस्थुरि
 त्यान्तस्थुः । आत्मानम् । याः । आविविशुरित्या-विविशुः । परुःपरुरितिपरुः-परुः ॥
 ताः । ते । यरुषम् । वीति । वाधन्ताम् । उग्रः । मध्यमशीरितिमध्यम-शीः । इव ॥ सा
 कम् । यरुषम् । प्रेति । पत् । श्येनेन । किकिदीविना ॥ साकम् । वातस्य । ध्राज्या । सा
 कम् । नःस्य । निहाक्येतिनि-हाक्या ॥ अश्रावतीमित्यश्व-वतीम् । सोमवतीमितिसो
 म-वतीम् । ऊर्जयन्तीम् । उदोजसमित्युत्-ओजसम् ॥ एति । विश्वि । सर्वाः । ओष
 धीः । अस्मे । अरिष्टातयइत्यरिष्ट-तातये ॥ याः । फलिनीः । याः । अफलाः ।
 अपृष्पाः । याः । च । पुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसू ताइतिबृहस्पति-प्रसूताः । ताः ।
 नः । सुञ्चन्तु । अ० हंसः ॥ याः । [२७] ओषधयः । सोमराज्ञीरितिसोम-राज्ञीः ।
 प्रविष्टाइतिप्र-विष्टाः । पृथिवीम् । अनुं ॥ तासाम् । त्वम् । असि । उच्चमेत्युत्-त्तमा
 प्रेति । नः । जीवातवे । सुव ॥ अवपतन्तीरित्यव-पतन्तीः । अवदन्तु । दिवः ।
 ओषधयः । परि ॥ यम् । जीवम् । अश्नवामहे । न । सः । रिप्याति । वरुपः ॥ याः ।
 च । इदम् । उपशृण्वन्तीत्युप-शृण्वन्ति । याः । च । दूरम् । परागताइतिपरा-गताः ॥
 इह । सङ्गत्येतिसं-गत्य । ताः । सर्वाः । अस्मे । समिति । दत्त । भेषजम् ॥ मा ।
 वः । रिपत् । खनिता । यस्मै । च । अहम् । खनामि । वः ॥ द्विपदितिद्वि-पत् ।
 चतुष्पदितिचतुः-पत् । अस्माकम् । सर्वम् । अस्तु । अनीतुरमित्यना-तुरम् ॥ ओ
 षधयः । समिति । वदन्ते । सोमेन । सह । राज्ञा ॥ यस्मै । करोति । ब्राह्मणः । तम् ।
 गजन्तु । पारयामसि ॥ [२८] रपःपतविणीर्याअ० हंसोयाःखनामिवोऽष्टादंशश्च ॥ ६ ॥
 मा । नः । हि० सीत् । जनिता । यः । पृथिव्याः । यः । वा । दिवम् । सत्यधुमेति
 सत्य-धुमा । जजानं ॥ यः । च । अपः । चन्द्राः । बृहतीः । जजानं । कस्मै । देवायं ।
 हविषां । विधेम ॥ अभ्यावर्तस्वेत्यभि-आवर्तस्व । पृथिविः । यज्ञेनं । पर्यसा । सह ॥
 वषाम् । ते । अग्निः । इषितः । अवेति । सर्पतु ॥ अमे । यत् । ते । शुक्रम् । यत् ।

चन्द्रम् । यत् । पू तम् । यत् । यज्ञियम् ॥ तत् । देवेभ्यः । भ्रामसि ॥ इपम् । ऊर्जम् ।
 अहम् । इतः । एति । [२९] ददे । ऋतस्य । धाम्नः । अमृतस्य । योनेः ॥ एति ।
 नः । गोषुं । विग्तु । एति । ओपंधीषु । जहामि । सेदिम् । अनिराम् । अमीं
 वाम् ॥ अम्रे । तर्व । श्रवः । वयः । महि । भ्राजन्ति । अर्चयः । विभावसोइतिवि
 भा-यसो ॥ बृहद्धानोइतिबृहत्-भानो । शर्वसा । वार्जम् । उक्थ्यम् । दधासि । दा
 शुपे । कवे ॥ इरज्यन् । अग्ने । प्रथयस्व । जन्तुभिरितिजन्तु-भिः । अस्मेइति । रायः ।
 अमर्त्य ॥ सः । द्रू शतस्य । वपुषः । वीति । राजसि । पूणखिपे । सानसिम् ।
 रयिम् ॥ ऊर्जः । नपात् । जातं वेदइतिजातं-वेदः । सुशस्तिभिरितिसुशस्ति-भिः ।
 मन्दस्व । [३०] धीतिभिरितिधीति-भिः । हितः ॥ त्वेइति । इपं ॥ समिति ।
 दधुः । भूरिरेतसइतिभूरि-रेतसः । चित्रोतयइतिचित्र-ऊतयः । वामजाताइतिवाम-
 जाताः ॥ पावकवर्चाइतिपावक-वर्चाः । शुक्रवर्चाइतिशुक्र-वर्चाः । अनूनवर्चा
 इत्यनून-वर्चाः । उदिति । इयरू पि । भानुना ॥ पुत्रः । पितरां । विचरभितिंवि-
 चरन् । उपेति । अवसि । उभेइति । पूणखिपे । रोदसीइति ॥ ऋतावांनमित्यृत-वानमू ।
 महिपम् । विश्वचरं पणिमितिंविश्व-चरं पणिम् । अग्निम् । सुम्रायं । दधिरे । पुरः ।
 जनाः ॥ श्रुत्कर्णमितिश्रुत्-कर्णम् । सप्रथस्तममितिसप्रथः-न्तमम् । त्वा । गिरा ।
 दैव्यम् । मानुषा । युगा ॥ निष्कर्तारमितिनिः-कर्तारम् । अध्वरस्यं । प्रचेतसमिति
 प्र-चेतसम् । रूपयन्तम् । राधसे । महे ॥ रातिम् । भृगूणाम् । उशिजम् । क्विक्रं
 तुमितिंक्वि-ऋतुम् । पूणखिपे । सानसिम् । [३१] रयिम् ॥ चितः । स्थ । परिचित
 इतिपरि-चितः । ऊर्ध्वचितइत्यूर्ध्व-चितः । श्रयध्वम् । तयां । देवतया । अङ्गिरस्वत् ।
 ध्रुवाः । सीदत् ॥ एति । प्यायस्व । समिति । एतु । ते । विश्वतः । सोम । वृष्णि
 यम् ॥ भवं । वार्जस्य । सङ्गथइतिसं-गथे ॥ समिति । ते । पयांसि । समिति ।
 उ । युन्तु । वार्जाः । समिति । वृष्णियानि । अभिमातिपाहइत्यभिमाति-साहः ॥
 आप्यायमानइत्यां-प्यायमानः । अमृताय । सोम । द्विवि । श्रवांसि । उत्तमानी
 त्युत्-तमानिं । धिष्व ॥ [३२] आमन्दस्वसानसिमेकान्नर्चत्वारिंशच्च ॥ ॥ ७ ॥
 अभीति । अस्थ्यात् । विश्वाः । पृतनाः । अरातीः । तत् । अग्निः । अह ।
 तत् । उ । सोमः । अह ॥ बृहस्पतिः । सविता । तत् । मे । अह । पूषा । मा ।

अधातू । सुकृतस्येति सुकृतस्य । लोके ॥ यत् । अक्रन्दः । प्रथमम् । जायमानः ।
 उद्यन्नित्युत्-यन् । समुद्रात् । उत । वा । पुरीपात् ॥ श्येनस्य । पृष्ठा । हरिणस्य ।
 बाह्वइति । उपस्तुतमित्युप-स्तुतम् । जनिम । तत् । ते । अर्वन्नू ॥ अपाम् । पृष्ठम् । असि ।
 योनिः । अग्नेः । समुद्रम् । अभितः । पिन्वमानम् ॥ वर्धमानम् । महः । [३३] एति । च ।
 पुष्करम् । दिवः । मार्तया । वरिणा । प्रथस्व ॥ ब्रह्म । जज्ञानम् । प्रथमम् । पुरस्तात् ।
 वीति । सीमतः । सुरुचइतिसुरुचः । वेनः । आवः ॥ सः । बुध्नियाः । उपमाइत्युप-
 माः । अस्य । विष्ठाइतिवि-स्थाः । सतः । च । योनिम् । असतः । च । विवः ॥ हिरण्य
 गर्भइतिहिरण्य-गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्ने । भू तस्य । जातः । पतिः । एकः ।
 आसीत् ॥ सः । दाधार । पृथिवीम् । द्याम् । उत । इमाम् । कस्मै । देवाय । हवि
 पा । विधेम ॥ द्रप्सः । चस्कन्द । पृथिवीम् । अन्विति । [३४] द्याम् । इमम् ।
 च । योनिम् । अन्विति । यः । च । पूर्वः ॥ तृतीयम् । योनिम् । अन्विति । सञ्च
 रन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्विति । सप्त । होत्राः ॥ नमः । अस्तु ।
 सपेभ्यः । ये । के । च । पृथिवीम् । अनु ॥ ये । अन्तरिख्ये । ये । दिवि । तेभ्यः ।
 सपेभ्यः । नमः ॥ ये । अदः । रोचने । दिवः । ये । वा । सू यैस्य । रुमिपुं ॥ ये
 पाम् । अफ्स्वित्वाप्-सु । सदः । कृतम् । तेभ्यः । सपेभ्यः । नमः ॥ याः । इपंवः ।
 यातुधानानामितियातु-धानानाम् । ये । वा । वनस्पतीन् । अनु ॥ ये । वा । अव
 टेषु । शेरते । तेभ्यः । सपेभ्यः । नमः ॥ [३५] महोऽनुयातुधानानामेकादशच ॥ ८ ॥

ध्रुवा । असि । धरुणा । अस्तृता । विश्वकर्मणेति विश्व-कर्मणा । सुकृतेति सु-
 कृता ॥ मा । त्वा । समुद्रः । उदिति । वर्धीत् । मा । सुपर्णइतिसु-पर्णः । अव्यथ
 माना । पृथिवीम् । दृः ह ॥ प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः ।
 पृष्ठे । व्यचंस्वतीम् । प्रथंस्वतीम् । प्रथः । असि । पृथिवी । असि । भूः । असि । भूमिः ।
 असि । अदितिः । असि । विश्वधायाइति विश्व-धायाः । विश्वस्य । सुवन्स्य । धर्त्री ।
 पृथिवीम् । यच्छ । पृथिवीम् । दृः ह ॥ पृथिवीम् । मा । हिः सीः । विश्वस्मे । प्राणा
 येति प्र-अनायं । अपानायेत्यप-अनायं । व्यानायेति वि-अनायं । उदानायेत्युत्-अ
 नायं । प्रतिष्ठायाइति प्रति-स्थायै । [३६] चरित्राय । अग्निः । त्वा । अभीति । पातु ।
 मद्या । स्वस्त्या । छर्दिपा । शन्तमेनेति शं-तमेन । तथा । देवतया । अङ्गिरस्वत् ।

ध्रुवा । मीदृ ॥ काण्डात्काण्डादितिकाण्डात्-काण्डात् । प्ररोहन्तीतिप्र-रोहन्ती । परं
 पःपरुषइतिपरुषः-परुषः । परिं ॥ एवा । नः । दूवे । प्रेति । तनु । सहस्रेण । शतेन ।
 च ॥ या । शतेन । प्रतनोपीतिप्र-तनोपि । सहस्रेण । विरोहसीतिवि-रोहसि ॥
 तस्याः । ते । देवि । इष्टके । विधेम । हविषा । वयम् ॥ अपाद्वा । असि । सहमा
 ना । सहस्र । अरातीः । सहस्र । अरातीयतः । सहस्र । पृतनाः । सहस्र । पृतन्य
 तः ॥ सहस्रवीर्येतिसहस्र-वीर्या । [३७] असि । सा । मा । जिन्व ॥ मधुं । वाताः ।
 ऋतायतइत्यृत-यते । मधुं । स्वरन्ति । सिन्धवः ॥ माध्वीः । नः । सन्तु । ओषधीः ॥
 मधुं । नक्तम् । उत । उपसि । मधुमदितिमधु-मत् । पार्थिवम् । रजः ॥ मधुं । द्यौः ।
 अस्तु । नः । पिता ॥ मधुमानितिमधु-मान् । नः । वनस्पतिः । मधुमानितिमधु-
 मान् । अस्तु । सूर्यः ॥ माध्वीः । गावं । भवन्तु । नः ॥ मही । द्यौः । पृथिवी ।
 च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिस्वपताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-
 भिः ॥ तत् । विष्णोः । पुरमम् । [३८] पदम् । सदा । पश्यन्ति । सूर्यः ॥ दिवि
 इव । चक्षुः । आतंतमित्या-ततम् ॥ ध्रुवा । असि । पृथिवि । सहस्र । पृतन्यतः ॥
 स्यूता । देवेभिः । अमृतेन । एति । अग्नाः ॥ याः । ते । अग्ने । सूर्ये । रुचः । उद्यत
 इत्युत्-यतः । दिवंम् । आतन्वन्तीत्या-तन्वन्ति । रश्मिभिरितिर्श्मि-भिः ॥ ताभिः । सर्वा
 भिः । रुचे । जनाय । नः । कृधि ॥ याः । वः । देवाः । सूर्ये । रुचः । गोषु । अश्वेषु । यः ।
 रुचः ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । ताभिः । सर्वाभिः । रुचम् । नः । धत्त । वृहस्पते ॥
 विराडितिवि-राट् । [३९] ज्योतिः । अधारयत् । सम्राडितिर्स-राट् । ज्योतिः । अ
 धारयत् । स्वराडितिस्व-राट् । ज्योतिः । अधारयत् ॥ अग्ने । युस्व । हि । ये । तवा
 अश्वसः । देव । साधवः ॥ अरम् । वहन्ति । आशवः ॥ युस्व । हि । देवहृतमानि
 तिदेव-हृतमान् । अश्वान् । अग्ने । स्थाः । इव ॥ नीति । होता । पूर्यः । सदः ॥ द्रप्सः ।
 चस्कन्द । पृथिवीम् । अन्विति । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः । च ।
 पूर्वः ॥ तृतीयम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहो
 मि । अन्विति । सप्त । [४०] होत्राः ॥ अभूत् । इदम् । विश्वस्य । भुवनस्य । वा
 जिनम् । अग्नेः । वैश्वानरस्य । च ॥ अग्निः । ज्योतिषा । ज्योतिष्मान् । रुक्मः । व
 र्चसा । वर्चस्वान् ॥ ऋचे । त्या । रुचे । त्या । समिति । इत् । स्रवन्ति । मरितः । न ।

धेनाः ॥ अन्तः । हृदा । मनसा । पूयमानाः ॥ घृतस्य । धाराः । अभीति । चाक
 श्रीमि ॥ हिरण्ययः । वेतसः । मध्ये । आसाम् ॥ तस्मिन् । सुपर्णइतिसु-पर्णः । मधु
 कृदितिमधु-कृत् । कुलायी । भजन् । आस्ते । मधु । देवताभ्यः ॥ तस्य । आसते ।
 हरयः । सप्त । तीरे । स्वधामितिस्व-धाम् । दुहानाः । अमृतस्य । धाराम् ॥ [४१]
 प्रतिशयैसहस्रवीर्यापरमविवराट् थसप्ततीरेत्वारिच ॥ ❀ ❀ ॥९॥

आदित्यम् । गर्भम् । पर्यसा । समञ्जन्नितिसं-अञ्जन् । सहस्रस्य । प्रतिमामि
 तिप्रति-माम् । विश्वरूपमिति विश्व-रूपम् ॥ परीति । वृद्धु गिधु । हरसा । मा । अभीति ।
 मृरूपः । शतायुपमिति शत-आयुपम् । कृणुहि । चीयमानः ॥ इमम् । मा । हिः सीः ।
 द्विपादमिति द्वि-पादम् । पशू नाम् । सहस्रारूपेति सहस्र-रूपम् । मेधे । एति । चीय
 मानः ॥ मयुम् । आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चिन्वानः । तनुवंः ।
 नीति । सीद ॥ वातस्य । प्राजिम् । वरुणस्य । नाभिम् । अश्वम् । ज्ञानम् । सरि
 रस्य । मध्ये ॥ शिशुम् । नदीनाम् । हरिम् । अद्रिवुद्धमित्याद्रि-बुद्धम् । अग्ने । मा । हिः
 सीः । [४२] परमे । व्योमन्निति वि-ओमन् ॥ इमम् । मा । हिः सीः । एकशफमि
 त्येक-शफम् । पशूनाम् । कनिकदम् । वाजिनम् । वाजिनेषु ॥ गौरम् । आरण्यम् ।
 अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चिन्वानः । तनुवंः । नीति । सीद ॥ अजसम् ।
 इन्दुम् । अरुपम् । भुरण्युम् । अग्निम् । ईडे । पूर्वचित्ताविति पूर्व-चित्तौ । नमोभिरि
 तिनमः-भिः । सः । पर्वभिरिति पर्व-भिः । ऋतुशइत्यु-शः । कल्पमानः । गाम् ।
 मा । हिः सीः । अदितिम् । विराजमिति वि-राजम् ॥ इमम् । समुद्रम् । शतधारमि
 ति शत-धारम् ॥ उश्वम् । व्यच्यमानमिति वि-अच्यमानम् । भुवनस्य । मध्ये ॥
 घृतम् । दुहानाम् । अदितिम् । जनाय । अग्ने । मा । [४३] हिः सीः । परमे ।
 व्योमन्निति वि-ओमन् ॥ गवयम् । आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चि
 न्वानः । तनुवंः । नीति । सीद ॥ वरुत्रिम् । त्वष्टुः । वरुणस्य । नाभिम् । अश्वम् ।
 ज्ञानाम् । रजसः । परस्मात् ॥ महीम् । साहस्रीम् । असुस्य । मायाम् । अग्ने ।
 मा । हिः सीः । परमे । व्योमन्निति वि-ओमन् ॥ इमाम् । ऊर्णायुम् । वरुणस्य । मा
 याम् । त्वचम् । पशूनाम् । द्विपादमिति द्वि-पादम् । चतुष्पदामिति चतुः-पदाम् ॥
 त्वष्टुः । प्रजानामिति प्र-जानाम् । प्रथमम् । जनित्रम् । अग्ने । मा । हिः सीः ।

प॒रमे । व्योम॑न्निति॒वि-ओम॑न्नू ॥ उष्ट्र॑म् । आ॒र॒ण्यम् । अ॒न्विति॑ । [४४] ते । दि॒शामि॑ ।
 तेन॑ । चिन्वा॒नः । तनु॑वं । नीति॑ । सीद॑ ॥ यः । अ॒ग्निः । अ॒ग्नेः । तर्प॑सः । अधीति॑ ।
 जा॒तः । शोचा॑त् । पृथि॒व्याः । उ॒त । वा । दि॒वः । परि॑ ॥ येन॑ । प्र॒जाइति॑प्र॒जाः ।
 विश्व॑क॒र्मेति॑विश्व॒क॒र्मा । व्या॒न॒डिति॑वि-आ॒न॒न्द् । तम् । अ॒ग्ने । हेडं॑ । परीति॑ । ते ।
 वृ॒ण॒क्तु ॥ अ॒जा । हि । अ॒ग्नेः । अ॒ज॒निष्ट॑ । ग॒भीत् । सा । वै । अ॒प॒श्यत् । ज॒नि
 तार॑म् । अ॒ग्ने ॥ तया॑ । रोह॑म् । आ॒य॒न्नू । उपेति॑ । मे॒ध्या॑सः । तया॑ । दे॒वाः । दे॒व॒ताम् ।
 अ॒ग्ने । आ॒य॒न्नू ॥ श॒र॒भम् । आ॒र॒ण्यम् । अ॒न्विति॑ । ते । दि॒शामि॑ । तेन॑ । चिन्वा॒नः ।
 तनु॑वं । नीति॑ । सीद॑ ॥ [४५] अ॒ग्नेमाहि॑ । सी॒र॒ग्नेमोष्ट्र॑मा॒र॒ण्यमनु॑श॒र॒भन्न॑वंच ॥१०॥

आ॒दि॒त्यमि॑म॒न्द्रि॒पाद॑म्मु॒वा॒त॒स्या॒र्धमि॑ममे॒कश॑फ॒ङ्गौ॒र॒म॒ज॒म् । इ॒च॒य॒व्वरु॑ञ्चि
 म॒वि॒मि॒माम् । णा॑यु॒मुष्ट्र॑यो॒अग्नि॑श॒र॒भम् ॥ * * * *

इन्द्रा॑ग्नीइतीन्द्र-अग्नी । रो॒चना । दि॒वः । परीति॑ । वाजे॑षु । भू॒प॒थः ॥ तत् ।
 वाम् । चेति॑ । प्रेति॑ । वी॒र्य॑म् ॥ श्यथ॑त् । वृ॒त्रम् । उ॒त । स॒नोति॑ । वाज॑म् । इन्द्रा॑ ।
 यः । अ॒ग्नीइति॑ । स॒हुं॒रीइति॑स-दु॒री । स॒पर्या॑त् ॥ इ॒र॒ज्यन्ता॑ । व॒स॒व्यस्य॑ । भू॒रेः । सह॑
 स्तुमे॒तिस॑हं-त॒मा । सह॑सा । वा॒ज॒यन्तेति॑वा॒ज॒यन्ता॑ ॥ प्रेति॑ । च॒रु॒ षणि॑भ्यइति॒च॒रु
 षणि॑भ्यः । पू॒त॒ना । ह॒र्वेषु॑ । प्रेति॑ । पृथि॒व्याः । रि॒रि॒चाथेइति॑ । दि॒वः । च्च ॥ प्रेति॑ ।
 सि॒न्धु॒भ्यइति॑सि॒न्धु॒भ्यः । प्रेति॑ । गि॒रि॒भ्यइति॑गि॒रि॒भ्यः । म॒हित्वेति॑माहि॒त्वा । प्रेति॑ ।
 इन्द्रा॑ग्नीइतीन्द्र-अग्नी । विश्वा॑ । भु॒व॒ना । अ॒तीति॑ । अ॒न्या ॥ म॒रु॒तः । य॒स्य॑ । हि ।
 [४६] स्व॑ये । पा॒थ । दि॒वः । वि॒म॒ह॒सइति॑वि-म॒ह॒सः ॥ सः । सु॒गो॒पा॒त॒मइति॑सु॒गो॒प-
 त॒मः । जनः॑ ॥ यु॒ज्ञैः । वा । य॒ज्ञ॒वा॒ह॒सइति॑य॒ज्ञ॒वा॒ह॒सः । वि॒प्र॒स्य । वा । म॒ती॒नाम् ॥
 म॒रु॒तः । शृ॒णु॒त् । ह॒र्वम् ॥ श्रि॒य॒से । क॒म् । भा॒नु॒भिरिति॑भा॒नु॒भिः । स॒मिति॑ । मि॒मि
 स्वि॒पे । ते । ग॒श्मि॒भिरिति॑ग॒श्मि॒भिः । ते । ऋ॒कं॒भिरि॑रि॒यृ॒कं॒भिः । सु॒खा॒द॒यइति॑सु॒खा
 द॒यः ॥ ते । वा॒शी॒म॒न्त॒इति॑वा॒शि॒म॒न्तः । इ॒प्पि॒णः । अ॒भी॒र॒वः । वि॒द्रे । प्रि॒यस्य॑ ।
 म॒रु॒तस्य॑ । धा॒म॒नः ॥ अ॒वेति॑ । ते । हेडं॑ । उ॒दि॒ति । उ॒त्त॒ममि॑त्यु॒त्त॒त॒मम् ॥ क॒या॑ । नः ।
 चि॒त्रः । ए॒ति । भु॒व॒त् । ऊ॒ती । स॒दा॒वृ॒थइति॑स॒दा॒वृ॒थः । स॒खा ॥ क॒या॑ । श॒चि॒ष्ठया॑ ।
 वृ॒ता ॥ [४७] कः । अ॒द्य । यु॒हु॒क्ते । धु॒रि । गाः । ऋ॒तस्य॑ । शि॒मी॒व॒तः । भा॒मि॒नः ।
 दु॒र॒दृ॒णा॒यू॒निति॑दुःदृ॒णा॒यू॒न् ॥ आ॒सा॒नि॒पू॒नित्या॑स॒न्न-इ॒पू॒न् । दृ॒श्व॒सइति॑हृ॒श्व॒सः ।

मयोभूनिर्तिमयः-भून् । यः । एषाम् । भृत्याम् । ऋणधत् । सः । जीवात् ॥ अग्नें ।
 नयं । एतिं । देवानाम् । शम् । नः । भवन्तु । वाजेवाजइतिवाजे-वाजे ॥ अफस्वि
 त्यप्-सु । अग्ने । सधिः । तवं । सः । ओषधीः । अन्वितिं । रुध्यसे ॥ गर्भे । सन् ।
 जायसे । पुनः ॥ वृषा । सोम । शुमानितिशु-मान् । अस्मि । वृषा । देव । वृषव्रतइति
 वृष-व्रतः ॥ वृषा । धर्माणि । दधिपे ॥ इमम् । मे । वरुण । तत् । त्वा । यामि । त्वम् ।
 नः । अग्ने । सः । त्वम् । नः । अग्ने ॥ [४८] हिवृतामएकादशच ॥ ❀ ॥११॥

विष्णोः क्रमोऽसिदिवस्पर्यत्रपतेऽपेतसमित्तव्याजातामानोहिः सीदुभ्यस्था
 द्रुवास्यादित्यङ्गर्भमिन्द्राग्नीरोचनैकादश ॥ ११ ॥ विष्णोरस्मिन् हव्येतित्वाऽहन्धीति
 भिरू होत्रा अष्टार्चत्वारिः शत ॥ ४८ ॥ विष्णोः क्रमोऽसित्वन्नोअग्नेसत्वन्नोअग्ने ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अपाम् । त्वा । एमन्नं । सादयामि । अपाम् । त्वा । ओन्नन्नं । सादयामि ।
 अपाम् । त्वा । भस्मन्नं । सादयामि । अपाम् । त्वा । ज्योतिपि । सादयामि । अ
 पाम् । त्वा । अयनं । सादयामि । अर्णवे । सदनं । सीद । समुद्रे । सदनं । सीद ।
 सलिले । सदनं । सीद । अपाम् । स्वयं । सीद । अपाम् । सधिपि । सीद । अपाम् ।
 त्वा । सदनं । सादयामि । अपाम् । त्वा । सधस्थइतिसध-म्ये । सादयामि । अपाम् ।
 त्वा । पुरीषे । सादयामि । अपाम् । त्वा । योनौ । सादयामि । अपाम् । त्वा । पा
 थंसि । सादयामि । गायत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगती । छन्दः । अनुष्टु
 वितानु-स्तुप् । छन्दः । पङ्क्तिः । छन्दः ॥ [१] योनौपञ्चदशच ॥ ❀ ॥१॥

अयम् । पुरः । भुवः । तस्यं । प्राणइतिप्र-अनः । भोवायनः । वसन्तः । प्रा
 णायनः । गायत्री । वासन्ती । गायत्रियै । गायत्रम् । गायत्रात् । उपाः श्रुतित्युप-
 अः शुः । उपाः श्रुतित्युप-अः शोः । त्रिवृदितित्रि-वृत् । त्रिवृत्इतित्रि-वृत्तः । रथ

न्तरमितिस्थं-तरम् । स्थन्तरादितिस्थं-तरात् । वसिष्ठः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेति
 प्रजापति-गृहीतया । त्वया । प्राणमितिप्र-अनम् । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ।
 अयम् । दक्षिणा । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । तस्य । मनः । वैश्वकर्मणमितिवैश्व-
 कर्मणम् । ग्रीष्मः । मानसः । त्रिष्टुक् । श्रेष्ठी । त्रिष्टुभः । ऐडम् । ऐडात् । अन्त
 र्यामइत्यन्तः-यामः । अन्तर्यामादित्यन्तः-यामात् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । पञ्चद
 शादितिपञ्च-दशात् । बृहत् । बृहत्तः । भरद्वाजः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजा
 पति-गृहीतया । त्वया । मनः । [२] गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अयम् ।
 पश्चात् । विश्वव्यचाइतिविश्व-व्यचाः । तस्य । चरुषुः । वैश्वव्यचसमितिवैश्व-व्यच
 सम् । वरुपाणि । चारुपुपाणि । जगती । वारुपी । जगत्याः । ऋरूपमम् । ऋरूप
 मात् । शुक्रः । शुक्रात् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । सप्तदशादितिसप्त-दशात् । वैरू
 पम् । वैरूपात् । विश्वामित्रइतिविश्व-मित्रः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-
 गृहीतया । त्वया । चरुषुः । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । इदम् । उत्तरादित्यु
 त-तरात् । सुवः । तस्य । श्रोत्रम् । सौवम् । शस्त । श्रोत्री । अनुष्टुवित्यनु-स्तुप् ।
 शारदी । अनुष्टुभइत्यनु-स्तुभः । स्वारम् । स्वारात् । मन्थी । मन्थिनः । एकवि
 शइत्येक-विंशः । एकविंशदित्येक-विंशत् । वैराजम् । वैराजात् । जमदं
 मिः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-गृहीतया । [३] त्वया । श्रोत्रम् । गृह्ण
 मि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । इयम् । उपरि । मतिः । तस्यै । वाक् । माती । हेमन्तः ।
 वाच्यायनः । पङ्क्तिः । हेमन्ती । पङ्क्त्यै । निधनवदितिनिधन-वत् । निधनवत्
 इतिनिधन-वतः । आग्रयणः । आग्रयणात् । त्रिणवत्रयस्त्रिंशदितित्रिणव-त्रय
 स्त्रिंशत् । त्रिणवत्रयस्त्रिंशदितिशाभ्यामितित्रिणव-त्रयस्त्रिंशदितिशाभ्याम् । शाक्वरेवते
 इतिशाक्वरैवते । शाक्वरैवताभ्यामितिशाक्वरैवताभ्याम् । विश्वकर्मेतिविश्व-क
 र्मा । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-गृहीतया । त्वया । वाचम् । गृह्णामि । प्रजा
 भ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ [४] त्वयामनोजमदंमिरू ऋषिः प्रजापतिगृहीतयात्रिंशत् ॥ २ ॥
 प्राची । दिशाम् । वसन्तः । ऋतूनाम् । अग्निः । देवता । ब्रह्म । द्रविणम् ।
 त्रिवृदितिबि-वृत् । स्तोमः । सः । उ । पञ्चदशवर्तनिरितिपञ्चदश-वर्तनिः । ज्यवि

रितित्रि-अर्विः । वयः । कृतम् । अयानाम् । पुरोवातइतिपुरः-वातः । वातः । सानंगः । ऋषिः । द्रुखिणा । दिशाम् । ग्रीष्मः । ऋतूनाम् । इन्द्रः । देवता । रूपत्रम् । द्रविणम् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । स्तोमः । सः । उ । सप्तदशवर्तनिरिति सप्तदश-वर्तनिः । दित्यवाडितिदित्य-वाद । वयः । त्रेता । अयानाम् । द्रुखिणाद्वातइतिदक्षिणात्-वातः । वातः । सनातनइतिसना-तनः । ऋषिः । प्रतीची । दिशाम् । वृषू पाः । ऋतूनाम् । विश्वे । देवाः । देवता । विद् । [५] द्रविणम् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । सः । उ । एकविंश-वर्तनिरित्येकविंश-वर्तनिः । त्रिविंशइतित्रि-विंशः । वयः । द्वापरः । अयानाम् । पश्चाद्वातइतिपश्चात्-वातः । वातः । अहभूनः । ऋषिः । उदीची । दिशाम् । शरत् । ऋतू नाम् । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । देवता । पुष्टम् । द्रविणम् । एकविंश-इत्येक-विंशः । स्तोमः । सः । उ । त्रिणववर्तनिरितित्रिणव-वर्तनिः । तुर्यवाडितितुर्य-वाद । वयः । आस्कन्दइत्या-स्कन्दः । अयानाम् । उत्तराद्वातइत्युत्तरात्-वातः । वातः । प्रलः । ऋषिः । ऊर्ध्वा । दिशाम् । हेमन्तशिशिरावितिहेमन्त-शिशिरौ । ऋतू नाम् । बृहस्पतिः । देवता । वयः । द्रविणम् । त्रिणवइतित्रि-नवः । स्तोमः । सः । उ । त्रियस्त्रिंश-वर्तनिरितित्रियस्त्रिंश-वर्तनिः । पष्ठवाडितिपष्ठ-वात् । वयः । अभिभूरित्यभि-भूः । अयानाम् । विष्वग्वातइतिविष्वक्-वानः । वातः । सुपर्णइतिसु-पर्णः । ऋषिः । पितरः । पितामहाः । परै । अवरे । ते । नः । पान्तु । ते । नः । अवन्तु । अस्मिन् । ब्रह्मन् । अस्मिन् । रूपत्रे । अस्याम् । आशिपीत्या-शिपिं । अस्याम् । पुरोधायामितिपुरः-धायाम् । अस्मिन् । कर्मन् । अस्याम् । देवहृत्यामितिदेव-हृत्याम् ॥ [६] विद् पक्ष्वाद्रयोऽथा विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

ध्रुवखिपितिरितिध्रुव-खिपतिः । ध्रुवयोन्निरितिध्रुव-योनिः । ध्रुवा । अस्मि । ध्रुवाम् । योनिम् । एति । सीद । साध्या ॥ उर्यस्य । केतुम् । प्रथमम् । पुरस्तात् । अश्विना । अध्वर्युइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ स्वे । दख्ये । दख्यपितेतिदख्य-पिता । इह । सीद । देवत्रेतिदेव-त्रा । पृथिवी । बृहती । राणा ॥ स्वास्येतिस्व-आसस्था । तनुवा । समिति । विश्व । पिता । इव । एधि । सूनवे । एति । सुशेवेतिसु-शेवा । अश्विना । अध्वर्युइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ कुलायिनी ।

वसुमतीतिवसु-मती । वयोधाडतिवयः-धाः । रयिम् । नः । वंर्द्ध । बहुलम् । सुवी
 र्मितिसु-वीरम् ॥ [७] अपेति । अर्मतिम् । दुर्मतिमितिदुः-मतिम् । बाधमाना ।
 रायः । पोषे । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । अभजन्तीत्या-भजन्ती । सुवः । धेहि ।
 यजमानाय । पोषम् । अश्विना । अध्वर्यू इति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ अग्नेः ।
 पुरीषम् । असि । देवयानीतिदेव-यानी । ताम् । त्वा । विश्वे । अभीति । गृणन्तु ।
 देवाः ॥ स्तोमपृष्ठेतिस्तोम-पृष्ठ । घृतघृतीतिघृत-वती । इह । सीद । प्रजावदितिप्र
 जा-वत् । अस्मेइति । द्रविणा । एति । यजस्व । अश्विना । अध्वर्यू इति । सादयताम् ।
 इह । त्वा ॥ दिवः । मूर्धा । असि । पृथिव्याः । नाभिः । चिष्टम्भनीतिवि-स्तम्भनी ।
 दिशाम् । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । भुवनानाम् ॥ [८] ऊर्मिः । द्रप्सः । अपाम् ।
 असि । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । ते । ऋषिः । अश्विना । अध्वर्यू इति । सादयताम् ।
 इह । त्वा ॥ सजूरितिः-जूः । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । सजूरितिः-जूः । विद्याभिरिति
 वि-धाभिः । सजू रितिः-जूः । वसुभिरितिः-वसु-भिः । सजू रितिः-जूः । रुद्रेः । स
 जू रितिः-जूः । आदित्यैः । सजू रितिः-जूः । विश्वेः । देवैः । सजू रितिः-जूः ।
 देवैः । सजू रितिः-जूः । देवैः । वयोनाधैरितिः-नाधेः । अग्रये । त्वा । वैश्व
 नराय । अश्विना । अध्वर्यू इति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ प्राणमितिप्र-अनम् ।
 मे । पाहि । अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिः-अनम् । मे । पाहि ।
 चक्षुः । मे । उर्व्या । वीति । भाहि । श्रोत्रम् । मे । श्लोक्य । अपः । पिन्व । ओ
 पधीः । जिन्व । द्विपादितिद्वि-पात् । पाहि । चतुष्पादितिचतुः-पात् । अव । दिवः ।
 वृष्टिम् । एति । ईर्य ॥ [९] सुवीरम्सुवनानामुर्व्यासप्तदशच ॥ ❀ ॥१॥

व्यविरितिः-अविः । वयः । त्रिष्टुप् । छन्दः । दित्यवाडितिदित्य-वाद् ।
 वयः । विराडितिः-राद् । छन्दः । पञ्चविरितिः-अविः । वयः । गायत्री । छन्दः ।
 त्रिवृत्सइतित्रि-वृत्सः । वयः । उष्णिहा । छन्दः । तुर्यवाडितिः-वाद् । वयः । अ
 नुष्टुवित्यनु-स्तुप् । छन्दः । पृष्वादितिः-चात् । वयः । बृहती । छन्दः । उरुपा ।
 वयः । सतोबृहतीतिसतः-बृहती । छन्दः । ऋपमः । वयः । ककुत् । छन्दः । धेनुः ।
 वयः । जगती । छन्दः । अनङ्गान् । वयः । पङ्क्तिः । छन्दः । वस्तः । वयः । वि
 बलमितिः-बलम् । छन्दः । वृष्णिः । वयः । विशालमितिः-शालम् । छन्दः ।

पुरुषः । वयः । तन्द्रम् । छन्दः । व्याघ्रः । वयः । अनाघृष्टमित्यना-घृष्टम् । छन्दः ।
 सिः हः । वयः । छदिः । छन्दः । विप्रम्भइतिवि-स्तम्भः । वयः । अधिपतिरित्य
 धि-पतिः । छन्दः । रूपत्रम् । वयः । मयन्दम् । छन्दः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा ।
 वयः । परमेष्ठी । छन्दः । मूर्धा । वयः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । छन्दः ॥ [१०]
 पुरुषोवयुष्पद्भिः शतिश्च ॥ * * * * ॥ ५ ॥

इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । अव्यथमानाम् । इष्टकाम् । दृः हतम् । युवम् ॥ पृष्ठे
 न । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तरिरूपम् । च । वीति । बाधताम् ॥ वि
 श्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिरूपस्य । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् ।
 भास्वतीम् । सू रिमतीमितिस् र्-मतीम् । एति । या । द्याम् । भासि । एति । पृथि
 वीम् । एति । उरु । अन्तरिरूपम् । अन्तरिरूपम् । यच्छ । अन्तरिरूपम् । दृः ह । अन्त
 रिरूपम् । मा । हिः सीः । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अप्रानायेत्यप-अनाय ।
 व्यानायेतिवि-अनाय । उदानायेत्युत-अनाय । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायै । चरिवा
 य । वायुः । त्वा । अभीति । पातु । म्हा । स्वस्त्या । छदिपां । [११] शन्तमेनेति
 शं-तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ राज्ञी । असि । प्राची ।
 दिक् । विराडितिवि-राट् । असि । दखिणा । दिक् । सम्राडितिंसं-राट् । असि ।
 प्रतीची । दिक् । स्वराडितिस्व-राट् । असि । उदीची । दिक् । अधिपतीत्यधि-पती ।
 असि । बृहती । दिक् । आयुः । मे । पाहि । प्राणमितिप्र-अनम् । मे । पाहि ।
 अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिवि-अनम् । मे । पाहि । चरुः । मे ।
 पाहि । श्रोत्रम् । मे । पाहि । मनः । मे । जिन्व । वाचम् । मे । पिन्व । आत्मानम् ।
 मे । पाहि । ज्योतिः । मे । यच्छ ॥ [१२] छदिपांपिन्वपद् चं ॥ * * * ॥ ६ ॥

मा । छन्दः । प्रमेतिप्र-मा । छन्दः । प्रतिमेतिप्रति-मा । छन्दः । अग्नीविः । छन्दः ।
 पङ्क्तिः । छन्दः । उष्णिहा । छन्दः । बृहती । छन्दः । अनुष्टुपित्यनु-स्तुप् । छन्दः । वि
 राडितिवि-राट् । छन्दः । गांयत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगती । छन्दः ।
 पृथिवी । छन्दः । अन्तरिरूपम् । छन्दः । द्यौः । छन्दः । समाः । छन्दः । नरूपत्वा
 णि । छन्दः । मनः । छन्दः । वाक् । छन्दः । कृपिः । छन्दः । हिरण्यम् । छन्दः ।
 गौः । छन्दः । अजा । छन्दः । अश्वः । छन्दः ॥ अग्निः । देवता । [१३] वार्तः ।

देवता । सू र्यः । देवता । चन्द्रमाः । देवता । वसवः । देवता । रुद्राः । देवता ।
 आदित्याः । देवता । विश्वे । देवाः । देवता । मरुतः । देवता । बृहस्पतिः । देवता ।
 इन्द्रः । देवता । वरुणः । देवता । मूर्धा । असि । राट् । ध्रुवा । असि । धरुणा ।
 यन्त्री । असि । यमित्री । इपे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । कृष्यै । त्वा । रूपेमाय । त्वा ।
 यन्त्री । राट् । ध्रुवा । असि । धरणी । धर्त्री । असि । धरित्री । आयुपे । त्वा ।
 वचसे । त्वा । ओजसे । त्वा । बलाय । त्वा ॥ [१४] देवताऽऽयुपेत्वापट् च ॥७॥

आशुः । त्रिवृदिति त्रिवृत् । भान्तः । पञ्चदशइति पञ्च-दशः । व्योमिति वि-
 ओम् । सप्तदशइति सप्त-दशः । प्रतू तिरिति प्र-तू तिः । अष्टादशइत्यष्टा-दशः । तपः ।
 नवदशइति नव-दशः । अभिवर्तइत्यभि-वर्तः । सत्रिः शइतिस-विः शः । धरुणः ।
 एकविः शइत्येक-विः शः । वचः । द्वाविः शः । सम्भरणइतिसं-भरणः । त्रयोविः
 शइति त्रयः-विः शः । योनिः । चतुर्विः शइति चतुः-विः शः । गर्भाः । पञ्चविः श
 इति पञ्च-विः शः । ओजः । त्रिणवइति त्रि-नवः । क्रतुः । एकत्रिः शइत्येक-त्रिः
 शः । प्रतिष्ठेति प्रति-स्था । त्रयस्त्रिः शइति त्रयः-त्रिः शः । ब्रह्मस्य । विष्टपम् । च
 तुस्त्रिः शइति चतुः-त्रिः शः । नाकः । पट् त्रिः शइति पट् - त्रिः शः । विवर्तइति
 वि-वर्तः । अष्टाचत्वारिः शइत्यष्टा-चत्वारिः शः । धर्त्रः । चतुष्टोमइति चतुः-स्तोमः ॥
 [१५] आशुस्सप्तविः शत् ॥ * * * * ॥ ८ ॥

अग्नेः । भागः । असि । दीरुपायाः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । ब्रह्म ।
 स्पृतम् । त्रिवृदिति त्रिवृत् । स्तोमः । इन्द्रस्य । भागः । असि । विष्णोः । आधिप
 त्यमित्याधि-पत्यम् । रूपत्रम् । स्पृतम् । पञ्चदशइति पञ्च-दशः । स्तोमः । नृचरुपस्र
 मिति नृ-चरुपस्रम् । भागः । असि । धातुः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । जनित्रम् ।
 स्पृतम् । सप्तदशइति सप्त-दशः । स्तोमः । मित्रस्य । भागः । असि । वरुणस्य ।
 आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । दिवः । वृष्टिः । वार्ताः । स्पृताः । एकविः शइत्येक-
 विः शः । स्तोमः । अदित्यै । भागः । असि । पूष्णः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् ।
 ओजः । स्पृतम् । त्रिणवइति त्रि-नवः । स्तोमः । वसूनाम् । भागः । असि । [१६]
 रुद्राणां । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । चतुष्पादिति चतुः-पात् । स्पृतम् । चतुर्विः
 शइति चतुः-विः शः । स्तोमः । आदित्यानाम् । भागः । असि । मरुतां । आधि

पत्यमित्याधि-पत्यम् । गर्भाः । स्पृताः । पञ्चविंशतिपञ्च-विंशः । स्तोमः । दे
वस्य । सवितुः । भागः । असि । बृहस्पतेः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । समीचीः ।
दिशः । स्पृताः । चतुष्टोमइतिचतुः-स्तोमः । स्तोमः । यावानाम् । भागः । असि ।
अर्थावानाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । प्रजाइतिप्र-जाः । स्पृताः । चतुश्चत्वारि
विंशतिचतुः-चत्वारिंशः । स्तोमः । ऋभुणाम् । भागः । असि । विश्वेषाम् ।
देवानाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । भूतम् । निशान्तमितिनि-शान्तम् ।
स्पृतम् । त्रयस्त्रिंशतित्रयः-त्रिंशः । स्तोमः ॥ [१७] वसूनाम्भागोऽसिपद
चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

एकया । अस्तुवत् । प्रजाइतिप्र-जाः । अधीयन्त । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अ
धिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । अस्तुवत् । ब्रह्म । असृज्यत् ।
ब्रह्मणः । पतिः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । अस्तुव
त् । भूतानि । असृज्यन्त । भूतानाम् । पतिः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् ।
सप्तभिरिति सप्त-भिः । अस्तुवत् । सप्तः । पृथिवीसप्त-ऋषयः । असृज्यन्त । धाता ।
अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् । नवभिरिति नव-भिः । अस्तुवत् । पितरः । अ
सृज्यन्त । अदितिः । अधिपतीत्याधि-पती । आसीत् । एकादशभिरित्येकादश-
भिः । अस्तुवत् । ऋतवः । असृज्यन्त । आर्तवः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसी
त् । त्रयोदशभिरिति त्रयोदश-भिः । अस्तुवत् । मार्साः । असृज्यन्त । सव्यंशर
इति संव्यंशरः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । [१८] आसीत् । पञ्चदशभिरिति पञ्चदश-
भिः । अस्तुवत् । रूपत्रयम् । असृज्यत् । इन्द्रः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् ।
सप्तदशभिरिति सप्तदश-भिः । अस्तुवत् । पशवः । असृज्यन्त । बृहस्पतिः । अधि
पतिरित्याधि-पतिः । आसीत् । नवदशभिरिति नवदश-भिः । अस्तुवत् । शूद्रार्या
वितिशूद्र-अर्यौ । असृज्येताम् । अहोरात्रे इत्यहः-रात्रे । अधिपतीत्याधि-पती । आ
स्ताम् । एकविंशत्येक-विंशत्या । अस्तुवत् । एकशफाइत्येक-शफाः । पञ्च
वः । असृज्यन्त । वरुणः । अधिपतिरित्याधि-पतिः । आसीत् । त्रयोविंशत्येति
त्रयः-विंशत्या । अस्तुवत् । रूपद्राः । पशवः । असृज्यन्त । पूषा । अधिपतिरि
त्याधि-पतिः । आसीत् । पञ्चविंशत्येति पञ्च-विंशत्या । अस्तुवत् । आरण्याः ।

पशवः । अमृज्यन्त । वायुः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । सप्तविंशत्ये
 तिसप्त-विंशत्या । अस्तुवत् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । वीति । [१९] ये
 ताम् । वसवः । रुद्राः । आदित्याः । अर्तु । वीति । आयन्नू । तेषाम् । आधिपत्य
 मित्याधि-पत्यम् । आसीत् । नवविंशत्येतिनव-विंशत्या । अस्तुवत् । वनस्पतं
 यः । अमृज्यन्त । सोमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । एकत्रिंशत्तेत्येक-
 त्रिंशता । अस्तुवत् । प्रजाइतिप्र-जाः । अमृज्यन्त । यावानाम् । च । अयावा
 नाम् । च । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । आसीत् । त्रयस्त्रिंशत्तेतित्रय-त्रिंश-
 ता । अस्तुवत् । भूतानि । अशाम्यन्नू । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । परमेष्ठी । अधि
 पतिरित्याधि-पतिः । आसीत् ॥ [२०] सव्वत्सरोऽधिपतिर्विपद्मत्रिंशच्च ॥ १० ॥

इयम् । एव । सा । या । प्रथमा । व्यौच्छदितिवि-औच्छत् । अन्तः । अ
 स्याम् । चरति । प्रविष्टेतिप्र-विष्टा ॥ वधूः । जजान् । नद्यगदितिनव-गत । जनि
 त्री । त्रयः । एनाम् । महिमानः । सचन्ते ॥ छन्दस्वतीइति । उपसा । पेषिशाने
 इति । समानम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तीइतिसं-चरन्ती ॥ सूर्यपत्नीइतिसू
 र्य-पत्नी । वीति । चरतः । प्रजानतीइतिप्र-जानती । केतुम् । कृष्णानेइति । अज
 रेइति । भूरिरेतसेतिभूरि-रेतसा ॥ ऋतस्य । पन्थाम् । अन्विति । त्रिस्रः । एति ।
 अगुः । त्रयः । घर्मासः । अन्विति । ज्योतिपा । एति । अगुः ॥ प्रजामितिप्र-जाम् ।
 एका । रूषति । ऊर्जम् । एका । [२१] व्रतम् । एका । रूषति । देवयूनामितिदेव-
 यूनाम् ॥ चतुष्टोमइतिचतु-स्तोमः । अभवत् । या । तुरीया । यज्ञस्य । पृष्वौ । ऋ
 पयः । भवन्ती ॥ गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । जगतीम् । अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभम् । बृहत् ।
 अर्कम् । युञ्जानाः । सुवः । एति । अभन्नू । इदम् ॥ पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । धृता ।
 वीति । दधौ । इदम् । यत् । तासाम् । स्वसृः । अजनयत् । पञ्चपञ्चेतिपञ्च-पञ्च ॥
 तासाम् । उ । यन्ति । प्रयवेणेतिप्र-यवेनं । पञ्च । नानां । रूपाणि । क्रतवः । वसानाः ॥
 त्रिंशत् । स्वसारः । उपेति । यन्ति । निष्कृतमितिनिः-कृतम् । समानम् । केतुम् ।
 प्रतिमुश्मन्नाइतिप्रति-मुश्मन्नाः ॥ [२२] ऋतून् । तन्वते । क्वयः । प्रजानती
 रितिप्र-जानतीः । मध्यंछन्दसइतिमध्य-छन्दसः । परीति । यन्ति । भास्वतीः ॥
 ज्योतिष्मती । प्रतीति । मुञ्चते । नमः । रात्री । देवी । सूर्यस्य । व्रतानि ॥ वीति ।

पश्यन्ति । पशवः । जायमानाः । नानारूपाइतिनाना-रूपाः । मातुः । अस्याः ।
 उपस्थइत्युप-स्थे ॥ एकाष्टकेत्येक-अष्टका । तपसा । तप्यमाना । ज्ञानं । गर्भम् ।
 महिमानम् । इन्द्रम् ॥ तेन । दस्युन् । वीति । असहन्त । देवाः । हन्ता । असुरा
 णाम् । अभवत् । शचीभिरितिशचि-भिः ॥ अनासुजामित्यनासु-जाम् । अनुजा
 मित्यनु-जाम् । माम् । अकृत । सत्यम् । वदन्ती । अन्विति । इच्छे । एतत् ॥ भू
 यासम् । [२३] अस्य । सुमतावितिसु-मतौ । यथा । यू यम् । अन्या । वः । अ
 न्याम् । अतीति । मा । प्रेति । युक्त ॥ अभूत् । मर्म । सुमतावितिसु-मतौ । विश्व
 वेदाइतिविश्व-वेदाः । आष्ट । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । अविदत् । हि । गाधम् ॥ भू
 याम् । अस्य । सुमतावितिसु-मतौ । यथा । शूयम् । अन्या । वः । अन्याम् । अतीति ।
 मा । प्रेति । युक्त ॥ पञ्च । व्युष्टीरितिवि-उष्टीः । अन्विति । पञ्च । दोहाः । गाम् ।
 पञ्चनाम्नीमितिपञ्च-नाम्नीम् । ऋतवः । अन्विति । पञ्च ॥ पञ्च । दिशः । पञ्चद
 शेनेतिपञ्च-दशेन । कृष्णाः । समानमूर्ध्नीरितिसमान-मूर्ध्नीः । अभीति । लोकम् ।
 एकम् ॥ [२४] ऋतस्य । गर्भः । प्रथमा । व्यु पुपीतिवि-ऊपुपी । अपाम् । एका ।
 महिमानम् । विभ्रति ॥ सूर्यस्य । एका । चरति । निष्कृतेष्वितिनिःकृतेषु । घर्म
 स्य । एका । सविता । एकाम् । नीति । यच्छति ॥ या । प्रथमा । व्यौच्छदितिवि-
 औच्छत् । सा । धेनुः । अभवत् । यमे ॥ सा । नः । पर्यस्वती । धुरुष्व । उत्तरासुत्त
 रामित्युत्तरां-उत्तराम् । समाम् ॥ शुक्र पभेतिशुक्र-ऋपभा । नभसा । ज्योतिषा ।
 एति । अगात् । विश्वरूपेतिविश्व-रूपा । शबलीः । अशिकेतुरित्यशिकेतुः ॥ समा
 नम् । अर्थम् । स्वपस्यमानेतिसु-अपस्यमाना । विभ्रती । जराम् । अजरे । उपः ।
 एति । अगाः ॥ ऋतू नाम् । पत्नी । प्रथमा । इयम् । एति । अगात् । अहाम् ।
 नेत्री । जनित्री । प्रजानामितिप्र-जानाम् ॥ एका । सती । बहुधेतिवहु-धा ।
 उपः । वीति । उच्छसि । अजीर्णा । त्वम् । जग्यसि । सर्वम् । अन्यत् ॥ [२५]
 ऊर्जमेकाप्रतिमुञ्चमानाभू याममेकम्पत्येकान्नविंशतिश्च ॥ ॐ ॥ ११ ॥
 अग्ने । ज्ञातान् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् । प्रतीति । अजातान् । ज्ञात्
 वेदइतिजात-वेदः । नुदस्व ॥ अस्मेइति । दीदिहि । सुमनाडातिसु-मनाः । अहेडन् ।
 तवं । स्याम् । शर्मन् । त्रिवरुणइतित्रिवरुणः । उद्दिदित्युत्-भित् ॥ सहसा ।

जातान् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् । प्रतीति । अजातान् । जातवेदइतिजात-
वेदः । नुदस्व ॥ अधीति । नः । ब्रूहि । सुमनस्यमानइतिसु-मनस्यमानः । वयम् ।
स्याम् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् ॥ चतुश्चत्वारिःशइतिचतुः-चत्वारिःशः ।
स्तोमः । वचैः । द्रविणम् । पोटशः । स्तोमः । ओजः । द्रविणम् । पृथिव्याः । पुरी
पम् । असि । [२६] अप्सः । नाम ॥ एवः । छन्दः । वरिवः । छन्दः । शम्भूरिति
शं-भूः । छन्दः । परिभूरितिपरि-भूः । छन्दः । आच्छत् । छन्दः । मनः । छन्दः ।
व्यचः । छन्दः । सिन्धुः । छन्दः । समुद्रम् । छन्दः । सलिलम् । छन्दः । सूर्यदिति
सं-यत् । छन्दः । त्रियदितित्रि-यत् । छन्दः । बृहत् । छन्दः । स्थन्तरमितिस्थं-तरम् ।
छन्दः । निकायइतिनि-कायः । छन्दः । विवधइतिवि-वधः । छन्दः । गिरः । छन्दः ।
भ्रजः । छन्दः । सष्टवितिस-स्तुप् । छन्दः । अनुष्टुवित्यनु-स्तुप् । छन्दः । ककुत् ।
छन्दः । त्रिककुदितित्रि-ककुत् । छन्दः । काव्यम् । छन्दः । अङ्गुपम् । छन्दः । [२७]
पदपङ्क्तिरितिपद-पङ्क्तिः । छन्दः । अरूपपङ्क्तिरित्यरूप-पङ्क्तिः । छन्दः ।
विष्टारपङ्क्तिरितिविष्टार-पङ्क्तिः । छन्दः । रूपुरः । भृज्वान् । छन्दः । प्रच्छत् ।
छन्दः । परूपः । छन्दः । एवं । छन्दः । वरिवः । छन्दः । वयः । छन्दः । वयस्कृ
दितिवयः-कृत् । छन्दः । विशालमितिवि-शालम् । छन्दः । विष्णुर्द्धाइतिवि-ष्णु
र्द्धाः । छन्दः । लुदिः । छन्दः । दूगोहणमितिदुः-गोहणम् । छन्दः । तन्द्रम् । छन्दः ।
अङ्गाङ्गम् । छन्दः ॥ [२८] अस्यङ्गुपञ्छन्दस्त्रयस्त्रिःशत्र ॥ ❀ ॥१२॥

अग्निः । वृत्राणि । जहन्नतु । द्रविणस्युः । विपन्ययेतिवि-पन्यया ॥ समिद्ध
इतिसं-इद्धः । शुक्रः । आहुतइत्या-हुतः ॥ त्वम् । सोम । असि । सत्पतिरितिपति-
पतिः । त्वम् । राजा । उत । वृत्रहेतिवृत्र-हा ॥ त्वम् । भद्रः । असि । क्रतुः ॥
भद्रा । ते । अग्ने । स्वनीकेतिसु-अनीक । सन्दृगितिपति-दृक् । घोरस्य । सतः । वि
षुणस्य । चारुः ॥ न । यत् । ते । शोचिः । तमसा । वरन्त । न । ध्वस्मानः ।
तनुवि । रेपः । एति । धुः ॥ भद्रम् । ते । अग्ने । सहसिन् । अनीकम् । उपाके ।
एति । गेचते । सूयस्य ॥ [२९] रुशत् । दृशे । दृदृशे । नक्तया । चित् । अरु
स्थितम् । दृशे । एति । रूपे । अन्नम् ॥ सः । एना । अनीकेन । सुविदत्रइतिसु-

विद्वद्रः । अस्मेइति । यथा । देवान् । आयंजिष्ठइत्या-यजिष्ठः । स्वस्ति ॥ अदंघः ।
 गोपाइतिगो-पाः । उत । नः । परस्पाइतिपरः-पाः । अग्ने । द्युमदितिद्यु-मत । उत ।
 मेवत् । दिदीहि ॥ स्वस्ति । नः । दिवः । अग्ने । पृथिव्याः । विश्वायुरिति विश्व-
 आयुः । धेहि । यजथाय । देव ॥ यत् । सीमाहे । दिविजातेतिदिवि-जात् । प्रशं
 स्तमितिप्र-शस्तम् । तत् । अस्मासु । द्रविणम् । धेहि । चित्रम् ॥ यथा । होतः ।
 मनुषः । [३०] देवतातेतिदेव-ताता । यज्ञेभिः । सू नोइति । सहसः । यजासि ॥
 एवा । नः । अद्य । समना । समानान् । उशन्न । अग्ने । उगतः । यस्मि । देवान् ॥
 अग्निम् । ईडे । पुरोहितमितिपुरः-हितम् । यज्ञस्य । देवम् । ऋत्विजम् ॥ होतास्म ।
 स्वधातममितिस्व-धातमम् ॥ वृषा । सोम । द्युमानितिद्यु-मान् । असि । वृषा ।
 देव । वृषव्रतइतिवृष-व्रतः ॥ वृषा । धर्माणि । दधिपे । सान्तपनाइतिसां-तपनाः ।
 इदम् । हविः । मरुतः । तत् । जुजुष्टुन ॥ युष्मार्क । ऊती । विशादसइतिरिश-अ
 दसः ॥ यः । नः । मर्तः । वसवः । दुर हृणायुरितिदुः-हृणायुः । तिरः । सत्यानि ।
 मरुतः । [३१] जिघांसात् ॥ ब्रुहः । पाशम् । प्रतीति । सः । मुचीष्ट । तपिष्ठेन ।
 तपसा । हन्तन । तम् ॥ सव्वधस्रीणाइतिसं-वधस्रीणाः । मरुतः । स्वर्काइतिसु-
 अर्काः । उरुरूपयाइत्युरु-रूपयाः । सर्गणाइतिस-गणाः । मानुषेषु ॥ ते । अस्मत् ।
 पाशान् । प्रेति । मुञ्चन्तु । अहंसः । सान्तपनाइतिसां-तपनाः । मदिराः । माद
 यिष्णवः ॥ पिप्रीहि । देवान् । उगतः । यविष्ठ । विद्वान् । ऋतुन् । ऋतुपतइत्यृ-
 पते । यज । इह ॥ ये । दैव्याः । ऋत्विजः । तेभिः । अग्ने । त्वम् । होतृणाम् । अ
 सि । आयंजिष्ठइत्या-यजिष्ठः ॥ अग्ने । यत् । अद्य । विशः । अध्वरस्य । होतः ।
 पावक । [३२] शोचे । वेः । त्वम् । हि । यज्वा ॥ ऋता । यजासि । महिना ।
 वीति । यत् । भूः । हव्या । वह । यविष्ठ । या । ते । अद्य ॥ अग्निना । रयिम् ।
 अश्नवन् । पोषम् । एव । दिवादेवइतिदिवे-दिवे ॥ यज्ञसम् । वीरवन्तममितिवीर
 वन्-तमम् ॥ गयस्फानइतिगय-स्फानः । अमीवहेत्यमीव-हा । वसुविदिति वसु-वित् ।
 पुष्टिवर्द्धनइतिपुष्टि-वर्द्धनः ॥ सुमित्रइतिसु-मित्रः । सोम । नः । भव ॥ गृहमेधा
 सइतिगृह-मेधासुः । एति । गत । मरुतः । मा । अपेति । भू तन ॥ प्रमुञ्चन्तइतिप्र-
 मुञ्चन्तः । नः । अहंसः ॥ पूर्वाभिः । हि । ददाशिम । शरद्विरितिशरत्-भिः ।

मरुतः । वयम् ॥ महोभिरिति महः-भिः । [३३] चरु पणीनाम् ॥ प्रेति । बुध्नया ।
 ईरते । वः । महासि । प्रेति । नामानि । प्रयज्यवइतिप्रयज्यवः । तिरध्वम् ॥
 सहस्रियम् । दम्यम् । भागम् । एतम् । गृहमेधीयमितिगृहमेधीयम् । मरुतः । जु
 पध्वम् ॥ उपेति । यम् । एति । युवतिः । सुदरूपमिति सुदरूपम् । दोषा । वस्तोः ।
 हविष्मती । घृताची ॥ उपेति । स्वा । एनम् । अरमतिः । वसू युरिति वसु-युः ॥
 इमोइति । अग्ने । वीततमानीति वीत-तमानि । हव्या । अजस्रः । वरिष । देवता
 तिमिति देव-तातिम् । अच्छ ॥ प्रतीति । नः । ईम् । सुरभीणि । वियन्तु ॥ क्री
 डम् । वः । शर्द्धः । मारुतम् । अनर्वाणम् । रथेशुभमिति रथे-शुभम् ॥ [३४] कर्णाः ।
 अभि । प्रेति । गायत ॥ अत्यासः । न । ये । मरुतः । स्वञ्चः । यरूपदृशइतियरूप-
 दृशः । न । शुभयन्त । मर्याः ॥ ते । हर्म्येष्ठाइति हर्म्ये-स्थाः । शिशवः । न । शुभ्राः ।
 वथ्सासः । न । प्रक्रीडिनइति प्र-क्रीडिनः । पयोधाइति पयः-धाः ॥ प्रेति । एपाम् ।
 अज्मेपु । विथुरा । इव । रेजते । भूमिः । यामेपु । यत् । ह । युञ्जते । शुभे ॥ ते ।
 क्रीडयः । धुनयः । भ्राजदृष्टयइति भ्राजत-ऋष्टयः । स्वयम् । महित्वमिति महि-त्वम् ।
 पनयन्त । धृतयः ॥ उपहरेष्वित्युप-हरेषु । यत् । अचिध्वम् । ययिम् । वयः ।
 इव । मरुतः । केन । [३५] चित् । पथा ॥ श्रोतन्ति । कोशाः । उपेति । वः ।
 रथेषु । एति । घृतम् । उरूपत । मधुवर्णमिति मधु-वर्णम् । अचेत ॥ अग्निमग्निमि
 त्यग्निम्-अग्निम् । हवीमभिरिति हवीम-भिः । सदा । हवन्त । विष्पतिम् ॥ हव्यवा
 हमिति हव्य-वाहम् । पुरुप्रियमिति पुरु-प्रियम् ॥ तम् । हि । अथन्तः । ईदते । सुचा ।
 देवम् । घृतश्रुतेति घृत-श्रुता ॥ अग्निम् । हव्याय । वोद्वे । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी ।
 रोचना । दिवः । अथत् । वृत्रम् । इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः ।
 विश्वकर्मन्निति विश्व-कर्मन् । हविषा । वावृथानः । विश्वकर्मन्निति विश्व-कर्मन् ।
 हविषा । वरुनेन ॥ [३६] सू र्यस्यमनुषोमरुतः पावकमहोभीरथेशुभङ्केनपट्चत्वा
 रिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

अपान्त्वेमन्नयम्पुरोभुवः प्राचींश्रुवस्विति स्वयविरिन्द्राग्नीमाछन्द आशुस्त्रिवृ
 दमेर्भागोऽस्येकयेयमेवसायाऽग्नेजातानमिर्वृत्राणिवयोदश ॥ ❀ ॥ १३ ॥

अपान्त्वेन्द्रामीड्रयंमेवदेवतातापद् त्रिंशत् ॥३६॥ अपान्त्वेमं च हविषावर्द्धनेन ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

रश्मिः । असि । रूपयाय । त्वा । रूपयम् । जिन्व । प्रेतिरितिप्र-इतिः । असि । धर्मी
 य । त्वा । धर्मम् । जिन्व । अन्वितिरित्यनु-इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् ।
 जिन्व । सन्धिरितिसं-धिः । असि । अन्तरारूपाय । त्वा । अन्तरिरूपम् । जिन्व । प्रति
 धिरितिप्रति-धिः । असि । पृथिव्यै । त्वा । पृथिवीम् । जिन्व । विप्रम्भइतिवि-स्तम्भः ।
 असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् । जिन्व । प्रवेतिप्र-वा । असि । अह्नै । त्वा । अहः । जिन्व ।
 अनुवेत्यनु-वा । असि । रात्रियै । त्वा । रात्रिम् । जिन्व । उशिक् । असि । [१]
 वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । प्रकेतइतिप्र-केतः । असि । रुद्भ्यः ।
 त्वा । रुद्रान् । जिन्व । सुदीतिरितिसु-दीतिः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा । आ
 दित्यान् । जिन्व । ओजः । असि । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । त्वा । पितृन् । जिन्व ।
 तन्तुः । असि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । जिन्व । पृतना
 पाद् । असि । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । रेवत् । असि । ओ
 पधीभ्यइत्योपधि-भ्यः । त्वा । ओपधीः । जिन्व । अभिजिदित्यभि-जित् । असि ।
 युक्तश्रवेतियुक्त-श्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि-पतिः ।
 असि । प्राणयेतिप्र-अनाय । [२] त्वा । प्राणमितिप्र-अनम् । जिन्व । यन्ता ।
 असि । अपानायेत्यप-अनाय । त्वा । अपानमित्यप-अनम् । जिन्व । सः सर्पइति
 सं-सर्पः । असि । चरुपुपे । त्वा । चरुपुः । जिन्व । वयोधाइतिवयः-धाः । असि ।
 श्रोत्राय । त्वा । श्रोत्रम् । जिन्व । त्रिवृदितित्रि-वृत् । असि । प्रवृदितिप्र-वृत् ।
 असि । सवृदितिसं-वृत् । असि । विवृदिति-वि-वृत् । असि । सः रोहइतिसं-रोहः ।
 असि । नीरोहइतिनिः रोहः । असि । प्ररोहइतिप्र-रोहः । असि । अनुरोहइत्यनु-
 रोहः । असि । वसुकः । असि । वेपथ्रि-रिति-वेप-थ्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि ॥
 [३] उशिर्गसिप्राणायुत्रिचत्वारिंशच्च ॥ ॥ १ ॥

राज्ञी । असि । प्राची । दिक् । वसंवः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः ।
 अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । त्रिवृदितित्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथि-
 व्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । स्थन्तरमितिरथ-तरम् ।
 साम । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । विराडितिवि-राट् । असि । दस्विणा । दिक् ।
 रुद्रः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-
 धर्ता । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । प्रउगम् । उक्थम् ।
 अव्यथयत् । स्तभ्नातु । बृहत् । साम । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । सप्राडिति-सं-
 राट् । असि । प्रतीची । दिक् । [४] आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-
 पतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । सप्तदशइतिसप्त-दशः । त्वा ।
 स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वै-
 रूपम् । साम । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । स्वराडितिस्व-राट् । असि । उदीची ।
 दिक् । विश्वे । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधर्ते-
 तिप्रति-धर्ता । एकविंशइत्येक-विंशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु ।
 निष्केवलयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैराजम् । साम । प्रतिष्ठित्याइति
 प्रति-स्थित्यै । अधिपतीत्याधि-पती । असि । बृहती । दिक् । मरुतः । ते । देवाः ।
 अधिपतयइत्यधि-पतयः । [५] बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । त्रि-
 णवत्रयस्त्रिंशदितित्रिणव-त्रयस्त्रिंशौ । त्वा । स्तोमौ । पृथिव्याम् । श्रयताम् ।
 वैश्वदेवाग्निमारुतेइतिवैश्वदेव-आग्निमारुते । उक्थेइति । अव्यथयन्तीइति । स्तभ्नी-
 ताम् । जाक्त्ररेवतेइतिशाक्त्र-रेवते । सामनीइति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ।
 अन्तरिरूपाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । देवेषु । द्विवः । मात्रया ।
 वरिणा । प्रथन्तु । त्रिधर्तेतिवि-धर्ता । च । अयम् । अधिपतिरित्याधि-पतिः । च ।
 ते । त्वा । सर्वे । सन्विदानाइतिसं-विदानाः । नाकस्य । पूष्टे । सुवर्गइतिसुव-गे ।
 लोके । यजमानम् । च । सादयन्तु ॥ [६] प्रतीचीदि इत्यरुतस्तेदेवाअधिपतयश्च
 त्वारिंशच्च ॥ * * * * * ॥ २ ॥

अयम् । पुरः । हरिकेशइतिहरि-केशः । सूर्यरश्मिरितिसूर्य-रश्मिः । तस्य ।

रथगृथ्सइतिरथ-गृथ्सः । च । रथोजाडतिरथ-ओजाः । च । मेनानिश्रामण्याविति

कृष्णम् । अस्ति ॥ [९] प्रम्लोचन्तीचयस्वस्त्याऽष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ॥३॥
 अग्निः । मूर्द्धा । दिवः । ककुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रे
 तासि । जिन्वति ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अ
 मन्थत ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ अयम् । अग्निः । सहस्रिणः । वाजस्य ।
 शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कृविः । रयीणाम् ॥ भुवः । यज्ञस्य । रजसः । च । नेता ।
 यत्र । नियुद्धिरिति नियुत्-भिः । सर्वसे । शिवाभिः ॥ दिवि । मूर्द्धानम् । दधिपे ।
 सुवर् पामिति सुवः-साम् । जिह्वाम् । अग्ने । चकृपे । द्रव्यवाहमिति द्रव्य-चाहम् ॥ अ
 वाधि । अग्निः । समिधेति सं-इधा । जनानाम् । [१०] प्रतीति । धेनुम् । इव । आ
 यतीमित्या-यतीम् । उपासम् ॥ यद्वाः । इव । प्रेति । वयाम् । उज्जिह्वाना इत्युत्-जि
 ह्वानाः । प्रेति । भानवः । सिसृते । नाकम् । अच्छ ॥ अवोचाम । क्वये । मेध्या
 य । वचः । वन्दारु । वृषभाय । वृष्णे ॥ गविष्ठिरः । नमसा । स्तोमम् । अग्नौ ।
 दिवि । इव । रुक्मम् । उर्व्यञ्जम् । अश्रेत् ॥ जनस्य । गोपाइति गो-पाः । अज्जनिष्ट
 जागृविः । अग्निः । सुदरूपइतिसु-दरुपः । सुविताय । नव्यसे ॥ घृतप्रतीकइति घृत-
 प्रतीकः । बृहता । दिविस्पशेति दिवि-स्पशा । द्युमदिति द्यु-मत् । वीति । भाति ।
 भरतेभ्यः । शुचिः ॥ त्वाम् । अग्ने । अङ्गिरसः । [११] युहा । हितम् । अन्विति ।
 अविन्दन् । शिश्रियाणम् । वनेवनइति वने-वने ॥ सः । जायसे । मध्यमानः । सहः ।
 महत् । त्वाम् । आहुः । सहसः । पुत्रम् । अङ्गिरः ॥ यज्ञस्य । केतुम् । प्रथमम् ।
 पुरोहितमिति पुरः-हितम् । अग्निम् । नरः । त्रिपथस्यइति त्रि-सथस्ये । समिति ।
 इन्द्रेण ॥ इन्द्रेण । देवैः । स्रथमिति स-रथम् । सः । वरू हिपि । सीदत् । नीति ।
 होता । यजथाय । सुक्रतुरिति सु-क्रतुः ॥ त्वाम् । चित्रश्रवस्तमेति चित्रश्रवः-तम् ।
 हवन्ते । विष्पु । जन्तवः ॥ शोचिष्केऽमिति शोचिः-केऽम् । पुरुप्रियेति पुरु-प्रि
 य् । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥ सखायः । समिति । वः । सम्यञ्चम् । इपम् । [१२]
 स्तोमम् । च । अग्रये ॥ वरू पिषाय । खिपतीनाम् । ऊर्जः । नत्रे । सहस्वते ॥ स
 समिति सं-सम् । इत् । युद्यसे । वृषन् । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे ।
 समिति । इध्यसे । सः । नः । वस्नि । एति । भर ॥ एना । वः । अग्निम् । नम
 सा । ऊर्जः । नपातम् । एति । हुवे ॥ प्रियम् । चैतिष्ठम् । अरतिम् । स्वधुरमिति

सु-अध्वरम् । विश्वस्यं । दूतम् । अमृतम् ॥ सः । योजते । अरुपः । विश्वभोजसेति
 विश्व-भोजसा । सः । दुद्रवत् । स्वाहुतइतिसु-आहुतः ॥ सुप्रहोतिसु-ब्रह्मा । यज्ञः ।
 सुशमीतिसु-शमी । [१३] वसूनाम् । देवम् । राधः । जनानाम् ॥ उदिति । अस्या
 शोचिः । अस्यात् । आजुह्वानस्येत्या-जुह्वानस्य । मीढुपः ॥ उदिति । धूमासः । अ
 रुपासः । दिविस्पृशइतिदिवि-स्पृशः । समिति । अमिम् । इन्धते । नरः ॥ अग्ने ।
 वार्जस्य । गोमत्तइतिगो-मत्तः । ईशानः । सहसः । यज्ञोइति ॥ अस्मेइति । धेहि ।
 ज्ञातवेदइतिजात-वेदः । महि । श्रवः ॥ सः । इधानः । वसुः । क्वचिः । अमिः ।
 इडेन्यः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । पुर्वणीकेतिपुरु-अनीक । दीदि
 हि ॥ रूपः । गुजन्नू । उत । त्मना । अग्ने । वस्तोः । उत । उपसः ॥ सः । तिग्म
 जम्भेतितिग्म-जम्भम् । [१४] रूपसः । दह । प्रति ॥ एति । ते । अग्ने । इधिमहि ।
 द्युमन्तमितिद्यु-मन्तम् । देव । अजरम् ॥ यत् । ह । स्या । ते । पनीयसी । समि
 दितिसं-इत् । दीदयति । दधि । इपम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥
 एति । ते । अग्ने । ऋचा । हविः । शुक्रस्यं । ज्योतिषः । पते ॥ सुश्रन्द्रेतिसु-चन्द्र ।
 दस्म । विशपते । हव्यवाहितिहव्य-वाट् । तुभ्यम् । हूयते । इपम् । स्तोतृभ्यइतिस्तो
 तृ-भ्यः । एति । भर ॥ उभेइति । सुश्रन्द्रेतिसु-चन्द्र । सर्पिपः । दर्वाइति । श्रीणीपे ।
 आंसनि ॥ उतोइति । नः । उदिति । पुण्याः । [१५] उख्येषु । शवसः । पते ।
 इपम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ अग्ने । तम् । अद्य । अर्थम् । न ।
 स्तोमैः । क्रतुम् । न । भद्रम् । हृदिस्पृशमितिहृदि-स्पृशम् ॥ ऋध्याम् । ते । ओहैः ॥
 अध । हि । अग्ने । क्रतोः । भद्रस्यं । दरूपस्य । साधोः ॥ रथीः । ऋतस्यं । बृहतः ।
 वभूथं ॥ आभिः । ते । अद्य । गीर्भिः । गृणन्तः । अग्ने । दाशेम् ॥ प्रेति । ते ।
 दिवः । न । स्तनयन्ति । शुष्माः ॥ एभिः । नः । अर्कैः । भव । नः । अर्वाइ । [१६]
 सुवं । न । ज्योतिः ॥ अग्ने । विश्वेभिः । सुमन्नाइतिसु-मनाः । अनीकैः ॥ अमिम् ।
 होतारम् । मन्ये । दाखन्तम् । वसोः । सूनुम् । सहसः । ज्ञातवेदसमितिज्ञात-वेद
 सम् ॥ विप्रम् । न । ज्ञातवेदसमितिज्ञात-वेदसम् ॥ यः । ऊर्ध्वया । स्वध्वरइतिसु-
 अध्वरः । देवः । देवाच्या । कृपा ॥ घृतस्यं । विभ्राष्टिमितिवि-भ्राष्टिम् । अन्विति ।
 शुचिपः । आजुह्वानस्येत्या-जुह्वानस्य । सर्पिपः ॥ अग्ने । त्वया

नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरुथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ ।
 दीदिवः ॥ सुम्रायं । नूनम् । ईमहे । सखिभ्यइतिसखिभ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुं
 श्रवाइतिवसुं-श्रवाः ॥ अच्छं । नखिपि । द्युमत्तमइतिद्युमत-तमः । रयिम् । दाः ॥
 [१७] जनानामङ्गिरसइप५ सुशमीतिग्मजम्भपुपर्याअर्वाइवसुंश्रवाःपञ्च ॥ ४ ॥

इन्द्रामिभ्यामितीन्द्रामिभ्याम् । त्वा । सयुजेतिस-युजा । युजा । युनज्मि ।
 आघाराभ्यामित्या-घाराभ्याम् । तेजसा । वर्चसा । उक्थेभिः । स्तोमैभिः । छन्दोभि
 रितिछन्दः-भिः । रय्यै । पोषाय । सजातानामितिस-जातानाम् । मध्यमस्थेयायेति
 मध्यम-स्थेयाय । मया । त्वा । सयुजेतिस-युजा । युजा । युनज्मि । अम्वा । दुला ।
 नितन्निरितिनि-त्तन्निः । अभ्रयन्ती । मेघयन्ती । वरूपयन्ती । चुपुणीका । नाम । अ
 सि । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । त्वा । विश्वाभिः । धीभिः । उपेति । दधामि । पृथिवी ।
 उदपुरमित्युद-पुरम् । अत्रेन । विष्टा । मनुष्याः । ते । गोप्सरः । अग्निः । विर्यत्त
 इतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । [१८] मे । शर्म । च ।
 वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यधि-द्यौः । अन्तरिरूपम् । ब्रह्मणा । विष्टा । मरुतः
 ते । गोप्सरः । वायुः । विर्यत्तइतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये ।
 सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः । अपराजितेत्यपरा-जित्वा । अमतेन ।
 विष्टा । आदित्याः । ते । गोप्सरः । सूर्यः । विर्यत्तइतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् ।
 अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ [१९] साऽष्टाचत्वा
 रि५ श्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्टे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै ।
 प्राणयेतिप्र-अनायं । अपानायेत्यप-अनायं । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छु । अग्निः ।
 ते । अधिपतिरित्यधि-पतिः । विश्वकर्मतिविश्व-कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिरूप
 स्य । पृष्टे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणयेतिप्र-अनायं । अपानायेत्यप-अ
 नायं । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छु । वायुः । ते । अधिपतिरित्यधि-पतिः । प्रजापति
 रितिप्रजा-पतिः । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्टे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणा
 येतिप्र-अनायं । अपानायेत्यप-अनायं । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छु । परमेष्ठी । ते ।
 अधिपतिरित्यधि-पतिः । पुरोवातसनिगितिपुरोवात-मानिः । असि । अभ्रमानिगिन्यं

भ्र-सनिः । असि । विद्युत्सन्निरिति विद्युत्-सनिः । [२०] असि । स्तनयित्बुसनि
 रिति स्तनयित्बु-सनिः । असि । वृष्टिसन्निरिति वृष्टि-सनिः । असि । अग्नेः । यानी ।
 असि । देवानाम् । अग्नेयानीत्यग्ने-यानी । असि । वायोः । यानी । असि । देवा
 नाम् । वायोयानीति वायो-यानी । असि । अन्तरिक्षस्य । यानी । असि । देवा
 नाम् । अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष-यानी । असि । अन्तरिक्षम् । असि । अन्तरि
 क्षाय । त्वा । मल्लिलायं । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सर्तीकायेतिस-तीकाय । त्वा ।
 केर्ताय । त्वा । प्रचेतसइति प्र-चेतसे । त्वा । विवंस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योति
 पे । आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । युते । त्वा । भासे । त्वा । ज्यो
 तिपे । त्वा । यज्ञोदामिति यज्ञः-दाम् । त्वा । यशंसि । तेजोदामिति तेजः-दाम् ।
 त्वा । तेर्जसि । पयोदामिति पयः-दाम् । त्वा । पर्यसि । वर्चोदामिति वर्चः-दाम् ।
 त्वा । वर्चसि । द्रविणोदामिति द्रविणः-दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । तेन ।
 ऋषिणा । तेन । ब्रह्मणा । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ [२१] विद्यु
 त्सनिर्द्युतेत्वैकान्नात्रिः शब्दं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

भू यस्मृदिति भू यः-कृत् । असि । वरिवस्मृदिति वरिवः-कृत् । असि । प्राची ।
 असि । ऊर्ध्वा । असि । अन्तरिक्षसादित्यन्तरिक्ष-सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद ।
 अप्सुपादित्यप्सु-सत् । असि । श्येनसादित्येन-सत् । असि । गृध्रसादिति गृध्र-
 सत् । असि । सुपर्णसादित्युपर्ण-सत् । असि । नाकसादित्यनाक-सत् । असि । पृ
 थिव्याः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । अन्तरिक्षस्य । त्वा । द्रविणे । सादयामि ।
 दिवः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिशाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । द्रविणो
 दामिति द्रविणः-दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । प्राणमिति प्र-अनम् । मे । पाहि ।
 अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमिति वि-अनम् । मे । [२२] पाहि । आयुः ।
 मे । पाहि । विश्वायुरिति विश्व-आयुः । मे । पाहि । सर्वायुरिति सर्व-आयुः । मे ।
 पाहि । अग्ने । यत् । ते । परम् । हत् । नाम । तौ । एति । इहि । समिति । रभावहे । पा
 श्चजन्येष्विति पाश्च-जन्येषु । अपीति । एधि । अग्ने । यथाः । अयावाः । एवाः ।
 ऊमाः । सवः । सगरः । सुमेकइतिसु-मेकः ॥ [२३] व्यानम्मेद्रात्रिः शब्दं ॥ ७ ॥
 अग्निना । विश्वापाद् । सूर्येण । स्यरादिति स्य-राद् । कर्त्वा । शचीपतिः ।

ऋपभेर्ण । त्वष्टा । यज्ञेन । मघवानितिमघवान् । दक्षिणया । सुवर्गइतिसुवः-गः ।
 मन्थुना । वृत्रहेतिवृत्र-हा । सौर्हाद्येन । तनूधाइतितनू-धाः । अग्नेन । गयः ।
 पृथिव्या । असनोत । ऋग्भिरित्यूक्-भिः । अन्नादइत्यन्न-अदः । वपट् कारेणेतिवपट्-
 कारेण । ऋद्धः । साम्ना । तनूपाइतितनू-पाः । विराजेतिवि-राजा । ज्योतिष्मान् ।
 ब्रह्मणा । सोमपाइतिसोम-पाः । गोभिः । यज्ञम् । दाधार । रूपत्रेण । मनुष्यान् ।
 अश्वेन । च । रथेन । च । वज्री । ऋतुभिरित्यूक्-भिः । प्रभुरितिप्र-भुः । सर्व्वश्ररेणे
 तिसं-वश्ररेण । परिभूरितिपरि-भूः । तपसा । अनाधृष्टइत्यना-धृष्टः । सूयैः । सन्न ।
 तनूभिः ॥ [२४] अग्निनैकान्नपञ्चाशत् ॥ * * * ॥ ८ ॥

प्रजापतिरितिप्रजा पतिः । मनमा । अन्धः । अच्छेतइत्यच्छ-इतुः । धाता ।
 दीर्खायाम् । सविता । भृत्याम् । पूषा । सोमक्रयण्यामितिंसोम-क्रयण्याम् । वरु
 णः । उपनद्धइत्युप-नद्धः । असुरः । क्रियमाणः । मित्रः । क्रीतः । शिपिविष्टति
 शिपि-विष्टः । आसादितइत्या-सादितः । नरन्धिपः । प्रोह्यमाणइतिप्र-उह्यमानः ।
 अधिपतिरित्यधि-पतिः । आर्गतइत्या-गतः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रणीय
 मानइतिप्र-नीयमानः । अग्निः । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । बृहस्पतिः । आग्नीध्रादित्या
 मि-इध्रात् । प्रणीयमानइतिप्र-नीयमानः । इन्द्रः । हविर्दानइतिहविः-दाने ।
 अदितिः । आसादितइत्या सादितः । विष्णुः । उपावह्रियमाणइत्युप-अवह्रियमा
 णः । अथर्वा । उपोत्तइत्युप-उत्तः । यमः । अभिपुतइत्यभि-सुतः । अपू तपाइत्यपू
 त-पाः । आधूयमानइत्या-धूयमानः । वायुः । पूयमानः । मित्रः । रूपीरश्रीरिति
 रूपीर-श्रीः । मन्थी । सक्तुश्रीरिति सक्तु-श्रीः । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । उन्नीतइत्युत्-
 नीतः । रुद्रः । आहुतइत्या-हुतः । वायुः । आवृत्तइत्या-वृत्तः । नृचरुपाइतिनृ-चरुपाः ।
 प्रतिख्यातइतिप्रति-ख्यातः । भूखपः । आर्गतइत्या-गतः । पितृणाम् । नाराशंसः ।
 असुः । आत्तः । सिन्धुः । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवप्रयन्नित्यव-प्रयन् । समुद्रः ।
 अवंगतइत्यव-गतः । सुलिलः । प्रप्लुतइतिप्र-प्लुतः । सुर्वः । उद्वचमित्युक्-ऊचम् ।
 गतः ॥ [२५] रुद्रएकविंशतिश्च ॥ * * * ॥ ९ ॥

कृत्तिकाः । नरूपत्रम् । अग्निः । देवता । अग्नेः । रुचः । स्थ । प्रजापतिरिति
 प्रजा-पतेः । धातुः । सोमस्य । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा । भामे । त्वा ।

ज्योतिषे । त्वा । रोहिणी । नख्यत्रम् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । देवता । मृगशी
 रू पमिति मृग-शीरू पम् । नख्यत्रम् । सोमः । देवता । आर्द्रा । नख्यत्रम् । रुद्रः । देवता ।
 पुनर्वसू इति पुनः-सू । नख्यत्रम् । अर्दिति । देवता । तिष्यः । नख्यत्रम् । बृहस्प
 तिः । देवता । आश्रपाइत्या-श्रेपाः । नख्यत्रम् । सर्पाः । देवता । मघाः । नख्य
 त्रम् । पितरः । देवता । फल्युनीइति । नख्यत्रम् । [२६] अर्यमा । देवता । फल्यु
 नीइति । नख्यत्रम् । भगः । देवता । हस्तः । नख्यत्रम् । सुविता । देवता । चित्रा ।
 नख्यत्रम् । इन्द्रः । देवता । स्वाती । नख्यत्रम् । यायुः । देवता । विशाखेइति वि-
 शाखे । नख्यत्रम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । देवता । अनु गधाइत्यनु-गधाः । नख्य
 त्रम् । मित्रः । देवता । रोहिणी । नख्यत्रम् । इन्द्रः । देवता । विच्रुताविति वि-च्रुतौ ।
 नख्यत्रम् । पितरः । देवता । अपादाः । नख्यत्रम् । आपः । देवता । अपादाः । न
 ख्यत्रम् । विश्वं । देवाः । देवता । श्रोणा । नख्यत्रम् । विष्णुः । देवता । श्रविष्ठाः ।
 नख्यत्रम् । वसवः । [२७] देवता । शतभिषगिति शत-भिषक् । नख्यत्रम् । इन्द्रः ।
 देवता । प्रोष्ठपदाइति प्रोष्ठ-पदाः । नख्यत्रम् । अजः । एकपादित्येक-पात् । देवता ।
 प्रोष्ठपदाइति प्रोष्ठ-पदाः । नख्यत्रम् । अहिः । बुध्नियः । देवता । रेवती । नख्यत्रम् ।
 पूषा । देवता । अश्वयुजावित्यश्व-युजौ । नख्यत्रम् । अश्विनौ । देवता । अपभर
 णीरित्यप-भरणीः । नख्यत्रम् । यमः । देवता । पूर्णा । पश्चात् । यत् । ते । देवाः ।
 अदधुः ॥ [२८] फल्युनीनख्यत्रव्वसवस्त्रयस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ॥ १०॥

मधुः । च । माधवः । च । वासन्तिकौ । ऋतूइति । शुक्रः । च । शुचिः । च ।
 त्रेष्मौ । ऋतूइति । नभः । च । नभस्यः । च । वार पिकौ । ऋतूइति । इपः । च ।
 ऊर्जः । च । शारदौ । ऋतूइति । सहः । च । महस्यः । च । हैमन्तिकौ । ऋतूइति ।
 तपः । च । तपस्यः । च । शैशिरौ । ऋतूइति । अग्नेः । अन्तश्श्लेषइत्यन्तः-श्लेषः ।
 असि । कल्पेताम् । द्यावापृथिवीइति द्यावा-पृथिवी । कल्पन्ताम् । आपः । ओषधीः ।
 कल्पन्ताम् । अमर्यः । पृथक् । मर्म । ज्यैष्ठ्याय । सत्रताइतिस-त्रताः । [२९] ये ।
 अमर्यः । समनसइतिस-मनसः । अन्तरा । द्यावापृथिवीइति द्यावा-पृथिवी । शैशि
 रौ । ऋतूइति । अभीति । कल्पमानाः । इन्द्रम् । इव । देवाः । अभि । ममिति । वि
 शन्तु । सद्यदिति म-यत् । च । प्रचेताइति प्र-चेताः । च । अग्नेः । मोमस्य । सूर्यस्या

उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्य । इन्द्रस्य । ध्रुवा । च । पृथिवी । च । देव
 स्य । सवितुः । मरुताम् । वरुणस्य । धर्त्री । च । धरित्री । च । मित्रावरुणयोरिति मि
 त्रा-वरुणयोः । मित्रस्य । धातुः । प्राची । च । प्रतीची । च । वसूनाम् । रुद्राणाम् ।
 [३०] आदित्यानाम् । ते । ते । अधिपतयइत्याधि-पतयः । तेभ्यः । नमः । ते । नः ।
 मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भै । दधामि । सह
 सस्य । प्रमेतिप्र-मा । असि । सहसस्य । प्रतिमेतिप्रति-मा । असि । सहसस्य । विमेति
 वि-मा । असि । सहसस्य । उन्मेत्युत्-मा । असि । साहसः । असि । सहसाय । त्वा ।
 इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । एका । च । शतम् । च । सहस्रम् । च ।
 अयुतम् । च । [३१] नियुतमितिनि-युतम् । च । प्रयुतमितिप्र-युतम् । च । अर्बुदम् ।
 च । न्यर्बुदमितिनि-अर्बुदम् । च । समुद्रः । च । मध्यम् । च । अन्तः । च । पगर्ह
 इतिपर - अर्द्धः । च । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । पष्टिः । सहस्रम् ।
 अयुतम् । अरुपीयमाणाः । ऋतस्थाइत्यृत-स्थाः । स्थ । ऋतावृधइत्यृत-वृधः । घृत
 श्रुतइतिघृत-श्रुतः । मधुश्रुतइतिमधु-श्रुतः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरितिस्वधा-
 विनीः । ताः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । विराजइतिवि-राजः । नाम ।
 कामदुघाइतिकाम-दुघाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके ॥ [३२] सवंत्रारुद्राणाम्
 युतंअपञ्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१६॥

समिदितिसं-इत् । दिशाम् । आशया । नः । सुवर्षिदितिसुव-वित् । मधोः ।
 अतः । माधवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदाभ्यः । इदम् ।
 रूपत्रम् । रूपतु । पातु । अस्मान् ॥ रथन्तरमितिरथ-न्तरम् । मामभिरितिसाम-भिः ।
 पातु । अस्मान् । गायत्री । छन्दसाम् । विश्वरूपेतिविश्व-रूपा ॥ त्रिवृदितित्रि-वृत् ।
 नः । विष्टयेतिवि-स्थया । स्तोमः । अह्नाम् । समुद्रः । वारतः । इदम् । ओजः । पि
 प्तु ॥ उग्रा । दिशाम् । अभिमं तिरित्यभि-भूतिः । वयोधाइतिवयः-धाः । शुचिः ।
 शुके । अहनि । ओजसीना ॥ इन्द्र । अधिपतिरित्याधि-पतिः । पिपृतात् । अतः ।
 नः । महि । [३३] रूपत्रम् । विश्वतः । धारय । इदम् ॥ बृहत् । माम् । रूपत्रभदि
 तिरूपत्र-भृत् । वृद्धवृष्णियमितिवृद्ध-वृष्णियम् । त्रिष्टुभा । ओजः । शुभितम् । उग्र
 वीरमित्युग्र-वीरम् ॥ इन्द्र । स्तोमेन । पञ्चदशेनेतिपञ्च-दशेन । मध्यम् । इदम् । वा

तेन । सगरेण । रूपम् ॥ प्राचीं । दिशाम् । सहयथाइतिसह-यज्ञाः । यशस्वती ।
 विश्वे । देवाः । प्रावृषां । अह्नाम् । सुर्वर्वतीतिसुर्वः-वती ॥ इदम् । रूपत्रम् । दुष्टम् ।
 अस्तु । ओजः । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । सहस्रियम् । सहस्वत् ॥ वैरूपे । सामन् ।
 इह । तत् । शक्रेम । जगत्या । एनम् । विरूपु । एति । वेशयामः ॥ विश्वे । देवाः ।
 सप्तदशेनेतिसप्त-दशेनम् । [३४] वर्चः । इदम् । रूपत्रम् । मल्लिलवातमितिसल्लिल-
 वातम् । उग्रम् ॥ धर्त्री । दिशाम् । रूपत्रम् । इदम् । दाधार । उपस्थेत्युप-स्था ।
 आशानाम् । मित्रवदितिमित्र-वत् । अस्तु । ओजः ॥ मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा ।
 शरदां । अह्नाम् । चिकित्वा इति । अस्मै । राष्ट्रायं । माहिं । शर्मं । यच्छन्तम् ॥ वैरा
 जे । सामन् । अधीति । मे । मनीषा । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभां । सम्मृतमितिसं-भृतम् ।
 वीर्यम् । सहः ॥ इदम् । रूपत्रम् । मित्रवदितिमित्र-वत् । आर्द्रदान्वित्यार्द्र-दानु ।
 मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । रूपतम् । आधिपत्यैरित्याधि-पत्यैः ॥ सम्राडिति सं-
 राद् । दिशाम् । सहस्राप्तीतिसह-साम्नी । सहस्वती । ऋतुः । हेमन्तः । विष्टयेतिवि-
 स्थयां । नः । पिपर्तुं ॥ अवस्युवाताइत्यवस्यु-वाताः । [३५] बृहतीः । तु । शकं
 रीः । इमम् । यज्ञम् । अवन्तुं । नः । घृताचीं ॥ सुर्वर्वतीतिसुर्वः-वती । सुदुधेति
 सु-दुधां । नः । पर्यस्वती । दिशाम् । देवी । अवतु । नः । घृताचीं ॥ त्वम् । गोपा
 इतिगो-पाः । पुरएतेतिपुरः-एता । उत । पश्चात् । बृहस्पते । याम्याम् । युद्धुग्धि ।
 वाचम् ॥ ऊर्ध्वा । दिशाम् । रन्तिः । आशां । ओपधीनाम् । स्वँथसुरेणेतिगं-वथस
 रेणं । सविता । नः । अह्नाम् ॥ रेवत् । सामं । अतिच्छन्दाइत्यति-च्छन्दाः । उ ।
 छन्दः । अजातशत्रुरित्यजात-शत्रुः । स्योना । नः । अस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रिंशदिति
 स्तोम-त्रयस्त्रिंशे । भुवनस्य । पत्नि । विवस्वद्वातइतिविवस्वत्-वाते । अभीति ।
 नः । [३६] गृणाहि ॥ घृतवतीतिघृत-वती । सवितः । आधिपत्यैरित्याधि-पत्यैः ।
 पर्यस्वती । रन्तिः । आशां । नः । अस्तु ॥ ध्रुवा । दिशाम् । विष्णुपत्नीतिविष्णु-
 पत्नी । अघोरा । अस्य । ईशाना । सहसः । या । मनोता ॥ बृहस्पतिः । मातरि
 श्वा । उत । वायुः । सन्धुवानाइतिसं-धुवानाः । वाताः । अभीति । नः । गृणन्तु ॥
 विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः । अस्य । ईशाना । जगतः ।

विष्णुपत्नीतिविष्णु-पत्नी ॥ विश्वव्यचाइतिविश्व-व्यचाः । इपर्यन्ती । सुभूतिरिति
 सु-भूतिः । शिवा । नः । अस्तु । अदितिः । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ वैश्वानरः । नः ।
 ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्विति । नः । अद्य । अनुमतिरित्यनु-मतिः । अन्विति ।
 इत् । अनुमतइत्यनु-मते । त्वम् । कया । नः । चित्रः । एति । भुवत् । कः । अद्य ।
 युङ्क्ते ॥ [३७] महिसप्तदशेनावस्थुवाताअभिनुऽनुंश्चतुर्दशच ॥ ❀ ॥१२॥
 रश्मिरंसिराज्यस्ययम्पुरोहरिकेशोऽग्निर्मू धेन्द्रामिभ्याम्बृहस्पतिर्भूयस्कृदस्य
 मिनाविश्वापाट् प्रजापतिर्मनसाकृत्तिकामधुश्चसमिद्दिशान्द्रादश ॥ ❀ ॥१२॥
 रश्मिरंसिप्रतिधेनुमसिस्तनयितुसनिरस्यादित्यानां सप्तत्रिंशत् ॥ ३७ ॥
 रश्मिरंसिको अद्ययुङ्क्ते ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

नमः । ते । रुद्र । मन्यवे । उतोइति । ते । इपवे । नमः ॥ नमः । ते । अस्तु ।
 धन्वने । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । उत । ते । नमः ॥ या । ते । इपुः । शिवत्
 मेतिशिव-तमा । शिवम् । वभूव । ते । धनुः ॥ शिवा । शरव्या । या । तव । तया ।
 नः । रुद्र । मृडय ॥ या । ते । रुद्र । शिवा । तनूः । अघौरा । अपापकाशिनीत्य
 पाप-काशिनी ॥ तया । नः । तनुवा । शन्तमयेतिशं-तमया । गिरिशन्तेतिगिरि-
 शन्त । अभीति । चाकशीहि ॥ याम् । इपुम् । गिरिशन्तेतिगिरि-शन्त । हस्तै ।
 [१] विभ्रं पि । अस्तवे ॥ शिवाम् । गिरित्रेतिगिरि-त्र । ताम् । कुरु । मा । हिः
 सीः । पुरुषम् । जगत् ॥ शिवेन । वचसा । त्वा । गिरिश । अच्छ । वदामसि ॥
 यथा । नः । सर्वम् । इत् । जगत् । अयरुषम् । सुमनाइतिसु-मनाः । असत् ॥ अ
 धीति । अवोचत् । अधिवक्तेत्यधि-वक्ता । प्रथमः । देव्यः । भिपक् ॥ अहीन् । च ।
 सर्वाच । जम्भयन् । सर्वाः । च । यातुधान्यइतियातु-धान्यः ॥ असौ । यः । ताम्रः ।
 अरुणः । उत । वभ्रुः । सुमङ्गलइतिसु-मङ्गलः ॥ ये । च । इमाम् । रुद्राः । अभितः ।

दिख्यु । [२] श्रिताः । सहस्रशक्तिंसहस्र-शः । अवेति । एषाम् । हेडः । ईमहे ॥
 असौ । यः । अवसर्पतीत्यव-सर्पति । नीलंग्रीवइतिनील-ग्रीवः । विलोहितइतिवि-
 लोहितः ॥ उत । एनम् । गोपाइतिगो-पाः । अदृशन् । अदृशन् । उदहार्यइत्यु-
 द-हार्यः ॥ उत । एनम् । विश्वा । भूतानि । सः । दृष्टः । मृडयाति । नः ॥ नमः ।
 अस्तु । नीलंग्रीवायेतिनील-ग्रीवाय । सहस्रारूपायेतिसहस्र-अरूपाय । मीढुपे ॥
 अथोइति । ये । अस्य । सर्वानः । अहम् । तेभ्यः । अकरम् । नमः ॥ प्रेति । मुञ्च ।
 धन्वनः । त्वम् । उभयोः । आर्णियोः । ज्याम् ॥ याः । च । ते । हस्ते । इपवः । [३]
 परेति । ताः । भगवइतिभग-वः । वप ॥ अवतत्येत्यव-तत्य । धनुः । त्वम् । सहस्रा-
 रूपेतिसहस्र-अरूप । शतेपुधइतिशत-इपुधे ॥ निशीर्येतिनि-शीर्य । शत्यानाम् ।
 सुखा । शिवः । नः । सुमनाइतिसु-मनाः । भव ॥ विज्यमितिवि-ज्यम् । धनुः ।
 कृपदिनः । विशल्यइतिवि-शल्यः । बाणवानितिबाण-वान् । उत ॥ अनेशन् ।
 अस्य । इपवः । आभुः । अस्य । निपङ्गथिः ॥ या । ते । हेतिः । मीढुष्टमेतिमी-
 ङु-तम् । हस्ते । बभूव । ते । धनुः ॥ तया । अस्मान् । विश्वतः । त्वम् । अयख्य-
 या । परीति । भुज्ज ॥ नमः । ते । अस्तु । आयुधाय । अनाततायेत्यना-तताय ।
 धृष्णवे ॥ उभाभ्याम् । उत । ते । नमः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । तव । धन्व-
 नेः ॥ परीति । ते । धन्वनः । हेतिः । अस्मान् । वृणक्तु । विश्वतः ॥ अथोइति ।
 यः । इपुधिरितीपु-धिः । तव । अरे । अस्मत् । नीति । धेहि । तम् ॥ [४] हस्ते
 दिखिष्वपवउभाभ्यान्द्वाविः शतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

नमः । हिरण्यवाहवइतिहिरण्य-वाहवे । सेनान्यइतिसेना-न्ये । दिशाम् । च ।

पतये । नमः । नमः । वृखेभ्यः । हरिकेशेभ्यइतिहरि-केशेभ्यः । पशूनाम् । पतये ।
 नमः । नमः । सस्पिङ्गराय । त्विपीमतइतित्विपि-मते । पथीनाम् । पतये । नमः ।
 नमः । वभ्लुशाय । विन्याधिनइतिवि-न्याधिने । अत्रानाम् । पतये । नमः । नमः ।
 हरिकेशायेतिहरि-केशाय । उपवीतिनइत्युप-वीतिने । पुष्टानाम् । पतये । नमः ।
 नमः । भवस्य । हेत्यै । जगताम् । पतये । नमः । नमः । रुद्राय । आतताविनइत्या-
 तताविने । खेत्राणाम् । पतये । नमः । नमः । सूताय । अहन्त्याय । वनानाम् ।
 पतये । नमः । नमः । [५] रोहिताय । स्थपतये । वृखपाणाम् । पतये । नमः । नमः ।

मन्त्रिणे । वाणिजाय । कर्षणाणां । पतये । नमः । नमः । भुवन्तये । वारिवस्कृता
 येतिवारिवः-कृताय । ओषधीनाम् । पतये । नमः । नमः । उच्चैर्घोषायेत्युच्चैः-घोषा
 य । आक्रन्दयतइत्या-क्रन्दयते । पत्नीनाम् । पतये । नमः । नमः । कृत्स्नवीतायेति
 कृत्स्न-वीताय । धावते । सत्त्वनाम् । पतये । नमः ॥ [६] वर्नानाम्पतयेनमोनमएका
 अत्रिः शर्च ॥ * * * * * ॥ २ ॥

नमः । सहमानाय । निव्याधित्तिनि-व्याधिते । आव्याधिनीनामित्या-
 व्याधिनीनाम् । पतये । नमः । नमः । ककुभाय । निपङ्गिणइतिनि-सङ्गिने । स्ते
 नानाम् । पतये । नमः । नमः । निपङ्गिणइतिनि-सङ्गिने । इ पुधिमत्तइतीपुधि-मते ।
 तस्कराणाम् । पतये । नमः । नमः । वञ्चते । परिवञ्चतइतिपरि-वञ्चते । स्नायूनाम् ।
 पतये । नमः । नमः । निचेखइतिनि-चेखे । परिचरायेतिपरि-चराय । अरण्यानाम् ।
 पतये । नमः । नमः । सूकाविभ्यइतिमृकावि-भ्यः । जिघा ५ मद्गइतिजिघा ५ मत्-
 भ्यः । मुष्णताम् । पतये । नमः । नमः । असिमद्गइत्यसिमत्-भ्यः । नक्तम् ।
 चरद्गइतिचरत्-भ्यः । प्रकृन्तानामितिप्र-कृन्तानाम् । पतये । नमः । नमः । उष्णी
 पिणे । गिरिचरायेतिगिरि-चराय । कुलुञ्जानाम् । पतये । नमः । नमः । [७] इषु
 मद्गइतीपुमत्-भ्यः । धन्वाविभ्यइतिधन्वावि-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । आ
 तन्वानेभ्यइत्या-तन्वानेभ्यः । प्रतिदर्धानेभ्यइतिप्रति-दर्धानेभ्यः । च । वः । नमः ।
 नमः । आयच्छद्गइत्यायच्छत्-भ्यः । विसृजद्गइतिविसृजत्-भ्यः । च । वः । नमः ।
 नमः । अस्थद्गइत्यस्थत्-भ्यः । विध्यद्गइतिविध्यत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः ।
 आसीनेभ्यः । शयानेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । मृपद्गइतिमृपत्-भ्यः ।
 जाग्रद्गइतिजाग्रत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । निष्टद्गइतिनिष्टत्-भ्यः । धावद्ग
 इतिधावत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । सुभाभ्यः । सुभापतिभ्यइतिसुभापति-
 भ्यः । च । वः । नमः । नमः । अश्वेभ्यः । अश्वपतिभ्यइत्यश्वपति-भ्यः । च । वः ।
 नमः ॥ [८] कुलुञ्जानाम्पतयेनमोनमोऽश्वपतिभ्यन्त्रीणिच ॥ * * * * * ॥ ३ ॥

नमः । आव्याधिनीभ्यइत्या-व्याधिनीभ्यः । विविध्यन्तीभ्यइतिवि-विध्य
 न्तीभ्यः । च । वः । नमः । नमः । उर्गणाभ्यः । नृ ३ हनीभ्यः । च । वः । नमः ।

नमः । गृह्सेभ्यः । गृह्संपतिभ्यइतिगृह्संपतिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । व्रातेभ्यः ।
 व्रातपतिभ्यइतिव्रातपतिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । गणभ्यः । गणपतिभ्यइति
 गणपतिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । विरूपेभ्यइतिविरूपेभ्यः । विश्वरूपेभ्यइति
 विश्व-रूपेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । महद्भ्यइतिमहत्भ्यः । रूपलुकेभ्यः । चा
 वः । नमः । नमः । रथिभ्यइतिरथिभ्यः । अरथेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । रथे
 भ्यः । [९] रथपतिभ्यइतिरथपतिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । सेनाभ्यः । सेना
 निभ्यइतिसेनानिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । रूपतृभ्यइतिरूपतृभ्यः । सङ्ग
 हीतृभ्यइतिसङ्गहीतृभ्यः । च । वः । नमः । नमः । तरूपभ्यइतितरूपभ्यः । रथ
 कारेभ्यइतिरथ-कारेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । कुलालेभ्यः । कुमारेभ्यः । च ।
 वः । नमः । नमः । पुञ्जिष्टेभ्यः । निपादेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । इपुकुद्भ्य
 इतीपुकुत्-भ्यः । धन्वकृद्भ्यइतिधन्वकृत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । मृगयुभ्य
 इतिमृगयुभ्यः । श्वनिभ्यइतिश्वनिभ्यः । च । वः । नमः । नमः । श्वभ्यइतिश्वभ्यः ।
 श्वपतिभ्यइतिश्वपतिभ्यः । च । वः । नमः ॥ [१०] रथेभ्यश्श्वपतिभ्यश्चदेवं ॥१॥

नमः । भवार्य । च । रुद्रार्य । च । नमः । शर्वार्य । च । पशुपतयइतिपशु-

पतये । च । नमः । नीलग्रीवायेतिनील-ग्रीवाय । च । शितिकण्ठायेतिशिति-कण्ठाय ।
 च । नमः । कण्दिने । च । व्युम्केशायेतिव्युम्केशाय । च । नमः । सहस्रा
 रूपायेतिसहस्र-अरूपार्य । च । शतधन्वन्इतिशत-धन्वने । च । नमः । गिरिशार्य ।
 च । शिपिविष्टायेतिशिपि-विष्टाय । च । नमः । मीष्टमायेतिमी-ः-तमाय । च ।
 इषुमन्इतीषु-मन्ते । च । नमः । ह्रस्वार्य । च । वामनार्य । च । नमः । बृहते । च ।
 वर्पीयसे । च । नमः । बृद्धार्य । च । सव्वृध्वन्इतिसं-वृध्वने । च । [११] नमः ।
 अग्निषाय । च । प्रथमार्य । च । नमः । आशवे । च । अजिरार्य । च । नमः । शी
 ध्रियाय । च । शीर्षार्य । च । नमः । उर्म्यार्य । च । अवस्वन्यायेत्यव-स्वन्याय । च ।
 नमः । स्रोतस्याय । च । द्वीप्याय । च ॥ [१२] सव्वृध्वनेचपञ्चविंशतिश्च ॥५॥

नमः । ज्येष्ठार्य । च । कनिष्ठार्य । च । नमः । पूर्वजायेतिपूर्व-जाय । च ।

अपरजायेत्यपर-जाय । च । नमः । मध्यमार्य । च । अपगल्भायेत्यप-गल्भाय । च ।

नमः । जघन्याय । च । बुध्नियाय । च । नमः । सोभ्याय । च । प्रतिस्वर्षायेतिप्रति-
 स्वर्याय । च । नमः । याम्याय । च । रूप्याय । च । नमः । उर्वर्याय । च । खल्याय ।
 च । नमः । श्लोक्याय । च । अवसान्यायेत्यव-सान्याय । च । नमः । वन्याय । च ।
 कल्प्याय । च । नमः । श्रवाय । च । प्रतिश्रवायेतिप्रति-श्रवाय । च । [१३] नमः ।
 आशुपेणायेत्याशु-सेनाय । च । आशुस्थायेत्याशु-स्थाय । च । नमः । शूराय । च ।
 अवभिन्दतइत्यव-भिन्दते । च । नमः । वर्मिणे । च । वरूथिने । च । नमः । वि-
 ल्मिने । च । कवचिने । च । नमः । श्रुताय । च । श्रुतसेनायेतिश्रुत-सेनाय । च ॥
 [१४] प्रतिश्रवायचपञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

नमः । दुन्दुभ्याय । च । आहन्यायेत्या-हन्याय । च । नमः । धृष्णवे ।
 च । प्रमृशयेतिप्र-मृशाय । च । नमः । दृताय । च । प्रहितयेतिप्र-हिताय । च ।
 नमः । निपङ्गिणइतिनि-सङ्गिने । च । इपुधिमतइतीपुधि-मते । च । नमः । ती-
 ख्णेष्वइतितीख्ण-इष्वे । च । आयुधिने । च । नमः । स्वायुधायेतिसु-आयुधाय ।
 च । सुधन्वन्इतिसु-धन्वने । च । नमः । स्रुत्याय । च । पभ्याय । च । नमः । का-
 र्व्याय । च । नीप्याय । च । नमः । सूद्याय । च । मरम्याय । च । नमः । नाद्याय ।
 च । वैशन्ताय । च । [१५] नमः । कृप्याय । च । अवर्ष्याय । च । नमः । वर्ष्याय ।
 च । अवर्ष्याय । च । नमः । मेव्याय । च । विद्युत्यायेतिवि-द्युत्याय । च । नमः ।
 ईध्रियाय । च । आतप्यायेत्या-तप्याय । च । नमः । वान्याय । च । गेष्मियाय ।
 च । नमः । वास्तव्याय । च । वास्तुपायेतिवास्तु-पाय । च ॥ [१६] वैशन्तायचत्रिं-
 शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

नमः । सोमाय । च । रुद्राय । च । नमः । ताम्राय । च । अरुणाय । च । नमः । श-
 ङ्गाय । च । पशुपतयइतिपशु-पतये । च । नमः । उग्राय । च । भीमाय । च । नमः ।
 अश्रवधायेत्यश्र-वधाय । च । दृश्वधायेत्यदृ-श्वधाय । च । नमः । हन्त्रे । च । हनीयमे ।
 च । नमः । वृक्षेभ्यः । हरिं केशेभ्यइतिहरिं-केशेभ्यः । नमः । ताम्राय । नमः । शम्भ-
 वइतिशं-भवे । च । मयोभवइतिमयः-भवे । च । नमः । शङ्करायेत्यं-कुराय । च ।
 मयस्कुरायेत्यमयः-कुराय । च । नमः । शिवाय । च । शिवतंशयेतिशिव-तंशय ।
 च । [१७] नमः । तीर्थ्याय । च । कन्याय । च । नमः । पार्याय । च । अग्र्याय । च ।

च । नमः । प्रतरणायेतिप्र-तरणाय । च । उत्तरणायेत्युत्-तरणाय । च । नमः ।
 आतार्यायेत्या-तार्याय । च । आलाद्यायेत्या-लाद्याय । च । नमः । शण्याय । च ।
 फेन्याय । च । नमः । सिकत्याय । च । प्रवाहायेतिप्र-वाहाय । च ॥ [१८] शिवतं
 रायचत्रिः शञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

नमः । इरिण्याय । च । प्रपथ्यायेतिप्र-पथ्याय । च । नमः । क्रिः शिलाय ।
 च । रूप्यणाय । च । नमः । कपर्दिने । च । पुलस्तये । च । नमः । गोष्ठ्यायेति
 गो-स्थ्याय । च । गृह्याय । च । नमः । तल्प्याय । च । गेह्याय । च । नमः । काठ्याय ।
 च । गह्वरेष्यायेतिगह्वरे-स्थाय । च । नमः । हृदय्याय । च । निवेष्यायेतिनि-वेष्याय ।
 च । नमः । पाः सव्याय । च । रजस्याय । च । नमः । शुष्याय । च । इरित्याय ।
 च । नमः । लोप्याय । च । उलप्याय । च । [१९] नमः । ऊर्ष्याय । च । सूर्ष्या
 य । च । नमः । पर्ण्याय । च । पर्णशद्यायेतिपर्ण-शद्याय । च । नमः । अपगुरमाणाय
 त्यप-गुरमाणाय । च । अभिघ्नतइत्याभि-घ्नते । च । नमः । अक्खिदतइत्या-खिदते ।
 च । प्रक्खिदतइतिप्र-खिदते । च । नमः । वः । किरिकेभ्यः । देवानाम् । हृदयेभ्यः ।
 नमः । विरूपीणकेभ्यइतिवि-रूपीणकेभ्यः । नमः । विचिन्वत्केभ्यइतिवि-चिन्वत्के
 भ्यः । नमः । अनिरु हतेभ्यइत्यानिःहतेभ्यः । नमः । अमीवत्केभ्यइत्या-मीवत्के
 भ्यः ॥ [२०] उलप्यायचत्रयस्त्रिः शञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

द्रापे । अन्वसः । प्रते । दरिद्रत् । नीललोहितेतिनील-लोहित ॥ एषाम् । पुरु
 पाणाम् । एषाम् । पञ्चाम् । मा । मे । मा । अम् । मोइति । एषाम् । किम् ।
 चन । आममत् ॥ या । ते । रुद्र । शिवा । तन् । शिवा । विश्वाहंभेपजीतिविश्वा
 हं-भेपजी ॥ शिवा । रुद्रस्य । भेपजी । तथा । नः । मूड । जीवसे । इमाम् । रुद्राय ।
 तवसे । कपर्दिने । रूप्यद्रीरायेतिरूप्यत्-वीराय । प्रेति । भगमहे । मतिम् ॥ यथा ।
 नः । शम् । असत् । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे । विश्वम् । पुष्टम् ।
 ग्रामे । अस्मिन् । [२१] अनातुरमित्यना-तुरम् ॥ मूड । नः । रुद्र । उत । नः । मयः ।
 कृधि । रूप्यद्रीरायेतिरूप्यत्-वीराय । नमसा । विधेम । ते ॥ यत् । शम् । च ।
 योः । च । मनुः । आयजइत्या-यजे । पिता । तत् । अश्याम् । तर्ष । रुद्र । प्रणी
 तावितिप्र-नीतो ॥ मा । नः । महान्तम् । उत । मा । नः । अर्भकम् । मा । नः ।

उरुर्षन्तम् । उत । मा । नः । उरुषितम् ॥ मा । नः । वधीः । पितरम् । मा । उत ।
 मातरम् । प्रियाः । मा । नः । तनुवः । [२२] रुद्र । रीरिपः ॥ मा । नः । तोके । तनये ।
 मा । नः । आयुषि । मा । नः । गोषु । मा । नः । अश्वेषु । रीरिपः ॥ वीरान् । मा ।
 नः । रुद्र । भामितः । वधीः । हविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते ॥ आसात् । ते । गोप्र
 इतिगो-धे । उत । पूरुपप्रइतिपूरुप-धे । रूपयद्गीरायेतिरूपयत्-वीराय । सुम्रम् । अ
 स्मेइति । ते । अस्तु ॥ रूप । च । नः । अधीति । च । देव । ब्रुहि । अर्ध । च । नः ।
 शर्म । यच्छ । द्विवरुहाइतिद्विवरुहाः ॥ स्तुहि । [२३] श्रुतम् । गर्तसदमितिगर्त-
 सदम् । युवानम् । मृगम् । न । भीमम् । उपहनुम् । उग्रम् ॥ मृड । जुरित्रे । रुद्र ।
 स्तवानः । अन्यम् । ते । अस्मत् । नीति । वपन्तु । सेनाः ॥ परीति । नः । रुद्रस्य ।
 हेतिः । वृणक्तु । परीति । त्वेपस्य । दुर्मैतिरितिदुःमतिः । अघायोरित्यंध-योः ॥ अ
 वेति । स्थिरा । मघवद्भवइतिमघवत्-भ्यः । तनुष्व । मीढ्वः । तोकाय । तनयाय ।
 मृदुय ॥ मीढ्वमेतिमीढ्वः-तम् । शिवत्मेतिशिव-तम् । शिवः । नः । सुमनाइति
 सु-मनाः । भव ॥ परमे । वृष्ये । आयुधम् । निधायेतिनि-धाय । कृत्तिम् । वसानः ।
 एति । च्च । पिनाकम् । [२४] विभ्रत् । एति । गृहि ॥ विकिर्गिदेतिवि-किरिद ।
 विलोहितेतिवि-लोहित । नमः । ते । अस्तु । भगवइतिभग-वः ॥ याः । ते । सहस्रम् ।
 हेतयः । अन्यम् । अस्मत् । नीति । वपन्तु । ताः ॥ महस्राणि । सहस्रधेतिसहस्र-धा ।
 बाहुवोः । तवं । हेतयः ॥ तामां । ईशानः । भगवइतिभग-वः । पगचीना । सुखा ।
 कृधि ॥ [२५] अस्मि ५स्तनुवस्तुहिपिनाक्रमेकान्नात्रिः शच ॥ ॐ ॥ १० ॥
 सहस्राणि । सहस्रशइतिमहस्र-शः । ये । रुद्राः । अधीति । भूम्याम् ॥ तेषाम् ।
 सहस्रयोजनइतिसहस्र-योजने । अवेति । धन्वानि ॥ तन्मसि ॥ अस्मिन् । महति ।
 अर्णवे । अन्तरिक्षे । भवाः । अधि ॥ नीलग्रीवाइतिनील-ग्रीवाः । शितिकण्ठाइति
 शिति-कण्ठाः । शर्वाः । अधः । रूपसाचराः ॥ नीलग्रीवाइतिनील-ग्रीवाः । शिति
 कण्ठाइतिशिति-कण्ठाः । दिवंम् । रुद्राः । उपश्रिताइत्युप-श्रिताः ॥ ये । वृष्येषु ।
 मस्पिञ्जराः । नीलग्रीवाइतिनील-ग्रीवाः । विलोहिताइतिवि-लोहिताः ॥ ये । भृता
 नाम् । अधिपतयइत्याधि-पतयः । विशिखामइतिवि-शिखामः । कण्दिनः ॥ ये ।

अन्नेषु । विविच्यन्तीतिवि-विच्यन्ति । पात्रेषु । पिबंतः । जनान् ॥ ये । पृथाम् ।
 पृथिस्वर्षयइतिपृथि-स्वर्षयः । ऐलवृदाः । यव्युर्धः ॥ ये । तीर्थानि । [२६] प्रचरन्ती
 तिप्र-चरन्ति । सूकार्यन्तइतिसूका-वन्तः । निपङ्गिणइतिनि-सङ्गिनः ॥ ये । एताव
 न्तः । च । भूयाँसः । च । दिशः । रुद्राः । वितस्थिरइतिवि-तस्थिरे ॥ तेषाम् ।
 सहस्रयोजनइतिसहस्र-योजने । अवेति । धन्वानि । तन्मसि ॥ नमः । रुद्रेभ्यः ।
 ये । पृथिव्याम् । ये । अन्तरिक्षे । ये । दिवि । येषाम् । अन्नम् । वार्तः । वरूपम् ।
 इषवः । तेभ्यः । दश । प्रार्चीः । दश । दृस्त्रिणा । दश । प्रतीचीः । दश । उदीचीः ।
 दश । ऊर्ध्वाः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च ।
 नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भे । दधामि ॥ [२७] तीर्थानियञ्चपदच ॥ ॥११॥

नमस्तेरुद्रनमोहिरण्यवाहवेनमस्सहमानायनमआव्याधिनीभ्योनमोभवाय
 नमोज्येष्ठायनमोदुन्दुभ्यायनमस्सोमायनमइरिण्यायद्रापेसहस्राण्येकादश ॥ ११ ॥
 नमस्तेरुद्रनमोभवायद्रापेसप्तविंशतिः ॥२७॥ नमस्तेरुद्रतव्वोजम्भेदधामि ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे पष्ठमः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे पष्ठः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अश्मन्नं । ऊर्जम् । पर्वते । शिश्रियाणाम् । वाते । पर्जन्ये । वरुणस्य । शुष्मे ॥
 अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । ओपंभीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । अ
 धीति । सम्भ्रंतामितिभ्रं-भ्रताम् । ताम् । नः । इषम् । ऊर्जम् । धत्त । मरुतः । स
 ग्राणाइतिसं-ग्राणाः ॥ अश्मन्नं ॥ ते । खपुत् । अमुम् । ते । शुक् । ऋच्छतु । यम् ।
 द्विष्मः ॥ समुद्रस्य । त्वा । अवाक्या । अग्ने । परीति । व्ययामसि ॥ पावकः । अ
 स्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ हिमस्य । त्वा । जरायुणा । अग्ने । परीति ।
 व्ययामसि ॥ पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ उपेति ॥ [१] ज्यञ् ।
 उपेति । वेतसे । अवत्तरमित्यवत्-तरम् । नदीपुं । आ ॥ अग्ने । पित्तम् । अपाम् ।

असि ॥ मण्डूकि । तामिः । एति । गृहि । सा । इमम् । नः । यज्ञम् ॥ पावकवर्ण
 मितिपावक-वर्णम् । शिवम् । कृधि ॥ पावके । एति । चितयन्त्या । कृपा ॥ रूपामन्न ।
 रुरुचे । उपसः । न । भानुना ॥ तूर्वन्न । न । यामन्न । एतशस्य । नु । रणे । एति । यः ।
 वृणे ॥ न । ततृपाणः । अजरः ॥ अग्ने । पावक । गोचिपा । मन्द्रया । देव । जिह
 या ॥ एति । देवान् । [२] वस्वि । यस्वि । च ॥ सः । नः । पावक । ढीदिवः । अग्ने ।
 देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च । नः ॥ अपाम् । इदम् । न्य
 यन्मितिनि-अयनम् । समुद्रस्य । निवेशनमितिनि-वेशनम् ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् ।
 तपन्तु । हेतयः । पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ नमः । ते । हर
 से । गोचिपे । नमः । ते । अस्तु । अर्चिपे ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेत
 यः । पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ नृपदइतिनृ-सदे । वट् । [३]
 अपसुपदइत्यपसु-सदे । वट् । वनसदइतिवन-सदे । वट् । वरुहिपदइतिवरु-हि-सदे ।
 वट् । सुवदिदइतिसुव-विदे । वट् ॥ ये । देवाः । देवानाम् । यज्ञियाः । यज्ञियानाम् ।
 सुवध्वसरीणमितिंस-वध्वसरीणम् । उपेति । भागम् । आसते ॥ अहुतादइत्यहुत-अदः ।
 हविषः । यज्ञे । अस्मिन्न । स्वयम् । जुहुध्वम् । मधुनः । घृतस्य ॥ ये । देवाः । देवे
 पुं । अधीति । देवत्वमितिदेव-त्वम् । आयन्न । ये । ब्रह्मणः । पुरएताइतिपुर-ए
 तारः । अस्य ॥ येभ्यः । न । ऋते । पवंते । धाम । किम् । चन । न । ते । दिवः ।
 न । पृथिव्याः । अधीति । स्रुपुं ॥ प्राणदाइतिप्राण-दाः । [४] अपानदाइत्यपान-
 दाः । व्यानदाइतिव्यान-दाः । चरुपुदाइतिचरुपुः-दाः । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः ।
 वरिवोदाइतिवरिवः-दाः ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेतयः । पावकः । अ
 स्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ अग्निः । तिग्मेन । गोचिपा । य९सत् । वि
 श्वम् । नीति । अत्तिणम् ॥ अग्निः । नः । व९सते । गियम् ॥ सः । एना । अनी
 केन । सुविदइतिसु-विदन्नः । अस्मेइति । यष्टा । देवान् । आयजिष्ठत्या-यजिष्ठः ।
 सृस्ति ॥ अदध्वः । गोपाइतिगो-पाः । उत । नः । परस्पाइतिपर-पाः । अग्ने । शुमदि
 तिद्यु-मत् । उत । रेवत् । दिदीहि ॥ [५] उपदेवान्वदप्राणदाश्रतुंश्रत्वारि९शज्ज ॥ १ ॥
 यः । इमा । विश्वा । भुवनानि । जुह्वत् । ऋषिः । होता । निपमादेतिनि-
 ससाद । पिता । नः ॥ सः । आशिपत्यां-शिपा । श्रविणम् । इच्छमानः । परमच्छद

इतिपरम-छदः । वरे । एति । विवेश ॥ विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । मनसा । यत् । वि
 हायाइतिवि-हायाः । धाता । विधातेतिवि-धाता । पुरमा । उत । सन्दृगितिसं-दृक् ॥
 तेषाम् । इष्टानि । समिति । इषा । मदान्ति । यत्र । सप्तरूपीनितिसप्त-ऋषीन् ।
 परः । एकम् । आहुः ॥ यः । नः । पिता । जनिता । यः । विधातेतिवि-धाता । यः ।
 नः । सतः । अभि । एति । सत् । जजान् ॥ [६] यः । देवानाम् । नामधाइतिनाम-
 धाः । एकः । एव । तम् । सम्प्रश्जमितिसं-प्रश्जम् । भुवना । युन्ति । अन्या ॥ ते ।
 एति । अयजन्त । द्रविणम् । समिति । अस्मे । ऋषयः । पूर्वे । जुरितारः । न । भूना ॥
 असूता । सूता । रजमः । विमानइतिवि-माने । ये । भूतानि । समकृष्वन्नितिसं-
 अकृष्वन् । इमानि ॥ न । तम् । विदाथ । यः । इदम् । जजान् । अन्यत् । युष्मा
 कम् । अन्तरम् । भवति ॥ नोहारेण । प्रावृताः । जल्पा । च । असुतृपइत्यसु-तृपः ।
 उक्थशासइत्युक्थ-शासः । चरन्ति ॥ परः । दिवा । परः । एना । [७] पृथिव्या । परः ।
 देवेभिः । असुरैः । गुहा । यत् ॥ कम् । स्वित् । गर्भम् । प्रथमम् । दध्रे । आपः ।
 यत्र । देवाः । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । विश्वे ॥ तम् । इत् । गर्भम् । प्रथमम् ।
 दध्रे । आपः । यत् । देवाः । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । विश्वे ॥ अजस्यं । नाभौ ।
 अधीति । एकम् । अपितम् । यस्मिन् । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । अधीति । श्रि
 तम् ॥ विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । हि । अजनिष्ट । देवः । आत् । इत् । गन्धर्वः । अ
 भवत् । द्वितीयः ॥ तृतीयः । पिता । जनिता । ओषधीनाम् । [८] अपाम् । गर्भम् ।
 वीति । अदधात् । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा ॥ चरुषुपः । पिता । मनसा । हि । धीरुः । घृ
 तम् । एनेइति । अजजन्त । नन्नमानेइति ॥ यदा । इत् । अन्ताः । अददहन्त ।
 पूर्वे । आत् । इत् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अप्रथेताम् ॥ विश्वतश्चरुपुरि
 तिविश्वतः-चरुपुरिः । उत । विश्वतोमुखइतिविश्वतः-मुखः । विश्वतोहस्तइतिविश्वतः-
 हस्तः । उत । विश्वतस्पादितिविश्वतः-पात् ॥ समिति । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् ।
 नमति । समिति । पतत्रेः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । जनयन् । देवः । एकः ॥
 किम् । स्वित् । आसीत् । अधिष्ठानमित्यधि-स्थानम् । आरम्भणमित्या-रम्भणम् ।
 कृतमत् । स्वित् । किम् । आसीत् ॥ यदि । भूमिम् । जनयन् ॥ [९] विश्वकर्मेति
 विश्व-कर्मा । वीति । द्याम् । ओषीत् । महिना ॥ विश्वचरुपाइतिविश्व-चरुपाः ॥

किम् । स्वित् । वनम् । कः । उ । सः । वृख्यः । आसीत् । यंतः । द्यावापृथिवी
 इतिद्यावा-पृथिवी । निष्टुत्खपुरितिनिः-तत्खपुः ॥ मनीषिणः । मनसा । पृच्छत् ।
 इत् । उ । तत् । यत् । अद्यतिष्ठदित्याधि-अतिष्ठत् । भुवनानि । धारयन् ॥ या ।
 ते । धामानि । परमाणि । या । अवमा । या । मध्यमा । विश्वकर्मन्नितिविश्व-क
 मन्नु । उत । इमा ॥ शिख्यं । सखिभ्यइतिसखि-भ्यः । हविषि । स्वधावइतिस्वधा-
 वः । स्वयम् । यजस्व । तनुवम् । जुषाणः ॥ वाचः । पतिम् । विश्वकर्माणमिति विश्व-
 कर्माणम् । ऊतये । [१०] मनोयुजमिति मनः-युजम् । वाजे । अद्य । हुवेम् ॥ सः ।
 नः । नेदिंश । हवनानि । जोषते । विश्वशम्भूरिति विश्व-शम्भूः । अवसे । साधु
 कमेतिमाधु-कर्मा ॥ विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन्नु । हविषा । वावृधानः । स्वयम् । य
 जस्व । तनुवम् । जुषाणः ॥ मुहान्तु । अन्ये । अभितः । सपत्नाः । इह । अस्मा
 कम् । मधवेतिमध-वा । सूरिः । अस्तु ॥ विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन्नु । हविषा । व
 र्द्धनेन । त्रातारम् । इन्द्रम् । अकृणोः । अवध्यम् ॥ तस्मै । विशः । समिति । अन
 मन्त । पूर्वीः । अयम् । उग्रः । विह्व्यइतिवि-ह्व्यः । यथा । अमत् ॥ समुद्राय ।
 व्युनाय । सिन्धूनाम् । पतये । नमः ॥ नदीनाम् । मर्षासाम् । पित्रे । जुहुन । वि
 श्वकर्मणइति विश्व-कर्मणे । विश्वा । अहा । अमर्त्यम् । हविः ॥ [११] जजानेनोपधी
 नाम्भूमिञ्जनयन्नूतयेनमोनवच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ २० ॥

उदिति । एनम् । उत्तरामित्युत्-तरम् । नय । अग्ने । घृतम् । आ हुतेत्या-
 हुत् ॥ गायः । पोषेण । समिति । सृज । प्रजयेतिप्र-जया । च । धनेन । च ॥ इन्द्र ।
 इमम् । प्रतरामितिप्र-तराम् । कृधि । सजातानामिति स-जातानाम् । असत् । वशी ॥
 समिति । एनम् । वचसा । सृज । देवेभ्यः । भागधाइतिभाग-धाः । असत् ॥ यस्या
 कुर्मः । हविः । गृहे । तम् । अग्ने । वर्द्धय । त्वम् ॥ तस्मै । देवाः । अधीति । व्रञ्च ।
 अयम् । च । ब्रह्मणः । पतिः ॥ उदिति । उ । त्वा । विश्वे । देवाः । [१२] अग्ने ।
 भरन्तु । चित्तिभिरितिचित्ति-भिः ॥ सः । नः । भ्य । शिवतमइतिशिव-तमः । सु
 प्रतीकइतिसु-प्रतीकः । विभावंसुरिति विभा-वसुः ॥ पञ्च । दिशः । देवाः । यज्ञम् ।
 अवन्तु । देवीः । अपेति । अमतिम् । दुर्मितिमितिदुः-मतिम् । वार्थमानाः ॥ गायः ।
 पोषे । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । अभर्जन्तीगित्या-भर्जन्तीः ॥ गायः । पोषे । अधी

तिं । यज्ञः । अस्थात् । समिद्धइतिसं-इद्धे । अग्नौ । अधीति । मामद्वानः ॥ उक्थप
 उइत्युक्थ-पत्रः । इब्ध्वः । गृभीतः । तप्तम् । घर्मम् । परिगृह्येतिपरि-गृह्यं । अयजन्त ॥
 ऊर्जा । यत् । यज्ञम् । अशमन्त । देवाः । देव्याय । धृत्रे । जोष्टे ॥ देवश्रीरिति
 देव-श्रीः । श्रीमणाइतिश्री-मनाः । श्रुतपंयाइतिश्रुत-पयाः । [१३] परिगृह्येतिपरि-
 गृह्यं । देवाः । यज्ञम् । आयन्नू ॥ सूर्यरश्मिरितिसूर्य-रश्मिः । हरिकेशइतिहरि-केशः ।
 पुरस्तात् । सविता । ज्योतिः । उदिति । अयान् । अजस्रम् ॥ तस्यं । पूषा । प्रस
 वमितिप्र-सवम् । याति । देवः । सम्पश्यन्नितिसं-पश्यन् । विश्वा । भुवंनानि । गो
 पाइतिगो-पाः ॥ देवाः । देवेभ्यः । अध्वर्यन्तः । अस्थुः । धीतम् । शमित्रे । शमि
 ता । यजध्वै ॥ तुरीयः । यज्ञः । यत् । हव्यम् । एति । ततः । पावकाः । आशिप
 इत्या-शिपः । नः । जुपन्ताम् ॥ विमानइतिवि-मानः । एषः । दिवः । मध्ये । आस्ते ।
 आपुष्रिवानित्या-पुष्रिवान् । रोदसीइति । अन्तरिक्षम् । सः । विश्वाचीः । अभीति ।
 [१४] चष्टे । घृताचीः । अन्तरा । पूर्वम् । अपरम् । च । केतुम् ॥ उरुषा । समुद्रः ।
 अरुणः । सुपर्णइतिसु-पर्णः । पूर्वस्य । योनिम् । पितुः । एति । विवेश ॥ मध्यं ।
 दिवः । निहितइतिनि-हितः । पृग्भिः । अश्मा । वीति । चक्रमे । रजसः । प्राति ।
 अन्तौ ॥ इन्द्रम् । विश्वाः । अवीवृधन् । समुद्रव्यंचसमितिंसमुद्र-व्यंचसम् । गिरः ॥
 रथीतममितिंरथि-तमम् । रथीनाम् । वार्जानाम् । सत्पतिमितिंसत्-पतिम् । पतिम् ॥
 सुम्नहरितिसुम्न-हः । यज्ञः । देवान् । एति । च । वरूपत् । यरूपत् । अग्निः । देवः ।
 देवान् । एति । च । वरूपत् ॥ वार्जस्य । मा । प्रसवेनेतिप्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-
 ग्राभेण । उदिति । अग्रभीत् ॥ अथं । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेतितिनि-ग्राभे
 णं । अंधरान् । अक्रः ॥ उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् । च । निग्राभमितिनि-ग्राभम् । च ।
 ब्रह्मं । देवाः । अवीवृधन् ॥ अथं । सपत्नान् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विपूची
 नान् । वीति । अस्यताम् ॥ [१५] देवाइश्रुतपंयाअभिवाजस्यपाङ्घिं शतिश्च ॥३॥
 आशुः । शिशानः । वृषभः । न । युध्मः । घनाघनः । रूपोर्भणः । चरुपणी
 नाम् ॥ सङ्गन्दंनइतिसं-क्रन्दनः । अन्निमिपइत्यनि-मिपः । एकवीरइत्येक-वीरः ।
 श्रुतम् । सेनाः । अजयत् । साकम् । इन्द्रः ॥ सङ्गन्दंनेनेतिसं-क्रन्दनेन । अन्निमि
 पेणेत्यनि-मिपेणं । जिष्णुनां । गुत्कारेणेतियुत्-कारेणं । दुश्च्यवनेनेतिदुःच्यवनेन ।

धृष्णुना ॥ तत् । इन्द्रेण । जयत् । तत् । सहध्वम् । युधः । नरः । इपुहस्तेनेतीपु-
 हस्तेन । वृष्णा ॥ सः । इपुहस्तेरितीपु-हस्तेः । सः । निपङ्गिभिरितिनिपङ्गि-भिः ।
 वशी । स० सूष्टेतिंसं-सूष्टा । सः । युधः । इन्द्रः । गुणेन ॥ स० सूष्टृजिदितिसं० सूष्ट-
 जित् । सोमपाइतिसोम-पाः । वाहुशर्धीतिवाहु-शर्धी । ऊर्ध्वधन्वेत्यूर्ध्व-धन्वा । प्र-
 तिहिताभिरितिप्रति-हिताभिः । अस्ता ॥ बृहस्पते । परीति । दीय । [१६] रथेन ।
 रूपोहेतिरूपः-हा । अमित्रान् । अप्वाधमानइत्यप-वाधमानः ॥ प्रभञ्जनिप्र-भ-
 ज्ञन् । सेनाः । प्रमृणइतिप्र-मृणः । युधा । जयन् । अस्माकम् । एधि । अविता ।
 रथानाम् ॥ गोत्रभिदमितिगोत्र-भिदम् । गोविदमितिगो-विदम् । वज्रवाहुमितिवज्र-
 वाहुम् । जयन्तम् । अजम् । प्रमृणन्तमितिप्र-मृणन्तम् । ओजसा ॥ इमम् । सजाताइ-
 तिस-जाताः । अन्विति । वीर्यध्वम् । इन्द्रम् । सखायः । अनु । समिति । रभध्वम् ॥
 बलविज्ञायइतिबल-विज्ञायः । स्थिरैः । प्रवीरइतिप्र-वीरः । सहस्वान् । वाजी । सह-
 मानः । उग्रः ॥ अभिवीरइत्यभि-वीरः । अभिसत्वेत्यभि-सत्वा । सहोजाइतिसह-
 जाः । जैत्रम् । इन्द्र । रथम् । एति । तिष्ठ । गोविदितिगो-वित् ॥ अभीति । गो-
 त्राणि । सहसा । गार्हमानः । अदायः । [१७] वीरः । शतमन्युरितिशत-मन्युः ।
 इन्द्रः ॥ दुश्च्यवनइतिदुः-च्यवनः । पृतनापाद् । अयुध्यः । अस्माकम् । सेनाः । अव-
 तु । प्रेति । युधिस्वितियुत्-सु ॥ इन्द्रः । आसाम् । नेता । बृहस्पतिः । दस्विणां-
 यज्ञः । पुरः । एतु । सोमः ॥ देवसेनानामितिदेव-सेनानाम् । अभिभञ्जतीनामि-
 त्यभि-भञ्जतीनाम् । जयन्तीनाम् । मरुतः । यन्तु । अग्ने ॥ इन्द्रस्य । वृष्णः । वरु-
 णस्य । राज्ञः । आदित्यानाम् । मरुताम् । शर्द्धः । उग्रम् ॥ महामनसामितिमहा-
 मनसाम् । भुवनच्यवानामितिभुवन-च्यवानाम् । घोषः । देवानाम् । जयताम् ।
 उदिति । अस्थात् ॥ अस्माकम् । इन्द्रः । समृतेष्वितिमं-ऋतेषु । ध्वजेषु । अस्मा-
 कम् । याः । इपवः । ताः । जयन्तु ॥ [१८] अस्माकम् । वीराः । उत्तरइत्युत्-तरे ।
 भवन्तु । अस्मान् । उ । देवाः । अवत् । हवेषु ॥ उदिति । हरूपय । मघवन्निति
 मघ-वन्नू । आयुधानि । उदिति । सर्वनाम् । मामकानाम् । महासि ॥ उदिति ।
 वृत्रहन्नितिवृत्र-हन्नू । वाजिनाम् । वाजिनानि । उदिति । रथानाम् । जयताम् । एतु ।
 घोषः ॥ उप । प्रेति । इत् । जयत् । नरः । स्थिराः । वः । सन्तु । वाहवः ॥ इन्द्रः । वः ।

शर्म । यच्छतु । अनाभृष्याइत्यना-भृष्याः । यथा । असंथ ॥ अर्वसृष्टेत्यर्व-मृष्टा । पेरति ।
 पत । शरव्ये । ब्रह्मस ५ शितेतिब्रह्म-स ५ शिता ॥ गच्छ । अमित्रान् । प्रेति । [१९]
 विश । मा । एषाम् । कम् । चन । उदिति । शिपः ॥ ममाणि । ते । वर्माभिरिति व
 र्माभिः । छादयामि । सोमः । त्वा । राजा । अमृतेन । अभीति । वस्ताम ॥ उरोः ।
 वरीयः । वरिवः । ते । अस्तु । जयन्तम् । त्वाम् । अन्विति । मदन्तु । देवाः ॥ यत्रा
 वाणाः । सम्पतन्तीतिसंपतन्ति । कुमाराः । विशिखाइतिवि-शिखाः । इव ॥ इन्द्रः ।
 नः । तत्र । वृत्रहेतिवृत्र-हा । विश्वहोतिविश्व-हा । शर्म । यच्छतु ॥ [२०] दीया
 दायोर्जयन्त्वमित्रान्प्रचत्वारिः ५ शर्च ॥ * * * ॥ ४ ॥

प्रार्चाम् । अन्विति । प्रदिशमितिप्र-दिशम् । प्रेति । इहि । विद्वान् । अग्नेः ।
 अग्ने । पुरोर्अभिरितिपुर-अभिः । भव । इह ॥ विश्वाः । आशाः । दीद्यानः । वीति ।
 भाहि । ऊर्जम् । नः । धेहि । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ क्रमध्वम् ।
 अमिना । नार्कम् । उख्यम् । हस्तेषु । विभ्रतः ॥ दिवः । पृष्ठम् । सुर्वः । गत्वा ।
 मिश्राः । देवेभिः । आध्वम् ॥ पृथिव्याः । अहम् । उदिति । अन्तरिख्यम् । एति ।
 अरुहम् । अन्तरिख्यात् । दिवम् । एति । अरुहम् ॥ दिवः । नार्कस्य । पृष्ठात् । सुर्वः ।
 ज्योतिः । अगाम् । [२१] अहम् ॥ सुर्वः । यन्तः । न । अपेति । ईरूपन्ते । एति ।
 श्याम् । रोहन्ति । रोदसीइति ॥ युज्जम् । ये । विश्वतोधागमिति विश्वतः-धाम् । सुर्वं
 द्वा ५ सइतिसु-विद्वा ५ सः । वितेनिरइतिवि-तेनरे ॥ अग्ने । प्रेति । इहि । प्रथमः ।
 देवयतामितिदेव-यताम् । चरुषुः । देवानाम् । उत । मत्यानाम् ॥ इयंरूपमाणाः ।
 भृशंभिरितिभृशं-भिः । सजोपाइतिस-जोपाः । सुर्वः । यन्तु । यजमानाः । स्येस्ति ॥
 नक्तोपासा । समनसेतिस-मनसा । विरूपेइतिवि-रूपे । धापयेतेइति । शिशुम् ।
 एकम् । समीचीइति ॥ द्यावा । स्वाम् । रुक्मः । अन्तः । वीति । भाति । देवाः ।
 अभिम् । धारयन्तु । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः ॥ अग्ने । सहसूरूपेति सहस्र-अरूप ।
 [२२] शतम् ऊर्जिति शत-मूर्जन्तु । शतम् । ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । सहस्रम् । अ
 पानाइत्यप-अनाः ॥ त्वम् । साहस्रस्य । गयः । ईशिपे । तस्मै । ते । विधेम । वा
 जाय । स्वाहा ॥ सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । गरुत्मान् । पृथिव्याम् । सीद । पृष्ठे ।
 पृथिव्याः । सीद । भासा । अन्तरिख्यम् । एति । पृण । ज्योतिपा । दिवम् । उदिति ।

स्तमान् । तेजसा । दिशः । उदिति । दृङ् । ॥ आजुह्वानइत्या-जुह्वानः । सुप्रतीक
 इतिसु-प्रतीकः । पुरस्तात् । अग्ने । स्वाम् । योनिम् । एति । सीद । साध्या ॥ अ
 स्मिन् । सधम्यइतिसध-स्थे । अधीति । उत्तरस्मिन्नित्युत्-तरस्मिन् । विश्वे । देवाः ।
 [२३] यजमानः । च । सीदत ॥ प्रेङ्इतिप्र-ङ्ङः । अग्ने । दीदिहि । पुरः । नः ।
 अजंसया । सूर्म्या । यविष्ठ ॥ त्वाम् । अश्वन्तः । उपेति । यन्ति । वाजाः ॥ विधेम ।
 ते । परमे । जन्मन् । अग्ने । विधेम । स्तोमैः । अवरै । सधस्थइतिसध-स्थे ॥ यस्मात् ।
 योनेः । उदारथित्युत्-आरिथ । यजे । तम् । प्रेति । त्वेइति । हवीरपि । जुहुरे ।
 समिङ्इतिसं-ङ्ङे ॥ ताम् । सवितुः । वरेण्यस्य । चित्राम् । एति । अहम् । वृणे ।
 सुमतिमितिसु-मतिम् । विश्वजन्यामितिविश्व-जन्याम् ॥ याम् । अस्य । कर्षवः ।
 अदुहत् । प्रपीनामितिप्र-पीनाम् । सहस्रधागमितिसहस्रं धागम् । [२४] पयसा ।
 महीम् । गाम् ॥ सप्त । ते । अग्ने । समिधइतिमं-ड्यः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । ऋषयः ।
 सप्त । धाम । प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेतिसप्त-धा । त्वा । यजन्ति । सप्त ।
 योनीः । एति । पूणस्व । घृतेन ॥ ईदङ् । च । अन्यादङ् । च । एतादङ् । च ।
 प्रतिदङ्इतिप्रति-दङ् । च । मितः । च । सम्भितइतिसं-मितः । च । मभराइतिस-भराः ॥
 शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । च । चित्रज्योतिरितिचित्र-ज्योतिः । च । सत्यज्यो
 तिरितिस्त्य-ज्योतिः । च । ज्योतिष्मान् । च । सत्यः । च । ऋतपाडत्यृत-पाः । च ।
 अत्यरहाइत्यति-अरहाः ॥ [२५] ऋतजिदित्यृत-जित् । च । सत्यजिदितिसत्य-
 जित् । च । सेनजिदितिसेन-जित् । च । सुपेणइतिसु-सेनः । च । अन्त्यामित्त्रइत्य
 न्ति-अमित्त्रः । च । दूरेअमित्त्रइतिदूरे-अमित्त्रः । च । गणः ॥ ऋतः । च । सत्य । च ।
 ध्रुवः । च । धरुणः । च । धर्ता । च । ध्रियतेतिवि-धर्ता । च । विश्वारयइतिवि-ध्वारयः ॥
 ईदृरूपासः । एतादृरूपासः । उ । स्विति । नः । सदृरूपासः । प्रतिसदृरूपासइति
 प्रति-सदृरूपासः । एति । इतन ॥ मितार्सः । च । ममित्तासइतिसं-मित्तासः । च ।
 नः । ऊतये । सभंसइतिस-भंसः । श्रुनः । यजे । अस्मिन् । इन्द्रम् । देवीः । विश्वः ।
 मरुतः । अनुवर्मानइत्यनु-वर्मानः । यथा । इन्द्रम् । देवीः । विश्वः । मरुतः । अ
 नुवर्मानइत्यनु-वर्मानः । एवम् । इमम् । यजमानम् । देवीः । च । विश्वः । मानुपीः ॥

च । अनुवर्त्मानइत्यनु-वर्त्मानः । भवन्तु ॥ [२६] अगाऽसदस्यारूपदेवाससहस्रधाराम
त्यर्हाअनुवर्त्मानप्पोडशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

जीमूतस्य । इव । भवति । प्रतीकम् । यत् । वर्मी । याति । समदामितिस-
मदाम् । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ अनाविद्धयेत्यना-विद्धया । तनुवा । जय । त्वम् । सः
त्वा । वर्मणः । महिमा । पिपुर्तु ॥ धन्वना । गाः । धन्वना । आजिम् । जयेम ।
धन्वना । तीव्राः । समदइतिस-मदः । जयेम ॥ धनुः । शत्रोः । अपकाममित्यप-का
मम् । कृणोति । धन्वना । सर्वाः । प्रदिशइतिप्र-दिशः । जयेम ॥ वरुण्यन्ती । इव
इत् । एति । गनीगन्ति । कर्णम् । प्रियम् । सखायम् । परिपस्वजानेतिपरि-सस्व
जाना ॥ योषा । इव । शिङ्गते । विततेतिवि-त्तता । अधीति । धन्वन् । [२७]
ज्या । इयम् । समने । पारस्यन्ती ॥ तेइति । श्वाचरन्तीइत्या-चरन्ती । समना । इव ।
योषा । माता । इव । पुत्रम् । विभूताम् । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ अपेति । शत्रूर् ।
विद्यताम् । सविद्वदानेइतिसं-विदाने । आर्त्नीइति । इमेइति । विष्फुरन्तीइतिवि-
स्फुरन्ती । अमित्रान् ॥ बह्वीनाम् । पिता । बहुः । अस्य । पुत्रः । चित्रा । कृणोति
समना । अवगत्येत्यव-गत्य ॥ इपुधिरितीपु-धिः । सङ्काः । पृतनाः । च । सर्वाः
पृष्ठे । निनद्धइतिनि-नद्धः । जयति । प्रसूतइतिप्र-सूतः ॥ रथे । तिष्ठन् । नयति ।
वाजिनः । पुगः । यत्रयत्रेतियत्र-यत्र । कामयते । सुपाश्रितिरितिसु-साश्रिः ॥ अभी
शूनाम् । महिमानम् । [२८] पनायत् । मनः । पश्चात् । अन्विति । यच्छन्ति ।
श्रमयः ॥ तीव्रान् । घोषान् । कृण्वते । वृषपाणयइतिवृष-पाणयः । अर्थाः । रथेभिः
सह । वाजयन्तः ॥ अवक्रामन्तइत्यव-क्रामन्तः । प्रपदेरितिप्र-पदैः । अमित्रान् ।
स्त्रिणन्ति । शत्रूर् । अनपव्ययन्तइत्यनप-व्ययन्तः ॥ स्थवाहनमितिरथ-वाहनमा
इविः । अस्य । नाम । यत्र । आयुधम् । निहितमितिनि-हितम् । अस्य । वर्मे ॥
तत्र । रथम् । उपेति । श्रमम् । सदेम । विश्वाहर्तविश्वा-अर्हा । वयम् । सुमनस्य
मानाइतिसु-मनस्यमानाः ॥ स्वादुपऽसदइतिस्वादु-सऽसदः । पितरः । वयोधा
इतिवयः-धाः । कृच्छ्रेथितइतिकृच्छ्रे-थितः । शक्तीवन्तइतिशक्ति-वन्तः । गर्भीराः ॥
चित्रसेनाइतिचित्र-सेनाः । इषुबलाइतीषु-बलाः । अमंत्राः । सतोवीराइतिसतः-
वीराः । उखः । व्रातसाहाइतिव्रात-साहाः ॥ ब्राह्मणासः । [२९] पितरः । सोम्या

सः । शिवेइति । नः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अनेहसी ॥ पूषा । नः ।
 पातु । दुरितादितिदुः-इतात् । ऋतावृधइत्यृत-वृधः । स्वर्ष । मार्किः । नः । अघ
 शः सुइत्यघ-शःसुः । ईशत् ॥ सुपर्णमितिःसु-पर्णम् । वस्ते । मृगः । अस्याः । दन्तः ।
 गोभिः । सन्नद्धेतिःसं-नद्धा । पतति । प्रसूतेतिःप्र-सूता ॥ यत्र । नरः । समिति ।
 च । वीति । च । द्रवन्ति । तत्र । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । इषवः । शर्म । यः सन्नू ॥
 ऋजीते । परीति । वृद्धुग्धि । नः । अश्मा । भवतु । नः । तनूः ॥ सोमः । अधीति ।
 ब्रवीतु । नः । अदितिः । [३०] शर्म । यच्छतु ॥ एति । जङ्घन्ति । सानुं । एषाम् ।
 जघनान् । उपेति । जिघ्रते ॥ अर्थाजनीत्यर्थ-अजनि । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । अ
 थान् । समथिस्वितिःसमत-सु । चोदय ॥ अहिः । इव । भोगैः । परीति । एति । वा
 हुम् । ज्यायाः । हेतिम् । परिवाधमानइतिपरि-वाधमानः ॥ हस्तघ्नइतिहस्त-घ्नः ।
 विश्वा । वयुनानि । विद्वान् । पुमान् । पुमाँसम् । परीति । पातु । विश्वतः ॥ वन
 स्पते । वीड्वइतिवीडु-अङ्गः । हि । भूयाः । अस्मत्सखेत्यस्मत-सखा । प्रतरणइति
 प्र-तरणः । सुवीरइतिसु-वीरः ॥ गोभिः । सन्नद्धइतिःसं-नद्धः । असि । वीडयस्व ।
 आस्थातेत्यां स्थाता । ते । जयतु । जेत्वानि ॥ दिवः । पृथिव्याः । परीति । [३१]
 ओजः । उद्धृतमित्युत्-भृतम् । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । परीति । आभृत
 मित्या भृतम् । सहः ॥ अपाम् । ओज्मानम् । परीति । गोभिः । आवृतमित्या-वृतम् ।
 इन्द्रस्य । वज्रम् । हविषा । रथम् । यज ॥ इन्द्रस्य । वज्रः । मरुताम् । अनीकम् ।
 मित्रस्य । गर्भैः । वरुणस्य । नाभिः ॥ सः । इमाम् । नः । हव्यदातिमितिहव्य-दा
 तिमू । जुषाणः । देव । रथ । प्रतीति । हव्या । गृभाय ॥ उपेति । श्रास्य । पृथि
 वीम् । उत । द्याम् । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । ते । मनुताम् । विष्टिनमितिःवि-स्थितम् । ज
 गत् ॥ सः । दुन्दुभे । सजू रितिःस-जूः । इन्द्रेण । देवैः । दुरात् । [३२] दवीयः ।
 अपेति । सेध । शत्रून् ॥ एति । क्रन्दय । बलम् । ओजः । नः । एति । धाः ।
 निरिति । स्तनिहि । दुरितेतिदुः-इता । वाधमानः ॥ अपेति । प्रोथ । दुन्दुभे । दुच्छु
 नान् । इतः । इन्द्रस्य । मुष्टिः । असि । वीडयस्व ॥ एति । अमूः । अज । प्रत्यावं
 तेयेतिप्रति-आवर्तय । इमाः । केतुमादितिकेतु-मत । दुन्दुभिः । वावदीति ॥ सामि

तिं । अश्वपणाईत्यश्व-पर्णाः । चरन्ति । नः । नरः । अस्माकम् । इन्द्र । रथिनः ।
जयन्तु ॥ [३३] धन्वंन्महिमान्म्राह्वणासोऽर्दितिःप्रथिव्याःपरिदूरादेकचत्वारिंश
शत्रु ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

यत् । अक्रन्दः । प्रथमम् । जायमानः । उद्यन्नित्युत्-यन् । समुद्रात् । उत ।
वा । पुरीपात् ॥ श्येनस्य । पुरुषा । हरिणस्य । बाह्वृतिं । उपस्तुत्यमित्युप-स्तुत्यम् ।
महिं । ज्ञातम् । ते । अर्वन् ॥ यमेन । दत्तम् । त्रितः । एनम् । आयुनकू । इन्द्रः ।
एनम् । प्रथमः । अधीतिं । अतिष्ठत् ॥ गन्धर्वः । अस्य । रक्षनाम् । अगृह्णात् ।
सूरात् । अश्वम् । वसवः । निरितिं । अतष्ट ॥ असिं । यमः । असिं । आदित्यः ।
अर्वन् ॥ असिं । त्रितः । गुह्येन । व्रतेन ॥ असिं । सोमेन । समयां । विप्रं कृतइति
वि-पृक्तः । [३४] आहुः । ते । त्रीणि । दिवि । बन्धनानि ॥ त्रीणि । ते । आहुः ।
दिवि । बन्धनानि । त्रीणि । अफ् स्वित्यप्-सुं । त्रीणि । अन्तः । समुद्रे ॥ उत ।
इव । मे । वरुणः । छन्धिस् । अर्वन् । यत्र । ते । आहुः । परमम् । जनित्रम् ॥
इमा । ते । वाजिन् ॥ अवमार्जैतानीत्यव-मार्जैतानानि । इमा । शफानाम् । मनिदुः ।
निधानेतिनि-धानां ॥ अत्र । ते । भद्राः । रक्षनाः । अपश्यम् । ऋतस्य । याः । अ
भिररूपन्तीत्यभिररूपन्ति । गोपाइतिगो-पाः ॥ आत्मानम् । ते । मनसा । आराता
अजानाम् । अवः । दिवा । [३५] पतयन्तम् । पतङ्गम् ॥ शिरः । अपश्यम् । पथि
भिरितिपथि-भिः । सुगेभिरितिसु-गेभिः । अरेणुभिरित्यरेणु-भिः । जेहमानम् । पत
त्रि ॥ अत्र । ते । रूपम् । उत्तममित्युत्-तमम् । अपश्यम् । जिगीपमाणम् । इपः ।
एतिं । पदे । गोः ॥ यदा । ते । मर्तः । अन्वितिं । भोगम् । आनन् । आत् । इत् ।
शसिष्ठः । ओपंधीः । अर्जागः ॥ अन्वितिं । त्या । रथः । अन्वितिं । मर्यैः । अर्वन् ।
अन्वितिं । गावः । अन्वितिं । भगः । कनीनाम् ॥ अन्वितिं । व्रातांसः । तव ।
सख्यम् । ईयुः । अन्वितिं । देवाः । ममिरे । वीर्यम् । [३६] ते ॥ हिरण्यशृङ्गइतिहिरं
ण्य-शृङ्गः । अयं । अस्य । पादाः । मनोजवाइतिमनः-जवाः । अवरः । इन्द्रः । आसी
त् ॥ देवाः । इत् । अस्य । इविसृष्टमितिहविः-अद्यम् । आयन् ॥ यः । अर्वन्तम् । प्रथ
मः । अध्यतिष्ठदित्यधि-अतिष्ठत् ॥ ईर्मान्तांसइतीर्म-अन्तांसः । सिलिकमध्यमासइति
सिलिक-मध्यमासः । समितिं । शूरणासः । दिव्यासः । अस्याः ॥ हुःसाः । इव । श्रे

णिशइतिश्रेणि-शः ॥ यतन्ते । यत् । आखिपपुः । दिव्यम् । अज्मम् । अर्थाः ॥ तवं । शरीरम् । पतयिष्णु । अर्वन्नू । तवं । चित्तम् । वातः । इव । भ्रजीमान् ॥ तवं । शृङ्गाणि । विष्टितेतिवि-स्थिता । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । अरण्येषु । जभुराणा । चरन्ति ॥ उप । [३७] प्रेति । अगात् । शसनम् । वाजी । अर्वा । देवद्रीचेतिदेव-द्रीचा । मनसा । दीध्यानः ॥ अजः । पुरः । नीयते । नाभिः । अस्य । अन्विति । पश्चात् । कवयः । यन्ति । रेभाः ॥ उप । प्रेति । अगात् । परमम् । यत् । सधस्थमितिमध-स्थम् । अर्वान् । अच्छं । पितरम् । मातरम् । च ॥ अद्य । देवान् । जुष्टमइतिजुष्ट-तमः । हि । गम्याः । अर्थ । एति । शास्ते । दाशुपे । वार्याणि ॥ [३८] विपृक्तो दिवावीर्यमुपैकान्नचत्वारिः शच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

मा । नः । मित्तः । वरुणः । अर्धमा । आयुः । इन्द्रः । ऋमुखपाइत्यृभु-रूपाः । मरुतः । परीति । ख्यन्नू ॥ यत् । वाजिनः । देवजातस्येतिदेव-जातस्य । सप्तैः । प्र-वरूप्यामइतिप्र-वरूप्यामैः । विदथे । वीर्याणि ॥ यत् । निर्णिजेतिनिः-निजा । रे-क्वणसा । प्रावृतस्य । रातिम् । गृभीताम् । मुखतः । नयन्ति ॥ सुप्राडिति सु-प्राड् । अजः । मेम्यत् । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्द्रापूष्णोरितीन्द्रा-पूष्णोः । प्रियम् । अ-पीति । एति । पार्थः ॥ एपः । छगः । पुरः । अथेन । वाजिना । पूष्णः । भागः । नीयते । विश्वदेव्यइतिविश्व-देव्यः ॥ अभिप्रियमित्यभि-प्रियम् । यत् । पुरोडाशमः । अर्वता । त्वष्टा । इत् । [३९] एनम् । सौश्रवसाय । जिन्वति ॥ यत् । हविष्यम् । ऋतु-शइत्यृतु-शः । देवयानमितिदेव-यानम् । त्रिः । मानुपाः । परीति । अथम् । नयन्ति ॥ अत्र । पूष्णः । प्रथमः । भागः । एति । यज्ञम् । देवेभ्यः । प्रतिवेदयन्नितिप्रति-वेदयन्न । अजः ॥ होता । अश्वर्युः । आर्वयाइत्या-श्वयाः । अभिमिन्धइत्यभि-इन्धः । श्रावशा-भइतिश्राव-श्राभः । उत । श-स्ता । सुविप्रइतिमु-विप्रः ॥ तेन । यज्ञेन । स्वरङ्गते-नेतिसु-अरङ्गतेन । स्विष्टेनेतिसु-इष्टेन । वरुणाः । एति । पूष्णश्चम् ॥ यृ पन्नस्काइति-सूप-न्नस्काः । उत । ये । यृ पवाहाइतिसूप-वाहाः । चपालम् । ये । अश्वयूपायेत्यश्व-यूपाय । तरुपति ॥ ये । च । अर्वते । पचनम् । मम्भरन्तीतिमं-भरन्ति । उनोइति । [४०] तेषाम् । अभिगूतिरित्यभि-गूतिः । नः । इन्वतु ॥ उप । प्रेति । अगात् । सुमदितिसु-मत् । मे । अधायि । मन्म । देवानाम् । आशाः । उपेति । वीतवृष्टति

वीत-पृष्ठः ॥ अन्विति । एनम् । विप्राः । ऋषयः । मदन्ति । देवानाम् । पुष्टे । चक्रम् ।
 सुबन्धुमिति सु-बन्धुम् ॥ यत् । वाजिनः । दामं । सन्दानमिति सं-दानम् । अर्वतः ।
 या । शीरु पण्या । रज्जना । रज्जुः । अस्य ॥ यत् । वा । घ । अस्य । प्रभृतमिति प्र-
 भृतम् । आस्ये । तृणम् । सर्वा । ता । ते । अपीति । देवेषु । अस्तु ॥ यत् । अश्व
 स्य । ऋविषः । [४१] मखिका । आशं । यत् । वा । खरौ । स्वधिताविति स्व-धि-
 तौ । गिसम् । अस्ति ॥ यत् । हस्तयोः । शमितुः । यत् । नखेषु । सर्वा । ता । ते ।
 अपीति । देवेषु । अस्तु ॥ यत् । ऊर्वध्यम् । उदरस्य । अपवातीत्यप-वाति । यः ।
 आमस्यं । ऋविषः । गन्धः । अस्ति ॥ सुकृतेतिसु-कृता । तत् । शमितारः । कृ
 ष्वन्तु । उत । मेधम् । शृतपाकमिति शृत-पाकम् । पचन्तु ॥ यत् । ते । गात्रात् ।
 अग्निना । पच्यमानात् । अभीति । शूलम् । निहतस्येति नि-हतस्य । अवधावतीत्य
 व-धावति ॥ मा । तत् । भूम्याम् । एति । श्रिपत् । मा । तृणेषु । देवेभ्यः । तत् ।
 उशद्भ्युशद्भ्युशद्भ्यः । गतम् । अस्तु ॥ [४२] इदुतोऽविषं श्रिपत्सत्त्वं ॥ ॥८॥

ये । वाजिनम् । परिपश्यन्तीति परि-पश्यन्ति । पकम् । ये । ईम् । आहुः ।
 सुरभिः । निरिति । ह्य । इति ॥ ये । च । अर्वतः । माः सुभिख्यामिति माः सु-भि-
 ख्याम् । उपासतु इत्युप-आसते । उतो इति । तेषाम् । अभिगूर्तिरित्यभि-गूर्तिः ।
 नः । इन्वतु ॥ यत् । नीरूपणम् । माः स्पचन्त्याः । उखायाः । या । पात्राणि । यूप्यः ।
 आसेचनानीत्या-सेचनानि ॥ ऊष्मण्या । अपिधानेत्यपि-धाना । चरुणाम् । अङ्गानः
 सूनाः । परीति । भूपन्ति । अश्वम् ॥ निक्रमणमिति नि-क्रमणम् । निपदनमिति
 नि-सदनम् । विवर्तनमिति वि-वर्तनम् । यत् । च । पक्षिशम् । अर्वतः ॥ यत् । च ।
 पपौ । यत् । च । घामिम् । [४३] जघासं । सर्वा । ता । ते । अपीति । देवेषु ।
 अस्तु ॥ मा । त्वा । अग्निः । ध्वनयित् । धूमगन्धिरिति धूम-गन्धिः । मा । उखा ।
 भ्राजन्ती । अभीति । विक्त । जग्निः ॥ इष्टम् । वीतम् । अभिगूर्तमित्यभि-गूर्तम् ।
 वपद्कृतमिति वपद्-कृतम् । तम् । देवासः । प्रतीति । गृभ्णन्ति । अश्वम् ॥ यत् ।
 अश्वाय । वासः । उपस्तृणन्तीत्युप-स्तृणन्ति । अधीवासमित्यधि-वासम् । या । हि
 रण्यानि । अस्मै ॥ सन्दानमिति सं-दानम् । अर्वन्तम् । पक्षिशम् । प्रिया । देवेषु ।
 एति । यामयन्ति ॥ यत् । ते । सादे । महसा । शकृतस्येति श-कृतस्य । पाष्णिषा ।

वा । कर्शया । [४४] वा । तुतोर्द ॥ सुचा । इव । ता । ह्विपः-१ अच्वरेषु । सर्वा ।
 ता । ते । ब्रह्मणा । सू दयामि ॥ चतुस्त्रिंशदितिचतुः-त्रिंशत् । वाजिनः । देव
 बन्धोरितिदेव-बन्धोः । बद्धीः । अश्वस्य । स्वधितिरितिस्व-धितिः । समिति । एति ॥
 अच्छिद्रा । गात्रा । वयुर्ना । कृणोत । परुष्परुरितिरपरुः-परुः । अनुधुष्येत्यनु-धुष्य ।
 वीति । शस्त ॥ एकः । त्वष्टुः । अश्वस्य । विशस्तेतिवि-शस्ता । द्या । यन्तारा ।
 भवतः । तथा । ऋतुः ॥ या । ते । गात्राणाम् । ऋतुथेत्यृतु-था । कृणोमि । तातेति
 ता-ता । पिण्डानाम् । प्रेति । जुहोमि । अग्नौ ॥ मा । त्वा । तपत् । [४५] प्रियः ।
 आत्मा । अप्रियन्तमित्यपि-यन्तम् । मा । स्वधितिरितिस्व-धितिः । तनुवं । एति ।
 तिष्ठिपत् । ते ॥ मा । ते । गृन्तुः । अविशस्तेत्यंवि-शस्ता । अतिहायेत्यति-हायं ।
 छिद्रा । गात्राणि । असिना । मिथुं । कः ॥ न । वै । उ । एतत् । म्रियसे । न ।
 रिष्यसि । देवान् । इत् । एपि । पृथिभिरितिपृथि-भिः । सुगेभिरितिसु-गेभिः ॥ ह
 रीइति । ते । युञ्जा । पृषतीइति । अभूताम् । उपेति । अस्थात् । वाजी । धुरि । रा
 संभस्य ॥ सुगव्यमिति सु-गव्यम् । नः । वाजी । स्वश्रियमिति सु-अश्रियम् । पु-
 सः । पुत्रान् । उत । विश्वापुषमिति विश्व-पुषम् । रयिम् ॥ अनागास्त्वमित्यनागाः-
 त्वम् । नः । अदितिः । कृणोतु । रूपत्रम् । नः । अश्वः । वनताम् । ह्विष्मान् ॥
 [४६] घासिङ्कशंयातपद्रयिन्नवंच ॥ * * * ॥ ९ ॥

अश्मन् यद्मोदेनमाशुः प्राचीञ्जीमूतस्ययदक्रन्दोमानो मित्रोयेवाजिनन्न
 वं ॥ ९ ॥ अश्मन्मनोयुजम्प्राचीमनुशर्मयच्छतुतेषामिमिषूं तिष्पद् चंस्वारिंशत् ॥
 ॥४६॥ अश्मन् ह्विष्मान् ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

१ अत्र संहिताया स्थित उकार पदान्ते इत्य उपापचय । तत्र प्रातिशाक्ये—(अ ३ सू १५) 'सूतू मियू म
 कृऊ' इति ॥ अस्यार्थ — सू, तू, नू, मिथु, मशू, ऊ, इत्येतेषा पदानाम् ते दीर्घोऽन्यपर व्यञ्जनपर विभाग
 ह्रस्वव्यमापद्यते । यथा—मोपुण्ड्र । आतूनउप । एतगस्य नृरणे । असिनामिपूत्र । मशूदेववत । ऊर्ध्वऊपुण' ॥ शि
 क्षायामप्येतेषामन्यस्वरस्य संहिताया दीर्घायाविधीयते,—'मोष्वात्तुनुरणेमक्षदेयुक्करुशुनू सुनु'इति ॥ अस्य चार्थ —मापूत्र
 मुइतिपद, आपूत्र तु इतिपद, रणेपर नुइतिपद, देपर मक्षइतिपद, क इतिपर धुइतिपद, 'शु, बल, सु, नु'इतिपर 'उ'
 इतिपदश्च, एतानि संहिताया दीर्घान्तानि भवन्ति ॥ उदाहरणानि उक्तानि । अभिधानित— तमशुचिम । उदुम्पम् ।
 महामपु । अस्माभिरनु ॥ इति ॥

अथ चतुर्थकाण्ड सप्तमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४)म् ॥

अत्राविष्णु इत्यत्रा-विष्णु । सजोपसेतिस-जोपंसा । इमाः । वृद्धन्तु । वाम् ।
गिरः ॥ द्युम्रेः । वाजैभिः । एति । गतम् ॥ वाजः । च । मे । प्रसवइतिप्र-सवः । च ।
मे । प्रयतिरितिप्र-यतिः । च । मे । प्रसितिरितिप्र-सितिः । च । मे । धीतिः । च । मे ।
ऋतुः । च । मे । स्वरः । च । मे । श्लोकः । च । मे । श्रावः । च । मे । श्रुतिः । च ।
मे । ज्योतिः । च । मे । सुर्वः । च । मे । प्राणइतिप्र-अनः । च । मे । अपानइत्यप-
अनः । [१] च । मे । व्यानइतिवि-अनः । च । मे । असुः । च । मे । चित्तम् । च । मे ।
आधीतमित्या-धीतम् । च । मे । वाक् । च । मे । मनः । च । मे । चरुः । च ।
मे । श्रोत्रम् । च । मे । दक्षः । च । मे । बलम् । च । मे । ओजः । च । मे । सहः ।
च । मे । आयुः । च । मे । जरा । च । मे । आत्मा । च । मे । तनूः । च । मे ।
शर्म । च । मे । वर्म । च । मे । अङ्गानि । च । मे । अस्थानि । च । मे । परुः
पि । च । मे । शरीराणि । च । मे ॥ [२] अपानस्तनूश्चमेऽष्टादशच ॥ ॥१॥

ज्यैष्ठ्यम् । च । मे । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । च । मे । मनुयुः । च । मे ।
भारमः । च । मे । अमः । च । मे । अम्भः । च । मे । जेमा । च । मे । महिमा । च ।
मे । वरिमा । च । मे । प्रथिमा । च । मे । वर्ष्मा । च । मे । द्वाघुया । च । मे । वृद्धम् ।
च । मे । वृद्धिः । च । मे । सत्यम् । च । मे । श्रद्धेतिश्रत-धा । च । मे । जगत् ।
च । [३] मे । धर्मम् । च । मे । वशः । च । मे । त्विपिः । च । मे । क्रीडा । च । मे ।
मोर्दः । च । मे । जातम् । च । मे । जनिष्यमाणम् । च । मे । सूक्तमितिसु-उक्तम् ।
च । मे । सुकृतमितिसु-कृतम् । च । मे । चित्तम् । च । मे । वेद्यम् । च । मे । भूतम् ।
च । मे । भविष्यत् । च । मे । सुगमितिसु-गम् । च । मे । सुपथमितिसु-पथम् ।
च । मे । ऋद्धम् । च । मे । ऋद्धिः । च । मे । क्लृप्तम् । च । मे । क्लृप्तिः । च । मे ।
मतिः । च । मे । सुमतिरितिसु-मतिः । च । मे ॥ [४] जगच्चर्धिश्चतुर्दशच ॥ २॥
-शम् । च । मे । मयः । च । मे । प्रियम् । च । मे । अनुकामइत्यनु-कामः ।
च । मे । कामः । च । मे । सौमनसः । च । मे । भद्रम् । च । मे । श्रेयः । च । मे ।

मे ॥ [१०] कृष्टं यज्ञाष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

अग्निः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । सोमः । च । मे । इन्द्रः । च । मे ।
 सविता । च । मे । इन्द्रः । च । मे । सरस्वती । च । मे । इन्द्रः । च । मे । पूषा ।
 च । मे । इन्द्रः । च । मे । बृहस्पतिः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । मित्रः । च । मे ।
 इन्द्रः । च । मे । वरुणः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । त्वष्टा । च । [११] मे ।
 इन्द्रः । च । मे । धाता । च । मे । इन्द्रः । च । मे । विष्णुः । च । मे । इन्द्रः । च ।
 मे । अधिनी । च । मे । इन्द्रः । च । मे । मरुतः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । वि
 श्वे । च । मे । देवाः । इन्द्रः । च । मे । पृथिवी । च । मे । इन्द्रः । च । मे । अन्तरि
 ख्यम् । च । मे । इन्द्रः । च । मे । द्यौः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । दिशः । च । मे ।
 इन्द्रः । च । मे । मूर्धा । च । मे । इन्द्रः । च । मे । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । च ।
 मे । इन्द्रः । च । मे ॥ [१२] त्वष्टाचद्यौश्रमएकविंशतिश्च ॥ ❀ ॥६॥

अशुः । च । मे । रुमिः । च । मे । अदाभ्यः । च । मे । अधिपतिरित्य
 पि-पतिः । च । मे । उपाशुः शुरित्युप-अशुः । च । मे । अन्तर्यामइत्यन्त-यामः ।
 च । मे । ऐन्द्रायवइत्यैन्द्र-वायवः । च । मे । मैत्रावरुणइति मैत्रा-वरुणः । च । मे ।
 आश्विनः । च । मे । प्रतिप्रस्थानइति प्रति-प्रस्थानः । च । मे । शुकः । च । मे ।
 मन्थी । च । मे । अग्रयणः । च । मे । वैश्वदेवइति वैश्व-देवः । च । मे । ध्रुवः । च ।
 मे । वैश्वानरः । च । मे । ऋतुग्रहाइत्यृत्-ग्रहाः । च । [१३] मे । अतिग्राहीइत्यति-
 ग्राहीः । च । मे । ऐन्द्रामइत्यैन्द्र-आमः । च । मे । वैश्वदेवइति वैश्व-देवः । च । मे ।
 मरुत्वतीयाः । च । मे । ग्राहेन्द्रइति ग्राहा-इन्द्रः । च । मे । आदित्यः । च । मे ।
 सावित्रः । च । मे । मारुत्वतः । च । मे । प्रोष्णः । च । मे । पालीवतइति पाली-
 वतः । च । मे । हारियोज्जनइति हारि-योज्जनः । च । मे ॥ [१४] ऋतुग्रहाश्चतु
 ख्रिंश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

इधमः । च । मे । वरुणिः । च । मे । वेदिः । च । मे । विष्णिगाः । च । मे ।
 सुचं । च । मे । चमसाः । च । मे । प्रापीणाः । च । मे । स्वर्वाः । च । मे । उपवाइत्यु
 प-वाः । च । मे । अग्निप्राणइति अग्नि-प्राणः । च । मे । क्षोणकलशइति क्षोण-कलशः ।
 च । मे । वायुर्वानि । च । मे ॥ [१५] पृथिवीदिति प्र-थिवी । च । मे । आधवनीयइत्या-

ध्वनीर्यः । च । मे । आर्मीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । च । मे । हृविर्द्धानुमितिहविः-धानं
 च । मे । गृहाः । च । मे । सदः । च । मे । पुरोडाशाः । च । मे । पचताः ।
 मे । अवभृथइत्यव-भृथः । च । मे । स्वगाकारइतिस्वगा-कारः । च । मे ॥ [१५]
 गृहाश्चपोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ८

अग्निः । च । मे । घर्मः । च । मे । अर्कः । च । मे । सूर्यः । च । मे । प्रा
 इतिप्र-अनः । च । मे । अश्वमेधइत्यश्व-मेधः । च । मे । पृथिवी । च । मे । अदिति
 च । मे । दितिः । च । मे । द्यौः । च । मे । शंकरिः । अङ्गुलयः । दिशः । च । मे
 यज्ञेन । कल्पन्ताम् । ऋक् । च । मे । सामं । च । मे । स्तोमः । च । मे । यजुः
 च । मे । दीखा । च । मे । तपः । च । मे । ऋतुः । च । मे । व्रतम् । च । मे
 अहोरात्रयोरित्यंहः-रात्रयोः । वृष्ट्या । गृहद्रथन्तरेइतिबृहत्-रथन्तरे । च । मे । यज्ञेन
 कल्पेताम् ॥ [१६] दीखाऽष्टादशच ॥ ❀ ❀ ॥ ९।

गर्भाः । च । मे । वथ्साः । च । मे । त्र्यविरितित्रि-अविः । च । मे । त्र्य
 वीतित्रि-अवी । च । मे । दित्यवाडितिदित्य-वाट् । च । मे । दित्यौही । च । मे ।
 पञ्चाविरितिपञ्च-अविः । च । मे । पञ्चावीतिपञ्च-अवी । च । मे । त्रिवथ्सइतित्रि-व
 थ्सः । च । मे । त्रिवथ्सेतित्रि-वथ्सा । च । मे । तुर्यवाडितिचुर्य-वाट् । च । मे । तु
 र्यौही । च । मे । षष्ठादितिषष्ठ-वाट् । च । मे । षष्ठीही । च । मे । उखा । च । मे ।
 वशा । च । मे । ऋपभः । च । [१७] मे । वेहत् । च । मे । अनङ्गान् । च । मे ।
 धेनुः । च । मे । आयुः । यज्ञेन । कल्पताम् । प्राणइतिप्र-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् ।
 अपानइत्यप-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । व्यानइतिवि-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् ।
 चक्षुः । यज्ञेन । कल्पताम् । श्रोत्रम् । यज्ञेन । कल्पताम् । मनः । यज्ञेन । कल्प
 ताम् । वाक् । यज्ञेन । कल्पताम् । आत्मा । यज्ञेन । कल्पताम् । यज्ञः । यज्ञेन । कल्प
 ताम् ॥ [१८] ऋपभश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ १० ॥

एका । च । मे । तिस्रः । च । मे । पञ्च । च । मे । सप्त । च । मे । नव । च ।
 मे । एकादश । च । मे । त्रयोदशेतित्रयः-दश । च । मे । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । च ।
 मे । सप्तदशेतिसप्त-दश । च । मे । नवदशेतिनव-दश । च । मे । एकविंशतिरि
 त्येक-विंशतिः । च । मे । त्रयोविंशतिरितित्रयः-विंशतिः । च । मे । पञ्च

वि० शक्तिरितिपञ्च-वि० शक्तिः । च । मे । सप्तवि० शक्तिरितिपञ्च-वि० शक्तिः । च ।
 मे । नववि० शक्तिरिति नव-वि० शक्तिः । च । मे । एकत्रि० शक्तित्येक-त्रि० शक्तु ।
 च । मे । त्रयस्त्रि० शक्तित्यत्रय-त्रि० शक्तु । च । [१९] मे । चतस्रः । च । मे । अ
 षो । च । मे । द्वादश । च । मे । पौडश । च । मे । वि० शक्तिः । च । मे । चतुर्वि०
 शक्तिरितिचतुः-वि० शक्तिः । च । मे । अष्टावि० शक्तिरित्यष्टा-वि० शक्तिः । च । मे ।
 द्वात्रि० शक्तु । च । मे । पद्त्रि० शक्तित्यपद्-त्रि० शक्तु । च । मे । चत्वारि० शक्तु ।
 च । मे । चतुश्चत्वारि० शक्तित्यचतुः-चत्वारि० शक्तु । च । मे । अष्टाचत्वारि० श
 क्तित्यष्टा-चत्वारि० शक्तु । च । मे । वाजः । च । प्रसवइतिप्र-सवः । च । अपिज
 इत्यपि-जः । च । क्रतुः । च । सुवः । च । मूर्द्धा । च । व्यञ्जियइतिवि-अञ्जियः ।
 च । आन्त्याग्रनः । च । अन्यः । च । भौवनः । च । भुवनः । च । अधिपतिरि
 त्यधि-पतिः । च ॥ [२०] त्रयस्त्रि० शक्त्यञ्जियएकादशच ॥ ❀ ॥११॥

वाजः । नः । सप्त । प्रदिशइतिप्र-दिशः । चतस्रः । वा । परावतइतिपरा-वतः ॥
 वाजः । नः । विश्वैः । देवैः । धनसातावितिधन-साता । इह । अवतु ॥ विश्वे ।
 अव्य । मरुतः । विश्वे । ऊती । विश्वे । भवन्तु । अग्रयः । समिद्धाइतिसं-इद्धाः ॥
 विश्वे । नः । देवाः । अवसा । एति । गमन्तु । विश्वम् । अस्तु । द्रविणम् । वाजः ।
 अस्मेइति ॥ वाजस्य । प्रसवमितिप्र-सवम् । देवाः । रथैः । यात् । हिरण्यैः ॥ अग्निः ।
 इन्द्रः । बृहस्पतिः । मरुतः । सोमपीतयइतिसोम-पीतये ॥ वाजेवाजइतिवाजे-वा
 जे । अवत । वाजिनः । नः । धनेषु । [२१] विप्राः । अमृताः । ऋतज्ञाइत्यृत-ज्ञाः ॥
 अस्य । मध्वः । पिवत । मादयञ्चम् । तृषाः । यात् । पथिभिरितिपथि-भिः । देव
 यान्नेरितिदेव-यानैः ॥ वाजः । पुरस्तात् । उत । मध्यतः । नः । वाजः । देवान् ।
 ऋतुभिरित्यृतु-भिः । कृत्पुयाति ॥ वाजस्य । हि । प्रसवइतिप्र-सवः । नन्नमीति ।
 विश्वाः । आशाः । वाजपतिरितिवाज-पतिः । भवेयम् ॥ पर्यः । पृथिव्याम् । पर्यः ।
 ओषधीषु । पर्यः । द्विवि । अन्तरिक्षे । पर्यः । धाम् ॥ पर्यस्वतीः । प्रदिशइतिप्र-
 दिशः । सन्तु । मह्यम् ॥ समिति । मा । सृजामि । पर्यसा । वृतेन । समिति ।
 मा । सृजामि । अपः । [२२] ओषधीभिरित्योषधि-भिः ॥ सः । अहम् । वाजस्य ।
 सनेयम् । अग्ने ॥ नक्तोपार्सा । समन्सेतिस-मनसा । विरूपेइतिवि-रूपे ॥

इति । शिशुम् । एकम् । समीचीइति ॥ द्यावा । स्वाम् । रुक्मः । अन्तः । वीति ।
 भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन्नू । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः ॥ समुद्रः । असि ।
 नभस्वान् । आर्द्रदानुरित्यार्द्र-दानुः । शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अ-
 भीति । मा । वाहि । स्वाहा । मारुतः । असि । मरुताम् । गणः । शम्भूरितिशं-
 भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहा । अवस्युः । असि ।
 दुर्वस्वान् । शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वा-
 हा ॥ [२३] धनेष्वपोदुर्वस्वाञ्छम्भूरियोभूरभिमाद्वेचं ॥ ❀ ॥१२॥

अग्निम् । युनज्मि । शवंसा । घृतेन । दिव्यम् । सुपर्णमितिंसु-पर्णम् । वयं
 सा । बृहन्तम् ॥ तेन । वयम् । पतेम । ब्रध्नस्यं । विष्टम् । सुवं । रुहाणाः । अ-
 धीति । नाके । उत्तमइत्युत्-तमे ॥ इमो । ते । पृष्वो । अजरो । पतत्रिणः । या-
 भ्याम् । रूपासि । अपहृसीत्यं-हृसि । अग्ने ॥ ताभ्याम् । पतेम । सुकृतमि-
 तिसु-कृताम् । उ । लोकम् । यत्र । ऋषयः । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । ये । पुराणाः ॥
 चित् । असि । समुद्रयोनिरितिंसमुद्र-योनिः । इन्दुः । दरूपः । ज्येनः । ऋतावेत्यृत-
 वा ॥ हिरण्यपरूपइतिहिरण्य-परूपः । शकुनः । भृग्युः । महान् । सधस्थइतिसध-
 स्थे । ध्रुवः । [२४] । एति । निपत्तइतिनि-सत्तः ॥ नमः । ते । अस्तु । मा । मा ।
 हिःसीः । विश्वस्य । मूर्द्धन् । अधीति । तिष्ठसि । श्रितः ॥ समुद्रे । ते । हृदयम् ।
 अन्तः । आयुः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । भुवनेषु । अपितेइति ॥ उद्रः ।
 दत्त । उदधिमित्युद-धिम । भिन्त । दिवः । पर्जन्यात् । अन्तरिखात् । पृथिव्याः ।
 ततः । नः । वृष्ट्या । अवत ॥ दिवः । मूर्द्धा । असि । पृथिव्याः । नाभिः । ऊर्क ।
 अपाम् । ओषधीनाम् ॥ विश्वायुरिति विश्व-आयुः । शर्म । सप्रथाइतिस-प्रथाः । नमः ।
 पथे ॥ येन । ऋषयः । तपसा । सत्रम् । [२५] आसंत । इन्धानाः । अग्निम् । सुवं ।
 आभरन्तइत्या-भरन्तः ॥ तस्मिन् । अहम् । नीति । दधे । नाके । अग्निम् । पतम् ।
 यम् । आहुः । मनवः । स्त्रीर्णवर् हिपमितिस्त्रीर्ण-वर् हिपम् ॥ तम् । पत्नीभिः । अ-
 न्विति । गच्छेत् । देवाः । पुत्रः । भ्रातृभिगितिभ्रातृ-भिः । उत । वा । हिरण्यैः । नाकम् ।
 गृह्णानाः । सुकृतस्येतिंसु-कृतस्यं । लोके । तृतीये । पृष्ठे । अधीति । गच्छने । दिवः ॥
 एति । वाचः । मध्यम् । अरुहन् । भृग्युः । अयम् । अग्निः । मत्पतिगितिमत-पतिः ।

चेकिंतानः ॥ पृष्ठे । पृथिव्याः । निहितइतिनिहितः । दर्विद्युत्तत् । अधस्पदमित्यधः-
 पदम् । कृणुते । [२६] ये । पृतन्यवः ॥ अयम् । अग्निः । वीरतमइतिवीर-तमः । व
 योधाइतिवयः-धाः । सहस्रियः । दीप्यताम् । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन्न ॥ विभ्राजं
 मानइतिवि-भ्राजमानः । सरिस्यं । मध्ये । उपं । प्रेतिं । यात् । दिव्यानिं । धामं ॥
 सम् । प्रेतिं । न्यवध्वम् । अन्वितिं । सम् । प्रेतिं । यात् । अग्नें । पथः । देवयाना
 नितिदेव-यानान् । कृणुध्वम् ॥ अस्मिन्न । सधस्थइतिसध-स्थे । अधीतिं । उत्तरस्मि
 न्नित्युत्-तरस्मिन्न । विश्वे । देवाः । यजमानः । च । सीदत ॥ येन । सहस्रम् । व
 हंसि । येन । अग्ने । सर्व वेदसमितिं सर्व वेदसम् ॥ तेन । इमम् । यज्ञम् । नः । वह ।
 देवयानइतिदेव-यानः । यः । [२७] उत्तमइत्युत्-तमः ॥ उदितिं । बुध्यस्व । अग्ने ।
 प्रतीतिं । जागृहि । एनम् । इष्टापूर्तेइतीष्टा-पूर्ते । समितिं । सृजेथाम् । अयम् ।
 च ॥ पुनः । कृण्वन्न । त्वा । पितरंम् । युवानम् । अन्वाताः सीदित्यनु-आताः
 सीत् । त्वयिं । तन्तुम् । एतम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्विजः । यतः । जातः ।
 अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न । अग्ने । एतिं । गेह । अर्थ । नः । वर्द्धय । रयिम् ॥
 [२८] ध्रुवस्सत्रङ्कणुतेयस्समत्रिं शच ॥ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

ममं । अग्ने । वचैः । विह्वेष्वितिंवि-ह्वेषुं । अस्तु । वयम् । त्वा । इन्धानाः ।
 तनुर्वम् । पुपेम् ॥ मह्यम् । नमन्ताम् । प्रदिशइतिप्र-दिशः । चतस्रः । त्वया । अ
 ध्यरूपेणेत्यधि-अरूपेण । पृतनाः । जयेम् ॥ ममं । देवाः । विह्वडतिंवि-ह्वे । मन्तु ।
 सर्वे । इन्द्रावन्तइतीन्द्र-वन्तः । मरुतः । विष्णुः । अग्निः ॥ ममं । अन्तरिंल्पम् ।
 उरु । गोपम् । अस्तु । मह्यम् । वातः । पवताम् । कामे । अस्मिन्न ॥ मयिं । देवाः ।
 द्रविणम् । एतिं । यजन्ताम् । मयिं । आशीरित्या-शीः । अस्तु । मयिं । देवहृति
 रितिदेव-हृतिः ॥ दैव्या । होतारा । वनिपन्त । [२९] पूर्वे । अरिंशः । स्याम् । त
 नुवां । सुवीराइतिसु-वीराः ॥ मह्यम् । यजन्तु । ममं । यानिं । ह्वया । आकृतिरि
 त्या-कृतिः । सत्या । मनसः । मे । अस्तु ॥ एनः । मा । नीतिं । गाम् । कृतमत् ।
 चन । अहम् । विश्वे । देवासः । अधीतिं । वोचत । मे ॥ देवीः । पदुर्वीरितिपद-उर्वीः ।
 उरु । नः । कृणोतु । विश्वे । देवासः । इह । वीर्यध्वम् ॥ मा । हास्महि । प्रजयेतिप्र-

जया । मा । तनूभिः । मा । रधाम् । द्विपते । सोम् । गजन् ॥ अग्निः । मन्युम् ।
 प्रतिनुदन्नितिप्रति-नुदन् । पुरस्तात् । [३०] अदन्धः । गोपाइतिगो-पाः । परीति ।
 पाहि । नः । त्वम् ॥ प्रत्यञ्चः । यन्तु । निगुतइतिनि-गुतः । पुनः । ते । अमा ।
 एषाम् । चित्तम् । प्रबुधेतिप्र-बुधा । वीति । नेशत् ॥ धाता । धातृणाम् । भुवन
 स्य । यः । पतिः । देवम् । सवितारम् । अभिमातिपाहमित्यभिमाति-साहम् ॥ इमम् ।
 यज्ञम् । अश्विना । उभा । बृहस्पतिः । देवाः । णन्तु । यजमानम् । न्यर्थादितिनि-
 अर्थात् ॥ उरूयचाइत्युरु-व्यचाः । नः । महिपः । शर्म । यः सत् । अस्मिन् । हवे
 पुरुहूतइतिपुरु-हूतः । पुरुषु ॥ सः । नः । प्रजायाइतिप्र-जायै । हर्यश्वेतिहरि-अश्व
 मृडय । इन्द्र । मा । [३१] नः । शिष्यः । मा । परेति । दाः ॥ ये । नः । सपत्नाः । अपेति ।
 ते । भवन्तु । इन्द्राभिभ्यामितीन्द्राभिभ्याम् । अवेति । बाधामहे । तान् ॥ वसवः ।
 रुद्राः । आदित्याः । उपरिस्पृशमित्युपरि-स्पृशम् । मा । उग्रम् । चेत्तरम् । अधिरा
 जमित्यधि-राजम् । अक्रन् ॥ अर्वाञ्चम् । इन्द्रम् । अमुतः । हवामहे । यः । गोजि
 दितिगो-जित् । धनजिदितिधन-जित् । अश्वजिदित्यश्व-जित् । यः ॥ इमम् । नः ।
 यज्ञम् । विहवइतिवि-हवे । जुपस्व । अस्य । कुर्मः । हरिवइतिहरि-वः । मेदिनम् । त्वा ॥
 [३२] वृन्निपन्तपुरस्तान्मात्रिचत्वारिंशच्च ॥ * * * ॥१४॥

अग्नेः । मन्वे । प्रथमस्य । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । यम् । पार्श्वजन्यामितिपार्श्व-
 जन्यम् । बहवः । समिन्धतइतिसं-इन्धते ॥ विश्वस्याम् । विञ्चि । प्रविञ्चिश्वां
 समितिप्र-विञ्चिश्वांसम् । इमहे । सः । नः । मुञ्चतु । अहंसः ॥ यस्य । इदम् ।
 प्राणदितिप्र-अनत् । निमिपदितिनि-मिपत् । यत् । एजति । यस्य । जातम् । ज
 नमानम् । च । केवलम् ॥ स्तौमि । अमिम् । नाथितः । जोहवीमि । सः । नः ।
 मुञ्चतु । अहंसः ॥ इन्द्रस्य । मन्ये । प्रथमस्य । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । वृत्रघ्नइति
 वृत्र-घ्नः । स्तोमाः । उपेति । माम् । उपागुरित्युप-आयुः ॥ यः । दाशुपः । सुकृत
 इतिसु-कृतः । हवम् । उपेति । गन्ता । [३३] सः । नः । मुञ्चतु । अहंसः ॥ यः ।
 सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । नयति । ममिति । वशी । युधे । यः । पुष्टानि । मसृज
 तीतिसं-सृजति । त्रयाणि ॥ स्तौमि । इन्द्रम् । नाथितः । जोहवीमि । सः । नः ।
 मुञ्चतु । अहंसः ॥ मन्वे । वाम् । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । तस्य । वित्तम् ।

सत्यौजसेतिसत्य-श्रोजसा । दृ३ हणा । यम् । नुदेथेइति ॥ या । राजानम् । सरथ
 मितिस-रथम् । याथः । उग्रा । ता । नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ यः । वाम् । रथः ।
 ऋजुरश्मिरित्यृजु-रश्मिः । सत्यधर्मैतिसत्य-धर्मा । मिथु । चरन्तम् । उपयातीत्युप-
 याति । दूपयन् ॥ स्तौमि । [३४] मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । नाथितः । जोह
 वीमि । तौ । नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ वायोः । सवितुः । विदथानि । मन्महे ।
 यो । आत्मन्वदित्यात्मन्-वत् । विभृतः । यो । च । रूपतः ॥ यो । विश्वस्य । परि
 भू इतिपरि-भू । वभूवतुः । तौ । नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ उपेति । श्रेष्ठाः । नः ।
 आशिपुइत्या-शिपः । देवयोः । धर्मै । अस्थिन्न ॥ स्तौमि । वायुम् । सवितारम् ।
 नाथितः । जोहवीमि । तौ । नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ रथीतमावितिगथि-तमौ ।
 रथीनाम् । अहे । ऊतये । शुभम् । गमिष्ठौ । सुयमैभिरितिसु-यमैभिः । अथैः ॥
 ययोः । [३५] वाम् । देवो । देवेषु । अनिशितमित्यनि-शितम् । ओजः । तौ ।
 नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ यत् । अयातम् । वहतुम् । सूर्यायाः । त्रिचक्रेणेतित्रि-
 चक्रेण । स३ सदमितिसं-सदम् । इच्छमानौ ॥ स्तौमि । देवौ । अश्विनौ । नाथितः ।
 जोहवीमि । तौ । नः । मुञ्जतम् । आगंसः ॥ मरुताम् । मन्वे । अधीति । नः । ब्रुव
 न्तु । प्रेति । इमाम् । वाचम् । विश्वाम् । अवन्तु । विश्वे ॥ आश्वन् । हुवे । सुय
 ऋनितिसु-यमान् । ऊतये । ते । नः । मुञ्जन्तु । एनंसः ॥ तिरगम् । आयुधम् । वी
 दितम् । सहस्वत् । दिव्यम् । शर्द्धः । [३६] पृतनासु । जिष्णु ॥ स्तौमि । देवान् ।
 मरुतः । नाथितः । जोहवीमि । ते । नः । मुञ्जन्तु । एनंसः ॥ देवानांम् । मन्वे ।
 अधीति । नः । ब्रुवन्तु । प्रेति । इमाम् । वाचम् । विश्वाम् । अवन्तु । विश्वे ॥ आ
 श्वन् । हुवे । सुयमानितिसु-यमान् । ऊतये । ते । नः । मुञ्जन्तु । एनंसः ॥ यत् ।
 इदम् । मा । अभिशोचतीत्यभि-शोचति । पौरुषेयेण । देव्येन ॥ स्तौमि । विश्वान् ।
 देवान् । नाथितः । जोहवीमि । ते । नः । मुञ्जन्तु । एनंसः ॥ अन्विति । नः । अद्य ।
 अनुमतिरित्यनु-मतिः । अन्विति । [३७] इत् । अनुमन् इत्यनु-मन्ते । त्वम् । वैश्वानरः ।
 नः । ऊत्या । पृष्ठः । दिवि ॥ येइति । अप्रथेताम् । अमितेभिः । ओजांभिरि
 त्योजः-भिः । येइति । प्रतिष्ठेइतिप्रति-स्थे । अभवताम् । वसूनाम् ॥ स्तौमि । द्यावां
 पृथिवीइतिद्यावां-पृथिवी । नाथितः । जोहवीमि । तेइति । नः । मुञ्जतम् । अ५ हंसः ॥

उर्वीइति । रोदसीइति । वरिवः । कृणोतम् । खेत्रस्य । पत्नीइति-अधीति । नः । ब्रू
 यातम् ॥ स्तौमि । द्यावापृथिवीइति-द्यावा-पृथिवी । नाथितः । जोह्वीमि । तेइति । नः ।
 मुञ्चतम् । अ० हंसः ॥ यत् । ते । वयम् । पुरुषत्रेति-पुरुष-त्रा । यच्चिष्ठ । अविन्द्रा० सः ।
 चकृम । कत् । चन । [३८] आगं ॥ कृधि । स्विति । अस्मान् । अदितेः । अ
 नागाः । वीति । एना० सि । शिश्रथः । विष्वक् । अग्ने ॥ यथा । ह । तत् । वसवः ।
 गौर्यम् । चित् । णिदि । सिताम् । अमुञ्चत । यजत्राः ॥ एवा । त्वम् । अस्मत् ।
 प्रेति । मुञ्च । वीति । अ० हंसः । प्रेति । अतारि । अग्ने । प्रतरामिति-प्र-तराम् । नः ।
 आयुः ॥ [३९] गन्तादूपयन्-स्तौमिययोश्शर्द्धोऽनुमतिरनुचनचतुस्त्रि० शच्च ॥ १५ ॥

अग्नेर्मन्वेयस्येदमिन्द्रस्ययस्सङ्गामिन्द्रः० सनोमुञ्चत्व० हंसः । मन्वेवान्तानो
 मुञ्चतमार्गसः । योवाँवायोरुपरंथीतमौयदयातमश्विनौतौनोमुञ्चतमार्गसः । मरुतां
 न्तिग्मम्मरुतोदिवान्नाय्यदिदविँश्वान्तेनोमुञ्चन्त्वेनसः । अनुनुउर्वीद्यावापृथिवी ते
 नोमुञ्चतम० हंसोयत्ते ॥ * * * ॥

अग्नाविष्णुज्यैष्ठ्य० शञ्चोक्चाश्माचामिश्चा० शुश्रेष्मश्चामिश्चघर्मोर्गर्भाश्चैका
 च्वाजो नोअमिँयुनज्जिममाग्नेअग्नेर्मन्वेपञ्चदश ॥ १५ ॥ अग्नाविष्णुअग्निश्चवाजो नो
 अदब्धोगोपानवन्त्रि० शत् ॥ ३९ ॥ अग्नाविष्णुप्रतरान्नायुः ॥ * * *

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

तेत्तिरीयसंहितापदपाठे चतुर्थकाण्डस्समाप्तः ॥

—* चतुर्थकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः *—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	४६	२२९३
२	११	४८	२४९८
३	१३	३६	१८४४
४	१२	३७	१८८७
५	११	२७	१२३४
६	९	४६	२३३१
७	१५	३९	२००८

—* संहतसङ्ख्या *—